

CHODERLOS DE
LACLOS

Tehlikeli İlişkiler

Türkçesi: İsmail Yergüz

Tehlikeli İlişkiler

Choderlos de Laclos

Türkçesi

İsmail Yerguz

Özgün Adı:

Les Liaisons des Dangereuses

TEHLİKELİ İLİŞKİLER / CHODERLOS DE LACLOS

Dizi Editörü:

Enis BATUR

Genel Yayın Yönetmeni:

Fahri ÖZDEMİR

Kapak Tasarımı:

Serap AKÇURA

© Kırmızı Yayınları, 2010, İstanbul

Bütün hakları saklıdır.

Kırmızı Yayınları

Refik Saydam Cd. Akarca Sk. No: 41

Tepebaşı/Beyoğlu – İSTANBUL

Tel: 0212 253 53 25

www.kirmiziyayinlari.com

Kırmızı Yayınları bir OPUS LTD. ŞTİ. kuruluşudur.

TEHLİKELİ İLİŞKİLER

YA DA

belli bir çevre için derlenmiş ve

bazı kimselerin eğitilmesi

amacıyla yayımlanmış

“Çağımın insanların nasıl yaşadıklarını gördüm

ve bu mektupları yayımladım.”

J.-J. ROUSSEAU

La Nouvelle Héloïse'in önsözü

Choderlos de Laclos'nun

yaşamından kesitler

18 Ekim 1741: Pierre Choderlos de Laclos Amiens’de dünyaya geldi.

1759: Fère Topçu Okulu’na girdi.

1760: Kraliyet Topçu Okulu’nda okudu.

1761: Topçu asteğmeni oldu.

1762: Teğmen olarak La Rochelle’e atandı. Görev yaptığı birlik bütün savaflara katılıyordu ancak Laclos sürekli karargâh görevinde bulundu.

1763: Toul’a atandı. Askerlerin oluşturduğu bir Mason locasına devam etti ve daha sonra bu locanın yöneticisi oldu.

1765: Görev yaptığı birlik Strasbourg’a nakledildi.

1767: Üsteğmen oldu.

1769: Grenoble’e atandı.

1771: Yüzbaşı oldu.

1772: Binbaşılığa yükseldi.

1775: Besançon’a atandı.

1777: Topçu Okulu kuruluşunun çalışmalarına katılmak üzere Valence’a yerleşti.

1778: *Tehlikeli İlişkiler*’i yazmaya başladı.

1779: Marki de Montalembert’in yardımcılığına getirildi ve İngilizlere karşı Aix adasının tahkim edilmesi için yapılan çalışmalara katıldı.

Yıl sonunda altı ay izin alarak Paris’e gitti ve *Tehlikeli İlişkiler* üstünde yoğunlaştı.

1781: Tekrar izin aldı ve 1782 yılının başında *Tehlikeli İlişkiler*’i bitirdi.

1782: 16 Mart’ta romanının ilk basımı için Durand’la sözleşme imzaladı. Roman 2000 adet basıldı ve Laclos’ya 1600 lira ödendi.

23 Mart: *Tehlikeli İlişkiler* dört cilt halinde basıldı ve büyük başarı kazanan yapıt aynı zamanda büyük yankı da uyandırdı.

25 Nisan: Laclos kitabın ikinci baskısı için gene 1600 lira karşılığında yeni bir anlaşma yaptı yayıneviyle.

24 Mayıs: Laclos yazdığı bu roman nedeniyle Savunma Bakanlığı tarafından cezalandırıldı ve Brest’e gönderildi.

Ağustos: La Rochelle’e döndü ve yeni askeri tersane inşaatı çalışmalarına katıldı.

24 yaşındaki Marie-Soulange Duperré'yle tanıştı. Laclos 42 yaşındadır bu sırada ve büyük bir aşk başlar aralarında.

1783: Laclos martta Châlons-sur-Marne akademisinin kadınların eğitiminin nasıl olması gerektiği konusunda düzenlediği yarışmaya katılır. Bu konuyla ilgili iki farklı metin kaleme alır ama hiçbiri basılmamıştır bunların.

1784: Nisan-Mayıs: Laclos ve Marie-Soulange'ın oğulları Etienne'in doğumu.

1786: Laclos Savunma Bakanlığı'nın izniyle Marie-Soulange Duperré'yle evlenir ve oğlunu kabul eder.

İçi boş top güllesi yapımı çalışmalarına katılır ve bu çalışmalardan olumlu balistik sonuçlar alınır ancak denemeler 1793 yılına kadar sarkar.

1787: *Tehlikeli İlişkiler* yeniden basılır. Laclos'ya Chevalier de Saint Louis nişanı verilir.

1788: Kızı Catherine-Soulange'ın doğumu.

1789: Laclos Devrime katılır; Ekim günlerini düzenlemekle suçlanır ve Orléans düküyle birlikte Londra'ya gitmek zorunda kalır.

1790: Temmuzda Fransa'ya döner ve Jakobenler kulübüne katılır. Ekimde Anayasa Dostları Gazetesi kadrosu içinde yer alır ve taşra dernekleriyle yazışma görevini üstlenir.

1791: 1 Haziran: Emekli olarak askerlikten ayrılır. 22 Temmuz'da gazetedeki görevinden istifa eder.

1792: 29 Ağustos'ta Danton tarafından yürütme gücü komiserliğine atanır.

4 Eylül'de hükümet tarafından Châlons-sur-Marne'daki birlikleri denetlemek ve Prusyalılara karşı savunma düzenini örgütlemekle görevlendirilir.

22 Eylül'de tekrar askere alınır.

1 Ekim'de Pireneler ordusu kurmay başkanlığına getirilir.

28 Kasım'da onu Fransa'dan uzaklaştırmak isteyenler Hindistan'daki Fransız kuruluşlarının genel yöneticiliğine getirdiler ama o mücadelesini sürdürdü.

1793: Hindistan üstünden İngiltere'ye bir saldırı planı hazırladı.

31 Mart'ta hükümet Laclos için tutuklama kararı çıkardı.

2 Nisan'da Picpus hapisanesine gönderildi. Laclos hapisaneden ilgili komitelere çeşitli reform planlarını ve geleceğin havan toplarının ilk projesi olan içi boş gülle taslaklarını gönderdi.

Laclos ağustosta serbest bırakıldı ve geliştirdiği güllelerle ilgili denemelerini yapabilmesi için önce La Fère'e sonra Meudon'a gönderildi. Sonuçlar olumlu oldu.

5 Kasım'da Orléans dükünü kurtarma girişimine engel olmak amacıyla La Force'da tutuklandı sonra gene Picpus'e gönderildi.

1794: Laclos özellikle Danton'la ilişkileri dolayısıyla giyotine gönderilmekle tehdit edilir.

1 Aralık'ta serbest bırakılır.

1795: Halk Kurtuluş Komitesi için, yeniden orduya dönebilmek amacıyla "Savaş ve Barış Üstüne" adlı bir yazı yazar. Aynı zamanda 'kadınların eğitimi üstüne' üçüncü bir deneme daha kaleme alır ama bu metin de basılmaz. İkinci oğlu dünyaya gelir.

1796: Banka kurma projeleri başarısızlıkla sonuçlanır.

1799: Orduya döner ve Bonaparte'ın darbesine katılır.

1800: 16 Ocak'ta birinci konsül tarafından darbedeki rolü dolayısıyla topçu tuğgeneralî rütbesi verilir kendisine.

Şubatta Rhin ordusuna atanır.

29 Mayıs'tan sonra İtalya ordusuna katılır.

1801: İtalya'da Stendhal'le tanıştı.

Nisanda Paris'e döndü.

1803: 5 Eylül'de Taranto'da dizanteri ve sıtma hastalığından öldü. Dul eşine aylık bağlandı ve çocukları askeri okullarda okutuldu.

1832: Dul eşi 6 Nisan'da koleradan öldü.

Bir Entrikanın Öyküsü

Tehlikeli İlişkiler bir *entrika*'nın öyküsüdür. (Bu sözcük sanki rastlantısal olarak hem kurgusal bir yapıtta olguların örgütlenmesi anlamını taşıyor hem de etkili ve yanılgılarla yönlendirilmiş bir bütündür.) Entrika çevirmek her zaman birini bir şeye “inandırmaktır”; her entrika yalanlardan oluşan bir yapıdır; entrikaya inanmak öncelikle insanların etkilenebileceğine inanmaktır -*zaafları olan* tutkularıyla (...) “İnsanları önce tanımak sonra etkilemek”. İnsanları tanımak ne demektir? İnsandan çok insanlar... Hıristiyan yaşamı insanı, öncülüğünü şeytanın yaptığı bir savaş alanı haline getirirken psikolojinin konusunu çok fazla sınırlıyordu. Bunun nedeni Hıristiyan psikologlardan sonra gelen psikologların alanını bilmemesi değil bu alanı ikincil değerde bulmasıydı. Hıristiyan yaşamında bir insanın başka bir insanı öldürmesinin nedenlerini bilmek ölümün kurtarılmış bir ölüm olup olmadığını bilmek kadar önemli değildi. Hıristiyan yaşam deneyimi ne kadar derin olursa olsun her zaman bir yalnızlık içinde doruğa ulaşır. Ruhun önemi azaldıkça insanın önemi artar; günahlar sayesinde Hıristiyan yaşamında insanlara ihtiyaç duyulmaz ve Batı dünyası böylece ruhtan bireye doğru gider.

İnsandaki bu bölünme psikolojinin temel bir dönüşümünü gerektirir çünkü farklı ve farklı kabul edilen insanlar birbirlerini etkilerler. Şeytan da bölünmüştür: Kötülük dünyanın bütün biçimlerini almıştır. Ama bunun sonucu olarak doğası da değişmiştir kötülüğün. Ve tutku dönüşüme uğramıştır: Daha önce kaderken arzu olmuştur. Hıristiyan tutkusunda antik döneme yakınlık duyacak kadar kader tutkusu vardır ama Napoléon'la birlikte “trajedi siyaset olmuştur.”

Sadece tutkudan söz eden bu kitabın tutkudan hiç haberi yok neredeyse. Tek bir tutku var bu kitapta: Madame de Tourvel'in hissettiği aşk. Valmont'un ona olan aşkı kendisini baskı altına alır; ve markiz bu konuyla ilgili olarak kitabın sonunda bazı açık seçik gerçekleri dile getirecektir (...) *Tehlikeli İlişkiler* bir dizi manevra ve manevraların sonuçlarıdır (...) İki rengi olan bu oyunda kâğıtlar basit gözükür: gurur ve cinsel arzu. Gurura karşı gurur, arzuya karşı gurur, gurura karşı arzu. Ayrıntıları getirenler, kâğıtların üstündeki rakamları koyanlar kişilerdir. İnsanlar karşı karşıya gelirler ama onların içinde hangi güçler karşı karşıya gelirler? Cinselliğin dramatik karakteri pembe saten bir maskeyle gizlenir, neredeyse arzu bile gurura bağlanmıştır. Gurur sözlerin en fazla etkilediği duygudur (...) Zekânın işlevi konusunda açık seçik düşünceler... Akılla kavranan dünya yasaların konusudur. Bu yasaları üstün insanın düzenlemesi gerekir... Fransa'nın yasaları ya da “insan kalbinin yasaları”. Robespierre kimi zaman Montesquieu'nün kendisinden daha iyi bir Anayasa yaptığını düşünürdü. Ve Valmont da kimi zaman çapkın Montesquieu'dür (...) *Hayali kahramanları düşüncelerine göre etkili kılmak!* Özellikle markizin ve Valmont'un eylemlerini ideoloji belirler. Onların yaratıcılıklarının önemini kavrayabilmek için Julien Sorel ve Raskolnikov'un da içinde yer aldığı gelecek kuşakları görmek yeterlidir...

Valmont'dan Ivan Karamazov'a insanın organik ve gizli yanları sürekli güçlenecektir (...) Kahraman, yaratıcısı herkes tarafından bilinen ve tanınan ve çok parlak şahsiyetlerin temsil ettikleri niteliklerden yararlanıyordu. Antik kahramanın ya da Corneille'in kahramanının gücü okuyucu için Herakles'in fizik gücü biçiminde *verilmiştir*. Don Juan çapkınlık, Venüs güzelliğidir. Laclos'da yeni olan, kitabın baş döndürücü etkisi, aynı zamanda Don Juan'ı anlatması ve gizli tutulması gereken şeyleri açıklamasıdır.

Oynanması zor, ender oynanabilen bir ikili oyun. Ancak bu türden romanesk bir yaratım için gerekli

olan oyun. Markiz, Valmont, Julien Sorel, Vautrin, Rastignac, Raskolnikov, Ivan Karamazov gibi kahramanların belirgin özellikleri genel bir yaşam anlayışına göre *önceden tasarlanmış* eylemler gerçekleştirmeleridir... Onların romanesk gücü bu anlayışın kendilerinde tam anlamıyla bir tutku gibi yaşanmasından gelir; onların tutkusudur bu. Bu tutkunun yenilmesi, yok edilmesi mümkün değildir ve düzenlediği ve niteliklerini belirlediği ortak bir tutkuya (hırs, cinsellik) bağlıdır. Bu kişiler her zaman insanın derin bir arzusunu (eylemini yönlendirerek etkili olmak istemesi) karşılarlar. Bu kişilerle kahraman biter ve anlamlı kişilik başlar.

Her anlamlı kişide en azından üç unsur bulunur: İnsanın bir amacının olması, bu amaca ulaşma iradesi, bu iradenin sistemleştirilmesi. Julien Sorel için de Vautrin için de insanın amacı güçtür, iktidardır; her biri bu gücü, bu iktidarı ele geçirmeye çalışır; ve her biri bu amaçla en etkili yöntemi geliştirir. Bu yöntem en önemli sanat unsurudur. Çünkü hem Raskolnikov'un hem Vautrin'in amaçları aynıdır ve Lamiel'in isteği aslında Madame Bovary'nin isteğinden farklı değildir; ama Madame Bovary "yöntemi" olmayan bir Lamiel'dir. (Zaten Flaubert'in belli başlı kahramanları çoğu zaman Balzac'ın başarılı olmayan, başarısız kahramanlarıdır: *Duygusal Eğitim* yazarı hırsa inanmayan *Yitirilmiş Hayaller*'dir.)

Laclos'da ortaya çıkan anlamlı kahraman hırslı değildir: bununla birlikte içinde bulunduğu alan hırsa daha yakındır çünkü bu alan bireyler üstünde etkili olma alanıdır. Markiz de Valmont da siyasal gücü bir etki aracı olarak düşünmemişlerdir: Toplum çok güçlüdür ve ikiyüzlülüğe zorlar onları... daha sonra ortaya çıkan Balzac kahramanları gibi değil, Julien gibi.

Laclos'un anlamlı kahramanlarının okuyucu üstünde etkili olmaları konusunda derin nedenleri vardır: Çok fazla taklide eğilimlidirler öyle ki kendi kişiliklerini bile taklit ederler. Edebiyatta yeni bir olgudur bu: Kendilerini tasarlarlar. Ve komedi aracılığıyla değil: Don Quijote kendisini Mambrin sanır ama delidir; Valmont kesinlikle Valmont olduğunu düşünür. Önünde kendi kendisinin bir tasarımı vardır... özel biri, akli başında, laubali ve alaycı... okuyucu için çok somut biridir; ve bu imaja uygun düşmek için yararlandığı araçlar, Laclos'un okuyucuya Valmont'u tanıtmak için kullandığı araçlardır. Kişiliği aracılığıyla büyülenme vikontun tek gerçek tutkusudur: Markizden kopmasıyla ilgisi olmadığı söylenemez bu tutkunun ve kendisine göre bütün kitabın en önemli eylemini markiz yaptıracaktır ona: Madame de Tourvel'e hakaretlerle dolu mektubun gönderilmesi.

Dolayısıyla iki önemli kahraman çok kaba ve sert davranışlar ve konuşmalar yaparlar ve iki düzeyde gerçekleşir bunlar: mitsel imajları ve canlı imajlarıyla (...) Sanat yapıtı etkili olmak için hem canlandırılan imaj için gerekli yöntemden hem de mitsel imajın sağladığı sürekli prestijden yararlanır. *Tehlikeli İlişkiler*'in bütün kahramanlarının yazgısı farklı düzeylerde bu iki imajla yönlendirildiğinden tam anlamıyla tanrısal özellikler taşırlar bu kahramanlar; fanileri aldatmak üzere aklın Olympos'undan inmişlerdir. *Tehlikeli İlişkiler*'in bir mitoloji olması mümkündür.

Laclos bunu o kadar iyi hisseder ki romanın amacına rağmen, kahramanlarını çok iyi donatmasına rağmen onlara hiçbir zaman mitsel özellikleri (prestijleri) bağlamında saldırmaz. Sonuç olarak *Tehlikeli İlişkiler*'in kökeni bir biçimde markizin aşağılanmasıdır çünkü Gercourt tarafından terk edilmeseydi entrikadan söz edilemezdi. Bu terk etme olayı okuyucu için katıksız ve saf bir bilgidir. Gerçek bir nefret (romana çok farklı bir boyut ekleyebilecek ve açısını değiştirebilecek bir unsurdur bu), Madame de Tourvel'in aşk yarasına benzeyen bir gurur yarası söz konusu değildir. Laclos hiçbir zaman yenilgiye uğramış bir Madame de Merteuil istememiştir (...)

Laclos'un hayali mitolojiktir ama romanı öyle değildir. Modern bir mitoloji genellikle sözsüz ya da duygusal başka araçlara dayanır. Hemen hemen tüm mitsel yapıtların şiir alanından gelmiş oldukları hissedilir. Oysa bizi etkileyen ve elimizde bir Stendhal örneği olmasaydı daha fazla etkileyecek olan *Tehlikeli İlişkiler*'in malzemesinin mitle hiç ilgisinin olmamasıdır: İnsan deneyimidir bu malzeme. Ve biz *Tehlikeli İlişkiler*'in gizeminin kitabın iki alanı arasında, mitolojisi ve psikolojisi arasındaki ilişkide gizlenmiş olduğunu hissediyoruz. Ve bu psikoloji kitabın üslubuna ve havasına bütünüyle yansımıştır (...)

Bilinçli gevezelik ve uyanıklık, acı ve kesinlik... Fransız ahlâkçılarının özelliğidir bu. Mitolojilere en fazla ters düşen durum budur. Ve bu tarz çok önemlidir: çünkü Laclos'un bütün kahramanlarının tarzlarıyla yaşarlar, her şeyleri tarzdır. Ve bu sadece romanın biçimine bağlı değildir; çünkü "kahramanlarının seslerini değiştirmekle" gururlanan yazar bu seslerin kâğıda dökülmesini romancının çok etkili bir ifade aracı gibi görüyordu. Laclos'un bütün iddiası budur: Kahramanları fizik olarak belli belirsiz gösterirler kendilerini ve biyografileri yoktur. Bu bağlamda tek istisna markizdir: Acemice düzenlenmiş, etkileyici biyografisinin gerçekte hiçbir ilgisi yoktur ve temsil ettiği kişiliğini değil, mitsel kişiliğini desteklemeye yarar sadece.

Laclos ancak çağının üslubundan kaçabildiğinde kendi araçlarına egemen olabilmıştır. Ve hiç kuşkusuz bu üsluptan ancak yalandan kaçabildiği ölçüde kaçabildiğini belli belirsiz hissediyordu. Yazar dahil bütün kahramanları yalan söylemeye başlar başlamaz kötü yazarlar. Kompozisyonlar da önsözler de kötüdür; ve Valmont'un Madame de Tourvel'e yazdığı mektuplar markize yazdığı mektuplar kadar iyi değildir. Valmont dışında herkese yalan söyleyen markiz bizim neredeyse hiç alışkın olmadığımız bu üslubu sadece ona yazmak için bulmuştur; ama Cécile de yalan söylemez. Laclos çağın üslubunu komiklikten kurtardıkça bu çağın üslubu içinde kendi üslubunu geliştirir; ve çağın herhangi bir özelliğinin (sözgelimi kurnazlık, çıkarıcılık) alınması ve bu özelliğin, yalanlarını denetlemeye zorlanmasıyla kahramanlarının tarzı belirginleşir.

Sonuçta üst üste gelen üç tarz: Kahramanların tarzı, çağın tarzı (artık ölmüş olan), özel bir düşüncenin tarzı. Laclos kimi zaman kahramanlarının açısından düşünür, kimi zaman da kendi deneyimlerine göre düşünür -bu durum kendisini endişelendirsin ya da endişelendirmesin- öyle ki alıntılar yan yana getirildiğinde kimin konuştuğu belli değildir.

Laclos'un kendi tarzının kökeniyle kahramanlarının kökeni aynı değildir. Kahramanlarının tarzı onlarla ilgili düşüncelerinden gelir, kendi tarzı ise kendisiyle ilgili düşüncelerinden gelmez. Kahramanlarının tarzının başarısı hayal gücünün yani yönlendirilmiş, entelektüalize edilmiş bir belleğin başarısıdır. Ötekinin başarıları ise sürprizlerden, ani buluşlardan, anlattığı olgular ve global yaşam belleği arasındaki beklenmedik karşılaşmalardan gelir.

Burada ahlâkçı Nietzsche örneği belirleyicidir: Sadece tercih ettiğini görmeye kararlı, buyurgan ve kesin bir düşünce ve bir körün anlayışı gibi derin bir anlayış arasında otuz yıllık bir çatışma (...)

Karanlık ve karmaşık yetenek alanlarını düşüncelerinin daha açık sistemlerinin hizmetine vermeyi denemeyen çok az sanatçı vardır; ama en büyük sanatçılar özellikle romancılar pek başaramazlar bunu ve kendilerine karşı bir yetenek sahibi olmuş gibi gözükmeleri için bir yüzyıl kadar bir zaman gerekir. Sanatları insanla ilgili olarak sordukları bir sorudan ayrı değildir ve en derin tavırları sorgulayıcı tavidir. Her psikoloji, her deneyim bir gizem gibi hissedilen insandan gelir. Her mitoloji bu gizeme karşı kazanılan bir zaferdir; ama küçük olsun, büyük olsun kahraman gizemi aydınlatan

değil gizemin değerini düşürür. Ne kadar zayıflamış olursa olsun -XVIII. yüzyıl, Fransız yüzyılından daha zayıf değildir kesinlikle- gizem yapıtta gizli yaşamını el yordamıyla sürdürdüğü takdirde kahraman da yaşamını sürdürebilir.

Gizem sözcüğünün içine her şey sokulabilir. Laclos için bu sözcük denetlenemeyen, yönetilemeyen insanın bir parçasıdır-kaderidir. Oyunu yönlendiren iki kişinin ona sahip olma çabalarına rağmen bu XVI. Louis satranç oyunu içinde dönüp dolaşan bir kader gölgesi vardır kesinlikle: Erotizmdir bu.

Sahnelediği fizik aşklara bir zorlayıcılık düşüncesi karıştığı andan itibaren erotizm vardır kitapta. Oysa markizin teorileri, cinsel özgürlük anıştırmaları -kitabın en parlak ama en az özgünlüğü olan bölümleri- kesinlikle basit zevke yönelmiştir.

Valmont markizle yatmak ister, markiz onunla yatmak istemez. Madame de Tourvel'le yatmak ister, o da istemez. Aslında Danceny'yle yatmak isteyen Cécile'le yatar. Markiz Prévan'la yattığında onu uzaklaştırma düşüncesi vardır kafasında. Bu ünlü zevk apolojisi boyunca bir art düşünceyle yatağa girmeyen tek bir çift yoktur.

Ve bu düşünce her zaman bir baskı oluşturur. *Tehlikeli İlişkiler*'in anekdotik bölümü çoğu zaman bu yapıtın çağdaşı ya da ardılı olduğu erotik küçükleri düşündürür; bu entrika Crébillon, Nerciat, Sade'da gördüğümüz entrikalara benzer; özgünlük baskı aracının artık güç değil ikna olmasında yatar. Yalan baskının sadece en ince aracıdır: ayartılacak insanın zihninin bir parçasını etkilemek ve bu parçanın da kişiliğin bütününe baskı yapması. Ve okuyucu gizem içinde kaldıkça daha bir hisseder bu baskıyı (...)

Tehlikeli İlişkiler bir irade mitolojisidir; ve burada irade ve cinselliğin sürekli karışması en güçlü eylem araçlarıdır. Kitabın en erotik kişisi markiz aynı zamanda en gönüllü kişisidir; hatta Fransız edebiyatının en gönüllü dişi kişisidir ve Lamiel de kesinlikle onun özelliklerini almıştır. Bu bağlamda Valmont'a yaşamını anlattığı ünlü mektup okunabilir. İnsanın kendi gücüne bu derece inanan sadece Loyola'dır.

İrade ve cinsellik birbirine karışır, çoğalır, tek bir alan oluşturur çünkü Laclos cinselliği bir baskıya bağlı olmanın çok daha ötesinde, çok daha şiddetli bir biçimde hisseder, ona göre irade cinsellikten ayrılmaz, tersine kitabın erotik alanının temellerinden birini oluşturur.

Oyunun *son* elebaşısının bir kadın olması rastlantı değildir belki de (...)

Zaman *Tehlikeli İlişkiler*'in sınırlarını belirlemiştir. Stendhal gerçek aşkta yatışmış, sakinleşmiş, fazla hesapçı olmayan, kötülüğü önemsemeyecek kadar deneyimli bir Madam de Merteuil yaratarak *Tehlikeli İlişkiler*'den bir *Parma Manastırı* çıkarmıştır. Laclos'nun problemi olduğu gibi kalmıştır ve belki de bir asker karakter değerlerini bilmez gözüktüğü (Shakespeare'in İsa'nın karakter özelliklerini bilmemesi gibi) bu tuhaf kitabın ötesinde Rimbaud'nun problemi kadar entrikacıdır. Ama her sanat problemi sanatın özel alanında yani yetenekle çözülür ve *Tehlikeli İlişkiler* gücünü ve sürekliliğini hiç kuşkusuz Laclos'nun uyanıklığıyla takınaklarının uyumuna borçludur.

Kitabı küçük çapta ve neredeyse gizli bir başyapıt özelliği kazandığında Laclos şöyle demiştir: "Bu dünyada ben öldükten sonra bile yankılanacak bir yapıt yaratmak istedim."

André Malraux, 1939

Çevirmenin Önsözü

Birçok kitabın başarısı çoğu zaman adıyla ilişkilidir... bu kitabın adı kimilerine göre rezalet ya da günah çağırımı yapsa da böyledir bu. Bununla birlikte yanılığa düşmemek gerekir: “İlişki” sözcüğü bugün aşk ilişkisini belirtebilir ama Laclos’un çağında sözcüğün bu anlamı yoktu ve bu kitap bağlamında ilişkiler özellikle toplumsal ilişkilere gönderme yapar... toplantılarda, tiyatrolarda, kumar masalarında bir araya gelen insanlar... aşk ya da dostluk söz konusu olmayabilir burada. Madame de Tourvel dostu Madame de Volanges’a gönderdiği mektuplardan birinde şöyle diyor: “Mösyö de Valmont ilişkilerin tehlikesi konusunda fazladan bir örnektir belki de.” Madame de Tourvel onu zayıf, etki altında kalabilen insanların aldanabilecekleri ilişkilerin kurbanı gibi görür. Ama Madam de Volanges bu teoriye inanmıyor çünkü Madame de Tourvel’e yazdığı mektupta çok karanlık bir Valmont portresi çiziyor ve şöyle diyor: “Adının kötüye çıkmış olması sizin söylediğiniz gibi ancak ilişkilerin tehlikeli olduğunu gösterse bile unutmayın ki kendisi de tehlikeli bir ilişkidir” (XXXII. Mektup). Madame de Volanges’ın söylemi açıktır: Valmont’la sadece ilişki kurmak bile leke getirebilir.

Ama romanın kanıtladığı şey ilişkinin ölümcül olabileceğidir. Esas tehlike elde edilmesi ya da zedelenmesi çok kolay olan onur ve şerefın yitirilmesi değil, ölüme götüren aşk acısıdır. Madame de Tourvel ilişkilerin tehlikesinin kurbanı olacaktır çünkü toplumsallığın çarkına kapılacak ve Valmont’a yem olacak, terkedildiğine inanınca da ölüme koşacaktır: “Siz onu tanırırsınız, onu günahlarından arındırıp Tanrı yoluna getirmenin ne büyük bir iyilik olacağını çok iyi bilirsiniz” (Madame de Tourvel’in Madame de Volanges’a VIII. Mektubu).

“Allahaismarladık sevgili ve soylu dostum. Görüyorum ki kötüler cezalarını buluyor sonunda; ama zavallı kurbanları gene de avuntu bulamıyor.” (CLXXIII. Mektup; Madame de Volanges’dan Madame de Rosemonde’a).

Tehlikeli İlişkiler... Bu çoğul sözcük çok önemlidir. Madame de Tourvel Valmont’a olan aşkından ölür. Prévan sadece Vikonta üstün olduğunu kanıtlamak isteyen Markiz de Merteuil tarafından aşağılanır. Vikont de Valmont düelloda Danceny tarafından öldürülür. Markiz de Merteuil Valmont’a gönderilen mektuplar yüzünden saygınlığını ve şöhretini yitirir. Danceny hayallerini, Cécile de Volanges’a olan aşkını yitirir ve inzivaya çekilir. Valmont ve Merteuil ama aynı zamanda Danceny tarafından da aldatılan Cécile manastıra kapanır.

Bu ilişkiler hiç kimseyi esirgemediğinden daha bir tehlikelidir: Kızının prestijli bir evlilik yapacağını umut eden Madame de Volanges onun rahibe olmasını kabul eder ve Markiz de Merteuil tarafından nasıl aldatılmış olduğunu fark eder: Ölüm bir dostunu alıp götürür. Monden yaşamın belirsizliklerinden uzaklaşmış olan Madame de Rosemonde anne sevgisiyle bağlı olduğu yeğeni Valmont’u yitirir. Felaketin büyüklüğünün farkında olan tek kadındır Madame de Rosemonde: “İnsanın yüreğini sızlatan bu sorunlarla ilgili olarak bana bir şey sormayın artık ve bunları unutuşa bırakalım. Nedenleri öğrenmek hiçbir çözüm getirmeyeceği gibi yüreğimizde bir yara daha açar, dolayısıyla bunları aramayı bırakıp Tanrı’nın emirlerine boyun eğelim biz. Anlamamıza izni olmadığında bile doğru ve haklı olduğuna kesinlikle inanalım.” (172. Mektup; Madame de Rosemonde’dan Madame de Volanges’a.)

Çözüm bütünüyle ahlâksal olsaydı olumlu kahramanlar olumsuz kahramanlara üstün gelirlerdi. Oysa yapıtın kadın figürlerinin en olumlusu olan Madame de Tourvel’in ölüm nedeni çok sevmiş

olmasıdır; aptallığı yüzünden kesinlikle olumlu olmayan Cécile yapıtın başında manastırdan çıkar ve son'la bütünleşir. Madame de Merteuil'ün zehirli büyüüne dayanamayan Danceny düş kırıklıkları içinde Malta'ya gider. Sadece Madame de Volanges ve Madame de Rosemonde kalır. Ama Madame de Volanges onurları ve şöhretleri yapan ve yıkan dedikoduları dolaştırarak ve çevresinde olup bitenlere kör ve sağır kalarak felakete yardımcı olmuştur. Madame de Rosemonde belli ölçüde sağduyu sahibi ve sempatik biri gibi gözükse de yaşlı olduğundan her zaman toplumun dışında kalmıştır. Ayrıca olumsuz kahramanlar örnek bir biçimde cezalandırılmamışlardır. Madame de Merteuil'le ilgili olarak iki yorum arasında kalır okuyucu: Birinci yoruma göre felaketten kurtulan tek kişidir o: Parasız ve çirkin olmasına rağmen yaşamını sürdürebilir ve hatta yaşama yeniden başlayabilir. İkinci yorum Madame de Merteuil'ün uğradığı bozgunu bir ayrıcalık gibi görür çünkü bu kadın esas silahları olan güzelliğini ve parasını yitirmiştir. Her halükârda Madame de Merteuil felaketten kurtulmuştur. Bu arada Prévan'la da ilgilenmek gerekir: Valmont'un rakibidir ve her ikisi de birçok kadın kaybetmiştir; Prévan Madame de Merteuil tarafından aşağılanmış ama daha sonra saygınlığına kavuşmuştur. Bu saygınlık, şöhret ve onuru yaratan ve yok eden toplum konusunda ne düşünmek gerekir? Laclos burada üstadı Rousseau'yla hemfikirdir çünkü o da kötülüğün insanda değil toplumda olduğunu düşünür. Bununla birlikte *Tehlikeli İlişkiler* bir tezi savunan bir roman değildir: Son tahlilde okuyucunun kişisel yorumu geçerlidir burada.

“Romanların kusuru da buradadır işte. Yazar heyecanlanmak için çırpınır, okuyucu buz gibidir.” (XXXIII. Mektup; Markiz de Merteuil'den Vikont de Valmont'a).

Mektup roman türü tarihsel olarak okuyucunun romanesk kurgudan yorulmuş olması biçiminde açıklanır. Bu türde “ben”ler, duygular, düşünceler egemendir ve gerçek mektup yazarları söz konusudur... gerçeği taklit etmek için canını dişine takan herhangi bir yazar yoktur bu anlamda. Mektup roman türü XVII. yüzyıl sonunda gelişmiş ve 1721'de Montesquieu'nün *İran Mektupları* 'yla kendini kabul ettirmiştir. Bu yapıtta felsefi ve siyasal düşünceler saray entrikalarıyla çok ince bir biçimde karıştırılır; mektupçuların sayısı fazla olduğundan görüş açıları da fazladır ve çokseslilik egemendir yapıta. Mektupların tümünden ve dolayısıyla eylemin bütünlüğünden yararlanan sadece okuyucudur. Rousseau da *Julie ya da Yeni Héloïse* 'de (1761) çoksesliliği denemiştir ama mektubu özellikle psikolojik analiz enstrümanı, otantik duyguların tanıklığı haline getirmiştir. Bu bağlamda üçüncü bölümdeki (XVIII. Mektup) Julie'nin uzun itiraf-mektubu örnek gösterilebilir. Samuel Richardson *Pamela ya da ödüllendirilen erdem* (1740) ve *Clarisse Harlowe* 'la (1747-1748) müthiş bir başarı yakalamıştır. Bu iki mektup roman ve Rousseau ve Montesquieu'nün mektup romanları Laclos tarafından örnek alınmıştır. Bir başka deyişle Laclos bu türü seçerken bir yenilik getirmiş değildir. *Tehlikeli İlişkiler* eşsiz, biricik bir yapıttır ve yapıttaki her unsurun bir işlevi vardır.

Bilindiği gibi *Tehlikeli İlişkiler* 'in alt başlığı “belli bir çevre için derlenmiş ve bazı kimselerin eğitilmesi amacıyla yayımlanmış mektuplar”dır. Hayali bir yazar olan Laclos, bu mektupların ve mektupların gerçek olduklarına inandırmak istemiştir. Bu gerçek etkisini güçlendirmek için de “Yayıncının uyarısı”nda ve “Yayına hazırlayanın önsözü”nde mektup roman yazarlarının çok iyi bildikleri bir kuşku stratejisini devreye sokar ve yayıncıya şunu söyler: “Bu kitabın adı da yayına hazırlayanın önsözü de pek inandırıcı gelmediğinden okurlara bu uyarıyı yapmayı gerekli görüyoruz: bu derlemenin doğruluğuna tanıklık edemeyiz ve de bizi bu derlemenin bir roman olduğuna inandıracak güçlü kanıtlar vardır elimizde, bunu gizlememiz mümkün değil.” Kitabı yayına hazırlayan da mektupların gerçek olduğunu öne sürer ve “mektuplarda geçen bütün kişi adlarını çıkardığını ya da değiştirdiğini” söyler. Yer adlarının bulunmaması ve mektupların yıl rakamının eksik olmasını

açıklayan mektup yazarlarının adlarının gizlenmesi de aynı kaygının bir sonucudur. Açık ve kesin konuşalım: Söz konusu olan kesinlikle bir romandır... Laclos'nun kendisinin yarattığı ve yazdığı bir roman. Ve gerçek etkisi yapan bu strateji XVIII. Yüzyılda mektup romanının altın çağı, yazar ve okuyucu arasında zımnî bir uzlaşmadır... okuyucu böylelikle kendisi için çok önemli bir yorumlama özgürlüğüne sahip olur: Okuyucu bu mektupların gerçek olduklarını düşünebilir ve romanın kahramanlarının arkasında gizlenen gerçek kişileri bulmak için anahtarlar arayabilir; ya da romanın gerçekliğin yerini almış olduğu ve bu özelliğiyle etkiliyeci ve büyüleyici olduğu düşüncesini kabul edebilir. Gerçekten de bugünün uyanık okuyucusu *Tehlikeli ilişkiler*'in Laclos'nun hayal gücünden çıkmış olduğunu bilir. Bu yapıtın değerini eksiltmez, tersine okuyucu Laclos'nun yarattığı kahramanların gerçekliğine ve mektupların niteliğine hayran olabilir ancak.

“Her ikimizin de elimizde, birbirimizi yok etmek için ne gerekiyorsa bulunduğundan birbirimizi kollamak çıkarlarımıza uygun olacaktır” (CLIII Mektup; Vikont de Valmont'dan Markiz de Merteuil'e).

Laclos'nun romanında mektup yazan her kişinin bir üslubu vardır ve okuyucu böylelikle mektubu yazan kahramanı daha iyi tanıma olanağı bulur: Cécile çok acemidir bu bağlamda, cümlelerini yanlış kurar genellikle ve bazı sözcükleri çok sık kullanır. Madam de Merteuil üslubuyla dikkat çeker ve etkileyicidir mektupları: “Allahısmarladık meleğim. Seni elde ettiğim için mutlu oldum ve şimdi de mutsuz olmadan bırakıyorum: Günün birinde belki dönerim sana. Ne yapalım, dünya hali bu. Kabahat bende değil” (CXLI. Mektup; de Merteuil'den Valmont'a). Merteuil ve Valmont belli ölçüde dille oynarlar: Yabancıları oldukları duyguları yazıyla anlatmayı becerirler: “Umutsuz bir aşk beni yiyip bitirirken yalnızca acımanızı bekliyor ama yalnızca kin ve nefretinizle karşılaşıyordum. Sizi görmekten daha büyük bir mutluluk olabilir mi benim için? Hem kendime rağmen gözlerimle sizi arıyor hem de göz göze geleceğiz diye titriyorum” (XXXVI. Mektup; Valmont'dan Madame de Tourvel'e). Öte yandan Madame de Tourvel'in Racine'in kadın kahramanlarının tutkulu üsluplarını andıran bazı mektupları da örnek gösterilebilir: “Gözlerimdeki perde kalktı Madame, meğer aldatici bir hayalmiş benim mutluluğum. Uğursuz gerçek aydınlatıyor beni. Kaçınılmaz ve yakın bir ölümden başka bir şey göremiyorum önümde. Bir yanı utanç, bir yanı pişmanlık olan bu yoldan gelecek olan, ölümden başka bir şey değildir (Madame de Tourvel'den Madame de Rosemonde'a; CXLIII. Mektup).

Ama üslupların çeşitliliğiyle her şey bitmiyor. Laclos'yla birlikte mektup türü yeni işlevlere de sahip oluyor: Bir silah ve aynı zamanda kapıları açan bir anahtar oluyor.

Mektup aynı zamanda çok etkili bir analiz aracıdır: Madame de Merteuil çok dikkatli bir okurdur, satır aralarını okur, kimi zaman üslup ve strateji dersleri verir çünkü *Tehlikeli İlişkiler*'de üslup ve strateji birdir: “Mektuplarınızı yazarken daha dikkatli olun. Hâlâ çocuk gibi yazıyorsunuz” (CV. Mektup; de Merteuil'den Cécile de Volanges'a).

Merteuil ve Valmont arasındaki ilişkilerin gizliliğini sağla- yan da mektuptur ayrıca: Toplum içinde kesinlikle görüşmezler ve şeytani birliktelikleri mektup aracılığıyla sürdürülür. Biri ötekini yitirebilir ve karşılıklı suskunlukları tek güvenceleridir. Montesquieu, Richardson, Crébillon ve Rousseau'da mektup olay ya da duyguları anlatır. Laclos'da ise hem eylem aracı hem eylemdir.

“Ne pahasına olursa olsun elde etmeliyim o kadını (Madame de Tourvel), yoksa ona âşık olma gülünçlüğüne düşerim” (IV. Mektup; Vikont de Valmont'dan Markiz de Merteuil'e).

Libertenlik Fransa'da XVII. yüzyılda ortaya çıkan bir düşünce akımıdır, XVIII. yüzyıl boyunca gelişmiştir ve gelenek göreneklere, dine karşı bir özgürlük kazanma talebidir. XVII. yüzyılın ilk yarısında esasen dinin gücünü eleştiren bir libertenlik yaygın olmuştur. Bu dönemin libertenleri bilim insanları, bilgiler, filizoflardır... Gassendi, Naudé ve Cyrano de Bergerac. Daha sonraki yüzyıllarda bu "bilge" libertenliğin mirasını Aydınlanma düşünürleri almıştır ve bu dönemde öte yandan bir ahlâk libertenliği gelişir. Valmont ve Merteuil ahlâkları pek güçlü olmayan libertenlerdir, çapkınlık yaparlar, kurbanları pişmanlık duymadan ve büyük bir maharet göstererek ortadan kaldırırlar. Çapkınlık, hovardalık düşünceyle olur, fetih ise savaşçıdır. Ama cinsiyetler savaşı iki savaş biçimi belirlemiştir: Valmont korku uyandıran bir çapkındır ve her yeni çapkınlığı şöhretine şöhret katar: "Risk almadan mücadele ediyorsunuz, önlem de almamanız gerekir... siz erkekler için yenilmek ne ifade eder, alt tarafı umduğunuz bir başarı eksik olur" (LXXXI. Mektup; Markiz de Merteuil'den Vikont de Valmont'a). Madame de Merteuil, tersine, kadın olduğu için gölgede hareket etmelidir. LXXXI. Mektup'ta erkeklere savaş ilan eder: "Ben kadınların, kendi cinsimin öcünü alıp erkeklere boyun eğdirmek için doğmuşum, şimdiye kadar hiç bilinmeyen yollar icat ettim." Kendisini olağanüstü bir çaba sonucu geliştirir, bağımsızlığını, sevgililerini ve onurunu, şöhretini korumayı başarır. Laclos *Tehlikeli İlişkiler*'in içine iki liberten yerleştirmeyi tercih ederek yapıtını Richardson, Diderot gibi yazarların temsil ettiği libertenlik geleneği içine sokmuştur.

Laclos'nun yapıtında her zaman önemli olan eylem değil anlatı ve sonuçlarıdır. Laclos'nun romanı aynı zamanda bir analiz romanıdır. Aydınlanma oradan geçmiştir ve çapkınlık, hovardalık bilimin gelişmesinden, bilgilerden, bütün yönleriyle insanın irdelenmesinden yararlanır. Markiz de Merteuil'ün LXXXI. Mektubu okunduğunda onun, insan doğasını incelemek amacıyla romancıları, filozofları, ahlâkçıları okumuş olduğu görülür. *Tehlikeli İlişkiler*'in libertenliği zamanın gerçeklerine tanıklık eder: Fransız aristokrasisi Fransa barış içinde yaşadığı için krallık için savaşmadığından savaşı salonlara taşımıştır ve savaşçılar çok acımasızdır çünkü silahları çok güçlüdür: İnsan doğasını tanırlar.

Yayıncının Uyarısı

Bu kitabın adı da yayına hazırlayanın önsözü de pek inandırıcı gelmediğinden; okurlara bu uyarıyı yapmayı gerekli görüyoruz. Bu derlemenin doğruluğuna tanıklık edemeyiz ve de bizi bu derlemenin bir roman olduğuna inandıracak güçlü kanıtlar vardır elimizde, bunu gizlememiz mümkün değil.

Ayrıca bize göre, romanın yazarı, anlattıklarının gerçeğe uygun gibi gözükmelerini istemiş ancak, olayların zamanımızda olup bittiğini söyleyerek acemilik etmiş, yapıtının gerçeğe uygunluk izlenimi uyandırabilmesi olasılığını kendisi ortadan kaldırmıştır. Maceralarını öyküleştirdiği insanların kimileri ahlâk açısından o kadar düşkünlüdürler ki, bu gibi kimselerin çağımızda yaşamış olduklarına kimse inanmaz. Bu felsefe çağında her yana yayılan ışığın, erkekleri ne kadar namuslu yaptığı, kadınları da sürekli kendilerini düşünüp beğenmekten, aşırılıklardan ne kadar uzaklaştırdığı herkesçe bilinmektedir.

Dolayısıyla, bize göre bu yapıtta anlatılanlar, tamamen uydurma değilse bile, büyük olasılıkla başka bir dönemde ya da başka bir ülkede geçmiştir. Yazar, kendi dönemine, kendi ülkesine ne kadar yakın olursa, okurların da o kadar ilgilerini çekebileceğini ummuş, bu nedenle bize hiç uygun olmayan gelenekleri, çağımıza uydurarak kendi yaşamımızın bir izdüşümü gibi göstermeye cesaret etmiştir ki, biz bunu bir kusur olarak görüyoruz.

Okuyucunun yanılığa düşerek inanmasına engel olabilmek için, yargımızı şöyle güçlendirmeyi de uygun buluyoruz: Bize göre söyleyeceğimiz şeyi hiç kimse çürütemeyecektir ve bu öyle bir gerçektir ki, kimsenin yanıt vermeye kalkışmasına ihtiyaç yoktur. Aynı nedenler aynı sonuçları doğurur kesinlikle ve zamanımızda altmış bin lira geliri olan bir hanımefendinin manastıra kapandığı, genç ve güzel bir başkan hanımının da üzüntüden öldüğü görülmüştür.

Kitabı Yayına Hazırlayanın Önsözü

Okurun her şeye rağmen uzun bulacağı bu yapıta, daha doğrusu bu derlemeye, elimdeki mektupların yalnızca bir bölümünü aldım. Bu mektupları bana düzenlemek amacıyla verenlerin, onları kitap olarak yayımlamak niyetinde olduklarını biliyordum. Emeğime karşılık olarak, yalnızca gereksiz bulacağım bölümleri çıkarma izni istedim. Olayların aydınlanmasına ve kişilerin karakterlerinin ortaya çıkarılmasına yarayacak olanlar dışında hiçbir şey kalmaması için çaba harcadım. Mektupları düzenlerken tarih sırasından hiç şaşmadım. Bazı kısa eklere gerek duydum ama bunların büyük bölümü ya mektuplardaki dizelerin ve kimi özlü sözlerin nereden alındıklarını belirtmek ya da bazı mektuplarda niçin kısaltmalar yaptığımı göstermek amacıyla konmuştur. Bu yapıtta bir payım varsa eğer, bundan başka bir şey değildir. Fazlası benden istenenin ötesine geçmek olurdu.^[1]

Ayrıca çoğu dil ya da anlatım bağlamında birçok başka değişiklikler de düşünmüştüm ve doğrusunu söylemek gerekirse bu mektupların dili ve anlatımı o kadar açık seçik, akıcı değildir. Bazıları çok uzundur, bazılarında birbirleriyle hiç ilgisi olmayan şeyler anlatılmış ve bunları birbirleriyle ilişkilendirmek için hiçbir çaba harcanmamıştır. Uzun mektupları kısaltıp bana göre uygun olmayan yerlerini düzeltmem için izin vermelerini çok isterdim. Kabul etmediler. Kabul etselerdi, harcayacağım emek bu kitabı daha değerli kılmazdı belki ama hiç değilse eksikliklerinin bir bölümünü giderirdi.

İsteklerime karşı çıkmalarını da şöyle gerekçelendirdiler: Amaçları bu mektuplardan alınmış bir yapıtı yayımlamak değil, bu mektupları tanıtmakmış. Bu mektuplarda imzaları olan sekiz-on kişinin hepsinin temiz, akıcı ve duru bir dil kullanmış olmalarına kimse inanmamış. Ben kendilerine, doğru yazmak bir yana, hiçbirinin önemli yanlışlardan kaçamadığını ve bu durumun her hâl ve durumda eleştirileceğini söyleyince de, ünlü, hatta bazıları akademi mensubu yazarların imzalarıyla çıkmış olanlarda bile yanlışlar varken, aklı başında hiçbir okuyucunun bu kusurlara önem vermeyeceği cevabını verdiler. Doğrusunu söylemek gerekirse, bu bahaneler hiç de inandırıcı gelmedi bana; çünkü bu gibi şeyleri ileri sürmek kolay, kabul etmek zordu. Ama isteğimi yapabilme özgürlüğüm olmadığından çaresiz boyun eğdim. Bununla birlikte karşı çıkacağımı, bu görüşleri paylaşmadığımı açıklayacağımı söyledim. Ve işte bu sözümü tutuyorum.

Yapıtın bir değeri olup olmadığı konusuna gelirse, insanların düşüncelerini etkilemek ne hakkım ne de haddim olduğundan, bu konuda fikir ileri sürmek bana düşmez diye düşünüyorum. Ne var ki kimilerinin bir yapıtı okumaya başlamadan önce, bu yapıttan ne bekleyebileceklerini öğrenmek istediklerini biliyorum. Bunlar aşağıdaki satırları okumaya devam edebilir, ötekilerse bu sayfaları okumaktan vazgeçip hemen kitaba geçmekle en doğrusunu yapmış olurlar, çünkü yeteri kadar bilgi sahibi oldular bu konuda.

Önce şunu söylemeliyim: Bu mektupların kitap olarak çıkarılmasını ben de uygun buldum ama kitabın ilgi göreceğini hiç sanmıyorum. Kimse, benim bu sözleri kitapta emeğim olduğundan, alçakgönüllülük göstermek kaygısıyla söylediğimi sanmasın. Gene büyük bir içtenlikle şunu da söylemek isterim: Bu derlemenin okurlara sunulacak kadar değerli olmadığına inansaydım, onunla uğraşmayı üstlenmezdim. Bu iki düşünce arasında bir tutarsızlık olduğu sanılabilir ama gerçek böyle değil.

Bir yapıtın değeri ya yararlı olmasında ya da hoş olmasındadır. Bazı yapıtlarda her iki nitelik de bulunabilir. Yapıtın ilgi görmesiye her zaman değerli olduğunun kanıtı değildir ve çoğu zaman

yapıtın anlatımından, sanatın kurallarına uygun olup olmamasından ziyade konusunun beğenildiğini, anlatılanların anlatılış üslubundan çok, kendilerinin beğenildiğini gösterir. Adından da anlaşılacağı gibi bütün bir toplumun mektuplarını içeren bu derleme okurların hepsinin dikkatini aynı noktada toplayamaz. Ayrıca bu mektuplarda dile gelen duyguların hemen hepsi ya yapay ya da gizlenmek istenen duygular olduğundan yüreği değil, her zaman yürekte çok daha önemsiz ve değersiz olan merak duygusunu ilgilendirir ve kaçınılmaz olarak bu durum insanı hoşgörüden uzaklaştırdığından kusurları daha bir ön plana çıkarır, özellikle de uzun bölümler araya girerek sona ulaşmayı sürekli engellediklerinden kusurlar büsbütün rahatsız edici olur.

Bununla birlikte bu yapıtın özelliklerinin getirdiği bir üstünlük vardır ve bu üstünlük kusurları belki bir dereceye kadar unutturabilir. Anlatım farklılıklar gösterir, herhangi bir yazarın olağanüstü çaba harcayarak erişebileceği bu nitelik burada kendiliğinden ortaya çıkar. Bana öyle geliyor ki yapıtı, sürekli bir öykü biçiminde kaleme almanın getireceği sıkıntıdan kurtarmıştır en azından. Bu mektuplara serpiştirilmiş ve bazıları yeni, bazıları pek bilinmeyen birtakım duygusal ya da yaradılışla ilgili gerçekler vardır ki, bunları değerlendirebilecek kimseler de vardır. En kötü niyetli birinin bile bu kitapta bulabileceği güzel şeyler işte yalnızca bunlardır bence.

Bu yapıtın yararı olabileceğini kabul etmeyenlerin sayısı, hoş olduğunu kabul etmeyenlerin sayısından daha fazladır belki ve bunun savunulması daha kolaymış gibi geliyor bana. Öyle sanıyorum ki ahlâksızların, ahlâklılıarı kötü yola düşürmek amacıyla ne gibi hilelere başvurduklarını göstermek ahlâka bir hizmettir ve bence bu mektuplardan böyle bir yarar beklenebilir. Bu yapıt çok önemli iki gerçeği canlı örneklerle bir kez daha kanıtlamaktadır. Gereğini yerine getirenlerin sayısının ne kadar az olduğu göz önüne alınırsa, insanın bildiklerinden bile kuşkulanaacağı bu gerçeklerden biri şudur: Ahlâksız bir erkekle ilişki içinde olmayı kabul eden bir kadın, sonunda bir erkeğin kurbanı olur. Kızının, kendinden başka birine açılmasına göz yuman bir anne, en azından ihtiyatsızlık ediyordur. Kız olsun, erkek olsun, her gencin bu kitaptan öğreneceği bir şey daha vardır ki, şudur o: Ahlâksız kimselerin gençlere kolayca gösterir gibi oldukları dostluk; bu gençlerin erdemlerini de mutluluklarını da yok edebilecek tehlikeli bir tuzaktan başka bir şey değildir. Ne var ki bu yapıtın yararının olabileceğini söylerken, korkulacak bir yanı olabileceğini söylemekten de geri durmuyorum ben. Dolayısıyla gençlere okutulmasını tavsiye etmem. Bana sorarsanız, bu tür kitapların gençlerin eline geçmemesi için dikkatli davranmak gerekir. Bu yapıtın hangi yaştan sonra tehlikeli olmaktan çıkıp yararı dokunabileceği sorulursa, bu konuyla ilgili olarak bir anneden duyduğum sözleri aktarabilirim burada ki, bu hanım hem akıllı hem de ince bir kadındır: Müsveddeleri göstermişim ona, okuduktan sonra şunları söyledi: “Bu kitabı kızıma nikâh günü verirsem, büyük bir iyilik etmiş olurum ona.” O kadın bu kitabın kızlara ne zaman okutulabileceğini çok iyi anlamıştı. Bütün anneler onun gibi düşünüyorsa, ben de bu derlemeyi yayınladığım için yaşadıkça mutlu olacağım.

Bu derlemenin böyle sevgi ve hoşgörüyle karşılanacağını kabul etsek bile, birçok kimsenin hoş karşılamayacağını sanıyorum. Her şeyden önce ahlâksız insanlar kendileri için zararlı olabilecek bir kitabı karalamaktan geri kalmayacaktır. Böyle insanlar giriştikleri her işte beceri gösterdiklerinden belki gerçekten ahlâklı insanları da, bu kitapta ahlâksızların oldukları gibi gösterilmekten çekinilmediğini göstererek telaşlandırır, kendi saflarına çekebilirler.

Yerleşmiş inançlara karşı olduklarını söyleyenler, muhtemelen hor gördükleri dindar bir kadının yaşamıyla ilgilenmeyecek, dindarlarsa, erdemini yenik düştüğünü görerek kızacak ve dinin gücünü yeterince göstermemesinden yakınacaktır.

Öte yandan, zarif insanlar da, bu mektupların çoğu yanlışlarla dolu ve yalın olduğundan, ayrıca sade bir üslupla kaleme alındığından, bunlardan neredeyse tiksinecektir. Basılmış her şeyin bir emek ürünü olduğu görüşünü benimsemiş okur kitlesiyse, bazı mektuplarda, konuştuğu kişinin arkasına gizlenen yazarın sanat kaygılarıyla zahmetlere girdiğini sanacaktır.

Nihayet kimileri de şöyle diyecektir: “Her şey ancak yerinde ve zamanında olursa iyidir. Gerçi yazarların duru bir anlatım peşinde koşmaları, gündelik hayatta, alınıp gönderilen mektupların sadeliğini, dolayısıyla güzelliğini de bozar ama o mektuplar, böyle bir kitap olarak çıkarılınca içerindeki dikkatsizlikler, bozukluklar büyük yanlışlar olup çıkıyor.”

Şunu içtenlikle söylemem gerekir ki, bu sözlerin hepsinde doğruluk payı vardır ama hepsine de karşılık verebilirdim ve hatta bunun için önsözü uzatmak zorunda da kalmazdım. Şu da var ki her şeye cevap vermeye kalkışmak, yapıtın hiçbir şeye yanıt vermeyeceğini kabul etmek olurdu ve ben böyle olduğuna inansaydım, önsözü de kitabı da kaldırıp atardım.

BİRİNCİ BÖLÜM

BİRİNCİ MEKTUP

Cécile Volanges'dan Sophie Carnay'e

Ursuline'ler Manastırı'nda

Görüyorsun ya benim sevgili dostum, sözümü tutuyor ve bütün zamanımı öyle püsküllerle, hotozlarla falan geçirmiyorum. Senin için zamanım olmaz mı hiç? Ama şu tek bir gün içinde gördüğüm süsü, takıyı birlikte geçirdiğimiz dört yıl içinde görmedim, doğrusunu söylemek gerekirse. O havalı Tanville^[2] ne zaman bizi görmeye gelse, takar takıştırır ve bizim kendisini kıskandığımızı sanırdı. Manastıra bir gelirsem onu da çağirtacağım yanıma ve görsün bakalım nasıl oluyormuş. Annem her konuda bana da danışıyor. Eskiden beni okul çocuğu gibi görürdü ama şimdi öyle değil artık. Özel hizmetçim var, yattığım oda dışında bir odam daha var ve bu mektubu sana, şahane bir masada yazıyorum. Çekmecelerin anahtarları bende, istediğim her şeyi gizleyebilirim. Annem bana, “Her sabah, kalktığımda yanıma gelirsin, öğle yemeklerinde baş başayız, yalnızca saçlarımı toplaman yeterli, öğleden sonraysa saat kaçta yanıma geleceğini her gün yemekte söylerim ben sana” dedi. Kalan zamanı dilediğim gibi geçiriyorum. Manastırdaki gibi arp çalışıyor, resim yapıyor ve kitap okuyorum. Burada beni azarlayacak Mére Perpétue yok nasılsa, canım isterse hiçbir şey yapmam, öyle otururum. Ama Sophie’ciğim yok ki yanımda sohbet edip gülelim. Bir şeylerle uğraşmak daha iyi bu durumda.

Saat daha beş olmadı ve annemi saat yedide göreceğim. Çok zamanım var ama sana ne anlatabilirim? Bana hâlâ bir şey söylemiyorlar. Bazı hazırlıklar yapıldığını, benim için çalışacak kızlar tutulduğunu görmesem, “Beni evlendirmeyi falan düşündükleri yok, zavallı Josephine^[3] saçmalamış gene!” diyeceğim. Ama kaç kez duydun annemin ağzından: “Soylu bir kız evleninceye kadar manastırda kalmalıdır” der. Beni manastırdan çıkardığına göre demek ki Josephine haklı.

Kapının önünde bir araba durdu ve annem de, “Hemen yanıma gelsin” diye haber yollamış. Gelen kişi ya beni verecekleri adamsa! Giyinmiş değilim, zangır zangır titriyorum, yüreğim çarpıyor. Hizmetçiye, “Annemi görmeye gelen kimmiş, haberiniz var mı?” diye sordum. “Evet Mösyö C***” dedi. Gülüyordu bu arada. O, kesinlikle o. Olacakları dönüşte anlatırım sana. Şimdilik adımı veriyorum. Gecikmemeliyim. Allahaismarladık, birazdan dönerim.

Zavallı Cécile’le ne kadar alay edeceksin kim bilir! Çok utandım ben! Ama sen de yanılabilirsin. Annemin yanına girdiğimde, siyahlara bürünmüş biri vardı, olabildiğince doğru düzgün bir selam verdim, biraz duraksadım, adım atacak halim kalmamıştı. Adama nasıl baktığımı tahmin edersin herhalde! O da bana selam verdi ve anneme, “Çok sevimli bir bayan! Size tekrar tekrar minnettarım Madam!” dedi. Bence çok açıktı bu sözlerin anlamı. Bedenimi öyle bir titreme sardı ki, yüzüm kıpkırmızı, aptallaşmış halde, bulduğum ilk koltuğa çöktüm. Ben koltuğa oturur oturmaz, o da gelip diz çöktü. Zavallı Cécile’ciğin o anda aklını yitirdi işte. Annemin dediği gibi çok korkmuştum. Çılgılık atarak ayağa kalktım. Hani bir gün gök gürlerken bağırmıştım ya işte öyle. Annem gülererek, “Ne oluyorsunuz canım? Oturun ve ayağınızı uzatın beyefendiye” dedi. Gelen kişi ayak ölçümü alacak ayakkabıcıymış meğer. Ne kadar utandığımı tahmin edemezsin. Allah’tan annemden başka kimse yoktu. Evlendikten sonra ayakkabılarımı o adama yaptıracağımı hiç sanmıyorum.

Çok şey öğrenmişiz doğrusu! Allahaismarladık. Saat altıya geliyor, kadın da artık giyinmem gerektiğini söylüyor. Allahaismarladık Sophie’ciğim. Gene manastırdaymışım gibi seviyorum seni.

Not: Mektubumu kiminle yollasam, bilmiyorum! Josephine’ in gelmesini beklerim.

*Paris, 3 Ağustos 17***

İKİNCİ MEKTUP

Markiz de Merteuil'den Vikont de Valmont'a

... Şatosu'nda

Dönün artık sevgili Vikont, dönün artık buralara! Yaşlı halanız her şeyini size bırakıyormuş ya, daha ne istiyorsunuz, artık onun yanında ne işiniz var? Derhal yola çıkın, ihtiyacım var size. Aklıma güzel bir şey geldi, bunu gerçekleştirmeyi size havale etmek istiyorum. Bu kadar söz yetmeli ve sizi seçmiş olmamı onur kabul edip, emirlerimi diz çökmüş durumda dinlemek üzere hemen gelmelisiniz. Ama siz dostluğumu aramıyorsunuz artık ve iltifatlarımdan şımarıyorsunuz. Aslında müthiş kin tutmam gerekir size, gene de şanslısınız, iyi tarafım baskın çıkıyor, yaptığımız her şeyi ölçüsüz bir hoşgörülle karşılıyorum. Neler düşündüğümü anlatmam gerekiyor. Siz de sadık bir şövalye olduğunuzu kanıtlayın hiç değilse, benim önereceğim macerayı başarıyla sonuçlandırmadan önce bir başka maceraya atılmayacağınıza yemin edin. Kahramanlara yaraşır bir macera: Aşka, öç almaya hizmet edecek, üstelik “Anılar”ınıza bir *dolap*^[4] daha eklemiş olacaksınız, evet “Anılar”ınıza. Ben “Anılar”ınızın günün birinde yazılıp basılmasını istiyorum. Yazması benden. Şimdi bırakalım bunları ve düşündüklerimi anlatayım ben bize.

Madam de Volanges kızını evlendiriyormuş. Şimdilik gizli tutuyorlar, benim de daha dün haberim oldu. Damat olarak kimi seçmişler dersiniz? Kont de Gercourt'u. Benim bir gün Ger-court'la akraba olacağım kimin aklına gelirdi? Çok kızıyorum! Anlayamadınız mı daha? Anlayışınız kıt! Siz onun Müfettiş'in hanımıyla olan macerasını unutup bağışladınız mı yoksa?^[5] Benim yakınmaya sizden daha fazla hakkım yok mu? Ah ne anormal yaratıksınız siz! Ama pek yakında öcümü alabileceğim umuduyla ruhum sükûnete kavuşuyor, rahatlıyorum artık.

Gercourt'un alacağı kadını çok fazla önemsemesi, hiç kimsenin kaçamayacağı durumun kendisinin başına gelmeyeceğini sanıp caka satması benim gibi sizi de sinirlendirmemiş midir hep? Onun o gülünç fikirlerini bilmez misiniz! Manastırlarda yetişmiş kızlardan bir kötülük gelmezmiş, sarışınlar uslu, edepli olur, kendilerini tutarlarmış. Volanges'ların kızının yılda altmış bin liralık geliri var ama manastırda yetişmiş olmasaydı ya da esmer olsaydı, Gercourt onu asla almazdı. Aptallığını kanıtlayalım şuna! Elbet günün birinde onun da başına bir şeyler gelecektir. O konuda kaygı duymuyorum ama henüz nikâh olmadan başına bir şey gelse daha eğlenceli olmaz mı? Ertesi gün övündüğünü duydukça nasıl gülerdik ama! Hiç kuşkunuz olmasın, övünür o! Hele bir yetiştirin o kızı siz, herkes gibi Gercourt da bütün Paris'in diline düşer mi, düşmez mi, görürsünüz.

Bu romanın kahramanı olacak kız da sizin kendisiyle uğraşmanızı hak ediyor doğrusu. Gerçekten güzel bir kızdır. Daha on beş yaşında ve bir gonca. Görülmemiş bir acemilik, bir cahillik içinde, nazlanmak nedir bilmiyor ama siz erkekler çekinmezsiniz bundan, baygın bakıyor ve insana çok şey vaat ediyor. Ben de tavsiye ediyorum, daha ne istiyorsunuz? Bundan sonra size düşen, teşekkür edip, söylediklerimi yerine getirmektir.

Bu mektup yarın sabah geçer elinize. Yarın akşam yedide mutlaka bizde olmalısınız. Saat sekizden önce kimseyle görüşmeyeceğim, şimdiki gözde Şövalye'mi bile kabul etmem. Bu çapta bir işe yetecek kadar akıllı değil. Görüyorsunuz ya, aşk beni kör etmiş falan değil. Saat sekizde gönderirim sizi, onda döner, o güzel kızla birlikte yemek yersiniz, annesiyle birlikte yemeğe çağırdım onu. Allahısmarladık. Öğleyi geçti vakit. Birazdan sizinle ilgilenme olanağı bulamayacağım.

*Paris, 4 Ağustos 17***

ÜÇÜNCÜ MEKTUP

Cécile Volanges'dan Sophie Carnay'ye

Henüz bir şey öğrenemedim sevgili dostum. Dün akşam yemekte annemin birçok konuğu vardı. Gelenleri, özellikle de erkekleri seyretmek hoşuma gitti ama gene de çok sıkıldım. Kadın, erkek pek baktılar bana. İki bir birbirlerinin kulaklarına bir şeyler fısıldıyorlardı ve ben, benden söz ettiklerini anlıyor, kıpkırmızı kesiliyordum. Kızarmamak için çaba harcadım ancak başaramadım. Çok isterdim bunu becerebilmeyi, kendilerine bakılınca kızarmayan kadınlar var çünkü! Aslında belki onlar da kızarıyorlardır da, sürdükleri allık belli etmiyordur. Bir erkek gözlerini dikip baktığında kızarmamak ne kadar zor!

Benim asıl derdim, benimle ilgili olarak ne düşündüklerini bilmemektir. Güzel dediklerini iki üç kez duydum sanki ama aynı zamanda *toy* dediklerini de işittim. Doğru işittim gibime geliyor, çünkü bunu söyleyen kadın annemin hem akrabasıdır hem de çok severler birbirlerini. Beni de hemen sevdi galiba. Bütün gece benimle az da olsa konuşan bir tek o oldu. Yarın akşam yemeğine ona davetliyiz.

Yemekten sonra benden söz ettiklerinden kesinlikle emin olduğum iki erkekten biri ötekine, "Bırakalım olgunlaşsın, bu kış bakarız" dedi. Beni alacak olan odur belki de, demek daha dört ay var! Ah bir öğrenebilsem..

Josephine geldi, zamanı yokmuş, acele etmemi istiyor. Ama ben sana *toyluklarımdan* birini daha anlatabilirdim. Bence haklı o kadın.

Yemekten sonra oyuna geçmişlerdi. Ben annemin yanına oturdum, aniden uyuyakalmışım. Bir kahkahayla uyandım. Sanırım bana gülüyordu herkes. Annem odama gitmeme izin verdi. Çok sevindim. Düşün ki saat on biri geçmişti. Allahısmarladık Sophie'ciğim, Cécile'ini unutma. Biz kibar çevreyi eğlenceli sanırdık ya, hiç ilgisi yok aslında.

*Paris, 4 Ağustos 17***

DÖRDÜNCÜ MEKTUP

Vikont de Valmont'dan Markiz de Merteuil'e

Paris'te

Emirleriniz çok hoş. Hele hele sizin bir emir verişiniz var, o daha da hoş. Siz insana zorbalığı sevdireceksiniz. Köleniz olduğum günlerin özlemi uyandı içimde, biliyorsunuz ilk değil bu. Siz şimdi bana *canavar* diyorsunuz, evet, öyleyim ama bana çok daha hoş adlarla hitap ettiğiniz oldu, o anları anarken büyük keyif duyuyorum. Hatta çoğu zaman o sıfatları yeniden hak etsem de sizinle birlikte şu dünyaya bir vefa örneği olsak diye geçiriyorum içimden. Ne yaparsınız ki bizi bekleyen daha önemli işler var. Bizim kaderimizde gönülleri fethetmek var. Kaderimize boyun eğelim, yolun sonunda gene karşılaşırız belki. Darılmayın ama benim güzel Markiz'im, benden aşağı kalmıyorsunuz hiç. Bu dünya mutluluğu uğruna birbirimizden ayrılıp, her birimiz bir yanda inanca davete başlayalı beri, aşk dinine sizin getirdiğiniz yeni inançlılar benim getirebildiklerimden kat be kat fazla. Sizin hak yolundaki koruyuculuğunuzu, ateşli çabalarınızı biliyorum. O Tanrı eğer, bizi sevaplarımıza göre ödüllendirirse, siz, kesinlikle büyük bir kentin azizesi olacaksınız, bana gelince, ben olsa olsa bir köyün azizi olabilirim. Bu üslup şaşırtıyor sizi değil mi? Elden ne gelir? Ben bir haftadır başka bir dili ne duyuyorum, ne de konuşuyorum! Emirlerinize boyun eğmemek zorunda kalmam da o dilde ilerleme kaydetmek içindir.

Kızmayın ve dinleyin beni. Siz benim yüreğimdeki bütün sırları bilirsiniz, şimdiye kadar heveslenmiş olduğum en büyük şeyi de söyleyeyim size. Ne emrediyorsunuz bana? Hiçbir şey görmemiş, hiçbir şey bilmeyen bir kızcağzı baştan çıkarmak. Zavallı kız öyle çaresiz bir halde düşecek ki elime. En küçük bir ilgi sarhoş eder onu, belki de aşktan çok merakı yüzünden teslim olur. Benim gibi bu işi başarabilecek en az yirmi kişi vardır. Ben aslında böyle bir işe girişmek istemiyorum ve elimdekini başarabilmek bana hem şan şöret hem de zevk getirir. Başım için bir çelenk hazırlayan aşk, bu çelengi mersin dallarıyla mı yoksa defne dallarıyla mı örsün, bilemiyor, zaferimi kutlamak amacıyla her ikisini de birleştirecek hiç kuşkusuz. Ve sizin de, benim güzel Markiz'im, gönlünüzü kutsal bir saygı kaplayacak, coşkuyla, "İşte gönlüme göre bir erkek!" diyeceksiniz.

Başkan'ın karısı Tourvel'i tanıyorsunuz. Ne kadar dindardır, kocasını ne kadar sever, nasıl ahlâklı bir insandır, bilirsiniz. Ben ona saldırıyorum işte. İşte bana yakışan düşman odur. Benim erişmek istediğim amaç budur işte:

Onu elde etmenin ödülünü kazanamasam bile

Böyle bir girişimin onuru benim olur hiç değilse

Eğer büyük bir şairin^[6] kaleminden çıkmışsa böyle kötü dizeler anılabilir.

Anlatayım: Başkan şimdi Bourgogne'da büyük bir davanın peşinde koşuyor (ben ona daha önemli bir davayı kaybettireceğimi umuyorum). Avunmak nedir bilmeyen eşi, bütün kederli dulluk dönemini burada geçirecek. Her gün kiliseye ayine gidiyor, yöredeki yoksulları ziyaret ediyor, sabah ve akşam dualarını ediyor, tek başına gezintilere çıkıyor, yaşlı halamla din konularında sohbet ediyor ve arada bir, o tatsız tuzsuz *Whist* oyunu. Bütün eğlencesi bundan ibaret kalacaktı ama ben ona daha etkili eğlenceler hazırlıyorum. Şansım varmış ki buraya gelmişim, hem o mutlu olacak hem ben. Ne saçmalık ama! Görgü kurallarına feda ettiğim yirmi dört saatlere acıyorum. Beni şimdi Paris'e dönmek zorunda bıraksalar, en büyük cezayı vermiş olurlardı! Allah'tan *Whist* oynamak için dört kişi

gerekiyor, burada da köyün papazından başka kimse olmadığından benim bu dünyadan gitmeye hiç niyetli olmayan halam, birkaç gün de kendisine ayırayım diye çok zorladı beni. Sizin de takdir edeceğiniz gibi razı oldum. Bilemezsiniz ne övgüler düzüyor halam bana o günden beri! Özellikle de benim kilisede bir duayı, bir ayini kaçırmadığımı görmek pek keyiflendiriyor onu. Benim o dualarda hangi Tanrı'ya taptığımı bir bilseydi!

Ve işte dört gündür büyük bir tutkuya teslim olmuş durumdayım. Önüme engeller çıkarılmasını ne kadar isterdim... Engelleri aşmakta ne kadar ustayımdır, bilirsiniz. Ama bilmediğiniz bir şey var sizin: Yalnızlık, arzunun ateşini kızıştırıyor. Ben yalnızca onu düşünüyorum artık, gündüz aklımda, gece düşlerimde. Ne pahasına olursa olsun elde etmeliyim o kadını, yoksa ona âşık olma gülünçlüğüne düşerim. Kavuşulamamış bir arzu, Allah korusun, neler yaptırır insana? Ey müthiş zevk! Yalvarıyorum sana, beni huzura kavuştur ki rahatım elden gitmesin! Biz erkekler mutluyuz doğrusunu söylemek gerekirse. Kadınlar kendilerini hiç savunamıyor, yoksa biz onların çekingen köleleri olup çıkardık. Şimdi kolay elde edilen kadınlara karşı içimden bir minnetarlık duyuyorum. Doğal olarak bu duygu da ayaklarınıza getiriyor beni. Kusurumu bağışlamanız için ayaklarınıza kapanıyor, bu uzun mektuba son veriyorum. Allahısmarladık benim sevgili dostum. Umarım darılmadınız!

... Şatosu, 5 Ağustos 17**

BEŞİNCİ MEKTUP

Markiz de Merteuil'den Vikont de Valmont'a

Biliyor musunuz Vikont, mektubunuz öylesine küstahça ki, olacak gibi değil, darılsam yeridir hani. Ama belli ki aklınızı kaçırmışsınız siz, size kızmak mümkün değil artık. Her şeye rağmen sizi seven, duygulu, iyi biriymişim ki, uğradığım hakareti unutup sizin başınızda dolaşan tehlikeyi düşünüyorum. Akıl hocalığı yapmak tatsız bir iştir ancak sizin ihtiyacınız var buna.

Siz başkanın eşi Tourvel'e göz koyasınız! Bu kadar gülünç hevesler de olabiliyormuş demek. Beklenirdi bu sizden doğrusu. Sizin o dik kafanız... Bir şeyi elde edemeyeceğim deyince, anında bu şeyin peşine düşersiniz siz. Kimdir ki o kadın? Güzelce bir kadın evet ama put gibi. Boylu posluymuş, çekiciliği var mı peki? Ya kıyafeti? Gülünç. Gerdan kat kat, beden çeneye kadar çıkmış! Dostça söyleyeyim size: Bir kez öyle bir kadınla görsünler sizi, anında gözden düşersiniz. Saint-Roch Kilisesi'nde para toplamasını hatırlasanıza bir, sizi oraya götürüp tuhaf bir şey seyrettirdiğim için ne kadar teşekkür etmişsiniz bana! Hâlâ gözümün önündedir sahne. Elini o uzun saçlı kazığa vermiş, her adımda düşecekmiş gibi yürüyor, her eğilişinde kıpkırmızı oluyordu. "Günün birinde bu kadını isteyeceksiniz siz" deseler inanır mıydınız? Haydi Vikont, utanın ve kendinize gelin. Söz veriyorum kimseye söz etmem bundan.

Ne sıkıntılarla karşılaşacaksınız, onu düşünün bir de. Rakip diye kiminle mücadele edeceksiniz? Bir kocayla! Yalnızca bu söz onurunuzla dokunmaya yetmiyor mu? Başaramazsanız, yerin dibine geçersiniz, başarsanız da bir onur kazandırmaz size bu. Dahası zevk diye bir şey ummayın sakın. O namus budalası kadınlar insanın zevk duymasına izin verirler mi? Gerçekten namuslular demek istiyorum yani, bunlar zevk anında bile çekinir, kavuşmayı bir yarı buluşmaya dönüştürürler. Kendilerini tamamen koyuvermeyi, aşkın çılgınlık haline gelip de zevkin son sınıra varmakla güçlendiği anları, aşkın o zenginliklerini bilmez onlar. Ben size anlatayım meseleyi. En iyi olasılığa

bakalım: Başkanın eşi sizi kocasının yerine koyarsa, en büyük bağıшта bulunduğunu sanır. Karı ve kocanın baş başa kaldıkları en güzel anlarda bile onlar gene ayrı ayrı iki kişidir. Sizin işiniz daha da kötü. O kadının namusundan başka bir de dindarlığı var, insanı hayatının sonuna kadar çocuk kalmaya mahkûm eden bir kocakarı dindarlığı. Üstünden aşarsınız bu engelin belki ama tamamen yok edemezsiniz onu. Tanrı sevgisini yenseniz de şeytan korkusunu yenemezsiniz, sevgilerinize sarıldığınızda yüreğinin çarptığını duyarsanız, bilin ki aşktan değil, korkudandır bu. O kadını daha önce tanımış olsaydınız, söyleyecek bir şeyim olmazdı, yola getirebilirdiniz belki ama şimdi yirmi iki yaşına gelmiş, iki yıldır da evli. İnanın bana Vikont, bir kadın bu kadar *battı* mı, kendi haline bırakmak gerekir onu. Ne yapsanız, *öylesine* bir kadın olmaktan kurtaramazsınız onu.

Ama siz, onun uğruna benim sözümü dinlemiyor, kendinizi diri diri halanızın mezarına gömüyor, size onur verebilecek, en çekici olabilecek maceradan kaçırıyorsunuz! Öyle ya! Kısmetiniz böyleymiş sizin herhalde. Gercourt'un her zaman bir üstünlüğü olacak size karşı! Öfkeden söylediğimi sanmayın ama siz şimdi adınıza layık biri değilsiniz, Hiç güvenemiyorum size artık. Madam de Tourvel'in âşığına sırlarımı söylemek ha! Allah korusun.

Şunu da bilin ki, küçük Volanges daha şimdiden birini âşık etti kendine. Danceney deli oluyor onun için. Şarkı söylediler birlikte. Öyle güzel şarkı söylüyor ki, okuldan yeni çıkmış birinden kesinlikle beklenmez böylesi. Daha çok şarkı söyleyecekler birlikte. Kız da Danceney'e uyar bence. Ama Danceney tam bir çocuk, bütün zamanını aşk konuşmalarıyla geçirir, işin sonunu getiremez. Kız da pek çekingen. İşin sonu nereye varırsa varsın, siz ele alsaydınız çok daha keyifli olurdu herhalde.

Bunu düşününce kızıyorum, çok sinirliyim. Bugün Şövalye gelince çatarım ona. Ben kendisine şimdi akıllı uslu olmasını söylüyorum, bu arada onunla ilişkiyi kesmek de hiç zor gelmez bana. Ondan bir ayrılabilsem çok üzüleceğini biliyorum. Aşktan kaynaklanan acı da en büyük eğlencedir benim için. Vefasız diyecektir bana. Bayılırım bu söze. Bir kadın için insafsız sözcüğünden sonra en tatlı sözcük budur ve hak edilmesi de kolaydır. Bakın nelere neden oluyorsunuz siz, günahı boynunuza. Allahısmarladık. Başkanın eşine söyleyin, beni unutmasın dualarında.

*Paris, 7 Ağustos 17***

ALTINCI MEKTUP

Vikont de Valmont'dan Markiz de Merteuil'e

Demek sözünü geçirebilecekken bile merhametsiz davranmayan kadın yokmuş! Siz bile, benim insafılı bildiğim dostum bile acımasız oldunuz sonunda, hiç çekinmeden duygularımdan vuruyorsunuz beni! Madam de Tourvel'in durumunu öyle bir anlatıyorsunuz ki! Böyle bir küstahlık hayatına mal olur bir erkeğin, sizin dışınızda her kadına da bir felaket getirirdi. Yalvarıyorum size, sabrımı böyle insafsızca denemeyin, dayanabilir miyim, bilemiyorum. O kadını yermek istiyorsanız, dostluğumuzun hatırına bekleyin, hele bir elde edeyim, daha sonra yerersiniz. Bilmez misiniz ki gözümüzden aşk bağı yalnızca haz çözebilir.

Ben de kalkmış neler söylüyorum! Madam de Tourvel'in göz boyamaya ihtiyacı mı var? Hayır, olduğu gibi gözükmesi yetiyor insanın aklını başından almaya. İyi giyinmiyormuş! Evet süs zarar verir ancak ona. Onu örten her şey güzelliğini bozar yalnızca. O asıl süslenmediği, kendini koyuverdiği zaman çekicidir. Şükür şu geçirdiğimiz bunaltıcı sıcaqlara! Şimdi hafif bir keten giysiyle geziyor da o

dolgun yumuşak bedenini görebili-yorum. Boynunu yalnızca bir bürümcükle örtüyor. Benim sinsi ve keskin bakışlarım, o boynun insanı büyüleyen bütün güzelliğini kavradı. Yüzü put gibi diyorsunuz, kendisini çeken bir şey yoksa ne belirsin o yüzde istiyorsunuz? Hayır, bütün o çekici hanımlarımızın, insanı bazen tutsak eden ama her zaman aldatan o yalancı bakışları yok Madam de Tourvel'de. İçi boş lafları hazır bir gülümsemeyle doldurma kurnazlığı da yok onda. Dişleri dünyanın en güzel dişleri, bununla birlikte kendisine tuhaf gelmeyen şeylere gülmüyor. Ama zevkli bir oyun oldu mu, işte o zaman görmek gerekir onu; saf, içten, neşenin ta kendisi oluverir! Bir yoksulun yardımına koştuğunda, gözlerinde beliren o saf mutluluğu, o anlayışlı şefkati görmek gerekir. Hele biraz şımartılsın, övücü birkaç söz söylensin, o melek yüzde anında bir utangaçlık, hiç yapmacık olmayan bir utangaçlık okunur. İşte asıl böyle zamanlarda görmeli onu! Erdemli ve de dindar olduğundan, soğuk ve ruhsuz olacağını düşünüyorsunuz siz. Ben öyle düşünmüyorum. Kocasını, sürekli uzakta olan birini, o kadar şefkatle seven, bu şefkatini ona da verebilen bir kadının son derece duygulu olduğunu inkâr etmek mümkün müdür? Bundan daha güçlü bir kanıt mı istiyorsunuz? Daha güçlüsünü de buldum ben.

Gezmeye çıkmıştık. Bir yolunu buldum ve bir hendeğe doğru gittik. Madam de Tourvel çevik bir kadın ama çekingen, takdir edersiniz ki bir kadın erdemli olunca hendekten atlamaktan korkar.^[7] Hazırlıklarımız, hele ihtiyar halamın atlayışı, o neşeli dindar körpeyi kahkahalarla güldürmüştü ama ben kendisini tutunca ustaca bir acemilik yaptım. Kollarımız birbirine dolandı. Göğsüme bastırdım, o kısacık an içinde yüreğinin daha da hızlı çarptığını duydum. Yüzünde ansızın ortaya çıkan o kırmızılık, o sevimli utangaçlık bende kuşkuyla yer bırakmadı artık. *O yürek korkudan değil, sevgiyle çarpmıştı.* Halam da yanıldı sizin gibi: “Korktu çocuk!” dedi ama *çocuk*, o şuh haliyle dili varıp da bir yalan söyleyemedi ki! Yalnızca, “Hayır, korkmadım ama şey...” diyebildi. Bu bir tek söz aydınlattı beni. Ve o anda hoş bir umut, bütün üzüntümü, bütün kederimi alıp gitti. Benim olacak o kadın. Onu, kendisine kesinlikle yakışmayan kocasının elinden alacağım, taptığı Tanrı'sından bile koparacağım. Benim için mücadeleler olacak iç dünyasında. Ben onun o iç dünyasında erdemini bağlarını da Tanrı'nın bağlarını da koparacağım. Ne güzel. Birtakım köhne fikirlere saplanmış, olsun! Ben onları yıkmaya kalkışır mıyım, sanıyorsunuz? Mutluluğum da, zaferim de onlar sayesinde bir kat daha parlak olacak. Erdeme inansın istediği gibi, yeter ki bana feda etsin onu... Günahları yüreğine dehşet salsın ama yolundan çevirmesin onu. Ruhunu kavrayacak acıları ancak benim koynumda unutup yensin! “Sana tapıyorum!” desin o zaman, razıyım. Bütün kadınlar içinde bu sözü söylemeye bir tek o değer. O zaman ben gerçekten, onun seçtiği Tanrı olacağım.

Açık olalım: Bizim o soğuk ve basit uzlaşmalarımızdan, mutluluk dediğimiz şey, pek öyle zevk falan değildir. Söyleyeyim mi? Ben artık gönlümün kurduğunu sanıyordum, Madam de Tourvel yeniden kavuşturdu beni gençlik hayallerime. Onun yanında mutlu olmak için sevişmeye ihtiyacım yok benim. Tek bir şeyden korkuyorum: Bu maceranın alacağı zaman. Hiçbir şeyi tesadüfe bırakmıyorum ki! Sonu her zaman iyi gelmiş pervasızlıklarımı düşünüyorum birer birer ama yapamıyorum, bu kez başvuramıyorum onlara. Benim gerçekten mutlu olabilmem için onun bana kendiliğinden bağlanması gerek ve bu da o kadar kolay bir iş değil.

Dikkatli davranıyorum. O kadar ki, siz de hayran olacaksınız. Aşk sözünü ağzıma bile almış değilim daha ama artık birbirimize açılma, birbirimizle ilgilenme dönemine girdik. Hakkımda yanılmasın diye, bu konuda kulağına bir şeyler gelecek olursa, etkisini önlemek amacıyla geçmiş aşklarımın en bilinenlerinden bazılarını suçmuş gibi anlattım. Bana ne kadar safça öğütler verdiğini görseniz, gülersiniz. Beni Tanrı yoluna sokmak istiyormuş. Bir kez bile böyle bir şeye kalkışmanın kendisine nelere *mal olacağını* bilmiyor. Kendisinin kullandığı sözcüklerle söyleyeyim: Benim *mutsus ettiğim*

kadınları savunmakla daha şimdiden kendi davasına hizmet ettiğinin farkında değil. Dün bana vaaz veriyordu, bunu düşündüm. Birden, sözünü kesip “Siz bir peygamber gibi konuşuyorsunuz” demek zevkinden alamadım kendimi. Allahısmarladık güzel Markiz'im benim. Gördüğünüz gibi telafisi mümkün olmayacak biçimde mahvolmuş değilim.

Not: O zavallı Şövalye üzüntüsünden kendini öldürdü mü yoksa? Doğrusunu söylemek gerekirse siz benden yüz kat vicdansızsınız, onurum olsaydı eğer, yaralayacaktınız.

... *Şatosu, 9 Ağustos 17***

YEDİNCİ MEKTUP

Cécile Volanges'dan Sophie Carnay'ye^[8]

Eğer ben sana evlendirilme meselemlle ilgili olarak bir şey söylemiyorsam bunun nedeni, ilk geldiğim günden daha fazla bilgiye sahip olmayışımıdır. O işi artık düşünmemeye çalışıyor ve burada sürdürdüğüm yaşamı hiç de kötü bulmuyorum. Şarkıyı, arpı ilerletmeye, geliştirmeye çalışıyorum. Bana öyle geliyor ki öğretmenden kurtulduktan sonra şarkıyı da, arpı da daha çok sevdim. Daha doğrusu benim şimdi iyi bir öğretmenim var. Şövalye Danceney, söylemiştim ya, Madam de Merteuil'de birlikte şarkı söylediğimiz kişi. Her gün bize gelme inceliğini gösteriyor, saatlerce çalışıyor benimle. Çok kibar, çok ince bir insan. Olağanüstü bir sesi var. Hem güfte yazıyor hem beste yapıyor. Yazık ki Malta Şövalyesi, evlenemez... Yoksa alacağı kadını çok mutlu ederdi. Gerçekten çok hoş bir insan! Çok fazla övgü sözleri söylemiyor ama söylediği her söz hoşuna gidiyor insanın. Hem müzik konusunda hem başka konularda sürekli kusur buluyor bende ama bu eleştirileri yaparken benim iyiliğimi düşündüğü, içinde bir kötülük olmadığı çok açık, mutlu olmamak, kendisine teşekkür etmemek elde değil. Yalnızca baktığı zaman bile yüceltiyor insanı. Ayrıca çok da hatır sayan biri. Sözgelimi dün çok önemli bir konsere davetliymiş ama o bütün geceyi annemin salonunda geçirdi. Çok mutlu oldum. O olmadığı zaman benimle kimse konuşmuyor ki! Çok sıkılıyorum. O geldiğinde birlikte şarkılar söylüyor, sohbet ediyoruz. Her zaman bana söyleyecek bir şeyi oluyor. Bize gelenlerin içinde hoşlandığım tek insan. Bir de Madam de Merteuil. Şimdi bana izin ver artık sevgili dostum. Bugün için bir şarkı öğreneceğime söz verdim, çok zor bir *arietta*. Mutlaka sözümde durmam gerekir. Oturup çalışayım o gelinceye kadar.

*7 Ağustos 17***

SEKİZİNCİ MEKTUP

Madam de Tourvel'den Madam de Volanges'a

İncelik göstererek bana güvenmiş olmanız beni ne kadar duygulandırdı. Bunu anlatacak kelime bulamıyorum, Madam. Matmazel de Volanges'ın hayırlı bir evlilik yaparak mutlu olmasını diliyorum Tanrı'dan. Onun en büyük mutlulukları hak etmiş olduğuna hiç kuşku yok, sizin gibi sağduyulu bir annesi olduktan sonra elbette mutlu olacaktır. Kont de Gercourt'u tanımıyorum ama madem onu damat olarak seçmişsiniz, böyle bir onura layık görmüşsünüz, onun çok değerli bir insan olduğundan hiç kuşku yok. Bu evliliğin gene sizin eseriniz olan ve beni size her gün bir kat daha minnettarlık duygularıyla dolduran benim evliliğim kadar hayırlı olması için dua ediyorum. Siz beni mutlu ettiniz, benim en iyi dostum olduğunuzu kanıtladınız, dilerim siz de en mutlu anne olursunuz.

Bu içten dileklerimi size böyle bir mektupla değil, yanınıza gelerek ve saygılarımı sunarak bildirmek isterdim. Matmazel de Volanges'la da hemen tanışma onuruna eremediğim için çok üzgünüm. Sizden bir anne kadar yakınlık gördükten sonra kızınızın da beni bir kardeş gibi şefkatle kabul edeceğini umuyorum. Sevgilerimi kendim bildirmeden önce beni bir kardeş olarak kabul edeceğinden hiç kuşku yok ve bunun için aracınızı da rica ediyorum Madam.

Mösyö de Tourvel dönünceye kadar, burada kentten uzakta kalmak niyetindeyim. Madam de Rosemonde'ü çok severim, bu dönemi onun sohbetlerinden yararlanarak geçireceğim. Pek sevimli bir hanım. Oldukça ilerlemiş yaşı hiçbir olumsuzluk getirmemiş kendisine, hafızası da neşesi de yerinde. Onun yalnızca bedeni seksen dört yaşında. Ruhu yirmisinde daha.

Yeğeni Vikont de Valmont da burada. Birkaç gününü feda edip, bizimle birlikte geçirmeye razı oldu ve bu yalnızlığımızda neşelendiriyor bizi. Hiç görmemiştım onu, yalnızca adını duymuştım ve yakından tanımak gibi bir istek duymuyordum. Öyle sanıyorum ki anlatıldığı gibi biri değil, ahlâkı şöhretinden üstün. Burada kent yaşamının çalkantısı içinde bozulmadığından şaşılacak bir sadelik içinde akıllı uslu laflar ediyor, az insanda rastlanacak bir içtenlik ve saflıkla günahlarını anlatıp pişmanlık duygularını belirtiyor. Bana büyük bir güven göstererek açılıyor, ben de ona acımasız ve sert bir üslupla öğütler veriyorum. Siz onu tanırırsınız, onu günahlarından arındırıp Tanrı yoluna getirmenin ne büyük bir iyilik olacağını çok iyi bilirsiniz ama şuna kesinlikle inanıyorum ki, Paris'e dönüşünün daha haftasında benim öğütlerimi de, verdiği sözleri de, kendisinin aldığı kararları da unutacaktır. Hiç değilse burada kaldığı süre içinde onu alışmış olduğu o hayatından kurtarmış ve büyük bir iyilik yapmış olacağız kendisine. Onun nasıl bir yaşam sürdürdüğünü düşündükçe, bana öyle geliyor ki, yapacağı en doğru şey hiçbir şey yapmamaktır. Size mektup yazdığımı biliyor. En derin saygılarımı bildirmemi istedi. Ben de saygılarımı kabul etme inceliğini gösterip, size olan duygularımın içtenliğinden kuşku duymamanızı diliyorum. Size, her zaman onur duyduğum...

... Şatosu, 9 Ağustos 17**

DOKUZUNCU MEKTUP

Madam de Volanges'dan Madam de Tourvel'e

Bana duyduğunuz sevginizden de, hem benim hem yakınlarımın mutluluğu için gösterdiğiniz içten ilgiden de asla kuşkulandım benim genç ve güzel kızım. Aramızda bunların sözü edilmez artık. Sizin *Yanıt*'ımıza yanıt verişimin amacı da bu noktayı aydınlatmak değil. Ne var ki sizinle Vikont de Valmont hakkında konuşmaktan kaçınmanın doğru olacağını sanmıyorum.

Mektuplarımızda o adamın adına rastlayacağım, ne yalan söyleyeyim, hiç aklıma gelmezdi. Ne ilginiz olabilir onunla? Siz kendisini tanımazsınız. Siz bir çapkının, bir hovardanın nasıl bir ruha sahip olduğunu nereden bilebilirsiniz? Onun çok az insanda rastlanan bir *Saflık*'la konuştuğunu söylüyorsunuz. Tabii, Valmont'un saflığı gerçekten az rastlanan bir saflıktır! İkiyüzlülüğü, kötülüğü, kibarlığından ve çapkınlığından kat be kat fazla olan o adam, küçük yaşından beri, nereye gitmişse, nerede bir söz söylemişse, kesinlikle gizli kapaklı şeyler aramak gerekir bunların arkasında. Bir ahlâksızlık, suç oluşturabilecek bir şeyden başka düşünceler içinde olabileceğine ihtimal vermemek gerekir. Siz beni tanıyorsunuz, kızım. Benim sahip olmaya çalıştığım erdemler içinde en sevdiğim, en fazla yakınlık duyduğum, kendime en yakın hissettiğim hoşgörüdür. Valmont ateşli aşkların peşinden

sürüklenmiş binlerce insan gibi, kendisini yaşının getirdiği yanlıgılara kaptırmış biri olsaydı, yaptıklarını uygun bulmamakla birlikte, kendisine acır, uslanıp namuslu, dürüst insanlar arasında saygınlığa kavuşacağı günü beklerdim ses çıkarmadan. Ancak Valmont böyle bir insan değil. Yaptığı her şeyi bilinçli olarak, düşünerek, isteyerek yapmıştır. O, bir insanın kendisini tehlikeye atmadan, kötü bir duruma düşürmeden nasıl pis işlere bulaşıp, suç işleyeceğini hesaplamayı bilir. Yaptığı kötülükler cezasız kalsın diye kadınları seçmiştir hep. Ayarttığı kadınları teker teker sayacak değilim ama kaç kadın mahvolmuştur onun yüzünden!

Siz çok insanla görüşmüyorsunuz, mazbut bir yaşam sürüyorsunuz, dolayısıyla bu maceralarla ilgili dedikodular ulaşamazdı size. Bu olaylardan bazılarını anlatsam tir tir titersiniz ama bu tablolar sizin ruhunuz kadar saf ve temiz olan gözlerinizi de kirletir. Valmont sizin için kesinlikle bir tehlike oluşturamaz, kendinizi korumak için öyle silahlara ihtiyacınız yoktur sizin. Ben bir tek şey söyleyeceğim size: Gözüne kestirdiği kadınlar içinde elde edebildiklerine de edemediklerine de zararlı olmuştur. Bir tek Markiz de Merteuil bu şaşmaz kuralın dışında kalabilmiştir. Valmont karşısında yalnızca o direnebilmiş ve kötülüklerine zincir vurabilmiştir. Açıkça söylemem gerekir ki, Markizin hayatı boyunca yaptığı en onurlu iş bu olmuştur bence. Kocasını öldükten sonra, önceleri bazı münasebetsizlikler yaptığı duyulmuştu. Ancak bu başarısı, kendisinin herkesin gözünde aklanması için yetti.^[9]

Her neyse, benim sevgili dostum, yaşımdan, gördüklerimden ve de en önemlisi size olan sevgimden cesaret alarak söylüyorum ki, Valmont'un ortalıkta gözükmemesi kibarlar çevresinde dikkat çekmeye başladı artık. Bir zamanlar halasıyla sizin aranızda bulunduğu duyulursa, size laf getirebilir ve bu, bir kadının başına gelebilecek en büyük felakettir. Benden size bir öğüt: Halasına söyleyin de onu daha fazla tutmasın yanında ama o ille de kalacağım diye tutturursa, siz uzaklaşmalısınız oralardan hiç düşünmeden. Ayrıca niçin kalacakmış? Köyde ne işi olabilir? Nerelere gidip geldiğini araştırarak olursanız, oralarda kesinlikle birtakım kötülükler düşündüğünü öğrenirsiniz. Halasına yakın olması, o gibi işlerine yakın bir yerlerde olmak içindir kesinlikle. Kötülüğü önleyemiyorsak, hiç değilse kendimizi korumalıyız.

Allahısmarladık sevgili dostum. Cécile'in düğünü gecikecek biraz. Kont de Gercourt'un bugün yarın geleceğini sanıyorduk. Mektup yazmış ve alayının Korsika'ya geçeceğini bildiriyor. Gene manevra varmış, kışa kadar alaydan ayrılamayacakmış. Üzüldüm ama kışa kalırsa belki sizi de görebiliriz düğünde. Bulunmayacaksınız diye çok üzülüyordum. Allahısmarladık. İncelik olsun diye değil, içtenlikle söylüyorum ki gönlüm hep sizinledir.

Not: Madam de Rosemonde'a hatırlatın beni lütfen. Pek severim kendilerini ve o bunu hak ediyor zaten.

11 Ağustos 17**

ONUNCU MEKTUP

Markiz de Merteuil'den Vikont de Valmont'a

Darıldınız mı yoksa Vikont? Yoksa öldünüz mü? Yoksa gene ölmek gibi bir şey demek olan Başkan eşi için mi yaşıyorsunuz? Sizi *gençlik hayallerine* yeniden kavuşturan o kadın gençliğin gülünçlüklerine de kavuşturacak pek yakında. Baksanıza, pısrıklanmış, esiri olmuşsunuz bile onun.

Tutulmuşsunuz ona düpedüz. *Mutluluk veren ihtiyatsızlıklarınızı* bırakıyormuşsunuz. Demek artık düşünüp taşınarak, birtakım ilkelere uyararak iş görmeyi bıraktınız, işlerinizi rastlantılara bırakacaksınız... Siz aşkın da hekimlik gibi, *yalnızca doğaya yardım etmek sanatı* olduğunu unuttunuz mu yoksa? Görüyorsunuz ya, sizi kendi silahlarınızla yeniyorum. Bunun beni gururlandırdığını sanmayın. Zaten yere kapanmış birini yenilgiye uğratmak gurur mu verir insana? *O kadın size kendiliğinden bağlanmalıymış.* Evet bağlanmalı. Ötekiler gibi o da bağlanacaktır ancak şu farkla ki, ötekiler isteyerek bağlandılar, bu istemeyerek bağlanacak. Sonunda onun bağlanması için en etkili çare gene onu önce sizin almanız olacaktır. Böylesine gülünç farklara önem vermeniz, aşkın saçmalatmasından geliyor hep! Aşk diyorum çünkü âşıksınız siz. Aşık değilsiniz demek size kötülük etmektir ve asıl derdinizi sizden gizlemektir. Söyleyin bakalım zavallı âşık, elde ettiğiniz kadınları zorla mı elde ettiğinizi sanıyorsunuz? Bir kadın kendini vermek için titrese de, çırpınıp dursa da, gene de bir bahane şarttır, bahane olmadan olmaz kesinlikle. Ve biz kadınlar için, zora direnemedim diyebilmekten daha iyi bir bahane mi olur? Bana sorarsanız eğer, doğrusunu söyleyeyim size, en hoşuma giden şeylerden biri, şöyle usulüne uygun, acele ancak yoluna yordamına uygun amansız bir saldırıya uğramaktır. Bir acemilik, bir cahillik yapmış gibi gözükerseniz bu durumdan yararlanmak isteriz. Acemiliği erkek yaptığı takdirde sıkıntı verir bu durum tabii ki! Böyle bir saldırı bizim isteyerek bağışladığımız şeylerin zorla koparıldığı izlenimini uyandırır. Biz kadınların iki tutkusu vardır: Kendimizi savunma onuru ve yenilmenin verdiği zevk. Böyle bir saldırı bizdeki bu iki tutkuyu da doyurur. Gizlemeye hiç gerek yok ki, sanıldığı kadar bol olmayan bu beceri her zaman keyif vermiştir bana, pek arzulu olmadığım zamanlarda bile... Bazen kendimi bir ödül gibi sunduğum da olmuştur. Eski şövalyelerin vuruşmalarında güzelliğin, yiğitliğin ve becerinin ödülünü vermesi gibi...

Ancak siz, artık sizlikten çıkmış olan siz, işinizi başarmaktan korkar gibisiniz. Siz, böyle canınızın çektiği her yerde eğlenerek, sapa yollara dalarak yolculuk etmeyi ne zaman çıkardınız? Dostum, bir yere varmak isteyen insan, atına biner, doğru yoldan yürür gider. Neyse bırakalım bunu artık: Hem kızıyorum hem de sizi görme zevkinden yoksun kalıyorum. Hiç değilse, daha sık mektup yazıp ne kadar yol aldığınızı bildirseniz. Farkında mısınız ki, o gülünç macerayla oyalanıp, herkesi ihmal ederken aradan on beş gün geçti.

İhmal dedim de aklıma geldi. Hani bazı insanlar vardır, dostları hasta olduğunda, hallerini hatırlarını sordurmak için sürekli adam yollarlar ama gelen cevabı hiç merak etmezler. İşte siz onlara benziyorsunuz; onlar gibi siz de “Şövalye öldü mü?” diye soruyorsunuz. Cevap vermeyeyim, çünkü gene merak etmezsiniz! Benim âşığım, sizin çok eski dostunuzdur, unutuyorsunuz galiba! Ama telaşlanmayın, ölmedi. Ölse bile üzüntüsünden değil, aşırı mutluluktan öldü. Zavallı Şövalye, ne kadar şefkatli bir insan! Sevmek ve sevilmek için yaratılmış! O kadar duygulu bir insan ki, başımı döndürüyor. Gerçekten söylüyorum, benim kendisini sevmemi büyük bir mutluluk olarak kabul etmesi beni iyice bağlıyor ona.

Size hani onunla ilişkimi kesmeye çalışacağım, diye yazmıştım ya; o gün onu ne kadar mutlu ettiğimi bilemezsiniz! Şu adamı nasıl başımdan atıp, üzsem diye düşünüyordum ki, geldiğini haber verdiler. Benim mi iyiliğim tuttu, yoksa o mu her zamankinden farklıydı, her neyse, hoşuma gitti birden... Gene de asık bir yüzle karşıladım. Kapım herkese açılmadan önce, benimle iki saat birlikte olacağını umuyormuş. “Şimdi çıkıyorum” dedim. Nereye gideceğimi sordu, cevap vermek istemedim. Israr etti, yüzümü ekşiterek, *sizin bulunmadığınız yere*, dedim. Bu sözü duyunca dondu kaldı. İyi de etti, tek bir kelime çıksaydı ağızından o anda kavga çıkarıp düşündüğümü yapmaya, ilişkimi kesmeye karar vermiştim. Ses çıkarmaması şaşırttı beni. “Bir göreyim şunun öfkesini!” diye kafamı kaldırdım.

Yemin ederim, başka bir niyetim yoktu. Ama o sevimli yüzde öfke değil, o derin, şefkatli hüznü gördüm. Siz de kabul ediyorsunuz, insanın o hüznü dayanabilmesi çok zor. Aynı neden gene aynı sonucu verdi, ikinci kez yenildim. O andan sonra da aman bir kabahat işlemeyeyim diye bir çare aramaya başladım. Sesimi biraz tatlı-laştırıp “Bir işim var, onun için çıkıyorum ve bu iş sizin hayrınız için ama sormayın bana. Akşam yemeğinde evdeyim, gelin öğrenirsiniz” dedim. Bunun üzerine konuşmaya başladı ama ben konuşmasını engelledim, “İşim acele, bırakın beni, akşama görüşürüz” dedim. Elimi öptü ve çıktı.

Hemen gönlünü alabilmek amacıyla ona benim küçük evi göstermeye karar verdim. Daha bilmiyordu orayı. Benim sadık *Victoire*'i çağırdım. Başım ağrımaya başladı, evimdeki adamlar beni yattı sanırlarken ben “asıl adamım”la yalnız kaldım. O uşak kıyafetine büründü, ben de hizmetçi elbisesi giydim. Daha sonra bahçe kapısına araba getirtti, arabaya bindik ve yola çıktık. Aşk tapınağına varınca, ev kıyafetlerinin en çapkınca olanını seçtim. Çok güzeldir, benim buluşumdur. Hem içini göstermez hem de her şeyi sezdirir. Siz hele bir sevgilinizi onu giymeye layık hale getirin, size de bir örneğini veririm, söz.

Bu hazırlıklardan sonra *Victoire* geri kalan ayrıntılarla uğraşırken ben de *Sopha*'dan uzunca bir parça, *Héloise*'den bir mektup, *La Fontaine*'den bir fabl okudum. Takınacağım tavrı, hareketlerimi ayarlamak istemiştim. O sırada bizim Şövalye de her zamanki aceleci tavrıyla kapıya gelmiş. Kapıcı içeri almamış ve hastalanıp yattığını söylemişler. Benim tarafımdan bir de mektup vermiş kendisine ama benim yazımla değil tabii ki, önlem alma huyumu bilirsiniz. Şövalye açmış mektubu ve *Victoire*'in yazısıyla şunları okumuş: “Tam dokuzda, bulvarda, kafelerin önünde.” Anılan yere gitmiş, orada karşısına tanımadığı bir uşak çıkmış; tanımadığı değil, tanıyamadığı bir uşak: Bizim *Victoire* tabii gene. Uşak, kendisine, “Arabanızı gönderin ve beni izleyin” diyor. Masalarda rastlanacak türden bu yürüyüş, onu kızdırdıkça kızdırıyor. Daha iyi böylesi! Kızılmaktan zarar gelmez. Eve varıyor sonunda. Aşığın başına ummadığı bir nimet konsun da, büyülenmiş gibi olmasın, mümkün mü böyle bir şey? Şaşkınlığı geçsin de kendine gelebilsin diye bir süre bahçede, ağaçların altında dolaştık, sonra içeri götürdüm onu. Önce iki kişilik bir sofraya gördü. Yatağın da hazır olduğunu gördü bu arada. Eksiksiz biçimde donattığım küçük salona geçtik. Yarı kurnazlık, yarı duygusallık içinde beline sarıldım, dizlerine kapandım, “Canım benim!” dedim, “Senin bu anı birdenbire tadabilmen için yanlış davrandım, öfkeli gözükersen üzdüm seni. Böyle davranmamam gerekirdi, içimden geçenleri senden bir an bile gizleyememem gerekirdi. Bağışla beni, göreceksin aşkım her şeyi unutturacak sana!” Bu duygulu sözlerin onu nasıl etkilediğini tahmin edersiniz. Mutlu Şövalye ayağa kaldırdı beni. Bağışlanmam da, bir gün sizinle olan ilişkimizi ebediyen kesme kararını neşe içinde mühürlediğimiz o sedirde mühürlendi.

Altı saat birlikte olacağımızdan, bu süreyi, bütünüyle tadını çıkararak geçirmek istiyordum. Bu nedenle ateşle üstüme atılmalarını engelleyip, şefkatli tavrımdan sonra naza ve işveye başladım. Kendimi beğendirip sevdirmek için çok fazla çaba harcadığımı ve kendimden o kadar hoşnut olduğumu hiç anımsamıyorum. Yemekten sonra bir çocuklaştım, bir akıllı oldum, bir deli dolu, bir duygusal oldum; hoppalaştığım da oldu. O sanki hareme çekilmiş, dolaşan bir sultan, ben de sultanın bütün gözdeleyiydim. Onun durmaksızın yinelenen aşkını karşılayan hep aynı kadındı ama o kadın her seferinde bambaşka bir sevgili oluyordu.

Nihayet şafak söktü, ayrılma zamanı geldi. Kesinlikle ayrılmak istemediğini, daha da kalabileceğini söylüyor ve de kanıtlamaya çalışıyordu bunu. Ne var ki ayrılmaya da ihtiyacı olduğu belliydi. Dışarı çıkıp vedalaştığımız sırada o mutluluk yuvasının anahtarını çekip, eline verdim ve “Burayı yalnız

sizin için aldım. Buranın efendisi, sahibi siz olmalısınız, bir tapınak, başrahibe her zaman açık olmalıdır” dedim. İnsanın böyle küçük bir evi olması kesinlikle kuşku uyandırır. Şövalyenin de aklına bir şeyler gelebilirdi ve işte ben de o kurnazlığımla bunu engellemek istedim. Onu iyi tanırım. Evden, benden başkası için yararlanmaz, ben de, canım çekince, onsuz gitmek istesem, başka anahtarım var tabii ki, değil mi! Oraya tekrar gitmek için bir gün saptayalım, diyordu ama şimdilik çok seviyorum onu. Kısa sürede yıpranmasını istemem. İnsan birkaç gün içinde ayrılmak istedikleriyle aşırılıklar yapabilir ama ötekilerle olmaz bu. O bilmiyor bunu ve şükretsin ki ben ikimiz için biliyorum.

Saat sabahın üç buçuğu, şimdi fark ettim bunu. Kısa yazayım demiştim, bir cilt doldurmuşum. İnsan bir dostuna içini dökünce, ona güvenip açılınca, doyamıyor böyle işte. Benim de sizi herkesten çok sevmemin nedeni bu değil mi? Ama doğrusunu söylemek gerekirse, Şövalyeden daha çok hoşlanıyorum.

*12 Ağustos 17***

ON BİRİNCİ MEKTUP

Madam de Tourvel'den Madam de Volanges'a

O zehir zemberek mektubunuz beni çok korkutacaktı doğrusu Madam ama Allah'tan, çevreme bakıyorum da endişelenmek için bir neden görmüyorum. İçim rahat. Mösyö de Valmont herhalde bütün kadınlar için felaket biriymiş ama bu şatoya girmeden önce öldürücü silahlarını bırakmış anlaşılabilir. Kötülük falan düşünmek şöyle dursun, kendisini satmaya kalkıştığı da yok öyle. Dost, düşman herkes, zarif biri olduğunu söylerdi. Burada pek öyle olduğu söylenemez, kendi halinde biri. Bu mucize kır havasının bir sonucu büyük olasılıkla. Size şunu kesinlikle söyleyebilirim ki, sürekli benimle birlikte olduğu, benimle birlikte olmaktan hoşlanır gibi gözüktüğü halde, aşka benzer tek bir söz çıkmış değil ağzından. Bütün erkeklerin, bu sözlerin dillerine yakışmadığı erkeklerin bile kadınlara söyledikleri bazı sözler vardır ve ben Mösyö de Valmont'un ağzından onları da duymadım. Günümüzde kadınların, çevrelerindeki erkekleri durdurabilmek için kendilerini biraz uzakta tutmaları gerekiyor. O, insanı böyle bir şeye de zorlamıyor doğrusu. Konuştuğu insanları neşelendiriyor ama bundan yararlanmaya kalkışmıyor. Övgü sözleri söylüyor ama bunları söylerken o kadar ince davranıyor ki, dünyanın en alçakgönüllü insanı bile hoşlanabilir onun övgüsünden. Yani bir erkek kardeşim olsaydı, ben Mösyö de Valmont'u burada nasıl görüyorsam onun da öyle olmasını isterdim. Belki birçok kadın, onun kendilerine daha tatlı aşk sözleri söyleyen biri olmasını isterdi, beni anlayıp onlar gibi görmediği için minnet duyuyorum kendisine.

Benim anlattıklarım sizin anlattıklarınızdan çok farklı hiç kuşkusuz ve her ikisi de doğru olabilir bunların, belki bir zamanlar öyleydi de şimdi değişmiştir. O da zaten çok günah işlemiş olduğunu saklamıyor. Kimbilir daha neleri yüklemiştir ona. Ama ben erkekler arasında, namuslu kadınlardan bu kadar saygıyla söz eden birine çok az rastladım. Kendinden geçiyor sanki. Bu tavrının yalan olmadığını hiç değilse siz de söylüyorsunuz. Madam de Merteuil için söyledikleri de bunu kanıtlar. Bize çok söz ediyor ondan ve her seferinde de o kadar övüyor, öylesine gerçek bir sadakat gösteriyor ki, mektubunuzu alıncaya kadar, aralarında dostluk dediği şeyin aslında aşk olduğunu sanmıştım ben. Bu kadar düşüncesizce bir yargıya vardığım için çok utanıyorum. Büyük bir kusur işledim, çünkü o duygunun yalnızca dostluk olduğunu kendi de uzun uzun anlatmıştı defalarca. Açıkça söyleyeyim ki, onun içtenlikle anlattığı şeyleri ben incelik diye dinliyordum. Bence Madam de

Merteuil gibi saygıdeğer bir hanımefendiye bu kadar sürekli bir dostluk besleyebilen biri uslanmaz bir ahlâksız olamaz. Burada akıllı uslu oturması, belki de sizin tahmin ettiğiniz gibi, buralarda bir kötülük yapmayı düşündüğü içindir! İnsanın içinden neler geçirdiğini Tanrı bilir ancak! Ama dışarı çıkmıyor pek, yalnız sabahları çıkıyor, o da av içinmiş. Doğrusu çok fazla av getiremiyor. Acemi olduğunu söylüyor avcılıkta. Ayrıca dışarıda ne yaptığını niye merak edecekmişim ben? Öğrenmek istesem bile, ya sizin düşündüklerinizi kabul etmeme ya da benim düşündüklerimi size kabul ettirmeme fazladan bir sebep bulunsun diye isterim bunu.

Siz Mösyö de Valmont'un burada uzun süre kalmayıp, gitmesi için gayret göstermemi istiyorsunuz. Halasına, yeğenini yanında barındırmamasını söylemeye cesaret etmem kolay değil çünkü çok seviyor yeğenini. Ama size söz veriyorum, böyle bir şeye ihtiyacım olduğundan değil, sırf sizin emrinizi yerine getirmek için bir yolunu bulup ya halasına ya kendisine söyleyeceğim bunu. Bana gelince, Mösyö de Tourvel'e, kendisi dönünceye kadar burada kalacağımı söylemişim, hafiflik edip düşüncemi değiştirmeme anlam veremezse haklı olur. Bu nedenle kesinlikle gidemem ben.

Ayrıntılı açıklamalarla rahatsız ettim sizi Madam. Ancak Mösyö de Valmont'un lehinde tanıklık etmek bir vicdan borcuydu benim için. Sizin kendisi hakkındaki yargılarınız çok ağır. Öğütlerinize minnettarım gene de, bunların dostluğunuzdan kaynaklandığını biliyorum. Hanım kızınızın düğününün gecikmesi dolayısıyla söylediğiniz övücü sözler de dostluğunuzun başka bir belirtisi. İçten teşekkürlerimi sunuyorum. Düğünde bulunmak büyük zevk olacaktır benim için. Böyle bir zevki ancak Matmazel de Volanges'ın evlenip, mutlu olduğu haberine feda edebilirdim. Allah onu, düğününden sonra da siz annesinin yanında olduğu kadar mutlu etsin... Ben de kızınızla birlikte beni size bağlayan şefkat ve saygı duygularını paylaşıyorum ve bu duygularımın gerçekliğine inanma lütfunu esirgememenizi diliyorum.

*13 Ağustos 17***

ON İKİNCİ MEKTUP

Cécile de Volanges'dan Markiz de Merteuil'e

Annem rahatsız Madam. Dışarı çıkamayacak kesinlikle ve benim de yanında olmam gerekiyor. Bu nedenle sizinle birlikte operaya gitme onurundan yoksun kalacağım. Gösteriyi izleyemeyeceğim için değil, sizinle birlikte olamayacağıma üzülüyorum efendim. İnanın öyle. Sizi çok seviyorum! Sayın Şövalye Danceny'ye söyler misiniz lütfen, bana sözünü ettiği dergiyi bulamadım, yarın kendisi getirirse çok mutlu olacağım. Bugün gelirse, evde olmadığımızı söyleyecekler, çünkü annem kimseyle görüşmek istemiyor. Yarın iyileşir umarım.

*13 Ağustos 17***

ON ÜÇÜNCÜ MEKTUP

Markiz de Merteuil'den Cécile Volanges'a

Sizi görme mutluluğundan yoksun kaldığıma ve beni böyle yoksun kılan nedene de çok üzuldüm güzelim. Yakın zamanda bir fırsat çıkar umarım. Yazdıklarınızı Şövalye Danceny'ye söylerim. O da çok üzülecektir hiç kuşkusuz annenizin hastalığına. Anneniz lütfedip yarın kabul ederse, gelir

kendisiyle ahbablık ederim, ikimiz bir olur Şövalye de Belleröche'a^[10] piket'te saldırırız bir güzel. Bir yandan paralarını alır, bir yandan da o sevimli öğretmenimizin müziğini dinleriz. Ben rica ederim kendisinden. Anneniz ve siz bir sakınca görmezseniz, ben her iki Şövalyeyi de bulur getiririm. Sevgili Madam de Volanges'ıma selamlar. Yanaklarımızdan çok çok öperim.

*13 Ağustos 17***

ON DÖRDÜNCÜ MEKTUP

Cécile Volanges'dan Sophie Carnay'ye

Dün yazamadım sana sevgili Sophie'ciğim ama eğlencede olduğumdan yazmadığımı sanma sakın. Kesinlikle değil. Annem hastalandı ve bütün gün yanında kalmak zorundaydım. Akşam odama çekildiğimde de üzüntümden bir şey yapacak halim yoktu. Şükür bitirebildim bu günü deyip, soyundum ve yattım. Bu kadar uzun bir gün geçirdiğimi hatırlamıyorum. Aslında severim annemi ama böyle oldu işte, ne yapayım! Madam de Merteuil'le operaya gidecektik. Şövalye de gelecekti. Bildiğin gibi o ikisini seviyorum ben en çok. Zamanı geldiğinde dayanamadım, kötü hissettim kendimi! Her şey batıyordu sanki, sonunda kendimi tutamadım ve ağladım. Allah'tan annem yatmıştı da görmedi beni. Eminim Şövalye Danceny de üzölmüşdür ama o gösteride ve kalabalık içinde eğlenmiştir, benim gibi değil o.

Annem bugün daha iyi çok şükür. Madam de Merteuil de Şövalye'yle birini daha alıp gelecek. Ama Madam de Merteuil de hep geç gelir. O kadar uzun süre yalnız kalınca sıkılıyor insan. Saat daha on bir. Doğrusu benim de biraz arp çalmam gerekiyor. Sonra giyinmem de epey zaman alır, bugün saçlarımın da güzel görünmesini istiyorum. Mére Perpétue haklıymış, insan toplum içine karıştı mı, giyim kuşam hevesi geliyor. Son birkaç gündür, güzellik hevesi titretiyor beni. Eskiden güzel sanırdım kendimi ama baktım da o kadar güzel değilim. Sözelimi Madam de Merteuil'e bakıyorum, bütün erkekler onu benden daha güzel buluyor. Beni sevdiği için, pek o kadar kızmıyorum ona; ayrıca onun söylediğine göre Şövalye Danceny beni daha çok beğeniyormuş. Ne iyi kadın, kendisi söyledi bana, üstelik çok da sevinmiş gibiydi. Anlayamıyorum ben bunu. Belki beni çok sevdiğindendir. Ya Şövalye Danceny? Beni beğenmesi pek mutlu etti beni, bence insan ona bakarsa güzelleşir. Hep bakmak istiyorum ama göz göze geleceğiz diye de ödüm kopuyor. Ne zaman göz göze gelsek tuhaf oluyorum, hüzünleniyorum sanki, ama olsun.

Allahısmarladık benim sevgili dostum. Ben şimdi tuvalet masasına oturuyorum. Her zamanki gibi çok seviyorum sizi.

*Paris, 14 Ağustos 17***

ON BEŞİNCİ MEKTUP

Vikont de Valmont'dan Markiz de Merteuil'e

Bu kederli anlarımda yalnız bırakmadınız beni, sizin gibi onurlu bir insandan beklenen de budur zaten. Burada geçen aşırı rahat yaşamın tatsız tuzsuz, monoton bir biçimde sürmesi çok yorucu oluyor. Mektubunuzu, yaşadığınız o güzel günün öyküsünü okurken, bir bahane bulsam da, oraya yanına uçsam ve benim için Şövalye'nize bir vefasızlık etmenizi istesem diye düşünüp içim titredi kaç kez.

Şövalye o eriştiği mutluluğa değer mi acaba? Onu kıskanıyorum biliyor musunuz? Bizim ilişkimiz ebediyen mi kesildi? Öyle şey olur mu? Bozuyorum yeminimi, o yemini ederken kendimde değilmişim ben. Öyle yeminleri tutacak olsak, değer miyiz onları etmeye? O Şövalye'nin mutluluğu beni öfkeliendirmesin diyorum hep ama olmuyor, yapamıyorum ve bir gün kollarınızın arasına girsem de öcümü alabilsem, diye düşünüyorum hep! Benim erişemediğim bir mutluluğu o adamın zahmetsizce, hiçbir çaba harcamadan, yalnızca kendisini içgüdüüne bırakarak elde ettiğini düşündükçe fena oluyorum, niye saklayayım bunu! Bulandıracığım onun mutluluğunu. Söz veriyorsunuz bana değil mi? Bulandıracığım bu mutluluğu. Sizin de gücünüze gitmiyor mu bu? Siz çaba harcaıyıp onu aldatayım diyorsunuz, o sizden daha mutlu oluveriyor. Siz onu zincirlerinize bağlanmış sanıyorsunuz ama asıl siz bağlanmışsınız onun zincirlerine. O rahat rahat uyuyor ve siz sürekli onun rahatını düşünöyorsunuz. Kölesi bile olsanız ancak bu kadarını yapardınız.

Doğrusunu söyleyeyim benim sevgili dostum, siz öyle birkaç kişiyi birden idare ettiğiniz zaman hiçbir kıskançlık duymuyorum. Sizin o âşıklarınızı, benim de bir zamanlar tek başıma saltanat sürdüğüm ülkeyi hep birlikte koruyamayan İskender'in mirasçıları gibi görüyorum. Ama kendinizi bunlardan birine tam olarak verirseniz! Dünyada benim kadar mutlu bir adam daha olsun! İşte buna dayanmam! İşte buna katlanmam! Ya beni de alın ya da bir başkasını daha bulun ki, bir kapris yüzünden aramızdaki dostluğun ardından döneılik etmiş olmayasınız.

Aşk yüzünden çektiklerim yetti artık elbette. Gördüğünüz gibi dediklerinizi kabul edip suçumu itiraf ediyorum. Gerçekten bir insanın istediğini elde etmeden yaşayamaması, bütün zamanını, zevklerini, yaşamını bu uğurda feda etmesi âşık olmak demekse, ben gerçekten âşık olmuşum demektir. Ama hiç gelişme kaydedemedim. Size anlatılabilecek yeni bir şey bile yok, yalnızca beni çok düşündüren bir şey öğrendim: Korksam mı, umutlansam mı, bilemiyorum.

Siz benim yanımdaki oğlanı tanırırsınız, tam bir entrika hazinesi kerata! Ve tıpkı oyunlardaki o uşaklar! Ona ne gibi emirler verdiğimi söylemeye gerek yok. Hizmetçi kızı ayartacak ve insanları çileden çıkaracaktı. Düzenbaz, benden daha talihliy-miş, başardı bile işi. Madam de Tourvel'in, adamlarından birine benim neler yaptığımı öğrenmesi, sabahleyin dolaşmaya çıktığımda, fark ettirmeden peşime düşmesi için emir verdiğini haber almış. Amacı nedir acaba? Ah şu kadınlar! En sıradan, en mütevazı bir kadın bile, biz erkeklerin pek cesaret edemeyeceği işlere kalkışır. Pes. Ama bu dişi kurnazlığının öcünü almayı düşünmeden önce bundan nasıl bir yararım olacağını araştırmalıyım. Kuşku uyandıran o sabah gezintilerinin bir nedeni yoktu şimdiye kadar ama artık olması gerekiyor. Bütün dikkatimi bu işe versem, değer doğrusu. Bana izin, düşüneyim biraz bu konuda.

*Hep... Şatosundan, 15 Ağustos 17***

ON ALTINCI MEKTUP

Cécile Volanges'dan Sophie Carnay'ye

Anlatacak çok şey var sana Sophie'ciğim! Anlatmasam daha iyi olur belki ama elimde değil, yapamam, mutlaka birine içimi dökmem gerekiyor. Şövalye Danceny. Kafam o kadar karışık ki, anlatamam. Nereden başlayacağımı bilemiyorum. Hani Şövalye Danceny ve Madam de Merteuil anneme geldi, güzel bir akşam geçirdik, diye yazmışım ya^[11], işte o mektuptan sonra sana bir daha sözünü açmamışım onun, kimseye açmak istemiyordum da ondan. Ama aslında hep düşünüyordum. O

günden sonra mahzun biri olup çıktı, hem de öylesine mahzunlaştı ki, dokundu bana bu durum. Nedenini sorduğumda, “Yok öyle bir şey” diyordu ama bir şey olduğu da çok açıktı. Dün, her zamankinden daha düşünceli olduğunu fark ettim. Gene de ince bir davranış gösterdi ve benimle birlikte şarkı söyledi ama ne zaman göz göze gelsek içim parçalanıyordu. Müzik faslı bitince arpımı alıp kutusuna koydu, anahtarı getirdi, akşam yalnız kaldığımda çalmamı istedi. Doğrusunu söylemem gerekirse, benim aklıma bir şey gelmemiştir ve çalgı çalmak da istemiyordum ama o kadar ısrar etti ki, “olur” dedim sonunda. Meğer bir nedeni varmış bunun! Odama çekilip hizmetçimi gönderdikten sonra arpımı çıkarıyordum ki ne göreyim? Tellerin arasına bir mektup iliştilmiş. Mektup katlanmış ama mühürlenmemiş. Ondan bana bir mektup. Bir bilsen neler söylüyor bana. Mektubunu okuduğumdan beri o kadar mutluyum ki, başka bir şey düşünemiyorum. Üst üste tam dört kez okudum ve masamın çekmecesine sakladım. Ezberlemiştir artık bu mektubu. Yattıktan sonra o kadar çok tekrar ettim ki, uyku girmez oldu gözüme. Gözlerimi kapar kapamaz onu görüyordum. Biraz önce okuduğum şeyleri gelip bir de kendi ağzından söylüyordu sanki. Çok geç bir saatte uykuya dalabildim ve pek erken bir saatte uyanınca da hemen tekrar aldım mektubu ve rahat rahat bir daha okudum. Yatağıma aldım, öptüm, defalarca öptüm. Böyle bir mektubu öpmem doğru değil belki ama tutamadım kendimi.

Şimdi sevgili dostum, keyfim yerinde ama bir yandan da dertliyim. O mektuba karşılık vermemek gerek kesinlikle. Biliyorum hiç doğru olmaz böyle bir şey ama o istiyor. Yanıt vermesem gene üzülecek. Durumu yürekler acısı! Ne diyorsun? Ne yapayım? Ama sen de nereden bileceksin ki ne yapacağımı! Madam de Merteuil’e danışayım diyorum, sever beni o. Ben onu teselli etmek istiyorum ama bu arada kötü bir şey yapmış olmak da istemem. Bizden hep merhametli olmamız istenir! Ama bu merhamet konusunda bir erkek söz konusu olunca gereğini yapmamıza izin vermezler! Bu da yanlış. Kadınlar bizim gibi insanlar da, erkekler değil mi? Bize daha da yakınlar belki çünkü bir kadının babası olduğu gibi anası da var, kızkardeşi varsa erkek kardeşi de var ama kocasına karşılık bir kadın yok. Bir de yanlış bir şey yapıp Mösyö Danceny’yi gücendirmekten korkuyorum. Ya beni kötü bir insan olarak tanırsa! Hiç istemem bunu. Onu üzüntülü göreyim, daha iyi. Daha zamanım var zaten. O dün yazdı diye benim de hemen bugün yanıt vermem gerekmez ki. Bu akşam Madam de Merteuil’ü görür, bir cesaret gösterip her şeyi anlatırım kendisine. Madam de Merteuil ne derse onu yaparım, yanlış mı davrandım acaba diye bir kaygım olmaz. Belki Madam de Merteuil de fazla üzülmemesi için kısa bir yanıt yazmamı ister. O kadar üzülüyorum ki!

Allahısmarladık dostum. Düşüncelerini yaz bana lütfen.

*19 Ağustos 17***

ON YEDİNCİ MEKTUP

Şövalye Danceny’den Cécile Volanges’a

Matmazel, size mektup yazmak benim için bir mutluluk mudur, ihtiyaç mı olmuştur, bilemiyorum. Her hal ve durumda önce size yalvarıyorum: Size duygularımı bildirmeye cesaret edebilmem için beni bağışlayıcı bir tavır içinde olmanız gerekiyor, buna ihtiyacım var. Amacım yalnızca duygularımın masumiyetini tanıtlamak olsaydı, bağışlamanızı dilemezdim. Ben yalnızca ve yalnızca size kendi eserinizi gösteriyorum. Size şimdi söyleyeceklerimi, bakışlarım, duraksamalarım, davranışlarım, hatta belki suskunluğum ne zamandır zaten anlatmadı mı? Doğmasına kendinizin neden olduğu bir duyguya niçin kızacakmışsınız? Sizden geldiğine göre size sunulmaya değerdir elbette. Bu

duygu benim ruhum kadar ateşliyse, sizin ruhunuz kadar da temizdir. O güzel yüzünüze, insanın içini fetheden zekânıza, büyüleyici çekiciliğinize, o eşsiz erdeminizin değerini bir kat daha yücelten ve gene zekânız gibi insanın içine işleyen temiz kalbinize hayran olmak suç mudur? Değildir tabii ki ama insan suçlu olmadan da mutsuz olabilir. Ayaklarınıza serdiğim bu kalbi reddederseniz benim kaderim de mutsuzluk olacaktır. Ben kalbimi ilk kez sunuyorum. Siz olmasaydınız ben gene mutluluğa kavuşabilirdim demiyorum, siz olmadan mutluluk mümkün müdür? Ancak mutluluğun ne olduğunu bilmezdim ve rahat ederdim. Sizi gördüm, rahatım huzurum gitti, mutluluğu bulacağım da belli değil. Benim hüznümlü oluşum sizi hayrete düşürüyor ve bunun nedenini soruyorsunuz. Hatta bu durum sizi üzüyormuş gibi geldi bana. Ah! Bir tek söz, söyleyeceğiniz bir tek söz bana mutluluk getirebilirdi. Ama söylemeden önce iyi düşünün de gene bu sözcük beni sonsuz mutsuzluk zincirine vurmasın! Kaderim sizin elinizde, verin kararınızı. Ben ya sizin yüzünüzden ölene dek mutlu ya da sizin yüzünüzden ölene dek mutsuz olacağım. Böylesine önemli bir meseleyi, sizinkilerden daha kutsal hangi ellere bırakabilirim?

Başlarken bağıslamanızı istedim, bitirirken de aynı şeyi isteyeceğim. Beni dinlemenizi rica etmiştim, daha öteye gidip yanıt vermeniz için yalvaracağım. Benden bu yanıtı esirgerseniz, bana kızdığınızı, size saygıda kusur ettiğimi sandığınız anlamına gelecektir bu, oysa kalbim tanıklık eder ki size saygım da sevgim kadar büyüktür.

Not: Yanıt vermek lütfunda bulunursanız siz de benim bu mektubun size ulaşması için yararlandığım yoldan yararlanabilirsiniz. Bu yolun hem rahat hem güvenli olduğunu sanıyorum.

*18 Ağustos 17***

ON SEKİZİNCİ MEKTUP

Cécile Volanges'dan Sophie Carnay'ye

Demek Sophie'ciğim, daha şimdiden ayıplıyorsun benim yapacağımı! Benim içim içimi yiyor zaten, bu yetmiyormuş gibi bir de sen artırıyorsun huzursuzluğumu. “Yanıt vermenin doğru olmayacağı apaçık ortada!” diyorsun. Senin için bunları söylemek çok kolay belki ama işin aslını bilmiyorsun ki! Burada olsan, görürdün. Biliyorum ki benim yerimde olsan benim gibi davranırdın. Evet, haklısın, genellikle böyle mektupları yanıtlamamak gerekir ama benim durumuma düşmüş başka kimse tanımıyorum ki!

Ayrıca tek başıma karar vermek zorundayım. Dün akşam Madam de Merteuil'e danışayım diyordum, gelmedi. Sanki herkes beni üzme için el ele vermiş! Onu tanımama aracı olan Madam de Merteuil'dür. Kendisini hep onun yanında gördüm, hep onun yanında konuştuk. Bu yüzden Madam de Merteuil'e kızgın olduğumu sanma sakın ama en zor zamanımda yanımda bulunmuyor. Ah, acınacak durumdayım.

Dün gene kalkıp gelmiş! Çok tuhaf oldum, yüzüne bakmaya cesaret edemedim. Annem yanımda olduğundan konuşmaya cesaret edemiyordu. Benden karşılık alamayınca kim bilir ne kadar üzülecek diye düşünüyor, ne yapacağımı bilemiyordum. Biraz sonra, “Arpınızı getirmemi ister misiniz?” diye sordu. Kalbim çarpıyordu, yalnızca “olur” diyebildim ve başka bir şey söyleyemedim. Döndüğünde daha da kötü hissetim kendimi. Yüzüne kaçamak bir bakış attım. O bakmıyordu bana ama halini görsen hasta sanırdın. Çok dokundu bana durumu. Arpı akort etti ve bana verirken, “Ah! Matmazel!”

dedi, işte bu kadar. Ama bu iki sözcüğü söylerken çıkardığı ses yüreğimi sızlattı. Bilinçsizce çalmaya başladım. Annem, “Şarkı söylemiyor musunuz?” diye sordu. O, bugün pek keyfim yok, diyerek özür diledi. Ben ne bahane edecektim? Çaresiz söylemem gerekiyordu. Ah hiç sesim olmasaydı keşke! Mahsus bilmediğim bir hava seçtim çünkü hiç bir şarkıyı doğru dürüst söyleyemeyeceğimin farkındaydım. Annem bir şeylerden kuşkulananabilirdi sonra. Allah’tan bir misafir geldi ve ben araba sesini duyar duymaz hemen kestim şarkıyı, arpı tekrar yerine götürmesini rica ettim. Kendisi de gider diye çok korkuyordum ama dönüp geldi.

Annemle misafir konuşurlarken ben de ona bakayım bir, dedim. Göz göze geldik. Nasıl çevirecektim başımı? Gözünden yaşlar boşandığını gördüm. Ağladığını bana göstermemek için başını çevirdi. İşte o zaman dayanamadım, ben de ağlayacaktım. Dışarı çıktım ve küçük bir kâğıt parçasına kurşun kalemle, “Öyle üzgün durmayın, rica ederim, söz veriyorum, mektubunuzu yanıtlayacağım” diye yazdım. Buna da mı kabahat diyeceksin peki? Elimde değildi zaten başka türlü. Ben de, onun gibi kâğıdı arpın tellerine iliştim, sonra salona döndüm. Misafir kadın gitsin artık diyordum içimden. Bereket versin oturmaya gelmemiş, az sonra kalktı. O gider gitmez ben gene arp çalmak istediğimi söyledim ve “Getirin lütfen” diye rica ettim. Aklına bir şey gelmediğini anladım halinden. Ama döndüğünde müthiş sevinçliydi. Karşımda arpımı yerleştirirken anneme fark ettirmeden elimi tuttu, sıktı. Ama nasıl bir sıkış! Öyle bir an, işte o kadar; nasıl mutlu olduğumu anlatamam, gene de çektim elimi, yani bir kabahat sayılmaması gerekir bunun.

Görüyorsun ki sevgili dostum, şimdi ona mektup yazmadan edemem. Söz verdim bir kere. Ayrıca niçin üzeyim onu? Kaldı ki ben daha çok üzülüyorum. İşin içinde bir kötülük olsa yazmazdım tabii ki. Ama bir mektup yazmakta ne gibi bir kötülük olabilir? Hele hele biri üzülmesin diye yazılan bir mektupta! Şimdi asıl, mektubu iyi yazamayacağım diye üzülüyorum ben ama bende bir suç olmadığını anlar, ayrıca benden mektup alınca kusura bakmaz, mutlu olur, öyle değil mi?

Allahaısmarladık sevgili dostum. Yanlış davranıyorsam söyle ama hiç sanmıyorum bir yanlışlık yaptığımı. Mektubumu yazacağım saat yaklaştıkça heyecanım artıyor, anlatılacak gibi değil. Ama yazmak gerekiyor, söz verdim. Allahaısmarladık.

*20 Ağustos 17***

ON DOKUZUNCU MEKTUP

Cécile Volanges’dan Şövalye Danceney’ye

Dün sizi kederli gördüm ve bu yüzden o kadar üzuldüm ki dayanamadım ve bana yazdığınız mektubu yanıtlayacağıma söz verdim. Bugün yaptığının doğru olmadığını anlıyorum ama söz verdim bir kere ve sözümde durmamış olmak istemem. Bunu size olan dostluğumun bir kanıtı olarak kabul etmelisiniz. Dostluğumu bildiğinize göre umarım bundan sonra size gene mektup yazmamı istemezsiniz. Ayrıca umarım, size mektup yazdığımı da kimseye söylemezsiniz, ayıplarlar sonra beni ve üzülürüm buna. Özellikle de sizin bu mektup yüzünden hakkımda kötü şeyler düşünmenizi hiç istemem. En çok da bu üzer beni.

İnanın, sizden başka birinin hatırını sayıp yanıt vermezdim böyle. Siz de lütfen benim hatırım için artık üzülmeysin öyle, sizi görmekten duyduğum mutluluk yarım kalıyor. Gördüğünüz gibi Mösyö tam bir içtenlikle yazıyorum size. Dostluğumuzun hep böyle sürmesini arzu ederim ama rica ediyorum bir

daha mektup göndermeyin bana...

Onur duyduğum,

*Cécile Volanges 20 Ağustos 17***

YIRMİNCİ MEKTUP

Markiz de Merteuil'den Vikont de Valmont'a

Siz ne hinoğlu hinsiniz! Alay etmemden korktuğunuz için yaltaklanıyorsunuz, değil mi? Hadi hadi, acıdım gene size! Öyle diller döküyorsunuz ki, Başkan'ın eşinin dizinin dibinde uslu uslu oturmanızı başlıyorum, çaresiz. Ama söylediklerinizi benim Şövalye'nin de hoş karşılayacağını sanmam. Sözleşmeyi yenilememizi kabul edecek, sizin o delice düşüncelerinizi uygun görecektir insanlardan değildir o. Doğrusu çok güldüm ben ve öyle tek başıma gülmek de gücüme gitmedi değil. Siz burada olsaydınız o neşenin sonu nereye varırdı bilmem. Allah'tan yoktunuz burada da, düşünüp kendimi sertlikle donatmaya vaktim oldu. Kesinlikle olmaz demiyorum ama erteliyorum ve hakkım da var buna. Belli olmaz, benim için bir onur sorunu olabilir o iş. İnsan bir kez oynamaya başlarsa nerede duracağını kimse bilemez. Ben sizi yeniden zincirime vurup Başkan'ın eşini unutturacak kadını. Evet ben, bu değersiz, önemsiz insan ya sizi erdemden uzaklaştırırsam! Ne rezalet olur ama! Böyle bir tehlikeye yol açmak istemiyorsanız, koşullarımı dinleyin.

O güzel dindar bayanı ayartır da bana bunun bir kanıtını gösterebilirseniz, ben sizin olurum hemen. Ama siz de bilirsiniz ki böyle önemli işlerde söz önemli değildir, yazılı kanıt gerekir.

Şimdiden böyle anlaşabilirsek ikimiz için de hayırlı olur: Her şeyden önce ben bir avuntu olmam, gerçekten bir armağan olurum, övünürüm; öte yandan başarınız sadakatsizlik için bir yol olacağından daha etkili bir hal alır. Haydi mücadele edin de zaferinizin kanıtını getirin bana bir an önce. Bir zamanlar bizim yaman şövalyelerimiz zafer kazandıklarında elde ettikleri parlak ganimetleri sevgililerin ayaklarının altına sererlermiş ya! Çok ciddiğim, namus budalası bir kadın öyle bir andan sonra neler yazabilir, üzerindeki örtüleri kaldırdıktan sonra sözlerini hangi örtülere bürür, çok merak ediyorum. Çok mu fazla değer veriyorum kendime? Onu siz takdir edersiniz artık ama şunu söyleyeyim ki kanılarımı değiştireceğimi sanmayın. Benim sevgili Vikont'um, o zamana kadar ben Şövalye'ye sadakatsizlik etmez, onu mutlu etmekle eğlenirsem, biraz üzülmeniz de ses çıkarmazsınız buna.

Şövalye şükretsün ki ahlâklı kadınmışım, yoksa üzerine öyle bir ortak geliyordu ki! O küçük Volanges yok mu? O işte. Bayılıyorum o çocuğa! İnsanı deli eder. Söylemişti dersiniz, en beğenilen hanımlarımızdan biri olacak o. İç dünyası sürekli gelişiyor ve seyrine doyum olmaz biri oluyor. Danceny'si daha şimdiden çok değerli. Öyle bir tutulmuş ki! Ama kendisi farkında değil. Danceny de sırlıslık ama çekiniyor ve bir türlü açılmıyor kıza. Bir de kızı görerseniz! Bana açılabilmek için çırpınıyor, hele şu son birkaç gündür iyice kıvranıp duruyor. Biraz yardımcı olabilsem pek mutlu olacak. Düşünüyorum da yardımcı olmayı ama daha çocuk, laf gelir bana bu yüzden. Danceny daha açık seçik konuştu ama onunla ilgili olarak kararımı verdim ben. Ne söylerse söylesin, kesinlikle dinlemeyeceğim. Bazen kendi kendime, şu kızı ben elime alsam da yetiştirsem dediğim oluyor. Gercourt'a bir iyiliğim dokunsun istemiyim hiç! Zaman da bırakıyor doğrusu bunun için. Korsika'ya gitmiş ve ekime kadar da orada kalacakmış. Bu süreyi gerektiği gibi kullansam da, eline

beklediği yüzü gözü açılmamış kız yerine, şöyle tam olgunlaşmış bir kadın versem dediğim oluyor kendi kendime. O adamın aldırmaazlığı küstahlık derecesine varıyor neredeyse, rahat rahat uyumaktan hiç çekinmiyor. Kendisinden kötülük görmüş ve henüz öcünü almamış bir kadın bulunduğunu unutuyor mu yoksa? Şimdi şurada olsaydı kız, neler söylemezdim ona. Allahaismarladık Vikont, iyi akşamlar ve başarılar ama Allah aşkına ilerleme kaydedin biraz. Düşünün bir, siz o kadını elde edemezseniz, ötekiler sizi elde ettikleri için utanırlar.

20 Ağustos 17**

YİRMİ BİRİNCİ MEKTUP

Vikont de Valmont'dan Markiz de Merteuil'e

Nihayet benim güzel Markiz'im biraz ilerleme kaydettim, bir adım attım ama ne adım! Sonuna kadar gidemedim ama şaşırırım diye korkum kalmadı, doğru yolda olduğumu anladım. Sonunda aşkımı açıklayabildim. Son derece inatçı bir suskunlukla karşılandım ama aldığım karşılık hiçbir biçimde kuşkuya yer bırakmıyor, övünme payı da çıkarıyorum kendime ayrıca. Öyle birden söylemek olmaz tabii ki, baştan başlayıp sırayla anlatayım.

Hatırlayacaksınız, yazmıştım size, beni gözetlemesi için adam takmıştı peşime. Bu terbiyesizlikten herkesin ibret çıkarması için bakın ne yaptım: Bizim sırdaşa çevrede yardıma ihtiyacı olan bir zavallı bulmasını söyledim. Zor bir iş değildi. Dün geldi ve vergi ödeyemeyen bir ailenin bütün eşyasının haczedileceğini haber verdi. O evde genç ya da güzel bir kadın, bir kız bulunursa benden kuşkulabilirler, diye çekindim ama onu da öğrendim, yokmuş. Her şeyi ayrıntılı biçimde öğrendikten sonra dün akşam yemeğinde, “Ben ava gidiyorum” dedim. Başkan'ın eşi iyi kadın doğrusunu söylemek gerekirse, verdiği emirler yüzünden kesinlikle pişmanlık duymuş, merakını yenmek gücünü gösteremedi ama beni amacımdan vazgeçirmeye çalışma gücünü gösterdi: Hava çok sıcak olacaktı, bir şey vuramazmışım, yorulmuşum falan filan. Bunları söylerken de gözlerinden, belki benim düşündüğümünden de çok şey anlatan gözlerinden okudum ki, bütün o yalan gerekçeleri benim doğru kabul etmemi ve onlara inanmamı bekliyordu. Söylemeye bile gerek yok ki kabul etmedim. Bu kadarla da kalmadı: Avcılık ve avcıları kötüleyen küçük bir taşlamaya da, o melek yüzünü bütün gece kaplayan hafif bir küskünlük bulutuna da aldırmadım, direndim. Bir an bir kuşku düştü içime: “Ya verdiği emirleri şimdi geri alırsa, ne yaparım ben? Kuruntuya kapılıp zarar verirse!” diye düşündüm. Bir kadının merakının ne olduğunu hesaplayamıyordum, boşuna korkmuşum. Bizim oğlanın söyledikleri rahatlatı beni, gönül rahatlığıyla yatıp uyudum.

Sabah güneş doğarken kalktım ve yola çıktım. Şatodan daha elli adım kadar uzaklaşmıştım ki, gözetleyici de peşime takılmış geliyor. Av alanına girdim, tarlalar arasından gitmek istediğim köye doğru yöneldim. Sıkıntı veren bir yürüyüşü doğrusu. Arkamdaki adamı zor durumda bırakmaktan başka bir keyfi yoktu bu işin ve adam yoldan ayrılmaya cesaret edemeyerek koşa koşa, benim aldığım mesafenin üç katını alıyordu. Onu yorayım derken ben de kan ter içinde kaldım, bir ağacın dibine oturdum. Ne göreyim? O küstah da yirmi adım ötede bir çalılığın arasına sinip oturmamış mı? Bir ara içimden, “Bir patlatayım şuna!” dedim. Tüfeğimdeki mermi değil saçmadır ama merakın tehlikelerini öğretir ona! Şanslıymış, benim için yararlı, üstelik de gerekli olduğu tam zamanında aklıma geldi ve böylece kurtuldu.

Nihayet köye vardım. Bir kalabalık, patırtı gürültü, bağırış, çağırış... Yaklaşıp “Ne oluyor böyle?”

diye sordum, anlattılar. Derhal tahsildarı çağırtdım. Bir merhamet geldi, bir cömerfliğim tuttu, bir asalet gösterisiyle elli altı lirayı attım. Meğer beş kişiyi elli altı lira için perişan etmişler! O küçük iyiliğime karşılık çevremdekiler ne dualar ettiler bilemezsiniz! Aile reisinin gözlerinden minnet duygusu ifadesi yaşlar döküldü. Biraz önce üzüntü içinde çok çirkin gözükten o yaşlı adamın yüzüne öyle bir güzellik verdi ki bu gözyaşları! Ben onu seyrederken biraz ötede daha genç başka bir köylü, bir kadın ve iki çocuğu ellerinden tutmuş, koşarak geldi bana doğru: “Ayaklarına kapanın, Tanrı göndermiş bize!” dedi. Bütün aile bir anda çevremi sarıp ayaklarıma kapandılar neredeyse. İtiraf edeyim ki tuhaf oldum, gözlerim yaşardı ve hiç istememe rağmen tatlı bir duygu kapladı içimi, iyilik etmenin verdiği zevk şaşırttı beni. “Erdemli diye bildiğimiz insanları bu niteliklerini o kadar da hak etmiş değiller mi yoksa!” diye kuşkuya düştüm. Her neyse, o zavallılar benim zevk duymama vesile oldular, ben de bunun karşılığını ödemeyi uygun buldum. Üstümde on altın vardı, onları da verdim. Gene teşekkürler, dualar başladı ama daha önceki kadar acıklı değildi. Asıl, gereksinim duydukları parayı vermem etki yapmıştı. Sonraki, fazladan bir sadakaya karşılık basit bir minnet duygusu ifadesi, bir şaşkınlık duygusundan başka bir şey değildi.

O ailenin bitmek bilmez duaları arasında benim durumum, acıklı durumdaki bir oyun kahramanının son sahnedeki durumuna benziyordu. O kalabalık içinde çok insan vardı! Ama asıl önemlisi bizim sadık gözetleyici de vardı. İsteğimi gerçekleştirmiştim. O insanların arasından ayrılıp şatoya döndüm. Her şeyin dökümünü çıkardım, memnunum durumdan. O kadın bu emeklerime değer doğrusu! Boşa gitmez bu gayretlerim. Günün birinde onun nezdinde bir hak iddia edersem ancak bunlarla edebilirim. Böylece borcumu önceden ödemiş oluyorum; artık hiç üzülmeyen, keyfimce oynayabilirim onunla.

Unutuyordum az daha: Her şeyden bir yararım olsun düşüncesiyle o insanlara da söyledim: Tasarılarımla gerçekleşmesi için Tanrı’ya dua edecekler. Bakın duaları etkili olmaya başladı bile. Şimdi haber geldi, yemek hazırmış. Bu mektubumu dönüştü bitiririm dersem, gecikir. Gerisi artık gelecek postaya. Canım sıkıldı bu işe, çünkü en güzel yanı sonrasıydı. Allahısmarladık benim güzel dostum. Onu görme zevkinin bir anını çalıyorsunuz benden!

*20 Ağustos 17***

YİRMİ İKİNCİ MEKTUP

Madam de Tourvel’den Madam de Volanges’a

Bu mektubumda Madam, size Mösyö de Valmont’un bir özelliğini, sizin bana anlattıklarınızla tamamen çelişiyormuş gibi gözükten bir özelliğini anlatmakla hiç kuşkusuz sevindirmiş olurum sizi. Bir insanın oğlunu kötü bilmesi ne kadar üzücüdür! Erdemi sevdirmek için gerekli her şeyi kendilerinde toplamış olduklarını sandığımız kimselerin yaratılışlarında kötülükten başka bir şey olmadığını görmek ne kadar üzer bizi! Siz ki her şeye merhametle bakmaktan yanasınızdır, çok kesin bir yargınızdan dönmeniz için gerekçeler göstermek size bir hizmettir hiç kuşkusuz. Affınıza sığınarak söylemek isterim ki, Mösyö de Valmont’un sizden böyle bir bağış, bir adalet beklemek hakkıdır bence. Neden böyle düşündüğümü de anlatayım size:

Sabahleyin erkenden şatodan uzaklaşmaları çevrede bir amacı olduğunu düşündürtebilirdi, nitekim siz de öyle sanmıştınız ama hemen böyle bir kuşkuya düşmekle yanılmışız. Bu sabah gene çıkmıştı. Şanslıymış, daha doğrusu biz şanslıymışız ki bir haksızlıktan kurtulmuş oluyoruz böylelikle. Benim adamlarımdan birinin de o taraflarda bir işi varmış.^[12] Benim meraklanmam çok ayıptı tabii ki, neyse

ki sonu iyi geldi. O adam anlattı: Mösyö de Valmont, köyünde vergi ödemediği için eşyaları satılığa çıkarılan mutsuz bir aile bulup, bu çaresiz insanların borçlarını ödemekle kalmamış, kendilerine de yüklü sayılabilecek para vermiş. Bu erdemli davranışa gözleriyle tanık olan uşağım köylülerin konuşmalarına kulak kabartmış: “Dün köye biri geldi, burada yardıma ihtiyacı olan kim var, diye araştırdı” diye konuşuyorlarmış. Bizim uşak, köylülerin anlattığına göre o uşağın Mösyö de Valmont’un uşağı olduğunu sanıyor. Durum böyle olunca da bu iyilik öyle rastlantısal, gelip geçici bir merhamet duygusundan kaynaklanmıyor. Mösyö de Valmont iyilik yapmaya önceden niyetlenmiş, bu işin bir yolunu aramış, bu amaçla çaba harcamış. İşte bu, en yüce ruhlarda bulunan en yüce erdemdir. Nereden baksanız, rastlantı da olsa, önceden düşünülüp tasarlanmış da olsa, her durumda övgüye değer bir davranış, dinlerken gözlerim doldu. Ayrıca şu da var ve hakkını teslim etmek gerekir ki, kendisi hiçbir şey söylemedi bize bu konuda, tek kelime etmedi. Ben açınca duymazlıktan, bilmezlikten geldi, sonra doğruladı ama önemsiz bir şey gibi göstermek istedi. Tevazu göstermesi yaptığı işin değerini bir kat daha artırıyor.

Siz söyleyin şimdi bakalım: Mösyö de Valmont’a iflah olmaz bir ahlâksız denebilir mi? Öyle bir insan olduğu halde bunları yapıyorsa, ahlâklı kimselere ne kalır? İyilik yapmanın verdiği kutsal zevki iyiler gibi kötüler de tadabilir mi acaba? Erdemli bir ailenin bir ahlâksız eliyle yardım görüp şükretmesine Tanrı izin verir mi bakalım? Temiz ağızlardan bir lanetleme için hayır duaları işitmek... Tanrı buna razı olabilir mi? Hayır, olamaz böyle bir şey. Ben inanıyorum ki bir insan sonsuza kadar günahkâr kalamaz, bir gün bu günahlarından arınabilir. Hele hele iyilik yapan insanın erdeme düşman olabileceğine hiç inanmam. İlişkilerin tehlikeli olduğuna dair sayısız örnek var ve Mösyö de Valmont’un adı da belki bu nedenle kötüye çıkmıştır. Bu düşünceyi beğeniyorum ve kabul ediyorum. Mösyö de Valmont’u sizin gözünüzde de aklayabilir belki. Bana göstermek lütfunda bulduğunuz yakın dostluğun değerini her gün bir kez daha anlıyorum, minnettarınızım.

Not: Madam de Rosemonde’la ben birazdan o namuslu ve mutsuz aileyi görmeye gideceğiz. Mösyö de Valmont gibi zamanında yardımlarına koşamadık ama gene de bir iyilik yapmayı düşünüyoruz. Mösyö de Valmont’u da götürüp, o zavallı insanlara velinimetlerini bir kez daha göstermek istiyoruz. Ve bence kendilerine bundan başka edebileceğimiz bir iyilik kalmamış artık.

20 Ağustos 17**

YİRMİ ÜÇÜNCÜ MEKTUP

Vikont de Valmont’dan Markiz de Merteuil’e

Köşke dönüşümde kalmıştık, gerisini dinleyin:

Bir çırpıda temizlenip, üstümü başımı değiştirdim, salona koştum hemen. Baktım ki sultanım gergef işliyor, papaz da halama gazete okuyordu. Ben de gergefin yanına oturdum. Az sonra, her zamankinden daha tatlı, okşayıcı bakışlardan anlaşıldı ki, uşak üstlendiği görevin sonucunu bildirmiş. Zaten bizim meraklı güzelimiz de gizlice yakaladığı sırrımı uzun süre saklayamadı. Gazete haberlerini kilisede vaaz verir gibi okuyan yaşlı, saygıdeğer papazın sözünü kesmekte hiçbir sakınca görmeden, “Benim de bir haberim var!” dedi ve hemen benim işi anlatmaya başladı. O kadar da doğru anlattı ki hayran kaldım anlatıcının zekâsına. Bütünüyle alçakgönüllü bir tavır takındığımı söylemeye bile gerek yok herhalde ama farkında olmadan sevdiğine övgüler düzen bir kadını kim durdurabilirmiş? Engel olmadım konuşmasına. Sanki bir azize övgüler yağırdırıyordu. Ben de tam o

sırada, ateşi artan bakışlarının, daha da serbestleşen hareketlerinin, belirgin bir değişiklikle ruhunun heyecanını açığa vuran sesinin aşk konusunda neler vaat ettiğine dikkat ettim ve ne yalan söyleyeyim umutlandım da. O sözünü bitirir bitirmez, Madam de Rosemonde, “Gelin yeğenim, gelin bir sarılayım size” dedi. Ben kucaklamak istesem, o vaazcı dilberin de karşı koymayacağını hissettim. Gene de kaçmak istedi ama az sonra kollarımın arasında buldu kendini. Karşı koyacak güç şöyle dursun, ayakta duracak hali yoktu. Baktıkça arzu edilecek bir kadın olduğunu anlıyorum onun. Hemen gergefine döndü, herkesin, işiyle ilgilendiğini sanmasını istedi ama çalışırken elleri titriyordu ve buna rağmen devam etmek istiyordu işine. Bu da gözümden kaçmadı benim.

Yemekten sonra, kadınlar da dinimiz buyruğunca yardımlarına yetiştığım düşkünleri görmek istediler, ben de eşlik ettim onlara. Sabahkinin aynı o minnettarlık, övgü sahnesini anlatıp daha fazla başınızı şişirmeyeyim. Hoş bir anıya dalan gönlüm bir an önce şatoya dönelim diyor. Her zamankinden daha fazla düşler içinde olan sevgilimin ağzından tek kelime çıkmıyordu yolda. Ben de günün önemli işinin bıraktığı etkiden yararlanmanın yolunu arıyor, onun gibi hiç konuşmuyordum. Yalnızca Madam de Rosemonde konuşuyor, bizden ancak, çok seyrek olarak, kısa karşılıklar alıyordu. Sıkıldı galiba bizden ve benim istediğim de buydu zaten. O da oldu. Arabadan iner inmez odasına çekildi, sultanımla beni loş bir salonda başbaşa bıraktı. En çekingen âşığın bile dilini açan o güzel karanlık!

Lafi istediğim tarafa çekmekte hiçbir zorluğum olmadı. Kendi ustalığım da yetebilirdi buna belki, bilemiyorum ama o sevimli vaaz meraklısının gayret ve çabaları da çok işime yaradı. O tatlı bakışını bana çevirip şöyle dedi: “İnsan, elinden iyilik etmek gelsin de hayatını kötülük etmekle geçirsin, hiç anlayamıyorum bunu ben.” Ben de şöyle karşılık verdim: “Ben ne o kadar övülmeye değer biri ne de yerilecek bir insanım; bu kadar zeki olduğunuz halde, benim iç dünyamı hâlâ nasıl okuyamı-yorsunuz, anlayamıyorum. Size açılmak zarar verebilirmiş bana. Versin! Sizin gibi güven verici bir insana niçin açılmayacakmı-şım ben? Çok uysal biri olduğum için böyle davranıyorum. Ahlâksız insanlar arasında kaldım, onların kusurlarını taklit ettim, belki bir kibir duygusuyla onları aşmaya da kalktım. Burada bir erdem çaktı beni. Size ulaşabileceğimi ummadan size benzemeye çalıştım. Bugün yaptığım işi beğeniyorsunuz, övüyorsunuz ama asıl nedenini bilerseniz, gözünüzde gene bu kadar değerli olur muydu acaba?” (Görüyorsunuz sevgili dostum, gerçeğe ne kadar yaklaştım.) Devam ettim: “O zavallıların yardımına yetişen benim gerçi ama bunu böyle bilmelerini istemiyorum. Siz benim bir hayır yaptığımı sanıyorsunuz oysa ben saygınlık sağlamanın bir yolunu arıyordum, hepsi bu. Ben bir araçtan başka bir şey değildim. Taptığım, Tanrı gibi gördüğüm bir varlığın elinde bir aletim yalnızca. (Burada sözümü kesmek istedi ama ben fırsat vermedim.) Sürdürdüm konuşmamı: “Şu anda bile sırrımı açıklamam yalnızca iradesizliğimden kaynaklanıyor. Sizden gizlemeye yemin etmişim. Erdeminiz gibi güzelliğinize de duyduğum o katıksız hayranlığı kendim için bir mutluluk kabul ediyor, sizin bundan kesinlikle habersiz olmanızı istiyordum. Ama gözümün önünde içtenliğin, ruh temizliğinin simgesini görürken nasıl saklayabilirdim sırrımı? Saklamak, sizi aldatmak anlamına gelmez miydi? Beni hayat boyu pişman edecek bir günah olmaz mıydı? Bir umuda kapılıp size saygısızlık ettiğimi sanmayın sakın. Mutsuz olacağımı biliyorum, olsun... Çekeceğim acılar da tatlıdır benim için. Bana aşkımanın zirveye ulaştığını gösterecektir bu acılar. Kederimi, hüznümü, acılarımı ayaklarınıza serip gönlünüze sunacağım. Böylelikle yeniden acı çekmek için güç toplayacak, sizin yüreğinizde anlayışlı bir merhamete kavuşacağım. Siz bana acıyın, yeter. Benim için bundan daha büyük bir teselli olabilir mi? Siz, siz, taptığım insan, acıyın bana, yetişin imdadıma!” Bunları söylerken önünde diz çökmüştüm, ellerini ellerime almış sıkıyordum. Birden çaktı ellerini ve umutsuzluk içinde gözlerini kapadı, “Ah! Ne mutsuz insanım ben!” dedi, gözlerinden yaşlar boşandı. Şükür ki ben de çok dolmuştum ve ben de

ağladım. Gene ellerini tutup gözyaşlarımla ıslattım. Gerekliydi de bu: Kendi acısına o kadar dalmıştı ki böyle bir vesileyle uyarımasam kendine gelemeyecekti. Bu bana bir şey daha kazandırdı. Gözyaşlarının dayanılmaz çekiciliğiyle daha bir güzelleşen o tatlı yüze gönlümce bakabildim. Bir hararet bastı bedenimi, kendimden o kadar geçmişim ki o andan yararlanmaya kalkıştım.

İnsanoğlu ne kadar zayıf bir yaratık! Ve olaylar bizi ne kadar büyük bir güçle sürüklüyor! Ben bile, az daha, bütün niyetlerimi, tasarılarımı unutuyordum da zaferi vaktinden önce elde edip, uzun savaşların getireceği coşkudan, hüznün verici bir yenilgiyi parça parça seyretmenin zevkinden yoksun bırakıyordum kendimi! Ben bile az daha, delikanlılara özgü bir arzuya kapılıp, Madam de Tourvel'i fethetmiş birini, bütün emeklerine karşılık bir kadın daha elde etmiş olmak gibi anlamsız bir ödülle bırakacaktım! Evet, teslim olsun ama mücadele etsin de öyle. Gücü yenmeye yetmesin ama karşı koymaya yetsin! Kendisinin de güçsüz bir varlık olduğunu öyle birdenbire değil, uzun sürede kavrasın. Keyfini çıkarsın bunun, yenilgisini kabul etmek zorunda kalsın. Başiboş geyiği, kaçak avlanan avcı vurur. Gerçek avcı hayvanı zorlar. Bu benim tasarım, yüce bir tasarı değil mi? Ama belki onu sonuna kadar götüremediğim için ah vah edecektim şimdi. Neyse ki rastlantı yardım etti.

Bir ses duyduk. Salona biri gelmişti. Madam de Tourvel korkup fırladı anında, şamdanlardan birini aldı ve çıktı. Engellememem gerekiyordu kendisini. Meğer bir uşakmış gelen. Durumu anlayınca, ben de arkasından gittim Madam de Tour-vel'in. Birkaç adım atmıştım ki, ben olduğumu anladığından mı yoksa nedensiz bir ürperti hissettiğinden mi bilmem, yürüyüşünü hızlandırdı, çabucak odasına girdi, daha doğrusu zor attı kendini içeri ve kapıyı kapadı. Kapıya dayandım ama kilitlenmişti içerden. Kesinlikle vurmudum. Ona böyle basit bir direnme fırsatı vermek istemedim. Delikten bakmak gibi pratik ve çok yararlı bir çözüm düşündüm: Diz çökmüş ve kendinden geçmiş, ağlayarak dua ediyordu. Hangi Tanrı'ya yalvarıyordu acaba? Aşkını yenecek bir Tanrı var mıydı? Boşuna dışarıdan yardım arıyor şimdi. Kaderi benim elimde artık.

Yaptıklarımı bir gün için yeterli buldum ve odama çekilerek size mektup yazmaya başladım. Kendisini akşam yemeğinde tekrar göreceğimi umuyordum ama rahatsızlanıp yattığını söylediler. Madam de Rosemonde yanına girmek istemiş ama hasta, başının çok ağrıdığını söyleyerek kimseyle görüşemeyeceğini bildirmiş. Tahmin edebileceğiniz gibi yemekten sonra fazla oturmamak, benim de başım tuttu. Odama çekildim ve uzun bir mektup yazdım, insafsızlığından yakındım. Bu sabah vermek istiyordum mektubu. Bu mektubun tarihinden de anlayacağınız gibi iyi uyuyamadım. Kalktım ve şu bizim mektubu bir kez daha okudum. Fark ettim ki pek dikkatli davranmamış, aşktan çok istek, kederden çok öfke göstermişim. Yeniden kaleme almalı ama daha sakin olmak gerekiyor bunun için.

Şafak söküyor, güneşle birlikte çıkacak serinliğin beni uyutacağını sanıyorum. Yatıyorum tekrar. O kadının üstümdeki etkisi ne kadar güçlü olursa olsun, onunla ne kadar ilgilenirsem ilgileneyim sizi gene çok düşünmeye zaman bulacağıma söz veriyorum. Allahısmarladık sevgili dostum.

*21 Ağustos 17**, saat sabahın 4'ü*

YİRMİ DÖRDÜNCÜ MEKTUP

Vikont de Valmont'dan Madam de Tourvel'e

Acıyın bana Madam, acıyın da bitsin artık içimdeki bu sıkıntı. Lütfedip söyleyin artık, umudumu sürdürsem mi yoksa korksam mı, ne yapsam! Bir yanda mutluluk, bir yanda mutsuzluk, benim nasibim

hangisi, bilememek büyük bir acı. Nasıl söylemiş bulundum size? İçimdekileri size açan o ne amansız büyüymüş ki direnemedim ona. Size sessiz sedasız tapıyor, hiç değilse sevgimin tadını çıkarıyordum. O tertemiz duygu, acınızın hayaliyle bulanmamıştı henüz ve beni mutlu etmeye yetiyordu. Gözyaşı döktünüz, gördüm ben gözyaşlarınızı. “Ah! Ne mutsuz insanım ben” dediniz. O yakınışı duyalı beri o mutluluk kaynağı da, acı kaynağı oldu benim için. Bilesiniz ki Madam, o sözleriniz uzun süre yankılanacak yüreğimde! En güzel duygunun sizde dehşet uyandırması alınyazısının ne garip cilvesidir! Telaşınız nedir? O güzel duyguyu tanımaktan mı korkuyorsunuz yoksa? Korkmazsınız kesinlikle, yanlış tanıdım ben sizin kalbinizi, sevmek için yaratılmamış o. Sizin sürekli kötülediğiniz kalbim yalnızca o sevgiyle, duyguyla çarpıyor. Sizin kalbinizse acımak nedir bilmiyor. Öyle olmasa size acılarımı anlatan zavallıya teselli verici bir sözü çok görmezsiniz. Onun tek zevki, sizi görmek, size bakmaktı. Acımak nedir bilseydiniz kaçmazdınız ondan. Hastalandığınızı bildiriyor, sonra da onun bir hatır sormasına bile izin vermiyorsunuz. Acımak nedir bilseydiniz bu zalimce oyunu oynamaz, onu böyle merakta bırakmak istemezsiniz. Acımak nedir bilseydiniz, sizin için on iki saat dinlenme demek olan bu gecenin onun için yüzyıllık acıya bedel olacağını anlardınız. Söyleyin, ben bu acımasızlığı, insafsızlığı nasıl hak ediyorum? Sormaya çekinmiyorum size. Söyleyin, ne yaptım? Güzellüğünüzden doğa ve erdeminizle güçlenen bir duyguya elimde olmadan kapıldıysam, günah mıdır bu? Saygımdan hep içime atmadım mı bu duyguyu? Gene de açığa vurduysam, bir beklentiyle söylemedim ki suç olsun. Size açılmak ihtiyacıyla söyledim, izniniz olduğunu düşünerek açıldım çekinmeden ve şimdi siz beni bunun için mi, gönlümdekileri söylediğim için mi cezalandıracaksınız? Hayır, hayır, inanmam böyle bir şeye ben. Sizde bir kusur olabileceğini kabul etmek anlamına gelir bu. Böyle bir şeyi düşünmek bile isyan ettiriyor beni. Sitemlerimi inkâr ediyorum. Yazmış olabilirim ama düşünmedim bunları, düşünmedim kesinlikle. Lütfen, bırakın da sizin kusursuz bir insan olduğunuza inanayım. Bundan başka bir zevk kaldı mı bana? Lütfen yardımına gelin, gelin yardımına da gösterin kusursuz bir insan olduğunuzu. Siz hiç benim gibi ihtiyaç içinde olan bir zavallıya yardım ettiniz mi? Beni, kendimden geçmiş, sayıklamalar içinde bırakmayın. Aklımı başımdan aldınız, siz olun benim aklım. Beni iyilik yoluna getiren sizsiniz, aydınlatın da yarattığınız eser tamamlansın.

Sizi aldatmak istemiyorum, aşkıma kesinlikle yenilgiye uğratamazsınız ama taşkınlık yapmamayı öğretebilirsiniz bana. Ne yapmam, ne söylemem gerektiğini göstererek sizi darıltma felaketinden korursunuz beni. Beni perişan eden korkumdan kurtarın hiç değilse. Beni bağışlıyor, bana acıyorsunuz değil mi? Merhametinize güvenmek istiyorum. Sizde istediğim bütün insafi bulamayacağımı biliyorum. Ama bana gerekli olan insafi istiyorum ben. Esirgeyecek misiniz onu benden?

Allahaısmarladık Madam, size, saygıda en küçük bir kusur etmemeye çalışarak duygularımı sunuyorum, kabul edin lütfen.

*20 Ağustos 17***

YIRMİ BEŞİNCİ MEKTUP

Vikont de Valmont'dan Markiz de Merteuil'e

Dün olup bitenlerin bildirişidir:

Saat on birde Madam de Rosemonde'un yanına gittim ve onun yardımıyla bizim yalancı hastanın yanına girdim. Yatıyormuş, gözleri yorgundu, muhtemelen benim kadar kötü uyumuştur. Madam de Rosemonde'un kısa süreli uzaklaşmasından yararlanarak mektubumu sundum, kabul etmek

istemeditiler. Yatağa bıraktım sonra yavaş yavaş ve sessizce, ille *sevgili çocu-ğu*'nun yanı başında olmak isteyen ihtiyar halamın koltuğunu çektim. Rezalete meydan verecek hali yoktu herhalde, çaresiz gizlediler mektubu. Hasta hanım, biraz ateşli olduklarını sanı-yorlarmış. Madam de Rosemonde nabzına bakmamı söyleyip benim hekimlik bilgilerime övgüler yağdırdı. Sultan hem bana bileğini uzatmak zorunda kaldı hem de yalanının ortaya çıkacağını anladı, ikisine katlandı bu acıların çaresiz. Ben bir elimle nabzına bakarken, bir elimle de diri ve tombulca kolunu tuttum. Muzip kadın hiçbir soruma karşılık vermedi ve bu tavrı bana oradan ayrılırken “En küçük bir heyecan bile duymuyor” dedirtti. Bakışları biraz sert geldi bana. Ceza olsun diye göz göze gelmek istemedim. Az sonra, kalkmak istediğini söyledi, yalnız bıraktık. Yemekte üzgündü. Sonra, gezmeye çıkmayacağını bildirdi. Bu da, bana kendisiyle konuşma fırsatı bulamayacağımı bildirmek demektir. Ben de bunun üzerine derin derin iç çekip, üzgün üzgün bakmam gerektiğini anladım. Onun beklediği de buymuş zaten. Gün boyunca yalnızca o an göz göze gelebildik işte. Onun öyle uysal gözükmesine bakmayın, herkes gibi o da birtakım kurnazlıklara başvuruyor. Bir ara, “Bana halimin ne olacağını bildirmek lütfunda bulunur muydunuz acaba” diye sordum. “Evet mösyö, size bir mektup yazdım” diye karşılık vererek çok şaşırttı beni. Şu mektubu elime geçirip bir okuyabilsem diye içim içimi yiyordu ama bilmiyorum, bu da bir numara mıydı yoksa beceriksizliğinden ya da çekingenliğinden miydi, mektubu ancak, gece odasına çekilirken verdi. Benim mektubumun müsveddesiyle birlikte onu da gönderiyorum size. Okuyun ve kararınızı verin: Bakın ne gösterişli bir yalan uyduruyor da aşk falan hissetmediğini söylüyor. Oysa ben inanıyorum ki seviyor. Hem şimdi çekinmeden beni kandırmak istiyor, sonra ben onu kandırırsam şikâyet eder. Böyledir kadınlar işte, sevgili dostum, en kurnaz erkek en doğrucu kadınla baş edemez, inan! Her şeye rağmen benim bu masala inanmış gibi gözüküp, üzgün görünmem için çaba harcamam gerekiyor. Niçin? Hanımefendinin canı merhametsizlik oyunu oynamak istiyor da ondan. İnsan bu gibi oyunlara kızmaz mı? Ah! Sabredin hele! Ama Allahısmarladık. Daha yazacak çok şeyim var.

Unutmadan söyleyeyim: O zalimin mektubunu okuduktan sonra geri gönderin. Bir bakarsınız, böyle şeyleri önemseyeceği tutar, konuşmasına meydan bırakmamalı.

Küçük Volanges'dan söz etmiyorum. İlk fırsatta onu da konuşacağız.

*Şata, 22 Ağustos 17***

YİRMİ ALTINCI MEKTUP

Madam de Tourvel'den Vikont de Valmont'a

Size kesinlikle hiç mektup yazmamalıydım Mösyö. Ne yapayım ki dün akşamki düşüncesizliğim bugün sizinle konuşmak zorunda bırakıyor beni. Evet doğru, ağladım. O kadar önemseyerek yinelediğiniz sözleri de söylemiş olabilirim. Gözyaşlarıma, sözlerime, hepsine dikkat etmişsiniz. Bu durumda hepsini anlatmam gerekiyor size.

Konuştuğum kimselerde ancak edepli duygular uyandırmaya, yüzüm kızarmadan dinleyebileceğim sözler duymaya, böylelikle, hakkım olduğuna inanabileceğim bir güven ortamı içinde yaşamaya alışkın olduğumdan üzüntülerimi gizlemek ve bunları zorla gidermeye çalışmak elimden gelmez. Tavır ve tutumunuz beni şaşırttı, telaşlandırdı. Asla düşmemem gereken o durum ürpertti beni. Belki de o küçümsediğiniz kadınlarla bir tutulmam, benim de onlar gibi saygısızlığa uğrayabileceğim ihtimali aklıma geldi de isyan ettim. İşte bütün bu nedenlerin bir araya gelmesiyle doldum ve

ağladım. O sırada belki çok haklı olarak, “Ne mutsuz insanım ben!” demişimdir. Gözyaşlarımın, söylediklerimin başka bir nedeni olsaydı, aşağılanma olarak kabul etmem gereken duygularınızı kabahat olarak görmeyip, onların bana da geçmesinden çekinseydim, sizin çok kuvvetli bulduğunuz o “Ne mutsuz insanım ben!” sözü çok hafif kalırdı.

Hayır Mösyö, yok böyle bir korkum. Olsaydı, sizden yüz fersah uzaklara kaçar, çöllere düşüp, sizi tanıdığım için dövü-nürdüm. İnanıyorum ki, sizi hiçbir zaman sevmeyeceğim ama keşke bazı dostlarımın öğütlerini dinleseymdim de yanıma yak-laştırmasaydım sizi.

Benim tek suçum, sizin, namuslu bir kadına saygı göstereceğinizi sanmış olmaktır. Sizi de namuslu, iyi bir insan bilmek istedim, işte bütün suçum. Ben sizi savunurken, siz, günah olan amaçlarla aşağılıyormuşsunuz beni meğer. Beni tanımiyorsunuz Mösyö, hiç anlamamışsınız. Öyle olmasa, kabahatlerinizi birer hak diye göstermeye kalkışmazdınız. Öyle olmasa bana dinlemem doğru olmayan laflar ettiniz diye, bir de okumam doğru olmayan bir mektup yazmaya hak kazandığınızı sanmazdınız. Sonra da kalkmış, size neler yapıp, neler söyleyeceğinizi göstermemi istiyorsunuz! Peki Mösyö göstereyim: Susup unutmak. Bana düşen size bu öğütleri vermek, size düşen de bunları dinlemektir. Dediklerimi yaparsanız bağışlanmaya hak kazanır, size minnet ve şükran duyguları içinde olmamı bile sağlayabilirsiniz. Hayır, bana saygı duymamış birinden bir şey isteyemem. Kuşkulanmadığımı görünce bundan yararlanmaya kalkışmış bir insana bir daha güvenemem. Siz beni kendinizden korkmaya, belki de nefrete zorluyorsunuz. Ben bunu istemiyordum, ben sizi yalnızca en çok sevdiğim, en çok saydığım bir insanın yeğeni olarak bilmek istiyordum. Herkes sizin çekinilmesi gereken biri olduğunuzu söylüyor, oysa ben sizi dost bir insan olarak savunuyordum. Her şeyi yıktınız ve biliyorum, anlıyorum ki hiçbir şeyi de düzeltip, tekrar yerine koymak istemeyeceksiniz.

Size yalnızca şunu söyleyeceğim Mösyö: Duygularınız gücüne gitti benim, onları bana iletmiş olmanızı da bir aşağılanma kabul ediyorum. Bu bağlamda susmanızı istemek, hatta emretmek hakkımdır sanırım. Şunu bilin ki susmazsanız, beni duygularınızı paylaşmaya razı edemezsiniz asla ve sizi bir daha görmemek zorunda bırakırsınız. Bu mektupla birlikte sizin yazmış olduğunuz mektubu da gönderiyorum, umarım siz de bunu geri vermek inceliğini gösterirsiniz. Asla arzu edilmeyen böyle bir olaydan bir iz kalması da gerçekten üzer beni...

*21 Ağustos 17***

YİRMİ YEDİNCİ MEKTUP

Cécile Volanges’dan Markiz de Merteuil’e

Ne iyi insansınız siz Madam! Size anlatmaktansa yazmamın daha kolay olacağını nasıl da anladınız! Aslında söyleyeceklerim de öyle zor, öyle zor ki! Ama beni seversiniz siz, değil mi? Beni çok seversiniz, biliyorum. Bir deneyeyim hele, yenmeye çalışacağım korkumu! Hem bilseniz, size danışmaya ne kadar ihtiyacım var! Çok üzülüyorum, öyle sanıyorum ki herkes benim ne düşündüğümün farkında. Hele o buradayken, yüzüme biri bakmıyor mu, kıpkırmızı kesiliyorum. Dün sizin yanınızda ağladım ya, işte o anda size söylemek istiyordum ama bir türlü dilim varmıyordu. Siz de bana “Neyin var?” diye sorunca, kendimi tutamayıp ağladım. Bir şey söyleyecek durumda değildim. Siz olmasanız, annem fark ederdi durumu. O zaman ne olurdu halim benim? Hayatım böyle geçip gidiyor işte, özellikle şu dört günden beri!

Evet Madam, söyleyeceğim artık, dört gün oluyor, Mösyö Şövalye Danceny bir mektup yazmış bana. Yemin ederim mektubu bulduğumda, ne olduğunu bilmiyordum ama okuyunca, hoşuma gitmedi desem yalan olur: “Yazmasa mı daha iyi olurdu, yoksa böyle üzülmem mi iyi?” diye bir soru sorsalar, “Yazmış ya! Hayatım boyunca üzüleyim, razıyım!” diye karşılık verirdim. Ama böyle bir şeyi kendisine söylemenin doğru olmayacağını da biliyordum. Tanrı şahidimdir, bu işin beni kızdırdığını söyledim kendisine. Elinde olmadığını söyledi, inanırım. Ben de cevap yazmak istememiştim ama olmadı, yazdım işte. Yalnızca bir kez yazdım, nedeni de daha çok bana bir daha mektup göndermemesini söylemek içindi. Sözümü dinlemedi, devam ediyor yazmaya. Yanıt alamadığı için çok üzülüyor ve ben daha da fazla üzülüyorum duruma. Ne yapayım, ne edeyim, bilemiyorum. Acınacak durumdayım yani.

Söyleyin bana lütfen Madam. Ara sıra bir şeyler karala-sam kötü mü olur? Yalnızca onu bir daha yazmamaya, ilişkimizi eskisi gibi sürdürmeye razı edinceye kadar. Onun da kesmesi gerekli artık. Böyle sürerse, benim durum ne olur, bilmem. Bakın, son mektubunu okurken öyle ağladım, öyle ağladım ki, kendimi tutamıyordum bir türlü. Gene yanıtlamasam, ikimiz de çok üzüleceğiz, biliyorum.

Size onun mektubunu, daha doğrusu mektubunun bir kopyasını göndereyim de bakın, göreceksiniz ki, kötü bir şey değil istediği öyle. Gene de siz olmaz dersenez, tamam, sözünüzden çıkmam ama ben öyle sanıyorum ki, siz de bir kötülük görmeyeceksiniz bunda.

Yeri gelmişken Madam, izin verirseniz bir şey daha sorayım size: Bana birini sevmek kötüdür dediler. Neden ama? Şunun için soruyorum bunu size: Mösyö Şövalye Danceny, kötü değildir diyor. Ona göre, herkes severmiş. Öyleyse niçin yalnızca ben sevmeyecekmişim? Anlamıyorum. Yoksa yalnızca kızlar için mi kötüdür bu? Annemden duydum: Madam D... Mösyö M’yi seviyormuş ve annem hiç de ayıp bir şey gibi söz etmiyordu bundan ama benim Mösyö Danceny’ye karşı bir sevgim olduğundan kuşkulansa, biliyorum ki çok kızar. Annem de hâlâ çocuk diye bakıyor, hiçbir şey söylemiyor bana. Beni manastırdan aldığında, evlendirecek sanmıştım. Şimdi bakıyorum da yok böyle bir şey. Aslında sorun yaptığım da yok bunu ama sizin aranız çok iyi annemle. İşin içyüzünü bilirsiniz belki. Biliyorsanız bana da söyleyin lütfen, olur mu?

Mektubum çok uzun oldu ama Madam yazmama izin verince ben de her şeyi anlatayım oldu olacak dedim, dostluğunuza da güveniyorum...

*Paris, 23 Ağustos 17***

YİRMİ SEKİZİNCİ MEKTUP

Şövalye Danceny’den Cécile Volanges’a

Demek öyle Matmazel, bir yanıtı esirgiyorsunuz benden! Çok katı yürekliymişsiniz... Her günün getirdiği umut o günle birlikte sönüp gidiyor! Hani kabul etmiştiniz, gene dostluk olacaktı aramızda. Bu nasıl bir dostlukmuş ki, sizi benim üzüntülerimle ilgilendirecek kadar gücü yok. Nasıl bir dostluk ki, ben söndüremediğim bir ateşle kıvranıp dururken sizin ilgisiz bir tavırla seyirci kalmanıza izin veriyor. Bana güvenmeniz şöyle dursun, acımanıza bile zorlayamıyor sizi! İşte dostunuz sıkıntı içinde, yardımına koşmuyor musunuz? Tek bir sözcük istiyor sizden ve siz onu da çok görüyorsunuz! Bir de istiyorsunuz ki, sönmediğini söylemekten bile çekindiğiniz bu kadar zayıf bir duyguyla yerinsin!

Dün, nankörlük etmek istemem, diyordunuz. İnanın bana Matmazel, aşka dostlukla karşılık vermeye

kalkışmak nankörlükten değil ancak nankör gözükmemekten korkmaktır. Ama sizi ilgilendirmeyen bir duyguyu size anlatmaya çalışmanın ne anlamı var? Bunun size ağır geleceği kesin. Benim, onu yenebileceğim güne kadar içimde saklamam gerekir. Aşkımı yenip öldürmek... ne zor iştir bu! Kendimi avutmuyorum, bütün gücümü alacak. Ve ben her yola başvuracağım. Bu yollardan biri var ki, yüreğime en ağır o gelecek: Sizin yüreğinizin duygusuz olduğunu düşünmek ve bunu söylemek. Sizi daha az görmeye bile çalışacağım. Daha şimdiden inandırıcı bir gerekçe arıyorum bunun için.

Nasıl! Sizi her gün görme alışkanlığımı, o tatlı alışkanlığı bırakmam mı gerekiyor? Ama özlemi hiç çıkmayacaktır içimden bunun... böylesine şefkatli bir aşkın ödülü, böyle sonsuz bir mutsuzluk olacakmış demek! Siz istediniz böyle olmasını, sizin eseriniz bu... biliyorum ki bugün yitirdiğim mutluluğu bir daha hiç elde edemeyeceğim. Gönlüme göre olan tek insan sizdiniz. Yalnızca sizin için yaşayacağıma büyük bir mutluluk içinde yemin edebilirdim. Ama siz istemiyorsunuz o yemini. Suskunluğunuzdan belli bu. Gönlünüz benimle ilgili olarak bir şey söylemiyor size. Suskunluğunuz hem ilgisizliğinizin en su götürmez kanıtı hem de bu ilgisizliği bana aktarmanın en etkili yoludur. Allahısmarladık Matmazel.

Artık bir yanıt alabileceğimi ummuyorum. Aşk olsaydı büyük bir istekle yazdırırdı o yanıtı size. Acısaydınız, hatırımı sayar, esirgemezsiniz o mektubu. Ama merhamet, dostluk, aşk... bunların hepsi size yabancı duygular.

*Paris, 23 Ağustos 17***

YİRMİ DOKUZUNCU MEKTUP

Cécile Volanges'dan Sophie Carnay'ye

Dememiş miydin ben sana Sophie. Bazı durumlarda pekâlâ yanıt yazılabilirmiş bir erkeğe. Senin sözünü dinlediğim için o kadar pişmanım ki şimdi! Ne oldu sonunda? Şövalye Danceny de ben de üzüldük. Benim doğru düşündüğüm belli oldu işte. Madam de Merteuil bilmez mi? Hak verdi sonunda bana. Her şeyi söyledim ona. Önce o da senin gibi düşünüyordu ama ben her şeyi ayrıntılı biçimde anlatınca işin öyle olmadığını kabul etti. Yalnız, benim mektuplarımı da Danceny'ninkileri de mutlaka görmek istiyor, uygunsuz bir laf etmeyeyim diye görmek istiyor. İçim rahat şimdi. Öyle seviyorum ki Madam de Merteuil'ü! O kadar iyi bir insan ki! Saygıdeğer bir kadın doğrusu, söyleyecek hiçbir şey yok.

Mösyö Danceny'ye bir mektup yazacağım, hem öyle bir mektup yazacağım ki çok sevinecek! Umduğundan daha fazla sevindireceğim onu. Şimdiye kadar ben ona hep dostluktan söz ediyordum, o da sürekli aşk dememi istiyordu. Bence ikisi de aynı şey ama söylemeye dilim varmıyordu. O ille öyle istiyor. Madam de Merteuil'e anlattım: Benim yaptığının doğru olduğunu söyledi: "İnsan aşkını ancak kendini tutamayacak duruma geldiğinde açmalıdır" dedi. Ben de kesinlikle eminim bundan, daha fazla tutamayacağım kendimi. Ayrıca dostluk ya da aşk, hepsi bir. Böylesi onun daha hoşuna gidiyorsa, ben de aşk derim, olur biter.

Madam de Merteuil bana, bütün bu sorunları anlatan kitaplar vereceğini de söyledi. Bu kitaplar insanın nasıl yaşaması gerektiğini ve mektuplarını nasıl yazması gerektiğini de öğretecekmiş. Bütün hatalarımı söylüyor ki, bu da beni çok sevdiğini gösterir. Ancak vereceği kitaplardan anneme söz etmememi istedi. Aksi takdirde bundan annemin benim terbiyemle ilgilenmediği gibi bir sonuç

çıkabilirmiş ona göre ve annem de üzülür-müş. Söylemem tabii ki.

Ama aramızda akrabalık falan da bulunmayan bir kadının benimle annemden daha çok ilgilenmesi de tuhaf doğrusu! Onu tanımış olmak büyük şans benim için!

Annemden izin aldı, öbür gün beni operaya götürecektir, kendi locasına. Başbaşa olacağız orada, bir duyan olacak diye korkmadan, istediğimiz gibi konuşabilecektik: Operadan daha yararlı olacak bu! Benim evlilik işinden de söz edeceğiz: Bunu da ondan öğrendim, beni evlendirecekleri doğruymuş ama ayrıntılarını konuşmadık. Annemin bana bu konuda bir şey söylememesi de tuhaf!

Allahaısmarladık Sophie. Şimdi Şövalye Danceny'nin mektubunu yazacağım. Öyle mutluyum ki!

24 Ağustos 17**

OTUZUNCU MEKTUP

Cécile Volanges'dan Şövalye Danceny'ye

Nihayet karar verdim Mösyö, bir mektup yazıyorum size. Size, dostluğuma ve aşkıma güvenilebileceğinizi bildiriyorum. Yoksa mutsuz olacaktınız, öyle söylüyorsunuz. Mutsuz olmayın işte. Beni merhametsizlikle suçluyorsunuz. Yanılıyorsunuz ve umuyorum ki artık bir kuşkunuz kalmayacak bu konuda. Ben mektup yazmadım diye siz üzüldünüz de, ben üzülmedim mi sanki! Ama şu dünyada, şartlar ne olursa olsun, kötü bir iş yapmak istemem. Gene de aşktan söz etmek istemezdim ama dayanamadım: Üzüntünüz bana da çok acı veriyordu. Umarım artık üzülmeceksiniz ve mutlu olacağız...

Bu akşam sizi görebilirim çok mutlu olacağım. Erken gelebilerseniz keşke. Ama ne kadar erken gelseniz, gene de benim istediğim kadar erken olamaz. Annem akşam yemeğinde evde olacak. Sizin de kalmanızı isteyecektir yemeğe sanırım. Geçen gün yaptığınız gibi, sakın bir yere söz vermiş olmayın! Davetli olduğunuz yer pek eğlenceli bir yermiş ki, erkenden kalkıp gittiniz öyle. Neyse kapatalım bu meseleyi. Şimdi artık sizi sevdiğimi biliyorsunuz, olabildiğince uzun bir süre kalacağınızı umuyorum. Çünkü ben ancak sizinle birlikte olduğumda mutluyum, sizin de öyle olmanızı isterim.

Biliyorum ki şimdi gene üzgünsünüz ama benim suçum değil bu. Siz gelir gelmez arpımı isteyeceğim, mektubu hemen görmeniz için. Daha ne yapabilirim?

Allahaısmarladık Mösyö. Sizi bütün kalbimle seviyorum ve bunu söyledikçe mutluluğum artıyor, sizin de sevineceğinizi umuyorum.

24 Ağustos 17**

OTUZ BİRİNCİ MEKTUP

Şövalye Danceny'den Cécile Volanges'a

Elbette mutlu olacağız. Siz beni sevdiğinize göre benim mutluluğumdan şüphe mi edilir? Sizin mutluluğunuz da benim gönlümde uyandırdığınız aşk kadar sürecekse, hiç bitmeyecek demektir... Doğru mu bu? Beni seviyorsunuz ve bana aşkınızı bildirmekten çekinmiyorsunuz, öyle mi? Bunu *bana*

söyledikçe mutluluğunuz artıyor, öyle mi? Elinizden çıkmış o tatlı “Sizi seviyorum” sözcüklerini okuduktan sonra, güzel dudaklarınızdan çıkarken de duydum. Sevgiyle dolup bir kat daha güzelleşen o büyüleyici gözlerinizin bana uzun uzun baktıklarını gördüm. Ebediyen benim için yaşayacağınıza dair yemininizi duydum. Ben de yemin ediyorum. Bütün yaşamımı sizin mutluluğunuza adadım. Bu yemini kabul edin, bilesiniz ki dönmem bu yeminden.

Dün ne güzel bir gün geçirdik! Ne olurdu Madam de Merteuil’ün her gün annenize açacak sırları olsaydı! Yarın bir gün gene de çekinip, kendimizi tutacağımız düşüncesi şimdi gönlümdeki tatlı anılara karışmasa olmaz mı? Bana *sizi seviyorum* diye yazan o güzel eli tutsam, öpsem, öpsem ve benden daha büyük bir lütfü esirgemenizin öcünü alabilsem böylece, olmaz mı?

Söyleyin bana Cécile’im: Anneniz içeri girince, yanımız-dadır diye, birbirimize ilgisizce bakmak zorunda kaldığımızda, sizin, aşkımızın bir kanıtını esirgiyorsunuz düşüncesiyle yaralanan gönlümü, beni gene sevdiğinizi söyleyerek avutmanıza olanak kalmayınca hiç üzülmediniz mi? İçinizden, “Bir kez öpmek mutlu ederdi onu, bu mutluluğu ben çaldım ondan” demediniz mi? Söz veriyorsunuz bana değil mi, sevgilim? En kısa zamanda vazgeçeceksiniz bu katı tutumunuzdan.. Kader ne engeller çıkaracak önümüze kim bilir ama siz bana söz verirseniz, hepsine de dayanırım cesaretle. Hele sizin de paylaştığınızdan eminsem, bütün yoksunluklara katlanırım.

Allahısmarladık güzel Cécile’im! Size gitme vaktim geldi. Sizi görmek için olmasa, bırakabilir miydim hiç sizi? Allahısmarladık! Çok sevdiğim ve her geçen gün daha fazla sevecek olduğum siz...

*25 Ağustos 17***

OTUZ İKİNCİ MEKTUP

Madam de Volanges’dan Madam de Tourvel’e

Demek Madam, Mösyö de Valmont’un kalbinin temiz olduğuna inandırmak niyetindesiniz beni! Bir türlü anlayamıyorum. Anlattığınız o tek işine bakıp da onun vicdanlı bir kimse olduğuna hükmetmek, bence iyiliğiyle ün yapmış birini bir kabahati olmuş diye hemen ahlâksız kabul etmek kadar zordur. İnsan ne tam anlamıyla kötü ne de tam anlamıyla iyidir. Ahlâklı insanların bazı zayıflıkları, ahlâksızların da iyi yanları vardır. Bu düşünceyi kesin kabul etmemiz gerekir, çünkü ancak böyle bir düşünceyle hem iyilere hem de kötülere karşı insaf ve merhamet duyguları içinde oluruz. İyileri kibirden, kötülere kederden kurtaran gene bu düşüncedir. Diyebilirsiniz ki, sürekli insan ve merhametten söz ettiğim halde şimdi hiç yanaşmıyorum bu erdemlere. Doğrudur ama bizi iyi ve kötüyü bir tutmaya götürecek kadar insafli olmak tehlikeli bir zayıflık belirtisidir.

Şimdi benim Mösyö de Valmont’un o işi neden yaptığını araştırarak halim yok. Dilerim o iş kadar gerekçeleri de güzeldir! Ama Mösyö de Valmont öyle bir hayır işi yapmakla şimdi bir yığın ailenin rahatını, huzurunu, ırzını, namusunu berbat etmemiş mi oluyor yani? Şimdi kendisi, bütün hayatını bu yolda geçirmemiş biri mi oluyor? Çaresiz bir insanın yardımına koşmuş olabilirsiniz, o çaresiz insanın sesini dinlemiş olabilirsiniz ama bu durum geride bıraktığı bir yığın kurbanın feryadını duymanıza da engel olmamalıdır. Adının kötüye çıkmış olması, sizin söylediğiniz gibi ancak ilişkilerin tehlikeli olduğunu gösterse bile unutmayın ki kendisi de tehlikeli bir ilişkidir.. Siz onun ahlâklı biri olabileceğine ihtimal veriyor musunuz? Daha ileri gidelim: Diyelim ki böyle bir mucize oldu. Herkes gene onu kötü bilmeyecek mi, herkes gene ona kötü demeyecek mi? Sizin de çekinmeniz

için yeterli değil midir bu kadarı? Pişmanlık anında günahları bağışlamak ancak Tanrı'ya mahsustur. Gönüllerdeki ancak Tanrı bilir ama biz insanlar niyetleri değil, yalnızca yapılan işleri görüp ona göre yargıda bulunabiliriz. Saygınlığını yitirmiş birine güvenmemek hakkımızdır ve güvenmemek de gerekir. Söz konusu kimse bu durumu ne kadar ağır bulursa bulsun, yakınmaya hakkı yoktur. Bilesiniz ki sevgili dostum, kimi zaman, saygınlığımızı yitirmek için ona önem vermez gibi gözükmek de yetiyor. Böyle acımasız bir yargıda bulunmamıza haksızlık, adaletsizlik demeyin çünkü saygınlık kazanabilecek kadar erdemi olan biri o müthiş zenginliği feda etmeye razı olamaz kolay kolay. Ayrıca o güçlü dizginden kurtulan kimsenin kötülük etmeye herkesten yakın olduğu kabul edilmelidir. Mösyö de Valmont'la samimi ilişki içinde olmanız, bu ilişki ne kadar masum olursa olsun sizi herkese böyle gösterecektir işte.

Sizin, kendisini nasıl hararetle savunduğunuzu görüp, korktuğum için aklınıza gelebilecek itirazlara rağmen hemen söylemek istiyorum. Bana Madam de Merteuil'ü örnek gösterip, onun Mösyö de Valmont'la dostluğunun onaylanmış olduğunu söyleyebilirsiniz. Mösyö de Valmont'u evime niçin kabul ettiğimi sorabilirsiniz. Namuslu insanların onu yanlarından uzaklaştırmak şöyle dursun, kibar çevrenin kabul ettiğini hatta ve hatta onun bu çevrelerde aranan biri olduğunu söyleyebilirsiniz. Bu soruların hepsine de cevap verebileceğimi sanıyorum.

Gerçekten saygıdeğer bir insan olan Madam de Merteuil'ün bir kusuru varsa, belki gücüne fazla güvenmesidir. Arabasını kayalıklar arasından, uçurumların kenarından götürmeyi sever âdeta, kazasız belasız geçebileceği için de kimsenin söyleyecek sözü olmaz. Onu övmek doğru olabilir ancak ona benzemeye kalkışmak da ihtiyatsızlıktır. O da farkındadır bu durumunun ve itiraf da eder. Görgüsü arttıkça, ahlâk kurallarına da daha sıkı uyuyor. Çekinmeden söyleyebilirim ki, o da benim gibi düşünüyor kesinlikle.

Bana gelince, nasıl kimse kendini temize çıkaramazsa, ben de çıkaramam tabii. Evet Mösyö de Valmont'u evime alıyorum, herkes de alıyor. Bu çevre içinde az mı uygunsuzluk var sanki? Biri de budur. Siz de benim kadar bilirsiniz ki, hayatımızı o uygunsuzlukları görüp, onlardan yakınmakla geçiririz ama bir türlü kaçamayız onlardan. Mösyö de Valmont büyük bir aileye mensuptur, zengindir, kendini sevdirebilecek meziyetlere sahiptir, kibar çevrede etkili olabilmek için insana iki şeyin yeterli olacağını anlamıştır: Bir yandan överken, bir yandan da yermek. Her ikisinde de ustadır, kimse yetişemez ona. Över, yalakalık yapar, göze girer, yerer, gülünçleştirir, korkutur. Kimse sevmez onu ama kimse de darılmak istemez. Yürekli olmaktan çok ihtiyatlı olan bu çevrenin onu kabul etmesinin, ona yer vermesinin nedeni işte böyle onunla mücadele etmektense iyi geçinmeyi yeğlemesidir.

Ama böyle bir adamla bir kış köşkünde baş başa kalmaya ne Madam de Merteuil, ne de başka bir kadın cesaret eder. Meğer en akıllı uslu kadın kalkışacakmış böyle bir uygunsuzluğa... Uygunsuzluk dememi hoş görün, dostluğumdan kullanıyorum bu sözcüğü. Sevgili dostum, namusluluğunuz, verdiği güven yüzünden ihanet ediyor size. Düşünsenize bir, kimler yargıda bulunacak sizin hakkınızda: Bir yandan hafiflikleriyle tanınmış insanlar. Bunlar kendi aralarında örneğini görmedikleri bir erdeme inanmaz. Öte yandan kötü kalpli, dilleriyle yılan gibi soka, kötü insanlar. Bunlar da sizi, erdeminiz yüzünden cezalandırmak için o erdeme inanmamış gözükcektir. Düşününün ki, sizin şimdi yaptığınızı göze alamayacak erkekler de vardır. Mösyö de Valmont'un yakınlık gösterip, övdüğü gençler arasında en akıllıları olarak gördüğüm bazıları, kendisiyle ahbaplıkları söz konusu edilir diye korkuyor, siz korkmuyorsunuz! Yalvarıyorum size, dönün artık... Gösterdiğim nedenlere inanmıyorsanız, dostluğumun hatırı için razı olun hiç değilse. Bu ısrarım hep o dostluğumun hatırı

içindir, siz de hoş görün bu ısrarımı. Öğütlerimi çok ölçsüz bulabilirsiniz, keşke korkulacak bir şey de olmasa! Ama günün birinde, sizi düşünmemiş, yüzüstü bırakmış olduğumu söylemektense şimdi ölçsüz öğütler verdiğim için yakınmanız daha iyidir bence.

24 Ağustos 17**

OTUZ ÜÇÜNCÜ MEKTUP

Markiz de Merteuil'den Vikont de Valmont'a

Madem ki siz sevgili Vikont, giriştiğiniz işi başarmaktan korkuyorsunuz, ille de kendinize çevrilecek silahlar vermek niyetindesiniz. Madem ki asıl istediğiniz yenmek değil savaşmak. Benim söyleyecek bir şeyim yok bu durumda. Sizin tavrınız bir ihtiyatlılık şaheseri! Ama işin sonunu getiremezseniz eşi görülmemiş bir budalalık etmiş olursunuz. Doğrusunu söyleyeyim size azizim, bana öyle geliyor ki, hayallere kapılıyorsunuz siz.

Bence sizin yanlışınız, fırsatı kaçırmış olmanız değil. Bir kere o fırsatın kesinlikle çıkmış olduğundan emin değilim. İkincisi kaçırılan fırsat bir daha ele geçmez dediklerine bakmayın siz, bal gibi geçer. Ne var ki aceleye getirilip bozulan işi bir daha düzeltmek mümkün olmayabilir.

Asıl toyluk, acemilik sizin mektup yazmış olmanız. Şimdi bu işin sonunun neye varacağını kestirebilirseniz aşk olsun size! Yoksa, o kadına, kendisini size vermesi gerektiğini kanıtlayacağınızı mı umuyorsunuz? Bence böyle bir gerçek kanıtlanamaz ancak duyguyla sezilebilir. Bu akılla değil, duyguyla, heyecanla kabul ettirilebilir ancak. Mektup aracılığıyla heyecanlandırmak ne işe yarar? Yanında değilsiniz ki bir yararınız olsun bundan! O tatlı sözlerin bir aşk sarhoşluğu verdiğini varsayalım, o sarhoşluğun sürüp gideceğini ve düşüncenin işe karışıp açılmayı önlemesine vakit bırakmayacağını mı sanıyorsunuz? Bir mektup ne kadar sürede yazılır, yerine ulaşmadan önce ne kadar zaman geçer, düşünün de söyleyin bakalım. Bir kadın, hele hele sizin o dindar bayan gibi ahlâk ilkelerine çok bağlı bir kadın, asla istememeye çalıştığı bir şeyi o kadar uzun süre isteyebilir mi? Sizin bu yaptığınız ancak çocuklar arasında olur çünkü onlar bir kez “Sizi seviyorum” diye yazmışlarsa, kendileri farkında değillerdir ama “Kendimi veriyorum” demektir bu. Madam de Tourvel o hesaplı namusluluğuyla her sözü, değerini ölçüp biçerek sarf eder tabii ki. Siz, kendisiyle konuşurken üstünlük sağlamış olmanıza rağmen, o, mektubunda alt ediyor sizi. Hem sonra ne olur bilir misiniz? İnsan bir tartışmaya girmesin, bir daha boyun eğmek istemez. Araya araya bazı haklı nedenler de bulur ve söyler ve sonra sıkı sıkıya bağlanır bunlara. Doğru oldukları için değil, söylediklerinden dönmek için.

Üstelik bir şey daha var ve sizin bunu nasıl düşünemediğiniz şaşırtıyor beni: Aşkta, insanın gerçekten hissetmediği bir şeyi yazması kadar zor bir şey yoktur. Yani okuyana inandırıcı gelecek biçimde yazmak... Gerçi kullanılan sözcükler hep aynıdır ama yerleri, sıraları değişir, daha doğrusu insan bunları öyle bir biçimde sıraya koyar ki, işi bozmaya yeter bu. Bir kez daha okuyun yazdığınız mektubu. O mektupta öyle bir özen, öyle bir düzen var ki her cümle iç dünyanızı gösteriyor. Umarım sizin Başkan hanımı bu durumu sezebilecek kadar incelmış değildir ama ne önemi olabilir bunun? Siz gene de istediğinizi elde edemiyorsunuz! Romanların kusuru da buradadır işte. Yazar heyecanlanmak için çırpırır, okuyucu buz gibidir. Yalnızca Heloise'i bu kuralın dışında tutabiliriz. Bu kitabı usta biri yazmıştır ama inandırıcılığını görünce aslının da gerçek olmadığına inanamıyorum. Konuşurken durum farklıdır. İnsan sesini kullanmaya alışkın olduğundan ona duygu katmasını da bilir.

Gözyaşlarının kolayca akması, bu duyguyu bir kat daha artırır. Gözlerdeki arzu aşk, sevgi diye gösterir kendini. Sözcüklerin gelişigüzel bir biçimde sıralanması da aşkın gerçek belagatı olan karışıklığı ve düzensizliği çok andırır. Hele sevdiğimiz kimsenin karşımızda olması biz kadınların düşünmesini önler ve bize yenilmek, teslim olmak hevesini verir.

İnanın bana Vikont, madem ki size artık yazmayın diyorlar, siz de bunu bulunmaz bir fırsat bilip hatayı düzeltmeye, konuşmak için fırsat kollamaya bakın. O kadın, benim sandığımdan da güçlüymüş doğrusu. İyi savunuyor kendini. O kadar uzun tutmamış mektubunu, size bir minnettarlık cümlesi sıkıştırıvermek için bahane icat etmemiş olsa asıl duygularını hiç belli etmeyecekmiş.

Sonunda istediğinizi elde edeceğinizden kuşku duymamak için bir neden daha var: Aynı zamanda birçok gücü birden kullanıyor; işin sonunu kestirebiliyorum. Sözün söylenmesini önlemek için tüketecek bu güçleri ve yalnızca işin olmasını sağlayacak kadar bir gücü kalacak.

İki mektubu da geri gönderiyorum. İhtiyatlı davranırsanız mutluluk anınıza kadar başka mektup yazıp almazsınız. Geç oldu yoksa size küçük Volanges'dan da söz edecektim. Hızla gelişme kaydediyor, çok memnunum bundan. Öyle sanıyorum ki ben işimi sizden önce bitireceğim, sevinirsiniz değil mi? Bugünlük Allahısmarladık.

*24 Ağustos 17***

OTUZ DÖRDÜNCÜ MEKTUP

Vikont de Valraont'dan Markiz de Merteuil'e

Güzel söylüyorsunuz sevgili dostum ama herkesin bildiği şeyi kanıtlamak için niçin bu kadar yoruluyorsunuz? Sevda işinde hızlı yol almak isteyen, oturup yazacağına, karşı karşıya gelmenin yollarını aramalıdır. Bu kadar değil mi sizin bütün mektubunuz? Ayartma sanatının en başında gelen bilgilerdir bunlar, değil mi ama? Yalnız bir itirazım var: Bu kuralın dışında kalan tek bir durum var, diyorsunuz, oysa iki durum var: Utandıklarından o yola girip, cahilliklerinden kendilerini bağışlayan çocuklara bir de bilgili gözükme hastası, zekâ budalası kadınları katmak gerekir. Kibirlerinden tutulurlar ve kendilerini beğendiklerinden tuzağa düşüverirler. İşte size Kontes de B..., ilk mektuba hiç nazlanmadan karşılık verdi ama o zaman âşık mıydı yani bana? Mektup yazmayı, inceliğini gösterebileceği bir konuda kalem oynatma fırsatı olarak görmüştü.

Her neyse, ben size hukukçuların diliyle söyleyeyim ki, o maddenin davamızla bir ilgisi yok. Sanıyorsunuz ki konuşmak mümkün ve ben buna rağmen ille mektup yazmak istiyorum. Öyle değil durum işte. 19'da olanlardan beri, tetikte olan bizim insafsız, benimle karşılaşmamak için öyle bir ustalık gösterdi ki, beni bütünüyle etkisiz kıldı. Öyle ki, bu durumda üstünlüğü tekrar ele alma yolunda beni ciddi bir arayışa yöneltecek. Beni hiçbir alanda alt etmesini istemem tabii ki. Mektuplarım bile bir savaşa neden oluyor, cevap vermemekle kalmıyor, bir de almamaya kalkışıyor. Her seferinde başka bir düzen kurmak gerekiyor ve bunların hepsi de başarıyla sonuçlanmıyor.

Hatırlayacaksınız, ilki için ne güzel bir çare bulmuştum. İkincisinde de zorluk çekmedim. Mektubunu geri istiyordu ya... benimkini verdim onun yerine, hiç kuşkulandı. Sonra, bilemiyorum, atlatıldığına mı sinirlendi, kapris mi yapmak istedi, belki de olur ya namus, erdem meselesi yaptı, inat etti ve üçüncüsünü istemedi. Ama bu inat sonunda öyle bir sıkıntıya düşüyordu ki, umarım pişman olmuştur ve bundan sonra düzelir.

Kendisine yalnızca takdim ettiğim o mektubu almak istememesi şaşırtmadı beni, alması yumuşama anlamına gelirdi ve ben onun daha uzun süreli bir direniş göstereceğini biliyorum. Öyle bir denemiştim; baktım olmadı, mektubu zarfa koydum, giyinme zamanı, tam Madam de Rosemonde ve hizmetçisi de oradayken, bizim oğlana verip, “Bir kâğıt emretmişlerdi” diye gönderdim. Reddetmek, bir bahane göstermek zorunda kalıp, rezalet çıkarmak olurdu. Böyle bir şeyden kaçınacağından emindim. Almış mektubu. Bizim oğlana zarfı verirken, yüzünü iyice incelemesini söylemişim, çok dikkatlidir; Madam de Tourvel’in hafifçe kızardığını, öfkeden çok bir telaş gösterdiğini söyledi.

“Bu mektubu kesinlikle ya saklamak zorunda kalacak ya da geri vermek isterse benimle yalnız kalacak ve ben de konuşmak için bir fırsat bulacağım” diye düşünüp seviniyordum. Aradan yaklaşık bir saat geçtikten sonra adamlarından biri benim odaya gelip, hanımının bana bir zarf gönderdiğini söyledi. Benim gönderdiğim zarf değildi bu ve üzerinde de benim çok özlediğim yazı vardı... Hemen açtım. Ne göreyim? Benim gönderdiğim mektup: Açılmamış, bozulmamış ve ikiye katlanmış halde. Rezaletten kendisi kadar çekinmeyeceğimi düşünerek korkmuş, bu yüzden bu şeytanca numaraya kalkışmış muhtemelen.

Beni tanırırsınız, anlatmaya gerek yok: Kan beynime sıçradı. Buna rağmen aklımı başıma toplayıp başka çareler bulmak gerekir, diye geçirdim içimden. Ve tek bir çare bulabildim.

Her sabah buradan aşağı yukarı üç buçuk kilometrelik bir yere gider, postanın getirdiği mektupları alırlar. Bu amaçla kiliselerdeki sadaka kutularına benzer kapalı bir kutu kullanılır ve kutunun anahtarlarından biri posta memurunda, biri de Madam de Rosemonde’dadır. Herkes bu kutuya, gündüz istediği saatte mektuplarını atar, akşam postaya verilir mektuplar. Sabah da gelen mektuplar alınır. Bu işi yalnızca evin adamları değil, konukların adamları da görür. Benim adamımın sırası henüz gelmemiştir, o taraflarda işi var bahanesiyle gönderdim.

Bu arada mektubumu hazırladım. Zarfın üstünü yazımı değiştirerek yazdım, bir de Dijon damgası taklit ettim ustalıkla. Bu kenti niçin tercih ettiğimi anlatayım: Önce, ben de kocasının haklarına göz diktiğimden onun yazdığı yerden yazmayı daha eğlenceli buldum, ikincisi, sultanım bütün gün Dijon’dan mektup almak istediğini söylemişti. O da bu zevki tadıp sevinisin bari diye düşündüm.

Bu hazırlıkları tamamladıktan sonra mektubu ötekilerin içine karıştırmak mesele değildi. Bu düzen sayesinde mektubun alınışına da tanık oldum: Burada âdettir, sabah kahvaltısı hep birlikte yapılır, mektuplar gelinceye kadar da kimse sofradan kalkmaz. Sonunda mektuplar geldi.

Madam de Rosemonde kutuyu açtı. Mektubu Madam de Tourvel’e verirken “Dijon”dan dedi. Madam de Tourvel, merak içinde, “Ama bu kocamın yazısı değil” diyerek alelacele açtı zarfı: Hemen anladı durumu. Öyle perişan oldu ki Madam de Rosemonde fark ederek, “Ne var, bir şey mi olmuş?” diye sordu. Ben de “Ne var o kadar korkutucu bu mektupta?” deyip yanına yaklaştım. Bizim mahcup dindar sultan cesaret edip gözlerini kaldıramıyor, tek kelime çıkmıyordu ağzından. Telaşını gizlemek için mektubu okur gibi yapıyordu ama okuyacak hali yoktu. Onun o sıkıntılı hali zevk veriyordu bana. Onu daha fazla tahrik etmek için sakın bir tavırla, “Neyse, biraz sakınleştiniz, belli ki sizi çok fazla üzecek bir şey yok mektupta ama biraz şaşırmış bir haliniz var” dedim. Sinirlendi ve ihtiyatlılığın düşündürtemeyeceği laflar buldu: “Bu mektupta beni üzecek şeyler var. Bir insanın bana böyle bir mektup yazmasına, buna cüret edebilmesine şaşıyorum tabii ki.” Madam de Rosemonde, “Yazan kim?” diye sordu. Öfkeli sultan, “İmza yok ama mektup nefret bir şey, yazan da nefret edilecek biri. Bu konuyu kapatırsanız sevinirim” dedi. Bunları söylerken benim yazmaya cüret ettiğim mektubu

yırttı, parçalarını cebine koydu ve çıkıp gitti.

İstediği kadar sinirlensin, mektubu aldı ya! Hiç endişe etmiyorum, mutlaka merak edip tamamını okur.

Bütün günü anlatmaya kalkışırsam uzun olur. Her iki mektubun da müsveddelerini gönderiyorum. Okuyun, benim bildiğim kadarını siz de öğrenmiş olursunuz. Benim neler yazdığımı kaçırmak istemiyorsanız, kargacık burgacık yazımı sökmeye alışın. Dünyayı verseler temize çekemem onları. Allahaismarladık dostum.

*25 Ağustos 17***

OTUZ BEŞİNCİ MEKTUP

Vikont de Valmont'dan Madam de Tourvel'e

Emrinize itaat edeyim Madam, itaat edeyim ki siz de kabul edersiniz artık belki. Bu kadar kusurumla, bende olduğunu hayal edip inandığımız bunca kusurumla gene de gönlüm küçük bir siteme dahi cüret edemeyecek kadar temizdir ve en büyük fedakârlıklara da katlanacak kadar cesurdur. Susmamı ve unutmamı emrediyorsunuz! Tamam! Aşkımı susmak zorunda bırakacağım. Ne kadar acımasızca karşılandığını da unuturum elimden gelirse. Size kendimi beğendirmek istemiştim. Böyle bir dilek, hak sayılamazdı elbette. Merhametinize muhtaç oluşum da merhametinize layık olduğumu göstermezdi. İtiraf ediyorum bunu ama siz aşkımı bir hakaret gibi görüyorsunuz. Unutuyorsunuz ki bir kabahat olsa bile, nedeni de özrü de sizsiniz bunun. Unuttuğunuz bir şey daha var: Gönlümdeki her şeyi açmaya çalışmıştım size, böyle bir açılmadan zararlı çıkacağımı bilsem bile, artık ruhuma işlemiş duyguları sizden gizleyemezdim. Ne var ki, içtenliğimden kaynaklanan şeyleri siz küstahlık olarak görüyorsunuz. Böylesine şefkatli, saygılı, gerçek bir aşkın ödülü olarak kendinizden uzaklaştırıyorsunuz beni. Yetmiyormuş gibi bir de kin duyduğunuzdan söz ediyorsunuz... Böyle bir muameleye uğrayıp da kim şikâyet etmezdi? Bir tek ben boyun eğiyorum. Her şeye katlanıyorum ve sesimi çıkarmıyorum. Kahretseniz de tapıyorum size. Beni öyle bir elinize geçirdiniz ki, bütün duygularıma hükmediyorsunuz artık. Size yalnızca aşkım karşı koyabiliyorsa, bir tek onu yok edemiyorsanız; bunun nedeni, bu aşkın, benim değil sizin eseriniz olmasıdır.

Bunlara da karşılık istemiyorum kesinlikle. Bir karşılığı olur diye de kendimi avutmadım asla. Bazen gösterdiğiniz ilgiyi düşünüp, bana acıyacağınızı umut edebilirdim. Onu da beklemiyorum. Ancak şunu itiraf edeyim ki, sizin adaletinize başvurmanın hakkım olduğunu sanıyorum.

Beni size kötölemek isteyenler olduğunu söylüyorsunuz Madam. “Dostlarınızın öğütlerini dinleseymişiniz, beni yanınıza yaklaştırmazmışsınız...” Sizin sözleriniz bunlar. Kimmiş o hayırlı dostlarınız? Böylesine ağır yargılarda bulunan, ahlâka, namusa bu kadar bağlı kimseler, adlarının açıklanmasına razı olurlar elbette! Adlarının gizli tutulmasına, bir örtü gibi sarınıp alçak iftiracılarla bir tutulmayı istemezler hiç kuşkusuz. Benim onların adlarını da, bende ne kusur bulduklarını da bilmem gerekir. Bunları öğrenmek hakkımdır benim Madam, çünkü siz onların dediklerine bakarak hüküm veriyorsunuz. Hâkimin karşısına çıkan insan suçunun ne olduğunu, kendisini kimlerin ihbar etmiş olduğunu öğrenmeden cezalandırılmaz. Sizden dilediğim tek lütuf budur. İnanın kendimi aklar, sözlerini geri aldırırdım onlara.

Kimilerinin kuru gürültülerine, boş sözlerine aldırmadım ben. Onlara değer verir miyim hiç? Ama

sizin için öyle değil durum. Sizin gözünüzde bir değerim olsun diye canımı verirken bu en büyük zenginliği ses çıkarmadan elimden kaçırmak ister miyim? Bana bir emriniz olacakmış ama çekiniyormuşsunuz. O emrinizi yerine getirmekle sizi minnettar etmek bile elimdeymiş... Siz söylüyorsunuz bunu. Size bir hizmette bulunabilirsem sizden bir minnettarlık beklemek şöyle dursun, ben size minnettar olurum. Önce siz adaletinizi gösterin ve benden ne istediğinizi söyleyin. Kendiliğimden anlayabilecek olsam, böyle sormazdım, söylemek zahmetine katlanmanızı istemezdim. Sizi görmek zevkiyle bir de hizmetinizde olma mutluluğunu bağışlayın, gene de acıdığınızı için sevinir, mutlu olurum. Kim engelleyebilir bu lütfunuzu? Emrinizi yerine getirmeyeceğimden mi korkuyorsunuz? Böyle bir şey düşündüyseniz, unutmam, bağışlayamam kesinlikle o hakareti. Mektubunuzu geri vermeyişimi emrinizi yerine getirmemek olarak anlamayın. Ona artık ihtiyacım olmamasını sizden çok ben isterim ama elden ne gelir? Ben sizin gönlünüzün şefkatli olduğunu düşünmeye alışmıştım ama o mektupta sizi asıl gözükmek istediğiniz halinizle görebiliyorum ancak, içimde belki duygularımı sizin de paylaşabileceğiniz umudu uyansa, hemen o mektubu okuyorum ve böyle bir şeye razı olmaktansa benden fersah fersah uzaklara kaçacağınızı anlıyorum. Her haliniz, her şeyiniz sevgimi bir kat daha artırıp haklı olduğunu bildirirken, benim sevgimi bir hakaret kabul ettiğinizi o mektubunuz hatırlatıyor ancak. Sizi görüp aşkı Tanrı'nın en büyük nimeti sandığım zamanlarda, bunun korkunç bir acıdan başka bir şey olmadığını anlamak için gene o mektubunuzu okumaya ihtiyacım var. Şimdi siz de kabul edersiniz ki, beni mahveden o mektubu size geri verebilmek en büyük mutluluk olacaktır benim için. Onu benden hâlâ istemeniz, içindekilere inanmamaya izin vermeniz demektir. Size bu mektubu ivedilikle ve memnuniyetle geri vereceğimden hiç kuşkunuz olmasın.

*21 Ağustos 17***

OTUZ ALTINCI MEKTUP

Vikont de Valmont'dan Madam de Tourvel'e

(Dijon damgalı)

Günden güne katlaşıyorsunuz Madam! Söyleme cesaretini göstereceğim artık: Acıma duyusuna kapılmaktan korkuyorsunuz da adaletsizlik yapmaktan korkmuyorsunuz. Benim ne diyeceğimi öğrenmeye gerek duymadan suçlu olduğuma karar verdiniz. Şimdi anlamış olmalısınız ki, cevap vermektense savunmamı okumamak daha kolay. Israrla mektuplarımı almıyor ve nefretle reddediyorsunuz. Şimdi benim tek istediğim sizi içimde bir kötülük olmadığına inandırmak ve siz böyle bir zamanda beni hileye, kurnazlığa başvurmaya zorluyorsunuz! Kendisini aklamak için çaba harcayan insan, her yola başvurur tabii ki! Kaldı ki ben duygularımın doğruluğundan eminim ve onları hoş görmeniz için size gerektiği gibi aktarabilmem yeterli gelecektir, hiç kuşum yok bundan. İşte bu düşüncelerle böyle sapa bir yolu göze alıyorum. Umarım bağışlayacaksınız bu kabahatimi. Aşk, kayıtsızlıktan daha becerikli çıkıp, onu saf dışı ederek sesini duyurabiliyorsa, buna da o kadar şaşmazsınız umarım.

Madam, izin verin de gönlümdekilerin hepsini dökeyim size. Size aittir bu gönül. Her şeyini öğrenmeniz doğru olmaz mı sizce?

Buraya, Madam de Rosemonde'un köşküne geldiğim gün talihin bana neler hazırladığını nereden bilebilirdim? Sizin burada olduğunuzdan haberim yoktu. Ben samimi bir insanım Madam, doğruyu

söylüyorum, haberim olsaydı da telaş etmezdim. Güzelliğinize vurulmuş değilim demek istemiyorum, sizin güzelliğinize vurulmayan olabilir mi? Ancak ben arzular hissetmeye, ancak umutla cesaret bulan arzulara teslim olmaya alışık bir insandım ve aşkın acılarını tanımazdım.

Madam de Rosemonde, bir süre kalmam için ne kadar ısrar etti, siz de gördünüz. Bütün gün sizinle birlikteydim gerçi ama kabul ettiğim zaman, yalnızca yakınlarımdan bir bayanın hatırını kırmayıp, memnun etmek istediğimi sanmıştım. Burada hayat, benim alışık olduğumdan çok farklıydı hiç kuşkusuz. Ona da kolayca uyabildim. Bendeki bu değişikliğin nedenlerini araştırmadım ve bunu da, size eskiden de söylemiş olduğum bir huyumdan, uysallığımdan bildim.

Yazık ki (ayrıca niçin yazık olsun?) sizi daha iyi tanıdıkça anladım: Ben yalnızca yüzünüzdeki, o yüreği kuşatan güzelliği görmüştüm, meğer daha da üstün güzellikleriniz varmış sizin. Kesinlikle semavi bir ruhunuz var ve bu ruh beni hayran bıraktı, esir etti. Güzelliğe vurulmuştum, erdeme taptım. Size ulaşmayı hayal etmedim, size layık olmaya çalıştım. Geçmişime bağışlayıcı bir gözle bakmanızı dilerken bundan böyle bütün amacım takdirinizi kazanmaktı. Bu takdiri sözlerinizde ve gözlerinizde, o zehir saçan gözlerinizde arıyor, kolluyordum. Bu öyle bir zehir ki, sunan farkında değil ve içen de kuşkulanmıyor; böylesi daha tehlikeli değil mi?

Aşkın ne olduğunu o zaman öğrendim işte. Ama yakınmak aklıma gelir mi? Hayatımın sonuna kadar sürecektir bir sessizliğe gömmeye yemin ettiğim için, kendimi o müthiş duyguya, korkusuzca, hiçbir koşul gözetmeksizin teslim etmişim. Gönlüme her geçen gün daha fazla hükmediyordu. Sizi görmek önce bir zevkti, daha sonra ihtiyaç halini aldı. Bir an ayrılırsanız içim hüznün doluyor, dönüşünüzü müjdeleyen ayak seslerinizle de sevinç çarpıntıları başlıyordu. Ben artık yalnız sizinle, sizin için yaşıyordum. Ama söyleyin, siz tanıgım olun ve söyleyin: O neşeli oyunlarımızda olsun, ciddi bir sohbet sırasında olsun, gönlümün sırrını açıklayacak bir söz çıktı mı ağızımdan hiç?

Nihayet mutsuzluğumun başlangıcı olan gün gelip çattı. Kaderin ne anlaşılmaz bir cilvesiymiş bu. İyilik denebilecek bir şey neden oldu buna da. Evet Madam, yardımlarına koştuğum çaresizler içinde siz, güzelliği daha da güzelleştiren, erdemi daha da yücelten o eşsiz duygu zenginliğinizle benim zaten sarhoş olmuş gönlümü kendinden geçirdiniz. Hatırlayacaksınız belki: Dönüşte bir düşünce almıştı beni. İçimdeki duygunun, ihtiyacın beni yeneceğini anlıyor, onunla mücadele ediyordum. Ama yapamadım, başaramadım.

Kendimden çok üstün bir hasımla çarpışarak tükendiğim bir anda baktım ki yalnız kalmışım sizinle. Hiç beklemiyordum bunu, tükenmişim. Çok dolan gönlüm taşıtı ve sözlerimi de gözyaşlarımı da tutamadım. Ama günah mıydı bu? Günahsa eğer, çektiğim çileler yeter bir ceza değil midir?

Umutsuz bir aşk beni yiyip bitirirken yalnızca acımanızı bekliyor ama yalnızca kin ve nefretinizle karşılaşıyordum. Sizi görmekten daha büyük bir mutluluk olabilir mi benim için? Hem kendime rağmen gözlerimle sizi arıyor hem de göz göze geleceğiz diye titriyorum. Beni öyle bir hale getirdiniz ki; günlerim kederimi gizlemekle, gecelerim de kederimden ağlamakla geçiyor. Siz ise tasasız, kedersiz, bütün bu sıkıntılardan, çektiğiniz için değil, çektiirdiğiniz için haberli olarak mutlusunuz. Gene de siz davacı, ben suçluyum.

Madam, kabahatlerimi, benim kabahatim olduğunu söylediğiniz şeyleri, ki bunlara mutsuzluklarım demek daha doğru olur belki, birer birer serdim önünüze işte. Tertemiz, gerçek bir sevgi, kendini asla yalanlamamış bir saygı, emirlerinize harfiyen boyun eğme... İşte bende uyandırdığınız duygular. Bunları Tanrı'ya bile sunmaktan çekinmezdim. Siz ki onun en güzel eserisiniz, onun bağışlayıcılığını

örnek alsanız ya! Benim çektiğim bu aman vermez sıkıntıları bir düşünün... Bilesiniz ki ben sizin elinizle sonsuz kedere de, en büyük mutluluğa da götürebilecek bir yoldayım. Söyleyeceğiniz ilk söz, beni hangi kaderin beklediğini bildirecek.

23 Ağustos 17**

OTUZ YEDİNCİ MEKTUP

Madam de Tourvel'den Madam de Volanges'a

Madam, dostluğunuzun bir eseri olan öğütlerinizi tutacağım. Söylediğiniz her şeyin bir hikmeti olacağını her zaman kabul etmişimdir. İtiraf edeyim ki Mösyö de Valmont hem burada gördüğünüz halini yalandan takınabiliyor hem de gene sizin anlattığınız o karakterini koruyorsa; bana göre de tehlikeli bir insandır. Madem siz öyle emrediyorsunuz, uzaklaştıracağım onu kendimden. Hiç değilse çaba harcayacağım bu amaçla. Aslında çözümünü çok basit gibi görünen bir yığın şeyi, insan çabalarıyla bir türlü çözüme kavuşturamayabilir.

Bu konuda halasından ricada bulunmak imkânsız gibi geliyor bana. Böyle bir şey söylemek hem kendisine hem de yeğenine karşı saygısızlık olur. Benim buradan uzaklaşmama gelince, ona da gönlüm razı olmuyor bir türlü: Her şeyden önce, daha önce de yazdığım gibi Mösyö de Tourvel'in buna bir anlam verememesinden çekiniyorum. Ayrıca şu da var: Benim gitmem, Mösyö de Valmont'un canını sıkarsa, Paris'e gelmez mi arkamdan acaba? Benim yüzümden dönmesi (gerçek böyle olmasa da herkes böyle sanacaktır), onun yakını, benim de ahbabım olduğunu herkesin bildiği bir bayanın kır köşkünde buluşmamızdan daha tuhaf karşılanmaz mı?

Bu durumda tek bir çare kalıyor: O da rica edip, onu kendi rızasıyla uzaklaşmaya razı etmek. Böyle bir öneri götürmenin zor olacağını biliyorum ama onun, sandıklarından daha iyi, dürüst bir insan olduğuna inanmama çok önem verdiğini bildiğimden başarılı olacağımdan umudumu kesmiyorum. Hatta denemek keyif de verecek. Gerçekten namuslu kadınların ondan yakınmaları için şimdiye kadar hiçbir neden olmadığı gibi bundan böyle de olmayacağını kaç kez söylemiştir. Ben de bu iddiasının doğru olup olmadığını anlayabilmek için bir fırsat bulmuş oluyorum böylelikle. Benim istediğim gibi giderse, bunu sırf bana olan saygısından yapacaktır çünkü çok iyi biliyorum ki, niyeti sonbaharın büyük bölümünü burada geçirmek. Eğer ricama kulak asmaz da kalmakta ısrar ederse, o zaman ben mutlaka ayrılacağım buradan.

İşte Madam, sanırım dostluğumuzun gereği de buydu. Bu gereği yerine getirmek için de sabırsızlanıyorum. Söylediğiniz gibi Mösyö de Valmont'u *hararetle* savunmuş olabilirim ama emin olun ki dostlarımin öğütlerini yalnızca dinlemeye değil, tutmaya da hazırım her zaman...

25 Ağustos 17**

OTUZ SEKİZİNCİ MEKTUP

Markiz de Merteuil'den Vikont de Valmont'a

Gönderdiğiniz o koca tomar biraz önce elime geçti sevgili Vikont. Tarih doğruysa, dün elime geçmesi gerekirdi. Her neyse, okumaya kalksam, cevap yazmaya zaman kalmayacak. Şimdilik

geldiğini bildirmekle yetinip başka şeylerden söz edelim. Kendimle ilgili olarak anlatacak çok şeyim yok. Sonbahar, Paris'te yüzüne bakılacak erkek bırakmadı! Bir aydır uslu uslu oturmaktan ölmek üzereyim. Şövalye'ye gösterdiğim yakınlık, sadakat, ondan başka herkesi bunaltır, bıktırırdı! Yapacak iş yok, küçük Volanges'la vakit geçiriyorum. Size de anlatacağım onu.

O çocuğun sorumluluğunu üstlenmemekle, bilemezsiniz, ne büyük bir hata yaptınız! Çok tatlı bir kız, ne inatçılığı var ne de gösterişe düşkün. Onunla sürekli birlikte olmak ne kadar doyumsuz bir zevk olurdu, düşünün bir. Öyle sanıyorum ki, duygu dünyası pek fazla gelişmeyecek ama haz duymanın getireceği heyecanlarda çok ateşli olacağı daha şimdiden belli. Zekâ ve incelik belirtisi yok onda ama deyim yerindeyse doğal bir sahteliği var ve bu bazen beni bile şaşırtıyor. Yüzüne bakan da bu kız saflığın, temizliğin, doğruluğun ta kendisidir, der. O sahtelikle neler başaracağını tahmin edersiniz artık. Okşayıcı bir doğası var. Bazen de biraz eğleneyim, diyorum. O küçücük beyniyle kendinden geçip, coşuyor, öğrenmek amacıyla yanıp tutuştuğu şey hakkında hiç, gerçekten hiçbir şey bilmemesi o coşkusu daha bir çekici kılıyor. Sinirlenince de çok tuhaf oluyor: Öfkeleniyor, gülüyor, ağlıyor, sonra kendisine bir şeyler öğreteyim diye öyle bir yalvarıyor ki, bayılıyorum o tavrına. Onun eğitimini üstlenecek olanı kıskanıyorum doğrusu!

Size yazmış mıydım acaba, hatırlamıyorum. Dört beş gün önce onun sırdaşı olma şerefine kavuştum. Söylemeye bile gerek yok herhalde, önce ağırbaşlı ve ciddi davrandım ama sıraladığı anlamsız gerekçelere beni de inandırdığını sandığını fark edince, ben de bu gerekçeleri doğru buluyormuş gibi bir tavır takındım. Bu başarıyı sırf dilbazlığıyla elde ettiğinden en ufak bir kuşku yok. Laf gelmemesi için böyle ihtiyatlı davranmam gerekiyordu. "Seviyorum" sözcüğünü söylemesine de yazmasına da izin verdim ve hemen o gün kendisine fark ettirmeden Danceny'siyle baş başa kalmasının bir yolunu buldum. Ama o delikanlı da inanılmaz derecede budala, öpememiş bile! Gayet güzel şiirler yazıyor. Aman Tanrı'm bu yazı adamları ne aptal oluyor! Bu Danceny de aptallığıyla yük olmaya başladı artık bana. Bir de onunla uğraşacak halim yok!

Asıl şimdi yararınız dokunabilir sizin bana. Danceny ile dostluğunuz var, size açılabilir. Bir kerede açılırsa epey yol alırdık. Allah aşkına bir an önce haber uçurun Başkan'ın hanımına. Gercourt'un paçayı kurtarmasına razı olamam. Zaten dün Gercourt'dan söz ettim kıza, öyle bir anlattım ki, on yıllık karısı olsa ancak bu kadar kin duyabilirdi. Ama kadınların kocalarına sadık kalmaları üzerine güzel bir nutuk attım ve bu işin ne kadar ciddi olduğunu anlattım. Böylelikle iki amaca ulaşmak istiyordum: Birincisi, beni namuslu ve ahlâklı bir kadın sanıyor, bu sanıyı güçlendirdim. Aşırı hoşgörülü olsam saygınlığım darbe alacak, ikincisi ise kocasına duyacağı kini artırdım. Ona evlenmeden kendisini aşka teslim edebileceğini, sonradan böyle şeylere kalkışmasının doğru olmayacağını anlatmaya çalıştım. Aslında fazla zamanı da yok, umarım acele eder.

Allahâısmarladık Vikont, şimdi hazırlanacağım, bir yandan da gönderdiğiniz o tomarı okurum.

*27 Ağustos 17***

OTUZ DOKUZUNCU MEKTUP

Cécile Volanges'dan Sophie Carnay'ye

Üzülüyorum ve kaygılanıyorum Sophie'ciğim! Neredeyse bütün gece ağladım. Şimdi biraz iyiyim ama biliyorum ki sürmeyecek bu mutluluk.

Dün Madam de Merteuil'le operadaydım. Benim evlilik işini konuştuk, bir süre sohbet ettik. Sonra bazı şeyler öğrendim! Kont de Gercourt diye birine veriyorlarmış beni: Düğün de sonbaharda olacakmış. Soylu ve varlıklı biriymiş. ...alayının komutanı. Buraya kadar iyi ama adam yaşlı. Düşünebiliyor musun, en aşağı otuz altı yaşındaymış! Madam de Merteuil de, "Asık suratlı, aksi biri" olduğunu söylüyor ve kendisiyle mutlu olamayacağımdan endişe ediyor. Hatta kesinlikle emin bundan, fark ettim ama üzülmediyim diye açıkça söylemiyor. Bütün gece bana kadınların kocalarına karşı görevlerini anlattı durdu. Mösyö de Gercourt'un sevimsiz biri olduğunu kendi de kabul ediyor ama benim sevmem gerekiyormuş onu! Bir de şunu ekledi: Ben evlendikten sonra, bir daha görmemeliymişim Şövalye Danceny'yi! Nasıl olur! Ölünceye kadar seveceğim ben onu! Onu görmemektense hiç evlenmem daha iyi! Baksın başının çaresine Mösyö de Gercourt, ben mi arayıp buldum onu? Şimdi Korsika'daymış. Dilerim Tanrı'dan on yıl kalır orada. Anneme, ben öyle koca istemem diyeceğim ama beni gene manastıra gönderir diye korkuyorum. Daha kötü olur o zaman. Ne yapacağımı bilemiyorum doğrusu. Mösyö Danceny'yi şimdi daha çok sevdiğimi anlıyorum. Bugünkü durumumun olsa olsa bir ay sürebileceğini düşündükçe gözlerim doluyor. Tek tesellim, Madam de Merteuil'ün sevgisi. Ne iyi kadın bir bilsen! Kendi üzüntüleriymiş gibi ortak oluyor üzüntülerime. O kadar da sevimli ve hoş bir insan ki, birlikte olunca bütün dertlerimi unutuyorum. Ayrıca çok şey öğreniyorum ondan, her şeyi o öğretti bana. Aklıma gelen her şeyi sorabiliyorum ona hiç utanmadan. Ayıp bir şey sorarsam, azarlıyor beni ama incitmeden. Hemen boynuna sarılıyor, dargınlığı geçinceye kadar hiç bırakmıyorum. Hiç değilse onu istediğim kadar sevebilirim, kimse engel olamaz ya buna. Bu düşünce beni pek mutlu ediyor doğrusu. Ama söz verdim kendisine, herkesin içinde, hele hele annemin yanında o kadar sevgi göstermeyeceğim. Yoksa Şövalye Danceny'den kuşkulanırmış annem. Hep şimdiki gibi yaşayabilsem, mutlu olurmuşum sanki diye düşünüyorum. Ama o Mösyö de Gercourt denilen sevimsiz herif var ya! Söz etmeyeyim şu adamdan, sinirim bozulacak gene. Şimdi ben oturup Şövalye Danceny'ye mektup yazayım, daha iyi. Hem ona dertlerimi değil, yalnızca sevgimi anlatırım. Onu üzmem istemem.

Allahaısmarladık sevgili dostum. Görüyorsun ki şikâyet etmeye hakkın yok ve senin dediğin gibi çok meşgul olsam da gene seni sevmeye, sana mektup yazmaya vakit bulurum^[13].

*27 Ağustos, 17***

KIRKINCI MEKTUP

Vikont de Valmont'dan Markiz de Merteuil'e

Zalim, mektuplarımı yanıtızsız bırakmakla yetinmiyor, onları almayı da kabul etmiyor. Yüzünü görmekten de yoksun bırakmak istiyor beni, uzaklaşmamı istiyor. Şaşıracaksınız belki ama bunca acıya katlanmayı kabullendim. Belki de ayıplayacaksınız ama dinleyin önce: Bana bir emir verilmesi fırsatını kaçırmamın doğru olmayacağını düşündüm. Her şeyden önce şundan kuşkulanıyordum: Emir veren, borç altına girmiştir. Sonra bir kadın, bize dilediği gibi bir sultan olabilme hayallerine dalmış, biz erkekleri çok mutlu eder böyle bir şey. Tuzaktan kolay kurtulamaz o. Ayrıca benimle başbaşa kalabilmek için öyle bir beceri gösterdi ki, tuhaflaşmaya başladım ve ne pahasına olursa olsun kendimi kurtarmak istedim bu durumdan. Sürekli yanındayım ve kesinlikle aşktan söz edemiyorum, bu böyle devam ederse benimle birlikte olmak ona hiçbir heyecan, hiçbir telaş vermeyecek. Siz de bilirsiniz ki, geri dönülmesi çok zor bir durum.

Olur dedim tabii ki ama bir koşul ileri sürdüm. Hem de aradım taradım, kabul edemeyeceği bir koşul ileri sürdüm. İki amacım var: Biri sözümü tutup tutmamakta özgür olmak, ikincisi de sultanın benden daha memnun kaldığı, benim de kendisinden memnun olmama ihtiyaç duyacağı bir zamanda sözle ya da mektupla bir tartışma başlatabilmek. O kabul edilmez koşuldan, savunulmaz davadan vazgeçmek için bir karşılık elde etmenin yolunu da bulurum ayrıca, bunu da başarırım kesinlikle.

Bu uzun girişle nedenleri açıkladıktan sonra şu son iki günün öyküsüne geçiyorum. Belge olarak da sultanın mektubuyla benim verdiğim yanıtı iliştiireceğim. Kabul etmelisiniz ki, benim kadar güvenilir bir tarihçi az bulunur.

Geçen sabah Dijon'dan gelen mektubun etkisini hatırlayın bir. O gün ne kadar çalkantılı geçti. Bizim o güzel dindar hanım, ancak öğle yemeğinde ortaya çıktı ve başının da çok ağrıdığını söyledi. Bu bahaneyle kadınların duyabileceği en şiddetli öfkeyi gizlemeye çalışıyordu. Yüzü bambaşka bir yüz haline gelmişti. Onun o tatlı halini bilirsiniz, o gitmiş, isyankâr biri gelmişti yerine sanki. Ancak doğrusunu söylemek gerekirse bu haliyle de başka türlü güzeldi. Zamanı gelince bu öğrendiğimden de yararlanmanın bir yolunu bulur, bazen şefkatli sevginin bazen de gerçek sevginin tadını çıkarırım.

Yemekten sonra zamanın çok sıkıntılı geçeceği belliydi. Bu sıkıntıdan kurtulabilmek için, yazılması gereken mektuplar olduğunu bahane ederek odama çekildim. Saat altıya doğru salona döndüm. Madam de Rosemonde'un gezinti önerisi uygun bulundu. Arabaya bineceğimiz sırada, bizim sözde hasta müthiş bir kurnazlıkla ağrılarının arttığını bahane ederek yaşlı halamla baş başa bıraktı beni. Beni acımasızca o sıkıntıya katlanmak zorunda bırakması, öğleden sonra odama çekilmemi cezalandırmaktı muhtemelen. Bu dişi şeytana ettiğim beddualar yerini buldu mu bilmiyorum ama akşam döndüğümüzde yatakta bulduk onu.

Sabahleyin, kahvaltıya inen o kadın değildi sanki. Her zamanki gibi tatlıydı gene. Bağışlandığımı sandım. Kahvaltı sona erince, o tatlı hanım, olabildiğince rahat bir tavırla kalktı ve bahçeye çıktı. Ben de hemen peşinden gittim tabii. Yanına yaklaştım ve "Bu sabah gezinti arzusu nereden geldi acaba?" diye sordum. "Bu sabah çok mektup yazdığımdan başımda bir ağrı hissediyorum" dedi. "Bu yorgunluğunuza biraz da ben neden oldum diyebilecek kadar mutlu muyum acaba?" diye sordum. "Size bir mektup yazdım ama hemen versen mi, bilmem ki, içinde bir dilek var ve siz beni dileklerimi tutmaya alıştırmadınız" dedi. Ben hemen, "Elimden gelen bir şeyse, yemin ederim..." dedim. Sözümü bitirmeme zaman bırakmadı: "Çok basit bir şey, siz benim bu dileğimi belki hak yerini bulsun diye tutmalısınız ama ben gene de yüce gönüllülük olarak kabul edeceğim onu" dedi. Bu sözleri söylerken mektubu uzattı. Elini tuttum, hemen çekti ama sinirli değildi pek, elini çekmesinde acelecilikten çok telaş vardı. "Sandığımdan sıcakmış, içeri gireyim ben" dedi. Şatoya doğru gitti. Gezintiye biraz daha uzatmaya çalıştım ama başaramadım. Bizi içeriden görebileceklerini düşünmesem yalnızca sözle kalmaz, daha başka yollarla da diretirdim. Hiç bir şey söylemeden içeri girdi. Gezmeye çıkma numarasının amacı, bana mektubu vermekmiş. İçeri girer girmez odasına çıktı, ben de mektubu okumak amacıyla kendi odama çekildim. Siz de bu mektubu şimdilik bırakıp o mektupla benim yanıtımı okusanız iyi edersiniz...

KIRK BİRİNCİ MEKTUP

Madam de Tourvel'den Vikont de Valmont'a

Bu yaptıklarınız beni her geçen gün daha bezgin hale getirmek için mi Mösyö? Sürekli lafi bile ağır

gelen, işitmemin doğru olmayacağına inandığım bir duygudan söz ettiniz inatla ve ısrarla. Size içten davranmamı ya da çekingenliğimi fırsat bilmeye cüret ettiniz, o mektupları verdiniz bana. Hele hele sonuncusunun elime geçmesi için seçtiğiniz yol bir beyefendiye yakışmazdı kesinlikle. Kendime laf getireceğim bir tepki vermenden bile çekinmediniz. Bunlardan ne kadar yakınsam hakkımdır diye düşünüyorum. Ama bütün bu yakınma nedenlerimi tek tek saymaktansa sizden bir isteğim olacak, yerine getirirseniz eğer, her şeyi unutmaya hazırım.

Hiçbir dileğimi geri çevirmenizden korkmam için bir neden olmadığını siz kendiniz söylüyorsunuz Mösyö ve ancak size özgü bir tutarsızlıkla o sözlerinizden hemen sonra şimdiye kadar istemiş olduğum tek bir şeyi geri çevirdiğinizi hatırlatıyorsunuz^[14] ama ben daha birkaç gün önce çok kesin biçimde verdiğiniz bir sözde duracağınızı umut etmek istiyorum gene de.

Sizin benden uzaklaşmanızı, buradan gitmenizi istiyorum. Burada daha fazla kalırsanız, başkalarını kötü sanmaktan hoşlanan, sizin de toplantılarında bulunduğunuz kadınlara eleştirel bir gözle bakmaya alıştırdığınız o kalabalığın benim için de ağır yargılar vermesine yol açacaksınız.

Aslında dostlarım çok önceden haber vermişlerdi bu tehlikeyi bana ama ben kulak asmamış, sizin durumunuzu göz önünde bulundurup, zarar verdiğiniz bunca kadınla beni aynı kefeye koymaktan kaçınacağınızı umarak savunmak istemiştim sizi. Ancak size göre o kadınlarla benim aramda bir fark olmadığını fark ettim ve bunun doğru olduğuna da kesinlikle inandım. Bundan böyle benim de dostlarımın dediklerine uymam hem onlara, hem başkalarına hem de kendime borçlu olduğum bir görevdir. Bu arada şunu da söyleyeyim ki, isteğimi yerine getirmemekle bir şey kazanmış olmayacaksınız. Eğer siz gitmemekte diretirseniz, ben gideceğim, kesinlikle kararlıyım buna. Ancak bu sözlerimle yapacağınız iyiliği değersiz göstermek istiyorum sanmayın sakın. Beni gitmek zorunda bırakırsanız, bu yıla ilişkin bütün tasarılarımı alt üst etmiş olursunuz. Şu halde Mösyö, defalarca söylemiş olduğunuz gibi namuslu kadınlara sizden hiçbir zarar gelmeyeceğini kanıtlayın. Onlara karşı bir kusurunuz olmuşsa bile bunu düzeltmeyi bildiğinizi gösterin.

Size böyle bir isteğin nedenini söylemek gerektiğine inan-saydım şunu söylemeyi yeterli bulurdum: Yaşamınızı böyle bir istekle karşılaşmak için geçirmişsiniz ama yazık ki siz, benim için buna olanak vermediniz. Ancak ben artık bütün bunları unutmak niyetindeyim. Size minnet ve şükran duymam için, gönlümü kazanmanız için bir fırsat verirken olup bitenleri hatırlayıp, hakkınızda ağır bir yargıya varmak zorunda kalmak da istemem. Allahaısmarladık Mösyö. Vereceğiniz karar, bundan sonra sizi nasıl görmem gerektiğini öğretecektir. Saygılar...

*26 Ağustos 17***

KIRK İKİNCİ MEKTUP

Vikont de Valmont'dan Madam de Tourvel'e

Kabul etmemi istediğiniz koşullar ne kadar ağır olursa olsun Madam, gereğini yapacağım bunların. Bir isteğinize, hiçbir isteğinize karşı koyamayacağımı hissediyorum. Böylece, anlaşmaya vardıktan sonra ben de sizden bazı şeyler isteme cesaretini göstersem, bilmem çok görür müsünüz? Sizin emirleriniz gibi zor şeyler değil bunlar. İzin verirsiniz eğer, bunları her şeye rağmen, bir ödöl gibi, isteklerinize kesinlikle boyun eğmiş olmanın ödölü gibi göreceğim.

İsteklerimden biri -adaletinizle bunu benden esirgemeyeceğinizi umuyorum- benim aleyhimde size kimlerin ne söylediğini lütfedip bildirmenizdir. Bana bu kadar kötülük etmiş kimseleri bilmek hakkımdır diye düşünüyorum. Öteki isteğim, artık acıma duygularınıza daha fazla yaraşacak olan aşkıyı yılda bir kez olsun saygıyla bildirmeme izin vermenizdir. Bunu da bekliyorum sizin merhametinizden.

Düşünün ki Madam, emrinizi derhal yerine getiriyorum. Bedelini mutluluğumla ödeyeceğimi biliyorum ve gene de yerine getiriyorum. İnsan haksızlık ettiği kimseyi görmekten acı duyar mutlaka, siz böyle bir cezadan kurtulmak için benim buradan gitmemi istiyorsunuz, bunu biliyorum ve gene de derhal yerine getiriyorum emrinizi.

Doğrusunu söyleyin Madam, herkesin size ancak saygı göstereceğini bilirsiniz ve sizin için ağır bir yargıda bulunmasından korkmazsınız. Ancak siz kusurlu görebilmektense cezalandırmayı kolay bulduğunuz birini karşınızda görmekten huzursuzluk duyuyorsunuz. Yardım çağrılarına cevap veremediğimiz bir zavallıdan gözlerimizi kaçırırız. İşte sizin beni yanınızdan uzaklaştırmanız da bundan başka bir şey değil.

Özlem, çektiğim acıları artırınca, sizden başka kime yakınabilirim ben? Bundan sonra en büyük ihtiyacım olacak avutucu sözleri sizden başka kimden bekleyebilirim? Siz ki acılarımın tek nedenisiniz, esirgeyecek misiniz o sözleri benden?

Buradan gitmeden önce, gönlümde uyandırdığınız duyguların ne kadar saf ve temiz olduğunu size de kabul ettirmek istediğimi, ancak sizden gelecek bir emirle buradan uzaklaşmaya cesaret edebileceğimi söylersem şaşırılmaz bu da sizi herhalde.

İşte bu iki nedenden, sizden, benimle bir kez daha konuşmaya razı olmanızı istiyorum. Bu işin mektupla da yapılabileceğini düşünmek hoş. İnsan ciltler dolusu yazar da on beş dakikalık bir konuşmanın aydınlatabileceği bir şeyi bir türlü ifade edemez. Siz benimle konuşmak için kolaylıkla zaman bulabilirsiniz. Emrinizi bir an önce yerine getirmek istiyorum ama Madam biliyorsunuz ki Madam de Rosemonde'a sonbaharın bir bölümünü yanında geçirmek istediğimi söylemişim. Şimdi beni buradan gitmek zorunda bırakacak bir gerekçe bulabilmek için hiç değilse bir mektup gelmesini beklemeliyim.

Allahısmarladık Madam. Bu ayrılık sözünün şimdi bana ne kadar acı verdiğini biliyor musunuz? Bana ayrılığı, özlemi hatırlatıyor ve perişan ediyor gönlümü. Bana ne acılar verdiğini düşünebilseydiniz, bu boyun eğişimin mutlu etmesi gerekirdi sizi. Hiç değilse, merhamet edip, aşkıma, şefkat ve saygıda bir an bile kusur etmemiş aşkıma inanmanızı isterdim.

*26 Ağustos 17***

KIRKINCI MEKTUP'UN SONU

Vikont de Valmont'dan Markiz de Merteuil'e

Bir düşünelim şimdi, bakalım sevgili dostum. O çok titiz, namuslu Madam de Tourvel'den, istediklerimden birincisini koparabilmem imkânsız, sanırım siz de hayır diyemezsiniz buna. Arkamdan kimlerin konuştuğunu söyleyip, kendisine güvenen dostlarını ele veremez. Ama ben o koşulla söz verdim. Dolayısıyla bir borç altına girmiş değilim. Ayrıca şunu da kabul edersiniz ki, onu

yerine getirmeyince, öteki isteklerime ses çıkaramaz pek fazla, direnmekte haklı olurum ben de. Böylece uzaklaşmakla sürekli mektuplaşabilme hakkını elde etmiş oluyorum. Onunla görüşmeyi de istedim ama pek ihtimal veremiyorum buna. Bundan sonra kendisiyle görüşmem gerçekten gerekli olursa, reddetmemeye alıştırmak istedim onu, başka bir amacım yok.

Yola çıkmadan önce bir işim daha kalıyor: Beni Madam de Tourvel'e çekiştirenlerin kimler olduğunu öğrenmek. Kocasını olacak o ukala mı yoksa? Keşke o olsa. Bir kere bir kadının koca yasağı altında olması insanın arzularını kamçılar. İkincisi, sultanı mektup yazmaya ikna edersem, kocasından çekinmem için bir neden kalmaz. Madem ki yasaklarını dinlemiyor, sözlerine aldırıyor, gerisi kolaydır artık.

Ama eğer yakın bir kadın dostu var da, bana düşman olan o kadınsa, aralarını açmak kesinlikle şarttır diye düşünüyorum. Halledebilirim de bu işi ama öğrenmek gerekir tabii.

Dün öğrenebileceğimi sanmıştım ama o kadın başka kadınlardan çok farklı. Birlikteydik, yemeğe çağırdılar. Henüz giyinmesini bitirmemişti, acele ediyor ve özür diliyordu. Masanın anahtarını üstünde bıraktığını gördüm. Bilirim âdetini, odanın anahtarını da almaz. Yemekte sürekli o meseleyi düşündüm. Hizmetçisinin indiğini duyar duymaz kararımı verdim. Burnum kanıyor bahanesiyle çıktım. Hemen yazı masasına koştum. Çekmecelerin hepsi açıktı ama yazılı tek bir kâğıt bulamadım. Bu mevsimde kâğıt da yakılmaz pek. Gelen mektupları ne yapıyor acaba? Çok sık da mektup alıyor üstelik. Her tarafı aradım, hiçbir işe yaramadı. Tek bir kazancım oldu yalnızca. O değerli hazineyi sürekli cebinde taşıdığından hiç kuşku kalmadı.

Nasıl yapsam da cebinden çeksem onu? Dünden beri bir yolunu bulmaya çalışıyorum ama olmuyor, beceremiyorum bir türlü. Ama içimdeki isteği de yenemiyorum bir türlü. Ben de becerebilseydim şu yankesicilik işini! Doğrusunu söylemek gerekirse aşk entrikalarına karışan insan bunu da öğrenmeli yoksa eğitimi yarım kalmış sayılır. Diyelim, sevgiliniz, başka birisiyle de kırııştırıyor, o adamın bir mektubunu ya da bir resmini namuslu geçinen bir kadının cebinden aşırıp, maskesini düşürmek hoş olmaz mı? Ama analarımız babalarımız bunları düşünmezler ki! Benimse şimdi her şeyi düşünebilmemin bir yararı yok. Yalnızca beceriksizliğimi fark ediyorum ve bir çaresini de bulamıyorum kesinlikle.

Sonunda dönüp sofraya oturdum. Çok sinirliydim. Neyse ki sultanım yatıştırdı biraz beni. O yalancılıktan rahatsızlığıma bir çare getirdi, ben de bu fırsattan yararlanarak, ona son zamanlarda şiddetli heyecanlar geçirdiğimi, bu yüzden sağlığımın bozulduğunu söyledim. Nedeninin kendisi olduğundan hiç kuşku yok ve sanıyorum ki bu heyecanlarıma nasıl bir deva bulabileceğini düşünüyor. Ama siz onun dindar olmasına bakmayın, bir sevap yapma niyetinde değil kesinlikle. Aşkın da sadakası vardır, onu bilmiyor. Bu sadakayı kendi eliyle vermediğine göre çalmak hakkım olmaz mı? Ama artık Allahısmarladık demem gerekiyor. Şimdi sizinle konuşuyorum ama aklım hep o lanet olası mektuplarda.

*27 Ağustos 17***

KIRK ÜÇÜNCÜ MEKTUP

Madam de Tourvel'den Vikont de Valmont'a

Niçin acaba Mösyö, minnet ve şükran duygularımın azalmasını istiyorsunuz? Niçin size boyun

eğişimi yarım bırakıyorsunuz? Yapacağınız iyilik için neredeyse pazarlık yapmasanız olmaz mı? Benim o iyiliğin değerini anlamam yeterli olmaz mı? Çok şey istemekle kalmıyorsunuz, olmayacak şeyler istiyorsunuz. Dostlarım bana sizden söz ettilerse, elbette beni düşündüklerinden yaptılar bunu. Yanılmış olsalar bile, amaçları iyilikten başka bir şey değildi. Siz istiyorsunuz ki bana gösterdikleri bu sevgiye, bu iyiliğe karşılık ben sırlarını size açarak bildireyim onlara karşı minnet ve şükran duygularımı! Size bu meseleden söz etmekle ne kadar yanlış davrandığımı çok acı bir biçimde hissettiriyorsunuz bana şimdi. Bir başkasının yanında söylendiğinde ancak saflık kabul edilebilecek bir söz, sizin yanınızda söylendiğinde büyük bir yanlış oluyor, öyle ki isteklerinizi yerine getirsem korkunç bir ahlâksızlığa sürüklemiş olacağım kendimi. Siz söyleyin, namuslu bir insan olarak siz söyleyin: Benim böyle bir işe razı olmamı düşünmeli miydiniz? Bana böyle bir öneride bulunmalı mıydınız? Hayır, elbette. İyi düşünün, benden böyle bir şey istediğinize kesinlikle pişman olacaksınız.

Bana mektup yazmak istemenize gelirse, buna da razı olmam kolay değil. Elinizi vicdanınıza koyup düşünürseniz, kabahat benim değil. Sizi incitmek istemem ama böyle bir şöhretiniz varken ve o şöhretin büsbütün haksız olmadığını siz kendi ağzınızla söylerken, sizinle mektuplaştığımı açıklayabilecek bir kadın olacağını düşünebiliyor musunuz? Hangi namuslu kadın gizlemek zorunda kalacağını bildiği bir işe evet der?

Hiç değilse mektuplarınızın, beni üzmeyecek, okuduğumda kendi kendimi suçlamak zorunda bırakmayacak mektuplar olacağı konusunda bir söz verebilseydiniz! O zaman belki, kendimi öfkeye kaptırmayıp, yalnızca aklın sesini dinlediğimi göstermek kaygısıyla, çok güçlü birtakım düşünceleri dikkate almadan ve aşmaya hakkım olmayan bir sınırı da aşarak bana mektup yazmanıza izin verebilirim. Dediğiniz gibi, bunu gerçekten istiyorsanız, bu koşulu kabul edersiniz. Aksi takdirde kabul edemem. Şimdi sizin için katlandığım fedakârlığı anlayabiliyorsanız ve biraz da olsa bir şükran duyuyorsanız, gidişinizi geciktirmezsiniz.

Yeri gelmişken hatırlatmama izin verin; bu sabah bir mektup aldığınız halde Madam de Rosemonde'a gideceğinizi söylemediniz hâlâ. Bana da bir fırsat beklediğinizi yazmıştınız. Artık sözünüzü tutmanıza bir engel kalmayacaktır umarım. Gitmek için benden beklediğiniz ama benim razı olmayacağım konuşmayı beklemeyip, gerekli gördüğünüz ağızdan emir yerine bir kez daha yenilediğim ricamı yeterli bulacağınızı ummak istiyorum. Allahaismarladık Mösyö.

*27 Ağustos 17***

KIRK DÖRDÜNCÜ MEKTUP

Vikont de Valmont'dan Markiz de Merteuil'e

Sevincimi siz de paylaşın sevgili dostum. Seviliyorum, yendim o öfkeli yüreği! Hâlâ belli etmemeye çalışıyor ama boşuna! Ben, her zaman şanslı becerimle kaptım sırrını. Bir an ara vermediğim çabalarımınla öğrendim istediğim her şeyi. Dün gecedem, o mutlu gecedem sonra havamı buldum, kişiliğime kavuştum. Biri aşk, biri vicdansızlık olan ve gizlenmek istenen iki olayı ortaya çıkardım. Birinin keyfini sürecek, ötekini cezalandıracağım ve böylelikle bir hazdan bir hazza uçacağım. Bunu yalnızca düşünmek bile öyle coşturuyor ki beni, ihtiyatlı davranmak zor geliyor, hatta belki olayları size sırasıyla anlatmak bile zor gelecek. Bir deneyelim bakalım.

Dün mektubumu yazdıktan sonra, benim melek yüzlü dindar sultanımdan bir cevap aldım. Onu da gönderiyorum size. Göreceğiniz gibi acemiliğini elinden geldiği kadar gidermeye çalışarak mektup yazmak için izin veriyor bana ama bir an önce de gitmemi istiyor. Zaten ben de farkındaydım, buradan gitmeyi geciktirmek ancak zarar verecek bana.

Bir de şu var: Arkamdan kimin konuştuğunu öğrenme isteği de kemirip duruyor içimi, ne yapacağımı bilemiyorum. Hizmetçiyi kandırabilsem de hanımının cebindekileri bana vermeye ikna edebilsem, diyordum. Akşam rahatlıkla alır, sabahleyin de yerine koyabilirdi hiç kimseye fark ettirmeden. Bu amaçla bir çaba harcadım, bu önemsiz iş için, ona altın verebileceğimi söyledim ama ahlâk saplantısı içinde, kuruntulu, belki de korkak biriymiş. Konuşmalarım da altınlarım da bir işe yaramadı. Ayrıntılı biçimde anlattım, tam o sırada akşam yemeği için haber verdiler, vazgeçmek zorunda kaldım ısrarımdan. Neyse ki hanımına bir şey söylemeyeceğine dair söz verdi, buna da şükür! O kadarını da ummuyordum ben.

Hiç bu kadar sinirlendiğimi hatırlamıyorum. Biri bir laf edecek, zor durumda kalacağım diye korkuyordum. Bütün gece, o düşüncesizce davranışım yüzünden kendimi yedim durdum.

Odama çekildiğimde hâlâ endişeliydim, bizim oğlanla konuştum. O arzularına kavuşmuş bir âşık olduğu için söz geçirebilir diye düşünüyordum. Kızı ya benim isteklerimi yerine getirmeye ya da hiç değilse ses çıkarmamaya razı etmesini istiyordum ama bizim oğlan, kendisine her zaman çok güvenmesine rağmen, bu işi başarabileceğine pek ihtimal vermedi ve bana şaşırtıcı derinlikte bir söz söyledi:

“Siz daha iyi bilirsiniz efendim, bir kızla yatmak, ona hoşuna giden şeyi yaptırmaktan başka bir şey değildir. Bu başka, ona bizim istediğimiz şeyi yaptırmak başka şeydir.”

Le bon sens du Maraudeur quelquefois m'épouvante^[15]

“Özellikle de bu kıza söz geçirebileceğimi hiç ummuyorum” diye sürdürdü konuşmasını. “Bir sevgilisi var galiba, şimdi böyle köy yerinde yalnız kalmış, bana yüz vermesinin nedeni bu. Efendim için neler yapmazdım ben, yoksa elimi sürmezdim bir daha” (bu oğlan gerçek bir hazine!). “Ağzını tutmasına gelince, söz alacağız da neye yarayacak bu?” dedi, “Bizi aldatırsa bir zarar mı görür bundan? Kendisine bu meseleyi bir daha açarsak, önemli olduğunu da belirtmiş oluruz, hanımının gözüne girmek için daha bir heveslenir ve gidip söyler.”

Bu düşüncelerin doğru olduğunu düşündükçe daha da telaşlanıyordum. Neyse ki çenesi açılmıştı çapkının. Kendisine ihtiyacım olduğundan sesimi çıkarmadım. Kızla aralarında geçenleri anlattı: Kızın yattığı odayla hanımın odası arasındaki duvar çok ince olduğundan, gürültü yapmamak ve kuşku uyandırmamak için bizim oğlanın odasında buluşuyorlarmış. Bunu öğrenir öğrenmez yapacaklarımı tasarladım, kendisine de anlattım ve başarıyla sonuçlandırdık işi.

Saatin sabahın ikisi olmasını bekledim. Tam o saatte kalktım, önceden kararlaştırdığımız biçimde, birkaç kez seslenip, duyuramadığım bahanesiyle elimde ışık, âşıkların odasına daldım. Sırdaşım gerçekten iyi oyuncudur, beni görür görmez, çok şaşırdı, çok üzüldü ve özürler diledi! Sonunda susturup, gerekliymiş gibi su ısıtmaya yolladım. O kuruntulu hizmetçi kız da öyle utandı, öyle utandı ki! Nasıl utanmasın? Bizim oğlan, iş benim istediğimden de mükemmel biçimde olsun diye gönlünü yapmış ve onu, mevsime uygun olsa bile, genel anlamda pek uygun sayılamayacak bir kılığa sokmuş.

Ne kadar çok utanacak durumda olursa, işimi gördürmenin o kadar kolay olacağını anladığım için durumu ve üstünü başını değiştirmesine izin veremedim. Benim uşağa, gidip beni odamda beklemesini söyledikten sonra, darmadağınık yatakta yanına iliştim kızın ve konuşmaya başladım. Fırsatını bulup etki altına almıştım ya onu, bir daha elimden kaçırmamaya çalıştım bu hâkimiyetimi. Bu amaçla kendini dünya nimetlerine kaptırmamakla ün yapmış Scipio'yu bile hayrete düşürecek bir ağırbaşlılık gösterdim. Kız körpe, durum da uygundu ve benden bir şeyler beklese, hakkıydı doğrusu. Hiç oralı olmadım, bir hukukçuyla konuşuyormuşum gibi sakın sakın işten söz ettim.

Gördüklerimden ve öğrendiklerimden kimseye söz etmemem için şartım, ertesi gece aşağı yukarı o vakitte hanımının cebinde bulduğu her şeyi getirmesiydi. “Dün size on altın veririm demiştim, şimdi gene söylüyorum, veririm. Bu durumunuzu istismar edeceğimi sanmayın” dedim. Hepsini kabul etti tabii ki. Daha sonra mutlu çiftin, yitirdikleri zamanı telafi etmeleri için izin vererek ayrıldım oradan.

Ben de kendi zamanımı uyuyarak geçirmeye çalıştım. Sabahleyin uyanınca sultanın mektubuna hemen yanıt vermemek için bir bahane aradım, cebindekileri görmeden bir şey yazmak istemiyordum ve kâğıtlar da ancak gece elime geçebilecekti. Ava gitmeye kadar verdim sonuçta ve geç vakte kadar dönmedim.

Dönüşümde çok soğuk karşılandım. Sanırım kalan çok az zamanı daha uygun biçimde kullanmaya çalışmamış olmam, özellikle de bana son yazılan mektubun daha da tatlı olduğu düşünülünce rahatsız etmiş biraz. Bakın nasıl anlattım bunu: Madam de Rosemonde uzun süre ortada gözükmediğim için sitem ediyordu bana. Sultanımız hemen araya girerek kinayeli bir üslûpla, “Sitem etmeyelim Mösyö de Valmont'a. Ne yapsın, burada başka bir eğlencesi var mı ki?” dedi. Ben bu sözü biraz insafsızlık kabul ederek üzülmüş gibi yaptım, o hanımlarla konuşmayı bulunmaz bir nimet olarak gördüğümü, o sırada yazmam gereken, çok önemli bir mektubum olduğu halde, bunu, kendileriyle sohbet etmek zevkine feda ettiğimi söyledim. “Kaç gecedir uyuyamıyorum, yorulursam belki uyurum demiştim de...” dedim. Doğrusunu söylemek gerekirse bakışlarım da hem yazacağım mektubun konusunu hem de uykusuzluğumun nedenini anlatıyordu. Bütün gece öyle mahzun mahzun durdum. Sanıyorum işe de yaradı bu. Benden inatla gizlenen sırrı öğreneceğim saat bir gelse diye sabırsızlanıyordum. Bu yüzden bunu o hüzünlü görünüm altında gizlemek kolay oldu. Sonunda dağıldık, az sonra da sözüne sadık hizmetçi kız, benim susma hakkı olarak istediğim hazineyle birlikte geldi.

Kâğıtlar elime geçer geçmez, her birini teker teker ama sizin de bildiğiniz o ihtiyatlı tavrımla yokladım. Bir tekinin bile sırasının değişmemesi gerekiyordu. Önce kocasının iki mektubunu buldum. Bitmez tükenmez dava hikâyeleriyle karışık, ancak bir kocaya yakışabilecek tatsız tuzsuz sevgi sözleri. Yenir yutulur gibisinden değil ama sabrettim ve tek bir satırını bile atlamadan okudum. Benimle ilgili tek kelime yoktu. Tekrar yerlerine koydum bu iki mektubu. Çok sinirliydim ama Dijon'dan diye yolladığım o meşhur mektubun parçalarının dikkatle ve özenle birleştirilmiş olduğunu görünce biraz rahatladım. Okuyayım şunu bir, dedim. Benim dindar sultanımın gözyaşları belli oluyordu üstünde. Böyle bir şey mutlu etmez miydi beni? Ne yalan söyleyeyim, içimde delikanlılık duyguları uyandı ve öptüm mektubu. Her şeye rağmen bu kadar heyecanlanacağımı düşünemezdim. Bu müjdeyi incelemeye devam ettim ve benim mektupların hepsini buldum, hem de tarihlerine göre sıralanmıştı. En hoşuma gideni de ilk yazdığım mektubu bulmak oldu. Merhametsiz, geri gönderdi bana onu diye düşünüyordum ama eliyle çıkarmış bir örneğini... kargacık burgacık bir yazı. Bu işle ilgilenirken tatlı bir heyecana kapılmış olduğu belli!

O ana kadar aşkla doluydum. Az sonra kudurmuş gibi öfkelenim. Beni o taptığım kadına kötüleyen

kimmiş, biliyor musunuz? Böyle bir alçaklığa kalkışacak namussuz kadın kim olabilir dersiniz? Tanırsınız onu siz. Yakınlarınızdan, dostlarınızdan. Söyleyeyim bari: Madam de Volanges. O cadaloz neler söylüyor benim hakkımda, ne korkunç şeyler anlatıyor, hayal edemezsiniz. Meğer benim sultanımın gönlüne kuşku sokan oymuş hep. Meğer benim uzaklaşmak zorunda kalmam hep onun öğütleri, onun zehirli sözleri yüzündenmiş. Sizin anlayacağınız onun yüzünden gözden çıkarılıyorum ben. Kızını baştan çıkarmak gerekir onun. Bu bile yetmez, mahvetmeli onu. Yaşlandı diye benim gazabımdan kurtulacağını mı sanıyor? Onun o canı gibi sevdiği kızından çıkarırım acısını.

Demek Paris'e dönmemi istiyor! Zorluyor demek beni! Pekâlâ, dönüyorum ama öyle bir dönüş olacak ki, inim inim inleteceğim onu. Danceny'nin bu işe bulaşmış olması canımı sıkıyor. Öyle namuslu ki, o çocuk engel olur bize ama madem ki âşık, ben de sık sık görürüm onu. Yararlanırsız belki kendisinden... öfkeye kapıldım da bugün olanları anlatmayı unuttum size. Asıl konumuza dönelim şimdi.

Bu sabah bizim o duygulu, namuslu geçinen hanımı gördüm. Hiç bu kadar güzel bulmamıştım onu. Öyle olacaktı tabii ki. Bir kadının en güzel anı, sürekli söz konusu edilen ve çok ender duyulan o ruh sarhoşluğu doğuran biricik an, bizi sevdiğini anlayıp, gözünde bir değer kazanacağımızdan daha emin olmadığımız andır. Ben de tam o haldeyim işte. Kendisini görmekten yoksun kalacağım düşüncesi de ayrıca bir güzellik vermişti belki. Posta geldi, bana sizin 27 tarihli mektubunuzu verdiler. O mektubu okurken acaba sözümde durmasam olmaz mı diye düşünüyordum ama tam o anda güzel sevgilimle göz gözeydik, onu reddetmenin kesinlikle mümkün olmadığını anladım.

Ve işte o zaman artık gideceğimi söyledim. Biraz sonra Madam de Rosemonde yalnız bıraktı bizi ama ben daha dört adım yaklaşımdan o ürkek körpe, korkarak yerinden fırladı: "Bırakın beni Mösyö, bırakın beni, Allah aşkına bırakın!" dedi. Ne kadar heyecanlı olduğunu gösteren bu ateşli istek beni daha da heveslendirdi tabii ki. Hemen yanına gittim, son derece dokunaklı bir tavırla kavuşturduğu ellerini tuttum, tatlı bir ifadeyle yakınmaya, inlemeye başladım. O anda, bize düşman bir şeytan, Madam de Rosemonde'ü içeri aldı. Çekingen dindar körpe fırsattan yararlanıp hemen çekildi. Korkmakta da haklı tabii ki.

Gene de elini tutmak istedim, ses çıkarmadı. Çoktandır esirgediği bu lütfu hayra yorarak bir yandan gene yakınıırken bir yandan da elini sıkırmaya çalıştım. Önce çekmek istedi ama ben biraz direnince sinirlenmeden, şikâyet etmeden bıraktı ancak kendisi benim elimi sıkımadı, üstelik sözlerimi de karşılıksız bıraktı. Odasının kapısına geldiğimizde, bırakmadan önce bir de öpmek istedim o eli. Kaçındığını görünce mahzun bir ifadeyle, "Biliyorsunuz gidiyorum artık" diyerek onu kendini koruyamayacak acemi bir kız durumuna düşürdüm. Ama ben öper öpmez el gene, çekilme gücünü buldu ve bizim güzel de odasına girdi. Ne yapayım, hizmetçisi de oradaydı. İşte benim hikâyem bu kadar.

Sanırım siz yarın Mareşal de ...'nın konağına gideceksiniz. Ben orada göremem sizi. İlk görüşmemizde konuşacağımız çok şey var, hele küçük Volanges'ı konuşmak çok uzun sürer. Hep aklımda o. İşte bu düşüncelerle mektubu kendimden önce göndermeyi uygun buldum. Çok uzun oldu, gene de kapatmıyorum zarfı, ancak postaya verirken kapatacağım. Çünkü şimdi öyle bir süreçteyim ki, bir fırsat her şeyi değiştirebilir, şimdi o fırsatı gözlüyorum.

Not: Akşam saat sekiz.

Yeni bir şey yok. Bir an bile yalnız kalmadık, hatta yalnız kalmamak için çalıştı. Ama tuhaf kaçtığı

söylenemeyecek bir hüznü gösterdi. Bir şey daha oldu ki onu da önemsemezlik edemeyiz. Madam de Rosemonde, Madam de Volanges'ı birkaç günlüğüne, buraya çağırıyor, bu daveti bildirmekle de ben üstlendim.

Allahaısmarladık sevgili dostum. Yarın ya da olmazsa öbür gün görüşürüz.

28 Ağustos 17**

KIRK BEŞİNCİ MEKTUP

Madam de Tourvel'den Madam de Volanges'a

Mösyö de Valmont bu sabah gitti, Madam. Bu haber sizi kuşkusuz mutlu eder umuduyla hemen bildiriyorum. Madam de Rosemonde yeğeninden ayrıldığı için çok üzgün. Doğrusu, gerçekten hoşsohbet bir insan. Onu yolcu ettikten sonra Madam de Rosemonde neredeyse öğleye kadar bildiğiniz o duygulu haliyle hep ondan söz etti. Benim yapmam gereken saygılı davranıp, dinlemek, düzeltmeler falan yapmaya kalkışmamaktı. Kaldı ki söylediklerinin çoğu da gerçektir. Hem ben kendimi de suçlu buluyordum: O ayrılığa ben neden oldum, bir zevkten yoksun bıraktım onu, buna karşılık onu oyalayabileceğimi de hiç ummuyorum. Siz de bilirsiniz ki ben yaradılış olarak neşeli bir insan değilim, burada geçireceğimiz hayat da neşemi artıracak gibi değil.

O meseleyi sizin düşüncelerinize göre üstlenmiş olmasaydım, bir düşüncesizlik etmekten korkardım: Çok sevdiğim, çok saygın yaşlı hanımefendinin üzülmeye beni o kadar üzdü, etkiledi ki, kendimi tutmasam ben de ağlayacaktım onunla birlikte. Şimdi Mösyö de Valmont'un yapacağı daveti kabul edeceğimiz umuduyla yaşıyoruz; Madam de Rosemonde her zaman için burayı onurlandırmanızı diliyor sizden. Sizi görmenin beni de ne kadar mutlu edeceğini elbette bilirsiniz. Bizi böyle bir mutluluktan yoksun bırakmamak biraz da borcunuzdur doğrusunu söylemek gerekirse. Böylece Matmazel de Volanges'la da daha önce tanışmış olmak fırsatını bulmuş olurum ben de ve size en derin saygılarımı...

29 Ağustos 17**

KIRK ALTINCI MEKTUP

Şövalye Danceny'den Cécile Volanges'a

Ne oldu böyle size benim tapılası Cécile'im? Böyle ansızın, böyle amansızca değiştiren kim sizi? Siz ki hiç değişmeyeceğinize yeminler ederdiniz, ne oldu o yeminler? Daha dün zevkle yineliyordunuz o yeminleri! Bugün kimdir size bunları unutturan? Nedeni kendimde arıyorum sürekli ama bir türlü bulamıyorum ve sizde aramak da çok örseliyor beni. Siz asla vefasız ve hafif bir insan olamazsınız, aldatmak arzusu sizden kesinlikle uzaktır. Bu kederli anımda bile böylesine ağır ve aşırı bir kuşkuya düşerek yaralamayacağım ruhumu. Ama kader nasıl bir oyun oynadı da siz artık eskisi gibi değilsiniz? Hayır, zalim, eskisi gibi değilsiniz artık. Benim şefkatli Cécile'im, benim tapılası, yeminler etmiş olan Cécile'im, bakışlarımdan kaçmazdı. Rastlantıyla yan yana gelebildiğimizde, o mutluluğu esirgemezdi benden. Bilmediğim, anlayamadığım bir nedenle bana acımasız davranmak zorunda kalsa bile, bilgilendirirdi beni hiç değilse.

Cécile'im! Bugün bilseniz ne acılar çektirdiniz bana, hâlâ da çektiriyorsunuz ve asla bilemeyeceksiniz bunları. Beni sevmezseniz, ben gene yaşar mıyım sanıyorsunuz? Korkularımı yok etmek için sizden tek bir sözcük bekledim, güya bir duyan olur diye çekindiniz ve ses çıkmadı sizden. Oysa o anda böyle bir engel yoktu ama siz kendinize öyle bir yer seçtiniz ki, bu engel birden çıkıverdi ortaya, siz istediğiniz için oldu. Sizi bırakıp gitmek zorunda kalınca ve ertesi gün saat kaçta görebileceğimi sorunca gene yanıtlamadınız beni, bilmiyormuşsunuz gibi, söyleyecek durumda değişmişsiniz gibi bir tavır takındınız. Sonunda Madam de Volanges söyledi. Demek benim titreyerek beklediğim o an, beni size yaklaştıracak olan o saat yarın içimde yalnızca kaygılar uyandıracak! Sizi görme zevkinin, beni pek mutlu eden o zevkin yerini sizi rahatsız etme, huzursuz etme korkusu alacak.

O korku beni şimdiden engelliyor ve ben size aşkı açamıyorum. "Sizi seviyorum" sözü beni ne kadar mutlu ederdi. O sözü bana sizin de söyleyeceğinizi beklediğim günlerde ne kadar mutlu ederdi beni bu. O tatlı söz yeterdi beni sevindirmeye ama artık değişmişseniz bu sözler benim için sonsuz bir acının simgesi olacak. Aşkın o tılsımlı sözünün bütün gücünü yitirmiş olduğuna inanamıyorum ve gene de ondan yardım bekliyorum.^[16] Evet Cécile'im, sizi seviyorum. Mutluluğumun ifadesi olan bu sözleri siz de yineleyin benimle birlikte. Düşünün ki siz alıştırdınız beni bu sözü ağızınızdan duymaya ve şimdi beni bundan yoksun kılmanız beni aşkım gibi ancak hayatımla bitecek bir cezaya çarptırmak olacak.

29 Ağustos 17**

KIRK YEDİNCİ MEKTUP

Vikont de Valmont'dan Markiz de Merteuil'e

Bugün de buluşamayacağız sizinle sevgili dostum. Bağışlayacağınız umuduyla söyleyeyim nedenlerini.

Dün doğruca geleceğime Kontes de ***'ye bir uğramayı düşündüm, köşkü yolumun üstünde sayılır, öğle yemeğini birlikte yedik. Paris'e ancak yedi gibi vardım, hemen operaya gittim, sizi de orada bulacağımı umuyordum.

Temsilden sonra bizim arkadaşları görmek istedim. Baktım Emilie de orada, kadınlı erkekli bir grubun ortasında. Herkese P***'de ziyafet veriyormuş, aralarına girer girmez el çırparak karşıladılar beni. Kısa boylu, tıknaz bir adam da geldi, zor anlaşılabilir bir Hollandalı Fransızca'sıyla beni de davet etti yemeğe, ziyafetin baş kişisinin de o olduğu anlaşıldı.

Yolda öğrendim, meğer gideceğimiz ev bu gülünç suratlı adam tarafından Emilie'ye veriliyormuş ve yemek de gerçekten bir düğün yemeğiymiş. Herif yaşayacağı mutluluğun hayaliyle kendinden geçmişti. Öyle mutlu bir hali vardı ki, şunu bir huzursuz edeyim, dedim içimden. Gerçekten de giriştim böyle bir işe.

Ancak Emilie'yi kandırmakta güçlük çektim biraz. Herifin zenginliğini düşünüp yerli yersiz endişelere kaptırıyordu kendini. Niyetim o küçük bira fiçisini şarapla doldurup onu gece boyunca saf dışı etmektir. Emilie biraz nazlandı ama sonunda razı oldu.

Bir Hollandalı içti mi tam içer, düşüncesiyle bilinen çarelerin hepsine başvurduk. Çok başarılı olduk, öyle ki yemek sonunda yemişlere geçileceği sırada kadehini tutamayacak durumdaydı ama

Emilie ve ben anında yardımına koştuk tabii ki adamcağızın. Ağzına döküverdik içkiyi. Ve sonunda masanın altına yuvarlandı biçare ve öyle bir sarhoşluk ki, en aşağı bir hafta sürer. Bu durumda kendisini Paris'e göndermeye karar verdik ama arabasını göndermişti. Mecburen benim arabaya bindirdik, onun yerini doldurmak amacıyla da ben kaldım. Davetliler beni tebrik ettikten sonra çekildiler ve meydan bana kaldı tabii ki. Keyiften mi, yoksa uzun zamandır zevkten elimi eteğimi çekmiş olmamdan mı, bilemiyorum artık, Emilie'yi çok beğendim birden. Hollandalı ayılıp gelinceye kadar yanında kalacağıma söz verdim.

Kendisine karşı böyle ince ve kibar davranmam karşılık buldu ve bizim dindar hanıma mektup yazarken masa işlevi gördü bana. Ona böyle bir kızın yatağında, daha doğrusu kollarında ve vefasızlık da ederek yazılmış, halimi, yaptıklarımı da olduğu gibi anlatan bir mektup göndermek keyiflendirdi beni doğrusu. Emile mektubumu okurken kahkahalarla gülüyordu. Siz de gülersiniz sanıyorum.

Mektupta Paris damgası olması gerekiyor, onun için gönderiyorum size, açık bırakıyorum. Okur, kapatır ve sonra postaya verirsiniz. Sakın kendi mührünüzü vurmaya kalkmayın mektuba ya da bir aşk, sevda işareti falan koymayın. Birazcık mumlayın, o kadar. Allahısmarladık sevgili dostum.

Not: Mektubumu tekrar açıyorum. Emilie'yi İtalyanlar Tiyatrosu'na gitmeye razı ettim.. bu boşluktan yararlanıp sizi görmeye gelirim. En geç altıda sizde olurum. Engel çıkmazsa Madam de Volanges'a gideriz birlikte. Madam de Rosemonde'un davet yazısını götürmekte gecikirsem pek hoş olmaz. Kızını görüp tanımak da keyif verecek bana doğrusu.

Allahısmarladık güzellerin güzeli. Size öyle bir sarılacağım ki Şövalye'yi kıskandıracacağım.

*30 Ağustos 17***

KIRK SEKİZİNCİ MEKTUP

Vikont de Valmont'dan Madam de Tourvel'e

(Paris damgalı)

Fırtınalı bir gecede hiç gözümü kırpmadan sabahı ettim. Kimi zaman insanı yiyip bitiren bir ateşle kıvranıp, kimi zaman iç dünyamdaki bütün yeteneklerin tamamıyla çökmesi beni son derece güçsüz düşürdüktan sonra, gerekli ve de ulaşabileceğimi ummadığım huzuru sizden diliyorum Madam. Size bu satırları yazarken Madam, öyle bir haldeyim ki aşkın karşı konulmaz gücünün her zamankinden daha çok bilincindeyim. Kendimi toparlayıp düşüncelerime biraz olsun bir yön verebilmek son derece güç benim için. Daha şimdiden biliyorum ki, bu mektubu ara vermeden, durmadan tamamlamak gelmeyecek elimden. Şu anda çektiğim sıkıntıyı bir gün sizin de paylaşacağınızı hiç umamayacak mıyım? Siz bunun gerçekten ne olduğunu bilseydiniz bu derece kayıtsız kalamazdınız. İnanın Madam, duygusuzluktan kaynaklanan o iç rahatlığı, ruhun o ölümü andıran uykusu mutluluğa götüremez; insanı ancak etkisini duyuran güçlü duygular mutluluğa götürebilir. Çok acı çektiriyorsunuz bana, olsun. Her şeye rağmen çekinmeden söyleyebilirim ki, şu an ben sizden çok daha mutluyum. Bana her türlü merhametsizliği gösteriyor, yıkıyorsunuz beni, olsun. Ben her şeye rağmen kendimi bütünüyle aşka teslim ediyor, aşk ateşinin verdiği sayıklama içinde kederimi ve açtığınız o karamsarlık yarasını unutuyorum, bu da yetiyor bana! Beni özlemeye mahkûm etmeniz öcünü alacağım böylelikle. Size yazdığım mektupların hiçbiri bana bu kadar tatlı ve de güçlü bir

heyecan vermemişti. Her şey coşkumu artırıyor sanki. Soluduğum hava haz veriyor, üstünde şu mektubu yazdığım masa, bu amaçla ilk kez kullanılıyor ve benim için aşkın kutsal mabedi oluyor. Ne kadar da güzelleşecek benim gözümde! Sizi ebediyen sevme yeminimi onun üstünde yazmıyor muyum? Kendimi içimdeki ateşe kaptırıp böyle abuk subuk şeyler söylediğim için kusuruma bakmayın. Kendimi sizin paylaşmadığınız bir coşkuya böyle bırakmış olmak doğru değildi belki. Hiç değilse sizden bir an ayrılayım da sürekli artan, karşı koyamayacağım bu sarhoşluğun etkisini yok edeyim.

Size dönüyorum Madam, her zamanki gibi gene ateşle geliyorum. Ama az önceki o mutluluk duygusu gitti artık, kaçtı. Yerine acı yoksunluklardan oluşan duygular geldi. Madem ki sizi inandırmak için başvurduğum her yol bir çıkmaza götürüyor, neye yarar size duygularımdan söz etmek? O kadar didindim, parçaladım kendimi ama artık güvenim de gücüm de kalmadı. Her şeye rağmen aşkın zevklerini düşünüyorsam eğer, onlardan yoksun kalmanın hüznünü daha fazla hissetmek içindir bu. Merhametiniz dışında bir kurtuluş kaynağı yoktur benim için.

Merhametiniz... merhametinizi umut edebilmek için, yalnızca bu umut için ne kadar ihtiyacım var merhametinize! Ama aşkımın böyle bir arılığa ulaştığı, bu kadar saygıyla birleştiği hiç olmamıştı. Sizi gücendirebilecek, ağır bulabileceğiniz bir şey kalmadı artık onda. Çekinmeden söylüyorum, aşkım artık öyle bir durumda ki en eksiksiz erdem, namusun bile hiçbir biçimde çekinmesine gerek yok ondan. Ama ben çektiğim bu sıkıntıları niye anlatıyorum size? Sırf beni dinlemek lütfunda bulunduğunuz için paylaşmadığınız, hissetmediğiniz bir acıyı size anlatmak doğru mudur? Bu acılı sahneyi gözlerinizin önüne sermek, sizi iyiliğiniz yüzünden pişman etmek değil midir? Benim sizden isteyebileceğim tek şey yanıtınızı esirgememeniz ve asla duygularımdan kuşkulanmamanızdır.

*P... 'de yazılmış, tarihi: Paris, 30 Ağustos 17***

KIRK DOKUZUNCU MEKTUP

Cécile Volanges'dan Şövalye Dancený'ye

Hafif biri olduğumu sanmıyorum, aldatmayı da hiç sevmem Mösyö ama yaptıklarımla ilgili olarak biraz düşünmek, değişmem gerektiğini anlamam için yeterli. Değişeceğime ilişkin söz verdim Tanrı'ya. Size karşı hissettiklerimi de feda edebileceğimi umuyorum. Siz ki bir rahipsiniz, sizin için hissettiklerim nasıl suç sayılmaz? Bu durumun beni çok üzeceğini biliyorum; hatta sizden gizlememe hiç gerek yok, geçen günden beri sizi ne zaman düşünsem ağlıyorum. Ama umarım Tanrı, hep dilediğim unutmaya gücünü esirgemeyecektir benden. Dostluğunuzdan, dürüstlüğünüzden beklediğim de, düşüncelerin yönlendirmesiyle verdiğim bu kararıma engel olmamanızdır. Ben bu kararımdan dönmek niyetinde değilim. Bunun için rica ediyorum sizden, kırmayın beni ve mektuplarınıza bir son verin artık. Ayrıca bilesiniz ki bundan sonra yanıt alamayacaksınız. Olup biteni anneme de söylemek zorunda kalacağım. Bu durumda sizi görmek zevkinden tamamıyla yoksun kalırım.

Her şeye rağmen, size kötülük denemeyecek bir bağlılığım olduğuna, kalbimde her zaman bir yeriniz olacağına inanmanızı isterim. Dilerim Tanrı'dan bütün mutlulukları versin size. Beni artık eskisi kadar sevmeyeceğinizi ve belki bir başkasını benden daha çok seveceğinizi anlıyorum. Ben de hak ettim bu cezayı. Yüreğimi ancak Tanrı'ya ve de evlendikten sonra eşime vermeliydim. Tanrı'nın bağışlayıcılığı sonsuzdur, benim güçsüzlüğüme acır ve dayanabileceğimden çok daha fazla keder vermez.

Allahaismarladık Mösyö. Bu dünyada bir tek kişiyi sevmeme izin olursa, o tek kişi siz olacaksınız kesinlikle, inanın buna. Size ancak bu kadarını söyleyebilirim, kaldı ki bu kadarı da çok oldu.

31 Ağustos 17**

ELLİNCİ MEKTUP

Madam de Tourvel'den Vikont de Valmont'a

Sizin bana ara sıra mektup yazmanıza hangi koşullarla razı olduğumu biliyorsunuz Mösyö. Peki böyle mi uyacaktınız o koşullara? Bana, bütün ödevlerimi ayaklar altına alma anlamına gelecek bir duygudan, kendimi kaptırmasam da en azından beni korkutan o duygudan söz ediyorsunuz sürekli. Yakınmama neden olmaz mı bu?

Ayrıca bu hayırlı korkuyu muhafaza etmek için başka gerekçelere ihtiyaç duysaydım, son mektubunuzdan onları da çıkarabilirdim sanıyorum. Aşk överek savunduğunuzu sandığınız bir anda bile, bütün yapabildiğiniz bana aşkın korkunç fırtınalarını göstermekten başka bir şey olmuyor, öyle değil mi? Ancak aklımız pahasına elde edebildiğimiz, verdiği kısa zevkler geçtikten sonra vicdan azapları, en azından pişmanlıklar getiren bir mutluluğu kim isteyebilir acaba?

Siz, insanı kavrayan o tehlikeli ateşe alışkın olduğunuzdan, etkisini o kadar hissetmiyorsunuz elbette. Durum böyleyken, siz bile çoğu zaman onun elinde çaresiz kaldığınızı ve karşı koymak istesenez de sizi gene perişan ettiğini söylüyorsunuz ve yakınıyorsunuz bundan. Taptaze, duygu dolu bir yüreği, yapacağı büyük fedakârlıklarla etkisini daha da artıracak olan bir yüreği tahrip etmesi ne kadar korkunç olur kim bilir!

Mösyö, siz, aşkın insanı mutluluğa götürdüğünü sanıyorsunuz ya da öyle sandığınızı göstermek istiyorsunuz ama ben, beni mutsuz edeceğine o kadar inanıyorum ki, aşk sözünü hiç duymasam çok daha mutlu olacağım. Sözünü etmek bile rahatımı kaçıtır, ben öyle sanıyorum. Sizin artık bu konuyu kapamanızı istemem yalnızca görevimi düşündüğümünden değil, gerçekten bundan hoşlanmadığımdandır.

Bu arzumu yerine getirmek hiç de zor olmamıştır artık sizin için. Paris'e döndünüz. Büyük olasılıkla böyle şeylerle uğraşmak amacıyla doğmuş, köy yaşamının monotonluğuyla güçlenmiş bir duyguyu unutmak için çok fırsat geçer orada elinize. Bir zamanlar beni tam bir kayıtsızlık içinde gördüğünüz yerlerde değil misiniz? Orada attığınız her adım, karşınıza, ne kadar çabuk değişebildiğinizi hatırlatan birini çıkarmayacak mı? Çevrenizde, hepsi benden daha çekici oldukları için gönlünüzü vermenize her zaman benden daha yaraşır kadınlar yok mu? Kadınların kendilerini beğendikleri söylenir, benim böyle bir kusurum yok. Kibirin çok ince bir biçimi olan, kendini aşağı görmenin ne olduğunu bilmem. Size, bende kendimi beğendirecek fazla bir şey yoktur derken, gerçekten düşündüklerimi söylüyorum. Ben, kendimi beğendireceğim her şeye sahip olsaydım, gene de bunları sizin bağlılık göstermeniz için yeterli bulmazdım. Bugün sizden benimle ilgilenmemenizi isterken zaten yapmamış olduğunuz bir şeyi istemiyorum. Biraz zaman geçtikten sonra siz kesinlikle ilgi gösteremeyeceksiniz bana, ben aksini istesem de böyle olacaktır...

Kesinlikle göz ardı etmediğim bu gerçek, sizi dinlememek için, tek başına da olsa yeterli ve güçlü bir nedendir. Daha birçok neden var ama bu sonu gelmez tartışmalara girmeden, sizden daha önce de istediğim gibi gene bir istekte bulunacağım. Dinlememin, hele hele yanıtlamamın hiç doğru

olmayacağı bir duyguyu hatırlatmayın bana bir daha kesinlikle.

*1 Eylül 17***

İKİNCİ BÖLÜM

ELLİ BİRİNCİ MEKTUP

Markiz de Merteuil'den Vikont de Valmont'a

Gerçekten çekilmez bir insansınız siz Vikont. Öylesine hafif ve pervasızca davranıyorsunuz ki, metresinizim sanki ben sizin. Zaten canım çok sıkkın bu günlerde, sonunda patlatacaksınız beni. Ne demek oluyor bu? Yarın sabah Danceny'yi görmeniz gerekiyor. Onunla konuşmadan önce benimle görüşmenizin ne kadar önemli olduğunu biliyorsunuz, buna rağmen gayet rahat bir halde, bütün gün beni bekletiyor ve çekip bilmem nereye gidiyorsunuz! Sizin yüzünüzden Madam de Volanges'lara geç gidip *ayıp ettim* ve oradaki bütün kadınların alaylı ve *kinâyeli* laflarını yutmak zorunda kaldım. Yumuşatmak için bütün gece yaltaklanmak zorunda kaldım onlara. Yaşlıları kızdırmaya gelmez, çünkü tazelerin iyi ya da kötü şöhretleri onların elindedir.

Şimdi saat sabahın biri, bir uyuyabilsem diye ölüyorum ama yatacağıma, oturup uzun bir mektup yazacağım size ve canım sıkılıp daha da sıkıştırarak uyku. Gene de şanslıymışsınız çünkü size daha fazla çıkışacak kadar zamanım yok. Sizi bağışladım demek değil bu tabii, yalnızca acelem olduğu için şimdilik ilgilenemiyorum bununla. Dinleyin beni, çok acele anlatacağım.

Biraz becerikliyseniz eğer yarın sırrını açtırırsınız Dan-ceny'ye. Bu sırrın açılması için zaman da uygun: Dertli ve mutsuz çünkü. Küçük kız kiliseye günah çıkarmaya gitmiş ve her şeyi anlatmış. O günden beri öyle bir şeytan korkusu düşmüş ki içine, öyle bir dertli ki, bu sevdayı mutlaka bitireceğim diyor. Bana bütün endişelerini, sıkıntılarını döktü. Müthiş heyecanlı ve sıkıntılıydı, kan beynine sıçramıştı âdeta. Ayrılma mektubunu da gösterdi bana, bir yığın saçma sapan laf. Yanımda bir saate yakın şakırdadı durdu ve tek bir mantıklı kelime çıkmadı ağzından. Ama benim de canımı epey sıktı doğrusu. Bu kadar inatçı, aksi birine açılmak riskini de göze alamazdım herhalde!

Ama bütün bu gevezelik arasında da Danceny'ye iyice tutkun olduğunu da fark ettim: Hatta aşk burada hiç eksik olmayan o düzenlerinden, dolaplarından birini işe karıştırmış ve kızcağızla oynuyor... Bir yandan sevgilisiyle uğraşma arzusu, bir yandan da onunla uğraşırsa günaha girmekten korkması... Zavallı arzu ve korku arasında kıvranıp dururken, onu unutturması için Tanrı'ya yakarıyor ve bu duayı bütün gün tekrarlayıp durduğundan onu da sürekli düşünmüş oluyor.

Danceny'den birazcık daha uyanık biri için olup bitenlerden kötülük değil, iyilik gelirdi ancak ama bizimki öylesine acemi, öylesine çekingen bir âşık ki, ona yardımcı olamazsak en küçük engelleri bile aşabilmek için çok vakit kaybedecek, bizim planlarımızın gerçekleşmesine vakit bırakmayacak.

Doğrusunu söylemek gerekirse, siz haklısınız. Onun bu serüvene karışmış olması sizin kadar benim de canımı sıkıyor ama olan olmuş artık, yapacak bir şey yok ve de siz neden oldunuz bütün bunlara. Yazdığı yanıtı [\[17\]](#) görmek istedim. Öylesine safça laflar ediyordu ki acıdım ona! Kıza, insanın elinde olmayan bir duygunun bir suç sayılmaması gerektiğini kanıtlamak için nefes tüketiyor. Sanki insan karşı koymaz olduktan sonra bu duyguyu ister sayılmayacakmış gibi! Bu yanıt o kadar basit ve sıradan ki kızın bile kendiliğinden aklına gelmiş. Danceny'nin başına gelen talihsizlikten yakınması da oldukça dokunaklı ama üzüntüsü de o kadar tatlı, güçlü ve hatta gerçek ki bence bir erkeği bu kadar küçük bir tehlikeyle bu derecede üzme fırsatını bulan hiçbir kadın dayanamaz ve hevesini kursağında bırakmak istemez. Sonunda, kendisinin kızın sandığı gibi bir papaz olmadığını söylüyor.

Yaptığı en doğru iş de bu tabii ki çünkü insan kendini manastır aşkına teslim ederse Malta Şövalyeleri'ni tercih edeceğini sanmıyorum ben.

Her neyse, ben, bana laf getirebilecek öğütlere girişip vakit kaybetmeye gerek görmedim, ayrıca kandırabilecek miydim bakalım! O aşkı bitirmek kararını doğru bulduğumu ancak bu gibi durumlarda mektup yazmaktansa, yüz yüze gelip konuşmanın daha doğru olacağını anlatmaya çalıştım. Kendisinin yazdığı mektupları ve almışsa eğer hediyeleri de iade etmesi gerektiğini söyledim. Böylece kızın düşüncelerini doğru bulmuş gibi yaparak, onu Danceny'yle görüşmeye razı ettim. Hemen bir çare aradık bunun için. Annesini benimle birlikte çıkmaya ikna etme işini ben üstlendim. Bu işin karara bağlanacağı an yarın ya da yarın öğleden sonra. Danceny'nin haberi var durumdan ama ne olur, Allah rızası için, bir yolunu bulsanız da o güzel çobanı razı etseniz, o mahzun halini bıraksın. Madem kendiliğinden düşünemiyor, siz öğretin şu basit kuralı, olsun bitsin: Kuşkucu kimselerin kuruntularını yenmenin en etkili yolu onların ellerinde kaybedecek hiçbir şey bırakmamaktır.

Ayrıca bu gülünç sahnenin tekrarlanmasını istemediğim için kızın içinde, günah çıkaran papazların ağızlarının sıkı olup olamayacağı konusunda bir kuşku uyandırdım. Şimdi papaz gider de her şeyi annesine anlatır diye endişeleniyor. Bana çektirdiği korkunun öcü alınmış oluyor böylece. Öyle sanıyorum ki onunla bir kez daha konuştuktan sonra yaptığı aptallıkları önüne çıkan ilk adama anlatma huyundan vazgeçirebileceğim.^[18]

Allahaısmarladık Vikont: Siz hele bir Danceny'yi avcu-nuzun içine alıp, yönlendirmeye bakın. O iki çocuğu istediğimiz gibi oynatmazsak ayıp olur bize. Belki sandığımızdan zor olur ama düşünelim ki o kız, sizin düşmanınız Madam de Volanges'ın kızı ve benim düşmanım Gercourt'un da karısı olacak. Bu nedenler, çabalarımızı artırmak için yeterli değil midir sizce? Allahaısmarladık.

2 Eylül 17**

ELLİ İKİNCİ MEKTUP

Vikont de Valmont'dan Madam de Tourvel'e

Size aşkımdan söz etmeyi yasaklıyorsunuz, Madam. Bu yasağınza uymaya yetecek kadar güçlü mü benim yüreğim? Ben, aslında çok tatlı olması gereken ama sizin dayanılmaz hale getirdiğiniz bir duyguyla doluyum. Beni mahkûm ettiğiniz bir sürgün diyarında kuruyup gidiyorum. Mahrumiyet ve üzüntüden başka bir şey gördüğüm yok. Sizin ilgisizliğinizi ve kayıtsızlığınızı hatırladıkça daha fazla acı veren sıkıntılar içindeyim. Durum böyleyken, avunabileceğim son çareyi de çok mu görüyorsunuz bana? Acılar ve dertlerle doldurduğunuz ruhumu size açamazsam nasıl avunabilirim ben? Akmasına neden olduğunuz gözyaşlarını görmemek için gözlerinizi çevirecek misiniz? Kurban olmamı istediğiniz halde, kurbanınız olduğumu da mı söylemeyeyim? Ama sizin o temiz ve şefkatli ruhunuza yakışacak olan, uğrunuzda mutsuz olmuş bir bedbahtın yaralarını haksız ve amansız bir cezayla artırmak değil, ona acıdır herhalde. Aşkta korkar gibi gözükme ve verdiği acılara aslında kendinizin neden olduğunu anlamaktan kaçmak istiyorsunuz. Neden olan kimse paylaşmazsa çok acı verir o duygu tabii ki ama mutluluk karşılıklı bir aşkı da bulunamazsa nerede bulunabilir acaba? İki ruhun birbirine sevgiyle bağlanıp, hiçbir şeye aldırmandan kendilerini güven içinde hissetmeleri, kederlerin dinip, nazların artması, o büyüleyici umut, o tatlı anlar... bütün bunlar aşktan başka nerede bulunabilir? Siz aşkı karalıyorsunuz, oysa aşkın sunduğu nimetlerin tadını çıkarabilmeniz için kendinizi ona bırakmanız yeter. Ben de çektiğim sıkıntıları unutuyor ve aşkı savunmaya çalışıyorum.

Kendimi de savunmak zorunda bırakıyorsunuz beni, oysa ben yaşamımı size tapınmaya adadım ve siz bütün vaktinizi bende kabahat aramakla geçiriyorsunuz; beni sadakatsiz, sürekli aldatılabilecek biri gibi görüyorsunuz ısrarla. Size bizzat benim anlattığım bazı kabahatlerime bakıp beni hep onları işlediğim zaman neysem öyle görmekten zevk duyuyorsunuz. Beni sizden uzakta yaşamak sıkıntısına, böyle bir cezaya çarptırılmış olmanız yetmiyor, bir de eski eğlenceleri söz konusu ederek acımasızca alay ediyorsunuz. Beni onlardan ne kadar soğuttuğunuzu, onlara ne kadar ilgisiz hale getirdiğinizi bilmiyor musunuz yoksa? Verdiğim sözlere de, ettiğim yeminlere de inanmıyorsunuz. Ben duygularımın, sözlerimin doğruluğuna öyle bir tanık gösterebilirim ki, hiçbir biçimde reddedemezsiniz onu: Sizsiniz bu tanık. Sizden içtenlikle, açıkça kendinizi dinlemenizden başka bir şey istemiyorum. Aşkına inanmıyorsanız, kalbime sizden başka kimsenin sahip olmadığından bir an kuşkulanırsanız, bugüne kadar gerçekten kararsız olan bu kalbi artık kesinlikle kendinize bağladığınızdan emin değilseniz, ben sizin böyle bir yanlgı içinde olmanızın bedelini ödemeye razıyım. Acı çekerim tabii ki ama kesinlikle saygı duyarım kararınıza. Yok, eğer hem kendiniz hem benim için adaletli bir yargıda bulunarak sizin üstünüze hiç kimseyi sevmediğimi, sevmeyeceğimi siz de kabul etmek zorunda kalıyorsanız eğer, yalvarırım artık, birtakım hayallerle mücadele etmemi istemeyin benden. Ancak yaşamımla birlikte bitecek, ancak ve ancak yaşamımla bitecek bir duygudan kuşkuya düşmediğinizi göreyim ve hiç değilse bununla avunayım. Mektubumun özellikle bu noktasına olumlu bir yanıt vermenizi beklememe izin vermenizi rica ederim Madam.

Yaşamımın o dönemi beni sizin gözünüzde acımasızca kötülüyor gibi sanki. Susarım ama gerekirse onu da savunmak için söyleyebileceğim çok şey vardır.

Bir fırtınaya tutulmuştum, karşı koyamadım ama başka ne kabahat işledim? Kibar çevreye çok genç yaşta girdim, görgü kurallarından bütünüyle habersizdim, birçok kadın elden geçirdi beni âdeta. Hepsi de düşünmeme bile zaman bırakmadı. Düşünürsem, kendileri hakkında ağır bir karar vereceğimden korkuyorlardı sanki. Hiçbiri bana karşı koymuyordu, örnek olup ben mi onlara karşı koyacaktım? Yoksa benim kabahatim olmayan bir yanlışlık yüzünden kendimi mi cezalandıracaktım? Böyle bir davranış tabii ki gülünç ve gereksiz kaçırdı. Utanç veren bir hevesi unutturmak ve kendimi aklayabilmem için bir an önce ayrılmaktan başka bir yol var mıydı?

Ama hiç çekinmeden söyleyebilirim ki, bedenim o sarhoşluğu, belki de gururun coşkusu denebilecek o hal yüreğime kadar işleyemedi. Aşk için yaratılmış olan yüreğimi o aşk oyunları oyalayabilirdi belki ama sarmaya yetemezdi. Çevremdeki insanların hepsi çok hoştu ama hepsi de nefret uyandıran insanlardı, hiçbiri ruhumu etkileyemedi. Bana zevkler, hazlar sunuluyordu ama benim aradığım erdemdi. Benim de kendimi vefasız kabul ettiğim anlar olmadı değil ama bu vefasızlık iç dünyanın hassas olmasından kaynaklanıyordu yalnızca.

Aşkın asıl büyüleyici yanının ruhun üstün niteliklerinden geldiğini sizi görünce anladım, aşkı en yüce noktasına ancak bunlar çıkarabilir, bunlar arılaştırabilirmiş. Nihayet sizi sevmemeyi de sizden başkasını sevmeyi de başaramayacağımı anladım.

Kendinizi teslim etmekten çekindiğiniz ve kaderi hakkında söz söylediğiniz bu kalbin durumu budur işte Madam. Vereceğiniz karar ne olursa olsun, bu kalbi size bağlayan duyguları değiştiremezsiniz ve doğmalarına neden olan erdemler gibi onlar da ne değişir ne bozulur.

3 Eylül 17**

ELLİ ÜÇÜNCÜ MEKTUP

Vikont de Valmont'dan Markiz de Merteuil'e

Danceney'i gördüm. Açıldı ama tam bir açılma olmadı bu. Özellikle de inat etti, sevdiğinin küçük Volanges olduğunu söylemedi kesinlikle. "Akıllı, uslu, ayrıca dindar bir kadın" diyor. Bunun dışında, başından geçenleri ve hele bugünlerde olup bitenleri oldukça eksiksiz ve doğru biçimde anlattı. Ben elimden geldiğince kızıştırmaya çalıştım. Aşırı namusluluk gösterip çekinmesiyle, o gereksiz kuşkularıyla alay ettim ama huyundan vazgeçeceğe benzemiyor pek ve onu ikna edebileceğim konusunda söz veremiyorum size. Öbür gün belki daha ayrıntılı şeyler söyleyebilirim. Yarın Versailles'a götüreceğim, yolda iyice sıkıştırırım.

Bugünkü buluşma da umutlandırıyor beni. Kim bilir, bakarsınız her şey bizim istediğimiz gibi olup bitmiştir ve bize yalnızca olayı itiraf ettirmek, kanıtları elde etmek kalmıştır. Bunu siz benden daha kolay başarabilirsiniz herhalde. Küçük hanım o ketum âşığı gibi değil, insana daha kolayca güveniyor ve açılıyor ya da kimbilir gevezelikten hoşlanıyor, bu da aynı şey. Ben de elimden geleni yaparım.

Allahısmarladık, sevgili dostum, çok acelem var. Sizi bu akşam da göremeyeceğim, yarın da. Bir şey öğrenecek olursanız, bana yazın lütfen, dönüşte okur, haber almış olurum. Yarın gece kesinlikle Paris'te olacağım.

3 Eylül 17**

ELLİ DÖRDÜNCÜ MEKTUP

Markiz de Merteuil'den Vikont de Valmont'a

Tam adamını bulmuşsunuz! O Danceney varken işin içinde, ne öğrenilebilir ki! Size bir şey söylediyse eğer, hiç kuşkunuz olmasın ki kafadan atmıştır. Ben bu kadar budala bir âşık görmedim. Ona iyilik yaptığımıza pişman oldum doğrusu. Onun yüzünden az daha bana laf geliyor, ben kötü duruma düşüyordum! Üstelik de durup dururken! Mutlaka alacağım öcümü!

Dün Madam de Volanges'ı almaya gittim. Çıkmak istemedi. Bir rahatsızlık, huzursuzluk hissediyormuş. Razi etmek için uzun uzun diller dökmem gerekti. Biz çıkmadan Danceney çıkagelir diye çok korkuyordum. Çok kötü olurdu bu tabii ki! Madam de Volanges bir gün önce ona evde olmayacağını söylemişti. Kızı da ben de çok telaşlıydık. Nihayet çıkabildik; kız bizi uğurlarken elimi öyle coşkulu bir tavırla sıktı ki, ayrılma niyetinden vazgeçmemesine, bu isteğinde samimiyetle direnmesine rağmen ben o akşamdan çok önemli sonuçlar çıkardım.

Bu kadarla da kalmadı çektiğim sıkıntı, korku. Madam de ***'nın konağına varmamızdan yarım saat sonra Madam de Volanges hastalandı ansızın! Hemen eve dönmek istedi. Aksine ben de hiç istemiyordum bunu. Danceney ve kızı evde bir arada bulursak, ki çok da olasıydı bu durum, Madam de Volanges, çıkmamız için benim ne kadar uğraştığımı hatırlar ve benden kuşkulandır diye ödüm patlıyordu. Sağlığını ileri sürüp korkutmayı düşündüm. Bereket versin çok zor bir iş değildi bu. Araba sarsıntısı büsbütün hasta eder, şimdi buradan çıkmak korkutur beni diyerek, bir buçuk saat daha oturdum. Ancak zamanı geldiğinde çıktık. Eve vardığımızda kız utanıyor gibiydi, çabalarımın boşa gitmemiş olacağını düşünüp mutlu oldum.

İşin iç yüzünü öğrenmeyi tabii ki çok istediğimden Madam de Volanges'ın yanında kaldım. Hemen yattı. Akşam yemeğini onun odasında yedim, sonra dinlenmesi gerektiğini bahane ederek erkenden ayrıldık yanından. Kızının odasına geçtik. Kızcağız kendisinden beklediğim her şeyi yerine getirmiş hakçası. Kuşkuları, kuruntuları bırakmış, hep seveceğine dair yeminler etmiş, falan filan... sözün kısası nazlanmamış, sorun çıkarmamış ama o aptal Danceny, bulunduğu noktadan bir adım bile ileri gitmemiş. Öyle biriyle dargın kalmanın bir sakıncası olamaz çünkü barışmanın bir tehlikesi yoktur!

Kız onun daha da ileri gitmek istediğini, buna kendisinin izin vermediğini söylüyor ama bana öyle geliyor ki onun niyeti ya kendini övmek ya da Danceny'yi temize çıkarmak. Ayrıca bu konuyu da kuşkulu bir durumda bırakmayayım, iyice bir öğreneyim istedim. Hiç kuşku kalmadı neredeyse. O kızın kendini sonuna kadar savunması nereye kadar gidebilir acaba diye merak ettim. Kadınlığımı kullanıp, laftan lafa atlayarak öyle bir tahrik ettim ki... inan bana, isteklerin bu kadar kolaylıkla avlayabileceği bir insan olabileceğini düşünemiyorum! Gerçekten çok cici bir kız! Daha başka bir sevgiliye yaraşır tabii ki. Hiç olmazsa iyi bir kadın dostu olsun! Ben gerçekten yakınlık duyuyorum ona. Onu eğiteceğime dair söz verdim ve tutacağım sözümü. Yakınlık duyduğum, açılabilirim bir kadına ihtiyacım olduğunu biliyordum, başkası olacağına o olsun. Şimdilik ama... yani o sizin arzulanmış duruma gelmeden benim bir şey yapabilmem mümkün değil. Bunları düşündükçe Danceny'ye kızmamak mümkün mü?

Allahaısmarladık Vikont. Yarın bana, sabahleyin gelebilirseniz gelin, yoksa hiç gelmeyin. Şövalye çok ısrar etti, küçük eve gideceğiz onunla.

*4 Eylül 17***

ELLİ BEŞİNCİ MEKTUP

Cécile Volanges'dan Sophie Carnay'ye

Sen haklıymışsın Sophie'ciğim. Öğütlerine pek önem verilmiyor ama dediklerin doğru çıkıyor. Dediğin gibi Danceny günahlarımı anlattığım papazdan da benden de güçlüymüş. Önceden hangi durumda idiysek gene o duruma geldik. Pişman değilim. Sen şimdi kızacaksın bana ama bunun nedeni Danceny'yi sevmenin nasıl bir zevk olduğunu bilmemendir. Şöyle yapmalıydın, böyle yapmalıydın demek kolaydır, herkes gibi sen de söyleyebilirsin bunu ama sevdiğimiz birinin bir derdinin bizi ne kadar üzdüğünü, mutluluğunun bizim de mutluluğumuz olduğunu, içimizden evet derken, ağızımızla hayır demenin ne kadar güç olduğunu bilseydin hiçbir şey şaşırtmazdı seni. Ben bunu hissettiğim halde, çok da derinden hissettiğim halde anlayamıyorum hâlâ. Sözgelimi Danceny'nin ağladığını görünce onunla birlikte ağlamamak elimde olabilir mi? İnan ki yapamıyorum bunu. Onu mutlu görünce ben de mutlu oluyorum. Sen ne dersen de, işin aslı değişmiyor ve bu işin aslı da benim dediğim gibidir, biliyorum bunu.

Benim yerimde olmanı isterdim... yani şunu demek istiyorum... yerimi kimseye bırakmak niyetinde değilim de... yani keşke sen de birini sevmiş olsaydın. O zaman beni daha iyi anlar, daha az eleştirirdin diye söylüyorum. Sorun bu değil yalnızca, böyle olursa sen de daha mutlu olurdun, daha doğrusu gerçek mutluluğu asıl o zaman tatmaya başlarsın.

Bizim o eğlencelerimiz, gülüşmelerimiz falan hepsi çocukça şeylermiş inan. Bir kere geçip gittiler mi hiçbir şey kalmıyor geriye. Ama aşk! Aşk dedikleri o güçlü duygu! Tek bir söz, tek bir bakış,

sevgilinin orada olduğunu bilmek, yalnızca bu kadarı bile mutlu etmeye yetiyor insanı. Danceny'yi görünce, başka bir şey istemez oluyorum artık. Onu görmediğim zaman ondan başka bir şey istemiyorum. Nedenini, nasılını bilemiyorum ama hoşlandığım her şey ona benziyor, onu andırıyor. Yanımda olmadığı zaman onu düşünüyorum; yalnız kalıp, başka bir şey düşünmeden, yalnızca onu düşünebilmeyi başarabilirsem gene mutlu oluyorum. Gözlerimi kapıyorum, anında onu görür gibi oluyorum. Konuşmalarını hatırlıyor, sesini duyar gibi oluyor, içimi çekiyorum, bir ateş düşüyor sanki gönlüme, heyecanlanıyorum.. yerimde duramıyorum. Bir işkence sanki ama öyle bir işkence ki, anlatılamayacak kadar zevkli.

Bana öyle geliyor ki insanın gönlüne bir kez aşk düştü mü, bu aşk sevgiye ve dostluğa da yayılıyor. Sana duyduğum sevgi de değişmiş değil, gene manastırdaki gibi ama sözünü ettiğim o duyguyu Madam de Merteuil'e duyuyorum. Onu senin gibi değil de Danceny gibi seviyorum. Kimi zaman keşke Danceny o olsaydı diye düşünüyorum. Onu sevmem, belki de seninle benim aramdaki gibi bir çocuk sevgisi olmadığındandır. Belki de çoğu zaman ikisini birlikte gördüğümden yanılıyorum. Her neyse doğru olan şu ki, beni mutlu etmeye yetiyor. Ve ben bunda bir kötülük olabileceğini de sanmıyorum. Şimdiki durumumla kalmaya razıyım. Beni üzen tek şey evleneceğimi düşünmek. O Mösyö de Gercourt, anlattıkları gibiyse, ki öyle olduğundan hiç kuşum yok, ne olacak halim bilmem. Allahısmarladık Sophie'ciğim, seni her zaman şefkatle seveceğim.

4 Eylül 17**

ELLİ ALTINCI MEKTUP

Madam de Tourvel'den Vikont de Valmont'a

İstediğiniz yanıt ne işe yarayacak Mösyö? Duyularınıza inanmak bile onlardan sakınmak için fazladan bir neden değil mi? Doğru olup olmadıklarını araştırmaya gerek duymuyorum ve böyle duygulara karşılık vermeye ne hakkım ne de isteğim var. Bunun böyle olduğunu bilmek yetmez mi bana? Size de yetmeli herhalde, değil mi?

Diyelim ki gerçekten seviyorsunuz beni (sırf o tartışmanın yeniden başlamaması için razı oluyorum böyle düşünmeye), siz beni gerçekten sevince bizi birbirimizden ayıran engellerin ortadan kaldırılması kolaylaşmış mı olacak yani? Bana düşen, her şeye rağmen sizin o aşkı yenmenizi Tanrı'dan dilemek, umutlanmanızı derhal önleyerek o aşkı yenmenize yardımcı olmak değil midir? *Uyandıran paylaşmadığı takdirde o duygunun çok acı verdiğini* siz de söylüyorsunuz. Öte yandan benim bu duyguyu paylaşmamın olanaksız olduğunu da biliyorsunuz. Başıma böyle bir felaket gelse ben daha acınacak bir duruma düşerim belki ama siz mutlu olamazsınız. Bu sözümün doğruluğundan kuşkulananmayacak kadar saygılı olduğunuzu ummak istiyorum. Yalvarırım huzura ihtiyacı olan bir kalbi sıkıntıya düşürme arzularınızdan vazgeçin. Beni, sizinle tanışmış olmayı bir felaket kabul etmeye zorlamayın.

Beni seven ve sayan bir adamın eşiyim, ben de eşimi seviyor, sayıyorum ve böylelikle de ödevlerim ve zevklerim birleşmiş oluyor. Mutluyum. Mutlu olmak zorundayım. Bundan daha ateşli zevkler varsa onları istemem, bilmek de istemem. İnsanın içinin rahat olması, tasasız, kedersiz günler geçirmesi, akşam hiçbir günahın acısını duymadan uyuyup, sabahleyin vicdanında hiçbir ağırlık olmadan uyanması kadar büyük bir zevk olabilir mi? Sizin mutluluk dediğiniz şey haz özleminin verdiği coşkudan, tutkuların kopardığı fırtınadan başka bir şey değil ve bu öyle bir fırtına ki, kıyıdan

bakıldığında bile korkunç... insan nasıl göze alabilir bu fırtınaları? Binlerce batığın enkazıyla kaplı bir denize açılmaya nasıl razı olabilir? Üstelik de kiminle? Hayır Mösyö, ben karada kalacağım, beni karada tutan bağlardan hiç şikâyetçi değilim. Onları koparmak istemem. O bağlar olmasaydı bile, kendim bulmaya çalışırdım en kısa zamanda onları.

Niçin peşimden ayrılmıyorsunuz? Niçin inatla arkamdan geliyorsunuz? Bana ara sıra mektup yazacaktınız, ardı arkası kesilmiyor mektupların. Mektuplarınızda akıllı uslu laflar edecektiniz, sürekli o çılgınca aşkıınızdan söz ediyorsunuz. Beni, burada olduğunuz zamankinden daha çok kuşatıyorsunuz düşüncelerinizle. Bir suretiniz buradan uzaklaştı, başka bir suretiniz gene hep burada. Söylememeniz istenen şeyleri başka bir biçimde söylüyorsunuz sürekli. Birtakım aldatıcı sözlerle beni üzmemekten zevk duyuyorsunuz ve gösterdiğim gerekçeleri kesinlikle dikkate almıyorsunuz. Size kesinlikle yanıt vermek istemiyorum artık, yanıtlamayacağım artık... ayarttığınız kadınlardan ne biçim söz ediyorsunuz! Ne kadar küçük görüyorsunuz onları! Bazıları hak etmiştir bunu, olabilir ama hepsi o kadar küçümsenecek insanlar olabilir mi? Öyledirler tabii, değil mi ki ödevlerini ihmal edip günah olan bir aşktan kaçmamışlar. O anda her şeyi yitirmişler, her şeylerini verdikleri adamın saygısına bile hakları kalmamış. Çektikleri işkenceyi hak eden kadınlar olmuşlar ama bunu düşünmek bile titretiyor insanı. Ayrıca beni ne ilgilendirir? Onlarla da sizinle de neden uğraşayım? Ne hakla gelip benim huzurumu bozmaya kalkışıyorsunuz? Rahat bırakın beni, görmeyin bir daha, mektup yazmayın, rica ediyorum, emrediyorum. Bu benden alacağınız son mektuptur.

*5 Eylül 17***

ELLİ YEDİNCİ MEKTUP

Vikont de Valmont'dan Markiz de Merteuil'e

Dün eve dönünce mektubunuzu gördüm, okudum ve öfkeniz çok hoşuma gitti, Danceny bu kusurları size karşı işlemiş olsaydı, daha çok kızamazdınız. Sevgilisini küçük sadakatsizliklere alıştırmamız mutlaka öç alma isteğinizden kaynaklanıyordur.

Çok kötüsünüz! Evet çok çekicisiniz ve size karşı direnilememesi şaşırtmıyor beni. Danceny değilsiniz ki siz!

O roman kahramanı âşığı ezberledim artık. Benim için bir sır değil kesinlikle. Namuslu bir aşkın en büyük mutluluk olduğunu, bir duygunun, bin entrikadan yeğ tutulması gerektiğini o kadar söyledim ki, bir an geldi ben de acemi, çekingen bir âşık oluverdim sonunda. Benim düşüncelerimi kendi düşüncelerine çok uygun buldu, temiz kalpliliğime, saflığıma vurulup her şeyi anlattı bana ve artık aramızda koşul falan tanımayan bir dostluk olacağına dair yemin ettik. Ne var ki bu dostluk tasarılarınızda hiçbir gelişme kaydetmiyor.

Bir kere, ben öyle sanıyorum ki, Danceny'nin inancına göre bir kızın namusu bir kadının namusundan çok daha titizlikle gözetilmelidir çünkü kızın kaybedecekleri çok daha fazladır. Özellikle de kız erkekten zengin olursa, ki kendi durumu böyledir, erkeğin kızı ya kendisiyle evlenmek ya da namusu lekelenmiş olarak yaşamak zorunda bırakmasını affedilmez bir kabahat olarak görüyor. Kızın saflığı, annesinin gösterdiği güven ve buna benzer birtakım başka şeyler çekingenliğini artırıp, ileri gitmesine engel oluyor. Bu düşünceleri doğru gerçi ama onları çürütmek de o kadar zor değil. İnsan biraz beceri gösterebilirse, aşk da yardım ediyor bir yandan zaten. Uçup gider o düşünceler. Zamanın

böyle kuruntuları gülünçleştirdiğini, onlara aldırmadığını kanıtlamak hiç mesele değildir. Ama Danceny'yi hizaya getirmeye engelleyen başka bir şey var: Durumdan hoşnut o. İlk aşkların çoğu namusa bağlıdır, daha saftır, her koşulda daha yavaş gelişirler. Niçin böyledir, bilir misiniz? Âşık kuşkulu, kuruntulu, çekingen olduğu için böyle olduğu sanılır ama değildir. İlk aşkı yaşayan gönül o tanımadığı, bilmediği duyguyla şaşırır bir denbire, attığı her adımda durup kendisini büyüleyen o duyguyu derin biçimde tatmak ister. Bu büyü körpe bir gönülde başka bir zevki unutturacak kadar güçlü olur. Bu o kadar doğrudur ki sürekli kadın peşinde koşan bir adam bile âşık olunca, olabilirse tabii, o anda zevk almaya, haz duymaya koşmayı unutturur, en azından aceleci davranmaz. Danceny'nin, Matmazel de Volanges'la olan durumuyla benim Madam de Tourvel'le olan durumum arasında yalnızca ve yalnızca noksanlık fazlalık farkı vardır.

Bizim delikanlıyı coşturmak için önüne daha fazla engel çıkarmak gerekirdi. Özellikle de işin içinde biraz gizlilik, sır falan bulunsa çok daha iyi olurdu. Çünkü o gizlilik, o gizem bir korkusuzluk verir insana. Ona bu kadar yardımcı olmakla zararlı olduğumuzu söylerlerse, karşı çıkamam bu düşünceye. Sizin tavır ve tutumunuz ancak istek ateşleri duyan, deneyimli bir adam için geçerli olurdu ama düşünmeniz gerekirdi ki genç, namuslu, gerçekten seven bir adam için gördüğü sevginin asıl değeri, aşkın kanıtı olmasıdır. Dolayısıyla sevildiğinden ne kadar emin olursa girişkenlikten de o kadar kaçınır. Şimdi yapılması gereken nedir, bilemiyorum ama kızın evlenmeden önce sizin istediğiniz duruma gelebileceğini hiç sanmıyorum. Emekleriniz boşa gidecek, çok canımı sıkıyor bu iş ama bir çözüm de bulamıyorum.

Ben burada her şeyi en ince noktasına kadar düşünüp tartışırken siz orada Şövalye'nizle keyif çatıyorsunuz. Bunu düşündüm de sizin Şövalye'ye, benim uğruma bir sadakatsizlik etmeye söz verdiğinizi hatırladım. Hem sözlü olarak değil *yazılı* olarak da verdiniz bu sözü, mektubunuz bende ve onu geçerliği kalmamış bir senet durumuna sokmayacağım. Biliyorum daha vadesi gelmedi ancak lütfetseniz de vadeyi beklemeden olmaz mı? Ben de faizi ona göre hesaplarım. Ne dersiniz benim sevgili dostum? Bu kadar sadakat göstermekten bıkmadınız mı? Şövalye o kadar bulunmaz biri mi yani? Şunu söylememe izin verin: Siz beni unuttuğunuz için onu bu kadar değerli buluyorsunuz ve ben sizi bunu itiraf etmek zorunda bırakacağım.

Allahâısmarladık sevgili dostum. Sizi dilediğim gibi kucaklıyor ve öpüyorum. Şövalye'nin bütün ateşli öpüşlerine meydan okuyorum!

5 Eylül 17**

ELLİ SEKİZİNCİ MEKTUP

Vikont de Valmont'dan Madam de Tourvel'e

Ben ne yaptım da Madam, böyle sitemleri reva görüyor ve bu kadar öfkeleniyorsunuz bana? Çok ateşli olmasına rağmen saygısını hiç eksik etmemiş bir sadakat, en küçük isteklerinize bile tam bir itaat. Duygularımın da yaptıklarımın da kısa bir hikâyesi işte. Karşılık görmeyen, görmeyecek bir aşkın verdiği çökertici kederleri ancak sizi görmekle gidermeye çalışıyordum. Ondandır da yoksun kalmam gerektiğini emrettiniz ve hiç karşı koymadan uydum emrinize. Bu fedakârlığıma ödül olarak mektup yazmama izin verdiniz, şimdi o biricik zevki de elimden almak istiyorsunuz. Kendimi savunmaya çalışmadan teslim olmaya razı olabilir miyim? Olamam tabii ki. Gönlüm, elimde kalan tek zevke nasıl bağlı olmayacak, üstelik de sizin bağışlamış olduğunuz bir zevk bu.

Çok sık mektup yazdığımı söylüyorsunuz! Ama düşünün ki on gündür süren bu özlem içinde hayalinizle geçirmedğim bir an bile olmadı ve buna rağmen yalnızca iki mektup gönderdim. *Yalnızca aşkımdan söz ediyordum!* Düşündüklerimden başka ne söyleyebilirim ki? Gene de büyük çaba harcadım ve hafifleterek dile getirdim. İnanın Madam, gizleyemiyorum artık ve ancak o kadarını gösterdim ben size. Beni korkutmaya çalışıyor, bir daha cevap vermeyeceğinizi söylüyorsunuz. Demek sizi her şeyden üstün gören, size sevgiden de çok saygı duyan bir insana haksızlık etmeniz yetmiyor, bir de aşağılamak istiyorsunuz onu, öyle mi? Bu korkutmaya çalışmanın, öfkenin nedeni ne? Niçin ihtiyaç duyuyorsunuz bunlara? En haksız emirlerinizin bile yerine getirileceğinden emin değil misiniz? Tek bir isteğinize bile karşı koymanın elimden gelmeyeceğini siz kendiniz de görmediniz mi? Beni egemenlik altına almış olmayı fırsat bilip işkence yapmaktan çekinmeyecek misiniz? Huzura ihtiyacınız olduğunu söylüyorsunuz. Beni mutsuz ettikten, haksızlık ettiğinizi kabul ettikten sonra da kalabilecek mi o huzurunuz? Günün birinde, “Kaderi benim elimdeydi, onu mutsuz ettim. Yardım istiyordu, yalvarıyordu. Hiç acımadan yüzüne baktım,” demeyecek misiniz? Benim umutsuzluğumun nerelere varabileceğini kestirebiliyor musunuz? Kestiremezsiniz tabii ki.

Benim çektiğim sıkıntıları anlayabilmek için sizi ne kadar sevdiğimi bilmek gerekir ama siz benim yüreğimden habersizsiniz.

Siz beni nelere kurban ediyorsunuz? Ancak hayalinizde var olan birtakım korkulara. Kim veriyor o korkuları size? Size tapan bir adam, üstündeki mutlak egemenliğinizin hiç eksik olmayacağı bir adam. Sürekli emirlerinizi yerine getirecek olan bir duygudan niçin korkuyorsunuz? Nesinden korkuyorsunuz bu duygunun? Ama sizin hayaliniz birtakım canavarlar yaratıyor, onların verdiği ürpertinin aşktan geldiğini sanıyorsunuz siz. Biraz güven duyarsanız dağılıverir bu hayaletler.

Bir bilge, “Korkularımızı dağıtmak için nedenlerini irdelemek hemen her zaman yeterlidir,” diyor^[19]. Bu gerçek en çok aşk alanında gösterir kendini. Bir kez sevince korkularınız geçer gider. Sizi korkutan şeyler yerine, bir bakmışsınız çok tatlı bir duyguyla, şefkatli, her isteğinize boyun eğen bir âşık gelivermiş. Artık günlerinize mutluluk vurmıştır damgasını, önceki günlerinizi o duyguyu tanımadan geçirmiş olmanızdan başka bir pişmanlığınız kalmaz. Ben bile eski yanlışlarımdan dönüp yalnız sizin aşkınızla yaşamaya başladığımdan bu yana zevk içinde geçirdiğim zamanımı o şekilde yitirmiş olduğuma pişmanım. Şunu artık anlıyorum ki beni mutlu etmek de ancak sizin elinizdedir. Ama yalvarıyorum size bu mektupları yazmanın verdiği zevk, sizin hoşunuza gitmeyen bir şey yapmış olma kederiyle bulanmasın. Sözüünüzden çıkmak istemem ama ayaklarınıza kapanıp yalvarıyorum, elimden almak istediğiniz mutluluğu istiyorum sizden, bana bırakmış olduğunuz tek mutluluğu. Haykırıyorum: Kulak verin yalvarmalarına ve görün gözyaşla-rımı. Ah Madam, bunu da mı çok göreceksiniz yoksa bana?

7 Eylül 17**

ELLİ DOKUZUNCU MEKTUP

Vikont de Valmont'dan Markiz de Merteuil'e

Danceny bir şeyler saçmalayıp duruyor. Nedir bunların anlamı, biliyorsanız söyleyin bana. Ne olmuş? Ne kaybetmiş? Yoksa sevgilisi onun o ebedi saygısına mı kızmış? Doğrusu kızılmayacak gibi de değil. Bu akşam beni görmek istiyormuş, mutlaka bir buluşma saati vermem gerekiyormuş, verdim ama ne diyeceğim ki ben ona? Hiçbir işimize yaramayacaksa bütün zamanımı onun yakınmalarını

dinlemekle geçiremem doğrusu. Âşıkların sızlanmaları ancak tiyatrodaki dinlenir, o da çalgılı olursa. Neymiş işin iç yüzü, bana düşen ne, söyleyin lütfen. Yoksa o konuşma pek sıkıntılı geçeceğe benziyor. Ben kaçmanın bir yolunu bulmaya çalışayım. Bu sabah sizinle konuşabilecek miyim? *İşiniz varsa*, bir mektup yazın hiç değilse, nasıl davranacağımı, neler söyleyeceğimi anlatın.

Dün neredeydiniz? Görüşemiyoruz artık. Böyle olduktan sonra, beni eylül ayında Paris'te tutmanıza hiç gerek yokmuş. Kararınızı verin bir bakalım, Kontes de B***'den bir mektup aldım, beni çok acele köye davet ediyor; hem de çok hoş bir üslup kullanmış davet ederken! "Kocamın bir korusu var, dünyanın en güzel korusudur. Burada dostlarını eğlendirmek için büyük bir özenle bakar o koruya" diyor. Bu koruda benim de epey bir hakkım var biliyorsunuz. Sizin işinize yaramayacaksam, gidip onu göreyim bir. Allahısmarladık. Danceny, dört gibi bizde olacak.

*8 Eylül 17***

ALTMİŞİNCİ MEKTUP

Şövalye Danceny'den Vikont de Valmont'a

(önceki mektuba ilişik)

Ah! Mösyö bir bilerseniz, ne kadar umutsuzum, mahvoldum. Sıkıntılarımı kâğıda döküp açık edemem. O dertleri güvenilir ve sadık bir dostta dökmeye ihtiyacım var. İhtiyacım olan avutucu sözlerinizi, öğütlerinizi dinlemek üzere saat kaçta göreyim sizi? Size içimi döktüğüm gün ne kadar mutluyummuşum meğer! Ama şimdi durumum çok farklı! Her şey değişti benim için artık. Çektiklerim, acılarımın çok küçük bir bölümü. Ben asıl, sevdiğim birinin ne durumda olduğunu merak ediyor, asıl buna tahammül edemiyorum. Siz benden daha mutlusunuz çünkü onu görebilirsiniz. Benden bu yardımı esirgemeyeceğinizi umuyor ve dostluğunuzdan bekliyorum bunu. Ama daha önce sizinle konuşmalı, olup biteni anlatmalıyım size. Bana acır, yardım edersiniz. Umudum yalnızca sizsiniz. Duygulu bir insansınız, aşkın ne olduğunu biliyorsunuz. Yalnızca size içimi dökebilirim. Yardımınızı esirgemeyin benden.

Allahısmarladık Mösyö, kederimi hafifleten tek şey sizin gibi bir dostum olduğunu düşünmek. Sizi saat kaçta görebileceğimi bildirin lütfen. Sabahleyin olmazsa, öğleden sonra erken bir saatte olsun hiç değilse.

*8 Eylül 17***

ALTMİŞ BİRİNCİ MEKTUP

Cécile Volanges'dan Sophie Carnay'ye

Ah Sophie'ciğim, Cécile'ine acı, acı bu zavallı kardeşine! Ne kadar bahtsız bir insanmışım! Annem her şeyi biliyor. Neden, nasıl şüphelenmiş, bir türlü anlayamıyorum ama anlamış her şeyi işte. Dün akşam sinirli gördüm annemi biraz. Pek aldırmadım. Oyununu bitirinceye kadar oturdum ben de, akşam yemeğine gelen Madam de Merteuil'le güzel güzel sohbet ettik, Danceny'yi konuştuk biraz. Ama kimsenin sözlerimizi duymuş olabileceğine ihtimal vermiyorum. Madam de Merteuil gitti, ben de odama çekildim.

Yeni soyunmuştum daha, annem geldi, hizmetçimi gönderdi, masamın anahtarını istedi benden. Hem öylesine sert bir üslupla söyledi ki bunu, her tarafım titredi, birden düşeceğim sandım. Anahtarı bir türlü bulamıyormuşum gibi uzun uzun aradım ama sonunda anneme vermek zorunda kaldım onu. Annem anahtarı alır almaz gidip Danceny'nin mektuplarının bulunduğu çekmeceyi açiverdi! Öyle şaşırdım ki, "Bunlar ne böyle?" diye sorduğu zaman, "Bir şey değil!" dedim ama en üstteki mektubu okumaya başladığını görünce zor attım kendimi bir koltuğa. Çok kötü olmuştum, bayılmışım. Annem hizmetçiyi çağırmış, ben ayılınca odadan çıktı ve yatıp uyumamı söyledi. Danceny'nin bütün mektuplarını alıp götürdü. Gece, karşısına çıkacağımı düşündükçe zangır zangır titriyorum. Bütün gece ağladım.

Sana bu mektubu güneş doğarken yazıyorum, Josephine gelir diye umut ediyorum. Onunla başbaşa kalıp konuşabilir-sem Madam de Merteuil'e yazacağım birkaç satırlık bir mektubu geçerken bırakmasını rica edeceğim. Olmazsa onu da bu zarfın içine koyarım, senden gidiyormuş gibi gönderirsin. Beni ancak Madam de Merteuil avutabilir. Hiç değilse Danceny'den söz ederiz. Danceny'yi bir daha görebileceğimi ummuyorum. Ne talihsiz insanmışım! Madam de Merteuil belki lütfedip gönderir Danceny'ye yazacağım mektubu. Josephine'e veremem o mektubu, hele hizmetçime hiç güvenemem. Masamın çekmecelerinde mektuplar bulunduğunu o söylemiştir belki de anneme.

Uzatmayacağım bu mektubu, Madam de Merteuil'e de yazacağım, zaman kalmalı onun için. Danceny'nin mektubunu yazmam gerekir, Madam de Merteuil göndermeyi kabul ederse hazır bulunsun! Sonra yatarım. Sabah odama girdiklerinde yatakta bulsunlar beni. Annemin yanına gitmemek için hasta olduğumu bahane edeceğim. Yalan da sayılmaz hani. Ateşim olsa, bu kadar acı çekmezdim. O kadar ağladım ki, gözlerim yanıyor, midemde bir ağırlık var, nefes alamıyorum. Danceny'yi bir daha göremeyeceğimi düşünüyorum da ölsem daha iyi diyorum. Allahısmarladık Sophie'ciğim. Daha fazla uzatamayacağım, gözyaşlarım boğuyor.

7 Eylül 17**

Not: *Cécile Volanges'ın Markiz'e mektubunu buraya almadık çünkü bu mektupta da önceki mektupta olanlar, daha kısa bir biçimde anlatılmış. Şövalye Danceny'ye yazdığı mektup ise bulunamadı. Nedeni, Madam de Merteuil'ün Vikont'a gönderdiği ALTMIŞ ÜÇÜNCÜ Mektupta görülecek.*

ALTMIŞ İKİNCİ MEKTUP

Madam de Volanges'dan Şövalye Danceny'ye

Mösyö, bir annenin güvenini ve bir çocuğun saflığını istismar edip bazı yakışsız işler yaptıktan sonra, en candan dostluk karşısında üstünüze düşen görevleri unutmuş olduğunuz bir eve bir daha giremezseniz şaşırmayacaksınız elbette. Size mektup yazarak gelmemenizi rica etmeyi, sizi içeri almamaları için kapıcılara emir vermekten daha uygun buldum çünkü uşakların davranışları hepimizin canını sıkabilirdi. Beni böyle bir şeye de zorlamayacağınızı ummanın elbette hakkım olduğuna inanıyorum. Ayrıca şunu da söyleyeyim ki artık kızıma gene yanlış bir şey yaptırmaya kalkışırsanız, kızım elinizden kurtulmak için hayatının sonuna kadar dünya işlerinden uzak bir yere kapanmak zorunda kalacaktır. Onurunu lekelemeye kalkıştığınız gibi, onu mutsuz etmekten çekinip çekinmediğinizi de göstermeniz gerekiyor Mösyö. Ben son kararımı verdim, kendisine de bildirdim bunu.

Mektuplarınızı ilişikte gönderiyorum. Buna karşılık sizin de kızımдан aldığınız mektupları yollayacağınızı, olup bitenlerden hiçbir iz kalmaması gerektiğini sizin de kabul edeceğinizi umuyorum. Bu gibi şeylerin anısı beni darıltmak, kızımı utandırmak ve sizin vicdanınızı rahatsız etmekten başka bir şeye yaramaz. Saygılar...

7 Eylül 17**

ALTMİŞ ÜÇÜNCÜ MEKTUP

Markiz de Merteuil'den Vikont de Valmont'a

Danceney'nin mektubunda neler söylemek istediğini biliyorum tabii ki! Bu mektubu yazmasına neden olan benim aslında. Bence şimdiye kadar yaptığım en güzel iş de bu oldu. Sizin son mektubunuzdan sonra hiç vakit kaybetmedim ve Atinalı mimar gibi ben de, "Onun söylemiş olduğunu, ben gerçekleştireceğim" dedim.

O yakışıklı roman kahramanı âşığın önüne engeller çıkması gerekiyormuş demek, demek rahat rahat uyuyormuş! Bu iş benim işim, ona öyle bir uğraş buldum ki bakalım uyku uyuyabilecek mi bundan sonra? Zamanın değerini unutmuş gözüküyordu, şimdi ben öğreteyim ona bir de ağlasın dursun yitirdiği zamanın arkasından! Daha şimdiden pişmandır eminim. Söylediğinize göre onun bu konuda daha bir gizliliğe ve de gizeme ihtiyacı varmış. Güzel! Artık hiç eksik kalmayacak bu ihtiyaç onun için. Benim çok güzel bir huyum vardır: Yanlışlarımı bir gösteren olursa, onları düzeltmeden yapamam. Bakın anlatayım ne yaptığımı size.

Geçen sabah eve dönünce sizin mektubunuzu okudum. Söylediklerinizde çok haklı buldum sizi. Hastalık nedenini çok iyi teşhis ettiğiniz kanısına vardığım için, çare bulmayı da üstlendim. Ancak önce biraz uyuyayım dedim. O yorulmak nedir bilmeyen Şövalye hiç uyutmamıştı ki! Ben de uyuyacağımı sanmıştım ama olmadı. Aklım hep Danceney'deydi. Onu kayıtsızlığından kurtarma ya da cezalandırma düşüncesiyle gözümü kırpmadım. İyice ölçüp biçtim neler yapabileceğimi ve ancak ondan sonra iki saat kadar dinlenebilme olanağı buldum.

Hemen o akşam Madam de Volanges'a gittim. Kızıyla Danceney arasında bir tehlikeli ilişki bulunduğu kesinlikle inandığımı söylemeyi düşünmüştüm ve söyledim. Sizi çok iyi anlayan bu kadının, konuyla ilgili olarak gözleri bağlanmıştı sanki. Bana ne dedi önce, biliyor musunuz? Kesinlikle yanıliyormuşum, kız daha çocukmuş... falan filan... bütün bildiklerimi anlatamazdım. Bazı *bakışları ve sözleri fark ettiğimi*, bunların bendeki erdem ve dostluk duygularını kuşkulandırıldığını söyledim. Yani dindar bir kadın gibi konuştum. Üstelik "Bir kere mektup alıp veriyormuş gibi de gördüm" dedim. Sonra şöyle devam ettim: "Şimdi hatırlıyorum, kızınız bir gün, yanımda masasının çekmecelerinden birini açmıştı, içinde kâğıtlar vardı. Saklıyordur onları herhalde. Sizin haberiniz var mı, sık mektuplaştığı biri var mı?" Ben bunları söyledikten sonra Madam de Volanges'ın yüzünün şekli değişti, gözleri doldu. "Teşekkür ederim. Ne kadar iyi bir insan olduğunuzu ve beni sevdiğinizi bilirdim. Araştırır, anlarım işin iç yüzünü" dedi.

Kuşku uyandıracak kadar uzun sürmeyen bu görüşmeden sonra kalktım, kızın yanına gittim. Daha sonra onu da bıraktım ve annesinden, kızına, bu işi benden öğrendiğini söylememesini istedim. Söz verdi bana. Ben de zaten, çocuğun bana güvenip sırlarını açması iyi olur, ona *aklı başında öğütler* veririm demiştim. İnanıyorum ki Madam de Volanges sözünde duracaktır çünkü kızına bu gibi

durumları hep kendisi fark ediyormuş gibi gözükmek ister. Ben de böylelikle hem kızla dostça konuşmayı sürdürebiliyor hem de Madam de Volanges'ın beni ikiyüzlü sanmasına olanak bırakmıyordum. Özellikle de bundan çok korkuyordum. Bir şey daha kazandım: Bundan sonra kızla istediğim kadar uzun uzun ve gizlilik içinde konuşabileceğim, annesi kuşkulananmayacak.

Hemen o akşam yararlandım fırsattan. Oyun biter bitmez kızı bir kenara çektim ve Danceny konusunu açtım. O konu açılınca susmak bilmiyor. Ertesi gün onu gördüğünde ne kadar sevineceğini söyleyerek öyle heyecanlandırdım, coşturdum ki pek keyifli oldu. Ne saçmalıklar, ne anlamsız şeyler söyledim bilemezsiniz! O zevki elinden aldık, hiç değilse umuduyla avut-malıyız! Ayrıca, bu umuttan sonra başına gelecekleri daha kötü bulup üzülür ve kesinlikle inanıyorum ki ne kadar çok üzülürse ilk fırsatta bunun acısını çıkarmaya da o kadar hevesli olur. Zaten büyük maceralara sürüklemek istediğiniz birini, büyük olaylara alıştırmak gerekir.

Hem Danceny'yi elde etmek zevki biraz gözyaşına mal olmuş, ne çıkardı bundan? Danceny için çıldırıyor, söz veriyorum, Danceny onun olacak, hem de bu fırtına yüzünden daha da çabuk onun olacak. Şimdi yaşanan kötü bir düşür yalnızca ve uyanması da tatlı olur bu düşten. Doğrusu, sanıyorum bana minnet ve şükran hisleri içinde olmalı kız. Biraz şaka yaptıysam ne olur yani? Biraz da eğlenmemiz gerekir herhalde.

Les sots sont ici-bas pour nos menus plaisirs^[20]

Ve sonunda eve döndüm, durumdan çok memnundum. Şöyle düşünüyordum: “Ya Danceny önüne çıkan bu engellerle silkinip canlanır, ben de ona elimden geldiği kadar yardım ederim ya da Danceny denilen o adam benim çok kez düşündüğüm gibi budalanın tekidir, iyice yere serilir ve tamamen umudunu keser. Durum böyle olunca ben de en azından elimden geldiği kadar öcümü almış olurum. Bu arada Madam de Volanges'ın bana olan saygısı, kızının dostluğu, her ikisinin de güveni artacaktır. Daha iyi ne olabilir benim için. Benim bu işlere bulaşmamın asıl nedeni olan Gercourt'a gelince, onun da karısının kafasını karıştırdım. Tam istediğim duruma getirmeyi başaramazsam ya çok şanssızmışım ya da pek acemiymişim demektir. Bu tatlı düşünceler içinde yatağa girdim. Hemen uyumuşum ve çok da geç kalktım.

Uyandığımda iki mektup buldum: Biri anasından, biri kızından gelmişti ve her ikisi de bana, “Beni ancak siz avutabilirsiniz” diyordu. Aynen bu ifade. Bir gülme aldı beni! Her iki tarafı da teselli etmek ve birbirine iyice zıt iki derdin dermanı olmak hoş değil mi? Tanrı gibi bir şey oldum! Kör faniler benden birbirini tutmaz şeyler isteyecek, ben de çok eskiden beri vermiş olduğum kararlarda en küçük bir değişiklik yapmayacağım. Ama o yüce kişilik rolümü bırakıp avutucu melek işlevi üstlendim. Üzüntülü dostlarınızı yalnız bırakmayın derler ya hep, ben de o sözün gereğini yerine getirdim.

Önce annesiyle görüştüm: Öyle dertli, öyle üzüntülüydü ki ona bakınca, o ahlâk düşkünü güzeliniz tarafından size yapılmış olanların hiç değilse bir bölümünün öcü alındı diye düşündüm. İstediklerimin daha da fazlasını elde etmişim. Tek bir korkum vardı: Ya şimdi Madam de Volanges durumdan yararlanarak kızının kendisine açılması yönünde girişimlerde bulunursa diye düşünüyordum -doğrusunu söylemek gerekirse zor bir şey değildi bu da- ona tatlı tatlı davranması, onunla biraz dostça konuşması, yerinde birtakım öğütlere hoşgörülü bir şefkat havası ve tavrı katması yeter de artardı bile. Allah'tan ki sert ve çok müşkülpesent davrandı, tutması gereken yolun tam tersini tuttu ve işimi kolaylaştırdı. Aslında az daha bütün planlarımızı alt üst edecekti. Kızını tekrar

manastıra göndermeye kalkıştı! Ama ben engelledim ve manastıra gönderme işini, Danceny kızın peşini bırakmadığı takdirde uygulamaya konabilecek bir korkutma kozu olarak elinde bulundurmasını söyledim. Böylelikle iki genci biraz daha temkinli davranmak zorunda bırakmış olur ve bu da bizim işin başarılabilmesi için kesinlikle gereklidir.

Sonra kıza gittim. Bilemezsiniz üzüntü nasıl yarıyor ona, ne kadar güzelleştiriyor! Kendini beğendirmeye çalışan bir kız olsa, ağlar dururdu ancak bu sefer kurnazlıktan değil gerçekten ağlıyordu. Hiç fark etmemiş olduğum bu yeni güzelliği dikkatimi çekti. Çok da hoşuma gitmişti. Onu önce acemice avutmaya çalıştım yani insanın üzüntülerini avutmaktan çok artıran şeyler söyledim. Böylece âdeta tıkanma noktasına getirdim onu. Ağlayamıyordu artık, bir ara sinirinden çırpınacak diye korktum. Hemen yatmasını istedim, karşı çıkmadı. Hizmetçiyi çağırmadık, soyunmasına ben yardım ettim. Saçlarını düzeltmemişti ve az sonra çırılçıplak gerdanına ve omuzlarına döküldü bu saçlar. Eğildim ve öptüm. Kollarımın arasına sokuldu, gene ağlamaya başladı. Müthiş güzeldi! Magdalena da bu kız gibi idiyse tövbekârlık durumunda günahkârlık durumundan daha tehlikeli olmuştur.

Mahzun güzelimiz yatağına girdikten sonra onu, gerçekten avutmaya çalıştım. Önce o manastır korkusunu giderdim. Sonra içinde Danceny'yi gizlice görme umudu uyandırdım. Yatağın kenarına ilişiverdim: "O şimdi burada olsaydı" dedim.. bu minval üzere konuşmalar yaparak onu avuta avuta, sonunda üzüntüsünü unutturacak bir duruma getirdim. Birbirimizden çok memnun olmuş halde ayrılacaktık ama kız Danceny'ye mektubunu götürmemi istemeye kalktı benden. Kabul etmedim. Nedenlerini söyleyeyim, kuşkusuz siz de hak vereceksiniz.

Mektubu götürmeyi kabul etmek her şeyden önce kendimi Danceny karşısında zor duruma düşürmek olurdu. Kıza bu nedeni ileri sürebilirdim ama size söyleyebileceğim daha başka nedenler var: İki gence, üzüntülerini gidermek amacıyla hemen bu kadar kolay bir yol sağlamak bizim bunca emeğimizi tehlikeye atmak olurdu, öyle değil mi? Ayrıca bu meseleye uşakları, hizmetçileri karıştırmaya kalkıştırlarsa benim daha hoşuma gider. Bu maceranın sonu, umduğum gibi iyi çıkarsa, nikâhtan hemen sonra yayılmalıdır insanlar arasında. Bunun en iyi yolu da meseleden hizmetçilerin, uşakların haberdar olmasıdır. Eğer bir mucize olur da onlar bir şey söylemezse biz söyleriz: Gevezeliği de onların üstüne atarız.

Bugünden tezi yok Danceny'nin aklına sokmaya bakın bunu. Küçük Volanges'ın hizmetçisine pek güvenmiyorum, kız da kuşkulaniyor ondan sanki. Bu nedenle siz Danceny'ye benim sadık Victoire'ı salık verin. Ben de yardımcı olurum. Bunu düşünmek keyif veriyor bana çünkü sırlarını öyle bir birine açmaları onlara değil bize yarayacak. Daha bitmedi, gerisini de anlatayim.

Mektubu elden götüremeyeceğimi söylerken bir yandan da ya postaya vermemi isterse, ne yaparım ben diye düşünüp korkuyordum çünkü buna da olmaz diyemezdim. Neyse ki böyle bir şeyi gündeme getirmedi, ya kafası karışık olduğundan düşünemedi ya da bilmiyordu. Belki de kendisini mektup göndermekten çok, almaya şartlandırmış olduğu için. Posta yoluyla yanıt alamazdı ki zaten! Her neyse, böyle bir konuya girmedim, ben de böyle bir şeyi aklına getirmesin diye hemen kararımı verdim ve annesinin yanına gittim. Kızını belli bir süre için köye götürüp uzaklaştırmasını önerdim ve razı ettim buna. Nereye gidecekler biliyor musunuz? Sevinçten yüreğiniz çarpıyor mu? Halanıza, ihtiyar Madam de Rosemonde'a. Bugün haber gönderecek ona. Artık size de dindar güzelinizi görme izni çıktı demektir. Bu sefer de, "Başbaşa kalmanız doğru değil, laf ederler" diyemez herhalde! Bu arada Madam de Volanges da benim yüzümden size yaptığı kötülüğü kendisi onarmış olur.

Ama siz beni dinleyin şimdi de, hemen kendi işlerinize dalıp bu işi göz ardı etmeyin. Bence çok önemli, sakın unutmayın bunu. İki genç mektuplarını size yazmalı, danışacaklarını size danışmalıdır, ben böyle olmasını istiyorum. Bu yolculuğu Danceny'ye bildirir, ona bir iyilik yapabileceğinizi anlatırsınız. Güven mektubunuzun sevgilinin eline ulaşmasının zor olduğunu belirtin ve sonra benim hizmetçimi salık verip engeli hemen ortadan kaldırın. Kesinlikle kabul edecektir. Emeklerinizin karşılığı olarak siz de taptaze bir yüreğin dertlerini size açması gibi bir şey elde edersiniz ki bu da her zaman hoş bir şeydir insan için. Zavallı kız, size ilk mektubu verirken nasıl kızaracaktır kim bilir! Doğrusu şimdilerde sırdaşlığı çok kötülüyorlar ama ben bunun güzel bir eğlence olduğunu sanıyorum. Hele insanın gönlü bambaşka yerlerdeyse! İşte siz de tam o durumdasınız!

Bu planımızın sonunun iyi gelmesi sizin yardımınıza bağlı artık. Bu oyunun oyuncularının ne zaman bir araya getirileceğine siz karar verirsiniz. Köyde bin bir çaresi bulunur bunun. Danceny de hiç kuşkusuz, sizin bir işaretinizle koşup gelecektir. Bir gece, bir kıyafet değiştirme, bir pencere... ne bileyim ben? Ama size şunu söyleyeyim ki, kız oradan gittiği gibi dönerse, peşinizi bırakmam sizin. Eğer benim bir şeyler söyleyip cesaret vermeme gerek görürseniz, onu da belirtin. Mektupları saklamanın tehlikeli olduğu konusunda ona iyi bir ders verdiğimi sanıyorum, şimdi kalkıp da mektup yazamam ona. Onunla ilgilenme, onu eğitme niyetlerimden kesinlikle vazgeçmiş falan da değilim.

Az daha unutuluyordum: Mektuplarını ortaya çıkaranın hizmetçisi olduğuna inanıyordu. Ben şüpheleri günah çıkarana papaza yönelttim. Bir taşla iki kuş vurmak diye buna derler işte.

Allahısmarladık Vikont. Epey zaman geçti mektubu yazmaya başlayalı, yemeğim gecikti. Ama ne yapabilirim. Bir yandan incinen gururum, bir yandan dostluk duyguları anlattı, ben de yazdım. Bilirsiniz ki her ikisi de gevezedir. Bu mektup saat üçte elinize geçer ve size gerekli olan da bu zaten.

Şimdi benden yakınmaya cesaret edebilecek misiniz bakalım? Kont de B***'nin korusunu görmeyi istiyor musunuz gene? Dostlarını eğlendirmekmiş bu korunun işlevi! Herkesin dostu mudur bu adam? Ama bana izin verin artık, acıktım.

*9 Eylül 17***

ALTMİŞ DÖRDÜNCÜ MEKTUP

Şövalye Danceny'den Madam de Volanges'a

(Vikon'tun Markiz'e yazdığı ALTMİŞ ALTINCI

MEKTUP'a ilişik müsvedde)

Madam, ne kendi tavrımın doğru olduğunu kanıtlamaya çalışacağım ne de sizin tavrınızdan yakınacağım. Hep mutluluk içinde yaşamayı kesinlikle hak etmiş olan üç kişinin yüreklerini yakan bir olaya üzülmekten başka ne gelir elden? Bu olayın benim yüzümden çıkmış olmasına üzülerek dünden beri kaç kez size bir yanıt takdim etmeye çalıştım ama bir türlü başaramadım. Ancak size anlatılacak o kadar çok şey var ki işte bunu kesinlikle başarmalıyım. Bu mektubumda bir karışıklık, düzensizlik olursa, bunu üzüntü ve kederime verip hoşgörünüzü esirgemeyin benden lütfen.

Önce izninizle mektubunuzun ilk cümlesine karşı çıkıyorum. Ben sizin güveninizi de Matmazel de Volanges'in saflığını da istismar etmedim, hiçbir uygunsuz iş yapmadım, hiçbir davranışında her

ikisine de borçlu olduğum saygıda kusur etmedim. Ancak biraz daha dikkatli davranabilirdim: Beni, bende, bana rağmen doğmuş bir duygudan sorumlu tutmak istiyorsanız şunu kesinlikle söyleyebilirim ki Matmazel de Volanges'a olan duygularım hoşunuza gitmeyebilir ama incitmez sizi sonuç olarak. Beni, size anlatamayacağım kadar çok ilgilendiren bu meselede mektuplarım tanıktır ve bunun yargıcı da yalnızca siz olmalısınız.

Bundan böyle size gelmemi yasakladığınızı söylüyorsunuz. Siz nasıl uygun bulur, nasıl emrederseniz öyle olsun, kesinlikle uyarım ben. Ancak bu amaçla bazı dedikodular olabileceğinden çekinerek kapıcılara emir vermeyi doğru bulmamışsınız. Benim birdenbire ortadan kaybolmam daha fazla dedikoduya yol açmaz mı? Direneceğim ben bu konuda çünkü benden çok Matmazel de Volanges için önemli bu. Yalvarırım, kararınızı iyice düşünüp taşındıktan sonra verin ve sertliğiniz ihtiyatınızı engellemesin. Sizin, son kararınızı Matmazel de Volanges'ın iyiliğini düşünerek vereceğinizi bildiğimden yeni emirlerinizi bekleyeceğim.

Bununla birlikte gene ara sıra gelip saygılarımı sunmama izin verecek olursanız, size yemin ederim ki Madam, Matmazel de Volanges'la gizli gizli konuşmaya çalışmayacağım ve kendisine mektup falan vermeye kalkışmayacağım. Sözüme güvenebilirsiniz bu konuda. Ben buna Matmazel de Volanges'a herhangi bir biçimde laf gelmesinden korktuğum için katlanıyorum. Ödülüm yalnızca onu ara sıra görebilmek olacaktır.

Siz, Matmazel de Volanges'ın ücra bir köşeye kapanmak zorunda kalmamasının benim elimde olduğunu söylüyorsunuz. Bu konuda yukarıda belirttiklerimin dışında bir kanıt veremem. Daha fazla şey vaat etmek sizi kandırmak olur çünkü. Bütün arzusu bir kızı kandırmak olan bir adam, tasarılarını işlerin gidişatına göre ayarlayıp olayları dikkate alabilir. Benim gönlüm-deki aşk ise ancak iki duyguya izin verir: Yüreklilik ve sadakat.

Ve ben Matmazel de Volanges'ın beni unutmasına, benim gönlümün de onu unutmasına razı olacağım, öyle mi? Hayır, hayır, asla! Ben ona sadık kalacağım. Yemin ettim ve yeminimi bugün de tekrarlıyorum. Özür dilerim Madam, sırayı bozdum, gene söylemek istediklerime dönüyorum.

Sizinle konuşmam gereken bir konu daha var: Benden istediğiniz mektuplar... siz bende zaten birçok kusur buluyorsunuz, bu emrinizi yerine getiremeyeceğimi söyleyerek bir kabahat daha işleyeceğimi düşünüyor ve gerçekten çok üzülüyorum buna ama yalvarırım, nedenini bir dinleyin lütfen. Göstereceğim nedenlerin doğru olup olmadıklarına karar vermeden önce sizin dostluğunuzdan yoksun kalma bahtsızlığına yalnızca sizin gözünüzdeki itibarımın sürebileceği umudu bir avuntu verebilir.

Matmazel de Volanges'ın zaten çok değerli olan mektupları şimdi daha da değerlendi benim gözümde. Onlardan başka neyim var ki benim? Bütün yaşamımı büyüleyip güzelleştiren bir duyguyu yalnızca onlar hatırlatacak bana. Sizin emirlerinize saygıyla boyun eğme arzusu, onlardan yoksun kalmanın vereceği acıdan güçlü olduğu için, inanınız ki onları size feda etmekten kesinlikle çekinmezdim ancak bazı zorlayıcı nedenlerden dolayı yapamayacağım bunu. Düşüncelerimi söyleyeyim, inanıyorum ki, siz de hak vereceksiniz.

Siz Matmazel de Volanges'ın sırrını öğrenmişsiniz gerçi ancak izninizle şunu söyleyeyim ki kendisi açmamıştır bu sırrı size. Bana bu kanıyı veren bildiğim bazı nedenler var çünkü. Analık şefkatinin, analık özeninin belki haklı kıldığı bir tavrı suç sayacak halim yok. Ben sizin haklarınıza karışmam ancak haklarınız da ödevlerimi unutturamaz bana. Bizim için en kutsal ödev de bize güvenen birine haince davranmamaktır. Bir yüreğin ancak bana açılmış olan sırlarını benim başka birine açıklamam

düpedüz alçaklıktır. Eğer Matmazel de Volanges sırlarını size açmak istiyorsa, kendisi söylesin. Mektuplarına gerek yoktur bunun için. Yok eğer sırlarını kendine saklamak istiyorsa, o zaman da bu sırları size öğretmek bana düşmez. Kuşkusuz böyle bir şeyi de bekleyemezsiniz benden.

Bu olayın gizli kalmasını istiyorsunuz, bu konuda hiç endişelenmeyin Madam. Matmazel de Volanges'ı ilgilendiren bir işte benim yüreğime bir ana yüreğinden daha çok güvenilebilir. Hiçbir kaygınızın kalmaması için her olasılığı düşündüm ve ona göre önlemler aldım. Kızınızın mektuplarının, benim için çok değerli olan o mektup tomarının üstünde şimdiye kadar *yakılacak kâğıtlar* kaydı vardı, şimdi bunu değiştirip *Madam de Volanges'a ait kâğıtlar* diye yazdım. Onların bir gün sizin elinize geçmesini sağlamak istemem, şimdi vermeyişimin, o mektuplarda sizi üzebilecek tek bir duygu bulunabileceği korkusundan gelmediğini kanıtlamaya yeter sanırım.

Mektubum çok uzun oldu Madam, ama duygularımın temizliğine, sizi üzdüğüm için içime düşen acıya, saygılarımın derinliğine sizi iyice inandıramamışsam, gene de kısa kalmış demektir bu mektup.

9 Eylül 17**

ALTMİŞ BEŞİNCİ MEKTUP

Sövalye Danceny'den Cécile Volanges'a

(Vikont'un yazdığı ALTMİŞ ALTINCI MEKTUP'la

birlikte Markiz de Merteuil'e açık olarak gönderilmiştir.)

Ah Cécile'im, ne olacak şimdi halimiz? Bizi başımızda dolaşan felaketlerden kurtarabilecek bir Tanrı var mı? Hiç değilse aşkımız güç verse de yılmadan göğüs gerebilsek! Benim mektuplarımı görüp, Madam de Volanges'ın yazdığı o kâğıdı da okuyunca ne hale geldiğimi anlatamam size. Nasıl şaşırırdım, nasıl üzüldüm bir bilseniz! Bizi ele veren kim acaba? Siz kimden şüpheleniyorsunuz? Siz mi bir ihtiyatsızlık yaptınız yoksa? Şimdi ne yapıyorsunuz? Size neler söylediler? Her şeyi öğrenmek istiyorum, hiçbir şeyden haberim yok. Belki siz de benden daha fazla bir şey bilmiyorsunuzdur.

Size annenizin mektubuyla benim yanıtımın bir kopyasını gönderiyorum. Umarım doğru bulursunuz söylediklerimi. Başımıza gelen o uğursuz olaydan sonra giriştiğim işler de sizden bir haber alabilmek, size bir haber ulaştırabilmek içindir; ayrıca kim bilir belki sizi görmem, eskisinden da rahatça görmem de mümkün olabilecektir.

Düşünebiliyor musunuz Cécile'im, kavuşmamız, kıyamete kadar sevişeceğimize dair bir daha yemin edebilmemiz, o yeminin yalan olmadığını birbirimizin gözlerinden okuyup, ruhlarımızda duyabilmemiz ne büyük bir zevk olacak bizim için! Böyle güzel bir anın unutturamayacağı üzüntü var mıdır? Ben o günün doğacağından umutluyum ve bana umudu benim baş vurduğum, sizin de doğrulamanızı istediğim çareler vermiştir. Neler söylüyorum ben? Hayır, ben o umudu asıl çok şefkatli bir dostun avutucu gayretlerine borçluyum. Şimdi bir tek dileğim var sizden: O dostu sizin de dost bilmeniz.

Sizden izin almadan kimseye açmamam gerekirdi sırrınızı belki ama ne çare ki bu tahrip edici olayda başka bir çarem kalmamıştı. Beni o yola götüren aşktır ve aşk şimdi sizden de hoşgörür bekliyor, sırrınızı açıklamak zorunda kalışımı bağışlamanızı diliyor. Ben bu sırrı böyle

açıklamasaydım biz bir daha bir araya gelemezdik.^[21] Sözüünü ettiğim dostu siz de tanırırsınız, sizin en çok sevdiğiniz hanımın ahbabı Vikont de Valmont.

Ona şunun için başvurduğum: Size yazacağım bir mektubu elinize ulaştırması için Madam de Merteuil'e söylemesini rica etmek istiyordum. Bunu sağlayabileceğine ihtimal vermiyorum, Madam de Merteuil'ü razı etmeyi mümkün görmüyor ama bu işi Madam de Merteuil'ün hizmetçisine de gördürebileceğini söyledi. İyilik etmiş o kıza. Bu mektubumu size o hizmetçi getirecek, siz de ona verebilirsiniz yanıtınızı.

Mösyö de Valmont'un dediği gibi yakında köye gideceksiniz siz, o hizmetçinin fazla bir yardımı dokunmayacak bize. Ama o zaman da Mösyö de Valmont iyilik edecek bize. Yanına gideceğiniz hanım, halasıymış onun. Bu nedenle siz oradayken, o da gidecek. Mektuplarımız elinden geçecek. Hatta siz razı olur da işi ona bırakırsanız, sizi en küçük bir tehlikeye atmadan orada bizi görüştürebilmenin bir yolunu bulacak.

Şimdi Cécile'im, beni seviyorsanız eğer, bu talihsizliğim yüzünden bana acıyorsanız, umut ettiğim gibi siz de benimle birlikte üzülmüyorsanız, bizi koruyucu bir melek gibi kanatları altına alan bir adama güvensizlik gösterebilir misiniz? O olmasaydı ben sizin dertlerinizi, benim yüzümden çektiğiniz acıları hafifletemeyecek, daha da mutsuz olacaktım. Umarım bitecek o dertler, o acılar ama siz de kendinizi bırakmayın benim güzel sevgilim, o kadar üzmemeyin kendinizi. Söz veriyorsunuz değil mi? Sizin üzüldüğünüzü düşünmemek, sizin mutlu olmanız için ölmeye razıyım ben! Yalan konuşmadığımı bilirsiniz. Size tapan birinin varlığından haberdar olmak gönlünüzü biraz olsun avutuyor mu acaba? Ben yalnızca size bu kadar acı çektiren aşkı bağışlamanızı istiyorum sizden, o kadar!

Allahaısmarladık Cécile'im, Allahaısmarladık benim güzel sevgilim.

9 Eylül 17**

ALTMİŞ ALTINCI MEKTUP

Vikont de Valmont'dan Markiz de Merteuil'e

İlişikteki iki mektubu okuyun ve söyleyin benim güzel dostum, emrinizi istediğiniz gibi yerine getirmiş miyim, getirmemiş miyim. Bugünün tarihlerini taşıyorlar ama ikisi de dün bizde, gözümün önünde yazıldı. Kız için yazılmış olan tam bizim istediklerimizi dile getiriyor. Giriştiğiniz işleri nasıl başardığınıza bakıp, görüş ve düşüncelerinize saygı duymamak elde değil. Hiçbirimiz sizinle boy ölçüşemeyiz. Danceny ateş gibi yanıyor. Eline bir fırsat geçerse, artık eleştiremezsiniz de onu. O saf sevgilisi de uysal davranırsa şatoya vardıktan az sonra iş tamamdır. Elimde yüz hazır çözüm var bu iş için. Sayenizde ben Dan-ceny'yle *iyice dost* oldum; bir *hükümdar* olması eksik^[22].

Zavallı Danceny henüz çok deneyimsiz! Madam de Volanges'a yazdığı mektupta, artık kızını sevmekten vazgeçtiğini söylesin diye çok uğraştım ama ikna edemedim. Sanki insanın tutmaya niyeti olmadığı bir sözü vermesi çok zormuş gibi! Sürekli "aldatmak olur!" diyor da başka bir şey demiyor. Kızı kandırmaya karar vermiş birinde böyle bir kuruntu olması ahlâklı bir tavır değil mi? Erkekler böyledir işte! Hepsi de alçakça şeyler düşünür, planlarını gerçekleştirme konusunda bir beceriksizlik, bir korku gösterdiklerinde buna ahlâk, namus derler.

Madam de Volanges, bizim delikanlının mektubunda ağzından kaçıracağı sözlerden kuşkulanasın sakın! Bunu önlemek size düşüyor. Manastır işi çıkmasın başımıza, ayrıca kızın mektuplarını istemekten vazgeçirmeye çalışın. Danceny vermez zaten onları, istemiyor, bence de doğru yapıyor. Bu işte aşk ve akıl aynı şeyleri söylüyor. Ben de okudum o mektupları, bütün o sıkıntılara katlandım. Bir gün işe yarayabilir bu mektuplar. Anlatayım.

Biz ne kadar dikkatli olursak olalım bu iş gene bir yerden patlak verebilir ve kızın evlendirilmesi işini bozabilir. Böyle bir durumda Gercourt'la ilgili planlarımız suya düşer, öyle değil mi? Ama benim de Madam de Volanges'la görülecek bir hesabım var, iş bozulursa kızın lekeleri bu mektuplarla, iyice okunarak bazı parçalar seçilir ve bazıları ortaya çıkarılmazsa, kızın ilk adımı atmış, Danceny'ye *kancayı takmış* olarak göstermek pekâlâ mümkündür. Hatta bazıları annesini bile lekeleyebilir, "gösterdiği ilgisizlik bağışlanır gibi değil", laflarına neden olarak lekeler onu. Vesveseli Danceny önce razı olmaz böyle bir şeye ama çok sinirlenir ve kendisine saldırılacağı için de hizaya gelir sanıyorum. Olayların böyle ters gitme ihtimali binde birdir ama biz her ihtimali düşünmek zorundayız.

Allahaısmarladık güzel dostum, yarın akşam yemeğine Madam la Marechale de***'ye gelirsiniz çok sevinirim. Davet ettiler, reddedemedim.

Benim de köye gitme niyetinde olduğumu Madam de Volanges'a duyurmayacaksınız herhalde. Haberi olursa, kentte kalmaya karar verir ama giderse de, beni gördüğü için ertesi gün dönemez. Bir hafta kalsın, ben her şeyi üstlenirim.

9 Eylül 17**

ALTMİŞ YEDİNCİ MEKTUP

Madam de Tourvel'den Vikont de Valmont'a

Mektubunuzu cevaplamayı düşünmüyordum Mösyö ve şu andaki kararsızlığım, sıkıntım da cevap vermekle doğru etmediğimi gösteriyor belki. Bununla birlikte benden şikâyetçi olmanız için bir neden kalmasını da istemiyorum. Sizin için elimden ne geliyorsa yaptım, sizi buna inandırmak için çaba harcayacağım. Mektup yazmanıza izin verdiğimi söylüyorsunuz. Doğru, vermişim ama bunu hatırlatırken o izni vermek için ne gibi koşullar öne sürdüğümü unuttuğumu mu sanıyorsunuz? Sizin o koşullara uymadığınız kadar ben sadık kalsaydım, tek bir yanıt alabilir miydiniz benden? Bu size üçüncü yanıtım ve siz beni bu mektuplaşmayı kesmeye zorlamak için gereken her şeyi yapıyorsunuz ama ben sürdürmek için her türlü çareye başvuruyorum. Bir çare var, yalnızca bir çare: Onu kabul etmezseniz, ne isterseniz söyleyin artık, benimle mektuplaşmanın hiçbir önemi olmadığını göstermiş olursunuz.

Benim duymak istemediğim, duymamın doğru olmayacağı sözleri bırakın ve beni gücendiren, korkutan bir duygudan vazgeçin. O duygunun bizi ayıran tek engel olduğunu düşünün ve ona bağlı kalmayın artık. Ondan başka bir duygu tanımaz mısınız siz? Aşkın bu kadar kusurundan sonra bir de dostluğu dışlamak gibi bir kusuru mu var? Kendisinden daha tatlı duygular beklediğiniz bir kadının yalnızca dostluğunu kabul edemez misiniz? Böyle bir kusurunuzun olabileceğine inanmak istemezdim. İnsanın onurunu kıran düşünce bir başkaldırı nedenidir benim için, beni, sizden bir daha barışmamak üzere uzaklaştırır.

Size dostluk önerisi getirmekle elimdeki her şeyi vermiş oluyorum. Daha fazlasına hakkım yok. Ayrıca siz de daha fazla ne isteyebilirsiniz ki? Gönlüme göre bir duygu olan o tatlı duyguya kendimi verebilmek için sizin de ikna olmanızı bekliyorum. Sizden tek bir şey istiyorum: Bu dostluğun sizi mutlu etmeye yeteceğini söylemeniz. Söylenen her şeyi unutup sizi dost olarak seçmekte haklı olduğumu kanıtlayacağınıza inanmaya hazırım.

Gördüğünüz gibi açık konuşuyorum sizinle, bu da size ne kadar güvendiğimi göstermez mi? Daha da artırabilirsiniz o güveni isterseniz ama şunu da söyleyeyim ki, eğer aşk sözünü bir daha açarsanız, güvenimi yıkmış, endişelerimi depreştirmiş olursunuz. Ayrıca böyle bir söz, size karşı kıyamete kadar susmak zorunda olduğumu bildirir bana.

Eğer, dediğiniz gibi, eski yanlıgılarınızdan dönmüşseniz artık, namuslu bir kadının yalnızca dostu olmanın, günahkâr bir kadının vicdan azabı çekmesine neden olmaktan daha iyi olduğunu düşünmez misiniz? Allahaismarladık Mösyö, size bunları söyledikten sonra cevabınızı almadan, daha fazla bir şey söylemeyeceğimi, umarım, siz de kabul edersiniz.

9 Eylül 17**

ALTMİŞ SEKİZİNCİ MEKTUP

Vikont de Valmont'dan Madam de Tourvel'e

Göndermiş olduğunuz son mektubu nasıl yanıtlayabileceğimi bilemiyorum. İçimdekileri olduğu gibi dökmekten zarar göreceğimi bile bile gene de doğru söylemeye nasıl cesaret edebilirim? Ama ne yapayım! Madem ki gerekli bu, o cesareti de göstereceğim. Sizi tanıyalı beri hep şöyle düşünürüm: Size layık biri olmak sizi elde etmekten daha önemlidir. Benim her zaman dilediğim bir mutluluğu siz benden hep esirgeseniz bile, hiç değilse o mutluluğu hak etmiş olduğumu gösteririm.

Sizin dediğiniz gibi *eski yanlıgılarımdan dönmüş* olmakla yazık etmişim. Dönmemiş olsaydım bugün titreyerek cevapladığım mektubunuzu nasıl bir mutluluk heyecanı ile okurdum! O mektubunuzda *açık* konuşuyorsunuz benimle, bana *güven* gösteriyorsunuz, dostluk öneriyorsunuz. Ne kadar çok şey başlıyorsunuz, Madam! Ve benim bunlardan yararlanamamam ne kötü! Gene eskisi gibi olsaydım keşke!

Evet keşke eskisi gibi olsaydım, size olan duygularım yalnızca hazdan, zevkten doğan ve bugün gene de aşk denilen o sıradan, hafif duygular olsaydı, elde edebileceğim her şeyi koparabilmek için neler yapmazdım! İstedikimi elde edeyim de, hangi yolla olursa olsun deyip, sizi daha yakından tanımak ihtiyacı içinde, daha açık sözlü olmaya teşvik ederdim. Sizi arzu etmediğiniz yollara sürükleyebilme isteğiyle sizinle dost olmayı kabul ederdim.. sizi korkutur mu bu yoksa Madam? Yalnızca dostunuz olmayı kabul ederek sizi bu hale düşürebilirdim.

Sizin gönlünüzden doğmuş bir duyguyu başkalarıyla paylaşmaya razı olur muyum ben? Bir gün razı olurum dersem sakın ola ki inanmayın bana. Böyle bir şey olursa bilesiniz ki amacım sizi aldatmaktır. Sizi gene arzulayabilirim ama hiç kuşkunuz olmasın ki aşkla sevmiyorumdur artık.

O çok hoş açık sözlülüğün, o tatlı güven duygusunun, o duygusal dostluğun benim için bir değeri olmadığını sanmayın.. ama aşk, sizin uyandırdığınız biçimiyle gerçek aşk o duyguları kendinde toplar, daha fazla güçlendirirken, bir yandan da onlar gibi karşılaştırmalar yapan, tercih yapma

sıkıntısı çeken bir iç rahatlığına, bir ruh soğukluğuna bırakmaz kendini. Hayır Madam, ben sizin böyle bir dostunuz olamam kesinlikle. Ben sizi çok saygılı bir aşkla sevsem de gene de çok şefkatli çok ateşli bir aşkla seveceğim. Siz bu aşkı umutsuzluğa düşürebilirsiniz ama yok edemezsiniz.

Sevmesini kabullenmediğiniz bir gönüle ne hakla emir verebiliyorsunuz? Acımasızlığı ne kadar ileri götürmüşsünüz ki, onu ne kadar zarifletirmişsiniz ki, bana sizi sevme mutluluğunu bile çok görüyorsunuz ve elimden almak istiyorsunuz onu! Bu mutluluğu alamazsınız benden, benimdir o, sizin dışınızda bir şeydir. Benim onu koruyamayacağımı mı sanıyorsunuz? Evet, çektiğim acıların kaynağı odur ama bu acıların ilacı da odur.

Hayır, bir kez daha söyleyeyim ki hayır. Siz gene acımasız olun ve kabul etmeyin beni ama aşkıma da bana bırakın. Beni mutsuz etmekten zevk alıyorsunuz, öyle olsun! Cesaretimi kırmak için çalışın ama ben her şeye rağmen kaderimi belirlemek zorunda bırakacağım sizi. Gün gelir, belki daha insafli bir yargı verirsiniz hakkımda. Sizde daha duygulu bir yürek yaratabileceğime ihtimal vermiyorum ancak aşkıma karşılıksız bıraksanız bile bana inanacak ve beni yanlış anladığınızı kabul edeceksiniz.

Daha doğru konuşalım: Siz asıl kendinize haksızlık ediyorsunuz. Sizi tanıyıp da size âşık olmamak, size âşık olduktan sonra da sadakat göstermemek mümkün değil. Gerçi sizin en çekici yanlarınızdan biri de güzelliğinizle böbürlenmemeniz ama bir yürekte uyandırdığınız duygulardan şikâyetçi olmanız, bunlara şaşırmanızdan daha kolaydır. Benim belki övünebileceğim tek yanımda sizin değerini anlamış olmaktır ve bu özelliğimi de yitirmek istemem doğrusu. Sizin o aldatici önerilerinize razı olabilmekten çok uzak düşünceler içinde sizi ebediyen seveceğime dair yeminimi yineliyorum.

*10 Eylül 17***

ALTMİŞ DOKUZUNCU MEKTUP

Cécile Volanges'dan Şövalye Danceney'e

(Kurşun kalemle yazılmış, daha sonra

Danceney tarafından temize çekilmiştir)

Ne yaptığımı soruyorsunuz bana. Sizi seviyorum ve ağlıyorum. Annem konuşmuyor artık benimle. Kâğıt, kalem, mürekkep, ne varsa aldı elimden. Allah'tan bir kurşun kalem kaldı da sizin mektubunuzun bir parçasına yazabiliyorum bunları. Sizin yaptıklarınızı doğru bulmamam mümkün mü? Sizi böyle severken sizden bana, benden size haber getirip götürecektir hangi çare olursa olsun, kabulüm elbette. Mösyö de Valmont'u sevmiyor ve sizin dostunuz olduğunu da sanmıyordum ama madem siz seviyorsunuz, ona da alışırım, onu da sevmeye çalışırım. Bizi kimin ele verdiğini biliyorum: Ya hizmetçim ya da günah çıkardığım papaz. Ne talihsiz bir insanmışım! Yarın köye gidiyoruz. Ne kadar kalacağımızı bilmiyorum. Tanrı'm! Göremeyeceğim sizi! Kâğıtta yer kalmadı. Allahısmarladık. Zor bu yazıyı okumak ama siz başarılısınız gene de. Kurşun kalemle yazdığım bu sözcükler silinir belki ama yüreğimdeki duygular asla silinmez.

*10 Eylül 17***

YETMİŞİNCİ MEKTUP

Vikont de Valmont'dan Markiz de Merteuil'e

Önemli bir haberim var size, sevgili dostum.

Biliyorsunuz dün akşam yemeğinde Madam la Marechale de ***'deydim, sizden söz edildi. Ben de hep övdüm sizi ama asıl erdemlerinizi değil, olmayan bütün erdemlerinizi sıraladım överken. Herkes benimle aynı görüşteymiş gibi gözüktüğünden pek sıcak bir sohbet olamadı, bir kimse övülünce hep öyle olur zaten. Bu arada benim düşüncelerimi kabul etmeyen biri de çıktı: Prevan. Ayağa kalktı ve şöyle konuştu:

“Madam de Merteuil'ün aklı başında biri olduğundan şüphelenecek değilim. Allah korusun, düşünemem bile bunu. Ama onun bu akıllılığı usluluğu, ilkelerine bağlı olmasından çok biraz uçarı olmasından kaynaklanıyor. Onun peşinden gidebilmek, hoşuna gidebilmekten daha zor belki. İnsan bir kadının arkasından çok koşarsa, yolda başka kadınlar, onun kadar, belki ondan da güzel kadınlar görür. Madam de Merteuil'ün peşinden koşanların bazıları yeni bir sevdaya kapılıyor, bazıları ise yorgunluktan çöküyor. Bu nedenle Paris kadınları içinde kendisini en az savunmak zorunda olan Madam de Merteuil'dür belki.” Sonra kadınlardan bazılarının gülümsemesi üzerine bir espri yaptı: “Peşinde ancak altı at çatlattıktan sonra Madam de Merteuil'ün erdemine, namusuna inanacağım.”

Bu pis şaka çok beğeni topladı, çünkü birini çekiştirirseniz her söz beğenilir. Gülüşmeler kesilmeden yerine oturdu Prevan, sonra konu değişti. Ama kadınların namuslu olduklarına öyle hemen inanmazdı. Çifte Kontes de B***'lerin arasında kalmıştı, gizli gizli konuşuyorlardı, yakınlarında olduğumdan duydum konuşmalarını.

Sizi duyarlı kılmak için meydan okuma önerisi kabul gördü. Prevan olup biten her şeyi yetiştireceğine dair söz verdi. Bu işte verilmiş ve verilecek olan bütün sözler içinde en dindarca tutulacak olanı da budur kuşkusuz. Kurulan tuzağı öğrendiğinize göre, gene de düşerseniz bu tuzağa kimsenin yapacak bir şeyi kalmaz.

Ayrıca şunu da söyleyeyim ki siz tanımazsınız ama çok yakışıklıdır bu Prevan, özellikle de pek beceriklidir. Gerçi ben tersini söylemişimdir ama siz bakmayın bana, onu sevmediğim için söylemişimdir bunları. Giriştiği hiçbir işte başarılı olamamasını isterim ve bilirim ki benim dediklerime inanacak otuz kadar ileri gelen kadın vardır.

Böylece ben Prevan'ın uzun süre ön saflar denilen yerde gözükmesini engellemeyi başardım. Umulmadık işleri başarıyor, gene de şöhret kazanamıyordu bu adam. Ancak peş peşe gelen üç başarısı dikkat çekince kendine bir güven geldi. Şimdi gerçekten çekinilmesi gereken biri. Yani bugün yolumun üzerinde görünce çekineceğim biri varsa Prevan'dır o. Siz onu bir gülünçleştirseniz, hem kendi çıkarınızı korumuş hem de bana büyük bir iyilik etmiş olursunuz. Ben onu emin ellere bırakıyorum. Dönüşümde gözden düşmüş biri olarak bulacağımdan çok umutluyum.

Bu iyiliğinize karşılık olarak ben de bizim küçük kızın işini olumlu bir sonuca ulaştıracağıma, kendisiyle, bizim namuslu geçinen sevgili kadar ilgileneceğime söz veriyorum.

Namuslu geçinen sevgiliden bir mektup aldım. Uzlaşma önerisi getiriyor. Mektubun bütün içeriği kandırılma arzusu. Bunun için de dünyanın en kolay ama kullanıla kullanıla çok yıpranmış çaresini öne sürüyor: Dost olmam gerekiyormuş kendisiyle! Ancak ben yeni ve çetin yöntemlerden hoşlanıyorum, kolay kolay bırakmam peşini. Bu kadar sıkıntı çektim, sıradan bir ayartma numarasıyla

mı bitireceğim bu işi?

Benim istediğim, benim için katlanacağı her fedakârlığın değerini, boyutlarını, uzantılarını iyice hissettirmektir ona. Öyle hemen sürüklemek istemiyorum, pişmanlık peşinden yetişemez sonra! Namusu uzun uzun can çekişip öyle sönmeli. Bu durumu hep görüp anlamalı ve karamsarlığa kapılmalı. Bana sarılma mutluluğunu tattıracağım ona ama önce isteklerini saklamaktan vazgeçmesi gerekiyor. Ben istenilmeye değer biri değilsem, söz konusu edilmeye de değmem demektir. Taparcasına sevdiğini itiraf etmeyi gururuna yediremeyen bir kadından intikam almaya kalkışınca bu kadarcık şey istemeye hakkım yok mu?

O değerli dostluğu reddettim ve ille de âşık olarak kalacağım dedim. Dost, âşık... aynı şey olduğu sanılır, aralarında bir sözcük farkı olduğu kabul edilir ama iş öyle değil. Âşık sıfatının elde edilmesi çok önemlidir. Bunun bilincinde olduğumdan mektubumu yazarken özen gösterdim ve bu duygunun özenli sözcüklerle belirtilemeyeceği düşüncesiyle öyle karmakarışık bir üslup benimsedim. Yani elimden geldiği kadar saçmaladım. Elden ne gelir: Saçmalamadan aşka inandırmak mümkün müdür? Aşk mektubu yazmakta kadınların bizden üstün olmalarının nedeni budur sanıyorum.

Ve mektubuma bir yalakalık yaparak son verdim. Bunu insanlar hakkında derin gözlemler yaparak öğrendim. Bir kadının yüreğini katılaştırdıktan sonra bir süre dinlendirmek gerekir ve şunu anladım ki, bir kadına sunulabilecek en yumuşak yastık ona yalakalık etmektir.

Allahaısmarladık güzelim. Yarın gidiyorum. Kontes de ***'ye söylenecek bir şey varsa, bana söyleyebilirsiniz. Ona da uğrayacağım. En azından yemeği birlikte yiyeceğiz. Sizi görmeden gideceğim için çok üzülüyorum. O yüce buyruklarınızı bildirin bana ve bilgelik dolu öğütlerinizle yardımcı olun bu zor zamanda.

Özellikle de Prevan'dan koruyun kendinizi! Bu fedakâr-lığınızın karşılığını bir gün ödeyebilirsem, mutlu olacağım! Allahaısmarladık.

*11 Eylül 17***

YETMİŞ BİRİNCİ MEKTUP

Vikont de Valmont'dan Markiz de Merteuil'e

Bizim şaşkın oğlan çantamı Paris'te unutmuş! Sultanımın mektupları, Danceny'nin küçük Volanges'a yazdığı mektuplar, hep o çantada ve hepsi de gerekli bana. Şimdi gidip bu aptallığını telafi edecek. O, atını eyerlerken, ben de size bu gece neler yaptığımı anlatayım dedim. Bilirsiniz ki zamanımı öyle boş geçirmek istemem.

Pek de önemli bir şey yok aslında. Vikontes de***'yle anıları tazeledik biraz, hepsi bu. Ama ayrıntılar keyif verdi bir parça. Beni sevindiren başka bir şey daha var: Kadınların adını çıkarmak nasıl elimden geliyorsa, onları kurtarmak da geliyor elimden. Ben her zaman ya en zor ya da en keyifli yolu tutarım, yeter ki oyalasın ve eğlendirsin, iyi bir iş yapmaktan hiç çekinmem.

Evet, Vikontes buradaymış. Geceyi şatoda geçirmem için âdeta işkence yapar gibi ısrar ettiler, o da çok uğraştı bu amaçla. "Tamam ama ancak sizinle birlikte olursak mümkündür bu" dedim. "Olmaz, Vressac burada!" diye karşılık verdi. Benim amacım onu biraz pohpohlamaktı ama siz de bilirsiniz ki

bu “olmaz” sözcüğü pek öfkeliendirir beni. Vressac bahane edilerek gözden çıkarılmış olmak gücüne gitti, kabullenemedim durumu ve peşini bırakmadım.

Durumun benim için pek elverişli olduğu söylenemezdi. Vressac alıklık edip Vikont’u kuşkulandırmış. Vikontes onu eve alamaz olmuş artık. Şöyle biraz eğlenebilmek için Kontes’in şatosunda buluşmaya karar vermişler. Hatta Vikont şatoda Vressac’ı görünce önce kızmış, surat asmış ama av aşkı kıskançlığını bastırınca orada kalmış. Kontes’in huyunu bilirsiniz siz: Vikontes’i sofaya açılan bir odaya yerleştirmiş, bir yanındaki odayı kocasına, öbür yanındaki odayı da âşığına vermiş ve kendi başlarına bırakmış onları anlaşsınlar diye!.. İki de talihsizmiş ki ben de karşılarına düştüm.

Ve o gün, yani dün Vressac, Vikont’la birlikte ava gitmiş. Avı da hiç sevmez ama besbelli ki Vikont’a yaranmak amacı. Bütün gün onunla sıkılmış olmanın acısını geceyi karısıyla birlikte geçirerek çıkarmayı umuyormuş ama ben dinlenmesinin daha uygun olacağını düşündüm ve sevgilisini de bunun için vakit bırakmaya razı etmenin yollarını aradım.

Başardım da bunu ve Vikontes’i Vressac’la kavga etmesi için kandırdım. Ava gitmiş olması kabahat oldu, oysa adam Vikontes’in hatırı için katlanıyordu buna hiç kuşkusuz. Bundan daha anlamsız bir bahane olamazdı. Akıl yerine huysuzlukla iş görmek, haksızken yatıştırılması çok zor biri gibi davranmak, her kadının huyudur ama bunu Vikontes kadar ustalıklı oynayanını görmedim. Ayrıca konuşup anlaşma zamanı da değildi. Zaten benim istediğim de bir gece olduğundan, ertesi gün barışmalarına razı oldum.

Vressac, döndüğünde asık bir yüzle karşılandı. Nedenini sormak istedi, azarlandı. Bir kabahati olmadığını söylemeye kalkışınca Vikont’un orada olduğu gerekçe gösterilerek susturuldu. Onun bir ara dışarı çıkmasını fırsat bilip hiç değilse akşam, dinlesinler diye ricada bulundu. İşte o zaman görmeliydiniz Vikontes’in halini, hayranlık uyandırıyor! Bir kez bir kadının gözüne girdiler diye, her şeye hakları olduğunu sanan erkeklerin aklına şaşarmış... önce böyle bir suçlama yaptı, daha sonra lafi değiştirip incelikten, zarafetten dem vurdu, o kadar ki zavallı Vressac utanıp susmak zorunda kaldı. Ben ikisiyle de dost olduğumdan benden bir şey gizlemelerine gerek yoktu.

Sonunda Vikontes av yorgunluklarına bir de aşk yorgunluklarını ekleyemeyeceğini, avın verdiği o büyük keyfi bu tür şeylerle bozmaya hiç niyeti olmadığını söyledi. O sırada kocası girdi içeri. Artık yanıt vermesine olanak olmayan zavallı Vressac benden yardım bekliyordu. Benim, ava niçin gittiğinden haberim yokmuş gibi uzun uzun anlattıktan sonra Vikontes’le konuşmamı istedi. Söz verdim bu konuda ve konuştum tabii ki ama ona teşekkür edip o gece kaçta, nasıl buluşacağımızı kararlaştırmak için konuştum.

Odası, kocasıyla âşığının odası arasında olduğundan Vres-sac’ı çağıracağına, kendisi ona gitmeyi daha uygun bulmuş. Ben de karşı odada yattığımdan kendisinin benim odama girmesinin daha ihtiyatlı olacağını söyledi. “Hizmetçi yanımdan çıkar çıkmaz gelirim. Siz kapınızı aralık bırakın” dedi.

Her şey kararlaştırdığımız gibi gerçekleşti; Vikontes gece yarısından sonra saat bire doğru odama geldi:

...*Dans le simple appareil*

D’une beauté qu’on vient d’arracher au sommeil [23]

Övünmekten hiç hoşlanmadığım için geceyi nasıl geçirdiğimizi ayrıntılı olarak anlatacak değilim ama siz tanırırsınız beni, halimden memnundum.

Gün doğarken ayrılmak gerekti. İşin hoş yanı da şimdi başlıyor. Dalgın kadın odanın kapısını aralık bıraktığını sanıyordu, anahtar da içerde kalmış. Vikontes durumu görünce “Mahvoldum!” dedi. Sesi müthiş karamsardı. Doğrusu onu o halde bırakmak eğlenceli olurdu ama ben tasarlamadığım halde bir kadının benim yüzümden mahvolmasına gönlüm razı olabilir miydi? Ben olup bitenlere boyun eğecek sıradan bir insan mıydım? Ne pahasına olursa olsun bir çare bulmak gerekiyordu. Benim yerimde siz olsaydınız ne yapardınız acaba güzelim? Bakın benim bulduğum çareye. Başarılı da oldu.

Kapıyı şöyle bir yokladım, kırmak çok kolaydı ama çok gürültü olabilirdi. Vikontes’ten rica ettim, “*Hırsız var! Katil var!*” diye bağırmaya razı ettim. Bağırır bağırılmaz kapıyı kıracaktım, o da bu arada yatağına koşacaktı. Razı olduktan sonra bile epeyce bekletti beni. Sonunda bağırdı ve kapı da ilk tekmede açıldı.

Vikontes’in hiç zaman kaybetmeden yatağına girmesi isabet olmuş, Vikont ve Vressac anında sofaya çıktı, hizmetçi de koşarak hanımının odasına daldı.

Şaşıırıp telaşlanmayan bir tek ben vardım. Bir kandil yanıyordu, hemen gidip söndürdüm ve yere attım sonra da. Bir kadının odası aydınlıkken bu kadar gürültü çıkar mıydı hiç? Normal olabilir miydi bu durum? Ve sonra “Siz ölü gibi mi uyuyorsunuz? Kadıncağız en aşağı beş dakikadan beri bağırıyor, ben de kapıyı açmaya çalışıyorum” diye bir güzel çıktım hem kocaya hem âşığa.

Yatağına girdikten sonra cesaretini toparlayan Vikontes bana çok yardımcı oldu. Odasında bir hırsız bulunduğuna yeminler etti hiç çekinmeden. “Ödüm koptu, bu kadar korktuğumu hiç hatırlamıyorum” diye bağırıp durdu. Her tarafı aradık, hiçbir şey bulamadık. O sırada ben yerdeki kandili göstererek, “Bütün bu telaşın, bu korkunun, patırtı gürültünün nedeni bir fare galiba!” dedim. Anında doğrulandı bu görüşüm. Odasına ilk çekilen Vikont oldu ve gitmeden önce de fareler konusunda modası geçmiş nükteli sözler etti. Karısına da, “Bundan böyle daha uslu fareler edinin” diye takıldı.

Vressac bizimle yalnız kalınca Vikontes’in yanına gelip “Aşk öcümü almış sizden” dedi. Bunun üzerine Vikontes bana dönerek “Çok sinirlenmiş herhalde! Öç alması biraz uzun sürdü” dedi. Daha sonra da “Yorgunum, uyuyacağım!” diye bağladı sözlerini.

İyiliğim tutmuştu. Odadan çıkmadan önce Vressac’ı da kurtarmak istedim, barıştırdım. İki âşık öpüştiler. Beni de öptüler. Vikontes’in öpüşünü hiç umursamadım doğrusu ama Vressac’inkinden bayağı etkilendim. Birlikte çıktık. Bana tekrar tekrar teşekkür etti, sonra odalarımıza çekilip, yattık.

Bu hikâye hoşunuza gittiye, kimseye anlatmayın demem. Ben eğlendim, bu eğlenceden herkes payını alabilir. Şimdilik hikâyeden diyoruz, belki yakında hikâyenin kadın kahramanından deriz!

Allahaısmarladık. Bizim oğlan bir saatten beri bekliyor. Zaman kalmadı, yalnızca kucaklayabilirim sizi ve özellikle de gene söylüyorum, aman Prevan’a dikkat edin.

...Şatosu, 13 Eylül 17**

YETMİŞ İKİNCİ MEKTUP

Şövalye Danceny'den Cécile Volanges'a

(14'ünde gönderilmiş)

Ah Cécile'im benim! Valmont ne kadar şanslıymış! Nasıl kıskanmayayım onu, yarın göreceksiniz. O getirecek bu mektubu size. Ve ben sizden uzakta, perişan halde bir yandan yaptıklarımın pişman, öte yandan kara bahtım elinde ezilmiş, bu kederli hayatı sürüklemek zorundayım böyle. Sevgilim benim, sevecen sevgilim benim, acıyı bana, çektiklerime bakın da acıyı. Daha çok siz kendi çektiğiniz için acıyı bana. Beni çaresiz bırakan bunlar aslında.

Benim yüzümden mutsuz oldunuz, ne dayanılmaz, ne acı şey bu benim için! Ben olmasaydım, siz mutluluk içinde rahat bir yaşam sürecektiniz. Bağışlıyor musunuz beni? Söyleyin, bir kez olsun söyleyin, bağışlıyorsunuz değil mi? Beni seveceğinizi, ebediyen seveceğinizi söyleyin. Bunu bana tekrar tekrar söylemenize ihtiyacım var. Kuşku duyduğum için söylediğimi sanmayın ama ben öyle sanıyorum ki insan sevildiğinden ne kadar emin olursa, sevildiğini duymak da o kadar hoş gelir kendisine. Seviyorsunuz beni değil mi? Evet, bütün ruhunuzla seviyorsunuz. Sizin ağzınızdan çıkan son sözün bu olduğunu unutmayorum. Gönlümde yer etmiştir bu söz, gönlümde! O ne hoş, ne müthiş heyecandı!

O mutluluk anında bizi ne acı bir keder bekliyormuş da haberimiz yokmuş! Bu acıları biraz olsun hafifletmenin bir çaresini bulalım, Cécile'im! Arkadaşıma bakılırsa bunun için kendisine güvenmemiz yeterliymiş, güveninize değer biridir o.

Mektubunuzda onu pek sevmediğinizi okuyunca çok üzüldüm doğrusu. Anneniz sevmez onu, sizin de annenizin etkisinde kaldığınız çok açık. Ben de onun söylediklerine kapılmıştım da sevmeye gerçekten değer o insanı bir süre aramamıştım. Şimdi ise asıl o benim için elinden gelen hiçbir şeyi esirgemiyor; anneniz bizi ayırdı, o birleştirmeye çalışıyor. Yalvarırım size, sevgilim, ona inanın bundan sonra. Onun benim dostum olduğunu aklınızdan çıkarmayın, sizin de dostunuz olmak istiyor, sayesinde sizi görme mutluluğuna yeniden kavuşabileceğimi aklınızdan çıkarmayın. Bu nedenler ona inanmanız için yeterli gelmezse Cécile'im, benim sevdiğim kadar sevmiyorsunuz beni siz demektir bu. Eskiden sevdiğiniz gibi sevmiyorsunuz demektir. Sevginiz azalmışsa eğer... yok, yok... Cécile'imın gönlü bendedir ve ebediyen bende kalacaktır. Ben talihsiz bir aşkın bütün acılarını da çeksem Cécile'im gene beni sever, sadakatsizliğe uğramanın acılarını tattırmaz bana.

Allahısmarladık, güzel sevgilim. Acılar içinde olduğumu unutmayın, beni mutlu etmek, hep mutlu etmek sizin elinizdedir. Dinleyin kalbimin sesini. Sizi aşkın en şefkatli öpüşleriyle kucaklıyorum.

*Paris, 11 Eylül 17***

YETMİŞ ÜÇÜNCÜ MEKTUP

Vikont de Valmont'dan Cécile Volanges'a

(Bir önceki mektuba ilişkin)

Size hizmet eden dostunuz yazı yazmak için elinizin altında hiçbir şey bulunmadığını öğrenmiş ve bu eksikliğini tamamladı. Odanızın yanındaki küçük odada, soldaki büyük dolabın çekmecesinde kâğıt, kalem ve mürekkep bulacaksınız. İsteddiğiniz zaman yenilenecek bunlar. Daha güvenli bir yer

bulamazsanız, hepsini o çekmede bırakabilirsiniz.

Herkesin içinde size hiç aldırılmaz, sizi çocuk gibi görürse, darılmayın sakın. Şüphe çekmeden, dostunun da, sizin de mutlu olmanız için çalışmak, o işi başarabilmek için öyle gözükmeyi gerekli bulmaktadır. Size bir diyeceği ya da bir vereceği olunca sizinle konuşabilmek için bir fırsat yaratmaya çalışacaktır. Siz de ona yardımcı olursanız, bu fırsatı bulacağı umudundadır.

Alacağınız mektupları okuduktan sonra ona vermeniz doğru olur. Böylelikle size laf gelme tehlikesi azalmış olur.

Ona güvenme nezaketini gösterirseniz aman vermez bir annenin iki kişiye birden yaptığı zulmün hafiflemesi için elinden geldiği kadar çalışacağına inanabilirsiniz. Böyle bir haksızlığa uğrayan iki kişinin biri kendisinin en iyi dostudur zaten, ötekini de şefkatli bir ilgiyi hak etmiş olduğuna inanıyor.

...Şatosu, 14 Eylül 17**

YETMİŞ DÖRDÜNCÜ MEKTUP

Markiz de Merteuil'den Vikont de Valmont'a

Ne zamandan beri dostum, böyle kolayca ürker bir insan oldunuz siz? Prevan o kadar korkulacak biri mi? Bakın ben ne kadar sade ve mütevazıyım! O müthiş çapkını çok görmüştüm şimdiye kadar ama pek dikkat etmemiştim! Ona iyice dikkat etmem için sizin mektubunuz gibi önemli bir şey gerekliydi. Bugüne kadar haksızlık etmişim. Dün düzelttim o haksızlığı. Operadaydı, hemen hemen karşı karşıyaydık. Epey ilgilendim kendisiyle. Güzelliğine laf yok, çok güzel hem de: Hatları ince, kibar; yakından bakıldığında daha da güzelleşenlerden. Ve siz de beni elde etmek istediğini söylüyorsunuz! Doğrusu benim için hem bir onur, hem de zevk olur. Ciddi söylüyorum, böyle bir istek de var içimde. Ayrıca, sizden niye saklayayım, ilk adımı ben atayım dedim. Bilemiyorum başarabilecek miyim? Bakın anlatayım olan biteni size.

Operadan çıkarken, iki adım ötemdeydi ve ben hemen o anda yüksek sesle Markiz de ***'ye, cuma akşamı Madam la Maréchale'e yemeğe davetli olduğumu söyledim. Sanıyorum, kendisini görebileceğim tek yer orası. Söylediklerimi duyduğundan hiç kuşum yok... ama ya nankörlük eder de gelmezse? Ne dersiniz dostum, gelir mi? Gelmezse, sinirden zehir olur o gece bana! *Peşime düşmekte* o kadar zorluk çekmeyecek gördüğünüz gibi ve sizi belki daha da şaşırtacak ama *hoşuma gitmekte* daha da az zorluğu olacak. Peşimden gelebilmek için altı at çatlatacakmış! Kurtaracağım bu zavallı hayvanları. Bu kadar bekleyebilecek sabır var mı bende? Bilirsiniz ben bir karar verdim mi öyle bezdirmem, üzmem gibi bir huyum yoktur. Prevan'la ilgili olarak kararımı vermiş bulunuyorum.

Kabul edersiniz ki benimle akıllı uslu konuşmalar yapmak zevktir insanlar için. Bana verdiğiniz *o önemli haber* ne kadar yararlı oldu! Ama ne yapayım ki dostum, uzun zamandır tatsız tuzsuz bir yaşam sürüyor, ot gibi yaşıyorum. Yaklaşık bir buçuk aydır tek bir neşeli gün geçirme cesaretini bulamadım kendimde. Elime böyle fırsat geçmiş, kaçırır mıyım hiç? Böyle bir zahmete değmez mi Prevan? Hoş sözcüğünden ne anlarsanız anlayın, ondan daha hoş bir adam olabilir mi?

Siz bile hakkını teslim etmek zorunda kalıyor, ona övgüler yağdırmanın da ötesinde, kıskanıyorsunuz. Ben hakeminiz olayım sizin ama önce işin içyüzünü öğrenmek gerekiyor. Ben de ona

çalışacağım. Adaletten ayrılmayan bir yargıç olmak isterim, bu bakımdan ikinizi de aynı terazide tartmam gerekir. Sizi biliyorum. Yaptıklarınızdan haberim var, anılarınızı ben yazacağım. Sizinle ilgili olarak her şey öğrenilmiş demektir. Ve şimdi de rakibinizle uğraşmalıyım, değil mi? Onunla ilgili bilgileri de siz vereceksiniz bana. Bu dileğimi canı gönülden yerine getirmelisiniz. Üçlü maceranın kahramanı olduğunu söylüyorsunuz, şunu anlatın bana bir hele. Benim bu meseleyi ayrıntılarıyla bildiğimi farz ediyorsunuz. Oysa hiçbir şey bilmiyorum bu konuda. Üçlü macera ben Cenevre'deyken geçmiş olacak büyük olasılıkla ve siz de kıskanıp yazmamışsınızdır bana. Bu hatanızı bir an önce telafi etmeniz gerekir. Bilmelisiniz ki *onu ilgilendiren her şey beni de ilgilendirir*. Biraz olsun anımsar gibiyim sanki, ben Cenevre'den döndüğümde konuşuluyordu gene ama kafam başka şeylerle meşguldü o sıralar ve bu gibi meselelerde eskiyle ilgilenmem, taze haberler beklerim, günlük, bilemediniz dünden kalma...

Bu dileğim biraz canınızı sıkırsa da, benim sizin için ne zahmetlere katlandığımı düşünmeniz gerekir. Sizden bu kadarlık bir karşılık beklemek hakkımdır sanıyorum. Yaptığınız yanlışlar yüzünden Madam de Tourvel'in yanından uzaklaştırılmıştınız. Sizi ona tekrar kavuşturan ben olmadım mı? Madam de Volan-ges'in üstüne vazife olmayan işlere karışmasının öcünü alabilecekseniz eğer, o fırsatı yaratan da ben değil miyim? Atıldığımız maceraların peşinde zaman kaybettiğinizi kaç kez söylediniz yakınlıkla! Şimdi bunların hepsi elinizin altında! Bir yanda aşk, bir yanda nefret: İstedığınızı seçin, aynı çatının altında hepsi. Hatta bir elinizle okşayıp öbür elinizle vurabilir ve böylelikle iki yaşam birden sürmüş olursunuz.

Vikontes'le olan maceranızı da bana borçlusunuz. Çok sevindim o işe ama sizin de dediğiniz gibi konuşulması lazım her tarafta. Siz o anda gizli kalmasını, duyulmasından daha doğru bulmuş olabilirsiniz, anlıyorum bunu ama doğrusunu söylemek gerekirse o kadın kendisine çok dürüst davranılmasını hak etmiyor.

Kaldı ki ben de yakınıyorum ondan. Şövalye de Belleroye onu çok güzel bulmaya başladı. İşime gelmiyor bu. Kendisiyle dostluğu kesebilmek için bir bahane bulabilirsem, birçok nedenim daha olacak sevinmek için. En güzel bahane de şunu söyleyebilmek: "İnsan o kadınla görüşemez artık."

Allahaısmarladık Vikont. Düşününüz ki bulunduğunuz yerde zaman çok değerlidir. Ben de zamanımı Prevan'ı mutlu etmek için kullanacağım.

*Paris, 15 Eylül 17***

YETMİŞ BEŞİNCİ MEKTUP

Cécile Volanges'dan Sophie Carnay'ye

Not: *Cécile Volanges bu mektubun basında, okurun, ELLİ DOKUZUNCU MEKTUP ve daha sonraki mektuplardan öğrendikleri arasında kendisiyle ilgili her şeyi ayrıntılı biçimde anlatmaktadır. Bilinenleri yinelemek olacağından almadık o bölümü. Mektubun sonunda Vikont de Valmont'dan söz açarak şunları söylüyor.*

İnan ki olağanüstü bir adam. Annem sürekli kötülüyor ama şövalye Danceny çok övüyor. Bana sorarsan haklı olan annem değil, o. Bu kadar becerikli bir insan görmedim hayatımda. Danceny'nin mektubunu öyle uluorta, herkesin içinde verdi. Kimse fark etmedi. Benim de haberim yoktu ve ne yalan söyleyeyim çok korktum. Ama bundan böyle boş bulunmam, çünkü biliyorum. Yanıtımı

kendisine nasıl vermem gerektiğini bile biliyorum. Onunla anlaşmak çok kolay. Öyle bir bakışı var ki istediğini seziveriyorsunuz hemen. Nasıl beceriyor bilmem. Hani mektubunda, annemin yanında benimle hiç ilgilenmiyormuş gibi gözükeceğini yazıyor demiştim ya, öyle işte, sanki aklından bile geçmiyorum ama ne zaman göz göze gelmek istesem, hemen bakacağından hiç kuşku yok.

Burada annemin yakın dostlarından biri var ama ben tanıımıyordum daha önce. O da Mösyö de Valmont'dan pek hoşlanmıyor. Ama Mösyö de Valmont onun etrafında dört dönüyor. Buradaki hayattan sıkılıp Paris'e döner diye çok korkuyorum. Çok kötü olur o zaman benim için! Ne iyi insanmış. Hem bana hem dostuna iyilik olsun diye kalkıp buralara kadar geldi! Kendisine nasıl bir minnet ve şükran borcum olduğunu söyleyebilmek isterdim ama nasıl bir çare bulabilirim bunun için bilemiyorum. Aslında bir fırsat çıksa bile öyle utanırım ki hiçbir şey söyleyemem belki.

Aşktan söz açıldığında yalnızca Madam de Merteuil'le rahat konuşabiliyorum. Sana da hep böyle yazıyorum ama yüz yüze konuşsak, sıkılırim belki. Danceny'yle de öyle, çoğu zaman bir korku geliyor ve ona da söyleyemiyorum düşündüğüm her şeyi. Elime bir an bir fırsat geçse de ona bir kez, yalnızca bir kez, kendisini ne kadar sevdiğimi söyleyebilsem dünyaları bağışlardım. Mösyö de Valmont söz vermiş ona. Ona uyup, dediklerini yaparsam, konuşturacaktı bizi. Ne derse yaparım ama bu iş olur mu acaba, bilemiyorum.

Allahaısmarladık dostum, yerim kalmadı artık^[24].

... *Şatosu, 14 Eylül 17***

YETMİŞ ALTINCI MEKTUP

Vikont de Valmont'dan Markiz de Merteuil'e

Siz galiba benimle inceden incele alay ediyorsunuz ve ben anlamıyorum ya da o mektubu yazarken tehlikeli durumda, ateşli bir hastaydınız. Sizi iyi tanımasaydım, güzelim, korkardım doğrusu. Siz ne dersiniz deyin ben öyle kolay kolay korkacak biri değilim.

Mektubunuzu bir okudum, bir daha okudum, tekrar tekrar okudum, anlayamadım. Söylediklerinizi olduğu gibi kabul edip başka anlamlar aramamak da mümkün olmuyor. Söylemek istediğiniz nedir?

Öyle korkmaya değmez bir düşmandan bu kadar çekinmenin ne gereği var? Bunu mu demek istiyorsunuz? Böyle demek istiyorsanız, haksızsınız bence. Prevan gerçekten kendini sevdirebilecek bir insandır, hem de sandığınızdan daha fazla. Özellikle de her vesileyle aşkından söz etmeyi çok sever, toplantılarda, herkesin içinde, hiç çekinmeden becerikli ve ince bir üslupla aşkını dile getirir. Kadınlar da kendilerini pek ince, pek akıllı sandıklarından ve kendilerini gösterme fırsatını da kaçırmak istemediklerinden, genellikle bu tuzağa düşerler. Bilirsiniz ki bir kadın aşktan söz etme eğilimi duymaya başlayınca, kısa süre sonra gerçekten âşık olur, hiç değilse âşık olmuş gibi yaşar. Prevan'ın, çok geliştirdiği bu yöntemden bir kazancı daha vardır: Kadınları kendi bozgunlarına bizzat tanıklık etmeye çağırır ve ben bunu kendi gözlerimle gördüm.

Ben bunu başkasından duyduğum için biliyordum, Pre-van'la asla sıkı bir dostluk içinde olmadım. Ama o gün orada altı kişiydik: Kontes de P*** ince bir davranış gösterip üstü kapalı konuştuğunu sanarak aralarında geçenleri teker teker anlattı ve doğrusunu söylemek gerekirse işin içinde olmayanlar, meseleyi bilmeyenler o sözleri belki boş, havadan sudan laflar olarak dinleyebilirlerdi.

Ve o kadar da kendine güvenen bir hali vardı ki, altı kişi birden gülmeye başladık. O hiç aldırma gene. Özellikle hiç unutamayacağım bir şey daha var: İçimizden biri gülmesine özür olsun diye Kontes'in söylediklerine, daha doğrusu söyler gibi gözüktüklerine inanmadığımı ileri sürecek oldu, Kontes anında çok ciddi bir tavırla, "Bunu benim kadar bilebilecek biri olabilir mi içinizde!" dedi ve sonra Prevan'a dönüp hiç değilse bir sözcüğünde olsun yanıltmış olup olamayacağını sordu.

Bu durumda ben o adamın herkes için tehlikeli olabileceğini düşündüm ister istemez ama sizin için Markiz, kendinizin de söylediği gibi onu *güzel hem de çok güzel* bulmanız yetmez mi? *Bazı saldırıları, yalnızca iyi yönlendirildikleri için ödüllendirmekten hoşlandığımızı söylemez misiniz siz?* O da böyle bir saldırıda bulunur işte. Ya da herhangi bir nedenle ona boyun eğmeyi doğru bulabilirsiniz. Ya da... ne bileyim ben bir kadının kapılabileceği bin bir çeşit heves var, bu açıdan siz de öteki kadınlardan farklı olamazsınız. Ama şimdi tehlikeyi biliyorsunuz. Bu nedenle kolaylıkla kurtulacağınızdan hiç kuşku yok ama gene de haberiniz olması gerekirdi. Ben mektuba dönüyorum gene. Ne demek istediniz kuzum?

Yalnızca Prevan'la alay etmek istedinizse eğer, çok uzun sürmüş bu olay. Ayrıca Prevan'la alay etmek için bana mektup yazmanızın ne yararı olabilir? Onu asıl başkalarının yanında gülünç düşürmek gerekir. Bunu daha önce rica etmiştim sizden, bir kez daha rica ediyorum.

Tamam! Tamam! Çözdüm işi galiba! Sizin mektubunuz gelecekte söz ediyor, yani siz böyle işlere bulaşmayacaksınız ama Prevan kazdığınız kuyuya düşmeden önce sizin bu işlere hazır olduğunuzu sanacak. Böyle bir plan yaptıysa, benim de hoşuma gider bu doğrusu. Ancak çok da dikkatli olmak gerekir bu konuda. Her ikimiz de çok iyi biliriz ki, bir erkeğe sahip olmakla onun hizmetlerinden yararlanmak arasında kesinlikle fark görmez insanlar genel olarak. Meğer ki budalanın biri ola o erkek. Ama Prevan budala değildir hem de hiç değildir. Şöyle bir zafer kazanmış gibi gözüksün hemen övünmeye başlar ve iş biter. Budalalar söylediklerine inanır, kötüler inanır gibi gözükür. Sizin elinizden ne gelir buna karşı? Doğrusunu söyleyeyim ben size: Korkuyorum. Sizin becerikli bir insan olduğunuzdan kuşkulandığım için değil ama asıl iyi yüzme bilenler boğuluyorlar suda.

Herhangi birinden daha aptal olduğumu sanmıyorum. Bir kadına çamur atmak için yüz tane, bin tane çare buldum ama bunlardan kurtulabilmesinin yolunu arayınca da bir tekini bile bulamadım. Siz de sevgili dostum, örnek bir insansınız ama öyle sanıyorum ki, siz de iyi oyun oynamaktan çok mutlu oluyorsunuz.

Her şey bir yana, belki ben de anlamsız bir şeyde anlam aramaya kalkışıyorum. Tuhaf doğrusu, bir saatten beri ciddi ciddi konuşuyorum. Oysa sizin amacınız kesinlikle şaka yapmak. Güleceksiniz şimdi bana! Olsun! Çabuk bitirin gülmenizi de başka bir konuya geçelim. Başka bir konu mu? Hayır, hayır! Yanılıyorum, dönüp dolaşıp aynı konuya geliriz. Kadınlar ya elde edilecek ya da çamur atılacak; kimi zaman da hem elde edip hem de çamur atmanın yollarını ararız.

Doğru söylüyorsunuz: Burada kadınları elde etmekte de, çamur atmada da yeteneğimi göstermem için gereken her şey var ama biri kolay öbürü zordur. Öç alma işi muhtemelen aşktan daha hızlı gidecek. Madam de Volanges'ın kızının işi tamam. Bir fırsat düşürmeye bakar, ondan sonrası tamamdır. Fırsatı da çıkarırım ben. Ama Madam de Tourvel işi böyle değil. Anlamak çok zor o kadını. Bir türlü akıl erdiremiyorum. Beni sevdiğine dair yüz kanıtım varsa, direndiğine dair bin kanıt var elimde. İtiraf edeyim ki, elimden kaçacak diye ödüm patlıyor.

Döndüğümde uyanan ilk etkiye bakıp çok şey umut etmişim. Tahmin edeceğiniz gibi o etkiyi

kendim görüp ona göre bir kanım olsun diye düşünmüştüm. İlk tepkileri anlayabilmek için benden önce kimseyi göndermedim ve her şeyi de tam yemek vaktinin yaklaşmasına göre ayarladım. Hani bazı piyeslerde, en sonda her şeyi düzeltmek üzere gökten bir Tanrı iner ya, işte ben de öyle, herkes sofradayken daldım içeri.

Herkesin bana bakması için kapıyı epey gürültülü bir biçimde açtığımdan yaşlı halamın sevincini de kızının eli ayağı dolaşacak derecede mutluluğunu da bir bakışta fark ettim. Bizim namuslu geçinen sevgili, sırtını kapıya vermişti. O sırada bir şeyler kesmekle meşgul olduğundan başını bile çevirmedi. Ben hemen Madam de Rosemonde'la konuşmaya başladım. Namuslu geçinen dilber ağzımdan daha ilk sözcük çıkar çıkmaz sesimi tanıdı, bir çığlık attı âdeta ve bana öyle geldi ki o çığlıkta şaşırıp ürkmekten çok sevgi vardı. Yüzünü görebilecek kadar ilerlemiştim. İç dünyasında bir çalkantı olduğu, düşünceleriyle duygularının çarpıştığı renk değiştirmesinden belliydi. Sofrada yanına oturdum. Ne söyleyeceğini, ne yapacağını iyiden iyiye bilemez hale gelmişti. Yemeğine devam etmek istedi ama beceremedi. Sonunda, yani ben içeri gireli on beş dakika bile olmadan; içindeki sıkıntıya da mutluluğa da dayanamayarak sofradan kalkmak için izin istedi, hava almak bahanesiyle bahçeye kaçtı. Madam de Volanges da onunla birlikte çıkmak istedi ancak o mahcup ve duygusal körpe kabul etmedi. Yalnız kalıp kendini içindeki o tatlı heyecana dilediği gibi koyuvermek için bir bahane bulmuş olduğuna seviniyordu mutlaka.

Yemeği olabildiğince çabuk bitirdim. Ama tatlı gelir gelmez o cadı Volanges, muhtemelen bana zarar vermek ihtiyacıyla, o güzel hastasının yanına gitmek üzere yerinden kalktı. Böyle bir niyeti olabileceğini düşünmüştüm, sürpriz olmadı benim için. Onun kalkmasını herkesin sofradan kalkması vaktinin geldiğinin bir işareti sayıp ben de bir hamle yaptım kendisiyle birlikte. Matmazel de Volanges ve rahip de bize uydular. Madam de Rosemonde ve yaşlı Commandeur de T*** de sofrada yalnız kaldıklarını görünce, çaresiz onlar da kalktılar. Böylece hep birlikte namuslu geçinen sevgilinin yanına gittik. Şatonun biraz uzağındaki bir koruda dolaşıyordu. Gerçek amacı gezmek değil, yalnız kalmaktı ve o kalabalıkta birlikte dolaşmaktansa hep birlikte içeri girmeyi daha uygun buldu.

Madam de Volanges'ın onunla baş başa konuşma fırsatını kaçırdığından hiç kuşku kalmayınca sizin emirlerinizi düşündüm ve küçük Volanges'ın işiyle ilgilenmeye başladım. Kahvemi içtikten hemen sonra odama çıktım. Çalışacağım yeri iyice tanımak amacıyla öbür odalara da girdim. Kızın mektup yazabilmesi için gerekli önlemleri aldım. Bu ilk hizmetlerden sonra hem haber vermek hem de benden güvenini esirgememesini dilemek amacıyla bir mektup yazıp Danceny'den aldığım mektubu ilaştırdım. Daha sonra salona döndüm. Namuslu geçinen sevgili, tatlı bir gevşeme halinde, bir şezlonga bırakmıştı kendini.

Bu manzara tahrik etti beni, bakışlarımı canlandırdı. Aşkla ve sevecenlikle bakıyormuşum gibi geldi bana. Salonda, o bakışlara uygun bir yer buldum ve oraya oturdum. Ve ben oturur oturmaz namuslu geçinen sevgili, gözlerini yere çevirdi.

Onun o melek gibi yüzüne baktım bir süre, sonra bakışlarımı bütün bedeninde gezdirip, ince ama gene de göstermeyen bir giysinin altından hatları, biçimleri görmeye çalıştım. Baştan ayaklara, ayaklardan başlara gezdirdim gözlerimi... ah, Markiz, bana ne tatlı bakıyormuş meğer, hemen bakışlarımı kaçırdı. Onun gene aynı biçimde bakması için ben gözlerimi kaçırdım bu kez. Sessizce anlaşmış olduk o zaman. Çekingen âşıklar arasındaki o ilk anlaşma halini bilirsiniz mutlaka. İki taraf da bakışma ihtiyacının yerine gelebilmesi için gözlerin inip kalkmasına olanak verir ve nihayet gözler birleşir böylece.

Namuslu geçinen sevgilinin kendini bu yeni eğlenceye iyice kaptırmış olduğundan hiç kuşku kalmadığı için ben her ikimizin de yakalanmaması için çareler düşünmeye başladım ama salonda bulunanlar konuşmaya dalmış olduklarından bize bakmalarının bir tehlike arz etmeyeceğini anlayınca, o bakışlardan daha kesin bir söz elde etmeye çalıştım. Bu amaçla önce başımı birkaç kez birdenbire kaldırıp göz göze geldim onunla, ancak çekinerek cesaret ettiğimi o kadar belli ediyordum ki, ne kadar çekingen olursa olsun telaşa kapılmazdı. Ben de en az kendisi kadar heyecanlıymışım gibi bir tavır takındığımdan bir rahatlık kaldı sonunda o mahcup kadına. Rastlaşmaya alışan gözlerimiz yavaş yavaş cesaret bulup uzun uzun bakiştılar ve öyle bir an geldi ki hiç ayrılamaz oldular birbirlerinden. Ve sonra gözlerinde aşk ve arzu müjdeleyen tatlı bir baygınlık belirdi. Ama çok kısa sürdü bu. Az sonra kendine gelip tavırlarını da bakışlarını da değiştirdi, utanmıştı.

Geçirdiği heyecanları fark edince kuşku kalmasını istemediğimden hemen fırladım yerimden, endişelenmiş gibi yaparak, “Rahatsız mısınız?” diye sordum. Herkes çevresini sardı anında. Ben en geride kaldım. O sırada iş işleyen küçük Volanges gergefin başından birdenbire kalkamadığından, Danceny’nin mektubunu veriverdim bir anda.

Biraz uzakta duruyordum ondan, dizlerinin üzerine attım mektubu. Nasıl telaşlanıp şaşırdığını görseydiniz gülmekten yerlere yatarsınız ama ben gülmüyordum ve böyle bir telaşın bizi ele vereceğinden korkuyordum. Gözlerimi diktim, bir işaret yaptım elimle. Bunların ne anlama geldiği açıktı, zarfı cebine indirmesi gerektiğini anladı hemen.

O gün kayda değer başka bir olay olmadı. O günden bu yana olup bitenlerden belki sizi, en azından Matmazel de Volanges’in işi bakımından hoşnut edebilecek bazı olaylar doğar. Ama planlarımızı anlatıp duracağımıza hayata geçirmeye çalışmayı yeğlemeliyiz. Bu arada sekiz sayfayı da buldu mektubum, yoruldu. Bana müsaade artık.

Söylemeye gerek yok, siz de tahmin ediyorsunuzdur mutlaka, kız Danceny’ye yanıtını yazdı.^[25] Ben de geldiğimin ertesi günü namuslu geçinen sevgiliye bir mektup yazmıştım, onun yanıtını aldım. İkisini de gönderiyorum, ister okuyun ister okumayın. Hep aynı laflar, ilgilendirmiyor bunlar beni artık ama bu işe karışmamış olanlara ne tatlı geliyordur kim bilir!

Bir kez daha Allahısmarladık. Sizi ebediyen çok seviyorum ama gene o Prevan’dan söz ederseniz, lütfen anlayacağım biçimde yazın.

...Şatosu, 17 Eylül 17**

YETMİŞ YEDİNCİ MEKTUP

Vikont de Valmont’dan Madam de Tourvel’e

Benden böyle acımasızca kaçmanızın nedeni nedir acaba Madam? Ben size bu kadar ateşli bir aşkla koşup geliyorum ve siz beni büyük bir kötülük gördüğünüz kimseye bile reva görülmecek bir davranışla karşı karşıya bırakıyorsunuz, yakışıyor mu? Aşkın beni tekrar ayaklarınıza getirdiği bir günde, talihin beni yanınıza oturtmasından ne gibi bir kötülük gelebilirdi? Hemen rahatsızlanmış gibi gözükmeyi, yanımda durmaktansa, dostlarınızı telaşlandırmayı daha uygun buldunuz! Dün, bana bir bakışınızı bağışlamamak için kaç kez gözlerinizi indirdiniz! Gerçi bir an gözlerinizde acımasızlığın azalır gibi olduğunu fark ettim ama çarçabuk geçip gitti o an. Sizin o andaki amacınız kuşkusuz bana

öyle bir zevki tattırmak değil, ondan yoksun kalmakla neler yitirdiğimi sezdirmektir.

Hiç çekinmeden söyleyebilirim ki, aşkın hak edeceği bir davranış değildir bu; dostluğa da uygun düşmez bu davranış. O iki duygudan biri olan aşkın beni nasıl sardığını biliyorsunuz, sizden ötekini de dostluğa da beklemek hakkımdı. O değerli dostluğa beni herhalde değer gördünüz ve bağışladınız bana o dostluğu. Ben o zamandan beri ne yaptım da yitirdim onu, bilemiyorum. Doğru söylemek mi zarar verdi bana yoksa? Gönlümü size olduğu gibi açtığım için mi cezalandırılıyorum yoksa? Doğru söylememi, içimi açmamı fırsat bilip beni böyle üzmeyi doğru mu buluyorsunuz yoksa? Ben size sırlarımı açtıysam, bana dost olduğunu söyleyen, dostum olduğunu sandığım bir kimseye açmadım mı bu sırları? Bana önerilen koşulları kabul edip, daha sonra onlara uymamak ve onlara dayanarak gene istediğim yola gitmek çok kolaydı. Böyle bir şey yapmadıysam, dostluğa ihanet etmek istemediğimden değil midir bu tavrım? Hiç de hak etmediğim bu acımasız tavrınız, beni hoşgörünüze erişebilmek için sizi mutlaka aldatmak gerektiğine inandırabilmek için midir?

Peki demediğim için pişman değilim. Size de kendime de borcumdu bu ama kaderin şu cilvesine bakın ki beğenilmeye, övgüye değer ne yaptıysam yeni bir mutsuzluğun işareti oluyor benim için bu.

Yalnızca bir kez benim bir işimi beğenmiş, övmüştünüz beni. Sizi gücendirme mutsuzluğuna ilk olarak işte böylelikle uğradım. Sırf siz gücenmeyesiniz diye emirlerinize harfiyen uyup sizi görmek mutluluğundan yoksun bıraktım kendimi. Bunun üzerine benimle mektuplaşmaya son vermek, istediğiniz bir fedakârlığın o küçük ödülünü de almak istediniz elimden. Size emretme hakkı bağışlayan aşkıma bile yok etmeye kalkıştınız. Siz bugün beni, sonunda alçaklığımı anladığınız bayağı bir kadın avcısı kabul edip, benden kaçırıyorsanız, bunun da nedeni, size gönlümden geçenleri aşkıma kötülük etmeyi de umursama-yarak açıkça söylememdir.

Siz böyle haksızlık etmekten hiç usanmayacak mısınız? Gene ne kusur ettim ki bu kadar işkenceden çekinmiyorsunuz? Suçumu bilseydim hiç değilse... neyse emirleriniz, söyleyin de yerine getireyim. Söz veriyorum yerine getireceğime, bu emirleri öğrenmek istemek çok ileri gitmek midir yani?

*15 Eylül 17***

YETMİŞ SEKİZİNCİ MEKTUP

Madam de Tourvel'den Vikont de Valmont'a

Tavır ve tutumum tuhafınıza gidiyormuş gibi bir haliniz var Mösyö. Neredeyse bu yüzden bana hesap soracak, beni ayıplayacaksınız. Oysa ben öyle sanıyorum ki asıl şaşırması, asıl yakınması gereken benim ama ben de geçen gün gönderdiğiniz mektubu okuyup, söylediklerimi kabul etmediğinizi öğrendikten sonra artık hiç aldırmamaya ve size bir şey söylememeye, hiç sitem etmemeye karar verdim. Bilgi istiyorsunuz benden... Allah'a şükür, size yanıt vermemi engelleyecek hiçbir şey hissetmediğim için bir kez daha bilgi vermeyi kabul ediyorum size.

Biri sizin mektuplarınızı okusa, beni dürüst olmayan ya da tuhaf bir kadın olarak tanıyabilir. Ben kimsenin beni böyle tanımasını hak ettiğimi sanmıyorum, hele hele sizin beni böyle görmeye hiç hakkınız yoktu. Siz, beni yaptıklarında bir yanlışlık olmadığını kanıtlamak zorunda bırakırsanız, hiç kuşkusuz aramızda geçenlerin hepsini düşünmüş ve bu incelemeden sizin kârlı çıkacağınızı sanmış olacaksınız. Ben de hiç değilse sizin nezdinizde bir şey yitirmeyeceğimi sandığım için bu incelemeye girmekten kaçınmayacağım. Hangimizin yakınmaya hakkı olduğunu anlamının tek yolu da budur belki.

Bir kere şunu kesinlikle kabul edeceğinizi sanıyorum: Buraya geldiğinizde, şöhretinizin herkesin malumu olduğunu düşünerek çekinmek hakkımdı. Sizinle konuşurken çok mesafeli bir inceliğin gereklerini yerine getirmemiş olsaydım, benim için hiç kimse, kendini erdemli göstermekte ölçüyü aşıyor diyemezdi. Siz de bunu hoş görür, benim gibi görgüsü kıt bir kadında değerinizi anlayacak bir erdem bulunmayışını da doğal karşılardınız. Sakınarak hareket etmem de hiç kuşkusuz o yolu tutmamı gerektiriyordu. Kendimi zorlamış da olmazdım böylelikle, niçin saklayayım bunu? Madam de Rosemonde geleceğinizi söylediği gün, bu habere canımın ne kadar sıkıldığını belli etmemiş olmamın nedeni, kendisiyle olan dostluğumuzun hatırını saymam ve de onun sizi çok sevdiğini bilmemdi.

İlk günlerde çok iyi bir haliniz vardı, hiç de korkutmuyordunuz beni, kabul ediyorum bunu ama sizin de açıkça kabul etmeniz gerekiyor ki o haliniz pek uzun sürmedi, kendinize hâkim olmaktan çok çabuk bıktınız ve değiştiniz. Benim sizi iyi diye bilmem yeterince tatmin etmedi sizi, zahmetlerinize değer bir karşılık olarak görmediniz bunu...

Ve işte o zaman benim güvenimi, iyi niyetimi istismar ettiniz, beni gücendireceğinden kesinlikle emin olduğunuz bir duyguyu dile getirmekten hiç çekinmediniz. Siz kabahatlerinizi artırmaya çalışırken ben hâlâ onları unutmak için çareler arıyor, hiç değilse bazılarını düzeltebilmeniz için bir yol gösteri-yordum size. Sizden istediğim o kadar kabul edilebilir bir şeydi ki siz bile olmaz diyemediniz ama hoşgörümü bir hak gibi kullanarak bir izin istediniz benden. Vermemeliydim bu izni kesinlikle, razı olmamalıydım. Her neyse almayı başardınız o izni. Ben bazı koşullar öne sürmüştüm, siz birini bile yerine getirmediğiniz. Bana öyle şeyler yazdınız ki, hiçbir mektubunuza yanıt vermemeliydim aslında. Direnmenizin beni sizden uzaklaştırmak zorunda bıraktığı bir anda, ben belki de suç sayılabilecek bir yanlışlık yaptım, size uydum ve bana yaklaşmanızı sağlayacak tek bir yolu denedim. Ama namuslu bir duygunun bir değeri var mı sizin için? Dostluğu küçümsüyorsunuz; çılgınca bir sarhoşluğa kaptırmışsınız kendinizi, yıkımı da utancı da hiç önemsemeyerek yalnızca hazlar ve kurbanlar arıyorsunuz.

Gelişigüzel sitelerde bulunduğunuz gibi, heveslerinizde de çok hafif davrandığınız için verdiğiniz sözleri unutuyor, daha doğrusu sözünüzde durmamayı bir eğlence, bir keyif gibi görüyorsunuz. Benden uzaklaşmaya razıydınız, sizi kimse çağırmadan tekrar döndünüz buraya; isteklerimi, gerekçelerimi hiçe sayarak, bana haber verme nezaketini de göstermeden geldiniz ve sizi birdenbire görmenin beni şaşırtmasından, çok doğal olsa da, çevremizdeki bazı kimselerce hakkımda olumsuz yorumlara yol açabileceğinden hiç çekinmediniz. Neden olduğunuz o sıkıntılı anı geçirmeye ya da kimseye fark ettirmemeye çalışmanızdan vazgeçtim, bu durumun uzaması, sürmesi için elinizden gelen her şeyi yaptınız âdeta. Sofrada gelip yanıma oturdunuz. Küçük bir rahatsızlık yüzünden herkesten önce kalktım yemekten ve siz beni yalnız bırakacağınıza, o arzuma saygı göstereceğinize, herkesi başıma yığdınız. Salonda bir adım atsam, yanımda görüyorum sizi. Bir laf söylesem hep siz karşılık veriyorsunuz. En ilgisiz bir sözcük bile benim hiç istemediğim ve beni zor durumda bırakabilecek bir sohbet için bahane oluşturuyor size. Unutmayın ki Mösyö, siz konuşurken ne kadar ustalıkla davransanız da benim anladığımı başkaları da anlayabilir.

Sizin yüzünüzden hiç hareket etmemek, hiç konuşmamak zorunda kalıyorum ama buna rağmen peşimi bırakmıyorsunuz. Ne zaman kafamı kaldırırsam, sizinle göz göze geliyorum. Sürekli bakışlarımı başka yerlere çevirmek zorunda kalıyorum. Ve sonra da siz akıl almaz bir düşüncesizlikle, ben kendi gözlerimden bile kaçma ihtiyacı içindeyken herkesin gözlerini bana çevirmesine neden oluyorsunuz.

Ve üstüne üstlük benim size karşı tavrımdan yakınıyorsunuz! Sonra da sizden niçin kaçıyorum diye

şaşırtıyorsunuz! Siz asıl benim hoşgörümü bir kusur kabul etmeli, siz gelir gelmez benim buradan gitmeyişime şaşırmanızdır. Belki doğru olan da gitmemdi; Madam de Rosemonde'a karşı ayıp olabilir belki ama siz peşimden ayrılmazsanız ve benim hakaret kabul ettiğim davranışlarınızı sürdürürseniz bunu da yapmak zorunda kalacağım. Hayır hem kendime, hem kendi kurduğum, saygı duyduğum, hoşuma giden ilişkilere borçlu olduğum görevleri unutmuyorum ve hiçbir zaman da unutmayacağım. Günün birinde onları ya da kendimi feda etmem gerekirse, kaderim beni böyle bir seçim yapmak zorunda bırakırsa, bilirsiniz ki hiç düşünmem. Allahaismarladık Mösyö.

16 Eylül 17**

YETMİŞ DOKUZUNCU MEKTUP

Vikont de Valmont'dan Markiz de Merteuil'e

Bu sabah ava gitmeyi düşünüyordum ama iğrenç bir hava var dışarda. Elimde, okumak için yalnızca yeni bir roman var; bir kız öğrenciye verseniz onu bile sıkar bu kitap. Öğle yemeğine en azından iki saat var. Ne yapabilirim? Dün uzun bir mektup yazmış olduğuma dikkat etmeden, gene sizinle konuşacağım. Sizin o güzel *Prevan'ınızdan* söz edeceğime göre mutlaka dinleyeceksiniz beni. *Prevan*'ın dillere destan macerasını, *Ayrılmazlar*'ı ayıran macerasını nasıl oldu da duymadınız siz? Daha ilk sözcükte hepsini hatırlayacağınızdan hiç kuşum yok. Ama madem istiyorsunuz, anlatayım.

Bilirsiniz, üçü de güzel, üçü de çok güzel giyinen, üçü de büyük idealler peşinde koşmayı hak etmiş üç bayan vardı ve bunların, kibar çevreye girdikten sonra birbirlerine çok sıkı bağlı olmalarına herkes şaşardı Paris'te. Bu halleri, önceleri çok sıkılgan olmalarına bağlanmıştı ama daha sonra çevreleri kala-balıklaştı, övgüler yağdırdılar onlara ve değerlerini kendileri de anladılar kesinlikle. Gene de birbirlerinden ayrılmak şöyle dursun, iyice kenetlendiler. Birinin herhangi bir başarısı, sanki öbür ikisi için de başarı oluyordu. Sıra aşka geldiğinde aralarında bir rekabet başlayacağını umut edenler oldu. Salonlarımızın bütün hoş erkekleri onları ayırma onuruna erişebilmek için kavga ediyordu birbirleriyle. Ben bile girişecektim bu işe ama o sırada Kontes de ***'nın yıldızı çok parlamıştı, istediğimi elde edemedim ona sadakatsizlik edemezdim.

Bizim üç güzellerin üçü de birer sevgili seçtiler kendilerine o yılın karnavalında. Bu vesileyle beklenen fırtınalar kopmadı kesinlikle, üstüne üstlük, dostlukları, muhtemelen birbirlerine yeni sırlar aktarmanın tadıyla daha da güçlendi.

Sözde mutsuz olan bir yığın erkek de kıskanç kadınlar alayına dahil oldu, üç güzelin birbirlerine olan bağlılığı rezalet bir durum gibi görülerek dedikodulara yol açtı. Kimilerine göre *Ayrılmazlar*'ın çevresinde (o zaman onlara ayrılmazlar diye ad takmışlardı), bu çevrede temel yasa herkesin malının herkesin olduğunu kabul etmekmiş, aşta da aynı şey söz konusuymuş. Üç âşkın erkek rakipleri yoksa bile kadın rakipleri var diyenler oldu. Hem de o üç sevgilinin çevrenin kurallarına uymak amacıyla seçildikleri, sevgililiğe uygun olmakla birlikte, bu işlevi yerine getiremediklerini söyleyenler de oldu.

Haklı ya da haksız, bir etkisi olmadı bu dedikoduların. Üç çift, ayrıldıkları takdirde bunun sonları demek olacağını anladıklarından fırtınaya birlikte göğüs gerdiler. Salon çevresi her şeyden bıktığı gibi bu meyve vermeyen eleştirilerden de bıktı. O her zamanki hafifliğinin peşinden sürüklenerek başka konularla uğraştı ama bir baktık gene onlara dönmüş! Ancak bu kez çekıştirmiyor, övüyordu.

Her şey bir anda moda olur bu çevrede ve işte beğenme de herkese bulaşır. İşte tam bu övgüler doruğa çıktığı sırada Prevan bu mucizelerin iç yüzünü aydınlatmaya, işin aslını önce kendi öğrenip daha sonra başkalarına öğretmeye kalkışmıştı.

Mükemmellik örneği kabul edilen üç çiftle dost olmaya çalıştı. Kolaylıkla girdi o çevreye ve bunu olumlu bir işaret olarak kabul etti. Mutlu insanların yanına öyle kolayca yanaşılabilirliğini o da biliyordu pekâlâ. Çok övülen o mutluluğun da tıpkı kralların mutluluğu gibi uzaktan cazip geldiğini, yakından bakıldığında, arzu edilecek bir şey olmadığını hemen fark edip kavramış. Birbirlerinden ayrılmaz oldukları söylenen o insanların da artık başka zevkler aradıkları, gönüllerini eğlendirmeye çalıştıklarını anlamış; aşk ve sevgi bağlarının çoktan gevşemiş olduklarını, hatta belki de çözüldüklerini ancak onur bağlarının biraz daha güçlü kalabildiğini sezmiş.

Kadınlar kendilerini koruma gereksinimiyle birleştikleri için gene eskisi gibi çok samimi görünüyorlarmış ama erkekler daha özgür olduklarından sürekli dışarıda, takip etmek zorunda oldukları işleri bulunduğunu ileri sürüyorlarmış. Bu durumdan şikâyet eder gibi gözükp gene de gidiyorlarmış. Dolayısıyla bir arada oldukları akşamlar pek endermiş.

Erkeklerin bu koşulları Prevan'ın çok işine yaradı. Her gün boş kalan bir kadınla ilgilendi, böylece birbirlerinden hiç ayrılmayan o üç dosttan üçüne de yerine ve zamanına göre sürekli o aşk masalını okudu, içlerinden birini tercih etmenin mahvına sebep olacağını kolaylıkla anladı. Tercih ettiği kadın, önce kendisinin sadakatsizlik ettiğini görüp korkabilir, öteki ikisi de onurları kırılacağı için yeni âşığa düşman olup erdem bayrağını açar, önemli ilkelerden söz edebilirlerdi. Ayrıca her şeye rağmen bir hasım vardı karşısında, onun da kıskanıp yeniden âşık olması olmayacak şey değildi. Prevan kadınlardan birini tercih etse, her şey önüne bir engel olarak çıkabilirdi. Üçünü birden elde etmek istediğinden, her şey kolaylaşıyordu. Kadınlardan her biri, işin ucunun kendisine de dokunacağını bildiğinden ve erkeklerden her biri kendisine dokunmadığını sandığından, onun yaptıklarını görmezlikten geldiler.

Prevan'ın, bu macera yüzünden gözden çıkarabileceği tek bir kadın vardı ve bu kadın da o günlerde pek meşhur olduğundan çok sevindi. Kadın Fransız değildi, yabancıydı ve soylu birinin kendisine gönül vermiş olmasını ustalıkla kullanmış, bu işe yanaşmamış ve bütün sarayın, bütün kentin dikkatini kendine çekmiş. Aşığına da bir onur payı çıkıyordu bundan. Yeni sevgililerini kandırmak için çok işine yaradı bu Prevan'ın. Buradaki tek zorluk, üç işi birden yürütmekte ve yürüyüşü en yavaş gidene göre ayarlamaktaydı. Prevan'ın sırdaşlarından biri söyledi: Çektiği en büyük sıkıntı bu üç işten birini, öbürlerinden on beş gün önce açılmaya hazır olduğunu görüp durdurmak olmuş.

Nihayet büyük gün gelip çattı. Üç kadından da söz almış olan Prevan işi gönlünce yürütebiliyordu artık. Şöyle yaptı: Üç kocadan biri Paris'te değildi o sırada, biri ertesi sabah, erken saatte yola çıkacakmış, üçüncüsü ise kentteydi. Ayrılmaz dostlar o akşam Prevan'ın artık bırakacağı kadının evine yemeğe davet edilmişler ama evin yeni efendisi eski âşıkların da çağrılmasını kabul etmemiş. O günün sabahı yabancı sevgilinin mektuplarını üçe ayırmış, birine ondan aldığı resmi, öbürüne kadının kendi eliyle işlediği iç içe geçmiş iki harfi, üçüncüsüne de gene onun verdiği bir demet saç iletirmiş. Feda ettiği aşktan kalan bu üç parçadan her birini yeni âşiklardan birine göndermiş; onlar da aldıkları armağan karşılığında artık gözden düşmüş sevgililerine mektup yazıp artık aralarında hiçbir şey kalmadığını bildirmek zorunda kalmışlar.

Önemli bir şeydi bu tabii ki ama yeterli değildi. Kocasını kentte olan kadın gece özgür olmadığından,

onun bir hastalık bahane edilerek o akşam davetli olduğu yemeğe gitmemesine, öğleden sonraki zamanını Prevan'la geçirmesine karar verilmiş. Kocasını dışarıda olan kadın geceyi bağışlamış, kocası sabah gidecek olan şafak vaktinde, yani adamın yola çıkacağı saatte buluşmak üzere sözleşilmiş.

Hiçbir şeyi ihmal etmeyen Prevan derhal yabancı sevgilinin evine koşar, öfkeyle dalar içeri, kadını da öfkelenendirir, kavga çıkarır, yirmi dört saat özgür kalmayı sağlar. İşlerini böyle ayarladıktan sonra biraz dinlenmek amacıyla eve döner ama evde çözmesi gereken başka işler olduğunu görür.

Gözden düşmüş âşıklara, kendileriyle ilginin kesildiğinin bildirilmesi amacıyla gönderilen mektuplar şimşek gibi çakıp her tarafı aydınlatmış ve üçünün de gözleri açılmış. Hiçbirinin, Prevan'a feda edildiğinden en küçük bir kuşku olamazdı kesinlikle. Bu biçimde saf dışı bırakılmak az da olsa yaralar insanı. Buna bir de oyuna getirilmiş olmanın doğurduğu öfkeyi ekleyin... üçü de, işte böyle bir ruhsal durum içinde, aralarında hiç görüşmeden ama sanki sözleşmiş gibi kendilerine yapılan hakaretin öcünü almaya, bu amaçla da şanslı rakiplerini vuruşmaya çağırmaya and içmişler.

Ve Prevan eve döndüğünde kendisini düelloya davet eden üç mektup bulmuş. Vuruşmayı yiğitçe kabul etmiş ama böyle bir maceranın zevklerini de, getireceği şöhreti de kaçırmamak için randevuyu ertesi sabaha bırakmış. Her üç düello için de aynı yerle aynı saati göstermiş. Üçü de Boulogne ormanı kapılarında birinde olacaktı.

Akşam üçlü aşk macerasına girişmiş ve üçünün de hakkını vermiş. En azından kendisi o günden beri, yeni sevgililerinin üçüne de aşkını üçer yemin, üçer kanıtla gösterdiğini söyleyerek övünüp durdu. Sizin de kabul edeceğiniz gibi tarihin elinde hiçbir belge olamaz bu konuda. Burada tarafsız bir tarihçinin yapabileceği tek şey inanmaya niyeti olan okuruna şu görüşü ifade etmektir: Bir insanın gururu ve hayali coşmaya görsün! Ne mucizeler yaratmaz! Ayrıca o muhteşem gecenin sabahı gelecek için hiçbir biçimde sakınmaya gerek kalmadığını gösterir gibiymiş... her neyse daha sonra olaylar daha da kesinleştiriyor durumu.

Prevan, ertesi sabah dövüşmek için saptadığı yere tam zamanında gitmiş. Üç hasmı da orada bekliyormuş. Adamlar birbirlerini görünce çok şaşırılmışlar elbette. Talihsizlikte kendilerine bir yoldaş bulunduğunu anlayınca da belki biraz rahatlamışlardır. Gülümseyerek ve mertçe bir tavır sergileyerek yaklaşmış, şöyle bir söylev çekmiş onlara. Bu söylev aynen aktarıldı bana:

“Beyler, burada bir araya gelmemizden anlamışsınızdır mutlaka. Üçünüz de aynı nedenle yakınıyorsunuz benden. Benden öç almaya üçünüzün de hakkı var bir dereceye kadar ve bu işi önce kimin gerçekleştireceğini saptamak amacıyla kura çekeriz. Ben buraya yardımcı ve tanık getirmedim. Sizi tahrik ederken ne yardımcım vardı ne de tanığım. Bedelini öderken de olmayacak.” Sonra gene o şakacı tavrıyla: “Hem *aşkta hem dövüşte* kazanmak pek mümkün değil; biliyorum bunu ama buradan nasıl dönersem döneyim hiç önemli değil bu... değil mi ki ben kadınların sevgisini, erkeklerin de saygısını kazandım, yaşadığım kadarı yeter bana...”

Hasımları şaşırırlar, hiçbir şey söylemeden birbirlerine bakarlar, belki de üç kişinin bir kişinin karşısına çıkmasının onura, yiğitliğe uygun düşmeyeceğini düşünürlerken Prevan gene konuşmaya başlamış ve şöyle demiş: “Sizden niçin saklayayım? Çok yorucu bir gece geçirdim, amansız bir gece. Şurada bir parça bir şeyler yiyip gücümü toplamama izin verirseniz, sevindirirsiniz beni. Ben burada bir sofraya hazırlamaları için emir vermiştim. Siz de onurlandırın o sofrayı. Birlikte yiyelim. Ayrıca rica ederim keyifli bir yemek yiyelim. Böyle önemsiz meseleler yüzünden vuruşmak olabilir ama keyfimizi kaçırmamızın da bir anlamı yok doğrusu!”

Hepsi kabul etmiş yemek teklifini. Söylenenlere bakılırsa o gün Prevan her zamankinden çok daha ince, çok daha kibar davranmış. Kendine hâkim olup, hasımlarından hiçbirine kırıcı bir laf etmemiş. Bu tür başarıları kendilerinin de kolayca elde edebileceklerine inandırdıktan sonra, bir fırsat düştüğünde kaçırmayacaklarını açık açık söyletmiş üçüne de. İş bu noktaya gelince, bitmiş olur artık. Yemek daha bitmeden, “Akli başında insanlara bu tür kadınlar uğrunda kan dökmek yaraşır mı?” lafı on kez yinelenmiş belki. Dostluk duygularını canlandırmış bu düşünce, şarap daha da pekiştirmiş, öyle ki bir süre sonra kimsenin içinde öfke, kin kalmadığı gibi kayıtsız şartsız bir dostluk için and içmişler.

İşin öteki şekilde değil de bu şekilde bitmesi elbette çok işine geliyordu Prevan’ın ama şöhret sevdasından da vazgeçememiş ve bu amaçla tasarladıklarını yeni duruma uyarlayarak şunları söylemiş her üç hasmına da: “Aslında siz benden değil, size sadakat göstermeyen o sevgililerinizden öç almalısınız. Bunun için bir fırsat yaratacağım size. Uğradığınız hakareti kendime yapılmış bir hakaret gibi kabul edebilirim. Yakında benim de başıma gelir, siz onlardan birer tanesini kendinize bağlaya-madınız, ben tek başıma üçünü birden nasıl bağlayabilirim kendime? Sizin meseleniz benim de meselem oldu şimdi. Bu akşam yemeğe benim küçük eve gelmeyi kabul ederseniz öç almanız için bir fırsat çıkacaktır.” Düşüncelerini anlatmasını istemişler ama Prevan o günkü durumunun kendisine verdiği avantajla kısmış seslerini: “Beyler, başladığım işi yarım bırakmadığımı gösterdim, sanıyorum. Güvenebilirsiniz bana artık herhalde” demiş. Hepsi kabul etmişler, yeni dostlarını kucaklamışlar ve verdiği sözün sonucunu akşama öğrenmek üzere ayrılmışlar.

Prevan, bunun üzerine hiç zaman kaybetmeden hemen Paris’e gider, yeni elde ettiği sevgilileri ziyarete gider âdet olduğu üzere. O akşam üçünü de küçük eve gelip baş başa yemek yemeye razı eder. İkisi biraz nazlanırlar ama bir kadın ertesi gün neyi reddedebilir ki? Üçünü de birer saat arayla çağırır. Tasarladıklarını başarıyla sonuçlandırmak için o kadar zamana ihtiyacı varmış. Hazırlıklar tamamlandıktan sonra çekilir, öteki üç ortağına haber gönderir ve dördü birlikte o akşam kurbanlarını neşe içinde beklemeye giderler.

İlk kurban gelir. Prevan tek başına çıkıp karşılar onu, büyük bir saygı ve incelik göstererek içeri alır. Kadın kendini o mabedin kraliçesi gibi görürken Prevan bir bahaneyle dışarı çıkıp içeri aşağılanmış sevgiliyi gönderir.

Macera yaşamaya pek alışık olmayan bir kadının şaşırıp utandığı bir anda işini bitirmenin ne kadar kolay olduğunu tahmin edersiniz. Edilmemiş her sitemi kesinlikle bir lütf gibi karşılamıştır. Tekrar eski efendisinin eline düşen kaçak kadın köle, bağışlanıp tekrar eskisi gibi zincire vurulmayı umut edebilmişse ne kadar mutlu olmuştur kim bilir! Barış andı daha تنها bir yerde içilmiş ve boş kalan sahneye öteki oyuncular birer birer girmiş. Gelişleri belki biraz farklı olmuş ama sonuç kesinlikle aynı olmuştur.

Kadınların her biri bu işte yalnızca kendisinin olduğunu sanıyormuş. Üç çift, yemek zamanı sofrada başında buluşunca şaşkınlıkları daha da artmıştır. Özellikle de Prevan içeri girip üç kadından da özür dileme nezaketsizliğini gösterip, sırlarını dökünce, kendilerine ne kadar kötü bir oyunun oynanmış olduğunu anlatınca bu zavallıların utançları kat be kat artmıştır kesinlikle.

Sofraya oturmuşlar ve az sonra da bayağı bir rahatlamışlar. Erkekler açılmış, kadınlar da onlara boyun eğmiş. Erkeklerin içlerindeki öfke acı sözler söylemelerine yol açmamış. Neşelenme isteği uyandırmış, bu istek de yeni bir tat vermiş. Bu şaşırtıcı ve eğlendirici yemek sabaha kadar sürmüştü.

Kadınlar oradan çıktıklarında bağışlandıklarını sanıyorlarmış ama öfkelerini unutmayan erkekler ertesi sabah, bir daha dönmek üzere bırakıp gitmişler onları. Sadakat göstermeyen sevgililerle ilgiyi kesmekle kalmayıp başlarına geleni herkese anlatıp öçlerini tam olarak almışlar. O günden sonra kadınlardan biri manastıra kapandı, ötekiler de malikânelerine çekildi. Dertlerinden eriyip gidiyorlar orada.

İşte Prevan'ın işleri: Siz onun şöhretini artırmak, zafer arabasına koşulmak istiyorsanız eğer, sizin bileceğiniz iş bu. Mektubunuzu okuyunca bir düşüncedir aldı beni gerçekten. Son yazdığım mektuba daha akıllı uslu, daha anlaşılır bir yanıt vermenizi bekliyorum sabırsızlıkla.

Allahaısmarladık Markiz, siz tuhaf düşüncelere, hoş düşüncelere çok kolay kaptırırsınız kendinizi ama koruyun kendinizi bunlardan! Düşünün ki tuttuğunuz yolda yalnızca zeki bir insan olmak yetmez, küçük bir dikkatsizlik kimi zaman derman bulunmaz bir dert olup çıkar. Ayrıca ölçülü bir dostluğun da zevklerinize size yol göstermesine izin verin.

Allahaısmarladık! Ben sizi her şeye rağmen, akıl yolundan hiç şaşmamışsınız gibi seviyorum.

*18 Eylül 17***

SEKSENİNCİ MEKTUP

Şövalye Dancen'y'den Cécile Volanges'a

Cécile'im, canım Cécile'im! Ne zaman kavuşacağız acaba? Sizden uzakta yaşamayı kim öğretecek bana? Bana bu gücü, bu yüreği kim verebilir acaba? Kaderim bu, üzüntüye dayanmak elimden gelmiyor ve hiçbir zaman da başaramayacağım bunu. Kara bahtım gittikçe kararıyor ve sonunu da göremiyorum artık! Valmont bana yardım edeceğine, üzüntülerimi gidereceğine dair söz vermişti! Valmont da düşünmüyor artık beni, hatta belki de unutmuştur! O sevdiğinin yanında. İnsanın uzakta olunca neler çektiğini bilir mi ki? Bana son mektubunuzu gönderirken bir satır bile ekleme gereğini duymamış. Oysa sizi nasıl göreceğimi, ne zaman göreceğimi o bildirecekti bana. Siz de bir şey söylemiyorsunuz, istemiyor musunuz artık yoksa? Ah! Cécile'im! Ne talihsiz insanmışım ben! Sizi her geçen gün daha çok seviyorum ama yaşamımın bütün güzelliği olan bu aşk bir yandan da acı veriyor bana.

Hayır, böyle yaşamam mümkün değil artık. Sizi görmeliyim, bir an bile olsa görmeliyim. Sabah kalkınca "Bugün de göremeyeceğim!" diyor, akşam "Gene göremedim!" diye yatıyorum. Bu uzun günlerde mutlu olduğum tek bir an yok. Hep acı, hep keder, hep yoksunluk! Ve bu acıların hepsi de benim mutluluk beklediğim bir yerden geliyor! Ölümüne neden olacak bu kedere bir de sizin çektiklerinizi düşünerek düştüğüm sıkıntıyı ekleyin, o zaman anlarsınız belki ne durumda olduğumu. Her an düşlerimdesiniz, sizi her düşleyişimde perişan oluyorum. Sizi kederli, tasalı görsem, dertleriniz benim de derdim oluyor; avunmuş görürsem, benim dertlerim artıyor. Her durumda keder, her durumda üzüntü.

Ah! Aynı yerde olduğumuz günler! Böyle değildi o günler! Her şey keyifliydi o zamanlar. Sizden uzak olduğum saatler bile sizi göreceğimi bildiğimden güzelleşirdi. Özlem zamanı akıp gider, beni size yaklaştırırdı. Birlikte olmasak da ben gene sizinleydim. Görevlerimi yaparsam size daha yaraşır biri oluyor, bir sanat yapıtıyla uğraşsam kendimi size biraz daha beğendireceğimi umuyordum. Bu çevredeki eğlenceler beni sizden uzaklaştırırsa da sizden ayrılmış değildim gene de. Tiyatrodayken

sizin nelerden hoşlanabileceğinizi düşünür, konsere gitsem sizin de ne güzel çaldığınızı, birlikte o tatlı çalışmalarımızı hatırlardım. Bir toplantıda, bir gezintide hep size benzeyen birini arardım. Sizi her şeyle karşılaştırır, hep sizi üstün bulurdum. Günün her anı aşkıma yeni bir şey katar, her akşam ayaklarınıza sererdim onu.

Şimdi nem kaldı benim? Kederli anılar, bitmek bilmeyen yoksunluklar, birazcık umut... onu da Valmont'un suskunluğu azaltıyor, sizin suskunluğunuz ise değiştirip yeni bir üzüntü oluşturuyor. Aramızda olsa olsa on fersahlık bir mesafe var. Kolayca aşılabilecek o yol, yalnızca benim için aşılmaz bir engel oluyor! Bu engeli aşmak için dostuma yalvarıyorum, sevdiğime yalvarıyorum, ikisi de aldırıyor, ikisi de gelmiyor yardımına! Yardımına gelmek şöyle dursun, yanıt bile vermiyorlar.

Hani severdi beni Valmont? Hani her fırsatta dostluğunu gösterecekti! Hani siz severdiniz beni de birbirimizi her gün görmemiz için bir yol bulurdunuz? Ne oldu sizi pek becerikli kılan o duygularınız? Hatırlıyorum, kimi zaman sizinle birlikte olmak isterdim ama bazı görevler, bazı düşünceler o zevki feda etmemi emrederdi de neler söylemezsiniz bana siz o zaman! Gösterdiğim nedenlere karşı ne bahaneler bulurdunuz! Siz de hatırlayın Cécile'im! Ben o nedenleri dinlemezdim ve sizin dileklerinize uygun davranırdım. Bunu üstün bir niteliğe sahip olduğum anlamında söylemiyorum. Bir fedakârlık olarak da söyleyemem! Sizin istediklerinize razı olsam diye yanar tutuşurdum! Ama şimdi benim de bir dileğim var sizden: Sizi bir an önce görebilme dileği, sizi görmenin aşkımızın sonu olmayacağına bir kez daha yemin edip sizin de bir kez daha yemin ettiğinizi duymak. Sizin için de benim için de mutluluk aşkımızın ebedi olmasında değil mi? Öyle değilse işte o zaman sonu gelmez benim acılarımın... üzüntü veren bu düşüncüyü istemiyorum. Siz seviyorsunuz beni, her zaman da seveceksiniz. İnanıyorum buna, kuşkum yok bundan, asla kuşku duymayacağım ama şimdi çok kötü durumdayım, uzun zaman dayanmam bu duruma. Allahısmarladık Cécile'im.

*Paris, 18 Eylül 17***

SEKSEN BİRİNCİ MEKTUP

Markiz de Merteuil'den Vikont de Valmont'a

Bu endişelerinizle acınacak haldesiniz siz! Sizden üstün olduğumu anlıyorum! Siz bana ders vereceksiniz, siz yol göstereceksiniz bana, öyle mi? Zavallı Valmont! Ben neredeyim, siz neredesiniz? Bütün erkeklik gururunuzla rağmen aramızdaki mesafenin kapanabileceğine ihtimal vermiyorum. Benim planlarımı gerçekleştiremeyeceğiniz için hemen "imkânsız!" deyip çıkıyorsunuz işin içinden. Ey kibirli ve zayıf insan! Bende daha ne olanaklar, ne kaynaklar bulunduğunu bir bilebilsen! Şunu söyleyeyim ki Vikont, öğütlerinizi okuyunca çok sinirlendim.

Madam de Tourvel meselesinde o kadar acemi, o kadar beceriksizsiniz ki! O çekingen ve size tutkun kadıncağızın bir an kafasını karıştırmışsınız, bunu bir zafer gibi gösterince beceriksizliğini unutturacaksınız! Pek hoşsunuz doğrusu! Ondandır tatlı bir bakış koparmış olmakla da övünüyorsunuz! Tek bir tatlı bakış! Ne güzel! Siz anlatın, övünün, ben güleyim, kusurunuzla bakmam! Dişe dokunur hiçbir iş yapmadığınızı siz de pekâlâ anlamışsınız ve işinize de gelmiyor bunu düşünmek. Belki benim gözümünden kaçırabileceğiniz umuduyla iki çocuğu kavuşturabilmek için soylu çabalar harcadığınızı söylüyorsunuz. Her ikisi de görüşmeye can atıyor zaten. Ayrıca şunu da söyleyeyim ki, bugün bunun için ateşli bir istek duyuyorlarsa, bunu sağlayan benden başkası değildir, siz kendinizi övebilirsiniz, beni ilgilendirmez bu. Bu parlak işlerinizden cesaret alarak *tasarılarımızı*

anlatacağımıza, başarıyla gerçekleştirmeye çalışmalıyız gibi özdeyişlerinize de eyvallah. Bunlarla da övünün, bana ne! Ama benim sizin ihtiyatlı tavır ve tutumunuza muhtaç olduğumu, sözünüzü dinlemezsem sapıtacağımı, öğütlerinize uyararak bir zevkimden, bir hevesimden vazgeçmem gerektiğini sanıyorsanız bu demektir ki, size olan güvenim çok fazla gururlandırmış sizi!

Ben sizin yaptığınız hangi işin bin katını becermiş değilim acaba? Sayısız kadın ayarttınız, perişan ettiniz onları. Sorarım size, bu amaçla hangi zorlukları yendiniz peki? Aşmış olduğunuz bir engel var mı? Bu işlerde gerçekten size ait olan bir başarı var mı acaba? Bir rastlantıyla güzel bir yüze sahip olmuşsunuz. Davranışlarınız ince ama bu kibar çevrede herkesin çok çabuk edinebileceği bir özellik. Hoşsohbet bir insansınız, tatlı tatlı konuşursunuz ama genellikle duyguyla karışık, anlamlı ya da anlamsız sözler de tutabilir bunun yerini. Doğrusunu söylemek gerekirse cüretkârlığınız övgüye değer ama bu belki de o ilk zamanlarda kadınları kolay elde etmiş olmanızdan geliyor. Bütün sermayeniz bu işte... bilmem arada unuttuğum bir şey var mı? Kazandığınız ünü hesaba katmayın. Bir dedikodu çıkarmayı ya da çıkmış bir dedikoduyu yayma becerisini de önemli bir şey kabul edemem, sanırım siz de istemezsiniz bunu.

Gelelim ihtiyata, inceliğe: Kendimi katmıyorum işin içine ama acaba hangi kadın sizden daha ince, daha ihtiyatlı değildir? İşte Başkan'ın eşi, sizi bir çocuk gibi istediği her yere sürüklüyor! İnanın bana Vikont, insan çok ender olarak vazgeçebileceği nitelikler kazanıyor. Siz erkekler için yenilmek ne ifade eder? Alt tarafı umduğunuz bir başarı eksik olur. İki taraf arasında bu kadar eşitsizliğin görüldüğü bir savaşta biz kaybetmezsek talihli sayılırız, sizin içinse ancak kazanmamak bir felakettir. Diyelim ki sizler de bizim kadar becerikli, üstün niteliklisiniz... gene de biz sizden üstün sayılırız çünkü sizin o nitelikleri ve becerileri sürekli kullanmanız gerekiyor.

Diyelim ki biz kendimizi korumakta ya da boyun eğmekte ne kadar becerikli ve başarılıysak siz de bizi yenmekte o kadar başarılı ve beceriklisiniz ama kabul etmeniz gerekir ki, siz bir kez yendiniz mi, o beceriye ihtiyaç kalmaz sizin için artık, siz kendinizi yalnızca o yeni zevke kaptırır, kayıtsızca, korkusuzca ona verebilirsiniz kendinizi. Bunun ne kadar süreceği hiç önemli değildir sizin için.

Aşkın kendi diliyle söylersek, kadınla erkeğin birbirine verip, birbirinden aldığı o bağlar hep sizin isteğinize göre sıkıla-şır ya da gevşer. Siz o hafifliğinizle her şeyin uluorta konuşulmasına gizliliği tercih edersiniz ve kadını küçük düşürerek bırakmaktan başka, bir de dünkü gibi daha dün taptığınızı yarın kurban etmeye kalkmazsanız, gene de şanslı kabul etmemiz gerekir kendimizi!

Ama talihsiz bir kadın zincirin ağırlığını erkekten önce hissetmeye görsün! O zincirden kurtulmaya, ucunu biraz kaldırmaya kalkıştı mı, ne tehlikeler gelir başına! Gönlünün şiddetle ittiği o erkeği yanından uzaklaştırmak istemesi ne huzursuzluklar getirir, ne işler açar başına! Erkek gene de inat ederek gitmezse kadın bir zamanlar sevgisiyle verdiklerini bu kez de korkusundan vermek zorunda kalır.

Yüreğini kapatmış ama kollarını açıyor gene de

Siz erkeklerin birden koparacağınız bağları, o dikkatle ve temkinli bir tavırla yavaş yavaş çözecektir. Düşmanın eline düşmüştür, çaresizdir, hiçbir yerden yardım alamaz, bir yüce gönüllülük bekleyemez düşmanından. Sizde böyle bir haslet bulunursa biri över belki ama olmayınca da biri çıkıp bunu söyler mi?

Herkesin diline dolanmış olduğu söylenebilecek bu açık gerçeği siz de yadsıyamazsınız hiç

kuşkusuz. Ama siz, benim olaylardan ve söylenenlerden yararlanarak o korkunç erkekleri heveslerimin ve zevklerimin oyuncağı haline getirdiğimi söyleyebilirsiniz. Hiçbirinde bana kötülük etme isteği ve gücü bırakmadım. Her an değişebilen zevklerimin peşinden giderek onları istediğim zaman peşimden sürükledim, istediğim zaman da def edip *tahtlarını yitirip kölem olan bu zorbalar*^[26] diyebildim. Bu sık değişmeler benim adıma, şöhretime bir leke getirmedi... gayet tabii ki öyledir Vikont. Ben kadınların, yani kendi cinsimin öcünü alıp erkeklere boyun eğdirmek için doğmuşum, şimdiye kadar hiç bilinmeyen yollar icat ettim.

Siz öğütlerinizi, korku ve endişelerinizi, anlamsız duygularıyla övünen kadınlara saklayın. Öyle taşkın düşleri vardır ki insanın “Bunların kadınlığı kafalarında mıdır?” diyeceği gelir.

Kesinlikle hiç düşünmediklerinden aşkla âşığı hep birbirlerine karıştırırlar. Aradıkları zevki birinde buldular mı, çılgınca bir endişeye kapılır, bu zevki bir daha bir başkasında kesinlikle bulamayacaklarını sanırlar. Yanlış inançlar içlerine işlemiştir ve papazın her söylediğini Tanrı kelamı gibi anlayıp ödleri patlar.

İhtiyatlı davranmaktan çok kibirli olduklarından, terk edilmeye katlanamayan kadınlardan daha çok korkun.

Özellikle de aylıklıkları içinde etkin olan sizin şu duyarlı dediğiniz kadınlardan çok korkun. Aşk bunları öylesine kolayca, öylesine sımsıkı bir biçimde kavrar ki! Aşktan zevk almadıklarında bile gene aşkla uğraşır, kendilerini beyinlerinde kaynayıp duran ve mayalanan düşüncelere bırakır, bu yüzden pek hoş ama yazılması da çok tehlikeli o mektupları karalar, sonra da zayıflıklarının kanıtı olan o kâğıtları kendilerini bu duruma düşüren erkeğe vermekten çekinmezler. İhtiyatsız davranır, bugünkü âşıklarının yarınki düşmanları olduğunu bilmezler.

O düşüncesiz kadınlarla benim aramda ne gibi ortak bir özellik olabilir? Siz benim kendim için çizdiğim yoldan uzaklaştığımı, ilkelerimden ayrıldığımı gördünüz mü hiç? İlkelerim diyorum, bir amaçla söylüyorum bunu: Onlar, öteki kadınların ahlâk kuralları gibi tesadüfen kabul edilmiş, benimsenmiş değildir, derin, ayrıntılı düşüncelerin sonucudur bunlar. Ben yarattım onları, kendi kendimin eseri olduğumu söyleyebilirim ben.

Kibar çevreye girdiğimde henüz genç kızdım, bu nedenle susmak ve pasif kalmak zorundaydım. Bu durumu çevremi incelemek ve düşünmek için bir fırsat saydım. Herkes beni şaşkın ve dalgın bir kız sanırken, ben söylenenleri dinlemezdim ama benden gizlenen şeylerin bir tekini bile kaçırmamaya çalışırdım.

Bu yararlı merak duygusu benim bir yandan gözlerimi açtı, bir yandan da gerçek duygularımı belli etmemeyi öğretti bana. Asıl dikkat ettiğim şeyleri çoğu kez çevredekilerin gözlerinden gizlemek zorunda olduğumdan, ben kendi gözlerimden istediğim gibi yararlanmaya çalıştım. Siz benim dalgın bakışlarımı pek översiniz ya, işte ben, istediğim zaman öyle bakma gücünü o zaman öğrendim. Ve o ilk başarıdan cesaret alarak yüzümde belirecek çeşitli duyguları da düzenlemek istedim. Bir derdim olunca, çaba harcar, içim rahatmış ve keyifliymişim gibi gözükdüm. O kadarıyla da yetinmedim, kendi kendime canımı yakıp, yüzümde keyifli bir görüntü vermeye çalıştığım zamanlar da oldu. Aynı biçimde beklenmedik bir mutluluğun işaretlerini göstermemeye de çalışmışımdır ancak bu çok zahmetli olmuştur benim için. Siz benim yüzümü istediğim şekle sokmama şaşırırsınız... işte böyle elde ettim ben bu gücü.

Daha çok gençtim, öyle pek çekici falan da değildim. Ama kendime ait düşüncelerim vardı ve bu düşüncelerin bana rağmen çelinmesine ya da öğrenilmesine hiç katlanamıyordum. Gerçekten düşündüklerimi iyice gizlemekten öte hep başka biri gibi görünmeyi de bir eğlence kabul ettim. Yüzümden, bakışlarımdan bir şey anlaşılmayacağını biliyordum, konuşmalarına dikkat etmeye başladım. Hepsini zamana, duruma ya da günlük heveslerime göre birbirine uydurabiliyordum. Artık ne düşündüğümü, nasıl düşüneceğimi yalnızca ben biliyordum. Başkalarına beni nasıl bilmelerini istedimse, öyle gözüktüm.

Kendi üzerimde böyle çalışırken yüz diline, her yüzün özelliklerine dikkat etmişim. Dolayısıyla bir bakışta insanın iç dünyasını okuma gücünü de kazandım. Gerçi deneyimlerim bana bunlara pek fazla güvenmemeyi öğretti ancak şimdiye kadar pek de yanılmadım bu konuda.

Daha on beş yaşına gelmeden çoğu siyaset adamının şöhretlerini borçlu oldukları becerilere sahip olmuştum ve kendimi, edinmek istediğim bir bilimin henüz emekleme devresinde kabul ediyordum.

Her genç kız gibi benim de aşkın zevklerini merak ettiğimi söylemeye bile gerek yok tabii ki ama ben hiç manastırda bulunmamıştım ve bana böyle şeylerden söz edecek bir arkadaşım da olmamıştı. Beni sürekli gözaltında tutan annemden birtakım yüzeysel bilgiler edinebilmişim ve bunları da bir türlü yerli yerine oturtamıyordum. Gerçi daha sonra doğa benden bir şey esirgemedi ama o zamanlar doğa da bir ipucu vermiyordu.

Eserini sessizce olgunlaştırmak istiyordu sanki. Ama beynim kaynayıp duruyordu. Benim amacım zevki tatmak değil, bilmektir. Öğrenme isteği, yolu da gösterdi bana.

Bu konuda, bana laf gelmeden konuşabileceğim tek erkeğin, günahlarımı itiraf ettiğim papaz olduğunu anladım. Hemen karar verdim: Biraz utanıyordum ama yendim bu utancımı. İşlemediğim bir günahı işledim diye övünerek ben de her kadının yaptığını yaptım dedim. Dedim ama derken de sözlerimin ne anlama geldiğini bilmiyordum doğrusu. Büsbütün boşa çıkmadı umutlarım ama umduğum her şeyi de öğrenemedim. Yalan konuştuğum ortaya çıkacak diye korktuğumdan hiçbir şey soramıyordum. Papaz, günahı o kadar büyüttü ki, zevki de müthiş olacak dedim içimden ve onu öğrenme isteğinin arkasından tatma isteği geldi.

Bu istek beni nerelere sürükleyebilirdi, bilemem. Görgüsü kıt bir kız olduğumdan tek bir fırsat bile beni perişan etmeye yeterdi belki. Bereket versin birkaç gün sonra annem evleneceğimi söyledi. Artık öğreneceğimden kuşku kalmadığından merak da etmedim, bunun için Mösyö de Merteuil'ün koynuna girdiğimde bakireydim.

Bana bir şey öğretecek anı güven içinde bekliyordum. Çekingen, ürkek bir tavır içinde olmak gerektiğini düşündüm. Kimine çok tatlı, kimine çok acı gelen o ilk geceyi ben ancak bir deneyim fırsatı olarak karşıladım. Acısına, zevkine, her şeyine iyice dikkat ettim; farklı duygulara, öğrenilip, üzerinde durulması gereken olaylar gibi baktım.

Bilgi edinmek amacıyla incelemenin bu türü zevk vermeye başladı bana az sonra ama kendim için benimsediğim ilkelerden ayrılmama konusunda söz vermişim kendime. Düşündüklerimi de hissettiklerimi de, herkesten çok kocamdan gizlemem gerektiğini belki de içgüdülerim öğretmişti bana. Özellikle duygulu olduğum için kendimi ona duygusuz biri gibi göstermeye karar vermişim. Daha sonra bana gösterdiği o körükörüne güvenin çok güçlü temeli işte bu sözde duygusuzluktu. Sonra gene düşünüp taşındıktan sonra, bir de yaşımın kaçınılmaz biçimde verdiği o uçarılığ kattım

buna. İşte bu nedenle ben ona en cüretli oyunları ederken o beni bir çocuk gibi görürdü.

Bununla birlikte itiraf etmem gerekir ki, kendimi başlangıçta kibar çevrenin fırtınasına kaptırdım. Bu çevrenin çocukça zevklerine verdim kendimi. Ama Mösyö de Merteuil birkaç ay sonra o kasvetli kır evine götürdü beni. Orada sıkılmaktan korkunca gene inceleme merakım uyandı. Çevremde kendime denk biri olmadığından kocam kesinlikle kuşulanamazdı benden. Bu fırsattan yararlanarak deneme alanını genişlettim. Bütün zevklerin kaynağı diye övülen aşkın, zevklerin yalnızca bir bahanesi olduğunu işte asıl orada öğrendim.

Mösyö de Merteuil'ün hastalığı bu tatlı meşgaleyi yarım bıraktı. Kocam derdine deva bulmak üzere kente dönünce, ben de dönmek zorunda kaldım. Ve bildiğiniz gibi kısa süre sonra da öldü. Gerçi genelde bir şikâyetim olmadı kendisinden ama dul kalmanın getirdiği özgürlüğün değerini de anladım, o nimetten yararlanmaya bakmak için söz verdim kendi kendime.

Annem benim manastıra kapanacağımı ya da yanına döneceğimi sanıyordu. İki olasılıktan da uzak durdum ve gene köye dönmeyi uygun buldum, çünkü orada inceleyeceğim daha çok şey vardı.

Görüp öğrendiklerimi kitaplarla pekiştirdim ama okuduğum bütün kitaplar sizin sandığınız türden kitaplar değildi. Hayatımızı, gelenek, göreneklerimizi romanlardan; düşüncelerimizin temellerini felsefi yapıtlardan öğrendim. Ayrıca en bağınaz ahlâkçıların kitaplarını okuyarak, onların bizden ne istemiş olabileceğini anladım, dolayısıyla neler yapabileceğimizi, bunların ne kadarına izin verildiğini, neler düşünmemiz, nasıl gözükmemiz gerektiğini öğrendim. Bu üç konu üstünde bilgi edindikten sonra, üçüncüsünün başarılmasında bazı zorluklar olabileceğini fark ettim. Bunların da üstesinden gelinebileceği umuduyla çare aramaya başladım.

Köy yaşamının keyfinden, rahatlığından sıkılmaya başlamıştım. Hep aynı o eğlenceler benim sürekli çalışan beynime yeterli gelir mi? İçimi de sürekli beğenilme hevesi, cilveler yapma isteği sarıyordu. Aşkla barıştım. Kendim seveyim, kendim âşık olayım diye değil, beni sevmeleri için, ben de seviyormuş gibi gözükmek için. Aşk duygusunda sahtekârlık olamazmış... ben bunu kaç kişiden duymuş, kaç yerde okumuştum.. boş laf. Bir yazarın yaratma gücüne bir oyuncunun becerisi eklenince bunun pekâlâ mümkün olabileceğini görüyordum. Her iki alanda da çaba harcadım ve sanıyorum başarılı da oldum. Ama ben tiyatronun hiçbir işe yaramayan alkışlarını arayacağıma, başkalarının gurura kurban ettikleri şeylerden mutluluğum için yararlanmaya baktım.

Bu yıl bu tür işlerle geçti. O zamana kadar yas nedeniyle kente dönemiyordum. O da bitmişti artık. Bütün önemli tasarılarımı gerçekleştirmek amacıyla kente döndüm. Ama bir engelle karşılaştım kente.

Uzun süre uzakta, münzevi bir yaşam sürmek ahlâka pek önem veren bir insan görünümü vermişti bana. En yakışıklı erkeklerimiz bu nedenle ürküp çekiniyor, beni tatsız tuzsuz, yavan erkeklerin eline bırakıyorlardı. Bunların derdi de benimle evlenmekti. Kendilerini uzaklaştırmak sorun değildi ama bazılarını istemeyişim bizim aile tarafından tasvip görmeyince, ben sürekli keyfim ve zevkim için harcayacağım zamanı ev dırılıla-rıyla yitiriyordum. Sevilecek insanların yanaşıp, ötekilerin uzaklaşmaları için de bazı münasebetsizlikleri göze aldım ve laf gelmesin derken bir yandan da laf getirmek için çaba harcadım. Tahmin edeceğiniz gibi kolaylıkla da başardım bu işi. Ama kendimi o kadar güçlü bir duyguya kaptırmadığım için, gerekli gördüğüm kadarıyla yetindim, ihtiyatlı davranıp hoppalığın ölçüsünü kaçırmadım.

Amacıma ulaşır ulaşmaz da geri döndüm, böyle uslanmış olmanın onurunu da, sevilmeyi düşünemeyecekleri için kendilerini erdem, namus sevdasına kaptırmış bazı hanımlara bağışladım. Ve bunu öyle ustaca becerdim ki, umduğumun fazlasını elde ettim. Bu geçkin kadınlar, kadirşinaslık gösterip her yerde övmeye başladılar beni. Kendi eserleri olarak gördükleri o uslanmayı pek bir büyüttüler gözlerinde ve artık biri herhangi bir yerde beni birazcık eleştirecek olsa bunlar beni savunmak amacıyla işi bağırma, hakarete kadar götürdüler. Gene aynı nedenle, kendilerini beğenip, gönüller fethetmeye çıkmış kadınlarımızı kendi safıma çektim, tuttukları yolda önlerine çıkacağıma ihtimal vermediklerinden, herkesi kötülemediklerini göstermek gerekince beni övmeye başladılar hemen.

Bununla birlikte âşıklar, önceki halim tavrım sayesinde bana yaklaşıyorlardı. Hem onları hem de beni koruyan vefasız kadınları darıltmamak için kendimi aşka karşı iyice donanımlı bir kadın gibi tanıttım.

Bin bir gayret ve çabayla edindiğim hünelerimi işte o zaman, yerinde ve zamanında göstermeye başladım. İlk işim yenilmez biri olarak şöhret yapmayı sağlamak oldu. Bunun için de ancak hiç hoşlanmadığım erkeklerin, yalnızca bunların çevremde dolaşıp aşk sözleri söylemelerine razı oldum. Onlar sayesinde kendime boyun eğmez bir kadın dedirterek onur kazandığımdan çok işime yaradı bu insanlar. Öte yandan da beğendiğim bir âşığa hiç çekinmeden verdim kendimi. Ama onu, böyle şeylerden çekindiğim bahanesiyle yanımda dolaştırmadım kesinlikle, böylece herkes ancak emeline kavuşamayan âşığı görebildi.

Siz benim ne kadar çabuk karar verdiğimi iyi bilirsiniz. Çünkü dikkat ettim ve anladım ki bir kadının sırrını açığa çıkaran, asıl daha sonra yaptığı ince hesap kitaptır. İnsan ne yaparsa yapsın, başarıdan önceki ve sonraki durumu aynı değildir. Dikkatli bir gözlem gösterir bunu. Ben de içimi okumalarındansa, seçtiğim erkekte yanılmayı daha zararsız buldum. Böylelikle ortada kuşku uyandıracak, o kuşkuların doğru olduğu sanısını uyandıracak hiçbir şey de bırakmamış olurum, çünkü yalnızca bunlara bakarak karar verilir insanlar hakkında.

Bu önlemler dışında, bir de sevgilime hiç mektup yazmamam, kendisine bağlanmış olduğum anlamında elinde bir belge bulunmasını istememem belki aşırı ihtiyatlı davranmak gibi gözükabilir ama bana sorarsanız azdır bile. Ben kendi iç dünyanın derinliklerine inince orada başkalarının iç dünyasını okudum ve gördüm ki bilinmesini istemediği bir sırrı olmayan tek bir insan yok şu dünyada. Öyle sanıyorum ki ilkçağda yaşayanlar bu gerçeği bizden daha iyi anlamışlar. Samson hikâyesi de yalnızca bunu anlatıyor belki. Ben de yeni bir Dalila oldum ve eski Dalila gibi ben de bütün gücümü o büyük sırrı anlamaya harcadım. Bir bilerseniz kaç modern Samson'un saçını makas altında tuttum! Hiç korkmadım onlardan. Bazen birilerinin onurlarını kırdıysam, bu tür insanlardır onlar işte. Öbürlerine daha uysal davrandım, onlara uçarı bir tabiatım olduğunu söyletmektense bir yolunu bulup sadakatsizlik ettirdim. Sahte bir dostluk, sözde bir güven gösterdim, bazı iyilikler yaptım; hepsine de benim biricik âşığım oldukları izlenimi verip pohpohladım. Bir erkek bunu unutabilir mi? İşte böylelikle onların sırrını açığa vurmamalarını sağladım. Bu yollara başvurmadığım zamanlarda da, günün birinde işe yarayabileceğini düşünüp, o erkeklere gösterilen güveni, bazı çamur atmalarla ya da onları gülünç duruma düşürmelerle bastırmanın yolunu buldum. Bunların yalnızca lafta kalmadığını bilmenize rağmen benim ihtiyatlılığımdan kuşkulanyorsunuz öyle mi? Sizin bana ilk yanaştığınız, ilk aşk sözlerini söylediğiniz dönemi hatırlasana-nıza! Sizin aşkınız kadar gururumu okşayan başka bir aşk olmamıştır. Daha görmeden istiyordum sizi. Şöhretinizden etkilenmişim. Beni gururlandıran başarılar arasında sizin de bulunmanızı istiyordum. Sizinle göğüs göğüse bir mücadele

hayali tir tir titretiyordu beni. Yalnızca bu hevesim, beni bir an egemenliği altına alacak gibi olmuştur. Ama o sırada siz beni lekelemek, yok etmek isteseydiniz, bir şey var mıydı elinizde bu amaçla kullanabileceğiniz? Arkalarında hiç iz bırakmamış birtakım boş sözler: Bunları tekrarlayayım demiş olsanız, duyanlar, sizin nasıl ünlü biri olduğunuza bakar, inanmazlardı bunlara. Aramızda olup bitenler o kadar gerçeğe aykırı şeyler ki, onları olduğu gibi anlatmaya kalkışsanız herkes sizi saçma sapan masallar anlatıyor sanırdı. Gerçi ben o zamandan beri bütün sırlarımı döktüm size ama bizi birbirimize bağlayan çıkarları biliyorsunuz. Bu işte asıl ihtiyatsız davranan ben miyim, yoksa siz misiniz, siz karar verin buna.^[27]

Madem ki size hesap veriyorum, eksigi kalmasın. Söylediklerinizi buradan duyar gibiyim. Benim, en azından hizmetçimin elinde olduğumu, onun benimle istediği gibi oynayabileceğini söyleyeceksiniz, değil mi? Evet, o benim duygularımı bilmez ama ne yaptığımı bilir. Bir zamanlar bana bu konuyu açmıştınız ve ben size kendisine güvendiğimi söylemişim. Bu yanıtım rahatlatmıştı sizi, öyle ki o zamandan beri siz de kendisinin bazı sırlarınızı öğrenmesinde bir sakınca görmediniz. Ama Prevan ürkütüyor sizi şimdi, başınız dönüyor. Yalnızca sözüme inanamazsınız artık. Örneklerle pekiştireyim.

Bir kere, o kız benim sütkardeşim. Bu tür yakınlıklara değer vermeyiz pek ama yoksul insanlar arasında durum böyle değildir. Ayrıca ben de onun sırlarını biliyorum. Dahası o çılgın bir aşkın kurbanı oldu, ben kurtarmasaydım mahvolmuştu. Namus saplantısı içinde olan ana-babası hapse atırmak istiyordu onu. Bana geldiler. Onların öfkelerinden nasıl yararlanacağımı anladım hemen. Ben de öyle düşünüyormuşum gibi yapıp bir hapis emri istedim ve elde ettim. Sonra da birden af yoluna gidip kızın ana-babasını razı ettim. Yaşlı bakana sözüm geçerdi. “Hapis emri bende kalsın, kızın bundan sonraki tavrına göre hapsedilmesine gerek olup olmadığına bakarız” dedim. Herkes uygun buldu bunu. Şimdi benim elime düşmüş olduğunu biliyor. Olmaz ya, totalim ki böylesine güçlü bir olanak etkisini göstermedi ve boşboğazlık etti kız. O zaman da ben onun eskiden yaptıklarını anlatırım, cezasını görür ve artık kimse inanmaz sözüne. Durum açık değil mi?

Temel olarak nitelediğim bu önlemlere kimi yerine, kimi zamanına göre, gerektiğinde düşünülerek ya da alışkanlıkla alınmış sayısız önlemi ekleyebilirsiniz. Bunları birer birer sayıp dökmek vakit alır ama hepsi de gereklidir hayatta. Ne olduklarını öğrenmek isterseniz, benim hayatıma bakıp hepsini bulma zahmetine katlanırsınız.

Bu kadar emeğimin meyve vermemiş olduğu gibi bir laf ettirir miyim? Ben bunca zahmete katlanıp öteki kadınlardan üstün bir konum elde edeyim, sonra gene onlar gibi ihtiyatsızlık ve çekingenlik arasında bocalayıp durayım. Mümkün mü bu? Bir erkek beni çok korkutacak ve ondan kurtulmak için kaçmaktan başka bir çare bulamayacağım ha! Ben? Yok! Vikont, asla! Yenmek ya da yok olmak... insana yakışan budur! Pre-van’a gelince, ben istiyorum onu, elde edeceğim. O bunu söylemek istiyormuş... söylemeyecek: İşte kısaca bizim romanımız. Allahısmarladık.

*20 Eylül 17***

SEKSEN İKİNCİ MEKTUP

Cécile Volanges’dan Şövalye Danceney’ye

Tanrım, ne kadar üzdü mektubunuz beni! Oysa ne kadar sabırsızlıkla beklemiştim onu ben! Derdime

derman olur da avutur beni sanıyordum, şimdi o mektubu almadan önceki durumumdan daha kötüyüm. Nasıl ağladım okurken bir bilseniz! Beni ağlattınız diye sitem etmiyorum size. Ben sizin yüzünüzden çok gözyaşı döktüm ama böyle üzülmedim. Bu seferki çok başka.

Aşkınızın sizin için bir azap haline geldiğini, bu duruma uzun süre dayanamayacağınızı söylemekle ne demek istiyorsunuz? Yoksa bu iş size artık eskisi gibi tatlı gelmediğinden vaz mı geçiyorsunuz beni sevmekten? Sanırım ben de sizden daha mutlu değilim. Daha da mutsuzum ama bu nedenle daha çok seviyorum sizi. Mösyö de Valmont size mektup yazmadıysa, bunda benim bir suçum yok, böyle bir ricada bulunamadım çünkü yalnız kalamadık. Aramızda sözleşmiştik, herkesin içinde konuşmayacağız. Bu da sizin için, istediklerinizi bir an önce yapabilmesi için. Sizin istediklerinizi ben de istemiyorum demedim, benim de istediğimden emin olabilirsiniz. Ama bana düşen nedir? Kolay olduğunu sanıyorsanız bulun bir yolunu, ben razıyım.

Annemden her gün azar işitmek çok mu hoşuma gidiyor sanıyorsunuz? Eskiden ne yapsam hiçbir şey söylemez, her şeyime katlanırdı. Şimdi manastırdakinden de kötü durumdayım. Ama bunlara hep siz sebep oldunuz deyip avutuyordum kendimi. Hatta bazen kendimi bu yüzden çok daha iyi hissettiğim günler bile oluyordu. Bir de sizin gücendiğinizi, üstelik benim hiç suçum yokken gücendiğinizi görünce, başıma gelenlere üzülduğümden daha çok üzüldüm.

Mektuplarınızı almak için neler çekiyorum! Mösyö de Valmont zarif ve becerikli bir insan olmasaydı ne olurdu halim acaba? Size mektup yazmak daha da zor. Sabahları kesinlikle cesaret edemiyorum çünkü annem tepemde, ikide bir odama giriyor. Öğleden sonraları yazabiliyorum bazen. Arp çalacağım, şarkı söyleyeceğim bahanesiyle çekiliyorum ama her satırda duruyorum çünkü dışarıdan çalıştığımı duymaları gerekir. Bereket, hizmetçim uyuyakalıyor bazı akşamlar, odamda ışık bırakıp gitsin diye, “Ben tek başıma soyunup yatarım” diyorum. Sonra da ışığı görmesinler diye perdenin arkasına saklanıyorum. Ses duyar duymaz her şeyi yatağıma saklayabilmek için kulağı hep kırışte. Benim yerimde siz olsaydınız da görseydim bir! İnsan ancak severe katlanır böyle şeylere. Ben elimden geleni yapıyorum, keşke daha fazlasını yapabilsem!

Sizi sevdiğimi ve her zaman seveceğimi söylerim tabii ki, söylemem mi dedim? Hiçbir zaman da bu kadar istekle söylememiştim. Siz de kalkıp darılıyorsunuz bana! Oysa eskiden bir kere sizi seviyorum desem, bunun mutlu olmanız için yeterli olduğunu söylerdiniz! İnkâr edemezsiniz bunu, mektuplarınızda var hepsi. Mektuplarınız şimdi yanımda değil ama her gün okuyormuşum gibi aklımda. Şimdi ayrı olduğumuz için düşünceleriniz değişti! Bu ayrılık böyle sürüp gitmez belki, kim bilir! Tanrım, ne talihsizmişim! Nedeni de sizsiniz hep!

Mektuplarınız deyince aklıma geldi: Annemin benden alıp size gönderdiklerini saklıyorsunuz ya, gün gelir ben daha serbest kalırım belki, o zaman geri verirsiniz bana onları. Kimse kendinde bir şey söyleme hakkı görmeden o mektupları alıp da saklayabilsem ne mutlu olacağım! Şimdi Mösyö de Valmont’a veriyorum, yanımda bulundurmam tehlikeli olur ama her şeye rağmen içim yanıyor her verişimde.

Allahısmarladık benim sevgili dostum. Sizi bütün kalbimle seviyorum. Ebediyen seveceğim. Umarım üzülmezsiniz artık. Siz üzülmezseniz, ben de üzülmem. Acele bir mektup gönderin bana, düşünün ki mektubunuzu alıncaya kadar kederim bitmeyecek.

...Şatosu, 21 Eylül 17**

SEKSEN ÜÇÜNCÜ MEKTUP

Vikont de Valmont'dan Madam de Tourvel'e

Lütfedin Madam, talihsizliğimin eseri olarak kesilen konuşmamıza yeniden başlayalım! Beni size çok kötü biri gibi tanıtmışlar, kesinlikle böyle bir insan olmadığımı izin verin de anlatayım size. Bana güven ve dostluk göstermeye başlamıştınız, merhamet edin de o zevkten yoksun bırakmayın. Siz erdeme ne büyüler veriyorsunuz, biliyor musunuz? Ve bütün namus duygularını da ne kadar güzelleştiriyor, ne kadar sevdireyorsunuz! Sizin asıl çekici yanınız bu işte. Bir insanı bundan daha fazla çekecek bir şey olabilir mi? Hem güçlü hem de saygıya değer çekicilik bu değil midir?

Sizi gören herkes sizin tarafınızdan beğenilmek ister ve sohbetinizi her dinleyende de artar bu istek. Ama sizi daha yakından tanıyıp, bazen içinizi okumak mutluluğuna ermiş her insanda daha yüce bir coşku oluşur, bu insanın saygıyla, aşkla dolan kalbi sizi bütün erdemlerin simgesi gibi görür ve bu niteliğinize tapar. Ben doğuştan erdemi sevecek, her zaman erdem yolunda yürüyecek bir insandım, bazı yanlıgılar o yoldan uzaklaştırdı beni ama siz geldiniz ve bıraktığım cennetin bütün güzelliğini yeniden sezdirdiniz bana. O sevginin gönlümde yeniden uyanmasını bir günah gibi mi göreceksiniz siz? Eserinizi, kendi eserinizi de mi beğenmeyeceksiniz? Bana ilgi gösterseniz, günah mı işlemiş olursunuz? Böyle temiz bir duygudan ne gibi bir zarar gelebilir insana? Oysa bu zevki tatmak ne hazlar verir.

Benim aşkımdan korkuyor musunuz? Bu aşkı fazla ateşli ve coşkulu mu buluyorsunuz? İsterseniz daha sakin bir aşkla yatıştırabilirsiniz bu aşkı. Benim sultanım olun, yemin ediyorum ki sizin emirlerinizden hiç çıkmam, asla çıkmam. Esiriniz olmamı kabul edin, erdeme hiçbir yararı olmaz mı bunun? Gönlünüzden kopacak ödülü göreceğimi bilsem, hangi fedakârlığı yapmazdım acaba? Gönüllü olarak katlandığı yoksunluklardan zevk almayacak, kendisine bahşedilen bir bakışı, bir sözü, zorla elde ettiği zevklerden üstün tutmayacak bir insandan daha zavallı biri olabilir mi? Siz işte beni böyle biri sandınız ve korktunuz! Ah! Sizi mutlu etmek elimde olsaydı, sizi mutlu ederek öcümü alırdım sizden! Ama bu gücü insana kısır bir duygu olan dostluk veremez; aşk başarabilir bunu ancak.

Bu sözcük ürpertiyor sizi! Neden? İki insanın birbirine daha fazla sevgiyle yaklaşması, daha güçlü bir biçimde birleşmeleri, düşündüklerinin, mutluluklarının, dertlerinin aynı olması... sizin ruhunuza yabancı ne olabilir ki bunda? İşte budur aşk! Her aşk böyle değildir belki ama sizin uyandırdığınız, benim hissettiğim aşk budur! Çıkar gözetmediğinden her şeyin değerini, neye yaradığıyla değil, doğuşundaki değeriyle ölçer. Duygulu ruhların hiç tükenmeyen bir hazinesidir o, onun yaptığı her şeyde, onun için yapılan her şeyde bir güzellik, bir yücelik vardır.

Sezilmesi kolay olan bu gerçeklerde, çok kolay uyabileceğiniz bu gerçeklerde insanı korkutacak ne olabilir? Duygulu bir insandan niçin korkuyorsunuz? Bu insanın aşkla dolu olan gönlü sizi mutlu görmekten başka bir mutluluk mu diliyor acaba? Benim bugün bundan başka bir amacım yok. Bu yolda her şeyi feda edebilirim, yalnızca kaynağı olan duyguyu feda edemem. Bu duygunun sizin gönlünüzde de doğmasını kabul edin ki gönlünüzce bir düzen verebilesiniz ona. Ama bizi birleştirmesi gereken bir duygunun ayırmasına boyun eğmeyelim. Bana sözünü ettiğiniz dostluk, boş bir laf değilse eğer, daha dün söylediğiniz gibi, ruhunuzun tanıdığı olduğu en tatlı duyguysa bu, hakemlik etsin bize, ne derse kabulümdür ama bir hüküm vermeden önce aşkı dinlemek gerekir değil mi? Dinlememek haksızlık, adaletsizlik olur ve dostluk haksızlık istemez.

Sizinle bir kez konuştuk, bir kez daha konuşsak ne olur? Rastlantı bir fırsat bulur, siz söylersiniz zamanını isterseniz. Suçluysam, suçumun ne olduğunu anlayıp kabul etmek isterim. Benimle çarpışacağınıza bana gerçeği öğretseniz daha iyi olmaz mı? Size uyacağımdan kuşkunuz mu var? Dün o adam gelip de konuşmamızı kesmeseydi, düşüncelerinizi aynen kabul ettirecektiniz bana belki. Sizin gücünüzün sınırının nerede bittiğini kim biliyor ki?

Bilmem açıkça söylesem mi? Ölçme cesaretini göstermeden kendimi teslim ettiğim o baş edilmez gücünüz, sizi benim her düşüncemin, her eylemimin sultanı kılan o karşı konulmaz büyüleme gücünüz kimi zaman korkutuyor beni. Bir kez daha konuşalım diye yalvarıyorum size ama o konuşmadan asıl ben korkmalıyım belki de! Kimbilir, belki, biz konuştuktan sonra verdiğim sözler köstek olacak bana, kesinlikle sönmeyeceğini hissettiğim bir ateşte kavrulacağım, bana acımanızı bile isteyemeyeceğim! Ayaklarınıza kapanıyorum Madam! Sultanlığınızdan yararlanıp beni ezmeyin! Ama sizi daha mutlu edecekse, bu yüzden ben size yaraşır biri gibi gözükeceksem, razıyım. Böyle avuntu veren düşüncelerin zevke dönüştürmeyeceği üzüntü var mıdır dünyada? Evet, şunu çok iyi anlıyorum ki sizinle bir kez daha konuşmam size daha güçlü silahlar vermek demektir. Sizin emirlerinize, iradenize tamamen boyun eğmem demektir. Mektuplarınıza karşı daha kolay savunabiliyorum kendimi. Onlar da sizin sözleriniz ama siz güç veremiyorsunuz bunlara. Ne var ki sizi dinlemek, sesinizi duymak zevki bu tehlikeyi de göze aldırıyor bana. Bana zararlı da olsa, hiç değilse sizin için her şeyi yapmış olma mutluluğuna kavuşurum, fedakârlıklarım da aşkımın bir belirtisi olur. Siz benim gönlümün en yakınısınız ve hep öyle kalacaksınız... gönlümün sizden başka bir düşüncesi yok. Bin bir türlü hissettiğim bu duyguyu size bin bir türlü hissettirebilirim, benim için bundan daha büyük bir mutluluk olabilir mi?

...Şatosu, 23 Eylül 17**

SEKSEN DÖRDÜNCÜ MEKTUP

Vikont de Valmont'dan Cécile Volanges'a

Dün başımıza neler geldiğini gördünüz. Sizin için hazırladığım mektubu bütün gün veremedim bir yolunu bulup. Bugün bunun bir kolayı olabilir mi bilemiyorum. İyilik edeyim derken bir yanlışlık yaparım, sizi zor durumda bırakırım diye korkuyorum. Sizin için sonu kötü olacak, sizi yaşamınız boyunca mutsuz edip, dostumu da üzecek bir münasebetsizlik edersem ben de üzülürüm. Ama aşkın ne kadar sabırsız olduğunu da bilirim. Sizin durumunuzdaki birinin, böyle bir anda bekleyebileceği biricik avunmanın gecikmesi ne kadar acı verir, bunu da anlıyorum. Engelleri ortadan kaldırabilmenin yolunu çok aradım ve sonunda bir çare buldum. Siz de yardımcı olursanız, kolaylıkla başarılı olabileceğimizi sanıyorum.

Odanızın sofaya açılan kapısının anahtarı, yanılmıyorsam eğer, sürekli annenizin odasındaki ocağın üstünde duruyor. Onu ele geçirebilirsek, siz de kabul edersiniz ki hiç zorluk kalmaz ama onu elimize geçiremeyeceğimize göre ben bir eşini bulurum size. O da onun yerini tutacaktır. Bunun için o anahtarı bana bir iki saatliğine verebilmeniz yeter. Almak için de bir fırsat bulursunuz elbet. Yerinde olmadığının fark edilmemesi için ben size bu mektubumla birlikte benim anahtarlardan birini vereceğim. O da hayli benzer, kapıya uyup uymadığını denetlemezlerse değiştirildiğini anlamazlar. Bu da kimsenin aklına gelmez. Ancak bu anahtara, sizin kapınızın anahtarı gibi solmuş bir mavi kurdele bulup takmanız gerekiyor.

Yarın ya da öbür gün öğle yemeğinde anahtar yanınızda olmalı. O saatte bana vermeniz daha kolay olur. Anneniz akşam daha dikkatli davranır, o zamana kadar da zaten yerine konmuş olur. İyi anlaşırsak akşam yemeğinde geri veririm ben size.

Biliyorsunuz, salondan yemek odasına geçilirken Madam de Rosemonde hep en arkada kalır. Ben de yanında olup, elinden tutacağım onun. Siz gergefinizin başından yavaş kalkın, biraz ya da bir şey düşürün yere o sırada. Böylece siz de geride kalmış olursunuz. Ben arkamda tutarım anahtarı, siz de bir yolunu bulup alırsınız. Ancak alır almaz da benim yaşlı halamın yanına gelmeli, onun hoşuna gidecek bir şeyler söylemeli, bir şeyler yapmalısınız. Olur da anahtar elinizden düşerse, telaşlanmayın sakın, ben düşürdüm derim, siz orasını bana bırakın.

Madem ki anneniz güvenmiyor size, madem ki sizi bu kadar sıkıyor, siz de ona böyle bir oyun oynayabilirsiniz, hakkınız var buna. Zaten Danceny'nin mektuplarını size verip, sizinkileri de ona gönderebilmek için başka çare yok. Var belki ama çok tehlikeli, ikinizi de bütünüyle çaresiz bir durumda bırakabilir, benim gibi temkinli bir dostun öyle tehlikeli yollara başvurması da doğru olmaz.

Anahtarı ele geçirdikten sonra kapının gıcırdamaması, kilitten ses çıkmaması için de yapılması gereken bazı şeyler var ama bunlar kolay. Sizin için kâğıt koyduğum dolabın altında zeytinyağı ve bir tavuk tüyü bulacaksınız. Bazen yalnız kaldığınızda odanıza çekiliyorsunuz. İşte böyle bir anda kapıyı da kilidi de yağlayıverin. Ama dikkat edin yerler kirlenmesin, kendinizi ele vermiş olursunuz sonra. Gece yapmalı o işi. Akıllı, becerikli bir insansınız siz, dikkat ederseniz sabah hiçbir iz kalmaz.

Buna rağmen fark ederlerse, “Yerleri ovan adam geldi, o yağladı” dersiniz. Böyle olursa, ne zaman geldiğini ve ne konuşulduğunu da söylemeniz gerekir. Sözgelimi, “Kullanılmayan kapıların kilitleri paslanmasın diye hepsini yağlamış” deyin. Böyle bir şey söylemezseniz eğer, odanızda otururken, rahatsız edildiğiniz halde gürültünün nedenini sormamış olmanız tuhaf karşılanır. Söylediğinizin doğru olduğu izlenimi vermesi için bazı küçük şeyler de eklemek gerekir yanına. Doğruya benzediği takdirde kötü olmaz yalanın sonu. İnanırlar ve araştırıp incelemeye kalkışmazlar.

Bu mektubu okuyup bitirdikten sonra bir daha okuyun lütfen ve biraz da düşünün üstünde. Bir kere insan ne yapacağını iyi bilmeli, ayrıca benim de unuttuğum bir şey olabilir, buna da dikkat etmelisiniz. Ben kendim için böyle kurnazlıklara başvurmam, alışık değilim. Danceny'yi bu kadar sevmeseydim, sizin durumunuzla da ilgilenmemiş olsaydım böyle şeylere başvurmak aklımın ucundan geçmezdi. Benim karakterim bu, elimden bir şey gelmez. Yalana, entrikaya, numaraya benzer her şeyden nefret ederim. Ama sizin başınıza gelenler çok üzdü beni. Sizi biraz rahatlatmak için elimden gelen her şeyi yaparım.

Aramızda böyle bir bağlantı kurulunca sizi Danceny'yle görüştürmem daha da kolay olur elbette. Danceny çok istiyor görüşmeyi. Ama siz gene de şimdilik söz etmeyin ona bunlardan. Sabırsızlığını artırmış olursunuz ve onu hoşnut etmenin sırası gelmiş değil henüz. Sizin yapmanız gereken de ona acele ettirmek değil, sabırlı olmasına çalışmaktır. Siz zarif bir insansınız. Becerebilirsiniz bunu. Allahaismarladık benim güzel yavrum. Benim vesayetim altındasınız artık, ben ilgileniyorum sizin işlerinizle. Siz de vasinizi sevin biraz, özellikle de dediklerimden çıkmayın, mutlu olursunuz. Ben sizin mutluluğunuz için çalışıyorum ve emin olun ki sizi mutlu edersem kendim de mutlu olacağım.

24 Eylül 17**

SEKSEN BEŞİNCİ MEKTUP

Markiz de Merteuil'den Vikont de Valmont'a

İçiniz rahat edecek artık Vikont ve benim de nasıl bir insan olduğumu anlayacaksınız. Dinleyin beni ve öteki kadınlarla bir tutmayın artık. Prevan macerasını noktalandım. *Noktaladım...* anlıyor musunuz ne demektir bu? Dinleyin ve övünmek onun hakkı mı, benim hakkım mı, siz söyleyin. Anlatmak, işin kendisi kadar eğlenceli olmayacak. Tabii ben bu kadar uğraşıp sıkıntı çektim ama siz baştan beri bazı tahminler yürütmekle yetindiniz. Bu durumda sizin de benim kadar eğlenmeniz hakkaniyete sığar mı?

Ama çok önemli bir tasarınız varsa, bir işe girişmek niyetinde olup da o tehlikeli hasımdan çekmiyorsanız, gelin, korkmayın artık. Hiç değilse bir süre istediğiniz gibi at oynatabilirsiniz. Öyle bir darbe yedi ki benden, başını bir daha kaldırıp kaldıramayacağı belli değil.

Ne şanslısınız ki benim gibi bir dostunuz var! Ben sizin için insan değil, her iyiliği yapabilen bir periyim. Ne zaman bir derdiniz olursa yardımınıza koşuyorum. Sevginizin hasretiyle yanıp tutuşuyorsunuz, tek bir sözüm sizi kavuşturuyor ona. Size kötülük eden bir kadından öç almak istiyorsunuz, ona istediğiniz gibi vurabileceğiniz yeri gösteriyorum. Çekinilmesi gereken bir hasmı yolunuzdan uzaklaştırmak için bana bir haber veriyorsunuz ve bu isteğiniz de yerine geliyor. Doğrusunu söylemek gerekirse bütün hayatınızı bana teşekkürle geçirmezsene nankörsünüz demektir. Neyse bırakalım bunları da ben kendi maceramı anlatayım baştan başlayarak.

Operadan çıkarken verdiğim randevu^[28] umduğum gibi duyulmuş. Prevan geldi oraya ve Madam la Marechale'in, ziyarete böyle iki kez üst üste geldiğinden dolayı sevindiğini söylemesi üzerine: "Bu akşam serbest kalabilmek için salıdan beri he kadar uğraşıyorum, ne ayarlamalar yapmak zorunda kaldım, bilseniz!" dedi. *Arif olan anlar!* Ama ben bu övgüler başkasına yapılmış olmasın, iyice anlayıp dinlemeden kendime yontmayayım dedim, yeni âşığı ben ve en büyük merakı arasında bir seçim yapmak zorunda bıraktım. O akşam oyun oynamayacağımı söyledim. O da bir bahane buldu oynanamamak için, böylece ilk zaferimi *lansquenet* oyununa karşı kazandım.

*** Piskopos'u yakalayıp konuşmaya başladım. Onu seçtim çünkü kahramanımızla arası çok iyiydi. Yanıma gelmesini kolaylaştırmak istiyordum. Yeri geldiğinde, benim yaptıklarım da, söylediklerimde bir kötülük olmadığı konusunda tanıklık edecek saygın birinin yanımda olması da işime geliyordu ayrıca. Bu planım başarılı oldu.

İş olsun diye yapılan birtakım anlamlı anlamsız konuşmalardan sonra Prevan yönetmeye başladı konuşmayı ve beni denemek üzere farklı tonlarda gezindi. Önce duygusallığı denedi ama ben böyle bir şeye inanmam deyince işi keyif ve neşeye çevirdi. Bunu daha başlangıçta hafiflik gibi görerek ciddi bir tavır takındım ve engelledim. Nihayet ince ruhların bir ayrıcalığı olan dostluktan dem vurmaya başladı ve karşılıklı saldırılarımız bu sıradan konu çevresinde başladı.

Yemek vakti geldi, Piskopos gelmiyordu yemeğe. Prevan elini verdi bana, sofrada da yan yana düştük tabii ki. Hakkını vermek gerekir, ustalığını gösterdi gerçekten: Bir yandan ortak konulara kendisi de katılıyormuş, hatta konuşmayı kendi yön-lendiriyormuş gibi gözükte, bir yandan da biraz önce ikimiz arasında başlayan konuşmayı sürdürdü. Tatlıya geçildiği sırada o pazartesi günü, Comédie Française'de oynanacak yeni bir eserden söz edildi. Locam olmadığına üzülyormuş gibi yaptım. Kendi locasını teklif etti; önce nezaket gereği kabul etmedim tabii ki. Hoş bir şakayla karşılık verdi buna. Anlamamışım ne dediğini. Meğer locasını tanımadığı kimseler için feda etmeyeceğini, locanın Madam la Marechale'in emrinde olduğunu söylemek istemiş bana yalnızca. Madam la

Marechale de katıldı bu şakalara, kabul ettim sonunda.

Salona döndükten sonra, benim söylememe gerek kalmadan siz de tahmin etmişsinizdir elbette, locada kendisi de bir yer istedi. Madam la Marechale *pek zarifti* ona karşı: “Uslu durursanız olur” dedi. Prevan bu “uslu durursanız” lafını fırsat bilip hemen iki anlama gelebilecek bir konuşma başlattı. Bu işte ne kadar becerikli olduğunu siz de söylüyorsunuz. Öğütlerini dinlemek, akıl almak bahanesiyle dizinin dibine oturdu Madam la Marechale’in (uslu bir çocuk gibi oturduğunu söylüyordu), övgü ve biraz aşk dolu sözler sıraladı. Bu sözlerin benimle ilgili olduğunu anlamak zor değildi. Yemekten sonra oyun oynamak istemeyen çok kimse olduğundan toplu halde sohbet edildi ve konular da giderek sıradanlaştı ama gözlerimiz çok şeyler anlattı. Gözlerimiz dediysem onun gözleri yani, benim gözlerim şaşkın şaşkın bakıyordu yalnızca. Benim şaşırdığımı, beni müthiş etkilemiş olduğundan bir türlü kendime gelemediğimi sanmıştır. Çok sevindiğini sanıyorum, ben de hoşnutum doğrusu.

Ertesi pazartesi, kararlaştırdığımız gibi Comédie França-ise’e gittim. Siz edebiyata meraklısınız ama tiyatro konusunda bir şey söyleyemem. Ancak şu bir gerçek ki, Prevan insanın yüzüne gülme, yalakalık yapma konusunda pek becerikli, müthiş. Oyun beğenilmedi, benim anladığım yalnızca buydu. O gece gerçekten eğlendiğimi söyleyebilirim, gecenin bitmesine üzüliyordum ve geceyi biraz daha uzatabilmek için Madam la Marechale’den yemeğe bize gelmesini rica ettim. Bu vesileyle sevimli yalakayı da davet ettim. Çifte Kontes de P***’lere davet-liymiş, onlardan özür dileyip dönmek üzere izin istedi. Ben bu adı duyunca kan beynime sıçradı. Olan biteni hemen anlatmaya başlayacağı çok açıktı. Sizin o yerinde öğütlerinizi hatırlayıp... oyunu sürdürmeye karar verdim. Onu o tehlikeli gevezelik illetinden kurtaracağımdan emindim.

Bizim ev o akşam fazla kalabalık değildi, Prevan da ilk kez geldiğinden yabancı sayılırdı, bana saygıyla hizmet etmesi gerekiyordu. Bunun için yemeğe giderken elini verdi bana. Kabul ettim ama elim hafif hafif titriyor gibiydi ve yürürken gözlerimi devirmiş çarpıntılar içinde soluk alabiliyordum ancak. Sanki yenileceğimi sezmiştim ve beni yenilgiye uğratacak olan adamdan korkuyordum. Çok iyi kavradı bunu ve dolayısıyla da hain tavrını, tutumunu anında değiştirdi. Önce kendini beğendirmeye çalışıyordu sonra âşık gibi davranmaya başladı. Gene aynı şeylerden söz ediyordu aşağı yukarı ve zaten herkesin içinde de başka türlü olamazdı ancak gözlerindeki ışık sönmüş, yerini okşayış almıştı sanki. Sesi daha da yumuşadı; gülümsemesi artık kurnazlık gülümsemesi değil, mutluluk gülümsemesiydi. Sözlerindeki alaycılık ateş de yavaş yavaş sönmüş, zekâ belirtisi noktelerin yerine bir incelik, belli bir mantık gelmişti. Soruyorum size, siz daha iyisini mi yapardınız?

Bu arada ben de hülyalara daldım gittim. Öyle ki, herkes durumun farkına varıp eleştirdi beni. İnkâr edip, “Yok canım, yanılıyorsunuz” dedim ama bunu acemi bir tavırla söylemek becerisini gösterdim ve hemen Prevan’a baktım ama o çekingen, şaşkın bakışlarım, sıkıntımı asıl kendisinin fark etmesinden korktuğumu sandıracak gibiydi kesinlikle.

Yemekten sonra Madam la Marechale her zaman anlattığı öykülerden birini daha anlatırken ben kendimi bir aşk rüyasına koyuvermişim gibi kanepeye oturdum. Prevan’ın beni bu halde görmesi işime geliyordu. Gerçekten de umduğum gibi oldu, özellikle dikkat ediyordu bana. Söylemeye bile gerek yok ki mahcup bakışlarım beni yenilgiye uğratan adamın gözlerini arama cesaretini gösteremiyordu ama daha uysal ve daha boyun eğmiş gibi bakınca, bırakmak istediğim etkiyi bırakmayı başardığımı anladım. Bu kadarla yetinemezdim. Benim de böyle bir etki altında olduğumu sanması gerekiyordu. Bu nedenle Madam la Marechale artık gitmek istediğini söyleyince ben bitkin

bir âşık üslubuyla, “Kendimi burada ne kadar iyi hissediyordum” dedim. Ama gene ayağa kalktım. Ancak ayrılmadan önce kendisine önümüzdeki günlerde ne gibi tasarıları olduğunu sordum. Gerçek amacım kendi tasarılarımı söylemek ve ertesi gün dışarı çıkamayacağım mesajını vermektir. Bunun üzerine topluluk dağıldı.

İşte o zaman düşünmeye başladım. Prevan’ın, ertesi gün evden çıkamayacağımı söylemiş olmamı bir davet kabul edeceğinden, beni yalnız yakalamak için erkenden geleceğinden ve amansız bir saldırıya geçeceğinden hiç kuşum yoktu ama herkesin beni nasıl tanıdığını bildiğinden düşüncesizlikler yapmayacağını da biliyordum. Biraz görgülü bir insan böyle bir densizliği ya macera peşindeki kadınların ya da toy kızların yanında göze alabilir ancak. Ağzından aşk sözcüğü çıkarsa, hele hele benim ağzımdan da bu sözcüğü koparmaya kalkıştırsa, kesinlikle başarılı sayabilirdim kendimi.

Sizin gibi *ilkelerine bağlı* erkeklerle işler ne kadar kolaylaşıyor! Bazen bakarsınız bir âşık müsveddesi utangaçlığıyla şaşırtır, çılgınca coşkularıyla da zor durumda bırakabilir. Aşkın da ateşli bir hastalık gibi titremeleri vardır ve o da her zaman aynı biçimde göstermez kendini. Ama sizin yöntemli ilerleyişiniz anında anlaşılır! Prevan’ın nasıl geleceğini, nasıl oturup kalkacağını, nasıl bir tavır takınacağını, neler konuşacağını bir gün önceden biliyordum. Bu nedenle ben size konuşmalarımızdan söz etmeyeceğim, siz kendiniz de doldurabilirsiniz bu eksiği. Ancak şunu söyleyeyim ki, ben güya kendimi savunurken elimden geldiği kadar yardım ediyordum: Ona konuşma fırsatı vermek için sıkıntılar, aşkını reddetmek için birtakım anlamsız nedenler... bunların hepsini anında çürüttü. Korktuğumu, güvenemediğimi söyledim, hemen aşkının ne kadar derin olduğunu anlattı. Sürekli, “Ben sizden yalnızca bir söz istiyorum” demesi, benim de o sözü beklesin ve daha çok arzulasın beni diye susmam ve bu arada belki yüz kez tutulup bırakılan, çekilen bir el... bir gün geçer böyle. Biz bir saat geçirdik ama az daha ölüyordum. Daha da uzayacaktı belki. Allah’tan avluda bir araba sesi duyduk. Beklenmedik bir engel ısrarını daha da artırdı; ben de artık bir tehlike olmadığını anlayıp derin bir nefes almaya hazırlandıktan sonra kendisi için çok önemli olan o sözü bağışladım ona. Biraz sonra konukların geldiği haber verildi, bir anda çevremde bir kalabalık oluştu.

Prevan ertesi sabah gelmek için izin istedi benden. Verdim o izni ama kendimi korumam gerektiğini de kafama koymuştum. Hizmetçi kıza, Prevan gelip gidinceye kadar yatak odamdan ayrılmamasını tembihledim. Konuğumu giyinme odasına aldım. Biliyorsunuz orada olup bitenler yatak odamdan görülür. Rahat rahat konuştuk, ikimizin de dileği aynı olduğundan, az sonra ikimiz de aynı düşünceye vardık. Her şeyden önce o münasebetsiz seyirciyi uzaklaştırmak gerekiyordu, ben de zaten bu noktaya gelmek istiyordum.

Ev hayatını anlatmaya başladım ama canımın istediği gibi uydurarak. Bir an bile özgür olamayacağımızı söyledim ve kolayca inandırdım. “Gerçi nasıl oldu bilmem, dün bir süre yalnız kalabildik. Belki gene öyle bir mucize olabilir ama tehlike büyük her şeye rağmen, cesaret edemem, biri gelip salonun kapısını açabilir her an” dedim. Ayrıca o güne kadar bu alışkanlıkların bir zararını görmediğimden ses çıkarmadığımı eklemeyi de unutmadım. “Şimdi artık değiştirmek de olmaz bunları! Adamlarım ne der sonra!” dedim. Prevan üzölmeye, sinirlenmeye başladı ve “Zaten beni sevmiyorsunuz ki!” gibi laflar etmeye kalkıştı. Bu gibi sözler bana ne kadar dokunur, bilirsiniz! Artık beni sonuca yaklaştıracak bir şey yapmaya niyetlenmişim, gözyaşlarımdan medet umdum. Tam *Ağlıyor musunuz, Zaire* sahnesi oldu. Orosmane’in aşkı yoktu onda ama beni artık etki altına aldığı sanısı, istediği gibi dile düşürmek umudu vardı ve bu da o aşka bedeldi.

Bu sahneden sonra bir çare aramaya başladık. Gündüz mümkün olamayacağından, geceyi düşündük ama önümüze aşılmaz kapıcı engeli çıktı. Parayla susturulması işime gelmedi. Prevan küçük bahçe kapısından girme önerisini getirdi. Bunu söyleyeceğini düşünmüştüm zaten. “Orada bir köpek var, gündüz usludur ama geceleri şeytan kesilir” diye uydurdum gene. Benim gerçekten bir çare arar gibi bütün o engellerden sıkılmış numarası yapmam, cesaretlenmesi için yetiyordu. Sonunda en komik yolu önerdi bana ve ben de onayladım bunu.

Her şeyden önce uşağı da kendisi kadar güvenilir biriymiş. Doğruydu bu sözü, kendisine ne kadar güvenilirse uşağına da o kadar güvenilebilirdi tabii ki. Ben büyük bir akşam yemeği verecektim, o da gelecekti yemeğe ama herkesten önce ve tek başına çıkacaktı. Uyanık sırdaşı arabasını çağırıp kapıyı açacaktı ama Prevan arabaya bineceği yerde kaş göz arasında kaçırıverecekti ve böylece herkes kendisini gitti sanırken o bende kalacaktı ama odama kadar gitmesi zormuş biraz... ben de karşı düşüncelerimi söyledim, bu sefer o da bana bazı örneklerle karşılık verdi. O bulduğu çarede bir fevkaladelik yokmuş ve daha önce de denemişti bu yolu, ayrıca tehlikesiz de olduğundan hep bu yolu denermiş.

Bu çürütülmesi zor düşüncelere ben de boyun eğmek zorunda kaldım. Saf bir tavırla küçük salonun yanına çıkan gizli bir merdiven bulunduğunu söyledim. Ayrıca anahtarı üstünde bırakacağımı, içeri girmesini, hizmetçilerin çekilmesini beklemesini ve herhangi bir tehlikenin söz konusu olamayacağını da ekledim sözlerime. Kabul ettiğime iyice inandırmak için bir dakika sonra vazgeçtim, sonra ancak her sözümü dinlemesi, uslu uslu oturması koşuluyla kabul ettiğimi, söyledim. Aslında benim istediğim onu aşka doymak değil, benim aşkı göstermekti tabii ki.

Nasıl gideceğini de planlamıştık, onu anlatmayı unuttum size: Bahçe kapısından gidebilirmiş ve sabaha kadar bekleyince köpeğin huysuzluk etmesine gerek kalmazmış. O saatte sokaktan kimse geçmezmiş, herkes derin uykuda olurmuş, falan filan... Bu tür anlamsız akıl yürütmelere şaşırıyorsanız, ikimizin de ne halde olduğumuzu unutuyorsunuz demektir. Daha akıllıca ne düşünebilirdik ki? Onun derdi bütün bu olayların herkesin diline düşmesiydi. Ben de kimsenin duymayacağına, öğrenemeyeceğine inanıyordum. Daha ertesi gün buluşmaya karar verdik.

Bu arada şu noktaya dikkatinizi çekmek isterim: İşimi ayarladım, bitirdim ancak hiç kimse Prevan'ın sürekli yanımda dolaştığını söyleyebilir mi? Bir akşam, bir dostumun evinde gördüm. Evin hanımına yeni bir oyun için locasını teklif etti, ben de bir yer kabul ettim o locada. Ben o hanımı, tiyatrodaki, Prevan'ın yanında yemeğe davet ettim. Prevan'ı da davet etmesem ayıp olurdu tabii ki. Kabul etti ve iki gün sonra da teşekkür etmek için uğradı. Borcuydu bu onun. Ertesi sabah gene geldi gerçi ama sabah ziyaretleri artık ziyaret sayılmadığı gibi Prevan'ın tavrını uygunsuz diye niteleyip nitelememek de benim elimde. Kaldı ki ben de kendisine, birbirimize o kadar yakın olmadığımızı hatırlatmak amacıyla bir ziyafet için yazılı davetiye gönderdim. Ben de Annette gibi diyebilirdim: *Ama hepsi bu işte!*

Uğursuz gün gelip çattı nihayet. Namusumu yitirip herkesin gözünde rezil olacağım o gün! Victoire'a gerekli emirleri verdim. O da yerine getirdi bunları aşağıda göreceğiniz gibi.

Nihayet akşam oldu. Davetlilerin büyük bölümü gelmişti. Prevan'ın da geldiği haber verildi. Birbirimize çok yakın olmadığımızı göstermek için kendisini karşılarken büyük bir nezaket gösterdim. Madam la Marechale'in evinde tanışmış olduğumuzdan, onun oyun oynadığı masaya oturttum kendisini. O akşamın bütün tahsilatı küçük bir pusula oldu. İhtiyatlı âşık bir yolunu bulup elime

tutuşturdu pusulayı, ben de okudum ve alışkanlığım üzere okuduktan sonra da yaktım. Kararlaştırdığımız gibi geleceğini bildiriyordu. Bu esas haberi aşk, mutluluk ve daha bir yığın başka şey içeren birtakım gereksiz laflarla süslemişti... böyle bir kafadan daha ne beklenirdi ki...

Geceyarısı oyun bittiğinde ben kısa bir *macédoine*^[29] önerdim. Amacım Prevan'ın kimseye fark ettirmeden kaybolmasını kolaylaştırmak, öte yandan da kendisini herkesin fark etmesini sağlamaktı. Kumarcı diye şöhret yapmıştır, fark edilmez mi hiç gittiği? Ayrıca benim yalnız kalmak için acele etmediğimin hatırlanması da işime geliyordu.

Oyun tahmin ettiğimden uzun sürdü. Şeytan dürtüklüyordu. Sonunda dayanamayıp kalktım ve küçük salonda kimbilir nasıl bir sabırsızlık içinde bekleyen âşığı biraz avutayım dedim. Az daha kendi kendimi mahvediyordum. Allah'tan yolda aklımı başıma topladım da düşündüm: Ona bir kez teslim olduktan sonra bir daha söz geçirebilir miydim? Tasarılarımı gerçekleştirebilmem için onun akıllı uslu, terbiyeli olması gerekiyordu. Bu mümkün olabilir miydi bir daha? Direndim ve içimdeki arzuyu yendim. Geri döndüm, o bir türlü bitmeyen oyuna yeniden oturdum. Canım da çok sıkılıyordu. Nihayet oyun bitti, herkes dağıldı. Hizmetçileri çağırdım, hemen soyundum ve gönderdim onları.

Sırtımda ince bir gecelik, çekingen, ürkek bir yürüyüşle, gidip, beni yenilgiye uğratan âşığa kapıyı açıyorum... Gözünüzde canlandırabiliyor musunuz böyle bir manzarayı, Vikont? Beni gördü ve hemen koştu. Yıldırım düşmüştü sanki. Nasıl anlatsam, bilmem ki? Yenilgiye uğradım, onu durdurmak ve kendimi koruyabilmek için tek bir kelime edemeden yenildim. Tam anlamıyla yenilgiye uğradım. Sonra daha rahat ve ortama daha uygun bir konum almak istedi. Üstündeki süslere sinirlenmeye başladı, o yüzden uzak kalıyormuş benden, benimle savaşırken silahlarımızın eşit olması gerekiyormuş ama benim aşırı utangaç tavrım onun bu isteğini yerine getirmesine izin vermedi. Kaldı ki onu öylesine sevgi ve şefkatle okşuyordum ki zaman bulamadı buna. Başka şeylerle uğraştı.

Hakları bir kat daha artmış ve istekleri geri gelmişti. “Beni dinleyin bakayım!” dedim ona. “Şimdiye kadar olanları o Kontes de P***’lerin ikisine de, daha binlerce insana da güzel güzel anlatabilirsiniz ama bu maceranın sonunu nasıl anlatacaksınız? Ben asıl onu merak ediyorum.” Bunları söylerken bütün gücümle çingırağı salladım. Sıra bendeydi artık, ondan daha çabuk hallettim işimi. O daha ağzını açıp anlamlı bir söz söyleyemeden Victoire yetişti, öteki adamlarımı da çağırdı. Zaten onların hepsini odasında toplamasını söylemiştim ben. O da dediğimi yapmış. Ben de o zaman bir kraliçe tavrı takınarak, “Çıkın Mösyö, bir daha da gözüme gözükmeyin!” dedim. Adamlarım içeri doldu bunun üzerine.

Zavallı Prevan çıldırdı, ancak şaka kabul edilecek bu işi bir tuzak sanarak kılıcına sarıldı. İşte bu kötü oldu kendisi için: Bizim uşak gözü kara ve güçlüdür. Tuttuğu gibi yere çaldı onu. İtiraf etmem gerekir ki, korkudan ödüm patlıyordu. Hemen “Durun!” diye bağırdım, Prevan'ı incitmemelerini ama derhal evimden çıkarmalarını emrettim. Dediğimi yaptılar ama aralarında homurdanıp duruyorlardı. *Namuslu hanımlarına* böyle saygısızlık edilmesi pek kızdırmıştı onları. Hep birlikte o talihsiz âşığı gürültü patırtı içinde kapıya kadar götürdüler. Benim istediğim de buydu zaten. İçeride yalnızca Victoire kaldı. Bir-likte yatağı düzelttik.

Kadın erkek, bütün hizmetkârlarım gene gürültü patırtı içinde yukarı çıktılar. Ben gene o heyecanlı halimle o saatte henüz *hiçbirinin yatmamış olmalarının* nedenini sordum. Victoire da bana o akşam iki kız arkadaşını yemeğe çağırmış olduğunu, bu nedenle hep birlikte kendi odasında toplandıklarını söyledi. Bunların hepsini önceden kararlaştırmıştık. Hepsine tek tek teşekkür ettim, gidip yatmalarını,

bu arada içlerinden birinin de bana hekimi çağırmasını söyledim. Böyle bir heyecan geçirmenin çok kötü sonuçlar doğurabileceğini, belki de *beni öldürebileceğini* düşünüp korkmak hakkımdı kesinlikle. Olup bitenleri süratle herkese duyurmanın bundan daha iyi bir yolu da olamazdı.

Bana her zaman bakan hekimim geldi, durumuma çok üzüldü, yalnızca dinlenmem gerektiğini söyleyerek gitti. Ben de Victoire'a sabahleyin erkenden olan biteni konu komşuya anlatmasını söyledim.

İşler yolunda gitti. Öyle ki daha öğle olmadan ve bizim evde her taraf aydınlanır aydınlanmaz, komşulardan dindar bir kadının geldiğini gördüm. Kadın o korkunç olayın aslını, nasıl başlayıp, nasıl bittiğini öğrenmek istiyordu. Ben de onunla birlikte günümüzde ahlâk, namus diye bir şey kalmamış diye bir saat boyunca dövünüp durdum. Az sonra Madam la Marecha-le'den bir mektup aldım. Onu da gönderiyorum ilişkide. Saat daha beş olmadan Mösyö de *** de^[30] geldi, hiç beklemiyordum onu. Alayındaki bir subayın bana böyle bir terbiyesizlik etmiş olması çok üzmüş kendisini, özür dilemeye geliyormuş. Öğle yemeğinde Madam la Marechale'deymiş, orada öğrenmiş. Prevan'ın suç ortağı olarak kendimi hapsetmek gerekeceğini düşündüm ve rahatsız olduğumu söyleyerek eve konuk kabul edilmemesi için emir verdim.

Yalnız kalabildiğim için bu kadar uzun bir mektup yazabiliyorum size. Bir mektup da Madam de Volanges'a yazacağım. Kesinlikle herkesin içinde okur, siz de bu işin nasıl anlatılması gerektiğini öğrenirsiniz

Az daha unuttuyordum: Belleroche çok kızdı. Prevan'la mutlaka dövüşmek istiyor. Zavallı çocuk! Neyse ki onu yatıştıracak kadar vaktim var. Ben de bırakayım artık ve bu kadar yazmaktan yorulan kafamı dinlendireyim biraz. Allahayısmarladık Vikont.

... Şatosu, 25 Eylül 17** akşamı

SEKSEN ALTINCI MEKTUP

Madam la Maréchale de *'den Markiz de Merteuil'e**

(Bir önceki mektuba ilişik)

Tanrım, Madam, neler işitiyorum? Doğru mu bunlar? Tüylerim diken diken oldu. Kim derdi ki o küçük Prevan böyle terbiyesizlikler yapacak, hem de size karşı! Nelerle karşılaşılıyor insan! Evlerimizde de mi rahat edemeyeceğiz? Şu olanlara bakıyorum da yaşlı olduğuma şükrediyorum. Ama öyle bir canavarı eve almanıza biraz da ben neden oldum. Yaşadığım sürece pişmanlık duyacağım bu yüzden. Söylenenler doğruysa eğer, inanın bir daha bizim evden içeri adımını atamaz o. Bütün namuslu insanlar da üzerlerine düşen görevi düşünürlerse, kaparlar kapılarını ona.

Sizin çok rahatsız olduğunuzu söylediler, merak ediyorum sağlık durumunuzu. Rica ediyorum iyilik haberlerinizi bildirin bir an önce, sabırsızlıkla bekliyorum. Kendiniz teşrif etmezseniz, hiç değilse yanınızda çalışan kadınlardan birini gönderin. İçimin rahat etmesi için tek bir sözcük bekliyorum sizden. Bu sabah ben gelecektim size ama bizim hekim banyolara ara vermeme izin vermiyor. Öğleden sonra da Versailles'a gitmem gerekiyor, gene yeğenimin işi için.

Allahayısmarladık sevgili Madam. İçten dostluğuma ebediyen inanmanızı isterim.

SEKSEN YEDİNCİ MEKTUP

Markiz de Merteuil'den Madam de Volanges'a

Bu mektubu yatağımdan yazıyorum size sevgili Madam. Çok kötü, hiç akla gelmeyecek bir olay beni ansızın o kadar üzdü ki hasta oldum. Benim bu işte en küçük bir kusurum yok ama namuslu bir kadın için herkesin dikkatini çekmek her zaman dayanılmaz bir şeydir. Başıma böyle bir felaket gelmemesi için her şeyimi feda edebilirdim. Henüz karar vermiş değilim ama bu iş unutuluncaya kadar köye gitsem daha iyi olur belki. Başıma gelenleri size de anlatayım:

Madam la Marechale de ***'de, Mösyö de Prevan diye biriyle tanıştım. Adını duymuşsunuzdur, ben de yalnızca adını duymuştum zaten. Kendisini o evde tanıyınca aklı başında, terbiyeli biri sandım. Bayağı yakışıklı, sözü sohbeti yerinde biri gibi geldi bana. Herkes *lansquenet* oynamaya başladı. Beni sıkır oyun. Tesadüfen *** Piskoposu'yla Mösyö de Prevan arasında kadın olarak yalnızca ben kaldım. Yemek zamanına kadar sohbet ettik üçümüz. Yemekte yeni bir tiyatro oyunundan söz açıldı ve Mösyö de Prevan da locasını Madam la Marechale'e teklif etti, kabul etti o da. Bana da bir yer verilmesi kararlaştırıldı locada. Geçen pazartesi günü Comédie Française'deydi bu oyun. Tiyatro çıkışı Madam la Marechale akşam yemeğine bize geleceğinden, o beyi de davet ettim, kabul etti ve geldi. Daha ertesi günü de bir nezaket ziyareti yaptı. Havadan sudan konuştuk, önemli bir şey olmadı. Ertesi gün sabahleyin geldi. Pek uygun bulmadım bunu ama bu düşüncemi kendisini soğuk karşılayarak belli edeceğime, aramızda sandığı gibi yakın bir dostluk olmadığını kibarca hatırlatmanın daha doğru olacağını düşündüm. Bu amaçla ona hemen o gün çok sade, resmi bir üslupla kaleme alınmış bir pusula göndererek önceki akşam verdiğim yemeğe davet ettim. Bütün gece belki dört sözcük bile söylemedim kendisine. Oyunu biter bitmez de gitti zaten. Gördüğünüz gibi buraya kadar bir serüveni andıran, bir serüvene giden hiçbir şey yok. Oyunlar bitince, *macédoine*'a geçtik, bu da ikiye kadar sürdü. Sonunda yattım.

Hizmetçilerim çekileli en azından yarım saat olmuştu, bir türlü gözümeye uyku girmiyor, sıkılıyordum. Birden bir ses işittim. Büyük bir korkuyla cibinliği açtım, odamın yanındaki küçük salondan bir adamın geldiğini gördüm. Bağırılmışım, kandil ışığında baktım ve tanıdım geleni: Mösyö de Prevan dedikleri o adam.. akıl almaz bir cüretle telaş etmememi, gelişinin nedenini anlatacağını söyledi, gürültü etmememi rica etti. Bunları söylerken bir yandan da bir mum yaktı. O kadar korkmuştum ki, sesim çıkmıyordu. Hele onun o rahat ve aldırılmaz halini gördükçe büsbütün kaskatı kesiliyordum. Ama ağzından çıkan ilk sözleri duyar duymaz, gizemli bir hava vermek istediği şeyin ne olduğunu anlayıverdim. Tahmin edebileceğiniz gibi verebileceğim tek cevap çingırağı çalmaktı ve ben de onu yaptım.

Çok şanslıymışım ki bütün hizmetkârlar ayaktaymış o saatte, içlerinden birinin odasında oturuyorlarmış. Benim odama bakan kadın telaşlı konuşmalar yaptığımı duyunca korkmuş, hepsini çağırmış. Nasıl bir rezalet çıkmış olabileceğini tahmin ediyorsunuzdur. Hizmetkârların gözlerini öfke bürüdü ve bir an geldi benim uşak az daha öldürüyordu Prevan'ı. İtiraf edeyim ki, böyle bir kuvvet tarafından korunduğumu görmek çok hoşuma gitti o sırada ama şimdi düşünüyorum da keşke yalnızca odama bakan kız gelseydi diyorum. O da yeterdi, iş bu kadar yayılmaz, ben de üzülmezdim.

Bu gürültü patırtı komşuları uyandırdı. Hizmetkârların ağzı durmaz tabii ki, anlatmışlar her şeyi.

Dünden beri Paris'te bu olaydan başka bir şey konuşulmuyor. Mösyö de Prevan alay komutanının emriyle hapsedilmiş. Komutan özür dilemek için eve gelme nezaketini de gösterdi. Bu hapis olayı dedikoduları daha da artıracak ama engel olamadım bir türlü. Kentten ve saraydan olayı öğrenmeye gelen çok kişi oldu ama içeri almadım kimseyi, adlarını yazıp döndüler. Görüştüğüm birkaç kişinin söylediğine göre herkes benim tarafımı tutuyormuş, Mösyö de Prevan'a çok kızıyorlarmış. Ne kadar kızsalar hak ediyor ama bu galeyan benim başıma gelen çirkin olayı örtemiyor.

Hem o adamın da dostları vardır elbette ve kesinlikle kötü insanlardır bunlar. Şimdi benim için, beni kötölemek için neler uydururlar kim bilir? Aman Allah'ım! Genç kadın olmak ne zormuş! Kendine dikkat edip, dedikodulara sebebiyet vermemek yetmiyor, iftiraların da önüne geçmek şart.

Söyleyin bana lütfen, benim yerimde siz olsaydınız, ne yapardınız? Ne yapabilirsiniz? Düşüncelerinizi söyleyin. Ben şimdiye kadar en güzel tesellileri, en doğru öğütleri hep sizden aldım ve en çok sizin öğütlerinize değer veririm.

Allahaısmarladık, çok sevgili ve çok iyi dostum. Beni size ebediyen bağlayan duyguları bilirsiniz. Güzel kızınızı öpüyorum.

*Paris, 26 Eylül 17***

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

SEKSEN SEKİZİNCİ MEKTUP

Cécile de Volanges'dan Vikont de Valmont'a

Şövalye Danceny'den mektup alınca çok seviniyorum Mösyö. Karışan olmadan tekrar görüşebilmeyi onun kadar ben de istiyorum ama sizin söylediğiniz o şeye bir türlü cesaret edemedim. Bir kere çok tehlikeli bu. Gönderdiğiniz anahtar ötekine çok benziyor ama aynısı değil. Annem de her şeye bakar, dikkat eder, hiçbir şeyi kaçırmaz. Biz buraya geleli beri o anahtarı kullanan olmadı ama bilinmez ki, yanlışlıkla kapıyı açmaya kalkarlar da fark ederlerse durumu, mahvolurum, kurtuluş yoktur bir daha benim için. Ayrıca kötü bir işmiş gibi geliyor bana bu iş. Bir anahtarın aynısını yaptırmak büyük bir suç değil midir? Evet siz nezaket gösterip kendi üstünüze alıyorsunuz o işi ama duyulursa bütün suç bana yüklenir, ben laf işitirim. Haklı da çıkarlar, siz anahtarı kendiniz için değil benim için yaptıracaksınız. İki kez almak istedim, başka bir şey olsaydı kesinlikle zor gelmezdi ama neden bilmem, ikisinde de titremeye başladım, elim gitmedi bir türlü. Bu nedenle bana öyle geliyor ki, oturduğumuz yerde otursak daha iyi olur.

Siz bugüne kadar yardımlarınızı hiç esirgemediniz. Bana mektup vermenin de çaresini bulursunuz elbet. Hatta geçen sefer mektubu verirken talihsizlik öyle istemese ve siz tam o sırada birdenbire dönmeseydiniz kesinlikle telaşlanmazdık. Anlıyorum, benim gibi sizin de aklınız fikriniz hep bu işte olamaz tabii ki ama bu kadar tehlikeyi göze alacağıma biraz daha sabretsem daha iyi olur. Mösyö Danceny olsa onun da böyle diyeceğini biliyorum. O, ne zaman bir meselenin beni çok üzdüğünü gördüyse, o işin bırakılmasını istemiştir.

Mösyö, bu mektupla birlikte, sizin mektubunuzu, Mösyö Danceny'ninkini, bir de sizin anahtarı vereceğim. Yaptığınız iyilikler için minnet ve şükranlarımı sunuyorum size. Gene de esirgemeyin iyiliklerinizi benden. Ben mutsuz bir insanım sonuçta ama siz olmasanız daha da mutsuz olurum ama ne yapalım ki annemdir her şeye rağmen, sabretmekten başka çarem yok. Yeter ki beni hep böyle sevsin Danceny, siz de bırakıp gitmeyin. Gün gelir benim de talihim güler.

Size minnet ve şükranlarını sunan itaatkâr ve naçiz hizmetkârınız...

*26 Eylül 17***

SEKSEN DOKUZUNCU MEKTUP

Vikont de Valmont'dan Şövalye Danceny'ye

İşleriniz arzu ettiğiniz biçimde hızlı yürümüyorsa, dostum, beni suçlamayın. Burada aşılması gereken birden fazla engel var! Madam de Volanges'ın uyanıklığı ve sertliği yetmiyormuş gibi bir de sizin küçük hanım sorun çıkarıyor. İlgisizliğinden, belki de çekindiğinden, söylediğim her şeyi yapmıyor. Bu işte ne yapmak gerektiğini kim bilecek, o mu, ben mi?

Sizin mektuplarınızı ona verebilmek için basit bir yol bulmuştum, böylece kendisiyle sizin de görüşebilmeniz kolaylaşacaktı ama bir türlü ikna edemedim. Çok üzüldüm. Nasıl üzülmeyeyim, sizi kavuşturmak için başka hiçbir çare düşünemiyorum. Mektuplarınız konusunda bile, bir şey olur,

üçümüze de laf gelir diye ödüm patlıyor. Kabul etmeniz gerekir ki, böyle bir tehlikeyi ben göze alamam, ayrıca sizin de böyle bir tehlike içine düşmenizi istemem.

Ama sevdiğinizin bana güven duymaması yüzünden size iyilik edemezsem üzülürüm doğrusu. Siz ona bu durumu bildirirseniz sevinirim. Ne yapacağınızı, neye karar vereceğinizi siz düşünün artık. İnsanın dostlarına yardım etmesi yetmiyor, ayrıca onların istediği gibi yardım etmek gerekiyor. Siz ona anlatırsanız bu durumu, size karşı duygularımı da anlamış olursunuz. Çünkü iradesine hâkim olan kadın, ne derse desin o kadar sevemez.

Benim, sevgilinizin kararsız olduğunu söylemek istediğimi sanmayın ama daha çok genç ve annesinden çok korkuyor. Annesinin amacı da size kötülük etmek, biliyorsunuz bunu. Ayrıca siz o kızı uzun süre kendi haline bırakır da, sizinle ilgilenmesini sağlayamazsanız, zararlı çıkarsınız. Ama bu söylediklerim sizi o kadar da endişelendirip üzmesin. Benim kuşkulanmam için hiçbir neden yok ortada, yalnızca dostluğumdur bana bunları söyleten.

Mektubumu burada kesiyorum, çünkü benim de bazı işlerim var. Ben sizin kadar da yol alamadım ama ben de sizin kadar seviyorum ve bu düşünceyle avunuyorum. Kendi işimi başarıyla çözümesem de, size bir iyiliğim dokunursa zamanımı boşa harcamamış olduğuma inanıp rahatlayacağım.

Allahısmarladık dostum.

... Şatosu, 26 Eylül 17**

DOKSANINCI MEKTUP

Madam de Tourvel'den Vikont de Valmont'a

Tanrıdan dileğim Mösyö, bu mektubum sizi hiç üzmesin. Gene de üzecekse, hiç değilse yazarken benim çektiğim sıkıntıları düşünün de hafiflesin bu üzüntüler. Beni iyice tanıdınız artık, amacımın kesinlikle sizi kırmak olmadığını kesinlikle anlamışsınızdır ama siz de benim bütün yaşantımı üzüntü içinde geçirmemi istemezsiniz hiç kuşkusuz. Yalvarıyorum size, size göstereceğimi vaat ettiğim sevecen dostluğu düşünüp bana beslediğiniz duyguların, benim dostluğumdan daha ateşli olsa bile daha içten olmayan duyguların hatırına bir daha görmeyelim birbirimizi. Gidin buradan ve gidinceye kadar başbaşa kalıp konuşmayalım. O konuşmalar sırasında beni nasıl bir güç kuşatıyor da söylemek istediklerimi söyleyemiyorum size ve zamanımı bütünüyle dinlememem gereken şeyleri dinlemekle geçiriyorum!

Daha dün bahçede yanıma geldiğinizde, benim tek düşündüğüm, size bugün yazdıklarımı söylemekti ama sonuçta sizin aşk sözlerinizi dinlemekten başka bir şey yapamadım.. paylaşmama olanak olmayan aşkınızı dinleyip, onunla uğraşmaktan başka bir şey yapmadım! Lütfen uzaklaşın benden, lütfen uzaklaşın!

Birbirimizi görmüyoruz diye size karşı duygularımın değişebileceğini, kaybolacağını sanmayın. Görüyorsunuz ki bunlarla mücadele edebilecek bir gücüm bile yok, nasıl yenebilirim onları? Size her şeyi açıkça söylüyorum işte, ben asıl güçsüzlüğümü itiraf etmekten değil, güçsüzlüğüme boyun eğmekten korkuyorum. Ama artık duygularıma hâkim olamıyorsam da yapacağım işlere hâkim olmak elimdedir hiç değilse. Evet bunu kaçırmayacağım elimden, yemin ettim buna, hayatıma mal olsa bile.

Yazık! Daha düne kadar, benim için böyle mücadelelerin söz konusu olmayacağından kesinlikle emindim! Sevindiriyordu bu beni ve belki de çok övünüyordum bununla. Tanrı o kibrin cezasını verdi ve de ağır bir ceza oldu bu. Tanrı gene de kullarına vursa bile acıdığını, iyiliğini esirgemediğini gösteriyor, düşmeden önce haber veriyor bana. Artık güçten düştüğümü öğrendikten sonra da kendimi bu uygunsuz durumdan kurtarmazsam daha çok günah işlemiş olurum.

Mutluluğunuzun bedeli benim gözyaşlarım olacaksa, böyle bir mutluluğu istemediğinizi kaç defa söylediniz! Mutluluktan söz etmeyelim artık ve izin verin de biraz olsun rahat edeyim.

Sizden istediğim şeyi yerine getirmekle gönlümde nasıl bir yere sahip olacağınızı hayal bile edemezsiniz! Erdem, namus üstüne kurulmuş o duyguya direnmem de gerekmeyecek. Bilemezsiniz, size minnettar olmak nasıl mutlu edecek beni! Sayenizde güzel bir duyguyu hiç pişmanlık duymadan tadacağım. Ama şimdi çok farklı duygular ve düşünceler ürkütüyor beni, sizinle ve kendimle uğraşmaktan korkuyorum. Sizi hatırlamak bile dehşete düşürüyor beni. Hayalinizi gözlerimin önünden uzaklaştıramasam bile mücadele ediyorum onunla... uzaklaştı-ramıyorum onu ama itiyorum.

Bu sıkıntıya, bu bunalıma bir son vermek ikimiz için de iyi olmaz mı? Siz ki yanlışlık yaptığınızda bile içinizdeki erdem aşkını gizleyebilmişsiniz, elbette benim bu halime acır, elbette isteklerime hayır diyemezsiniz! Bu müthiş heyecanların yerine daha sakin ama gene de şefkat dolu bir sevgi gelir ve o zaman da ben sizin yardımınızla bir soluk alır, hayatı bir nimet kabul ederim, mutlulukla dolar taşarım ve “O gerçekten dostummuş benim, bu esenliğe onun sayesinde kavuştum” diyebilirim.

Sizi zorlamak istemiyorum, yalvarıyorum razı olun diye. Böyle önemsiz bazı mahrumiyetlere katlanıp beni bu acılardan kurtarırsanız büyük bir fedakârlık mı yapmış olacaksınız? Sizin mutlu olmanız için benim mutsuz olmam gerekseydi, inanın ki bir an bile düşünmeden razı olurum. Ama günah işlemeyi istemiyorum. Hayır, ölüm bin kez daha hayırlıdır.

Daha şimdiden utanç içinde hissediyorum kendimi, kim-bilir yarın belki de vicdan azabı duyacağım, herkesten ve kendimden utanıyorum. Yalnız kaldığımda tir tir titriyorum, hayatım üzüntü içinde geçiyor artık, beni ancak siz huzura kavuşturabilirsiniz. Aslında olabildiğince dürüst kararlar alıyorum ama bunlar beni tatmin etmiyor. Dün vermiştim bu kararı, gene de geceyi gözyaşlarıyla geçirdim.

Bakın, sizin dostunuz olan ve sizin de sevdiğinizi söylediğiniz bir kadın gelmiş, kendisini rahat bırakmanız, erdemli bırakmanız için, boynunu bükmüş yalvarıyor. Bu insan siz olmasaydınız eğer, böyle alçalır, böyle yalvarır mıydı? Sizi kınamıyorum. Bizi etkisi altına alan bir duyguya karşı koymanın ne kadar zor olduğunu bilmez değilim. Yakınmak başkaldırmak demek değildir. Benim görev olarak yaptığımı siz de yüce gönüllülük göstererek yapın. Şimdiye kadar gönlümde uyandırdığınız duygulara bir de minnettarlığı eklemiş olursunuz. Allahaismarladık Mösyö.

*27 Eylül 17***

DOKSAN BİRİNCİ MEKTUP

Vikont de Valmont'dan Madam de Tourvel'e

Mektubunuz beni çok üzdü Madam. Ne yanıt verebileceğimi bilemiyorum. İki ihtimal varsa, ya siz mutsuz olacak ya da ben mutsuz olacaksam, kesinlikle hiç düşünmeden kendimi feda ederim tabii ki

ama madem sonunda olan bizim mutluluğumuza olacak, bu sorunu bir kere birlikte ele almamız, irdelememiz gerekmiyor mu? Birbirimizle bir daha konuşmamamız, görüşmememiz mümkün mü?

Bir yandan biz çok hoş duygularla birleşirken öte yandan da boş bir korkuya kapılıp ayrılacağız, hem de bir daha kavuşmamak üzere ayrılacağız, öyle mi? Güzel dostluk, ateşli aşk haklarını isteyedsunlar, duyulmayacak sesleri! Niçin peki? Neymiş o başınızda dolaşan tehlike? İnanın ki böyle korkular, gerçek nedenlerini aramadan kendinizi kaptırdığınız o korkular, öyle sanıyorum ki güven duymanıza yetecek güçlü nedenlerdir.

İzin verirsiniz şunu söyleyeyim: Ben o korkularda beni size kötü tanıtmak için söylenen uygunsuz sözlerin izlerini görüyorum. İnsan saygı duyduğu birinden korkmaz. Özellikle de biraz olsun dostluğa değer bulduğu birini yanından hiç uzaklaştır-maz. İnsan tehlikeli sandığı birinden kaçır ve çekinir.

Benim kadar saygılı, benim kadar her şeye boyun eğen biri olabilir mi? Görüyorsunuz daha şimdiden nasıl dikkat ediyorum dilime. Gönlümün pek hoş bulduğu, pek yakınlık duyduğu sözcükleri dile getirmeye cesaret edemiyorum size karşı. Ben karşınızda artık sevecen, duygulu bir sevgiliden öğüt ve avuntu bekleyen mutsuz ve sadık bir âşık değil hâkim karşısına çıkmış bir sanık, efendisinin önünde tir tir titreyen bir köleyim. Sanık olmak, köle olmak insana yeni ödevler yükler. Onları da yerine getirmeye söz veriyorum. Önce bir dinleyin beni, sonra gene cezalandırırsanız boynum kıldan incedir, hemen uzaklaşırım yanınızdan. Daha fazlasını da vaat ediyorum. Yargısız infaz daha mı çok hoşunuza gidiyor? Kendinizde haksızlık etme cesaretini buluyor musunuz? Emredin, gene itaat ederim size.

Ama o yargıyı, o emri sizin ağzınızdan duymalıyım ben. “Niçin?” diyeceksiniz. Böyle bir soru sorabilirseniz eğer aşkı da beni de tanımiyorsunuz demektir bu! Sizi bir kez daha görebil-mek az şey midir? Sözlerinizle beni kedere boğsanız da belki gene avutucu bir bakış lütfedersiniz de büsbütün umutsuzluğa düşmekten kurtarılırsınız beni. Hem sonra madem aşka da dostluğa da veda edeceğim, hayatımı verdiğim o duygulara veda edeceğim, hiç değilse eserinizi görürsünüz ve acırsınız. Belki bu küçük lütufa da değmem ama bunları neler pahasına dilediğimi görüyorsunuz; buna rağmen umutsuz mu olayım?

Demek uzaklaştıracaksınız beni kendinizden! Demek birbirimiz için yabancı olalım istiyorsunuz, razısınız buna! Bunu istediğiniz kesin hatta! Ayrılmamızın duygularınızı değiştirmeyeceğini söylüyorsunuz ama bir yandan da duyguları daha kolayca yok etmeye çalışabilmeniz için gitmemi istiyorsunuz.

Ve daha şimdiden gönlünüzde o duyguların yerini bir minnettarlık duygusunun alacağını söylüyorsunuz. Tanımadığınız biri size bir hizmette bulunursa ona da minnettar olursunuz siz. Bana da onlara bağışlayacağınız bir duyguyu sunuyorsunuz ve gönlümün bunlarla avunmasını istiyorsunuz! Kendi gönlünüze sorun bir de isterseniz. Aşık olduğunuz biri, dostluk duygularıyla sevdiğiniz bir insan bir gün gelip de size minnettarlıktan söz etse, canınız sıkılmaz mı? “Çekilin karşımdan, nankörün biriymişsiniz siz” demez misiniz?

Artık susuyor ve insafınıza sığınıyorum. Böyle acıyla feryat ediyorsam, bağışlayın beni. Bu acı da sizin eserinizdir nihayet! Ve benim size iyice boyun eğmemi kesinlikle etkilemeyecektir. Yalvarıyorum size, sizin arzunuz olan o tatlı duyguların hatırına, dinleyin beni. Bana verdiğiniz bu sıkıntı belki de öldürecek beni. Acıyın ve buluşmamızı ertelemeyin. Allahısmarladık Madam.

DOKSAN İKİNCİ MEKTUP

Şövalye Danceny'den Vikont de Valmont'a

Ah dostum! Mektubunuzu okudum ve buz gibi oldum. Aman Tanrım! Cécile... Nasıl olabilir? Demek Cécile beni sevmiyor artık. Evet, dostluğunuz bir perdenin arkasında gizliyor bunu ama gene de görünüyor arasından. Acı, ölümcül bir haberi bildirmek üzere hazırlamışsınız beni. Teşekkür ederim ilginize ama aşkı aldatmak mümkün mü? Aşk kendini ilgilendiren şeyin önünde koşar. Kaderini başkalarından öğrenmez, kendi sezer. Ben de anladım artık kaderimi. Her şeyi açıkça anlatabilirsiniz bana, çekinmeyin lütfen, rica ediyorum. Her şeyi söyleyin, nasıl kuşkulandınız, bu kuşkularınız nasıl güçlendi, hepsini anlatın. En küçük ayrıntıları bile ihmal etmeyin, hepsini hatırlamak için zorlayın kendinizi. Bir sözcüğün yerini başka bir sözcük aldı mı bütün bir cümlenin anlamı değişebilir. Bazen bir sözcük iki anlamlıdır... belki yanılmışsınızdır... ne yapayım, gene avutmaya çalışıyorum kendimi galiba. Size ne söyledi? Neyimden şikâyetçi benim? Hiç değilse yaptığı haksızlıklar için özür dilemiyor mu? Bir süredir her şeyde zorlandığına bakıp kendisinde bir değişiklik olduğunu fark etmem gerekirdi. Aşk bu kadar engel tanımaz.

Şimdi ben ne yapabilirim? Ne dersiniz? Kendisiyle bir görüşmeye çalışsam mı acaba? Olmayacak bir şey mi bu? Ayrılık ne kötü, ne büyük bir felaketmiş... beni görebilmesi için bir çare bulmuşsunuz ve o istememiş bunu, öyle mi? Bu çarenin ne olduğunu söylemiyorsunuz. Tehlikeliydi belki, öyle büyük tehlikelere atılmasını istemem, kendisine de söyledim bunu. Ama bilirim ki siz de ihtiyatı elden bırakmazsınız. Kara bahtım, sizin bir dikkatsizlik ettiğinizi de söyleyemem.

Ben şimdi ne yapmalıyım? Ne yazmam gerekir ona? Kuşkularımı belli etsem gücenebilir, ya yanıyorsam kuşkularımda, onu üzdüğüm için üzülürüm. Gizlesem, aldatmış olurum. Ben ondan hiçbir şeyi saklayamam, yapamam bunu.

Neler çektiğimi bilse, acırdı halime. Duygulu bir insandır, pırıl pırıl bir kızdır, beni sevdiğine dair binlerce kanıt gösterebilirim. Çekingendir, ürkmüştür belki bir şeylerden, ne yapsın biçare! Annesi de çok baskı yapıyor. Bir mektup yazacağım ona. Tutacağım kendimi, size bütünüyle güvenmesini isterim yalnızca... gene kabul etmezse bile, böyle bir ricada bulundum diye kızmaz herhalde! Kimbilir belki de razı olur!

İşte dostum, hem kendim için hem onun için, size geldim ve yalvarıyorum. Siz bizim kusurumuza bakmayın. İnanın sözüme. Sizin ne büyük iyilikler ettiğinizi bilir, minnettardır size. Güvenmediğinden falan değil, çekingenlik onunki. Hoş görün, dostluğun en güzel yanı da hoşgörü değil midir zaten? Sizin dostluğunuz da büyük bir nimet benim için. Sizin iyiliklerinizin karşılığını nasıl ödeyebileceğimi bilemiyorum. Allahısmarladık dostum. Hemen yazacağım mektubumu.

Endişelerim depreşiyor gene. Ona bir mektup yazmanın bana bu kadar ağır geleceğini aklımdan bile geçirmezdim. Daha düne kadar en büyük zevkim değil miydi ona mektup yazmak?

Allahısmarladık dostum, iyiliğinizi esirgemeyin gene de benden ve çok acıyın bana.

Paris, 27 Eylül 17**

DOKSAN ÜÇÜNCÜ MEKTUP

Şövalye Danceny'den Cécile Volanges'a

(Bir önceki mektuba ilişik)

Sizden saklayamam: Her şeye rağmen Valmont'a pek güvenemediğinizi öğrenmek üzdü beni. Benim dostum olduğunuzu biliyorsunuz, bizi birbirimize yaklaştırabilecek tek bir insan varsa o da o'dur. Bu niteliklerin sizin için yeterli olabileceğini sanıyordum. Üzülerek görüyorum ki aldanmışım. Hiç değilse nedenlerini söyleyeceğinizi umabilir miyim acaba? Yoksa gene bazı zorluklar bahane edip bundan da mı kaçınacaksınız? Siz bana yardımcı olmazsanız, niçin böyle davrandığınızı anlayamam ki! Aşkınızdan kuşkulanmaya cesaret edemiyorum, sizin de benim aşkıma ihanete cesaret edeceğinize kesinlikle inanmıyorum. Ah! Cécile!

Beni görmeniz için bir yol bulunmuş ve siz bunu istememişsiniz, doğru mu? *Sade, rahat ve güvenli bir yol.*^[31]Böyle mi seviyorsunuz siz beni? Bu kadar kısa bir ayrılık duygularınızı ne kadar değiştirmiş böyle! Niçin aldatıyorsunuz beni? Niçin gene de beni sevdiğinizi hem de çok sevdiğinizi söylüyorsunuz? Anneniz içinizdeki sevgiyi yok ederken saflığınızı da mı yok etti sizin? Yüreğinizde birazcık bir acıma hissi bıraktıysa, bana çektirdiklerinize bakın da biraz üzülen hiç değilse.

Söyleyin lütfen, gönlünüz bana büsbütün mü kapandı, hiçbir umut kapısı yok mu? Çıkardınız mı beni gönlünüzden artık? İtirazlarınız yüzünden şikâyetlerimi size ne zaman duyurabileceğimi bilemiyorum. Ne zaman yanıt vereceksiniz? Valmont bize dostluk yapmış, birbirimize yazacağımız mektupları ulaştırmanın yolunu bulmuştu ama siz istemediniz. Benim mektuplarımı okumak, bana mektup yazmak ağır geliyordu size, bu işin pek sık olmamasını uygun buldunuz. Ben artık aşka da inanmıyorum iyi niyete de. Cécile de beni aldattıktan sonra kime güvenilebilirim?

Doğru mu bu? Söyleyin, sevmiyor musunuz beni artık? Hayır, hayır olamaz, aldanıyorsunuz siz, kendi gönlünüze kara çalyorsunuz. Geçici bir endişeye kapılmış, umutsuzluğa düşmüş olabilirsiniz ama aşk dağıtmıştır bunları. Doğru değil mi Cécile'im? Sizin böyle bir kabahat işleyebileceğinizi sanmakla haksızlık ediyorum size. Gerçekten haksızsam çok mutlu olurum! Size gelip, sizden coşkuyla özür dilemek, bir anlık haksızlığı ebediyen sürecek bir aşk ile bağışlatmak ne güzel olur benim için!

Cécile, Cécile, acıyın bana! Beni görmeyi kabul edin ve bunun yollarını bulun! Bakın ayrılık nelere neden oluyor? Korkular, endişeler hatta belki ilgisizlik, soğukluk! Gene de bir bakış, bir söz mutlu edebilir bizi. Ama benim mutluluk sözünü ağzıma almam mümkün mü? Kimbilir, mutluluk benim için belki de bir daha bulunmamak üzere kaybolup gitmiştir. Bir yanda korkudan duyulan acı, bir yanda da haksız kuşkularla onlardan da amansız gerçeğin verdiği acı... ne söyleyebileceğimi bilemiyorum. Ben sizi ancak sıkıntı içinde sevmek için yaşıyorum. Ah! Cécile! Hayatı benim için güzel kılmak ancak sizin hakkınız. Gene mutlu mu olacağım, yoksa hayatım boyunca kederler içinde yanıp tutuşacak mıyım? Sizin ağzınızdan çıkacak ilk söz bildirecek bunu bana.

*Paris, 27 Eylül 17***

DOKSAN DÖRDÜNCÜ MEKTUP

Cécile Volanges'dan Şövalye Danceny'ye

Mektubunuzdan, beni üzmesi dışında hiçbir şey anlayamadım. Mösyö de Valmont ne yazdı size acaba? Size kim ne söyledi de sizi artık sevmediğime inanıverdiniz? Keşke o kadar talihli olsaydım da sevmeseydim sizi, bu kadar acı çekmezdim ama hem böyle seveceğim sizi hem de siz benim hep suçlu olduğumu söyleyeceksiniz, bu kadarı da gücüme gidiyor doğrusu. Siz beni teselli edeceğinize üzüyorsunuz, bana asıl üzüntü veren şeyler sizden geliyor. Sizi aldattığımı, bazı şeyleri kafadan attığımı sanıyorsunuz! Ne kadar iyi anlamışsınız beni! Sizin dediğiniz gibi yalan söylüyorsam, ne gibi bir çıkarım olabilir benim bundan?

Sizi sevmesem, kesinlikle açıklardım bunu, herkes de onaylardı bu tutumumu ama kara bahtım izin veriyor mu? Ve işe bakın ki sevdiğim insan da hiç kıymetimi bilmiyor.

Sizi bu kadar kızdıracak ne yaptım ben? Bir anahtarı yerinden alma cesaretini gösteremedim, annem fark eder, her ikimizin de başına bir iş açılır diye korktum da ondan yapamadım. Ayrıca kötü bir iş yapacağımı sanmıştım. Kaldı ki bunu bana yalnızca Mösyö de Valmont söyledi. Sizin böyle bir şeyi isteyip istemediğinizi bilemezdim ben. Habersizdiniz bundan siz! Şimdi öğrendim istediğinizi, artık almaz mıyım o anahtarı oradan? Hemen yarın alırım, o zaman ne diyeceksiniz bakalım?

Mösyö de Valmont dostunuzmuş sizin! Olsun. Ben de sizi en az onun sevdiği kadar sevmiyorum mu? Ama siz hep onu haklı buluyorsunuz ve beni haksız çıkarıyorsunuz. Doğrusu çok gücüme gidiyor bu. Sizin umurunuzda mı? Bilirsiniz ki çabuk sakinleşirim ben. Ama şimdi anahtarı alacağım ve böylece sizi artık istediğim zaman görebileceğim. İnanın, sizin böyle bir iş yapmanızı istemezdim ben. Olsun! Sizin sitenlerinize üzüleceğime kendi yaptıklarım için üzüleyim daha iyi. Ne yapmak istediğinize karar verin.

Siz isteseydiniz, ne kadar severdik birbirimizi. En azından, başkalarının başımıza açtığı dertlerden başka derdimiz olmazdı. Sizi temin ederim, ben böyle annemin emri altında olmasaydım, hiçbir şeyimden yakınmazdınız ama benim söylediklerime inanmazsanız asla huzura kavuşamayız biz ve bunun sorumluluğu da bana yüklenemez. Yakında birbirimizi görebileceğimizi umuyorum. Böylelikle şimdiki gibi birbirimizi üzme için bir neden çıkmaz o zaman.

Böyle olacağını bilseydim, hemen alırdım o anahtarı ama sanıyorum iyi de etmişim almamakla. Darılmayın bana bu yüzden, rica ederim. Artık yas tutmayın böyle ve ben sizi nasıl seviyorsam siz de öyle sevin beni. İşte ancak öyle mutlu edersiniz beni. Allahaismarladık sevgili dostum.

...Şatosu, 28 Eylül 17**

DOKSAN BEŞİNCİ MEKTUP

Cécile de Volanges'dan Vikont de Valmont'a

Kapının anahtarının yerine konmak üzere bir anahtar vermişsiniz bana, rica ediyorum sizden Mösyö, lütfedin, geri verin onu. Madem ki herkes bunu istiyor, benim de kabul etmekten başka çarem yok.

Neden bilmem, Mösyö Danceny'ye, artık benim kendisini sevmediğimi yazmışsınız. Sizin böyle bir anlam çıkarabileceğiniz bir şey yaptığımı sanmıyorum. Böyle söylemeniz onu da çok üzmüş. Onun dostu olduğunuzu biliyorum ama dostunuz olduğu için beni de onu da üzme hakkınız olmadığını düşünüyorum. Sizden rica ediyorum, Mösyö Danceny'ye yazacağınız ilk mektupta benim kendisini sevdiğimi, bundan kesinlikle kuşkunuz olmadığını söyleyin, onun en güvendiği insan sizsiniz. Ben de

bir şey söyleyip inandıramazsam çok üzülürüm.

Anahtar meselesine gelince, endişeniz olmasın o konuda. Geçen mektubunuzda söyledikleriniz aklımdan çıkmış değil. Ama mektup yanınızdaysa eğer lütfen gene verin bana. Dikkatle okurum bir kez daha. Yarın öğle yemeğine giderken alabilirsem, size öteki anahtarı öbür gün kahvaltıda verebilirim. Siz sonra aynı şekilde geri verirsiniz. Umarım iş fazla uzun sürmez de annem fark etmez durumu.

Anahtarı yaptırdıktan sonra, mektupları almak için odama girin lütfen. Böylece Mösyö Dancený'ye daha sık haber gönderebilirim. Sizde bir anahtar olunca, iş şimdikinden daha kolay olacak ama önceleri çok korkutmuştu bu iş beni. Rica ediyorum, kusura bakmayın, gene her zamanki gibi iyiliğinizi esirgemeyeceğinizi umuyorum.

İtaatkâr ve naçiz hizmetkârınız, size saygılarını sunuyor Mösyö...

28 Eylül 17**

DOKSAN ALTINCI MEKTUP

Vikont de Valmont'dan Markiz de Merteuil'e

O maceranızdan bu yana benden övgüler, komplimanlar beklediğinizden hiç kuşum yok. Ayrıca böyle uzun süreli suskunluğuma da kızmışsınızdır, bundan da hiç kuşum yok ama elimden ne gelir, benim eskiden beri inancım odur ki bir kadını yalnızca övmek gerektiğinde, en doğrusu bu işi kendisine bırakmak ve başka işlerle ilgilenmektir. Gene de kendi hesabıma bir teşekkür, sizin hesabınıza da bir kutlama borçluyum. Tam olarak sevinesiniz diye şunu da söyleyeyim ki, bu kez yaptığınız beklentilerimin de ötesine geçti. Ben de kendi yaptıklarımı anlatayım bundan sonra. Bakalım sizin beklentilerinizden birazı olsun yerine gelebilmiş mi?

Madam de Tourvel'den söz edecek değilim. O işin ağır yürümesi canınızı sıkıyor sizin. Siz olmuş bitmiş işleri seversiniz. Sürüncemede kalmış işlerden sıkılırsınız ama ben yavaş gittiği söylenen bu işten duyduğum zevki hiç duymamıştım şimdiye kadar.

Evet, tehlikeli, sarp bir inişten elinde olmadan yuvarlanıp, benim istediğime gelmekten kurtulamayacak o çekingen kadına bakmak, onun her halini incelemekten büyük zevk duyuyorum. İşte o çekingen kadın, dönüş umudu olmayan bir yola saptı farkında olmadan. Önündeki uçurumdan korkuyor, durmak istiyor ama tutamıyor kendini. Bütün çabası, bütün becerisi ancak adımlarını küçültmeye yarayabilir ama her attığı adımdan sonra mutlaka bir adım daha atacaktır. Bazen tehlikeye bakmaya cesaret edemiyor, gözlerini kapıyor, koyuveriyor kendini, benden medet umuyor. Çoğu zaman yeni bir korku çabalarına güç veriyor, bütün bedenini ölüm gibi kaplayan o ürperti içinde bir atılım yaparak geri dönmeye çalışıyor, çok kısa bir yeri bin bir zorlukla çıkabiliyor, güçten düşüyor ve bir de bakıyor ki, büyüdü bir güç kendisini, kaçmak için boşuna çabalayıp durduğu o tehlikenin tam da yanına getirmiş. O durumda benden başka yol sorabileceği kimse olmadığından, onu mutlaka düşülecek bir uçurumun önüne getirmeme sitem etmeyi aklımdan bile geçirmeden, hiç değilse düşüşü geciktirebilmek için yalvarıyor. İnsanların, korktuklarında kendilerinden geçerek, boyunlarını bükerek Tanrı'ya yakarmaları gibi o da bana yakarıyor. Siz ne istiyorsunuz? Dualarına kulaklarımı tıkayayım, gönlünde bana tapınmak için kurduğu tapınağı yıkayım, kendisini korumak amacıyla sığındığı gücü onu uçuruma atmak için mi kullanayım? Bu mu istediğiniz? Bırakın, bırakın da aşkla

namus arasındaki o çatışmaları, yürek parçalayan o çatışmaları biraz daha seyredelim.

Sizi yürek çarpıntılarında tiyatroya koşturan, tiyatrodaki gördüğünüzde coşkuyla alkışladığınız şeyler gerçek yaşamda olursa güzelliklerini, çekiciliklerini yitirirler mi sanıyorsunuz? Beklediği mutluluktan korkan, karşı koyamadığı zaman bile kendini savunan saf ve şefkatli bir ruhun bu gibi duygularına hayranlıkla kulak veriyorsunuz. Bunların herkes için bir güzelliği olacak ama doğmalarına neden olmuş insan için hiçbir önemi, değeri olmayacak, öyle mi? O melek gibi kadın her gün bu hazları sunuyor bana işte ve siz de bu zevkleri tattığım için kınıyorsunuz beni! Onun değerini yitireceği, benim gözümde herhangi bir kadın olacağı gün gelecek elbette ve mutlaka çok da çabuk gelecek bu gün.

Size ondan söz ettim de, ondan söz etmek istemediğimi unuttum. Ona nasıl bir güçle bağlı olduğumu bilemiyorum. Bu güç, ona karşı bir günah işlediğim anda bile ona sürüklüyor beni. Onu düşünmek tehlikeli bir şey, atalım o düşünceyi kafamızdan. Ben gene eski halime döneyim de daha neşeli bir konuya geçeyim. Bir zamanlar sizin, şimdi de benim himaye ettiğim kızın işini anlatacağım ve umuyorum ki bu bağlamda tanıdığınız biri gibi çıkacağım karşınıza.

Birkaç gündür bizim dindar körpenin bana karşı tutumu biraz iyiye doğru gittiğinden kendisiyle çok fazla uğraşmadım ve küçük Volanges'ın gerçekten güzel olduğunu fark etmeye zaman buldum. "Danceny gibi ona âşık olmak delilik, yalnızım ve eğlenceye ihtiyacım var, onunla eğlenem olmaz mı acaba!" dedim kendi kendime. Ona bunca emek verdim, karşılığını görmek istemek suç mudur? Ayrıca Danceny'nin, ancak ben reddettiğim için, ben bıraktığım için el koyduğu bir maldan kendime pay çıkarmak da hakkımdı hiç kuşkusuz. Kızın o güzel yüzü, körpecik ağzı, çocukça tavırları, beceriksizlikleri, acemilikleri... her şeyi o akıllıca düşüncelerime güç kattı ve hemen o yola girmeye niyetlendim ve giriştiğim işi de başarıyla sonuçlandırdım.

Siz şimdi kesinlikle şöyle düşünüyorsunuzdur: "Kızın çılgınca sevdiği âşığın yerini almak için ne gibi bir çare bulmuş acaba? O yaşta bir kızı, öyle deneyimsiz bir kızı tavlamanın en uygun yolu nedir?" O kadar zahmet etmeyin, tavlama ve kendimi beğendirme gibi yollara başvurmadım. Siz, kadınlara özgü silahları ustaca kullanıp, kurnazlıkla zafere kavuşurken ben erkeğin asla yitirmeyeceği haklarına dayanarak uyguladım kararımı. Peşine düştüğüm avın yanına yaklaşabilsem onu elime geçireceğimden emindim. Ama ona yaklaşmak için bir numaraya ihtiyacım vardı. Aslında bu benim yaptığımı numara bile denemezdi.

Danceny'nin sevgilisine yazdığı ilk mektuptan yararlandım. Geldiğini, kıza aramızda kararlaştırdığımız bir işaretle bildirdikten sonra vermenin çaresini bulmakta değil, bulmamakta ustalık gösterdim. Kendi eserim olan o sabırsızlığı, sinirliliği ben de hissediyordum gibi gözüktüm ve derde sebep olduktan sonra dermanı da gösterdim.

Kızın yattığı odanın bir kapısı sofaya açılıyor ama annesi anahtarı almıştı tabii ki. Bütün iş yalnızca o anahtarı ele geçirmeye bakıyordu. Bunda da fazla bir zorluk yoktu. Kıza bir mektup yazıp o anahtarı yalnızca iki saatliğine vermesini, hemen bir eşini yaptırmayı üstlendiğimi bildirdim. Sevgilisiyle mektuplaşmasının, görüşmesinin, geceleri buluşmasının, kısacası her şeyin tehlikesiz hale geleceğini ve kolaylaşacağını söyledim. Ama inanır mısınız bilmem, korktu ve olumsuz cevap verdi. Benim yerimde başkası olsa anında umutsuzluğa düşerdi. Bense daha hoş bir zevk için bir fırsat kabul ettim bu red cevabını. Danceny'ye bir mektup gönderip kıza ikna edememekten yakındım. Mektubum çok etkili olmuş ki bizim saf âşık o çekingen sevgilisinin rızasını alıverdi anında. Daha doğrusu benim her

istediğimi yerine getirmesini, bana uymasını emretti.

Böylelikle bir değış tokuş yapmak, delikanlının benden beklediğı hizmeti, kendisinin bana verdiğini görmek pek hoşuma gidiyordu doğrusu. Bu düşünceler o işin değerini daha da artırdı gözümde. O çok değerli anahtar elime geçer geçmez derhal kullanmak için harekete geçtim. Dün gece olup bitti bunlar.

Şatoda el ayağın çekilmiş olduğuna iyice inandıktan sonra hırsız fenerini aldım, zamanın ve durumun gerektirdiğı bir kıyafetle vesayetinizin altındaki kızı ilk kez ziyarete gittim. İçeri sessizce girebilmek için her şeyi düşünmüş, her şeyi kendi ellerimle düzenlemiştim. Deliksiz bir uyku çekiyordu. O yaşta öyledir derindir uykular! Başucuna kadar gittim, uyanmadı. Önce, daha ileri gideyim, bir deneme yapayım diye düşündüm. Beni bir düş sanabilir miydi acaba diye geçirdim içimden ama onu birdenbire uyandırıp, heyecanlandırmaktan ve bağırmasından çekindim. Körpeye yavaşça seslenmeyi daha uygun buldum, böylelikle beni endişelendiren o bağırma olayına da meydan vermemiş oldum.

İlk çekingenliklerini yatıştırdıktan sonra, oraya sohbete gitmemiş olduğumdan biraz cüretkâr davrandım. Çekingen, saf kızların önlerine binbir türlü tehlikenin çıkabileceğini, boş bulunmamak için nasıl davranmaları gerektiğini manastırda öğrenmemiş olacak ki, bütün dikkatini bir öpücükten kaçma üzerinde yoğunlaştırdı. Benim öpmeye çalışmam bir aldatmacadan başka bir şey değildi ve her tarafı savunmasız kaldı. Kim yararlanmazdı ki böyle bir fırsattan? Yolumu değıştirip hemen saldırıya geçtim. O zaman her ikimiz de mahvolduğumuza inandık. Kız korktu, bağırma istedi, bereket versin hıçkırıklar arasında kesildi sesi. Çıngırağa da hamle etmişti ama anında engelledim.

“Ne yapmak istiyorsunuz siz?” dedim. “Mahvedeceksiniz kendinizi. Şimdi biri giriverse, bana ne zarar gelebilir? Benim buraya size rağmen girmiş olduğuma kim inanır? Odanıza girebilmenin yolunu sizden başka kim gösterebilirdi? Sizin verdiğiniz, ancak sizin yardımınızla elime geçen bu anahtar. Bu anahtarı bana niçin verdiğinizi açıklayabilir misiniz?” Bu kısa nutuk ne acısını yatıştırdı ne de öfkesini ama direnmesi son buldu. O sırada edebince mi konuşuyordum bilmem, en azından hareketlerimi düzenleyemiyordum büyük ihtimalle. Bir el güç kullanmakla, ötekisi sevmekle meşgul... böyle bir durumda hangi hatip doğru dürüst bir söylev verebilir? O durumu gözünüzde bir canlandırırsanız! Güzel konuşmaya değilse bile saldırıya elverişli olduğu hemen anlaşılır! Ama ben anlamıyorum bu işlerden. Zaten anladığım ne var ki? Sizin dediğiniz gibi çok saf bir kadın, bir öğrenci çocuk gibi oynatıyor beni.

Öğrenci kız bir yandan ağlayıp sızlanırken, bir yandan da benimle en azından uzlaşmak gerektiğini anlamıştı. Yalvararak yumuşatamayınca pazarlığa başladı. Bu kadar önemli bir konumu pahalıya sattığını mı sanıyorsunuz? Hayır bir öpücük karşılığında istediğı her şeyi yapacağıma dair söz verdim. Ancak öptükten sonra da sözümde durmadım doğrusu. Bunun için de çok geçerli nedenler vardı. Biz neye karar vermiştik? Ben mi onu öpecektim yoksa o mu bana kendini öptürecek? Uzun süren pazarlıklardan sonra ikinci bir öpücük için anlaştım. Ancak bu kez onun kendisini öptürmesi koşulunu ileri sürdüm. Ve o çekingen kollarını belime doladım, bir kolumla da aşkla sarıldım, güzelce bir öptüm, kabullendi öpüşümü hem de adamakıllı kabul etti. O kadar ki işin içine gerçekten aşk karışmış olsa bile daha iyisi olamazdı.

Böyle sözünde durması, bu kadar iyi niyetli davranmasıyla ödülü hak etmişti doğrusu. Ben de arzusunu yerine getirdim. Çektim elimi ama nasıl olmuş bilmem, bir de baktım ki ben geçmişim elimin yerine. Siz şimdi benim aceleci davrandığımı, hemen eyleme geçtiğimi sanacaksınız, değil mi?

Hiç ilgisi yok. Söylemiştim ya size, ağır işlerden hoşlanıyorum ben artık. İnsan varacağı yere varacağından emin olduktan sonra niçin hızlandırısın yolculuğunu?

Çok ciddiyim, bir kez daha fırsatın gücünü görüp, inceleyebileceğim için sevinmiştim. Üstelik bu kez hiçbir yerden de yardım almıyordu fırsat. Yardım görmediği gibi bir düşmanla da çarpışıyordu. Aşk ile çarpışıyordu. Gerçek ya da sahte bir utanca dayanan, benim neden olduğum, oldukça da canlı bir öfkeyle daha da güçlenen bir aşk ile. Fırsat tekti ama ortadaydı, hiç çekilmiyordu ve sürekli sunuyordu kendini ancak aşk orada değildi.

Gözlemlerimden emin olmak için yalnızca baş edilebilecek kadar güç kullanma kurnazlığını gösterdim. Ama körpe düşmanım gösterdiğim kolaylığı büyük bir fırsat gibi kabul ederek kaçmak isteyince, çok olumlu sonuçlar aldığım korkuyla engelliyordum onu. Başka bir şey yapmadım, hiçbir zahmete girmedim, gene de o şefkatli âşık yeminlerini unutarak önce direnmeyi bıraktı, sonra da teslim oldu. Sanmayın ki o ilk andan sonra sitem ve gözyaşları geri gelmedi! Ama hemen her zaman olduğu gibi asıl sitem edilmesi gerektiği, asıl ağlanması gerektiği sırada kesiliverdiler. Kısacası bir güçsüzlük anından bir siteme, bir sitem anından bir güçsüzlüğe geçerek birbirimizi iyice doyurduk. Ayrılırken de bu akşam yeniden buluşmak üzere sözleştik.

Şafak sökerken odama döndüm. Son derece yorgun ve uykusuzdum ama uykuyu da dinlenmeyi de bu sabah kahvaltıda bulunmak keyfine veda ettim. Ertesi günkü durumu görmek büyük keyif verir bana. Ne halde olduğunu tahmin edemezsiniz! Telaşlıydı, utanıyordu, zorla yürüyordu sanki. Yorgundu ve dolu dolu gözleri yere bakıyordu. Bu kadar keyifli bir şey olamaz. Onun böyle çok değişmiş olması annesini telaşlandırdı ve şefkatli bir ilgi gösterdi kızma. Aynı şekilde Madam de Tourvel de telaşla yanına koştu. Ancak bunlar yalnızca ödünç verilmiş ilgilereydi. Gün gelecek geri verilecekti ve uzak da değildi o gün. Allahısmarladık güzel dostum.

...Şatosu, 1 Ekim 17**

DOKSAN YEDİNCİ MEKTUP

Cécile de Volanges'dan Markiz de Merteuil'e

Aman Tanrım! Bir bilseniz ne kadar üzgünüm, ne kadar mutsuzum Madam! Bu kederli günlerde kim avutacak beni? Bu sıkıntılı anımda kim yolumu aydınlatacak? Mösyö Valmont... ve Danceny! Yok, yok, Danceny'yi düşününce büsbütün umutsuzlanıyorum.. nasıl anlatsam, nasıl söylesem size? Ne yapacağımı bilemiyorum. İçim çok dolu.. mutlaka birine açılmam gerekiyor. Konuşabileceğim, konuşmaya cesaret edebileceğim sizden başka da kim var? Bana karşı o kadar iyisiniz ki ama şimdi hak etmiyorum bunu, layık değilim. Ne söylesem ki size? İstemiyorum. Bugün herkes ilgilendi benimle... hepsi de kederimi artırmaktan başka bir şey yapmadı. Layık olmadığımı o kadar güçlü bir biçimde hissediyordum ki! Siz aslında beni azarlayın ve iyice azarlayın çünkü çok büyük bir suç işledim ama sonra da kurtarın beni. Siz de öğütlerinizi esirgerseniz benden, üzüntümden ölebilirim.

İşte anlatacaklarım.. görüyorsunuz elim titriyor, yazamıyorum neredeyse, bütün yüzümü ateş kapladı... yüzkarasının neden olduğu kırmızılık.. olsun, ona da katlanırım. Günahımın ilk cezası olsun bu. Evet her şeyi anlatacağım size.

Mösyö de Valmont bugüne kadar Mösyö Danceny'nin mektuplarını veriyordu bana, birden zor geldi bu iş ona ve benim odanın bir anahtarını istedi. İnanın ben kesinlikle vermek istemiyordum ama

Dancený'ye de açmıř konuyu, o da vermemi istedi. Ben de onun çok üzüntülü olduđunu bildiđim bu hasret günlerinde, istediđi bir řeyi yerine getirmediđimde üzülyorum. Çaresiz, peki dedim. Bařıma gelecek felaketi kestiremiyordum.

Dün gece ben uykudayken Mösyö de Valmont o anahtarı kullanarak benim odama girmiş; o kadar büyük bir sürpriz oldu ki bu benim için, uyanıp karşımda birini görünce ödüm patladı. Hemen konuşmaya başladı, sesinden tanıdım onu, bağırma-dım. Ayrıca Dancený'den mektup getirmiş olabilir diye düşündüm. Aslında tamamen başka amaçlarla gelmiş. Az sonra sarılmak istedi bana, ben de doğal olarak kendimi kurtarmak için çaba harcadım ama öyle bir punduna getirdi ki... dünyayı bağışlasalar istemezdim böyle bir řey... ancak önce yalnızca bir öpücük istemişti. Öpmesine ses çıkarmadım, başka ne yapabilirdim zaten! Birine haber vereyim diye düşündüm ama hem ben beceremedim bu iři hem de o, içeri biri girerse bütün suçu üzerime yıkacağını söyledi. Anahtar yüzünden kolaylıkla yapabilirdi de istediğini... daha sonra bitirmedi iři. Bir kez daha öpmek istedi. Bu ikincisinde, nasıl oldu bilemiyorum bir tuhaf yaptı beni öpüşme, sonrası daha da kötü oldu! Evet, çok kötü oldu sonrası. Anlattırmayın bana sonrasını ama inanın bir insan ne kadar üzüntülü olabilirse o kadar üzüntülyüm ben şimdi.

Size işin o kısmını da anlatmalıyım: Benim asıl suçum, kendimi elimden geldiği kadar savunmaktan korkmam oldu. Yeterince savunmadım kendimi. Nasıl olduğunu bilemiyorum. Ben Mösyö de Valmont'u sevmiyorum tabii ki, sevmek şöyle dursun, nefret ediyorum ondan. Gene de öyle anlar oldu ki seviyormuşum gibi geldi bana... söylememe bile gerek yok ki, böyle anlarda bile gene hayır diyordum ona ama yaptıklarımla söylediklerimin de birbirine uymadığını biliyordum kesinlikle. Bu da benim elimde değildi. Ayrıca çok da heyecanlıydım! İnsanın kendini savunması hep böyle zorsa, çok alışık olması gerekir bu işe! Mösyö de Valmont öyle laflar ediyor ki, insan nasıl karşılık verebileceğini bilemiyor. Kısacası, o giderken neredeyse üzüldüm ve bir zayıflık gösterip bu akşam tekrar gelmesine razı oldum, en çok da bu üzüyor beni işte.

Evet, razı oldum olmasına ama söz veriyorum size, ne yapıp yapacağım, almayacağım içeri. Çünkü o odadan çıkar çıkmaz, aklımı başıma topladım ve böyle bir řeye razı olmakla suç işlediğimi anladım. Ve bundan dolayı, kalan zamanımı da hep ağlayarak geçirdim. Asıl Dancený'ye üzülyorum tabii. Ne zaman onu düşünsem, gözyaşlarım sel oluyor, boğulacak hale geliyorum... hep de düşünürdüm... ve şimdi görüyorsunuz sonucunu, kâğıt sırlıslık oldu. Hayır, hiçbir řey avutamaz beni artık, en azından Dancený nedeniyle avunamam... hiç direnecek halim kalmamıştı ama bir dakika bile uyuyamadım. Bu sabah kalktığımda aynaya baktım, yüzüm öyle değişmişti ki kendimden korktum.

Annem de fark etti değişikliği beni görür görmez, "Neyin var?" diye sordu. Ben hemen ağlamaya, başladım. Beni azarlayacağını sanıyordum. Azarlasa o kadar üzülmeydim belki ama o tam tersine güzel güzel konuştu benimle! Ben bu güzel sözlere hiç de layık değildim tabii ki. Üzülmememi söyledi. Ama neye üzüldüğümü bilmiyordu. Hastalanacaksın dedi. Keşke ölse dediğim anlar oluyordu. Kendimi tutamadım! Boynuna atıldım ve hıçkırarak, "Anneciğim, anneciğim! Bir bilseniz kızınız ne kadar mutsuz!" dedim. Annem de kendini tutamadı ve o da ağlamaya başladı. Onun ağlaması da artırdı kederimi. Allah'tan, niçin üzüldüğümü sormadı, sorsa ne diyebilirdim, bilemiyorum.

Yalvarıyorum Madam, bana bir an önce, fırsat bulur bulmaz mektup yazın ve ne yapmam gerektiğini söyleyin. Ben cesaret gösterip bir şey düşünemiyorum, üzülmekten başka bir şey gelmiyor elimden. Mektubunuzu Mösyö de Valmont'la gönderirsiniz ama bu arada ona da mektup yazarsanız, ne olur söz

etmeyin bunlardan.

Gene eski dostluğumuzla, naçiz, itaatkâr hizmetkârınız olmaktan onur duyuyorum...

Bu mektubu imzalamaya cesaret edemiyorum.

... Şatosu, 1 Ekim 17**

DOKSAN SEKİZİNCİ MEKTUP

Madam de Volanges'dan Markiz de Merteuil'e

Birkaç gün öncesine kadar sevgili Madam, siz benden teselli bekliyor, benden akıl istiyordunuz, bugün sıra bana geldi. Sizin benden istediklerinizi ben sizden istiyorum. Gerçekten üzüntülüym, başıma gelen bu dertleri engelleyecek çareleri düşünememişim anlaşılır.

Kızım için endişeliyim. Oradan ayrıldıktan sonra onu hep kederli, hep üzüntülü görüyordum ama o hali beklenmedik bir şey olmadığından ben de katı yürekli olmayı gerekli görmüştüm. Gerçek, büyük bir aşk değildir, bir çocukluk hevesidir diye baktığım bir sevginin ayrılıkla, eğlenceyle sönüp gideceğini, unutulacağını ummuştum. Oysa çocuk burada neşelenmek, eğlenmek şöyle dursun, günden güne tehlikeli bir yeise kaptırıyor kendini. Allah korusun, hastalanmasından endişe ediyorum. Birkaç gündür eriyor sanki gözümüzün önünde. Özellikle de dün çok meraklandırdı beni, buradaki herkes de meraka düştü benimle birlikte.

Hâlâ acı çektiğini gösteren başka bir belirti daha var. Eskiden benden çekinir, derdini söyleyemezdi, şimdi bakıyorum da bir fırsatını bulsa hemen açılıverecek. Dün ben kendisine hasta mısın diye sordum yalnızca ve birden boynuma sarıldı, çok mutsuz olduğunu söyledi, hıçkırıklara boğuldu. Nasıl üzüldüğümü anlatamam. Gözlerim doldu anında, gözyaşlarımı görmesin diye zor çevirdim başımı. Allah'tan münasebetsizlik edip de bir şey sormadım, o da bir şey söyleme cesaretini gösteremedi ama o sıkıntılı tutku yüzünden acı çektiği çok açık.

Bu böyle devam edecek olursa ben ne yapabilirim? Kızımı kendi elimle felakete mi atayım? Ruhun en değerli güçlerini, duyarlılığı ve sadakati ona karşı mı kullanayım? Bunun için mi anne oldum ben? Çocuklarımızın mutlu olmasını arzu etmemizi sağlayan o duyguyu boğacak olursam, en önemli, en kutsal diye bildiğim bir şeyi bir güçsüzlük gibi görürsem, kızımı benim seçtiğim adamı beğenmeye zorlarsam, bu koşulların getireceği acılı sonuçları ben hazırlamış olmaz mıyım? Kızını cinayet ve felaket arasında bırakmak... bir annenin sözünü geçirmek istemesi bu anlamı mı geliyor?

Dostum, başkalarında kınadığım bir şeyi kendim yapmayacağım, hayır, bu duruma düşmeyeceğim. Evet, kızım için bir koca seçmeye çalıştım, doğru bu; nihayet annesiyim, tecrübelerimle kendisine yardımcı olayım dedim. Ve ben bir hakkı kullanmıyor, bir görevi yerine getiriyordum yalnızca. Ama benim engelleyemediğim bir sevgiyi çiğneyerek onu istemediği birine veririm bu kez de başka bir görevden kaçmış olmaz mıyım? Onun sevgisinin gücünü, ne kadar süreceğini ne kendisi ne de biz biliriz. Kızımın sevdiği biriyle değil de başkasıyla evlenmesine katlanamam ben, onun namusu zedeleneceğine benim istediğim olmasın, daha iyi.

Bu amaçla, sanıyorum, şimdi benim yapacağım en doğru iş, Mösyö de Gercourt'a bir mektup yazıp, kendisine verdiğim sözü geri aldığımı bildirmektir. Nedenlerini söyledim. Sanırım bu nedenlerin,

verilen sözden üstün tutulması gerekiyor. Dahası, durum buyken, mutlaka sözümde durmam gerekir diye tutturursam, asıl o zaman sözümde durmamış olurum. Aslında kızımın sırrını Mösyö de Gercourt'a açmam hiç doğru olmaz ama o adamın durumdan habersiz olmasından yararlanmak da doğru olmaz. Şimdi bana düşen, onun haberi olsa ne yapardı, diye düşünüp ona göre davranmak. O bana güvenmiş ve beni ikinci bir ana kabul etmiş, bana sevgi göstermiş, ben şimdi onu çocukları için seçeceği ana konusunda aldatırsam ihanet etmiş olmaz mıyım? Bu düşünceler son derecede doğrudur ve bunların üstünde durmazsam günaha girerim. Bu yüzden o kadar endişeliyim ki anlatamam.

Bir yandan bu felaketleri görüp korkuyorum, bir yandan da kızımı beğendiği, istediği kocayla gözümde canlandırıyorum. Mutluluğu bulmuş, görevlerini memnuniyetle yerine getiriyor. Damadım da memnun seçtiği kadından ve mutluluğu her geçen gün artıyor. Her biri için mutluluk yalnızca ötekini mutlu görmek oluyor. Ben de onları böyle görmekle mutlu oluyorum... bu kadar güzel bir gelecek umudu, boş düşüncelere feda edilir mi hiç? Benim beynimde yer etmiş düşünceler neymiş? Para ve çıkar kaygıları yalnızca... kızım gene servete esir olacaksa eğer, zengin biri olarak doğmuş olmasının ne yararı olabilir?

Mösyö de Gercourt'un, kızım için çok iyi bir koca aday olduğunu itiraf ederim. Umud ettiğimin de ötesinde ideal bir koca olurdu. Hatta kızımı seçtiği için çok mutlu olmuş, övünmüştüm bununla. Ama Danceney de en az onun kadar iyi bir soydan; kişiliğiyle ilgili nitelikleri onunkilerden aşağı kalmaz. Hatta bir bakıma Mösyö de Gercourt'dan üstün sayılır; seviyor ve seviliyor. Zengin değil ama kızımın zenginliği her ikisine de yeter. Kızımı, sevdiği erkeği zenginleştirme mutluluğundan niçin yoksun bırakalım?

Karı kocanın birbirlerine uygun olması düşüncesine değil de hesaba kitaba dayanan evliliklerde uyum arandığı söylenir. Doğrudur, böyle eşlerin zevklerinden ve huylarından başka her şeyleri birbirlerine uygun, denktir ama günden güne artan dedikodular ve rezaletler de böyle evliliklerden çıkıyor işte. Beklemenin daha doğru olacağını düşünüyorum. Kızımı iyice anlayamadım henüz, en azından zaman bulur, onu da öğrenmiş olurum. Sonunda daha güvenli bir mutluluğa erişecekse, geçici bir sıkıntı çekmesine razıyım ama onu ölünceye kadar sürecek bir mutsuzluk içine atmaya gönlüm razı olamaz.

İşte, sevgili Madam, bu duygu ve düşünceler acı veriyor bana, bunlarla ilgili olarak düşüncelerinizi öğrenmek istiyorum. Gerçi bu gibi önemli sorunlar sizin o keyifli halinizi gölgelendi-rebilir, bunlarla uğraşmak sizin yaşınızda birinin işi de değildir ama aklınızın da yaşınızı çok aşmış olduğunu biliyorum. Kaldı ki dostluğunuz ihtiyatlılığınıza yardımcı olacaktır. Her ikisinin de kendisine yalvaran bir anneye yardımcı olacaklarından hiç kuşku yoktur.

Allahaısmarladık sevgili Madam, duygularımın içtenliğine inanmanızı isterim.

... Şatosu, 2 Ekim 17**

DOKSAN DOKUZUNCU MEKTUP

Vikont de Valmont'dan Markiz de Merteuil'e

Birkaç önemsiz olay daha sevgili dostum ama bunlara ancak sahne diyebiliriz, eylem değil. Yapacak bir şey yok, sabredeceksiniz, hem de çok sabırlı olmayı göze almanız gerekiyor. Benim Madam de Tourvel işi ağır yürüyor. Sizin vesayetiniz altındaki kıza gelince, o daha kötü, geriliyor

gitgide. Ben işi iyi tarafından alıp, bu sıkıntıları kendime zevk edinmeye çalışıyorum. Ve gayet güzel de alıyorum buradaki hayatıma. Yaşlı halamın bu kasvetli mekânında hiç sıkılmadığımı söyleyebilirim. Neden sıkılacakmışım ayrıca? Neyim eksik? Burada hem zevk hem yoksunluk var. Umutlandığım günler de oluyor, sonunun nereye varacağını bilmediğim günler de! Daha geniş bir mekânda başka ne olabilirdi ki? Seyirciler diyeceksiniz belki! Durun bakalım hele, onlar da olur. Beni aktif durumda görmemeleri o kadar önemli değil, işin sonunu beklesinler. Bakın nasıl hayranlıkla alkışlayacaklar o zaman. Tabii alkışlayacaklar. Benim o ağırbaşlı dindar körpenin ne zaman teslim olacağını kesinlikle söyleyebileceğim artık. Erdemin can çekişmesine tanık oldum bu akşam. Bundan böyle onun yerine saltanat sürecek olan zaafıdır. Biz bir kez daha görüşünceye kadar biter bu iş, daha fazla sürmez. Şimdi ne diyeceğinizi biliyorum: Benim yersiz bir kibire kapıldığımı, zaferi, henüz kazanmadan ilan edip övündüğümü söyleyeceksiniz, öyle değil mi? Acele etmeyin, durun biraz bakalım! Ne kadar kibirsiz olduğumu göstermek için önce yenilgimi anlatmam gerekiyor.

Korumanız altındaki o kız, pek gülünç bir şey, doğrusunu isterseniz! Çocuk o daha! Çocuk gibi davranmak gerekir ona. Cezalandırmak amacıyla onu bir köşede ayakta bekletmek bile yararlı olur! Geçen gün aramızda geçenlerden sonra, dün sabah dostça uğurlanıp, akşam tekrar buluşmak üzere sözleştikten sonra, gittiğimde ne göreyim istersiniz: Kapı içerden kilitlenmiş! Ne dersiniz buna? Bir gün önce böyle çocukluklar düşünebilir insan ama ertesi gün? Biraz tuhaf değil mi?

Gene de önce gülmedim. Bu kadar karakterimin esiri olduğumu bilmiyordum önceden. Aslında ben onun odasına istemeye istemeye, sırf söz verdiğim için gitmiştim. Kendi yatağıma ihtiyacım vardı benim, hiçbir yatağı değişmek istemezdim kendi yatağıma, yatağımdan uzaklaşmak içimi yakıyordu benim. Ama önüme bir engel çıkar çıkmaz hemen onu aşma hevesine kapıldım. Özellikle de bir çocuğun bana oyun oynamaya kalkışması çok gücüme gitti. Bu yüzden odama dönerken kan beynime sıçramıştı ve bundan böyle o sersem kızın hiçbir şeyine karışmamaya karar vermiştim. O sinirli halimle bir mektup yazdım ve kendisinin benim için ne gibi bir değeri olabileceğini yazdım açıkça. Mektubu kendisine bu sabah vermeyi düşünmüştüm ama insan uyuyunca aklını başına topluyor. Uyanınca şöyle bir düşündüm: Burada başka bir eğlencem mi var da, onu da elimden kaçırayım dedim ve yırttım mektubu. Ne yapmışım ben? Girdiğim bir macerayı, maceranın kahramanı olan kadını mahvedebilecek bir belge elde etmeden bitirmek! Böyle bir iş yapacak biri miydim ben? Hemen eyleme geçmek insanın başına ne işler açıyor, bakın! Sizin gibi sevgili dostum, hemen duygularına kapılıp eyleme geçmeyenlere ne mutlu! Neyse, öç almayı başka bir zamana bıraktım. Sizin Gercourt için düşündükleriniz uğruna katlanıyorum bu fedakârlığa.

Artık yatıştım, sizin bu kızın yaptıklarını komik buluyorum yalnızca, o kadar. Bütün bunlardan ne umuyor acaba, bilmek isterdim doğrusu. Ben düşünüyorum, bir türlü çıkaramıyorum. Amacı yalnızca kendini savunmaksa, bilmesi gerekir ki çok geç kaldı artık. Günün birinde öğrenirim kendisinden işin aslını elbette! Çok merak ediyorum aslında. Acaba yorgunluk hissettiği için mi? Bu olabilir belki ama o aşkın oklarının da Akhilleus'un mızrağı gibi olduğunu, açtığı yaranın merheminin gene kendisi olduğunu bilmiyor daha... yok ama bütün gün bir surat asması vardı ve bundan anlaşılıyordu ki işin içine bir pişmanlık... ne bileyim... nasıl söylesem bir erdem, bir namus meselesi karışmış... namus, erdem ne de yakışır ya ona! Böyle şeyleri, gerçekten bunlar için doğmuş, bunlara güzellik veren, bunları sevdirmeyi başarabilecek olan kadına bıraksın! Affedersiniz sevgili dostum, size anlatmak istediğim olay, Madam de Tourvel'le aramda daha bu sabah geçti ve heyecanı da tavsamış değil henüz. O kadar etkiledi ki beni, kurtulabilmem için zorlamam gerekiyor kendimi. Bu mektubu yazmamın amacı da bana yardımcı olabileceği düşüncesidir. Bu kadar heyecan içinde kalmış birinin

kusuruna bakılmaz.

Madam de Tourvel ve ben birkaç günden beri duygularımız konusunda bir anlaşmaya varmış bulunuyoruz. Yalnızca sözcükler düzeyinde bir anlaşmazlığımız var. Doğrusunu söylemek gerekirse o benim aşkıma eskiden dostluğuyla karşılık veriyordu ama bu dilin keyfi olması işin özünü değiştiremezdi tabii ki. Orada öyle kalsak hedeflediğim yere doğru belki daha yavaş giderdim ama mutlaka varırdım. Önce benim buradan uzaklaşmamı istemişti, sonra bundan da söz etmez oldu artık. Her gün başbaşa konuşmalarımıza gelince, ben ne kadar fırsat yaratmaya çalışıyorsam, o da bu fırsatı o kadar elimden alıyordu benim.

Konuşmalarımız, sohbetlerimiz genellikle gezinti halinde olduğumuz sırada gerçekleştiğinden, bugün sabahtan akşama kadar süren kötü hava hiçbir umut bırakmamıştı bende, hatta sinirlendirmişti bile beni biraz. Ancak bu engelin bana büyük bir yararı dokunacağını da hiç düşünememiştim doğrusu.

Gezintiye çıkma olanağı kalmadığından yemekten sonra oyuna geçildi. Ben oyuna pek seyrek katıldığımdan ve de zaten artık bana ihtiyaçları olmadığından odama çekildim, oyunun sonunu beklemekten başka bir amacım yoktu.

Oyuncuların yanına doğru dönerken baktım o şuh, odasına giriyordu. Beni görünce, o tatlı sesiyle, belki dikkatsizliğinden, belki zaafından, “Nereye gidiyorsunuz? Salonda kimse yok” dedi. Odasına girmek istemem için bu kadarının bile yeterli olduğunu herhalde söylemeye bile gerek yoktur. Beklediğim kadar direnç göstermedi. Ama ben de dikkatli davranmış, kapının önünde konuşmuşum kendisiyle, hem de öylesine, havadan sudan konuşmuşum. İçeri girip oturunca hemen konuya girdim, bana dostluk duyguları içinde olduğunu söyleyen insana aşkımdan söz açtım. İlk karşılığı sade olmasına rağmen çok anlamlı geldi bana. “Burada bunları konuşmayalım” dedi. Titriyordu bu sözleri söylerken. Zavallı kadın! Ölümünü görüyordu sanki!

Aslında korkması için bir neden yoktu. Ben bir süredir, günün birinde emelime mutlaka kavuşacağımı bildiğimden gücümü tüketmemeye, o tamamen dirençsiz kalıp, kendiliğinden boyun eğinceye kadar hiçbir çaba göstermemeye karar vermiştim. Benim bu işte zaferimin eksiksiz olması gerektiğini anlıyorsunuzdur mutlaka. Fırsata kesinlikle hiçbir şey borçlu olmak istemem. Zaten böyle düşündüğümünden, kendimi pek ön plana çıkarmadan işi çabuklaştırabilmeyi istediğim içindir ki o aşk konusunu, kesinlikle dinlemek istemediği o aşk konusunu tekrar açtım. Bendeki o coşkuya inandığından hiç kuşku kalmamıştı, daha yavan bir üslup benimsemeye çalıştım. “Dinlemek istememeniz artık beni sinirlendirmiyor, üzüyor, nazik dostumdan avutucu birkaç söz beklemek hakkım yok mudur acaba?” dedim.

Beni teselli etmeye çalışırken bir eli elimde kalmıştı. O güzel beden koluma yaslanmıştı, çok yakındık birbirimize. Mutlaka bilirsiniz: Böyle durumlarda savunma tavsadıkça, bir tarafın arzularıyla öbür tarafın karşı çıkışları daha yakından izler birbirlerini, baş çevrilir, gözler indirilir, sürekli alçak sesle söylenen sözler seyrekleşir. Bu çok önemli belirtiler gönlün razı olduğunun kesin belirtileridir artık. Ancak gönlün razı oluşunun duyulara da geçmiş olmasına pek ender rastlanır. Ben hâla öyle sanıyorum ki, o anlarda ileri gitmeye kalkışmak her zaman tehlikeli olur çünkü işi o halde bırakmak kesinlikle çok tatlı bir zevk verdiğinden, bu durumdan çıkarmak istediğiniz kimseyi kesinlikle çok huzursuz ve rahatsız etmiş olursunuz ki, verdiğiniz bu rahatsızlık da savunmayı mutlak biçimde güçlendirir.

Ben de hülyalı güzelimin dalıp gittiği düş dünyasından silkinip, kendisinden geçmiş olduğu için korkmasından, gene yabancı biri gibi gözükmekten çekiniyordum, bu yüzden sürekli tetikte oldum. İtirafımı, beklediğim itirafımı ille de ağzından duyayım diye ısrarcı olmadım. Tek bir bakışı yetebilirdi, tek bir bakışıyla mutlu olabilirdim ben.

Benim sevgili dostum, güzel gözleri bana doğru yöneldi, hatta o melek ağzından “Peki... evet... ben...” sözcükleri çıktı. Ama sonra birdenbire söndü o bakışlar, sesi çıkmaz oldu, o tapılacak kadın kollarımın arasına çöktü. Ben sarılamadan, kıvranıp, bir hamlede sıyrıldı kollarımdan, gözlerinde bir ürperme belirtisi vardı, ellerini göğe kaldırıp, “Tanrım.. Tanrım.. kurtar beni Tanrım..” diye bağırdı. Bir anda şimşek gibi hareket ederek benim on adım kadar uzağıma atılmış, diz çökmüştü. Boğulur gibi olduğunu hissediyordum. Yardım etmek amacıyla ilerledim ama o gözyaşlarıyla ıslattığı ellerimi tutup hatta zaman zaman da dizlerime sarılarak, “Evet, evet, beni siz kurtaracaksınız! Ölmemi istemezseniz siz benim, bırakın beni, kurtarın beni, bırakın beni. Allah aşkına bırakın beni!” diyordu. Bu çelişkili sözler, gitgide artan hıçkırıklar içinde sesi zorlukla duyuluyordu. Bana da öyle bir yapışmıştı ki, kendimi sıyırmak olanaksızdı. Gücümü toplayıp kollarımın arasına aldım onu, kaldırdım. Ve tam o sırada gözyaşları dindi, ağlaması kesildi, tek bir sözcük çıkmıyordu ağzından artık; bütün bedeni kaskatı kesildi, fırtınayı çırpınmalar izledi.

İtiraf edeyim ki ben de çok heyecanlanmıştım ve koşullar beni zorlamasa bile gene de isteğini yerine getirirdim. Ona biraz yardımcı olduktan sonra isteğini yerine getirip yalnız bıraktım. Böyle davrandığım için de iyi ettiğime inandım. Ödülünü de aldım bile.

Aşkımı ilk ilan ettiğim gün olduğu gibi gene bütün gece ortalıkta gözükmeyeceğini sanıyordum. Ama saat sekiz gibi salona indi, herkese bir rahatsızlık geçirdiğini söyledi. Yüzünde bir yorgunluk vardı, sesi kısık çıkıyordu ve çok ciddi görünüyordu ama bakışları yumuşaktı, birkaç kez baktı bana. O oynamak istemeyip de ben oyuna girmek zorunda kalınca gelip yanıma oturdu. Biz yemeğe gidince salonda tek başına kaldı. Yemekten sonra yüzüne bakınca, ağlamış gibi geldi bana. Durumu anlamak için, “Rahatsızlığınız mı tekrarladı yoksa?” diye sordum. Kibar davrandı ve sorumu karşılıksız bırakmadı: “Bu dert geldiği kadar çabuk gitmez!” dedi. Hepimiz odalarımıza çekilirken elimi verdim kendisine, kapısının önüne geldiğimizde kuvvetle sıktı elimi. Öyle sanıyorum ki isteyerek sıkmadı ama böylesi daha iyiydi. Üzerinde büyük bir etkim olduğunu kanıtlar.

Bu noktaya gelindiğine, şimdi kendisinin de sevindiğinden hiç kuşku yok. İşin zahmetli yanı bitti, keyfi kaldı şimdi. Ben size bu mektubu yazarken kimbilir o da belki bu tatlı düşüncelere dalmıştır. Ayrıca şimdi tam tersi bir savunma hazırlığı içindeyse bütün bu tasarıların sonradan ne olacağını bilmez miyiz biz? Soruyorum size: Bundan sonraki görüşmemizde bu işin olup bitmemesi mümkün mü? Daha fazla sürer mi? Aslında armağanını vermeden önce gene nazlanmasını beklemiyor değilim ama bir şey çıkmaz o nazlanmadan. Bu namuslu geçinenler ilk adımlarını atmaya görsünler, nerede duracaklarını bilemezler bir daha. Tam bir patlamaya benzer onların aşkları. Direnç daha da güçlendirir. Ben peşini bir bıraksam, o dindar hanımefendi çekingenliğini falan unuttur, kendisi düşer peşime. Yani, sevgili dostum, yakında size gelip verdiğiniz sözü yerine getireceğim. Bu işi başarırsam beni ödüllendirecektiniz, öyle söylemişsiniz, unutmamışsınızdır herhalde. Şövalyenize sadakatsizlik edecektiniz, değil mi? Hazır mısınız? Ben sanki sizinle hiç tanışmamış gibi çok arzuluyorum. Zaten sizi tanımış olmak da çok arzulamak için bir neden değil midir?

Doğrusunu söylüyorum kesinlikle iltifat falan değil benimki [\[32\]](#)

Ama bu benim mücadelelerle fethettiğim sevgiliye ilk sadakatsizliğim olacak. Söz veriyorum ilk fırsatta yirmi dört saatlığına ayrılacağım ondan. Bu da ona verilen bir ceza olacak. Şu kadar zamandır size hasret kalmama neden oldu. Bu işin beni iki aydır uğraştırdığını biliyor musunuz? Evet tam iki ay üç gün, yarını da ekliyorum bu hesaba çünkü her şey ancak yarın olup bitecek. Bunu söyledim de aklıma geldi: Matmazel de B*** tam üç ay dayandı. Şuh kadınların, kendilerini namuslu geçinen kadınlardan daha iyi koruyabilmeleri çok hoşuma gitti doğrusu.

Allahaısmarladık sevgili dostum; sizden ayrılmam gerekiyor çünkü çok geç oldu. Bu mektup beni sandığımdan daha uzaklara götürdü ama yarın sabah Paris'e göndereceğim için bunu fırsat bilip dostunuzun mutluluğundan sizin de bir gün önce payınızı almanızı istedim.

... Şatosu, 2 Ekim 17**, gece.

YÜZÜNCÜ MEKTUP

Vikont de Valmont'dan Markiz de Merteuil'e

İhanete uğradım dostum, mahvoldum. Umutsuzluk içindeyim. Madam de Tourvel gitti. Gitmiş, duymamışım ben! Orada değildim ki engelleseydim! Bırakır mıydım acaba? Bu ihanete izin verir miydim? Şiddete başvururdum da gene bırakmazdım. Ne yapabilirim? İnanmıştım, güvenmişim ona, rahat bir uyku çekiyordum, yıldırım düşmüş kafama! Niye gider acaba, aklım almıyor, ne yapsak boş, kadınları anlayabilmek çok zor.

Dünü düşünüyorum da, ne dünü, dün geceyi! O tatlı bakış, o sevdalı ses! O elimi sıkıştı! Meğer bir yandan da kaçma planları yapıyormuş! Ah, bu kadınlar! Yakının bakalım, sizi aldatıyoruz diye! Gayet tabii bütün ihanetler, sizden çalınmıştır.

Öcümü alabilirsem çok sevineceğim! Bulacağım o hain kadını. Elime geçecek nasıl olsa. Aşk bir başına bulmuştu bunun yolunu, hele bir de öç alma eklenirse buna, neleri başarmaz ki? Gene kapanacak ayaklarıma, tir tir titreyecek, gözyaşları sel gibi akacak, o sahte üslubuyla aman dileyecek benden ama ben acıma nedir tanımayacağım.

Şimdi ne yapar acaba, ne düşünüyordur? Bana oyun oynadığı için pek gururludur belki. Ne olacak, nihayet kadın o! Bunu en büyük zevk sayar kesinlikle. Bu kadar göklere çıkartılan erdemini yapamadığını, kurnazlık kolayca hallediverdi. Ama ben de ne aptalmışım! Usluluğu korkutuyordu beni, asıl oyun oynamasından korkmam gerekiyormuş!

Ve öfkemi içime atayım ha! Hem böyle kudurmuş hale geleyim, hem de acı içinde boynumu bükmekten başka bir şeye cesaret edemeyeyim. Benim elimden kaçmış asi bir kadına yalvarmak zorunda olayım. Ben bu hale gelecek bir insan mıydım? Ve beni bu hale düşüren kim? Mücadeleye hiç alışık olmayan çekingen bir kadın. Gönlüne girmişim, onu aşk ateşiyle tutuşturmuşum, duygularını coşturmuşum. Neye yaradı bütün bunlar peki? İşte rahat rahat köşesine çekildi. Ben zaferimle gururlanamıyorum ama o kaçabildiği için koltukları kabarıyor. Dayanabilir miyim buna ben? Dayanırım desem inanmazsınız. Dostum, gözünüzden bu kadar düşmüş olamam!

Nasıl bir kader bağlıyor beni bu kadına? Kendilerine bağlanmamı bekleyen bunca kadın var ortada! Hepsisi de bunun için can atmıyor mu? Diyelim ki o ayarda bir kadın yok ama değişikliğin de bir çekiciliği var tabii, yeni zaferler elde etmenin hoş bir tarafı var, sayı arttıkça şöhret de artar, bunların

hepsi tatlı zevkler değil mi? Elimizin altındaki hazları bırakıp da ille bizden kaçanların peşinde olmanın ne anlamı var? Evet ne anlamı var? Bilemiyorum ama bu bir ihtiyaçtır benim içimde.

Hem müthiş nefret ettiğim, hem de çok sevdiğim o kadını elde etmeden mutluluk, rahat yüzü göremem ben. Ancak onun kaderine sahip olabilirim dayanabilirim kendi kaderime. O zaman rahata kavuşurum ve yüzüm gülebilir. Şu anda içimde esen fırtınalarla onun da teslim olduğunu görürüm ve ben daha çok fırtınalar estirmeyi bilirim. Umut ve korku, güvensizlik ve kaygısızlık, kin ve nefretin getirdiği her türlü acı, aşkın bağısladığı her türlü iyilik... bunların gönlünde yer etmelerini, benim irademle gidip gelmelerini istiyorum. Ve o gün gelecektir... ama daha çok çaba harcamak gerekiyor. Dün ne kadar yakındım, bugün ne kadar uzağım! Nasıl yakınlaşabilirim? Hiçbir şey yapamıyorum bu amaçla. Ne yapacağımı bilmek, bir karar verebilmek için kafamın yerinde olması gerekir, oysa benim damarlarımdan ateş akıyor sanki.

Acımı daha da artıran bir şey var: Burada bu olayın aslı, nedeni, tuhaflığı konusunda kime ne sorsam sanki hiçbir şey yokmuş, hiçbir şey olmamış gibi karşılık alıyorum. Kimse bir şey bilmiyor, kimse bir şey bilmek istemiyor. Ben başka şeylerden söz edilmesine izin verseydim lafını bile etmeyeceklerdi bu olayın. Sabah, haberi duyar duymaz Madam de Rosemonde'un odasına koştum. Yaşının yadırgatmadığı bir aldırmaçlıkla karşılık verdi bana. Madam de Tourvel'in böyle çekip gitmesi dün akşam geçirdiği bir rahatsızlığın doğal sonucuymuş. Hastalanmaktan korktuğu için kendi evinde bulunmayı daha uygun bulmuş. Madam de Rosemonde'a göre bunda şaşılacak hiçbir şey yok. Kendisi de olsa öyle yaparmış... sanki onunla birmiş, aralarında bir benzerlik varmış gibi! Bu dünyada artık ölmekten başka bir işi kalmamış olan Madam de Rosemonde'la benim hayatımın bütün çekiciliği ve sıkıntısı olan öteki arasında...

Ben önce bu işte Madam de Volanges'in da parmağı vardır diye düşünmüştüm ama yok gibi. Kendisine akıl danışılmadığı için gücenmiş, hepsi bu. Bana kötülük etme zevkini tadamamış olması pek sevindirdi beni doğrusu. Bundan anlaşılan bir şey daha var: Madam de Tourvel, ona benim endişe ettiğim kadar güven duyup sırlarını açmıyormuş. Hiç değilse bir düşman eksik demektir karşımda! Buradan kaçmasına benim sebep olduğumu bilse, ne kadar sevinirdi kim bilir! Hele kendi akıl verip de gerçekleşmiş olsaydı bu iş, çalım, şişinmesi daha da artardı. Büyük bir kin duyuyorum o kadına. Kızıyla aram gene düzeler tabii ki; onu istediğim gibi yoğurup işleyeceğim. Bu nedenle bir süre daha burada kalmam gerekecek sanıyorum, daha doğrusu biraz düşününce burada kalmamın daha doğru olacağına karar verdim.

Siz ne düşünürsünüz bilmem ama bu kadar açıkça bir oyundan sonra o nankör benimle karşılaşmaktan korkar elbet! Benim peşinden gideceğimi düşündüyse, içeri almamaları için emir vermiştir uşaklara. Onun böyle bir yöneme alışmasını istemeyeceğim gibi kendim de küçük düşmeyi istemem. Ona burada kalacağını bildirmek daha çok işime gelir. Ayrıca dönüp gelmesi için ısrar edeceğim. Özellikle de uzaktaysam ve ayrılık uzun sürecekse o zaman giderim evine, nasıl dayanır bakalım o görüşmeye. Ama etkili olması için o görüşmeyi iyice geciktirmek gerekir, sabredebilecek miyim bilmem? Bugün kaç kez, kendimi tutamayıp, hayvanları hazırlatayım dedim. Ama hakim olacağım kendime. Mutlaka burada bekleyeceğim, söz veriyorum buna. Yalnız rica ediyorum, siz de davranın sevgili dostum.

Orada olup bitenleri bilmesem, o zaman canım sıkılırdı işte ama bizim oğlan şimdi Paris'te. Madam de Tourvel'in hiz-metçisiyle arası iyidir, gidip görür onu, yardımı olur bana. Mektup yazıp ne yapması gerektiğini bildirdim, para da yollayacağım. Onları da bu mektupla birlikte size göndermeme

izin verin lütfen. Adamlarınızdan birini görevlendirirsiniz, kendisi götürüp eline verir. Böyle bir önleme başvurmanın nedenini biliyor musunuz? O acayip insan, yazdığım mektuplarda işine gelmeyen bir şey görürse, almadım der ve bugünlerde de Madam de Tourvel'in hizmetçisine benim istediğim kadar tutkun değilmiş gibi gözüküyor.

Allahaısmarladık sevgili dostum. Aklınıza bu işi hızlandırma bağlamında iyi bir çare gelirse, bildirin lütfen bana. Dostluğunuzun değerini defalarca denedim ve anladım, şimdi gene anlıyorum. Bu mektubu yazmaya başladıktan sonra bir rahatlık geldi içime. En azından beni anlayan birine hitap ediyorum, sabahtan beri içlerinde yaşadığım o canlı kuklalara değil. Her geçen gün daha iyi anlıyorum ki, şu dünyada önemsenmeye değer bir siz bir de ben varız, işte o kadar.

...Şatosu, 3 Ekim 17**

YÜZ BİRİNCİ MEKTUP

Vikont de Valmont'dan Uşağı Azolan'a

(bir önceki mektuba ilişik)

Siz ne kadar budalaymışsınız böyle ki, bu sabah buradan yola çıkıyorsunuz ve Madam de Tourvel'in de gideceğini öğrenemiyorsunuz. Hele hele öğrendiniz de bana haber vermedinizse büsbütün budalaymışsınız. Benim paramı elalemin uşaklarını sarhoş etmeye harcamanız, bana hizmetle geçirmeniz gereken zamanı hizmetçi kızlara ayırmanız, olan biteni bana bildirmeye de yaramayacaksa neye yarar bilmem? Bakın nelere mal oluyor ihmalkârlıklarınız! Ama bilesiniz ki, bu işte bir dikkatsizliğinizi daha görürsem bana son hizmetiniz olur bu.

Madam de Tourvel'in evinde olup bitenleri bildireceksiniz bana. Sağlığını, uyku durumunu, keyfinin yerinde olup olmadığını, evinden ne sıklıkta çıktığını, nerelere gittiğini. Evine çok insan geliyor mu, zamanını nasıl geçiriyor, hizmetçilerine özellikle de buraya getirdiği kıza kızıyor mu, yalnız kaldığında nelerle meşgul oluyor, okuduğu zaman sürekli okuyor mu yoksa uzun uzun dalıp gittiği oluyor mu, yazarken nasıl, bunların hepsini bildireceksiniz. Mektuplarını postaya götüren kişiyle de dostluk kurmanın yolunu arayın. Sık sık kendisine, "Siz yorulmayın, ben götürürüm" deyin. Kabul ederse, siz önemsiz bulduklarınızı gönderiverirsiniz. Ötekileri bana yollarsınız, özellikle de Madam de Volanges'a yazılmış bir mektuba rastlarsanız derhal ulaştırın onu bana.

Julie'yle ilişkinizi de, bir yolunu bulup bir süre daha uzatın. Başka bir sevgilisi olduğunu sanıyordunuz. Gerçekten varsa eğer, sizi de bırakmamaya mutlaka razı edin onu. Şimdi öyle gülünç duygulara kapılmanın zamanı değil. Böyle bir durumun çok insanın başına gelmiş olduğunu düşünün. Hem de sizden daha üstün kimseler düşmüştür böyle durumlara... eğer ortağınız fazla hava atarsa, sözgelimi bütün gün Julie'nin başında bekleyip, hanımının yanına gitmesine izin vermezse onu bir süre için saf dışı bırakmaktan çekinmeyin, gerekirse kavga bile edin. Sonu kötü olur diye korkmayın sakın, ben desteklerim sizi. Siz siz olun evden ayrılmayın. Her şeyi görmek, hem de iyi görmek ancak orada kalmakla, sürekli orada kalmakla mümkün olur. Ayrıca evdeki adamlarından birine yol verilirse, o göreve siz talip olun. Böyle bir şey olursa artık benim yanımda çalışmadığınızı söylersiniz. "Daha rahat, daha düzenli bir yer bulabilmek için oradan ayrıldım" deyin. Yani çalışın ve kendinizi kabul ettirin. Orada çalışarak geçireceğiniz zamanı ben gene benim yanımda çalışmışsınız gibi sayarım. Düşes de ***'ün evindeki gibi, Madam de Tourvel de memnun olur,

ödüllendirilirsiniz.

Becerikli ve gayretli biri olsaydınız bu söylediklerim yeterdi size ama bunların ikisi de yok sizde. Bu niteliklerin yerini tutsun diye para gönderiyorum size. Bu mektubumla birlikte gönderdiğim pusulayı benim işlerime bakan adama götürün, o size yirmi beş altın verir. Hiç paranız kalmadığından kuşum yok. Yirmi beş altının bir bölümünü, ne kadar gerekliyse o kadarını Julie'ye verip benimle mektuplaşmaya razı edersiniz. Kalan parayla da uşakları sarhoş edin. Kapıcının yanında içmeye bakın şarabınızı, daha iyi olur böylesi. Yanına ne zaman gitseniz sevindirirsiniz onu. Unutmayın ki bu para sizin keyfiniz için değil, benim işlerimin görülmesi için veriliyor.

Julie'ye çok dikkatli olmasını söyleyin, evde hiçbir şeyi gözden kaçırmayın, önemli önemsiz demeyip her şeyi bildirin bana. Önemli bir şeyi atlamadıktan sonra isterse gereksiz on cümle yazsın, hiç önemi yok çünkü bize anlamsız gibi gelen şeyler hiç de öyle olmayabilir. Siz de dikkate değer bir şey görürseniz hemen haber verin bana. Bu amaçla, mektubumu alır almaz Philippe'i çarşı pazar için kullandığınız hayvana bindirip *** Köyü'ne^[33] yollarsınız. Orada beklesin benden yeni bir emir alıncaya kadar. Bir şey olursa siz köye kadar gider oradan Philippe'i gönderirsiniz bana. Her günkü mektupları postaya vermeniz yeterlidir.

Dikkat edin, bu mektubum kaybolmasın. Her gün bir kere okursunuz bu mektubu. Böylece hem söylediklerimi unutmaz hem de kaybetmediğinizden emin olursunuz. Benim güvenimi kazanma onuruna erişmiş birine düşen neyse ben de onu bekliyorum sizden. Bilirsiniz ki beni memnun ederseniz, ben de sizi memnun ederim.

...Şatosu 3 Ekim 17**

YÜZ İKİNCİ MEKTUP

Madam de Tourvel'den Madam de Rosemonde'a

Benim böyle apar topar oradan ayrılmış olmam herhalde şaşırtacaktır sizi Madam. Bu davranışım tuhaf gözükecektir size. Nedenlerini öğrenirseniz şaşkınlığınız daha da artacaktır. Ayrıca şu da var ki, bunları size söylersem, bu yaşta size gerekli olan rahatı kaçırmaktan korkmadığım, birçok yönden borçlu olduğum saygı duygularına riayet etmiyorum diye ayıplarsınız beni belki de. Durumumu dikkate alarak bağışlayın beni Madam, ne yapabiliirdim? Dertliyim ve dertlerimi hem sevecen hem de ihtiyatı elden bırakmayan birine anlatmak ihtiyacı içindeyim. Sizden başka kimi seçebilirdim? Beni kendi kızınız gibi görün lütfen. Yalvarıyorum size kendi çocuğunuza göstereceğiniz sevgiyi benden de esirgemeyin. Size karşı olan duygularıyla sevgi ve yardımlarınızı bekleme hakkına sahip olduğumu sanıyorum.

Övgüye değer bazı duygulara sahiptim bir zamanlar ama ruha azap veren duygulardan kesinlikle habersizdim. Nerede o günler! Şimdi o bunaltıcı duygulara kaptırdım kendimi. Anlıyorum ki hem bunlarla mücadele etmem gerekiyor hem de güçten düşüyorum yavaş yavaş. Beni bu uğursuz yolculuk mahvetti...

Daha ne söyleyeyim size ben? Seviyorum, evet, çılgınca seviyorum. Bende bu aşkı uyandıran, bu sözü söylememi kaç kez istedi de bir kere bile duyamadı ağzımdan. Ona bunu bir kez olsun duyurabilmek zevkini tadabilmek için canımı bile verebilirim ama olmaz, söyleyemem, söylemem

doğru olmaz! Gene kuşku duyacak benim duygularımdan, gene benden yakınmakta haklı olduğuna inanacak. Kara bahtım! Yüreğimi istediği gibi yönlendirebilecekken yüreğimdekileri niçin kolaylıkla okuyamıyor? Bilse benim ne acılar çektiğimi, azalırdı bu acılarım ama siz bile, size açılmama rağmen gene de anlayamayabilirsi-niz benim bu acılarımı.

Kısa zamanda ondan kaçıp gönlünü inciteceğim. O kendisini benim yanımda sanırken ben uzaklarda olacağım. Her gün onu görmeye alıştığım saatte, onun hiç gelmediği, gelmesine izin vermeyeceğim bir yerde olacağım ben. Yol hazırlıklarımı bitirdim bile. Her şey burada gözümün önünde. Gördüğüm her şey bu yolculuğu hatırlatıyor bana... her şey hazır da yalnızca ben kendimi hazır hissetmiyorum... istemiyorum, istemeyeyim, ne kadar istemesem o kadar anlıyorum ki bu yolculuk şart benim için.

Kesinlikle katlanmam gerekiyor. Bir suçlu gibi yaşamaktansa ölmeyi yeğlemek gerekir. Ayrıca suçumun da büyük olduğunu biliyorum, günahım büyük. Akıllı uslu bir kadın oldum ama bilmem namuslu denebilir mi bana? İtiraf etmem gerekir ki, kalan namusumu da onun yüce gönüllülüğüne borçluyum. Onu görmek, sesini duymak, yanımda olduğunu bilmenin verdiği zevkle, bunlardan daha büyük bir mutlulukla, onu mutlu edebilme mutluluğuyla sarhoş olmuş, güçsüz düşmüştüm. Biraz daha mücadele edebilirdim belki ama kendimi korumaya yetecek gücüm kalmamıştı. Ve işte o zaman çektiğim acıları fark etti, acıdı bana. Onu sevmemem mümkün mü şimdi? Hayatımdan daha fazlasını borçluyum ona.

Yanımda kalmakla yalnızca hayatımı tehlikeye atmış olsaydım, ondan uzaklaşmaya razı olur muydum sanırsınız? Onsuz bir hayatın benim için ne anlamı olabilir? Ölmek daha büyük bir mutluluk olmaz mı? Benim kaderim kendimi de onu da ebediyen mutsuz kılmak. Yakınmaya da onu avutmaya da hakkım yok. Sürekli hem kendimle hem onunla mücadele edeceğim. Ben onu mutlu etmeyi bu kadar gönülden dilerken, sürekli bunun için çaba harcarken, onu üzmemden başka bir şeye yaramayacak bunlar... böyle yaşamak bin kez ölmek değil de nedir? Ama buymuş benim kaderim işte. Katlanacağım, o cesareti göstereceğim. Sizi ana olarak seçtim kendime, yemin ediyorum, katlanacağım.

Ve bundan sonra sizden hiçbir şeyi gizlemeyeceğime de yemin ediyorum. Yalvarıyorum, sizinle bu biçimde anlaşmama izin verin. Bana gerekli bir yardım olarak diliyorum bunu sizden. Böylece size her şeyi söyleyeceğime söz veriyorum ve her zaman karşımdaymışsınız gibi davranmaya çalışacağım. Sizin erdeminiz benim erdemim olacaktır. Sizin karşınızda yüzümün kara çıkmasını istemem tabii ki. Bu güçlü bağ sayesinde sizi hem güçsüzlük olan sırrımı bilen ve bunu bağışlayan bir dost hem de beni utanç duymaktan koruyan bir melek gibi saygıyla anacağım.

Böyle bir şey istemek bile utanç değil midir? Kibirlenip kendine fazla güvenmenin sonu budur işte! İçimde o duygunun filizlendiğini sezmişim, niçin korkmadım? Niçin kibirlenip, ne zaman istesem onu yener, boyun eğdiririm ona diye düşündüm? Ne çılgınlık! Aşkın ne olduğundan kesinlikle habersizmişim ben. Onunla daha iyi mücadele etseydim, gönlüme bu kadar sahip olamazdı belki ve belki o zaman ben böyle gitmek zorunda kalmazdım. Her şeye rağmen bu kederli yolu tercih etsem bile, ilişkiyi büsbütün kesmesem de olurdu, bağları biraz gevşetmekle yetinebilirdim! Şimdi hepimizi birden kaybediyorum, hem de bir daha kavuşamamak üzere! Ah, sevgili dostum! Ne oluyor! Size mektup yazarken bile şaşırıp beni günaha sokacak dileklere kayıyor gönlüm! Gideyim, gideyim ve kendime rağmen işlediğim bu günahları fedakârlığımla telafi edeyim hiç değilse.

Allahısmarladık saygıdeğer dostum. Beni kızınız gibi görün ve öyle sevin, beni evladınızın yerine

koyun. İnanın ki beni evlatlığı kabul etmekte vereceğiniz onura layık olmamak-tansa ölmeyi yeğlerim.

3 Ekim 17**, sabahın biri

YÜZ ÜÇÜNCÜ MEKTUP

Madam de Rosemonde'dan Madam de Tourvel'e

Buradan ayrılmanız beni çok üzdü güzelim ama nedenini anladım ve şaşırmadım. Bunca yılın deneyimine sahibim, sizi severim ve her zaman arar sorarım. İç dünyanızı anlayabilmem için bu kadarı yeterliydi. Mektubunuzla bana hemen hemen hiç yeni bir şey öğretmediğinizi saklayacak değilim. Yalnızca mektubunuzdan öğrenecek olsaydım gene de bilemeyecektim kimi sevdiğinizi. Sürekli sözünü ediyorsunuz ve adını bir kez bile yazmamışsınız. İhtiyacım da yoktu buna zaten, biliyorum kim olduğunu. Sizin bu adı yazmamanızın üstünde duruyorum, çünkü aşkın üslubunun bu olduğunu anımsadım birden. Anlıyorum ki eskiden nasılsa gene öyleymiş.

Benden artık çok uzaklaşmış, bugünkü yaşıma hiç yakışmayan anılardan söz edeceğim aklıma bile gelmezdi, dünden beri hep bunlar meşgul etti zihnimi ve belki içlerinde size yarayacak bir şey bulunabilir diye düşündüm. Ne gelir elimden? Size hayran olmak ve acımdan başka! Kararınız hoşuma gitti ama korktum da öte yandan. Demek siz gerek duydunuz böyle bir karara, insan bu duruma gelince sürekli yaklaşmak istediği kimseden sürekli uzak kalması zordur doğrusu.

Bununla birlikte cesaretiniz kırılmasın. Sizin ruhunuz dirençli ve güzel bir ruhtur, başaramayacağı hiçbir şey yoktur. Söylediklerime kulak verin ve bütün gücünüzle mücadele edin, direnin çünkü (Allah saklasın!), günün birinde teslim olmak mutsuzluğuna düşerseniz hiç değilse bu mücadelenizin anılarıyla avunursunuz güzelim. Hem sonra insanın bütün bilgeliğiyle başaramadığını, Tanrı isterse gerçekleştiriverir. Kimbilir belki de yakında yardım edecektir size. Amansız mücadeleler içinde sınanmış olan erdeminiz, bu mücadeleden de saf ve bütün görkemiyle, yüzünün akıyla çıkacaktır. Bugün kendinizi güçsüz hissediyorsanız, umutsuzluğa kapılmayın, yarın başaracaksınız. Ama ben demiyorum ki Tanrı güç verir diye siz kendinizi koyuverin. Ancak sürekli düşünün onu ve yüreklenin. Bütün gücünüzle mücadele etmekten çekinmeyin.

Sizi tehlikeye karşı Tanrı'ya emanet ederken, söz veriyorum ben de elimden gelen yardımı yapacağım ve sizi teselli etmeye çalışacağım. Teselli edemesem de paylaşırım dertlerinizi. İşte bu düşünceler içinde bana sırlarınızı söylemenizi gönülden diliyorum, içinizi dökecek birine ihtiyacınız olmasını gayet iyi anlıyorum. Ben de kendi gönlümü açıyorum size. Geçen yıllar belki kurutmuştur onu ama dostluğa ilgisiz kalacak kadar da değildir herhalde. Her an hazırdır sizi karşılamaya. Dertlerinize tam anlamıyla derman olamayacağını biliyorum ama en azından tek başınıza ağlamazsınız. Sizi mutsuz eden aşkınız bir gün sizi tamamen fethedip mutlaka kendini fark ettirmek isterse, onunla konuşmaktansa benimle konuşmak elbette daha doğru olur. Ben de sizin gibi konuşuyorum ve öyle sanıyorum ki ikimiz de bir türlü adını söyleyemeyeceğiz. Ayrıca ihtiyacımız da yok buna, anlaşıyoruz.

Bunu söylemem doğru mu bilmem ama onun sizin gitmenize çok üzülmüş olduğunu fark ettim. Size bundan söz etmemek daha doğru olurdu belki ama ben dostlarımı üzen böyle bir sağduyu gösterisinden hoşlanmam. Bununla birlikte öyle uzun uzun söz etmeyeceğim kendisinden. Gözlerim zayıf, ellerim titriyor, kendim yazdığımda uzatamıyorum mektuplarımı.

Allahaismarladık güzelim, allahaismarladık sevgili çocuğum. Evet, sizi evladım kabul ediyorum, bir annenin övünebileceği her şey var sizde.

... Şatosu, 3 Ekim 17**

YÜZ DÖRDÜNCÜ MEKTUP

Markiz de Merteuil'den Madam de Volanges'a

Gerçekten, benim sevgili ve güzel dostum, gururlanmaktan alamadım kendimi mektubunuzu okurken. Gerçekten güveniyorsunuz demek bana ve de akıl danışmak lütfunda bulunuyorsunuz. Bundan daha büyük onur olabilir mi benim için? Ve bunu yalnızca dostluğun bir sonucu olarak görmek gerekmiyorsa ne mutlu bana! Kaldı ki nedeni ne olursa olsun bana olan güveniniz benim için her zaman büyük bir nimettir. Onu kazandıysam eğer, gerçekten hak eden biri olmak zorundayım. Size öğüt vermek bana düşmez belki ama madem siz öyle istiyorsunuz, düşüncelerimi açıkça bildireceğim. Ama düşüncelerimin doğruluğundan da kuşkuluyum, çünkü sizin düşüncelerinize uymuyor.

Gene de söylüyorum, değerlendirmek size düşüyor bunları. Yanlış bulursanız, yargınızı şimdiden kabul ediyorum. En azından aklımı sizinkinden üstün saymama akıllılığını göstermiş olurum böylece.

Bununla birlikte ve yalnızca bu kez olsa bile, benim düşüncelerim sizin düşüncelerinizden doğruysa eğer, bunun nedeni analık sevgisinin getirdiği yanılglarda aranmalıdır. Anelik sevgisi övülmeye değer bir duygudur ve sizde de vardır tabii ki. Sizin tutmak istediğiniz yolda o duygu ne kadar da belli ediyor kendini! Böylece siz yanılığa düşseniz de bu yanılığınız ancak iki erdemden hangisinin üstün olacağını kestirebilme konusunda bir yanılığdır.

İnsan başkalarının kaderini hazırlar ve onu bir daha çözülmesi doğru olmayacak kutsal nikâh düğümüyle bağlarken dikkatli davranmayı her erdemden üstün tutmalıdır bence. Aklın da sevginin de gereklerini düşünen bir anne için işte böyle zamanlarda kızına deneyimleriyle yardımcı olmak borçtur. Bunun için de asıl yapması gereken hoşça gidenle uygun olanı birbirinden ayırabilmek ve ona göre bir karar vermek değil midir?

Analığın buyurmak hakkını, geçici heveslerden doğmuş bir sevgi karşısında susmaya davet etmek, onu küçültmek, hiçe saymak olmaz mı? Bu tür sevgilerin bir yanılığdan başka bir şey olmayan gücü, kendini yalnızca korkanlara hissettirir, önemsenmeyince de anında kaybolup gider. Çok güçlü bazı duyguların olduğu, bunların insanları sürüklediği, hiç kimsenin bunlara karşı koyamayacağı söylenir... ağız birliği etmişçesine bütün taşkınlıklarımızın özürü olarak gösteriyorlar o duyguları. Böyle duygulara hiç inanmadığımı saklayacak değilim. Bir anda ortaya çıkan ve gene bir anda geçip gidebilecek bir heveste kadınlığın utanma duygusunun, namusun, alçakgönüllülüğün o değişmez yasalarından daha büyük bir güç bulunmasına aklım ermiyor benim. Hırsızın para hırsına dayanamadım, katilin, oç alma duygusuyla öldürdüm demelerinin kendilerini kurtaramayacağı gibi o yüce yasaları çiğnemiş bir kadının, güçlü duygulardan söz etmesi de kendini aklaması için yeterli gelmez.

Mücadele etmek zorunda kalmamış bir insan var mıdır şu dünyada? Ancak ben her zaman şuna inanmak istedim ki, dire-nebilmek için direnme isteği yeterlidir. Bugüne kadar yaşadığım deneyimler de güçlendirmiştir bu inancımı. Bize yüklediği görevleri kabul etmezsek erdem diye bir şey kalır mı? Erdemi bir din kabul edip uğruna nefsimizi feda etmekten kaçınmamalıyız, görevimizi yerine

getirmiş olmanın vereceği huzurdan başka bir ödül beklememeliyiz. Bu gerçekleri inkâr edenler, bunları çığnemekte çıkarları olan, ahlâk yolundan zaten sapmış olduklarından, kötülükleri birtakım boş gerekçelerle örtmeye çalışanlar, insanları aldatabileceklerini sanan çaresizlerdir.

Ancak, kalbi temiz, çekingen bir çocuğun, sizden doğmuş, gördüğü saf ve güçlü bir eğitimle yaradılışından gelen üstünlükleri daha da güçlenmiş bir çocuğun bu gerçekleri inkâr etmesinden korkulur mu? Böyle bir endişeye kapılmak kızınızın onurunu incitmek olmaz mı? İzninizle şunu söyleyeyim ki, kızınız için iyi bir gelecek düşüncesiyle hazırladığımız çok uygun bir damadı feda etmeyi istemekle böyle bir endişeye kapılmış oluyorsunuz! Danceny'yi çok severim. Biliyorsunuz ki Mösyö Danceny'yle uzun süredir görüşmüyorum pek; ancak birine dostluğum, öbürüne ilgisizliğim ne derecede olursa olsun aralarındaki çok büyük farkı görmezlikten gelemem.

Evet, soy açısından birbirlerine bir üstünlükleri yoktur ama biri yoksul, öteki çok varlıklı ve bu varlık onun, soylu olmasa bile en yüksek mevkileri elde etmesi için yeterliydi. Evet, paranın mutluluk getirmediği doğru ama kabul etmek gerekir ki para insanın mutlu olmasını kolaylaştırır. Matmazel de Volanges'in zenginliği, dediğiniz gibi her ikisine de yeter. Ama her yıl eline geçecek olan altmış bin lira Danceny gibi şöhretli birinin evini adına yaraşır biçimde yönetmesi için çok para sayılmaz. Madam de Sevigne zamanında yaşamıyoruz artık. Süs düşkünlüğüne, gösterişe para yetirmek zor. Bu hevesleri kötöleyenler çok gerçi ama her şeye rağmen boyun eğmek zorunda kalabiliyoruz bunlara. Gereksiz şeylere harcamaktan, sonunda gerekli şeylere para bulamıyoruz.

Sizin haklı olarak çok önem verdiğiniz kişisel özelliklere gelirsek, bu konuda Mösyö de Gercourt'da en küçük bir kusur bulmak mümkün değil elbette; mükemmel biri olduğunu göstermiştir bugüne kadar. Ben Danceny'nin de ondan aşağı kalmadığına inanmak isterim, inanırım da ama her ikimiz de emin miyiz bundan? Aslında bugüne kadar onda, kendi yaşındakilerin çoğunda görülen kusurları görmedik. Modaya uymayıp kibar çevre toplantılarına katılmaktan hoşlanır, bu özellikleri göz önünde bulundurulduğunda iyi bir genç olduğunu kabul etmemiz gerekir ama böyle akıllı uslu olması bir gösteriş değil mi? Parasının sınırlı olmasından kaynaklanmıyor mu alışkanlık? Bir insanın kumar oynaması, çapkınlık yapması için parası olmalıdır. Bu insan biraz olsun onurunu düşünüyor da dolandırıcı gibi görülmeğe, borçlarını ödeyememekten korkuyorsa para şarttır bu işler için ve bir insanın bazı kusurlarını ileri götürmekten çekinmesi bunlardan hoşlanmadığının kanıtı değildir. Yapabilecekleri başka şey olmadığından birçok insan kibar çevreyle haşır neşirdir. Danceny de onlardan biri olmasın sakın!

Böyle bir insan olduğunu söylemek istemiyorum (Allah korusun!) ama böyle bir tehlikeyi de görmezlikten gelemeyiz. Sonu iyi gelmezse, siz de çok pişman olursunuz, dövünürsünüz sonra. Kızınız bir gün gelip de size, "Anne, ben daha gençtim, deneyimsizdim, ayrıca o yaşımda bağışlanması gereken bir yanılğı içindeydim ama Tanrı beni o cahillikten korumak için akli başında bir anne vermişti. Siz niçin ihtiyatsız davranıp böyle bir felaketin önüne geçmediniz? Ben o dönemde evlenmenin falan ne olduğunu bilmiyordum. Eş seçmek bana düşmezdi sanırım. Ben kimi istersem isteyeyim, kabul etmemeliydiniz siz. Ayrıca çılgınca bir şey de istemedim zaten. Sizin emirlerinize uymaya karar vermiştim. Sizin bana bir koca seçmenizi tevekkül içinde bekledim, en küçük bir saygısızlığı aklımdan bile geçirmedim. Size borçlu olduğum uysal tavrımı hiç bırakmadım. Ama şimdi asi evlatların çekmesi gereken cezayı çekiyorum. Dirayetli davranmadınız ve beni sıkıntıya soktunuz!" derse ne yanıt verirdiniz? Belki de saygısından bu tür yakınmalarda bulunamaz ama siz annesiniz, sevginizle sezersiniz bunları. Kızınız gözyaşlarını ne kadar saklarsa saklasın, yüreğinize akar bu gözyaşları gene. O zaman nasıl ve neyle avutacaksınız kendinizi? Aslında kızınızın,

korumanız gereken bir aşka kapılmasına göz yummak doğru olur mu?

Ben o aşk denen tutkuyu çok kötü görmekle Madam, fazla mı ileri gidiyorum, bilmiyorum. Bana sorarsanız evlilikte bile korkunçtur bu tutku. Erdemli, hoş bir duygunun evlilik bağına güzelleştirmesine, getirdiği ödevlere bir güzellik vermesine bir diyeceğim olamaz tabii ki. Ancak evlilik bağına oluşturmak o duygunun işi değildir, bir anlık bir hayale kapılıp ona göre bir yaşam seçmemiz pek doğru değildir. Seçmek için her şeyden önce bir karşılaştırma yapabilmek gerekmez mi? Gönlümüzde bir tek insan olursa, karşılaştırma olanağı bulunabilir mi peki? Madem ki aşk sarhoş eder, körleştirirmiş, bu durumda tek bir insanı bile anlayamayız.

Aslında söylememe bile gerek yok herhalde, ben o tehlikeli tutkuya kapılmış çok kadına rastladım ve kimileri de kimi sırlarını açmışlardır bana. Dediklerine bakacak olursak, hepsi de en mükemmel insanı sevmişlerdir. Ne var ki bütün o olgunluk, mükemmellik kendi hayallerinden doğan birer yanılgıdır. Ateşli kafaları sürekli üstünlük, erdemlilik düşleri kurar ve seçtikleri erkeği de bütün bu üstünlükler, erdemlerle donatırlar. Ancak bir Tanrı'ya yaraşır o kıyafetle süsledikleri insan iğrenç, nefret edilecek bir insandır büyük olasılıkla ama o kıyafete soktular mı bir kez, kendi uydurduklarına kendileri de inanır, önünde eğilip taparlar ona.

Kızınız da Danceny'yi seviyor ya da o da böyle hayal görmekte. İkisi de birbirlerini seviyorlarsa, ikisi de hayal içindeler demektir. Siz onları birleştirmek için birbirlerini sevdiklerini gösteriyorsunuz gerekçe olarak ama bu gerekçe incelendiğinde şunu kesinlikle anlıyoruz ki, onlar birbirlerini tanımıyorlar ve tanıyamazlar da. Ama siz "Mösyö de Gercourt'la kızım birbirlerini daha mı iyi tanıyorlar?" diyebilirsiniz. Doğru, tanışmıyorlar tabii ki ama birbirlerini bir hayal perdesi arkasından görüp yanılgıya da düşmüyorlar. Birbirlerini iyice tanımıyorlar, hepsi bu. Bu durumda namuslu olduklarını varsaydığım karıyla koca arasında ne olur? İkisi de birbirlerinin huyunu suyunu, yaradılışlarını anlamaya çalışır, dikkatli davranır, ortak mutlulukları için hangi zevklerinden, hangi isteklerinden vazgeçeceklerine karar verirler bir an önce. Bu önemsiz fedakârlıklar insanı üzmez, çünkü tek taraflı değildir ve önceden düşünülmüştür. Sonuçta karı-koca birbirlerine hoşgörülü davranıp hatır sayarlar. Mahvedemediği bütün eğilimleri güçlendiren alışkanlık da yavaş yavaş güzel bir dostluk, şefkatli bir güven getirir ve bunlar da saygıyla birleşerek evlilik yaşamının bence en sağlam, en gerçek mutluluğunu oluştururlar.

Aşk hayalleri daha tatlıdır belki ama onların daha az sürekli olduğunu bilmeyen var mı? Onları bir anda mahveden tehlikeler de çok büyüktür aslında! Ve işte asıl o zaman en küçük, en önemsiz kusurlar, bizi bir süre büyülemiş olan mükemmellik, olgunluk düşüncesiyle çeliştiğinden büsbütün çekilmez ve katlanılmaz huylar gibi gelir insana. Karı ve koca ayrı ayrı ötekinin değişmiş, kendisinin de bir hayal anında beğenilip sevildiği bir durumda kalmış olduğuna inanır. Kendisinin kapılmadığı büyülere karşısındakinin de kapılmaması şaşırı onu. Gücüne gider bu durum. Gururun yaralanması iki tarafı da hayallere sürükler, kusurlar artar, öfke ve kin doğar. Bazı geçici zevklerin sonu uzun süren düş kırıklıklarına varır.

Zihninizi meşgul eden konuyla ilgili olarak benim düşüncelerim bunlar işte Madam. Görüşlerimin doğru olduklarını iddia etmiyorum, yalnızca söylüyorum. Siz karar verirsiniz artık. Ama siz gene kendi düşüncelerinizde diretiyorsanız, benim düşüncelerimdeki yanlışlıkları bildirin lütfen. Böylelikle aydınlatmış olursunuz beni. Ayrıca gerek kendisine duyduğum dostluk, gerek beni size hayatımın sonuna kadar bağlayacak olan sevgi ve saygı dolayısıyla bütün kalbimle mutluluğunu istediğim kızınızın geleceği konusunda meraktan kurtarmış olursunuz beni.

YÜZ BEŞİNCİ MEKTUP

Markiz de Merteuil'den Cécile Volanges'a

Demek çok kızdınız ve çok utanıyorsunuz yavrum! Mösyö de Valmont da çok kötü bir insanmış, değil mi? Demek size en sevdiği kadına davranacağı gibi davranmış ha! Size öğrenmek için can attığınız şeyi öğretmiş ha! Gerçekten bağışlanır gibi değil! Öte yandan siz de akıllı usluluğunuzu hep o sevgilinize (sizi istismar etmek istemeyen) saklamak niyetindeymişsiniz. Canım kızım benim, siz aşkın sefasını değil, cefasını seviyorsunuz! Ne iyi, ne güzel! Bir roman kahramanı olsanız herkes hayran olur size! Aşk var, kara baht var, hepsinden öte namus kaygısı var, ne güzel şeyler bunlar böyle! Bu muhteşem kortej içinde insan sıkılabılır ama bir yandan da iyi hisseder kendini.

Zavallı kız! Ne acınacak durumda. Ertesi gün gözleri şişmiş! Ya âşığınızın gözleri şişse, ne derdiniz buna? Meraklanmayın güzel meleğim benim, her zaman böyle olmaz. Her erkek Valmont değildir. Ve sonra bakmaya cesaret edememişsiniz. Bunda haklısınız işte. Yoksa başınıza gelenleri herkes anlardı. Ama inanın bana, herkes böyle çekinmiş olsa hanımlarımızın da kızlarımızın da çoğu hep yere bakardı.

Görüyorsunuz, hak ettiğiniz övgülerden yoksun bırakmıyorum sizi ama şunu da kabul etmek gerekir ki, büyük bir fırsat kaçırmışsınız. Olan biteni annenize de anlatmalıydınız! Başlangıç şahane doğrusu! Kollarına atılıp hıçkıra hıçkıra ağlamışsınız siz, o da ağlamış... görmeliydim bir şu manzarayı! Ne kadar acıklı olmuştur kimbilir! Yazık ki sonu gelmemiş! O şefkatli anneniz sevinçten havalara uçar, bundan böyle namusunuzu koruyabilmeniz için manastıra kapatırdı sizi! Hayatınızın sonuna kadar... siz de orada Danceny'yi, rakipsiz ve günaha girmeden istediğiniz kadar severdiniz. Valmont oraya kadar gelip sizin acınızı birtakım can sıkıcı zevklerle bozacak değildi herhalde!

Şakayı bırakıp biraz ciddi olalım. On beş yaşınızı geçtiniz artık, hâlâ böyle çocukluklar olmamalı! Yardımına değer biri olmadığını söylüyorsunuz. Yalan değil hani. Ben de aramızda dostluk olsun istiyordum! Başınızda böyle bir anne var, sizi de istediği gibi bir kocaya verecek! Candan bir dostunuz da olmazsa ne olur haliniz? Siz kendi kendinizi geliştirmesenz, sizin için kim ne yapabilir? Başka kızların aklını başına getiren şey sizin aklınızı başından alıyorsa kim ne yapabilir artık?

Kendinizi bir an toparlayıp bir düşünseniz, şimdi size düşen yakınmak değil sevinmektir. Utanıyor ve sıkılıyormuşsunuz! Hiç endişelenmeyin, aşkın utandırması da acıtması gibidir: Bir kez gelir insanın başına. Gene duyuyoruz bu acıyı diyenler olur ama inanmayın, numaradır bu. Zevki kalır ama ve bu da az şey değildir. Sizin o konuşmalarınızdan doğru anlayabilmişsem pek hoşunuza gitmiş o zevk. Haydi biraz dürüst olun. Bir *tuhaf* olmuşsunuz ve *dediğinizi yapamamışsınız*, kendinizi savunmanız *zor olmuş*, Valmont giderken canınız sıkılır *gibi olmuş*... Bunların nedeni utanma mıydı, yoksa zevk mi? Ya onun insanın nasıl karşılık vereceğini bilemediği sözleri, onlar da hep yaptığı şeylerden gelmiyor mu? Siz yalan söylüyorsunuz kızım, hem de dostunuza yalan söylüyorsunuz. Yakıştıramadım. Ama kapatalım bu konuyu.

Herkes için zevk kabul edilecek ama belki bu kadarla kalacak bir şey sizin durumunuzdaki biri için mutluluk oluyor. Bir yanda sizi mutlaka sevmesi gereken bir anne, öte yanda sizi sevmesini istediğiniz bir sevgili. Her iki sevgiyi de elde etmenin tek yolunun başka biriyle, üçüncü bir kimseyle oyalanmak

olduğunu nasıl anlayamıyorsunuz? Böylelikle yeni bir macerayla gönül eğlendirir, hem annenizin sözünden çıkmamak için onun istemediği bir aşkı feda etmiş gibi görünür hem de sevdiğiniz insana karşı kendinizi savunma onurunu kazanırsınız. Sevdiğinize aşkınızın ne kadar büyük olduğunu söylersiniz ama bu aşkın son armağanlarını vermezsiniz ona. İçinde bulunduğunuz durumda kendinizi korumanızı hep namusunuzdan bilir, yanar yakılır belki ama her durumda daha çok sever sizi. Böylelikle siz hem aşkınızı feda ettiğinizden sevdiğinizin gözüne girersiniz hem de aşkın zevklerini tatmaktan başka bir sıkıntı çekmiş olmazsınız.

Şöhretlerinin lekelenmemesi için böyle bir çare bulamadıklarından adları çıkmış binlerce kadın vardır.

Benim gösterdiğim yol en mantıklı, en güzel yol değil mi sizce? Sizin tuttuğunuz yolun başınıza ne işler açtığını biliyor musunuz? Anneniz sizin çok üzüldüğünüzü görünce aşkınızın da şiddetlendiğini sanmış, çok sinirlenmiş, sizi cezalandırmak için durumdan kesinlikle emin olmayı bekliyor. Bana mektup yazdı. Sizi konuşturmak, size her şeyi açıkça anlattırmak için elinden ne geliyorsa yapacakmış. Hatta sizi konuşturabilmek için Danceny'ye vereceğini bile söyleyecekmiş. Siz de o sahte yumuşaklığa kanıp gönlünüzün istediği gibi bir yanıt verirsiniz, uzun süre, belki de hayatınızın sonuna kadar kapatılacaksınız demektir bu. Manastıra girer böyle kandırıldığınız için doyasıya ağlardınız.

Onun oyununa siz başka bir oyunla karşılık vermelisiniz. Bir kere şimdilik o mahzun görüntünüzü bırakın da Dan-ceny'nin sizin zihninizi o kadar meşgul ettiğini sanmasın. Buna çok kolay inanır, çünkü ortada olmamanın doğal sonucudur bu: Gözden ırak olan, gönülden de ırak olur. Böyle bir çareyi kendisi düşündüğü için, dikkatiyle övünme fırsatı bulur ve size olan sevgisi daha da artar. Ancak gene de kuşku kalır, ağzınızı aramak isterse ve sizi evlendirmekten söz açarsa, soylu bir kız olduğunuzu gösterip annenizin sözünden çıkamayacağınızı bildirin. Ayrıca burada sizin için tehlike nerededir? Koca dediğiniz nedir yani? Biri ya da öteki. En fazla rahatsız edeni gene de bir anne kadar rahatsız edemez!

Anneniz sizden böyle memnun kalınca artık evlendirir sizi. O zaman siz de daha özgür olursunuz; canınız isterse Val-mont'u uzaklaştırıp Danceny'yi çağırırsınız. Hatta ikisini birlikte idare edersiniz. Çünkü bakın, Danceny sevimli bir insandır ama böyle erkekler ne zaman istense bulunur. Elimden kaçırırım, gücendiririm diye korkmayın. Ama Valmont öyle değil. Onu elde tutmak zordur ve uzaklaştırmaya kalkışmak da tehlikelidir. Ona karşı çıkmak da beceri ister, böyle bir beceriye sahip değilseniz, ona uymalısınız. Ama onu bir de kendinize dost olarak bağlayabilirsiniz, tadına doyum olmaz bir mutluluk olur bu. En önde gelen hanımlar arasında yer alırsınız. İnsan kibar çevrede ancak bu yoldan sağlam bir yer edinebilir. Ağlayıp sızlayarak değil. Utanıp ağlamak rahibeler okulunda yemeğinizi diz çöküp yeme cezasına çarptırıldığınızda olur ancak.

Evet! Akıllı bir kız olduğunuzu gösterin de Valmont'la barışın bir an önce. Nasıl kızmıştır size kim bilir! İnsan kabahatlerini düzeltmeyi de bilmeli. Bunu düşünün ve barışma girişimini siz kendiniz başlatın. Gerçi ilk adımı erkek atar ama yakında öğreneceğiniz gibi biz kadınlar da ikinci adımı atmaya mecbur oluruz. Şimdi bunun için bahaneleriniz var. Bu mektubun sizde kalması doğru olmaz, okur okumaz Valmont'a verirsiniz, kesinlikle böyle yapın. Ama vermeden önce mutlaka kapayın, unutmayın. Onunla barışmak onuru mutlaka sizin olmalı, benim öğütlerimle barıştığınızı kimse bilmemeli. Sonra ben bunları bu dünyada yalnızca size söyleyebilirim. O kadar dost olduğum başka kimse yok.

Allahaısmarladık güzel melek, öğütlerimi tutun, memnun kalacaksınız kesinlikle, sonra anlatırsınız bana.

Not: Az daha unutuyordum. Bir şey daha söyleyeceğim. Mektuplarınızı yazarken daha dikkatli olun. Hâlâ çocuk gibi yazıyorsunuz. Aslında anlıyorum nedenini. Hep düşündüklerinizi söylüyor, düşünmediklerinizi söylemiyorsunuz. Aramızda olabilir bu. Ama başkalarıyla özellikle de sevgilinizle olmaz. Budala yerine koyarlar sizi sonra. Birine mektup yazınca, kendiniz için değil onun için yazarsınız bu mektubu. Mektubu yazdığınız kişiye kendi düşündüklerinizi değil, onun hoşuna giden şeyleri söylemelisiniz.

Allahaısmarladık tatlım. Sizi azarlamam gerekirken kucaklıyorum ve daha mantıklı göreceğimi umut ediyorum.

*Paris, 4 Ekim 17***

YÜZ ALTINCI MEKTUP

Markiz de Merteuil'den Vikont de Valmont'a

Şahanesiniz Vikont! Çok sevdim bu kez sizi! Birinci mektubunuzdan sonra ikincisi belliydi zaten! Kesinlikle hiç şaşırtmadı beni bu mektubunuz. Ve gelecekteki başarılarınızla şimdiden gururlanarak ödülünüzü istiyor ve bunun için hazır olup olmadığını soruyordunuz ama ben aceleye gerek olmadığını görüyordum. Sizi pek heyecanlandıran o aşk sahnesinin hoş hikâyesini okuyup da sizin şövalyelik döneminin görkemli günlerine yakışan bir özveriyle kendinize hâkim oluşunuzu görünce kendi kendime belki yirmi kez “İşte yarıda kalan bir iş!” demiştim.

Başka türlü de olamazdı zaten... bir kadın kendini veriyor, siz istemiyorsunuz; ne yapsın daha artık zavallı? “Hiç değilse namusumu kurtarayım!” demiştir. Madam de Tourvel'iniz de öyle demiş işte. Tuttuğu yol, insanı etkileyebilir, böyle bir yanı olduğunu anlıyorum doğrusu. Ciddi bir fırsat çıkarsa ben de deneyeceğim. Ama ben bu kadar zahmet çektikten sonra karşımdaki sizin gibi kendi çıkarını düşünmezse bir daha kesinlikle umudunu kessin benden!

Demek ellerinizi açıp kaldınız öyle ha! Üstelik de biri işin arkasını getirmiş, biri de bu özlemler içindeki iki kadın arasında! Siz şimdi benim için “Kendimi övdüğümü düşüneceksiniz ve araba devrildikten sonra yol göstermek kolaydır!” diyeceksiniz içinizden ama sizi temin ederim, sezmiştim ben böyle olacağını. Başka türlü de mümkün mü zaten? Kesinlikle durumunuzun farkında değilsiniz siz. Öğrendiklerinizden başka bir şey bilmiyorsunuz, hiçbir yaratıcılığınız yok. Ezbere bildiğiniz ilkelere uymayan bir sorun çıkar da normal yoldan ayrılmak zorunda kalırsanız bir öğrenci gibi kalakalıyorsunuz. Biri bir çocukluk yapmış, birinin de namusluluğu tutmuş. Bunlar her gün görülen şeyler olmadığından şaşırtıyor sizi. Olmadan önce engelleyemediğiniz gibi olduktan sonra da çaresini bulamıyorsunuz. Şunu açıkça söyleyeyim Vikont, sizin bu durumunuzu görünce anladım: İnsanları başarılarına göre değerlendirip hemen beceriklidir dememek gerekmiş. Ve yakında da sizin için “Bir saflık etmiş!” diyeceklerdir. Böyle sürekli saçmalayın, sonra sıkışınca da bana gelin! Benim sizin saçmalıklarınızı düzeltmekten başka işim yok mu? Bayağı da bir mesele yani bu.

Her neyse... o iki maceradan birine girerken benim onayımı almadınız, beni ilgilendirmez o. Ötekine gelince, o konuda madem benim hatırımı saydınız, üstleniyorum onu. Mektubun içinde bir mektup daha bulacaksınız. Bu mektubu önce siz okuyun, sonra küçük Volanges'a verirsiniz. Tekrar

size koşması için yeterli gelecektir bu mektup. Ama rica ediyorum sizden, biraz ilgilenin o kızla. Ve birlikte bir çaba harcayalım da hem annesi, hem Gercourt umudunu kessin. Fazla ileri mi gitmiş olurum acaba diye endişe etmeyin sakın. Çok iyi anladım ki o kız hiç çekinmeyecektir bu işten. Hele biz amacımıza ulaşalım, sonra o ne yaparsa yapsın.

Ben onunla hiç ilgilenmeyeceğim artık. Onu hiç değilse yardımcı bir entrikacı yapar, ara sıra *yerimi doldururdu* diye düşünüyordum ama anladım ki yeteneksiz. Son derece budala biri, en etkili ilacı vermişsiniz, gene kurtaramamış kendini bu saflıktan, bence bir kadının tutulabileceği en tehlikeli hastalık da saflıktır. İradesizlikten kaynaklanır ve ilacı da yoktur, hiçbir iş yapmaya izin vermez. Biz onu entrikacı yapacağız diye uğraşırız sonunda kolay elde edilen biri olacak. Dünyada da bundan daha adi bir şey olamaz. Aptaldır bu tür kadınlar. Nedenini, niçinini anlamadan yalnızca kendilerine ilgi gösterildiği için ve direnemediklerinden teslim olurlar. Zevk aracıdır bu tür kadınlar, o kadar.

Siz, “Onu öyle bir kadın haline getirmenin planlarımıza uygun olduğunu” söyleyebilirsiniz. Bu da doğru tabii! Ancak unutmayalım ki bu tür aletlerin çarklarını da zembereklerini de herkes anlayıverir kısa zamanda. Bu aleti tehlikesiz bir biçimde kullanmak için yalnızca acele etmeli, vaktinde kurmalı, sonra atmalı. Günün birinde def etmek istersek bir yığın çaresini buluruz bunun. Biz bir kez istedik mi, Gercourt anında tıkıverir bir yere onu. Gercourt olup bitenleri öğrenince ve başına gelenlerden hiçbir kuşkusu kalmayınca, oynadığımız oyun iyice yayılıp, herkesin diline düşünce Gercourt’un artık öcünü alıp alamamış olması bizi ilgilendirmez. Yeter ki bir avuntu bulamasın! Benim koca için söylediklerimi siz de ana için söylüyorsunuz. Görüyorsunuz ya zahmete değer bir iş!

Bana göre en iyi yol bu, benim tutacağım yol bu; bu nedenle o kıızı biraz çabuk yönlendirmeye karar verdim. Mektubumu okuduğunuzda siz de anlayacaksınız. Ama öte yandan elinde bir şey bırakmak da tehlikeli olur bizim için, aman dikkat edin de bir şey kalmasın sakın. Bir kez bu önlemi aldıktan sonra ben iç dünyasını işlerim, gerisi sizin işiniz. Baktık ki saflığından kurtuluyor, o zaman biz de planlarımızda değişiklikler yaparız. Ama şimdilerde düşündüklerimizi hayata geçirmeliyiz, her durumda emeklerimiz boşa gitmeyecektir.

Böyle dedim de aklıma geldi, benim emeklerim boşa çıkıyordu az daha gerçekten. Gercourt’un parlayan yıldızı benim bütün planlarımı alt üst edecekti *az daha*. Madam de Volanges bir ara bir analık zaafi göstermedi mi? Kızını Danceny’ye vermeye kalkışmadı mı? Hani siz, ertesi gün Madam de Volanges’ı daha sevecen bir halde görmüşsünüz ya, işte onun etkisidir bu. Bu hayırlı işe siz neden oluyordunuz gene de. Allah’tan o sevecen anne mektup yazıp, niyetini bildirmiş bana. Verdiğim yanıt öyle sanıyorum ki iştahını kesecektir. Erdemden söz ettim, özellikle de öyle bir yağ çektim ki, kesinlikle hak verecektir bana.

Mektubumun bir kopyasını da size gönderseydim keşke. Ahlâk ilkelerinden nasıl taviz vermeyen biri olduğumu anlardınız. Kendilerine birer âşık bulacak kadar sapıtan kadınları öyle bir eleştirdim ki! İnsanın lafta kendini çok ahlâklı biri gibi göstermesi dünyanın en kolay işidir, bunda bizi rahatsız eden hiçbir şey yoktur... kaldı ki ben bu hanımefendinin, gençliğinde, herkes gibi bazı küçük zaafılar göstermiş olduğunu bilmiyor değilim ve vicdanını biraz iğnelemek rahatsız etmedi beni. Ayrıca ben kendi vicdanımın sesini dinlemeden sürekli onu övdüm; bunun da biraz olsun acısını çıkardığıma inandım. Gene aynı mektupta Gercourt’a kötülük etme düşüncelerimden cesaret alarak bayağı övücü sözler ettim.

Allahısmarladık Vikont. Olduğunuz yerde bir süre daha kalma niyetinizi ben de uygun buluyorum.

Sizin işinizi hızlandırabileceğim bir çare ne yazık ki benim de elimde yok ama şimdilik birlikte koruduğumuz hanımefendiyle gönül eğlendirmeye bakın. Bana gelince, verdiğiniz sözü hatırlama nezaketini gösteriyorsunuz ama gördüğünüz gibi biraz daha bekleyeceğiz. Kabul edersiniz ki benim suçum değil bu.

*Paris, 4 Ekim 17***

YÜZ YEDİNCİ MEKTUP

Azolan'dan Vikont de Valmont'a

Mösyö,

Emrettiğiniz gibi, mektubunuzu alır almaz Mösyö Bert-rand'a gittim ve o da gene sizin emrettiğiniz gibi yirmi beş altın verdi bana. Hep emriniz üzere Philippe'e derhal yola çıkmasını söyledim. Parası olmadığından onun için de iki altın istedim ama vermedi Mösyö Bertrand. Sizden bu yönde bir talimat almadığımı söylüyor. Ben cebimden vermek zorunda kaldım, beyefendi lütfederlerse hesabımdan düşerler bunu.

Philippe dün akşam yola çıktı. G gerektiğinde kendisini hemen bulalım diye köyün hanından ayrılmamasını tembihledim.

Hemen Madam de Tourvel'e gidip Matmazel Julie'yi sordum. Dışardaymış, yalnızca La Fleure'le konuşabildim ama bir şey öğrenemedim ondan; çünkü buraya döneli beri yemek saatlerinde uğruyormuş konağa. Her işi yardımcı uşak görüyormuş. Mösyö bilirler, ben tanımıyorum onu. Ama bugün başladım işe.

Bu sabah gene Matmazel Julie'yi görmeye gittim. Herhalde sevindi beni gördüğüne. Hanımının dönüş nedenini sordum, bilmediğini söyledi. Sanırım doğru söylüyor. Gidişinden beni niye haberdar etmedi diye çıkıştım biraz ama kendisi de ancak o akşam hanımını yatırmaya gittiğinde öğrenmiş durumu. Yemin etti, bütün geceyi sandık yerleştirmekle geçirmiş, yalnızca iki saat uyuyabilmiş zavallı kız. O gece saat birde çıkabilmiş hanımının odasından ve kendisi çıkarken hanımı da yazı yazmaya oturuyormuş.

Madam de Tourvel, sabahleyin arabaya binerken kapıya bir mektup bırakmış. Matmazel Julie mektubun kime bırakıldığını bilmiyor, belki Mösyö içindir ama Mösyö bundan söz etmiyorlar bana.

Madam yolda yüzünü kocaman bir peçeyle kapamış. Kimse görememiş yüzünü ama Matmazel Julie'nin dediğine göre sık sık ağlamış. Tek söz etmemiş, giderken konakladığı *** Köyü'nde^[34] durmamış dönüşte. Matmazel Julie sabahleyin bir şey yemediğinden hoşuna gitmemiş bu iş. Ama ben kendisine söyledim bunu: Efendi efendidir.

Eve varır varmaz hemen yatmış Madam ama iki saat sonra gene kalkmış. Kalktıktan sonra da kapıcıyı çağırıp, gelen konuklara yok demesini söylemiş. Giyinmemiş, süslenmemiş. Yemeğe oturmuş ancak çorbadan başka hiçbir şeye el sürmemiş ve çok çabuk kalkmış sofradan. Kahvesini odasına götürmüşler, Matmazel Julie de o sırada içeri girmiş. Bakmış ki hanımefendi, masasının çekmecesine birtakım kâğıtlar yerleştiriyor; hepsi de mektupmuş bunların. O kâğıtların Mösyö'nün mektupları olduğundan kesinlikle eminim. Öğleden sonra aldığı üç mektuptan da yalnızca biri önündeymiş! Bu

mektubun da Mösyo'nün mektubu olduğundan hiç kuşum yok. Ama neden dönmüş öyle ansızın? Ben bir türlü anlayamıyorum bunu. Nedenini Mösyo bilir elbet! Beni ilgilendirmez.

Madam de Tourvel öğleden sonra kütüphaneye gitmiş, iki kitap almış ve budvarına geçmiş oradan ama Matmazel Julie'ye göre bütün gün on beş dakika bile kitap okumamış. Hep o mektubu okumuş, eli yanağında düşünüp durmuş öyle. Hangi kitapları aldığını öğrenmek Mösyo'nün hoşuna gider diye düşündüm. Matmazel Julie bilmiyormuş. Ben de bugün bunları öğrenebilmek amacıyla kütüphaneye girdim. İki kitabın yeri boş. Biri *Hristiyan Düşünceleri*'nin ikinci cildi, öteki de *Clarisse* adlı bir kitabın birinci cildi. Ben gördüğüm adı yazıyorum, ne olduğunu Mösyo bilir belki.

Madam dün akşam yemek yememiş, yalnızca çay içmiş.

Bu sabah erkenden uyanıp uşağı çağırmış hemen arabasının hazırlanmasını istemiş. Saat dokuza gelmeden Feuillants Kilise-si'ne gidip ayine katılmış. Günah çıkartmak da istemiş ama her zaman kendisini dinleyen papaz yokmuş orada ve daha sekiz-on gün gelmeyecekmiş. Mösyo'ye bunu da bildirmeyi uygun buldum.

Sonra eve dönmüş, yemeğini yiyip mektup yazmaya geçmiş, bir saat kadar yazmış. Mösyo'nün emrini yerine getirmek için bir fırsat geçti elime: Postaya götürmek üzere bana verdiler mektupları. Madam de Volanges'a yoktu ama Mösyo de Tour-vel'e bir tane vardı. Mösyo'ye gönderiyorum onu. En önemlisi bu galiba. Bir tane de Madam de Rosemonde'a vardı ama ben "Mösyo isterse, kendisi ele geçirip görür bunu" diye düşündüm ve verdim postaya. Kaldı ki Mösyo hepsini öğrenecektir nasılsa, çünkü Madam de Tourvel kendisine de yazmış. Bundan böyle Mösyo'nün istediği mektupların hepsini alabilirim. Mektupları hemen her zaman Julie alıp uşaklarla gönderiyor, artık hem benim hatırım hem de Mösyo'nün hatırı için o işi bana verecek ve her istediğimi yerine getirecek.

Para vermek istedim ona ama kabul etmedi. Mösyo'nün eli açıktır, hediyesiz bırakmayacaktır kendisini herhalde. Eğer bu iş için beni görevlendirirlerse, ben Matmazel Julie'nin zevkini bilirim.

Umarım Mösyo bu kez de kendilerine hizmette kusur işlediğimi söylemezler ve ben de suçlamalarından aklanmak istiyorum artık kesinlikle. Madam de Tourvel'in yola çıkacağını duymamış olmamın nedeni de Mösyo'nün verdiği buyruğu hakkıyla yerine getirmek istememdir. Mösyo sabahın üçünde yola çıkmamı emretmişlerdi. Bu nedenle Matmazel Julie ile her akşamki gibi buluşabilme olanağı bulamadım. Kimseyi uyandırmamak için gidip köyün hanında yatmışım.

Mösyo, benim sürekli parasız kalmamı da hoş görmüyorlar. Ne yapayım, kendileri de bilirler ki temiz giyinmek isterim. Ayrıca insan, Mösyo'nün hizmetinde olunca onurunu düşünmek zorunda. Biliyorum yaşlılık günleri için de bir tarafa biraz para koymalı ama Mösyo yanında çalışanları korur, gözetir, bu nedenle bir endişem yok o konuda.

Hem Mösyo'nün hizmetinde olup hem de Madam de Tourvel'in hizmetine girmeye gelince; dilerim Mösyo böyle bir emir vermezler. Madam la Düşes'in hizmetine girmiştim ama o başkaydı. Ben Mösyo'ye hizmet etmiş olduktan sonra bir uşak giysisi geçirmem sırtıma, hele hele bir yargıca hiç kapılanmam. Mösyo'nün daha başka emirleri varsa yerine getirmeye hazırım. Mösyo kendilerine saygı ve sevgiyle hizmet etmek istediğimi bilirler.

ROUX AZOLAN, hizmetkârınız

YÜZ SEKİZİNCİ MEKTUP

Madam de Tourvel'den Madam de Rosemonde'a

Benim gönlü yüce ve bağışlayıcı anneciğim! Size nasıl teşekkür edeceğimi bilemiyorum, mektubunuza ihtiyacım vardı. Okudum, bir daha okudum, bir türlü elimden bırakamıyordum. Yanınızdan ayrılalı beri acılarımın diner gibi olduğu birkaç saat geçirdimse, bunu mektubunuza borçluyum. Ne kadar soylu bir insansınız, demek bilgelik, erdem güçsüzlerin halinden anlarmış! Demek siz benim çektiklerime üzülüyorsunuz! Bilseniz ne büyük acılar içindeyim! Ben aşkın verdiği kederi hissettiğimi sanıyordum ama insanın sevdiğinden ayrılması ve bir daha görmemek üzere ayrılması öyle acı veriyor ki bunu yaşamayan anlayamaz! Beni bugün bunaltan acı yarın, öbür gün gene gelecek, hayatım boyunca tazelenecek! Tanrım! Ne kadar gencim ben! Bu durumda yıllarca acı çekeceğim.

İnsanın kendi mutsuzluğunu kendisinin hazırlaması, yüreğini elleriyle parçalaması, bu dayanılmaz acıları çekerken bir yandan da, "İstersem tek bir sözcükle dindirebilirim bunları" demesi... ve bu sözcüğün bir suç olması! Ah, dostum!

Ondan ayrılmanın acısına katlanmaya karar verdiğimde, onu görmezsem cesaretim de gücüm de artar diye düşünüyordum, ne kadar yanıltılmışım! Özlem bütün gücümü yedi bitirdi. Onun yanındayken, doğrusu daha çok didişiyordum ama direnirken bile her şeyden yoksun degıldim. Hiç değilse bazen görüyordum, bazen ona bakmaya cesaret edemesem de en azından onun bana baktığını hissediyordum. Evet dostum benim, o gözleri hissediyordum. O gözler ruhumu ısıtıyordu sanki, benim gözlerime dokunmadan yüreğime işliyordu. Şimdi bu acılı yalnızlık içinde, sevdiğim her şeyden uzakta, talihsizliğimle başbaşa, kederli yaşamımın her anını gözyaşları içinde geçiriyorum; bu yaşların zehrini azaltabilecek bir şey yok, fedakârlıklarımınla avunamıyorum. Bugüne kadar yaptığım fedakârlıklar bundan sonra yapacaklarımı daha acılı kılmaktan başka bir şeye yaramadı.

Daha dün bir kez daha anladım bunu. Bana gelen mektuplardan biri de ondandı. İki adım uzaktan seçtim ve tanıdım o mektubu. Ne yaptığımı bilmeden ayağa kalkmışım. Tir tir titriyordum, heyecanımı gizleyemedim ama bu da zevkli bir şey nihayet. Az sonra yalnız kaldım, o aldaticı güzellik uzun sürmedi, geçti ve bana bir fedakârlık daha düştü. Mektubu okumak için can atıyordum ama nasıl okuyabilirdim? Peşimi bırakmayan kader her şeyi öyle düzenliyor ki, önüme çıkan avantajlar bile yeni yoksunluklara yol açıyor benim için. O yoksunluklar da çok acı çünkü biliyorum ki Mösyö de Valmont da çekiyor bu yoksunlukları.

Bir an bile unutamadığım o adı nihayet yazabildim işte. Bana getirdiğiniz eleştiriler gerçekten korkuttu beni. İnanmanızı rica ederim: İçimi size olduğu gibi dökmek istedim, sahte bir utanca kapılıp hiçbir şeyi gizlemek istemedim. Ayrıca onun adını gizlemekten niçin çekineyim? Evet, duygularımdan utanıyorum ama o duyguları uyandırmış olandan utanmıyorum.

Dünyada ondan daha çok sevmeye değer biri olabilir mi? Ama neden bilmem, kalemimin ucuna kendiliğinden gelmiyor o ad, bu kez de yazabilmek için oldukça düşündüm bu adı. Gene ona dönüyorum.

Benim oradan ayrılışıma pek üzülmüş gibiymiş sizce. Ne yaptı? Ne dedi? Paris'e dönmekten söz

etti mi? Sizden rica ediyorum böyle bir niyeti varsa vazgeçirmek için elinizden ne geliyorsa yapın. Beni iyice anladıysa eğer gücenmemesi gerekir bana. Ancak kararımdan dönmeyeceğimi de anlamalıdır. En büyük sıkıntım onun ne düşündüğünü bilmemek. Mektubu hâlâ önümde... ama siz de kabul edersiniz ki doğru olmaz o mektubu açmam.

Ben ancak sizin yardımlarınızla ondan bütünüyle ayrılmamış olabilirim sevgili dostum. Sizin iyiliğinizi istismar edemem. Mektuplarınızın uzun olmayacağını gayet iyi anlıyorum. Ama iki sözcüğü de esirgemezsiniz kızınızdaki herhalde: Biri cesaretini artıracak, biri de teselli verecek iki sözcük. Allahaismarladık saygıdeğer dostum benim.

*Paris, 5 Ekim 17***

YÜZ DOKUZUNCU MEKTUP

Cécile Volanges'dan Markiz de Merteuil'e

Gönderdiğiniz mektubu Madam, ancak bugün verebildim Mösyö de Valmont'a. Dört gün bende kaldı mektup, birinin eline geçer diye çok korktum ama kimsenin bulamayacağı bir yere saklamıştım, dertlerim depreşince odama kapanıp okuyordum. Anlıyorum ki benim büyük bir mutsuzluk saydığım şey hiç de öyle değilmiş; bunu düşünüyorum da o kadar üzülüyorum artık. Her şeye rağmen bazen üzüldüğüm oluyor, Danceny aklıma gelince üzülüyorum. Ama şimdilerde saatlerce düşünmediğim oluyor Danceny'yi! Mösyö de Valmont pek sevimli de ondan!

İki gündür aram iyi onunla. Çok kolay oldu; ben daha ağzımı bile açmadan, "Bana söyleyecekleriniz varsa, akşam odanıza gelirim" dedi. Bana da doğrusu "Memnun olurum" demekten başka diyecek bir şey kalmadı. Odama girer girmez de, ben ona bir şey yapmamışım gibi hiçbir dargınlık göstermedi. Daha sonra biraz azarladı ama bunu öyle tatlı, öyle güzel yaptı ki... sizin gibi tıpkı ve ben anladım ki sizin gibi o da seviyor beni.

Çok tuhaf şeyler anlattı! Hiç aklımdan geçmeyen şeyler. Özellikle de annem için neler neler söyledi! Yazın bana lütfen, doğru mu anlattıkları? Gülmekten alamadım kendimi tabii. Hele bir ara öyle bir kahkaha attım ki ikimiz de çok korktuk. Annem duyabilirdi çünkü. Merak edip gelseydi, ne olurdu halim? Asıl o zaman manastıra yollardı beni! Dikkatli olmak gerekiyor. Mösyö de Valmont kendi söyledi, bana laf gelmesini kesinlikle istemiyor, bundan sonrası için karar verdik: O yalnızca gelip kapımı açacak benim, girmeyecek, ben onun odasına gideceğim. Orada korkulacak bir şey yok. Dün gittim, şimdi size bu mektubu yazarken de onu bekliyorum. Umarım artık azarlamayacaksınız beni Madam.

Ama mektubunuzda beni çok şaşırtan bir şey var: Evlenmemden önce Danceny ve Mösyö de Valmont'la ilgili olarak söyledikleriniz... sanırım siz bana bir gün operada, evlendikten sonra artık kocamdan başka kimseyi sevemeyeceğimi, Dan-ceny'yi aklımdan bile geçirmemin doğru olmayacağını söylemişsiniz. Kimbilir belki de ben yanlış anladım, umalım ki yanlış kalmıştır aklımda çünkü öyle olmazsa ben de evlenmekten o kadar korkmam. Ayrıca evlenmeyi de istiyorum artık. Madem ki daha özgür olacaktım, niçin istemeyeyim? Düğünden sonra artık mutlaka Danceny'yi düşünmenin bir yolunu bulurum. Ondaki başkasıyla mutlu olamayacağımı iyice anlıyorum. Acı çekiyorum, ancak onu düşünmemeyi başarırısam biraz rahatlıyorum. Düşünmemek de çok zor. Düşününce de üzölmeye başlıyorum.

Beni biraz teselli eden bir şey varsa o da sizin, “Danceny bu nedenle sizi belki daha çok sever” demeniz. Emin misiniz bundan peki? Ben de ne biçim sorular soruyorum? Tabii ki eminsinizdir, beni aldatacak haliniz yok! Tuhaf doğrusu, ben Danceny’yi seveyim ve sonra da Mösyö de Valmont’la... ama, kimbilir, belki de sizin dediğiniz gibi bir mutluluktur bu! Görürüz elbet bir gün.

Benim yazma biçimimle ilgili olarak söylediklerinizi de pek anlayamadım. Danceny’nin benim mektuplarımdan memnun olduğuna inanıyorum ben. Mösyö de Valmont konusunda bir şey anlamaması lazım, anlıyorum bunu, endişeniz olmasın bu konuda.

Annem düğünden falan söz etmiş değil henüz ama bu konuda da endişe etmeyin siz. O konuyu bir açsın, madem ki beni aldatmak istiyormuş, ben de bir yalan uyduracağıma söz veriyorum.

Allahısmarladık sevgili dostum, çok teşekkür ediyorum size, iyiliklerinizi asla unutmam. Artık noktalıyorum çünkü saat bir oldu, neredeyse gelir Mösyö de Valmont.

...Şatosu, 10 Ekim 17**

YÜZ ONUNCU MEKTUP

Vikont de Valmont’dan Markiz de Merteuil’e

Ulu tanrım! Acı için bir ruhum vardı, mutluluk için de bir ruh ver bana^[35]. Sanıyorum o duygusal Saint-Preux’nün sözleri bunlar. Ben ondan şanslıymışım ki her ikisi de varmış kaderimde. Evet, dostum, ben şimdi hem mutlu hem mutsuzum, değil mi ki her şeyimi söylüyorum size, acılarımı da zevklerimi de anlatmalıyım. Nankör dindar sevgili gene o acımasızlığını sürdürüyor. Şimdiye kadar dört mektubumu reddetti. Dört demek doğru değil belki. İlk mektubum açılmadan geri gelince, hepsinin böyle geri döneceğini anladım, boşuna zaman kaybetmemek için yakınmalarımı beylik sözlerle aktarıp mektuba tarih koymamaya karar verdim, sizin anlayacağınız gidip gelen hep o aynı ikinci mektup. Yalnızca zarfı değiştiriyorum. Benim sevdiğim de bütün sevgililer gibi sonunda, en azından yorgunluktan biraz yumuşarsa mektubu alıkor, ben de o zaman durumu öğrenmeye çalışırım. Gördüğünüz gibi bu yeni mektuplaşma yöntemiyle benim her şeyden haberim olamaz.

O uçarı kadın sırdaşını da değiştirmiş meğer! Araştırdım, soruşturdum, buradan gideli beri Madam de Volanges’a tek bir mektup göndermedi ama o ihtiyar Rosemonde’a iki tane göndermiş. O da hiçbir şey söylemediğine göre, bir zamanlar dilinden düşürmediği o *sevgili* güzel’inden söz etmediğine göre şimdi sırdaşı o olmuş. Bana sorarsanız bu değişikliğin nedeni bir yandan benden söz etme gereksinimi, öte yandan da bugüne kadar söylediklerini kabul etmediğinden Madam de Volanges’dan utanmasında aranmalıdır. Korkarım ben zararlı çıkacağım bu işten. Çünkü kadınlar yaşlandıkça daha hırçın, daha sert oluyor. Madam de Volanges hakkımda oldukça kötü şeyler söyledi ama benim yaşlı halam aşkı yerecektir. Bizim duygusal namuslu geçinen hanım da âşıktan değil aşktan korkuyor.

Meselenin iç yüzünü öğrenebilmem için, takdir edeceğiniz gibi o gizli mektupları ele geçirmem gerekiyor. Bizim oğlanı görevlendirdim bu iş için, bundan sonra Madam de Rosemonde’a yazılacak mektupların peşini bırakmaz. Ondan haber alıncaya kadar yapacağım her iş ucundan tutulmuş olacak. Bir haftadan beri bilinen bütün çareleri, romanlarda ve benim kendi yaşantımda bulunabilecek bütün çareleri tek tek düşünüp gözden geçiriyorum da bu maceradan çıkan duruma da, peşinde olduğum kadının karakterine de uyabilecek tek bir yol bulamıyorum. Onun evine girmek sorun değil benim için,

gece bile girebilirim. Onu uyutup yeni bir Clarisse yaratmak işten bile değildir. Ama iki aydır bu kadar çaba harcayıp, bu kadar sıkıntı çektikten sonra benim karakterime uymayan çarelere başvurur muyum hiç? Köle gibi başkalarının izinden gidip şan ve şöhret getirmeyen bir zafer kazanmak yakışır mı bana? Hayır hem *ahlâksızlığın zevklerini tadıp, hem de erdem in onuruna sahip*^[36] olmasına izin vermeyeceğim. Onu elde etmek tatmin etmez beni, boyun eğmesini istiyorum. Bunun için de gerekli olan onun evine girmek değil, kendi rızasıyla girmektir. Onu tek başına ve beni dinlemeye hazır durumda bulmam gerekir. Özellikle de tehlikeyi görmesine engel olmalıyım çünkü tehlikeyi görecektir olursa ya atlatır o tehlikeyi ya da ölür, öyle bir kadındır o... ama ben ne yapmak gerektiğini ne kadar iyi anladıkça işin zorluğunu da o kadar iyi anlıyorum; siz gene benimle alay etseniz de itiraf edeyim ki, bu işle uğraştıkça telaşım daha da artıyor.

Sorumluluğunu üstlendiğimiz hanım beni eğlendirmese, sanıyorum çok daha fazla sıkılır, çok daha fazla şaşkın biri olurum. Ben burada hayatımı ağlayıp sızlamakla geçirmiyorsam onun sayesinde bu.

İnanır mısınız bilmem, o kadar korkmuş, o kadar ürkmüş ki kızcağız, sizin mektubunuz bile tam üç gün etkisini gösteremedi. İnsan doğuştan ne kadar yetenekli ve becerikli olursa olsun, bir tek yanlış düşünceye kapıldı mı her şey berbat oluyor.

Nihayet, ancak cumartesi günü sokuldu ve konuşmaya başladı benimle. O kadar alçak sesle konuşuyor, utancından o kadar acayip hallere giriyordu ki ne dediğini anlayamadım ama kıpkırmızı kesilmesinden derdini anladım. Ve ben o zamana kadar da çok ağırdan satmıştım kendimi. Hatasını anlayıp pişman olduğunu görünce yumuşadım ve onu teselli etmek amacıyla akşam odasına gideceğime söz verdim. Bu iyiliğimi ve yardımımı minnet ve şükran duygularıyla karşıladı.

Her ikimizin de tasarıları hep aklımda olduğundan, fırsatını bulmuşken şu kızın durumunu iyice bir anlayayım ve eğitimini de ona göre düzenleyeyim dedim. Ama bulduğumuz yeri değiştirmedığımız takdirde o işi rahat bir biçimde göremeyeceğimi anladım. Hanım kızınızın odasıyla annesinin odası arasında küçük bir oda var. Kendini yeteri kadar güvenli hissedemez bu durumda! Bu nedenle şöyle *zararsız* bir gürültü çıkarayım da korksun ve bundan böyle sığınabileceği daha güvenli bir yer arasın kendine dedim; o zahmetten de kurtardı beni.

Çok güleç bir kız, hep gülmek istiyor. Ben de onu güldürmek için anraklarda başımdan geçen ve aklıma gelen bütün kepezelikleri anlatmaya başladım. Daha ilginç olsun ve dikkatini daha fazla çeksin diye de bunların hepsini annesine mal ettim. O kadını ahlâksızlıklar ve gülünçlüklerle boyamak büyük bir zevk veriyor bana.

Annesini seçmiş olmam nedensiz değil tabii ki. Böylelikle o utangaç öğrenciye hem cesaret vermiş oluyorum, öte yandan da içinde annesine karşı derin bir küçümseme duygusu uyandırıyorum. Uzun zamandır gözlemledim: Bir kızı ayartmak için mutlaka böyle bir çareye başvurmak gerekmiyor ama bir kızı ahlâksızlaştırmak isterseniz kesinlikle bu yola başvuracaksınız. Genellikle de iyi sonuçlar alınıyor bu yöntemle. Çünkü bir kız annesine saygı duymazsa kendine de duymuyor, insan ruhunun bu özelliğinin bilinmesinde büyük yarar var bence ve ben yalnızca bir kuralı dile getirmekle kalmayıp, bir de örnek verebildiğim için çok mutluyum.

Vesayetiniz altındaki kız ahlâkı falan düşünmüyor, her fırsatta kıkır kıkır gülüyordu. Hatta bir keresinde öyle bir kahkaha patlattı ki *çok büyük gürültü* çıkardığına inandırmakta zorluk çekmedim. Ben de korkmuş gibi yaptım, ürktü. Aklında iyice kalması için zevkin yenilenmesine de izin

vermedim, her zamankinden tam üç saat önce odasında yalnız bıraktım. Ayrılırken de artık benim odamda buluşmaya karar verdik.

Odama iki kez geldi şimdiye kadar ama öğrenci bu kısa sürede neredeyse öğretmeni kadar bilgili gözüktü. Doğrusu her şeyi, hatır sayıp hayır dememeye kadar her şeyi de öğrettim. Yalnızca önlem almayı öğretmedim, o kadar.

Bütün gece meşgul olduğum için gündüzleri genellikle uykuyla geçirmek gibi bir avantajım oluyor. Şu anda şatoda bulunan insanlardan zaten pek hoşlaşmadığım için salona ancak bir saatliğine uğruyorum. Ayrıca bugünden başlayarak yemeklerimi de odamda yemeye karar verdim. Kısa gezintiler dışında odamdan çıkmamaya kararlıyım. Bu tuhaflikları hep sağlığıma yüklüyorum. Bütün bedenimde bir rahatsızlık hissettiğimi ve üstelik de zaman zaman ateşimin yükseldiğini söyledim. Bu konuda inandırıcı olabilmek için yavaş yavaş ve kısık sesle konuşuyorum. Yüzümün değişmesine gelince, bu konuda hanım kızınıza güvenebilirsiniz. *Aşk o işi halleder*^[37].

Boş vakitlerimi de bizim nankör sevgiliye karşı yitirdiğim üstünlükleri tekrar ele geçirmenin yolunu bulmak ayrıca bizim öğrenci kız için bir ahlâksızlık din kitabı hazırlamakla geçiriyorum. Bu kitapta bütün teknik terimleri aynen kullanmaktan büyük bir zevk duyuyorum. Gercourt'la bir evlensin, ilk gece o kitap sayesinde neler konuşacaklarını düşünüyorum da şimdiden pek eğleniyorum doğrusu. O dili biraz öğrendi, onu nasıl açıklıkla kullandığını bir görseniz, çok eğlenirsiniz, bu sözcüklerin başka türlü nasıl kullanılacaklarını da bilemiyorum doğrusu. Bu kız gerçekten çok çekici! Bir yandan o saf hali, bir yandan da açık saçık sözcükler kullanması çok etkileyici oluyor doğrusu. Nedenini bilemiyorum ama hep tuhaf şeyler hoşuma gitmeye başladı benim de.

Ve bu tuhaf işe biraz fazla dadandım galiba. Hem zamandan çalıyor hem de sağlığımla bozuyor. Ama öyle sanıyorum bu yalancı hastalığımın beni salonda oturma sıkıntısından kurtarmaktan başka bir yararı daha olacak galiba. Bizim namuslu geçinen dindar hanımefendinin kaplanlara özgü erdemi hoş bir duyarlılıkla birleşiyor! Benim hastalığımı, bu çok önemli olayı mutlaka öğrenmiştir. Bu konuda ne düşündüğünü çok merak ediyorum. Bence bunu da kendinden bilecek ve böbürlenecek-tir bu vesileyle de. Onun üzerinde yapacağı etkiye göre ayarlayacağım sağlık durumumu ben de.

İşte, sevgili dostum, benim dertlerim konusunda en az benim kadar bilgili oldunuz. Yakında daha iyi haberler verebilmeyi umut ediyorum. Umut ettiğim ve beklediğim en büyük zevk gene de sizden göreceğim armağandır inanın.

... *Şatosu, 11 Ekim 17***

YÜZ ON BİRİNCİ MEKTUP

Kont de Gercourt'dan Madam de Volanges'a

Burada Madam, her şey yolunda gibi gözüküyor, biz de bugün yarın Fransa'ya dönme iznimizin gelmesini bekliyoruz. Umarım, bir an önce oraya gelmek, beni sizinle ve Matmazel de Volanges'la birleştirecek kutsal bağların bir an önce kurulduğunu görmekten başka bir şey düşünmediğimden kuşku duymuyorsunuzdur. Ancak kendisine minnettar olduğum kuzenim Dük de ***'den bir mektup aldım, Napoli'ye dönmesi isteniyormuş. Roma'ya uğramayı düşünüyormuş ve İtalya'nın, yolu üzerinde şimdiye kadar görmediği yerlerini gezecekmış. Bir buçuk-iki ay kadar sürecekmış bu

yolculuk ve benim de yanında olmamı istiyor. Bu fırsatı değerlendirmek benim de hoşuma gidecek doğrusu. Çünkü evlendikten sonra görevimin gerektirdiği işlerden başka bir nedenle ülkemden uzaklaşmam zor olacaktır mutlaka. Düğün için kışı beklememiz de daha doğru olacak belki, çünkü ancak o mevsimde bütün akrabalar Paris'te toplanmış olabilecekler ve sizin ailenizle birleşme umudunu borçlu olduğum Mösyö Marki de *** da kışın dönecek Paris'e. Ama gene de siz nasıl emrederseniz ona göre davranmaya hazırım. Siz ilk düşündüğünüz gibi olsun diyorsanız ben şimdiki niyetlerimden vazgeçerim. Ama bu konuyla ilgili emirlerinizi bir an önce bildirmenizi rica ediyorum. Yanıtınızı burada bekleyecek, ona göre bir karar vereceğim.

Bir oğula yakışan bütün duygularla, naçiz köleniz olarak saygılarımı sunuyorum Madam.

Kont de GERCOURT

*Bastia, 10 Ekim 17***

YÜZ ON İKİNCİ MEKTUP

Madam de Rosemonde'dan Madam de Tourvel'e

(dikte edilmiştir)

Güzelim, tatlı sitemlerinizle dolu 11 tarihli mektubunuz^[38] daha şimdi elime geçti. Daha da artırmak istiyormuşsunuz bu sitemlerinizi. Kızım olduğunuzu hatırlamasanız azarlayacakmışsınız beni. Ama haksızlık ederdiniz böyle bir şey yapsaydınız! Yanıtımı böyle sürekli ertelemiş olmamın nedeni kendi elimle yazmak istemem, böyle bir umuda kapılmış olmamdır. Ancak gördüğünüz gibi bugün de kendim yazamıyorum, hizmetçime yazdırıyorum. Lanet olası romatizmam tuttu gene. Bu kez de sağ kolum; hiç işlemiyor bir elim. Sizin gibi genç bir kadının benim gibi yaşlı bir arkadaşı olursa sonuç budur işte, onun hastalıkları sizi de rahatsız eder.

Ağrılarım biraz dindiğinde sizinle uzun uzun, ayrıntılı görüşmeyi ben de istiyorum. Şimdilik yalnızca şunu söyleyeyim: Her iki mektubunuz da geldi. Size sonsuz bir sevgi ve dostluk hissetmeseydim bu iki mektubunuzun bu duyguları artırdığını söylerdim. Sizi ilgilendiren her şeyin beni de çok yakından ilgilendireceğinden hiç kuşkunuz olmasın.

Yeğenim de keyifsiz bugünlerde ama öyle tehlikeli, merak edilecek bir durumu yok. Önemsiz bir rahatsızlık. Aslında sağlık durumunda bir şey olduğunu sanmıyorum, sinirleri bozuk biraz. Neredeyse hiç göremiyoruz onu artık.

Onun böyle kendini çekmesi, sizin de gitmeniz küçük topluluğumuzda hiç neşe bırakmadı. Özellikle de küçük Volanges çok darılmış ve söyleyecek çok lafı var size ve bütün gün öyle bir esniyor ki, yumruklarını yutacak sanırsınız. Ayrıca birkaç gündür de öğle yemeklerinden sonra derin uykulara dalıp onurlandırıyor bizi.

Allahaısmarladık güzelim. Unutmayın ki ben her zaman sizin yakın dostunuz, annenizim ve hatta aramızda yaş farkı olmasa ablanızım derdim. Her durumda çok şefkatli duygularla bağlıyım size.

Madam DE ROSEMONDE adına ADELAIDE

*...Şatosu, 14 Ekim 17***

YÜZ ON ÜÇÜMCÜ MEKTUP

Markiz de Merteuil'den Vikont de Valmont'a

Sizi uyarman gerektiğine inanıyorum Vikont. Paris'te uğraşıyorlar artık sizinle, burada bulunmamanız dikkat çekti. Nedenini de biliyorlar. Dün akşam kalabalık bir ziyafettydim. Orada biri sizin bir köyde olduğunuzu, orada şairlere özgü ve talihsiz bir sevdaya kapıldığınızı, oralardan ayrılamadığınızı söyledi. Sizin başarılarınızı kıskanan bütün erkeklerin, sizi elde edemeyen bütün kadınların yüzünde bir sevinç belirtisi gördüm. Bana sorarsanız, bu tehlikeli dedikodular derinleşmeden hemen gelip kendinizi gösterin ve kurtulun onlardan.

Düşünsenize, size direnilemeyeceği düşüncesi bir kez yalan çıkarsa bütün kadınlar kolayca karşı koymaya başlar. Düşmanlarınız da artık saymazlar sizi, onların hangisi kendini erdemden daha güçlü sanmaz ki? Düşünsenize bir, şimdiye kadar bunca kadının adını çıkardınız; elde edemediklerin herkesin gözünde kendilerini temize çıkarmaya, ötekiler de herkesi aldatmaya çalışacaklar. İşin özeti şu: Bugüne kadar size nasıl değerinizden büyük paha biçildiyse, bundan sonra da değerinizden aşağı paha biçilir.

Gelin artık Vikont, gelin ve bunca yıllık şöhretinizi çocukça bir hevese kurban etmeyin. Küçük Volanges için yapmak istediklerimizi yaptınız. Madam de Tourvel'e gelince, ondan böyle on fersah uzaktayken mi emelinize kavuşacaksınız? Sizi artık düşünmüyordur bile belki o. Belki de yalnızca övünmek için, sizin küçük düşmenizden sevinmek için aklına getiriyordur sizi. Burada hiç değilse, elinize bir fırsat geçer de gösterişli bir biçimde ortaya çıkıverirsiniz gene. Doğrusu ihtiyacınız da var buna ama siz buraya geldikten sonra da o macera devam edecek dersiniz, dönüşünüzün durumu düzeltereğine ihtimal vermem, hatta belki daha da berbat olur her şey.

Öyledir tabii ki. Bana kaç kez söylediniz, Madam de Tour-vel *tapıyormuş* size. Kanıtlanmış değil bu ama doğruysa, şimdi o kadının tek tesellisi, tek zevki sizden söz etmektir. Sizin yaptıklarınızı, düşündüklerinizi öğrenmektir, sizinle ilgili bütün ayrıntıları bilmek ister. Çekilen yoksunluklar hayatın çok önemsiz gözükken şeylerini birdenbire çok değerli kılar. Varlıklıkların sofralarından düşen kırıntılar gibidir onlar. Varlıklıklar farkında değildirler bu kırıntıların, yoksullar atlar üstüne ve karınlarını doyururlar. O zavallı Madam bu kırıntıları topluyor şimdi işte. Eğer bu kırıntılar fazla gelirse, iştahını gerçek yemeğe saklamak için telaş etmez.

Dahası: Siz kendisine seçtiği sırdaşı biliyorsunuz artık. Şimdi ondan aldığı her mektupta en azından küçük bir söylev, *usluluğunu pekiştiren, erdemini güçlendiren* ^[39] sözler yok mudur dersiniz? Niçin birinin kendini koruması, ötekinin de size bir zarar vermesi için olanaklar sağlıyorsunuz?

O hanımefendinin sırdaş değiştirmesi konusunda sizinle aynı fikirde olduğumu sanmayın. Bu işte bir kayıp olduğuna inanmıyorum ben. Her şeyden önce Madam de Volanges kin besliyor size ve unutmamak gerekir ki kinin sezgileri dostluktan daha güçlüdür ve daha becerikli bir duygudur kin. Sizin yaşlı halanız ne kadar namuslu olursa olsun, gene sizi eleştirmeye dili varmaz, erdemli insanların da zaafı vardır. Ayrıca sizin bütün korkularınız bütünüyle yanlış düşüncelerden kaynaklanıyor.

Kadınlar yaşlandıkça daha hırçın, daha sert oluyorlar diyorsunuz, kesinlikle yanlış. Evet kırk-elli yaş arasında kadınlar yüzlerinin solduğunu görüp üzülür. Çok önem verdikleri iddia ve zevklerinden

vazgeçmek zorunda olduklarını hissetmelerinin getirdiği öfke hemen hemen bütün kadınları saldırgan yapar, bir namus numarası tuttururlar. O büyük fedakârlığa katlanabilmeleri için uzun zaman gerekir ama bu süre dolunca da hepsi iki sınıfa ayrılır.

Büyük çoğunluğu yani eskiden de yüz güzelliği ve gençliklerinden başka bir sermayeleri olmayanlar aptalca bir uyuşukluk içine düşer; ancak kumar için, bir de bazı ibadet etkinlikleri için uyanırlar. Bunlar sürekli baş ağrıtır, dırıltıları bitmek bilmez, zaman zaman insanın başına iş açtıkları da olur ama her şeye rağmen bunların pek azı kötü kalplidir... bu kadınların sert olup olmadıkları konusunda da bir şey söylemek mümkün değil çünkü kendilerine ait bir düşünceleri, bir yaşamları yoktur! Duyduklarını anlamadan, ilgisizce yinelerler. Hiç olmaktan kurtulamaz onlar.

Öteki sınıf kalabalık değildir ama gerçekten değerlidir bu sınıftaki kadınlar. Bu sınıfın kadınlarının daha önce de bir iradeleri, bir kişilikleri olmuştur ve düşüncelerini de sürekli geliştirmişlerdir. Dolayısıyla doğanın kendilerini yoksun bıraktığı şeyleri kendi kendilerine yaratmayı bilir, kaderlerine razı olur ve vaktiyle yüz güzelliği için yararlandıkları mücevherler yerine zekâlarını süslemeye başlarlar. Bu kadınların fikirleri sağlam olur genellikle; güzel, neşeli, hoş konuşurlar. Bir çekicilikleri kalmadığından insanları kendilerine bağlayan bir iyilik huyu edinirler; yaşlandıkça çekici bir cana yakınlık da kazanırlar. Böylelikle kendilerini gençlere sevdirecek bir dereceye kadar gençlerle karışmış olurlar. Ama o zaman sizin dediğiniz gibi hırçın, *sert olmak* şöyle dursun, hoşgörülerini, insanın güçsüzlüğü üzerine edindikleri düşünceler, gençlik anıları, kendilerini yaşama bağlayan biricik bağ olan o anılar, belki de aşırı bir uysallığa götürür onları.

Nihayet şunu da söyleyebilirim size: Biliyorsunuz, ben sürekli yaşlı kadınlarla ahablık istemişimdir ve bu tercihimin yararını da görmüşümdür. Bunların içlerinde öyleleri oldu ki, çıkar duygusundan çok ilgi duyduğum için sürdürdüm ahablığımı kendileriyle. Neyse bırakalım bu konuyu, çünkü siz artık anında tutuşuveriyorsunuz. Korkarım sonra yaşlı halanıza tutuluverirsiniz... zaten kaç zamandır aynı mezarda yaşıyorsunuz onunla, büsbütün gömülmeysesiniz! Ben gene asıl konuya döneyim.

Öğrenci kızı çok sevdiğinizi söylüyorsunuz ama ben yeni tasarılarınıza herhangi bir biçimde onu da dahil edeceğinize inanmıyorum. O elinizin altındaydı, aldınız. İyi de ettiniz! Ama gönlünüzü kaptırmadınız ya ona! Aslında bütünüyle sizin olduğu da söylenemez! Yalnızca bedeni size ait, hepsi bu! Kalbini karıştırmıyorum işe ve biliyorum ki kalbinde yerinizin olmaması da hiç umurunuzda değildir sizin. Ancak kafasında da bir yerinizin olmadığına farkında mısınız bilmem? Ben son yazdığı mektupta^[40] anladım bunu. O mektubu gönderiyorum size, siz de bir değerlendirin. Ne zaman sizden söz etse *Mösyö de Valmont* diyor, bütün düşünceleri, hatta sizin kafasına soktuğunuz düşünceler bile dönüp dolaşıp hep *Danceny*'ye çıkıyor. Ona katiyen *Mösyö* demiyor, yalnızca *Danceny* diye söz ediyor kendisinden. Dolayısıyla da herkesten farklı görüyor onu. Sizinle birlikte olurken bile onunla yakınlaşıyor. Böyle bir fethin sizin için bir *çekiciliği* varsa, verdiği zevkle sizi *bağlayabiliyorsa* o zaman siz çok mütevazı, çok kolay bir insansınız demektir! O kızı elden çıkarmak istemiyorsanız, anlıyorum bunu! Ama ben öyle sanıyorum ki, insan böyle bir nedenle on beş dakikalık bir rahatsızlığa bile katlanamaz. Ayrıca onun üstünde bir hâkimiyet^[41] kurmanız gerekiyor. Bir gün *Danceny*'ye yaklaşacak olsa bile, onu biraz unutturmak gerekiyor.

Sizi bırakıp kendimden söz etmeye başlamadan önce şunu bilmenizi isterim ki, sizin başvurmak istediğiniz bu hastalık numarası çok bayatlamıştır. Doğrusunu söylemek gerekirse Vikont, siz icat nedir bilmiyorsunuz! Şimdi anlatacağım gibi benim de bir yaptığımı bir daha yaptığım olmuyor değil;

ancak ben işin ayrıntı derecesindeki bazı yerlerini değiştirerek kendimi kurtarıyorum. Ayrıca ben girdiğim işi başarıyorum ve benim yüzümü ağartan da bu zaten. Gene bir deneme yapacağım, yani bir maceraya atılacağım. Aslında zor bir şey değil, öyle aman aman bir şey de değil, eğlence olsun işte. Çok sıkılıyorum.

Neden bilmem, şu Prevan olayından beri, Bellerocche'a katlanamıyorum artık. İlgiyi, sevgiyi, hayranlığı öyle bir artırdı ki onu tutamıyorum artık. Öfkesi hoşuma gitmişti önceleri ama yatıştırılması da gerekiyordu çünkü işi oluruna bıraksaydım bana laf gelecekti. Bir türlü laf anlatamadım. Baktım olmuyor, biraz daha sevgi göstereyim, o zaman belki yola gelir, diye düşündüm; yola gelmesine geldi ama bu sefer de benim tavrımı ciddiye aldı. O günden beri halinden çok hoşnut ve hayranlık duyguları içinde, büyülenmiş gibi sanki. Ama ben bunalıyorum. Bana çok güveniyor, ebediyen ona aitmişim gibi bakıyor ve çok aşağılayıcı buluyorum bu tavrını. Onurumun zedelendiğini hissediyorum. Ne sanıyor beni! Öyle bir insan beni kendine nasıl bağlayabilir ki? Üstüne üstlük geçen gün de ondan başkasını sevemeyeceğimi söyledi. Çok sinirlendim! Az daha olup biten her şeyi anlatıp gözünü iyice açacaktım. Kendisini ayrıcalıklı biri sanan bu adam çok komik doğrusu! Evet yakışıklı, güzel bir yüzü var ama nihayet bir aşk işçisi olabilir, o kadar. Vakit geldi artık, ayrılmamız gerekiyor.

On beş gündür de uğraşıyorum, her yolu denedim. Soğuk davrandım. Sinirli göründüm. Çılgınlık ettim! Kavga çıkardım! Ama yapışkan herif, bırakmıyor. Anlaşılan daha sert davranmak gerekecek, bunun için köye götüreceğim onu. Öbür gün gidiyoruz. Birkaç kişi daha olacak yanımızda ama bu işlerle ilgileri olmayan, biraz da dar kafalı insanlar bunlar. Yani orada başbaşaymışız gibi özgür olacağız. Orada onu bir güzel seveceğim, bir güzel okşayacağım, ben yalnızca onunmuşum, o da yalnızca benimmiş gibi yaşayacağız ve şimdi çok istediği bu yolculuğun bir an önce bitmesini benden çok isteyecek. Ben şimdi bıktım ondan, dönüşte onu benden daha bıkkın bulmazsanız sizden daha fazla hiçbir şey bilmediğime hükmedebilirsiniz.

Köye gitmek istememin bir nedeni daha var. O benim önemli davayla gerektiği biçimde ilgilenmek istiyorum. Kış başında bakacaklarmış. Çok sevindirdi beni bu haber. Çünkü insanın maddi durumunun böyle belirsiz kalması tatsız bir şey. İşin sonunun nereye varacağını merak ettiğimi sanmayın. Bir kere haklıyım ben, avukatlarım öyle diyor, ayrıca haklı olmasam da ne çıkar? Karşımda kim var? Küçük yaşta birkaç çocuk ve bunların işine bakan yaşlı bir adam. Bunlara karşı bir dava kazanamayacak kadar beceriksiz miyim ben? Ama bu kadar büyük bir işte, hiçbir şey rastlantıya bırakılmayacağından iki avukat alacağım yanıma. Siz bu yolculuğun hiç de eğlenceli olmayacağını düşünüyorsunuzdur mutlaka. Olmasın, bu yolculuk bana davamı kazandırıp, Bellerocche'a kaybettirirse vaktim boşa gitmiş sayılmaz.

Şimdi tahmin edin bakalım Vikont, halef kim olacak? Çok kolay! Ama siz neyi tahmin edebildiniz ki şimdiye kadar? Ben söyleyeyim, halef Danceny. Şaşırdınız değil mi? Şaşırsınız tabii. Nihayet ben çocuklarla uğraşacak bir dadı olamazdım herhalde! Ama Danceny'nin ayrı bir yere konması gerekiyor. O yaşamın güzelliklerini, hoşluğunu almış, uçarılık yok onda. Ağırbaşlılığıyla her türlü kuşkuyu uzaklaştırır, kendisiyle başbaşa kaldınız mı doyum olmaz ona. Bu sözlerime bakıp, onunla işim olmuş bitmiş gibi bir düşünce yer etmesin kafanızda. Şimdilik bana dertlerini, sırlarını açıyor, hepsi bu. Ama öyle sanıyorum ki o dostluk kisvesi altında bir zaafi da var bana ve bu da hoşuma gidiyor benim açıkçası! Böyle bir zekâ, böyle bir zarafet o küçük Volanges dediğimiz aptal kıza feda edilir, köreltilirse yazık olmaz mı? Onu sevdiğini sanmakla sanırım yanılıyor. Bu sevgiye kesinlikle değmez o kız! Kıskanıyorum da böyle konuşuyorum sanmayın ama bir cinayet olur bu ve ben

Danceney'i kurtarmak istiyorum. Rica ederim Vikont ne yapıp yapın Cécile'ine (bir türlü bırakmadı bu kötü huyu, böyle hitap ediyor hep) yaklaştırmayın onu. İlk gönül yarası, bilirim, sanıldığından da etkilidir. Biliyorum, Danceney, ben yokken bir daha görürse o kızı, işin sonunun hayırlı olacağını hiç sanmam. Ben döndükten sonra üstlenirim işi ve başarılı olacağımdan da hiç kuşkum yok.

O delikanlıyı da yanıma alıp götürmek istemiştim ama gene her zamanki o ihtiyatlılığım tuttu ve vazgeçtim. Bellerocche'la aramda bir şey olduğunu fark eder diye korktum, olan bitenin birazcık bile farkına varırsa çok üzülürüm doğrusu. Ona kendimi sunduğumda beni hiç değilse hayalinde tertemiz, lekesiz bir kadın sanması gerekir. Gerçekten ona yaraşmak için de öyle olmak gerekmez mi?

*Paris, 15 Ekim 17***

YÜZ ON DÖRDÜNCÜ MEKTUP

Madam de Tourvel'den Madam de Rosemonde'a

Sevgili dostum, merakımı yenemediğim için yazıyorum bu mektubu size, cevap verebilecek misiniz bilmem. Ama ben sormaktan alamıyorum kendimi. Mösyö de Valmont'un sağlık durumunda endişe edilecek bir şey olmadığını söylüyorsunuz ama ben sizin kadar rahat olamadım. Öyle kederli, mahzun olmanın, dünyadan bezmiş olmanın sonunda ağır bir hastalığa yol açması görülmemiş bir şey değildir. Ruhun acıları gibi bedensel acılar da yalnızlık özlemi verir insana, insanların acılarını, sızılarını anlamayıp acımayıp da onlara huysuzluk ediyorlar diye sitem ettiğimiz çok olur.

Bence mutlaka birini bulup danışmak gerekir. Siz hasta olduğunuz halde, nasıl oluyor da hekim bulundurmuyorsunuz yanınızda? Bu sabah bizim hekimi gördüm ve açık söyleyeyim, fark ettirmemeye çalışarak şöyle bir ağzını aradım. Yaradılış olarak canlı, hareketli kimselerin birdenbire uyuşukluk içine düşmelerinin hiç de ihmal edilecek bir şey olmadığını söyledi bana. Gene dediğine göre zamanında tedavi edilmeyen hastalıklar daha sonra kesinlikle iyileşmezmiş. Sizin, çok sevdiğiniz bir insanı böyle bir tehlike karşısında bırakmanız doğru olur mu peki?

Endişelerimi artıran başka bir şey daha var: Dört gündür haber alamıyorum kendisinden. Tanrım! Yoksa durumuyla ilgili olarak doğru bilgiler vermiyor musunuz bana? Mektup yazmaktan birdenbire vazgeçmesine ne anlam verilir ki? Hepsini inatla geri göndermemse bunun nedeni, daha önce vazgeçebilirdi pekâlâ. Ben böyle önsezilere falan inanmam ama birkaç gündür beni endişelendiren bir sıkıntı var içimde. Kim bilir yakında belki büyük bir felaket gelecek başıma, onun için sıkılıyor olabilirim!

İnanmayacaksınız belki ve ben de söylemeye utanıyorum ama ondan mektup alamamak çok üzüyor beni. Oysa alsam da okumayacağım gene bu mektupları ve geri çevireceğim. Ama işte, beni düşündüğünü gösteriyordu bu mektuplar! Önümde ondan gelen bir şey görüyordum! Açmıyordum bu mektupları, açmıyordum ama bakıp bakıp ağlıyordum onlara. Gözyaşları daha tatlıydı ve daha kolay akıyordu. Buraya geleli beri göğsüm sıkışıyor sanki ve ancak o gözyaşlarıyla hafifliyordum biraz. Yalvarıyorum size Madam, siz çok merhametli bir insansınızdır. Fırsat bulur bulmaz bana bir mektup yazın, o zamana kadar da bana her gün kendi sağlığınıza ve onun sağlığından haber vermeyi ihmal etmeyin.

Sizinle ilgili olarak neredeyse hiçbir şey yazmadığımı şimdi fark ediyorum ama benim duygularımı, size ne kadar bağlı olduğumu, sizin anlayışlı dostluğunuzun beni ne kadar minnettar ettiğini

biliyorsunuz. Ne kadar sıkıntılı olduğumu, ne ölümcül acılar çektiğimi, belki benim yüzünden doğacak felaketlerden korkarak dayanılmaz bir acı içinde yaşadığımı düşünüp, kusuruma bakmazsınız belki. Hey büyük Allahım! O sıkıntı veren düşünce bir an rahat bırakmıyor beni, yüreğimi paralıyor. Bir bu felaket eksikti başımda! Meğer ben bütün belalara katlanmak için doğmuşum!

Allahısmarladık sevgili dostum, beni sevin, acıyın bana. Bugün bir mektup alabilecek miyim sizden acaba?

*Paris, 16 Ekim 17***

YÜZ ON BEŞİNCİ MEKTUP

Vikont de Valmont'dan Markiz de Merteuil'e

Anlaşılır gibi değil sevgili dostum. İki insan birbirinden bir ayrıldı mı, düşünceleri de ayrılıyor. Ben yanınızdayken duygularımız aynıydı, yaklaşık üç aydır sizi görmediğim için hiçbir şeyde uzlaşmıyoruz artık. Ben mi yanılıyorum, siz mi yanılıyorsunuz? Bilirim siz hiçbir şeyden çekinmez, hemen lafi gediğine oturtursunuz ama ben daha terbiyeli ya da daha akli başında olduğumdan kesin bir karara varamıyorum. Yalnızca mektubunuza karşılık verip benimsediğim yöntemi anlatacağım o kadar.

Önce, hakkımda yapılan dedikodulardan beni haberdar ettiğiniz için teşekkür ediyorum size ama ben bunları dert etmiş değilim kendime. Onları durdurmak için gerekli olan şeyleri pek yakında elde edebileceğimi umuyorum, hatta biliyorum. Hiç endişeniz olmasın, o çevreye döneceğim ben ve her zamankinden daha şöhretli ve size her zamankinden daha layık bir halde döneceğim.

Küçük Volanges'la yaşanan macerayı siz pek önemsemiyorsunuz ama umarım onlar önemseyeceklerdir. Bir kızı âşığından bir gecede kaçırmak, sonra ondan kendi malımmış gibi istediğim biçimde ve istediğim kadar yararlanmak az şey midir? Meslekleri bu olan kadınlardan bile istemeyeceğim şeyi ondan kolayca koparmak küçümsenecek bir şey midir? Ayrıca bunlar onun o şefkatli aşkını hiç zedelemeyen gerçeğe, hıyanete bile sürüklemeyen oldu bütün bunlar. Evet, siz söylediniz bunu, kafasında kesinlikle yerim yokmuş! Demek hevesimi aldıktan sonra o neredeyse hiçbir şeyin farkına varmadan tekrar sevgilisinin kucağına atacağım kendisini. Çok sık görülen bir şey midir bu? İnanın, o öğrenci kız benden çıktıktan sonra da kafasına soktuğum düşünceler, bilgiler öyle geliştirecektir ki, hocasını gururlandıracak bir atılım yapacaktır.

Kahramanlık destanlarından hoşlananlar olursa da Madam de Tourvel'i gösteririm onlara. İşte her erdeme örnek gösterilecek bir kadın, en çapkınlarımız bile saygı gösteriyordu ona! Öyle ki hiç kimse ona saldırmayı düşünememiştir bile! Onun görevlerini de namusunu da unutup, şöhretini, iki yıllık mazbut yaşamını feda ederek, kendini bana beğendirme mutluluğu peşinde koştuğunu, beni sevme mutluluğuyla kendinden geçtiğini ve bütün fedakârlıklarına karşılık tek bir sözü, tek bir bakışı, her zaman elde edemeyeceği o nimetleri yeterli bir ödül saydığını gösteririm! Daha da ileri giderim ve bırakırım onu. Ya ben anlayamadım o kadını ya da benden sonra bir başkasını sevecek biri değildir o. Bu kadın teselli ihtiyacına da haz alışkanlığına da hatta öç alma isteğine de direnebilir. Yani o ancak benim için yaşamış olacaktır. Bu çevreden geçişi uzun sürsün, kısa sürsün; yolu ben açtım, ben kapayacağım. O zaferi elde ettikten sonra da düşmanlarıma dönüp, "İşte benim eserim, çağımızda bir eşi daha var mı?" derim.

Bugün kendime bu aşırı güvenin nereden geldiğini sorabilirsiniz. Bir haftadır sultanımın sırlarına vakfım da ondan. Kendisi anlatmadı, ben öğrendim. Madam de Rosemonde'a gönderdiği iki mektuptan öğrendiklerim yeter bana. Bundan sonrakileri okusam da sırf merakımdan okurum. Giriştiğim işi başarıyla tamamlamak için bir tek şeye ihtiyacım var bundan böyle: Ona yaklaşmak... beni ona yaklaştıracak yolları da buldum. Yakında başvuracağım bu yollara.

Meraklandınız sanıyorum, değil mi? Hayır, cezanızı çekeceksiniz. Söylemeyeyim de benim icatlarıma inanmamak neymiş görün! Aslına bakarsanız, size artık sırlarımı söylemesem de yeridir, en azından bu macerayla ilgili bir şey söylememem gerekir. Ancak elimden bir şey gelmiyor çünkü vereceğiniz ödül büyük, yoksa bu konuyu açmazdım hiç. Görüyorsunuz ki sinirliyim. Ama artık kendinize bir çekidüzen vereceğiniz umuduyla şu cezayla yetineceğim. Gene hoşgörüme dönüyorum, bir an için kendi büyük hedeflerimi unutuyorum ve sizin planlarınızla ilgili olarak sizinle birlikte düşünmek istiyorum.

Demek şimdi köydesiniz siz! Duygu kadar sıkıcı, sadakat kadar hüznü köydesiniz! Ya o zavallı Bellerroche! Ona unutturan suyu içirmekle kalmıyorsunuz, işkence de ediyorsunuz demek! Ne diyor? Aşkın verdiği bulantıya dayanıyor mu? Dilerim Tanrı'dan daha da bağlansın. Daha etkili bir ilaç bulabilir misiniz acaba diye merak ediyorum. Bu ilaca başvurmak zorunda kaldığınız için acıyorum size. Ben hayatımda bir kez, hiç istemeyerek, sırf bazı kuralları yerine getirmek için sevmiştim. Önemli bir nedeni vardı. Kontes de ***'yla birlikteydim. O koynumdayken belki yirmi kez dilimin ucuna geldi: "Madam bunu ben istemiştim ama artık vazgeçiyor, izninizle gidiyorum artık buradan" diyecektim. Elde ettiğim kadınlar içinde kötülerden gerçekten zevk duyduğum tek kadın odur.

Sizin gerekçenizi, doğrusunu söylemek gerekirse çok tuhaf buldum. Halefin kim olacağını tahmin edemeyeceğimi söylemekte haklısınız. Demek bütün bu çabalar Danceny için ha! Sevgili dostum, bırakın da o zavallı *erdemli* Cécile'ine tapsın! Böyle çocuk oyunlarına niçin bulaşıyorsunuz? Çocuk ya *müreb-biye* elinde yetişir ya da *yaşıtı kızlarla masum oyunlar oynar*. O çaylak delikanlıyla nasıl uğraşırsınız siz? O sizi almayı da terk etmeyi de bilemez. Her iş size kalır. Gerçekten hiç sevmedim bu işinizi sizin. Onu tercih etmiş olmanızı kimse duymamış olsa bile benim gözümünden ve kendi gözünüzden düşmez misiniz?

Hoşunuza gittiğini söylüyorsunuz, öyle diyorsunuz ama kesinlikle yanıyorsunuz. Yanılmanızın nedenini de bulduğumu sanıyorum. Bellerroche'tan bıkmamız bir kıtlık zamanına denk gelmiş. Paris'te kimseyi bulamayınca her zamanki hızlılığınızla önünüze ilk çıkan erkeğe saldırmışsınız. Ama düşünün ki dönüşünüzde belki bin erkek bulacaksınız ve içlerinden hangisini seçeceğinize karar veremeyebileceksiniz. "İş dönüşe kalırsa, boş kalır tembelleşirim" diyorsanız o zaman da ben varım, boş zamanlarınızda sizi eğlendirmeye hazırım.

Siz dönünceye kadar benim önemli işlerim bitmiş olacaktır nasıl olsa. Artık küçük Volanges, hatta Madam de Tourvel beni fazla uğraştırmayacaklarından ben size istediğiniz kadar vakit ayırabileceğim. Hatta o zamana kadar bizim küçük hanımı o çok mazbut âşığına bırakmış bile olabilirim. Siz onun bağlayıcı bir zevk olmadığını söylüyorsunuz ama ben sizinle aynı fikirde değilim. Ben hayatım boyunca, onun beni bütün öteki erkeklerden üstün bulmasını dilemiş, bu nedenle de aşırı yüklenmişim bu işe; böyle giderse dayanamaz, hasta düşerim. Şimdi bile bırakabilirim aslında ama insan eline bakma düşüncesi elimi kolumu bağlıyor.

Anlamıyor musunuz beni? Umudumu tazelandirmek için ikinci bir dönemin gelmesini bekliyorum.

Tasarladıklarımı tam başarıp başaramadığım da o zaman belli olacak işte. Evet sevgili dostum, bizim öğrenci kızın kocasının çocuk bırakmadan ölmeyeceğinin belirtilerini görüyorum. Gelecekte Gercourt hanedanının başı belki de bir Valmont olacak. Ama, sevgili dostum, ısrarlarınızla girdiğim bu işi kendi keyfimce tamamlayayım izin verirsiniz. Şunu bilmeniz gerekir ki, Danceny’yi sadakatsizlik yapmak zorunda bırakırsanız tatsızlaşır iş. Ayrıca onun yerine ben gelmek istiyorum. Öyle sanıyorum ki beni tercih etmeniz de hakkımdır biraz.

Size o kadar güveniyorum ki, sizin işlerinizi biraz bozmaktan bile çekinmedim. Yani o mazbut âşığın ilk ve de ilk olmaya değer âşığı için çektiği sevdayı artırmak için çaba harcadım. Sizin hanım kızı dün mektup yazarken gördüm. Önce o güzel uğraşından alıp daha hoş, daha tatlı bir işle oyaladım, sonra mektubu görmek istedim. Sıkıntı içinde yazılmış, tatsız tuzsuz bir mektup. Sevdiğini bununla avutamayacağını anlattım kendisine ve benim dikte edeceğim başka bir mektup yazmaya razı ettim onu. Onun o saçma sapan üslubunu taklit etmeye çalışarak delikanlının aşkını güvenilebilecek umutlarla beslemek istedim. Küçük hanım böyle güzel şeyler yazdığı için çok mutlu olduğunu söylüyordu. Bundan böyle ben üstleniyorum mektup işini. Danceny uğruna neler yapmam ki? Ben onun hem dostu, hem sırdaşı hem rakibi hem sevgilisi oluyorum. Bu kadarla da kalmıyor ve şimdi de sizi tehlikeli bağlarınızdan kurtarma iyiliğini ediyorum. Tehlikedir bu tabii ki çünkü bir insanın sizi elde edip sonra yitirmesi bir anlık mutluluğu ebedi ayrılık acıları pahasına satın alması anlamına gelir.

Allahâısmarladık sevgili dostum. Bir gayret gösterin de şu Bellerocche işini bitirin bir an önce. Danceny’yi boş verin ve ilk ilişkimiz zamanındaki o hazları tatmaya ve bana da tattırmaya hazırlanın.

Not: Davanıza yakında bakılacağını söylüyorsunuz. Tebrikler. Bu mutlu olay benim saltanatıma rastlarsa çok sevinirim.

...Şatosu, 19 Ekim 17**

YÜZ ON ALTINCI MEKTUP

Şövalye Danceny’den Cécile Volanges’a

Madam de Merteuil köye gitti bu sabah. Güzel Cécile’imin ve benim dostumuz olan o hanıma hep sizden söz ediyor, bu özlem günlerinde avunuyordum hiç değilse. Şimdi o zevkten, o biricik zevkimden yoksun kaldım. “Benim de dostum” dememin nedeni kendisinin bir süredir izin vermiş olması buna. Ne yalan söyleyeyim çok hoşuma gitti bu, çünkü ona dostum diye hitap etmek beni size biraz daha yaklaştırıyor sanki. Eşsiz bir kadın o! Büyülüyor insanı dostluğuyla. İnsan gurur duyuyor böyle bir dostluktan! Aşktan esirgediği her şeyi hep o tatlı duyguya katmış sanki, onunla güzelleştirmiş ve güçlendirmiş. Sizi ne kadar sevdiğini tahmin edemezsiniz! Ben sizden söz ettiğimde ne kadar mutlu olduğunu düşünemezsiniz! Ona bu kadar bağlanmamın nedeni de budur hiç kuşkusuz. Dünyada yalnızca sizler için, ikiniz için yaşamak, aşkın nazlarından dostluğun zevklerine, dostluğun zevklerinden aşkın nazlarına geçmek, aranızdaki bağların düğüm noktası gibi bir şey olmak, birinizi mutlu etme gayreti içinde olurken ötekinizi de mutlu edeceğimi bilmek... o tapılası kadını sevin, çok sevin. Benim ona hissettiğim bağlılığı siz de hissedin ki değeri daha da artsın. Dostluğun büyüsunü tattığımdan beri onu sizin de tatmanızı istiyorum. Sizinle paylaşmadığım bir zevk yarım kalıyor benim için. Cécile’im, sizi yüreğinizi en güzel, en tatlı duygularla sarmak isterdim. Kalbinizin her atışının size bir mutluluk heyecanı duyurmasını isterdim; bütün bunların gerçekleştiğini görsem bile size

borçlu olduğum mutluluğun ancak bir bölümünü ödemiş olurum.

Bütün bu güzel düşünceler niçin yalnızca hayalimde yaşıyor da gerçek dünya bana hüznü ve ebedi yoksunluklardan başka bir şey vermiyor? Gittiğiniz yerde gelip sizi görebileceğim konusunda umut vermişsiniz bana. Şimdi anlıyorum ki, boş bir umutmuş bu! Bunu sizin de istediğinizi ama gerçekleşmesi için imkân bulamadığınızı düşünüyorum ve böyle avutuyorum kendimi. Ama siz söylemiyorsunuz bana bunu ve benimle birlikte üzülmiyorsunuz! Bu şikâyetlerimi dile getirdiğim mektuplarımın ikisini de yanıtız bıraktınız. Ah Cécile'im! İnanıyorum ki bütün kalbinizle seviyorsunuz siz beni! Ama sizin kalbiniz benimki gibi ateşler içinde yanıp tutuşmuyor. Engelleri yıkmak benim elimde olsaydı, sizin çıkarlarınızı değil de kendi çıkarlarımı düşünseydim, o zaman aşkın önünde hiçbir şeyin duramayacağını kanıtlardım size.

Bu dayanılmaz özlemin ne zaman biteceğini söylemiyorsunuz bana: Burada olsanız, görürdüm sizi hiç değilse. O güzel bakışlarınız biraz olsun canlandırırды belki bitkin ruhumu. O dokunaklı bakışlarınız ruhuma ihtiyacı olan huzuru verirdi. Bağışlayın beni Cécile'im, bu endişe bir kuşkudan kaynaklanmıyor. Sizin sevginize, sadakatinize inanıyorum. Aksi takdirde çok mutsuz olurđum. Ama önümüzde sayısız engel var! Her gün de artıyor bu engellerin sayısı. Kederler içindeyim sevgilim. Madam de Merteuil'ün böyle aniden gitmesi bütün acılarımı depreştirdi.

Allahaısmarladık Cécile'im, allahaısmarladık sevgilim. Sevdiğinizin kederli olduğunu düşünün, onu mutlu edebileceğinizi düşünün.

*Paris, 17 Ekim 17***

YÜZ ON YEDİNCİ MEKTUP

Cécile Volanges'dan Şövalye Dancenye'ye

(Bu mektubu Valmont dikte etmiştir)

Siz öyle mi sandınız yoksa sevgilim? Sizin üzüleceğinizi bileceğim ve ben de üzülmeceğim! Ve bunun için bana sitemde bulunmanız gerekecek ha! Sizin sorunlarınızın benim de sorunlarım olduğundan kuşkunuz mu var? Elimde olmadan size çektirdiğim acılar bile yaradır içimde. Benim bunların dışında bir derdim daha var ve öyle sanıyorum ki siz beni takdir etmiyor, bana haksızlık ediyorsunuz. Doğru değil bu tutumunuz ama. Neye üzüldüğünüzü biliyorum: Son iki mektubunuzda buraya gelmek istediğinizi yazmıştınız, yanıt vermedim size, bunu mesele yaptınız ama o yanıtı vermek kolay mıydı sanıyorsunuz? Sizin isteğinin kötü bir şey olduğunu bilmediğimi mi sanıyorsunuz? Böyle birbirimizden uzakken hayır diyemiyorum da, ya buraya gelerseniz ne yaparım ben? Sizi bir an avutabilme uğruna hayatım boyu dövünmemi mi istiyorsunuz?

Sizden hiçbir şeyi gizlemiyorum. Düşüncelerimi söyleyeyim de artık siz kararınızı verirsiniz. Ben aslında her şeye rağmen razı olurđum sizin istediğinize ama daha önce de yazmıştım size, bize bu dertleri açan Mösyö de Gercourt pek yakın bir zamanda gelmeyecekmiş buraya. Ayrıca annem bir süreden beri daha bir sevgi gösteriyor bana. Ben de elimden geldiği kadar iyi davranmaya çalışıyorum kendisine, ondan neler koparabileceğimi kim bilebilir? Biz, sonradan pişman olacağım bir kusur işlemeden mutlu olabilsek, daha iyi olmaz mı? Doğru, yalan bilmiyorum ama çok kişiden duydum, erkekler karılarını, karıları olmadan önce çok severlerse, sonradan o kadar sevmezlermiş. Beni her şeyden çok bu korku engelliyor. Siz benim yüreğimde-kilerden kuşkulu musunuz yoksa? Her

zaman size ait değil mi benim yüreğim?

Bakın, ben daha yüzünü bile görmeden nefret ettiğim o Mösyö de Gercourt'la evlenme bahtsızlığından kurtulamazsam, söz veriyorum size, hiçbir şey dinlemem ve bir an önce sizin olmak için elimden gelen her şeyi yaparım. Sizin sevginizden başka hiçbir şey değerli değildir benim için. Benim kendimi teslim etmem kötü bir şey de olsa, siz kusurun bende olmadığını bileceksiniz ya, bu yeter bana. Yeter ki siz, beni ebediyen şimdiki gibi seveceğinize söz verin... ama lütfen izin verin de o zamana kadar tuttuğum bu yoldan ayrılmayayım. Sizin isteklerinize karşılık veremediğim için üzülüyorum hem de çok üzülüyorum ama ne yapayım ki çok önemli gerekçeleri var bunun, böyle bir şey istemeyin artık benden.

Lütfen Mösyö de Valmont da sizin adınıza benden isteklerde bulunmasın. Onun o ısrarcı tutumu beni daha da üzmemden başka bir işe yaramıyor. Sizi temin ederim gerçek bir dostunuz var! Siz de burada olsanız, ondan daha fazla bir şey yapamazdınız! Artık veda ediyorum size sevgilim. Mektubu yazmaya başladığımda vakit oldukça geçti zaten ve neredeyse bütün gecemi aldı bu mektup. Bir an önce yatayım da, yitirdiğim zamanı telafi edeyim. Kucaklıyorum sizi ama azarlamayın beni bir daha.

...Şatosu 18 Ekim 17**

YÜZ ON SEKİZİNCİ MEKTUP

Şövalye Danceny'den Markiz de Merteuil'e

Benim tapılası dostum, takvime bakarsak, siz gideli iki gün oldu ama yüreğim iki yüz yıl geçtiğini söylüyor. Siz söylediniz bunu: İnsan yüreğinin sesini dinlemeliymiş, her zaman yüreğini dinlemeliymiş. Öyleyse dönme zamanınız gelmiştir, işleriniz de çoktan bitmiştir zaten. Sizin davanızla nasıl ilgilenmem ben? Kazansanız da kaybetmeniz de, özlemin verdiği üzüntüyle bedelini ben ödeyeceğim! Nasıl kavga etmek istediğimi bilemezsiniz! İnsanın öfkelenmek için böyle bir nedeni olsun ve gene de öfkelenmeye hakkı olmasın, dayanılacak gibi değil bu!

Bir insanı, bir dostunuzu bir an sızsiz yaşayamayacak duruma getirdikten sonra bırakıp uzaklara gitmeniz acımasızlık, merhametsizlik değil midir? Bütün avukatlarınıza danışın bakalım: Bu yaptıklarınızdan temize çıkarabilirler mi sizi? Nasıl başarabilirler bunu? Ayrıca bu insanlar mantığın kabul edebileceği birtakım sözler bulabilirler ancak bu sözleri duygulara söz geçiremez kesinlikle!

Buradan ayrılırken, bu yolculuğu mantık emrediyor, dediniz ısrarla ve iyice açtınız aramı mantıkla. Artık dinlemek istemiyorum onu, sizi unutmamı istese de dinlemiyorum. Ama aslında bu söylediği son derece anlaşılır bir şey. Siz zor sanıyorsunuz ama hiç ilgisi yok. Sürekli sizi düşünmeyi bıraktım mı, tamamdır bu iş. İnanın, burada sizi hatırlatacak hiçbir şey yok.

Çok çekici, çok güzel olduğu söylenen hanımlar bile sizden o kadar uzak ki, onlar da sizi çok az hatırlatabiliyorlar. Özellikle de insanın gözü biraz görmüş geçirmiş olunca, bu kadınların önce size benzediklerini sansa da sonradan farkı iyice anlıyor. Bildikleri her şeyi göstermeye çalışmaları boş bir çaba... asla sizin gibi olamıyorlar. İşte sizi siz yapan çekicilik de bu. Yazık ki günler bu kadar uzun, insan da işsiz olunca, dalıp gidiyor, hayaller kuruyor, rüyalarının kadını canlandırıyor gözünde ve coşku gittikçe artıyor. Kendi yarattığı o kadını güzelleştirmek istiyor, zevk verebilecek her şeyi bir araya getiriyor, mükemmelliğe kadar ulaşıyor ama oraya ulaştınca da onu kendisinin yaratmadığını, yaşayan bir örnekten aldığını fark ediyor ve sürekli sizi düşünmüş olduğunu anlayarak

şasıyor.

Ben şu anda bile aşağı yukarı benzer bir yanılgı içindeyim. Size, sizi düşünmek amacıyla mektup yazdığımı sanıyorsunuz değil mi? Hiç ilgisi yok, sizi unutmaktır burada amaç. Biliyorsunuz, sizinle ilgisi olmayan ama size söylenecek çok şey vardı ve bunlar da beni de çok yakından ilgilendiriyordu ama ben sizi değil de asıl onları unuttum. Dostluğun büyüü, aşkın büyüünü ne zamandan beri unutturur oldu? Biliyorum ki bu işi biraz kurcalasam belki kusurlu olduğumu anlayacağım ve yiyip bitireceğim kendimi! Neyse, pek de önemli olmayan o kusuru unutalım ki bir daha işlemeyelim. Siz ki dostumsunuz, siz bile bilmeyin onu.

Ama niçin burada değilsiniz siz? Bana yanıt verirdiniz, sapıtınca doğru yola getirirdiniz beni. Cécile'den söz ederdim bana, sevdiğimin sizin de dostunuz olduğunu anımsatır, böyle bir şey mümkünse eğer, onu sevmekten duyduğum mutluluğu pekiştirirdiniz. İtiraf edeyim ki, gönlümde uyandırdığı aşk, siz de açılmama izin verdiğinizden bu yana daha da değer kazandı gözümde. Size içimi dökmek, duygularımı size de düşündürmek, duygularımı size emanet etmek anlatılamaz bir keyif benim için! Siz onları dinleme alçakgönüllülüğünü göstereli beri duygularımı eskisinden daha çok seviyorum sanki! Sonra size bakıyorum ve "Benim bütün mutluluğum onda gizli işte" diyorum.

Durumumla ilgili olarak size anlatacağım yeni hiçbir şey yok. Ondan aldığım son mektup umudumu sürdürmemi sağlıyor ve güç veriyor bana ama gene de uzaklaştırıyor. Ancak gösterdiği nedenler öyle sevgi dolu, öyle temiz bir yürekten geliyor ki, siteme de şikâyete de imkân bırakmıyor. Söylediklerimi pek iyi anlayamayabilirsiniz ama siz niye burada değilsiniz? İnsan dostuna her şeyi söyler ama yazmaya cesaret edemez! Özellikle aşk sırları hassas bir meseledir ve bunlar böyle iyi niyete falan bırakılamaz. Bunları bazen kendi hallerine bıraksak bile gene de gözümüz üstlerinde olmalıdır hep, sığınacakları yeni yeri görmemiz gerekir. Gelin artık benim eşsiz dostum. Size ihtiyacım var gördüğünüz gibi. Ya bulunduğunuz yerde kalmanızı gerektiren binbir nedeni unutun ya da bana siz olmadan yaşamayı öğretin.

Saygılar...

*Paris, 19 Ekim 17***

YÜZ ON DOKUZUNCU MEKTUP

Madam de Rosemonde'dan Madam de Tourvel'e

Ağrım sızım pek fazla güzelim ama size, o merak ettiğiniz konudan söz edebilmek için kendi elimle yazmaya çalışacağım bu mektubu. Yeğenim hâlâ insanlardan kaçıyor. Her gün birini gönderip halimi hatırımı sorduruyor ama defalarca rica etmeme rağmen kendisi hiç gelmedi. Artık hiç göremiyordum neredeyse, Paris'teydi sanki. Ama bu sabah hiç ummadığım bir yerde karşılaştım kendisiyle. Ağrılarım nüksesdeli beri ayine gidemiyordum, bu sabah gittim ve orada karşılaştım onunla. Ve bugün öğrendiğime göre de dört gündür düzenli biçimde ayine katılıyormuş. Umalım sürdürsün bu işi.

İçeri girince, gördü beni ve hemen yanıma geldi, daha iyi görüdüğümü ve buna sevindiğini söyledi. Ayin başlamak üzere olduğundan pek bir şey konuşamadık; daha sonra konuşuruz, diyordum ama ben yanına gidemedi kayboldu ortadan. Sizden saklayacak değilim, biraz değişmiş gördüm onu. Ama güzelim, çok fazla meraklanmayın da sizi mantıklı biri bildiğime pişman etmeyin beni. Şunu da bilirsiniz ki, sizi kesinlikle aldatmayı düşünmem ve üzüleceğiniz şeyleri de söylerim.

Bir iyileşsem, yeğenim benden kaçmaya devam etse bile, ben odasına gidip göreceğim onu. Bu tuhaf ve büyük aşkın nedenini anlamaya çalışırım. Bu duruma biraz da sizin yüzünüzden düştü. Öğrendiklerimi size de aktarırım. Parmaklarım hareket etmediğinden kesiyorum burada mektubu artık. Hem Adelaide yazı yazdığımı öğrenirse bütün gece azarlar beni. Allahaismarladık güzelim benim.

...Şatosu, 20 Ekim 17**

YÜZ YİRMİNCİ MEKTUP

Vikont de Valmont'dan Peder Anselm'e

Saint-Honoré Sokağı'nda Feuillant Manastırı Rahibi

Sizin tarafınızdan tanınma onuruna erişemedim henüz Mösyö, ancak Madam de Tourvel'in size çok güvendiğini ve sizin de gerçekten güvenilir biri olduğunuzu biliyorum. Bu nedenle sizden bir iyilikte bulunmanızı rica etsem, bunu bir saygısızlık kabul etmezsiniz umarım. Bu dileğim sizin kutsal mesleğinize de yaraşır olduğu gibi Madam de Tourvel'i de ilgilendirmektedir benim kadar.

Bugün elimde bazı önemli evrak var ve ben bunları, Madam de Tourvel'i ilgilendirdiklerinden, başka kimseye vermek istemem, zaten doğru da olmaz bu. Ancak durumu kendisine bildirmenin bir yolunu bulamıyorum, belki nedenini söylemiştir size, bilemiyorum ama her koşulda benim söyleyemeyeceğim nedenlerle Madam de Tourvel mektuplaşmayı kesti benimle. Bu kararından dolayı da kendisini eleştirme hakkına sahip değilim, çünkü sonradan ortaya çıkan bazı şeyleri düşünemezdi elbette. Ben de beklemiyordum bunları ayrıca, insanüstü bir gücün iradesi olmaksızın bu işlerin ortaya çıkması da mümkün değildi zaten.

Evet Mösyö, benim sizden ricam kendisine yeni kararlarımı bildirmeniz ve benimle bir an önce görüşmesini sağlamanızdır. Bu fırsattan yararlanarak kendisinden özür diler, bazı kusurlarımı affettiririm belki ve belki son bir fedakârlıkla beni onun nezdinde suçlu duruma düşüren bir yanlış ya da hatanın son izlerini de silebilirim.

Ve ancak bu kefareti ödedikten sonra, yıllarca işlediğim günahları size gelip itirafa cesaret edebilirim. Daha önemli ama maalesef daha zor başka bir barışma için de yardımınızı ancak o zaman isteyebileceğim sizden. Çok gerekli ve çok önemli yardımlarınızı benden esirgemeyeceğinizi umut edebilir miyim efendim? Zaafımı hoş görüp bana güç vereceğinizi ve çılgınca yürümek istediğim ancak utanç duyarak itiraf edeyim ki, henüz bilmediğim bir yolda yürümeme yardım edeceğinizi umabilir miyim?

Hatalarını tamir etmek isteyen bir pişmanlığın sabırsızlığı içinde yanıtınızı bekliyorum ve size minnet ve şükranlarımla birlikte en derin saygılarımı sunuyorum. Âciz hizmetkârınız...

Not: Bu mektubumu Madam de Tourvel'e göstermeyi uygun bulduğunuz takdirde benim buna hiçbir itirazım olmaz. Kendisine yaşam boyu saygılı olmayı bir görev telakki ediyorum. Tanrı, benim ruhumu erdeme ulaştırabilmem için onun ruhunu gösterip örnek almamı istemiştir, hiçbir zaman unutmayacağım bunu.

...Şatosu, 22 Ekim 17**

YÜZ YİRMİ BİRİNCİ MEKTUP

Markiz de Merteuil'den Şövalye Danceny'ye

Mektubunuzu aldım çok genç dostum ama teşekkür etmeden önce biraz haşlayacağım sizi ve bilirsiniz ki kendinize bir çeki düzen vermezseniz yanıt alamazsınız bir daha benden. Sözlerime inanın ve bu yalakalığı bırakın. Kullandığınız sözcükler aşkı anlatmak için kullanılmadığı takdirde bayağı bir edebiyat olur. Dostluğun üslubu bu olabilir mi? Hayır dostum her duygunun kendine göre bir ifadesi vardır; uygun olmayan bir ifade kullanırsanız, iletmek istediğiniz düşünceyi gizlemiş olursunuz. Biliyorum, bizim hanımefendiler kendilerine söylenen her sözün bu bayağı edebiyat sözleri olmasını isterler, öteki türüsünden anlamazlar ama sizin beni onlarla aynı kefeye koymamanızı beklemeye hakkım olduğunu sanıyordum. Belki de beni böyle yanlış tanımanıza gereğinden fazla içlerimiş olabilirim.

Benim mektubumda sizinkinde bulunmayan iki şey var: İçtenlik ve yalınlık. Sözelimi, söylemekte ne sakınca olabilir, sizi özledim, çok göreceğim geldi, keşke çevremde böyle tatsız tuzsuz insanlar olacağına hoşlandığım kimseler olsaydı da sıkıl-masaydım... gibi bir şey söylemek istediğinizde, kalkıyorsunuz, *bana siz olmadan yaşamayı öğretin*, diyorsunuz. Yani siz günün birinde sevgilinize kavuşursanız, aranızda üçüncü kişi olarak ben olmasam yaşayamayacak mısınız? Ne ayıp! Ya çok çekici, çok güzel olduğu söylenen bayanlar bile sizden o kadar uzak ki onlar bile hatırlatamıyor sizi, demeniz! Yoksa Cécile'inizde de mi bir eksiklik sayıyorsunuz ben olmamayı? Bakın ne anlamlar çıkabiliyor sözlerinizden! Bırakın bu üslubu. Bugün herkes bu lafları o kadar çok geveliyor ki ağzında, artık tebrik için, övgü için bile değerleri kalmadı bunların. Yalnızca iş olsun diye kullanılan laflar bunlar, mektupların altına konan nâciz kulunuz sözcükleri gibi oldu bunlar ve kimse yutmuyor.

Dostum, bana mektup yazdığınızda kendi düşüncelerinizi, duygularınızı aktarın. Çünkü ben bu tür cümleler okumak istersem size hiç ihtiyaç duymam, moda romanlardan herhangi birini alır, orada bulurum bu sözleri. Mektubumda bir öfke kokusu sezseniz bile darılmayın. Saklayacak değilim, kızgınlığım size. Ama sizde bulduğum kusura kendim de düşmüş gibi gözükmemek için sizden uzak olmak da bu öfkeyi belki artırıyor, demeyeceğim. Uzakta olmanın bir etkisi olmadığı söylenemez; öyle sanıyorum ki siz, ne de olsa bir dava ile iki avukattan, belki o *dikkatli* Belleroye'tan bile değerlisinizdir.

Gördüğünüz gibi yanınızda olmadığım için şikâyetçi olmak şöyle dursun, şükretmeniz gerekir; yanınızdayken size hiç böyle bir şey söylemiş, böyle bir övgüde bulunmuş muydum? Sanırım sizin hastalığınız bana da geçti, ben de yalakalık yapmaya başlayacağım. Yok yok, ben gene içi dışı bir olmaktan vazgeçmeyeyim! Çünkü size duyduğum şefkatli dostluğa, bu dostluğun bende size karşı uyandırdığı ilgiye ancak böyle olursam daha kolay inandırırım sizi. İnsanın sizin gibi kalbini başka bir kadına vermiş bir dostu olması hoş bir şey doğrusu! Her kadın hoşlanmaz bundan ama ben hoşlanıyorum. Böyle olunca, insan kendini dostluğun zevkine daha rahat bırakıyor ve işin sonu kötüye varırsa ne olur diye düşünmüyor bence. Ben de sizin için, belki çok kısa sürede bir sırdaş olup çıktım. Ama siz de o kadar genç sevgililer seçiyorsunuz ki, ilk kez yaşlandığımı sezdirenen siz oldunuz bana! Kendinize böyle uzun bir bağlılık, sebat yaşamı hazırlamakla çok iyi ediyorsunuz. Sevdiğinizin de böyle sadık biri olmasını canı gönülden dilerim.

Bana yazdığınıza göre mutluluğunuzu geciktiren o *sevecen ve onurlu gerekçelere* teslim olmakta haklısınız. Uzun süre direnemeyen kadınlar, hiç değilse kendilerini uzun süre savunabilmiş olmakla

avunabilirler. Aşık olduğunu itiraf eden bir kadının artık tehlikede olduğunu bilmesi gerekir ve tehlikeden kaçamaması başışlanmaz bir yanılıdır, ancak Volanges daha çocuk, nasıl fark edebilir bu tehlikeyi? Siz erkekler bir kadın için erdem nedir, namusunu feda etmeye kalkışmak neye mal olur, anlayamıyorsunuz bunları! Ama biraz kafasını çalıştıran bir kadın, güçsüzlük belirtisi göstermekle yalnızca bir kabahat işlemiş olmakla kalmayacağını, kendine aynı zamanda büyük bir felaket de hazırladığını bilir. Düşünme fırsatını bulabilmiş bir kadının bu duruma düşmesi anlaşılabilir bir şey değil.

Bu düşüncelerimi tartışmaya kalkışmayın, beni size bağlayan özellikle bu düşüncedir. Siz beni aşkın tehlikelerinden kurtaracaksınız; şimdiye kadar ben siz olmadan da koruyabildim kendimi ama gene de bu yüzden size minnettar olmaya razıyım, böylece size olan sevgim artacak ve güçlenecektir.

Evet sevgili Şövalyem, burada kesiyorum; Tanrı'ya emanet ediyorum sizi, Tanrı korusun.

... Şatosu, 22 Ekim 17**

YÜZ YİRMİ İKİNCİ MEKTUP

Madam de Rosemonde'dan Madam de Tourvel'e

Benim sevgili kızım, bu mektubumla endişelerinizi, merakınızı gidermek isterdim ama üzülererek anlıyorum ki gidermek şöyle dursun, tam tersine artıracağım belki de! Gene de telaş etmeyin. Tehlikede değil yeğenim, hatta hasta olduğunu söylemek bile doğru değil. Ama hiç kuşkusuz olağanüstü günler yaşıyor. Bir şey anlayamıyorum, ancak biraz önce odasından çıkarken içimde bir hüznün duydum ve ürperdim. Bunlarla sizi üzmenin de yanlış olacağını biliyorum. Ne var ki bu konuları size açmadan da edemiyorum. Olanları anlatayım size ve her şeyi gördüğüm gibi aktaracağımdan da hiç kuşkunuz olmasın. O hüznü durumu o kadar etkiledi ki beni, seksen yıl daha yaşasam aklımdan çıkmaz.

Bu sabah yeğenimin odasına gittim. Masasına oturmuş yazı yazıyordu ve çevresinde bir yığın kâğıt vardı; belli ki işi bu kâğıtlarla ilgiliydi. Çok dalmıştı işine, ben odanın ortasına kadar gittiğim halde kafasını kaldırıp bakmadı. Ama sonra fark edince hemen ayağa kalktı ve yüzündeki sıkıntıyı gidermeye çalıştığı gözümünden kaçmadı. Ona daha dikkatle bakmamın nedeni belki de bu çabası yüzündendi. Saçlarını pudralamış değildi henüz ama yüzü çok solgundu ve halsiz görünüyordu, çok farklıydı yüzü. Bir zamanlar canlı ve neşeli bakan gözlerine bir hüznün, bir solgunluk çökmüştü. Aramızda kalsın ama onu o haliyle görmenizi istemezdim doğrusu. Çünkü insanı derinden etkileyen ve şefkatli bir acıma duygusu uyandıran bir hali vardı ki, bu da aşkın en tehlikeli tuzaklarından biridir.

Gördüklerim beni çok üzdü tabii ki, hiçbir şeyin farkında değilmiş gibi konuşmaya başladım. Önce bir hal hatır sordum. Sağlığının iyi olduğunu söylemedi ama açıkça kötü de demedi. İnzivaya çekilmiş olmasından ve biraz tuhaf gözükmesinden yakındım ve bunları söylerken biraz şakacı bir üslup kullanmaya özen gösterdim. O ise ağır ve ölçülü bir tavırla karşılık verdi: “Bu da bir kusur, itiraf ediyorum ama öteki kusurlarla birlikte düzeler” dedi. İçerikten çok biçimdeki bir şey benim o yapmacık neşemi aldı götürdü, bir şakaya alınganlık gösterdiğini söyleyerek kapattım konuyu.

Sonra sakın sakın, sağdan soldan konuşmaya başladık. Az sonra bana belki birkaç güne kadar bir iş için, *hayatının en önemli işi için* Paris'e gideceğini söyledi. Bu işin ne olduğunu öğrenmekten, bu

konunun bizi hiç arzu etmediğim halde dertleşmeye götürmesinden korktuğumdan hiçbir şey sormadım. Yalnızca biraz daha eğlenmesinin sağlığına iyi geleceği yolunda bir karşılık vermekle yetindim ve “Bu sefer, kalmanız için üstelemeyeceğim, çünkü ben dostlarımı kendi keyfim için değil, onların iyiliklerini düşünerek severim” diye de ekledim. Bu son derece basit ve sıradan sözler üzerine ellerime sarıldı ve kendinden geçerek konuştu: “Evet halacığım, size saygı ve sevgi hisleriyle dolu olan yeğeninizi sevin, söylediğiniz gibi onu kendi iyiliğini düşünerek sevin. Mutluluğu için endişe etmeyin. Yakında sonsuz bir rahatlığa kavuşacağını umuyor, siz hiç tasalanmayın ki rahatı kaçmasın. Bir kez daha söyleyin lütfen: Beni seviyorsunuz ve bağlıyorsunuz, değil mi? Evet, siz bağışlarsınız beni, ne kadar yüce gönüllü olduğunuzu bilirim ben sizin ama bana darılmış olan bunca insanın da bağışlamasını nasıl umabilirim?” Konuşurken bana doğru eğildi, sanıyorum acılarını gizlemek istiyordu ama sesinden belliydi acı çektiği.

O anda nasıl heyecanlandığımı anlatamam, oturduğum yerden hemen kalktım. Ürktüğümü fark etmiş olacak ki, durumunu daha da saklamaya çalıştı ve şöyle devam etti: “Özür dilerim, özür dilerim Madam, yapamıyorum, beceremiyorum, elimden gelmiyor, anlıyorum bunu, elimde olmadan kötü bir yola doğru sürükleniyorum. Çok rica ediyorum sizden, unutun bunları, yalnızca size olan derin saygımı, yalnızca onu hatırlayın. Yola çıkmadan önce saygılarımı sunmak amacıyla gene rahatsız ederim sizi.” Bu son sözleriyle artık yanından ayrılmamı istiyor gibiydi, ben de hemen ayrıldım odasından.

Ne demek istemiş olduğunu şimdi düşünüyorum ve düşündükçe de daha beter, hiçbir şey anlamaz oluyorum. *Hayatının o en önemli işi* neymiş acaba? Niçin benim kendisini bağışlamamı istiyor? Benimle konuşurken niçin kederlendi öyle? Bunları defalarca sorup, nedenlerini anlamaya çalıştım ama bulamadım. Sizinle ilgili bir şey de göremiyorum burada; ancak şunu biliyorum ki, aşkın gözleri dostluğun gözlerinden daha iyi görür, daha iyi anlar; bu nedenle yeğenimle aramda geçenleri size olduğu gibi, hiçbir şey saklamadan anlatmayı doğru buldum.

Size bu uzun mektubumu yazmadan önce çok düşündüm, dört kez yeniden başladım. Daha da uzun olabilirdi ama çok yorgun hissediyorum kendimi.

...Şatosu, 25 Ekim 17**

YÜZ YİRMİ ÜÇÜNCÜ MEKTUP

Peder Anselme'den Vikont de Valmont'a

Göndermek lütfunda bulunduğunuz mektubu aldım Mösyö Vikont. İstemiş olduğunuz gibi de dün, malum hanımın evine gittim. Kendisine bildirmemi emrettiğiniz konuyu açtım, nedenlerini anlattım. İlk kararlarından dönmek istemiyorlardı. Ama ben sizi görmeyi kabul etmemekle sizin gerçek mutluluğa kavuşmanıza engel olabileceklerini ve böylece Tanrı'nın bağışlayıcılığını da engelleyeceklerini söyledim. Bunun üzerine ikna oldular ancak bu görüşmenin son görüşme olması koşulunu ileri sürüyorlar. Önümüzdeki perşembe günü, yani ayın 28'inde evde olacaklarını size iletmemi emrettiler. Siz herhangi bir nedenle o günü uygun bulmadığınız takdirde kendilerine haber vermenizi rica ediyorum. Kabul edecekler mektubunuzu.

Bununla birlikte Mösyö Vikont izninizle şunu da arz edeyim: Bana anlattığınız o güzel niyetlerinizi gerçekleştirmek amacıyla kendinizi bunlara bütünüyle adayabilmeniz için çok önemli nedenler

olmazsa, görüşmeyi geciktirmeyin. Unutmayın ki Tanrı yoluna giriş anından yararlanmakta geciken kimse bu hakkın elinden alınması tehlikesiyle karşı karşıya kalır. Gerçi Tanrı'nın inayeti sonsuzdur ama Tanrı kullarına yardımda da adaletten ayrılmaz. Bağışlayıcı olan Tanrı bir intikam tanrısına dönüşebilir bir anda.

Beni güveninizle onurlandırmaya devam ederseniz, emrettiğiniz anda size elimden gelecek her türlü hizmeti yapacağıma güvenebilirsiniz. Ne kadar çok işim olursa olsun en önemli görevim, kendimi adadığım kutsal rahiplik mesleğinin gereklerini yerine getirmektir. Hayatımın en güzel anı da Tanrı'nın yardımıyla emeklerimin meyve verdiğini gördüğüm an olacaktır. Biz günahkâr kulların elinden bir şey gelmez! Ancak sizi çağıran Tanrı her şeye kadirdir, siz sürekli ona kavuşma isteğinizi ve ben de sizi Tanrı'ya ulaştırma çabalarımı hep onun iyiliğine borçlu olacağız. Bu dünyada sürekli ve gerçek mutluluğun ancak kutsal dinimizde bulunabileceğine, o mutluluğu insanın kör tutkularıyla aramasının boş olduğuna Tanrı'nın yardımıyla inandıracığım sizi, umuyorum bunu. En derin saygılarımla...

*Paris, 25 Ekim 17***

YÜZ YİRMİ DÖRDÜNCÜ MEKTUP

Madam de Tourvel'den Madam de Rosemonde'a

Dün aldığım bir haber şaşkına çevirdi beni Madam. Bununla birlikte bu haberin sizi memnun edeceğini düşündüğüm için vakit geçirmeden bildirmeyi uygun buldum. Mösyö de Valmont artık ne benimle ne de aşkıyla ilgileniyormuş. Artık tek arzusu kendini dine verip gençliğinde işlediği günahları daha doğrusu yanlışları bağışlatmakmış. Bu önemli olayı Peder Anselme'den öğrendim: Mösyö de Valmont ona bir mektup yazıp, kendisini yönlendirmesi ve bu arada da benimle görüşürmesi için ricada bulunmuş. Benimle görüşmek istemesinin en önemli nedeni öyle sanıyorum ki, mektuplarımı geri vermek isteği. Şimdiye kadar çok istemiş, ikna edememiştim kendisini bu konuda.

Böyle olumlu bir değişiklik sevindirici tabii ki ve kendisinin dediği gibi bunda benim gerçekten bir katkı varsa övünmem gerekir. Ama niçin benim buna alet olmam gerekti? Niçin huzurumla ödüyorum ben bunun bedelini? Mösyö de Valmont'un mutlu olması için benim mutsuz olmam şart mıydı? Siz ki yüce gönüllüsünüz, merhametlisiniz, böyle yakındığım için bağışlayın beni. Tanrı'nın emirlerini sorgulamanın haddim olmadığını biliyorum ama Tanrı'mdan uzun süredir, kalbimdeki talihsiz aşkı yenme gücü vermesini diliyorum ve bunu benden esirgeyen Tanrı, istemeyen bir insana veriyor, güçsüzlüğüm beni yere sererken yardımsız bırakıyor.

Ama bırakalım bu günahkârca isyanı. Evden kaçan oğul, eve döndüğünde babasından, evde kalan oğulun gördüğünden daha büyük ilgi ve iltifat görmemiş mi? Yüce Tanrı'm, kendisi söylemiyor mu bunu bize? Bize hiç borcu olmayan birinden biz neyin hesabını sorabiliriz? İnsanın bir şey istemeye, bu nedenle de erdemlerini göstermeye hakkı olabilir belki ama ben ne hakla isteyeceğim? Erdemimin lekesiz kalmasını Valmont'a borçlu değil miyim? Beni kurtaran odur. Ben şimdi onun uğrunda acı çektiğim için yakınacak mıyım? Hayır, benim acılarımın bedeli onun mutluluğuyorsa, bana düşen, acılarımı neşeyle karşılamaktır. Hepimizin babası olan Tanrı'ya elbet ve er geç dönecekti. Onu yaratan Tanrı tabii ki sever onu. Kendinden uzak kalsın, cehennemlik biri olsun diye yaratmadı ya bu sevimli varlığı! Cüretkâr ihtiyatsızlığımın cezasını çekmem gerekir şimdi. Madem ki onu sevmeme

izin yoktu, görmemin de doğru olmayacağını bilmeliydim.

Benim hatam, daha doğrusu talihsizliğim bu gerçeği uzun süre kabul etmiş olmamdır. Siz de tanıgımsınız benim sevgili, saygıdeğer dostum. O fedakârlığa katlanmak zorunda olduğumu anladığımda katlandım ama bu fedakârlığın eksiksiz olabilmesi için Mösyö de Valmont'un payı olmamalıydı bunda. Açıkça söylemem gerekir ki, en büyük derdim budur benim. Ne katlanılmaz şeymiş şu gurur! Çektirdiğimiz acıları düşündürüp çektiklerimizi hafifletiyor! Yeneceğim bu boyun eğmeyen gönlümü, yeneceğim ve kibirlenmemeye alıştıracacağım onu!

Mösyö de Valmont'la görüşmek zor olacak benim için ama gönlüme söz geçirmek için razı oldum buna. Önümüzdeki perşembe geliyor. Kalbinde artık hiçbir yerim olmadığını, o etkinin artık tamamen kaybolduğunu, kendi ağzıyla söyleyecek bana elbet! Bana en küçük bir heyecan duymadan baktığını göreceğim. Ben de heyecanımı göstermemek için sürekli yere bakacağım. Defalarca isteyip alamadığım mektuplarımı, ilgisiz bir tavır içinde geri verecek bana. Bu mektupları bana gereksiz ve kendisini hiç ilgilendirmeyen kâğıt parçaları gibi geri verecek ve benim titreyen ellerim de utanç verici o emaneti alırken veren ellerin de hiç titremediğini hissedecek! Sonra onun uzaklaştığını ve bir daha dönmemek üzere uzaklaştığını göreceğim. Arkasından bakakalan gözlerim onun bir kez bile başını çevirip baktığını görmeyecek!

Böyle aşağılanmak da varmış kaderimde! Hiç değilse bu bana ders olsa da ne kadar zayıf biri olduğumun farkına varsam! Evet onun artık bulundurmamak istemediği mektupları ben alıp bir hazine gibi saklayacağım. O mektupları her gün bir kez daha okuma utancını bir ceza gibi göze alacağım, gözyaşlarımın son izlerini silinceye kadar okuyacağım. Onun mektuplarını da benim iç dünyamı bozan zehire karıştıkları için yakacağım. Nasıl bir şeymiş ki bu aşk, bizi bir zamanlar içine attığı tehlikeleri bile aratıyor! Karşımızdaki insanın gönlünde artık hiçbir izimiz kalmamış olsa bile gene de hissetmekten korkuyoruz bu duyguyu! Bizi kesinlikle utanç ve mutsuzluk arasında bir seçim yapmak zorunda bırakan, bazen ikisine birden sürükleyen bu uğursuz tutkudan kaçalım, erdemimizle değilse bile temkinli davranıp kaçalım.

Bu perşembe günü ne kadar uzak daha! O acı veren fedakârlığı bir an önce yapabilsem de, nedenini de, kimin uğrunda yapıldığını da hemen untabilsen! Onun gelecek olması sıkıntı veriyor bana, söz verdiğim için pişman oluyorum. Ne ihtiyacı vardı ki beni görmeye? Biz neyiz ki artık birbirimiz için? Beni gücendirdiyse, bağışlıyorum onu. Kusurlarını bağışlatmak istemesi de övgüye değer bir dilek, tebrik etmek gerekir onu bu nedenle. Daha da ileri gideyim ve ona benzemeye çalışacağımı söyleyeyim. Değil mi ki ben de aynı hatalara düştüm, ben de onun yoluna döneceğim. Ama benden kaçmak istiyorsa niçin işe beni aramakla başlıyor? İkimizin de her şeyden önce birbirimizi unutmak için çaba harcamamız gerekmez mi? Bundan böyle benim en büyük çabam hiç kuşkusuz onu unutmak olacaktır.

İzin verirseniz sevgili dostum, bu zor işi başarabilmek için yanınıza geleceğim. Yardıma, teselliye ihtiyacım olursa, sizden başka hiç kimseden istemem bunları. Benim yüreğimin dilinden yalnızca siz anlıyorsunuz, onun söylediklerini yalnızca siz anlıyorsunuz. Sizin değerli dostluğunuz bütün yaşamımı dolduracaktır. Sizin vereceğiniz emeklere yardımcı olabilmek için ben de her güçlüğü göğüs gererim. Sizin yardımınızla da rahata, mutluluğa kavuşur, erdemli bir insan olurum. Bana yapacağınız iyiliklerin ödülünü de benim onlara değer biri olduğumu görerek alırsınız.

Sanıyorum, çok abuk subuk şeyler anlattım bu mektupta. Yazarken çektiğim sıkıntıdan anlıyorum

bunu. Bu mektupta utanç duyacağım şeyler varsa, merhametli dostluğunuzla örtün onları. Yalnızca buna güveniyorum ben. İçimdeki hiçbir duyguyu sizden saklamak istemem.

Allahaısmarladık saygı değer dostum. Geleceğim günü ya- kında bildireceğimi umuyorum.

*Paris, 25 Ekim 17***

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

YÜZ YİRMİ BEŞİNCİ MEKTUP

Vikont de Valmont'dan Markiz de Merteuil'e

Bana karşı direnebilme cesaretini göstereceğini sanan o şahane kadın yenildi sonunda işte sevgili dostum! Evet sevgili dostum, benim oldu o artık, tamamen benim oldu. Dünden beri bana vermediği bir şey kalmadı artık.

Elde ettiğim mutluluk öylesine doldurdu ki içimi, değerini ölçemiyorum ama beni büyüleyen o çekiciliğe de şaşıyorum bir yandan. Hiç tatmamıştım böyle bir mutluluğu. Erdem, bir kadına güçsüzlüğüne teslim olduğu anda bile başka bir değer mi kazandırıyor, doğru mu bu acaba? Olamaz, kadınlarla ilgili masallardan çıkarılmış bu çocukça söze kulak asmayalım! Ustaca karşı koymayı beceremeyen ve hemen teslim olan bir kadın var mıdır? Ama ben sözünü ettiğim bu çekiciliği başka nerede buldum ki? Aşkın çekiciliği de değil bu. O şaşırtıcı kadının yanında, zaman zaman ödle bir tutkuyu andıran zaaf anlarım olmadı değil ama ben her zaman bunları yenmeyi bildim ve kendi ilkelerime döndüm. Farz edelim ki dün olanlar beni umduğumdan daha çok kendimden geçirdi. O kadının ruhunda doğurduğum sarhoşluğun beni de sardığını farz edelim. Bu geçici yanılığın şimdi bitmiş olması gerekirdi, oysa hâlâ sürüp gidiyor. Saklayacak değilim, kendimi o yanılığa koyuvermek çok hoş olacak benim için ama endişelendiriyor beni. Bu yaşımda, tıpkı okullu bir çocuk gibi, istemediğim, bana yabancı bir duygunun kölesi mi olacağım? Hayır, önce bu duyguyla mücadele etmeli, onu irdeleyip anlamalıyım.

Şu da var ki, belki buldum bile nedenini! Her durumda bulmuş olduğumu düşünmek keyif veriyor. Çok isterdim doğru olmasını.

Yanlarında bugüne kadar âşıklık rolünü ve işlevini sürdürdüğüm kadınları düşünüyorum. Ben onları kandırmayı ne kadar istediysem, onlar da kendilerini vermeyi o kadar istemişlerdir. Öyle ki, kışkırtıcı savunmalarıyla ilk adımların kendilerinden geldiğini pek unutturamayan birçok kadına karşı yalnızca yolun yarısını kendiliklerinden aşmış olanlara namuslu geçinen kadın demeyi alışkanlık haline getirmiştım.

Bu kez, tersine, elde etmek istediğim kadının beni daha tanımadan, hakkımda kötü bir ön yargıya sahip olduğunu gör-düm ve bu düşüncesi, kinci ama doğruları da gören bir bayanın öğütleri, yazdıkları ve anlattıklarıyla iyice pekişmişti. Çok çekingen biriydi ve görgülü olduğu belli olan bir utanma duygusundan güç alıyordu. Erdeme olan sadakatiyle kendini dinin gereklerine vermiş ve iki yıl boyunca da hiç sarsılmamıştı inançları ve işte böyle bir kadın çeşitli gerekçelerle açıkça bazı etkinliklere girişti ve etkinliklerin hepsinin de amacı benden kurtulmak, beni uzaklaştırmaktı.

Bu iş, benim eski maceralarımındaki gibi az ya da çok yararlı ve yararlanması kolay, övünülmesi zor basit bir teslim alma değil, tam bir zafer bu, zor bir savaşla, ustalıkla manevralarla erişilmiş bir zafer. Bu zaferi, yalnızca kendi emeğimle başardığım için, değerini gözümde daha da artırsam, şaşılır mı buna? Zaferi kazandığım anda fazladan bir zevk duyduysam, hâlâ da duyuyorsam bu zevki, bu da şan ve şeref kazanmış olmanın verdiği zevktir. Böyle olduğunu söylemek zevk veriyor, kurtarıcı oluyor, yoksa köle ettiğim kadının bir ölçüde kölesi olduğumu, mutluluğumun bütünüyle bende, kendi içimde olmadığını, bu mutluluğu bana yalnızca bir kadının tattırabileceğini kabul etmek zorunda kalırım ki,

bu da çok gücüne gider doğrusu.

Bu önemli işle ilgili olarak izleyeceğim yolu işte bu uyumlu düşüncelerle çizeceğim. Siz hiç merak etmeyin, o kadar da zincire vurdurmam kendimi, her şeye rağmen elimi kolumu keyfimce sallar, bu yeni bağları da koparıveririm gerekirse. Ve ben daha şimdiden, kalkmış ilişkiyi keseceğim günden söz ediyorum size. Siz de bu hakkı benim hangi yollarla elde ettiğimi bilmiyorsunuz henüz. Okuyun ve aklın deliliğe yardım etmek isteyince ne hallere düştüğünü anlayın. Kendi söylediklerimi de aldığım yanıtları da dikkatle irdelerken; bunların hepsini olduğu gibi aktarıp sizi sevindireceğimi umuyorum.

Bu mektuba iliştirilmiş iki mektubu^[42] okursanız, beni sevdiğime kavuşturması için kimi aracı seçtiğimi ve o yüce insanın da bizi birleştirmek için nasıl bir gayret gösterdiğini anlarsınız. Ayrıca şu da var: Eski alışkanlıklarımdan birine uyarak, gideceği yere varmadan ele geçirip okuduğum bir mektuptan öğrendiğime göre bizim namuslu geçinen dindar hanım artık unutulup terk edilmekten korkmuş ve bu düşüncüyü bir türlü hazmedemeyerek temkinli davranmayı da unutmuş, gönlüne, beynine akıl almaz ancak ilgilenmeye değer duygu ve düşünceler üşüşmüş. İşte bu acil işleri hallettikten sonra dün yani nankör âşığın seçtiği 28 Ekim Perşembe günü, yaptıklarına pişman olmuş mahcup bir köle olarak evine gittim ve daha sonra da başımda zafer tacıyla ayrıldım oradan.

Dünyadan elini eteğini çekmiş güzelimin evine akşam saat altıda vardım. El etek çekmiş diyorum çünkü döneli beri kapısı kimseye açılmıyor. Ben içeri girerken kalkmak istedi ama dizleri titriyordu, ayakta duramadı ve hemen oturdu. Beni getiren uşağın orada işi varmış ve hanımın canını sıktı bu durum. Uşak işini bitirip gidinceye kadar biz karşılıklı hal hatır sorup biraz sohbet ettik. Ama ben her anı çok değerli bir zamandan hiç yitirmemek için bulunduğumuz yeri iyice kolaçan ettim ve zafer kazanacağım yeri o anda belirledim. Daha da iyi bir yer belirleyebilirdim. Bir sedir vardı odada ama sedirin tam karşısına evin efendisinin resmi asılmıştı, itiraf edeyim ki korktum. Böyle tuhaf bir kadınla birlikteyken ne olacağı belli olmaz, gözü tesadüfen o tarafa ilişti mi bu kadar emek boşa gidiverir bir anda. Sonunda başbaşa kaldık ve hemen konuya girdim.

Ziyaretimin nedenlerini Peder Anselme'in mutlaka söylemiş olması gerektiğini kısaca anlattıktan sonra bana insafsızlık edildiğinden yakındım ve özellikle de küçümsenen biri gibi görülmenin çok ağırımaya gittiğini ısrarla belirtmeye çalıştım. Bu düşünceleri kabul etmeyeceğini biliyordum ancak tahmin edeceğiniz gibi bu kadarla yetinmek niyetinde değildim. Benden çekinmesini, korkmasını, rezalete meydan vermeyi göze alarak kaçmasını, mektuplarıma karşılık vermemesini, onları okumaya bile tenezzül etmeyişini, kısacası bütün yaptıklarını tek tek saydım. Bunların yanlış olduğunu kanıtlamaya girişecekti tabii ki ve ben de anında sözünü kesmeyi görev bildim. Ayrıca bu kabalığımı bağışlatmak için de yaltaklanıyormuş gibi yaptım: “Güzelliğiniz yüreğimin en derin yerine nüfuz ederken sanır mısınız ki, erdeminizden de etkilenmedim? Size yaklaşma arzusuyla yanıp tutuşurken buna layık biri olduğumu düşünmüştüm. Aynı fikirde olmadığınız için kınamıyorum sizi ama ben o hayalleri kurmuş olmanın cezasını çekiyorum” dedim. Karşılık vermedi, sustu, ben devam ettim. “Ben, Madam, ya sizin gözünüzde aklanmak ya da beni her şeye rağmen kabahatli buluyorsanız, özür dilemek için geldim. Siz benim hayatımı güzelleştirmeyi reddettiğinizden beri benim için yaşamının ne değeri var? Hiç değilse bağışlayın da kalan günlerimi acılar içinde geçirmeyeyim.”

Burada bir karşılık vermek ister gibi oldu: “Görevlerim izin vermiyordu...” ve görevinin gereği olan bu yalanın sonunu getirmek oldukça zordu, bitiremedi bir türlü. Ben çok sevecen bir tavırla sordum: “Demek doğru bu, kaçmışsınız benden!” “Oradan uzaklaşmak zorundaydım.” “Beni de yanınızdan uzaklaştırmak istiyorsunuz, öyle mi?” “Öyle gerekiyor” “Ebediyen?” “Mecburum.”

Söylemeye bile gerek yok ki bu kısa konuşmada o namuslu geçinen sevdalı kadının sesi pürüzlüydü, gözlerini de yere çevirmişti ve kesinlikle bana bakamıyordu.

Cansız bulduğum bu sahneye can vermek istedim. Sinirlenmiş gibi ayağa kalktım ve şöyle dedim: “Madem ki sözünüzden dönmüyorsunuz, ben eski sözüme döneceğim. Ayrılırız Madam, hem de sizin istediğinizden daha fazla ayrılırız ve o zaman eserinize bakıp övünürsünüz.” Beklemediği bu sitemli konuşmaya biraz şaşkınlık içinde karşılık vermek istedi: “Kararınız...” dedi. Ben şiddetli bir tepki göstererek, “Verdiğim karar üzüntümden geliyor” dedim. “Siz benim mutsuz olmamı istediniz. Bu isteğinizi fazlasıyla gerçekleştirdiniz, kanıtlayacağım bunu size.” “Ben sizin mutlu olmanızı istiyorum” dedi. Sesinden son derece heyecanlı olduğu belliydi. Hemen dizlerine kapandım ve bildiğiniz o acıklı sesimle “Zalim!” diye bağırdım. “Sizin payınızın bulunmadığı bir mutluluk, mutluluk olabilir mi benim için? Sizden uzaktayken, nerede bulabilirim mutluluğu ben? Hiçbir yerde! Hiçbir zaman bulamam!” İşi bu noktaya kadar götürürken ne yalan söyleyeyim gözyaşlarımın da yardımcı olacağını umuyordum. Ama ne oldu bilmem, bir türlü ağlayamadım ve nedeni belki de her işte zahmetli, sürekli bir dikkat göstermek zorunda kalmamın bir sonucudur.

Bereket versin anında düşündüm ki, bir kadını etki altına almak istediğinizde hiçbir çareye başvurmadan çekinmemek gerekir. Onu etkili bir hareketle şaşırtırsak gönlünde bir iz, özellikle de bizim için uygun ve elverişli bir iz kalması için yeterlidir bu. İşte bu düşünceyle, madem ki duyarlık gösteremiyorum, hiç değilse yıldırayım dedim ve bu amaçla yalnızca sesimi değiştirerek devam ettim konuşmaya: “Evet, ayaklarınıza kapanmışken yemin ediyorum: Ya sizi elde ederim ya ölürüm.” Bunları söylememle birlikte bakışlarımız da birleşti. O mahcup kadın acaba gözlerimde ne gördü ya da ne gördüğünü sandı? Büyük olasılıkla korkarak ayağa kalktı. Ben kollarımı beline dolamıştım, kurtuldu ve kaçtı. Ben de yakalamak için hiçbir şey yapmadım çünkü çok iyi biliyordum ki, çok canlı hüznün sahneleri uzarsa ya gülünçleşir ya da insanı gerçekten trajik şeyler yapmaya zorlar ve benim de hiç böyle bir şeye niyetim yoktu doğrusu. O kaçarken ben de usulca ama onun duyabileceği bir sesle, “Peki, ölüm o halde!” dedim.

Ayağa kalktım, bir süre sessiz kaldım ama sanki ben iste-miyormuşum da gözlerim kendiliğinden kayıyormuş gibi ürkek ve ürkünç bir bakış attım. Aslında şaşkın, ne yaptığını bilmez biri gibiydi halim ama hiçbir şeyi kaçırmıyor, her şeyi gözlemliyordum. Sıkıntılı hali, çok hızlı soluk alıp vermesi, bütün bedeninin kaskatı kesilmiş olması, yarı kalkık kollarının titremesi, kısaca her şeyi, üzerinde tam da istediğim etkiyi bırakmış olduğumu gösteriyordu ama aşta işin tamama ermesi ancak çok yakın olmakla mümkündür, oysa biz çok uzaktık birbirimizden. Yakınlaşmam gerekiyordu ve bunu başarabilmem için olabildiğince çabuk bir biçimde yatışmış gibi gösterdim kendimi. Bu tavrım biraz önceki şiddet sahnesinin etkilerini yatıştırabilir ancak azaltamazdı.

Geçiş durumunda şöyle konuştum: “Ne talihsiz insanmışım! Bütün yaşamımı sizi mutlu etmeye adamayı düşünmüştüm, mutluluğunuzu bozdum. Şimdi kendimi feda edeyim ve siz mutlu olun diyorum, gene huzurunuzu kaçıyorum.” Sonra kendime hâkim olmaya çalışır gibi ciddi bir tavırla şunları söyledim: “Affedersiniz Madam, aşkın fırtınalarına hiç alışık olmadığım için heyecanlarımı gizleyemiyorum. Kendimi böyle koyuvermem bir kusursa bile, bunun son kez olduğunu düşünün. Endişe etmeyin lütfen, üzülmemeyin.” Bunları söylerken fark ettirmeden yanına yaklaşıyordum. Ürken sevgilim de, “Üzülmememi, telaş etmememi istiyorsanız, rahat durun biraz siz de” dedi. Ben de “Peki! Söz veriyorum” dedim. Ve sonra daha alçak bir sesle, “Evet, büyük çaba göstermek gerekir ama herhalde uzun sürmez” dedim. Bir an sessiz kaldım sonra şaşkın, sıkıntılı bir tavırla konuşmamı sürdürdüm: “Ben buraya size mektuplarınızı iade etmek için gelmişim değil mi? Alın onları lütfen.

Ben bu fedakârlığa da katlanmalıyım. Cesaretimi kırabilecek bir şey bırakmayın bende.” Cebimden o değerli tomarı çıkarıp, “İşte mektuplarımız” dedim. “Bana dost olduğunuzu söyleyip beni aldatan mektuplarımız. Alın beni hayata bağlayan bu mektupları. Alın ve beni ebediyen uzaklaştıracak ayrılığın başladığını kendiniz bildirmiş olun.”

Çekingen ve âşık kadın bu sözler üzerine hissettiği o şefkatli endişeye iyice teslim etti kendini ve “Neyiniz var Mösyö de Valmont?” diye sordu. “Buraya kendi iradenizle mektuplarımı geri vermek amacıyla gelmemiş miydiniz? Bu sonuca kendi düşüncelerinizle varmamış mıydınız? Benim görevlerim gereği vermiş olduğum kararı sizin onaylamanız da gene kendi düşüncelerinizin eseri değil miydi?” “Evet, sizin verdiğiniz karar benim de karar vermeme neden oldu.” “Nedir kararınız peki?” “Sizden ayrıldıktan sonra derdime derman olabilecek tek işi görmek.” “Cevap verin, yapmak istediğiniz nedir?” Ve tekrar kollarıma alıp sıktım, kesinlikle hiç diremedi. Böylece kendinden geçip, görevlerini falan unuttuğunu görünce heyecanının derecesini, gücünü anladım, işi kendimden geçmeye kadar götürmeyi göze aldım ve şöyle konuştum: “Siz, tapılası kadın, gönlümde doğurduğunuz aşkın ne olduğunu kesinlikle anlamamışsınız. Benim sizi nasıl bir hayranlıkla sevdiğimi, bu duygunun benim için hayatımdan da değerli olduğunu hiç bilemeyeceksiniz anlaşılın! Tanrı’dan size rahat, mutlu bir yaşam bağışlamasını diliyorum! Beni yoksun bıraktığınız o mutlulukla dolsun günleriniz! Gönülünden ettiğim bu duaya karşılık siz de bir pişmanlık gösterin hiç değilse, bir damla gözyaşı akıtın, bilirsiniz ki son fedakârlığımdır bu ve en acısı, en ağırısı da değildir. Elveda.”

Bunları söylerken kalbinin hızla attığını hissediyordum. Yüzü değişiyor, hıçkırıklarla boğulacak gibi oluyordu ama öyle sel gibi akmıyordu gözyaşları, sıkıntıyla dökülüyordu âdeti. Ve işte o zaman gitmek, oradan uzaklaşmak ister gibi yaptım. Engelledi beni coşkulu bir tavırla. “Hayır, hayır, dinleyin beni!” dedi. “Bırakın beni” diye karşılık verdim. “Dinleyeceksiniz beni, dinlemenizi istiyorum.” “Kaçmalıyım, kaçmam gerekir sizden!” “Hayır!” diye bağırdı. Ve bağırmamasıyla kollarıma atılması da bir oldu. Daha doğrusu bitkin bir halde düştü kollarıma. Elde ettiğim bu zafere henüz pek inanmadığımdan korkmuş gibi davrandım ve aynı anda da onu, zafer alanım olarak gözüme kestirdiğim yere doğru götürdüm, daha doğrusu sürükledim. Kendine geldiğinde artık boyun eğmiş, mutlu fatihine teslim olmuş bir kadındı.

Buraya kadar sevgili dostum, sanırım sizin onaylayacağınız bir yöntemle gördüm işimi. Savaşın asıl kurallarından hiç sapmadım ve sanıyorum gene sizin de fark ettiğiniz gibi tıpkı öteki savaşa benziyor bu savaş da. Bu nedenle beni bir Turenne ya da Friedrich gibi görün ve öyle karar verin hakkımda. Sürekli zaman kazanma peşinde olan düşmanı savaşmak zorunda bıraktım. Ustalıkla manevralarla alanı kendim seçtim, çarpışmayı istediğim gibi yönlendirdim. Düşmanı kandırdım ve onda korkulacak bir şey olmadığı izlenimi uyandırdım, sığınmış olduğu yerde baskın yaptım ona ve hemen vuruşmaya başlamadan önce de korkuttum, hiçbir şeyi rastlantıya bırakmadım, yendiğim takdirde kazancımın büyük olacağını, yenilirim de kendimi kurtarabileceğim yolları güvence altına almadan saldırmadım. Savaş açarken de arkamda, önceden elde ettiklerimi koruyabileceğim, çekileceğim bir yeri hazır tutmayı da ihmal etmedim. Sonuç olarak yapılabilecek olanın en iyisini yaptığımı sanıyorum. Ama şimdi korkuyorum ve sanıyorum ben de, Capua’da kendini zevk ü sefaya kaptıran Hannibal gibi gevşeyiverdim. Daha sonraki gelişmeleri anlatayım şimdi.

Bu tür büyük olaylar araya gözyaşı, umutsuzluk, dövünme karışmadan geçirilemez ve ben de bekliyordum bunları. Önce daha fazla utanma, sıkılma ve kendini toparlama gibi bir durum gözlemlerdim. Şaşırtmadı bu beni ve her iki durumu da namuslu geçinen kadın tavırları olarak

yorumladım. Yalnızca mekânın gereklilikleri gibi kabul ettiğim bu çok hafif farklara aldırış etmeden ben de herkesin geçtiği o avutma yolunu tuttum. Bu işte de genel kuralların geçerli olduğunu ve bedende uyandırılacak nazların yürekteki duyguya yardımcı olacağını, tek bir eylemin bin sözden hayırlı olacağını düşünüyordum ancak burada sözü de ihmal etmiyordum. Ne var ki müthiş bir dirençle, aşırılığın çok biçimi yüzünden korkunç bir dirençle karşılaştım.

Taş gibi hareketsiz, oturmuş, yüzünde en küçük bir değişiklik hissedilmeyen bir kadın düşünün. Sanki düşünmüyor, dinlemiyor, işitmiyor, hareketsiz gözlerini bir noktaya dikmiş, sürekli ağlıyor. Ben konuşurken hep bu haldeydi Madam de Tourvel işte. Ama ben bir okşama hareketi, son derece masum bir hareketle bile dikkatini çekmek istesem, artık bütün duygularını yitirmiş gibi görünen o kadın anında bir ürperti geçiriyor, tıkanıyor, hıçkırıyor, çığlıklar atıyor ancak anlaşılır tek sözcük çıkmıyordu ağzından.

Bu krizler, her seferinde daha da şiddetli bir biçimde birkaç kez geldi. Özellikle de sonuncusu çok şiddetli oldu ve gerçekten çaresiz bıraktı. Kazandığım zaferin hiçbir anlamı olmadığını düşünerek korktum. Beylik laflar etmeye başladım ve bir keresinde de şöyle dedim: “Beni mutlu ettiğiniz için mi böyle umutsuzsunuz?” Bu lafım üzerine o tapılası kadın bana döndü, yüzünde gene bir pişmanlık belirtisi vardı ama o meleksi görünümünü kazanmıştı tekrar. “Mutlu mu ettim?” dedi. Cevabı tahmin ediyorsunuzdur. “Siz mutlusunuz şimdi öyle mi?” dedi. Minnet ve şükran dolu ifademi daha da güçlendirdim. “Demek ben mutlu ettim sizi!” dedi. Kendisine övgüler düzdüm ve sevgi dolu sözler söyledim. Ben böyle konuşurken o gerilimli hali geçti, gevşedi ve koltuğuna yığıldı. Cesaret gösterip elini tuttum, direnmedi. “Hissediyorum, bu düşüncenin beni avuttuğunu ve rahatlattığını hissediyorum” dedi.

Takdir edeceğiniz gibi bu yola bir kez girince geri dönmedim bir daha. Asıl tutulması gereken yol da buymuş. Bir deneyeyim, ikinci bir başarı daha gelir mi diye düşündüm. Önce direnç gördüm, daha önce olup bitenleri, düşünüp çekindim biraz ama gene mutluluk sözcüğünü yardıma çağırdım ve olumlu etkilerini de gördüm. O sevecen kadın, “Haklısınız!” dedi, “Benim bundan böyle bu yaşama katlanabilmem ancak sizi mutlu etmekle mümkündür. Kendimi sizi mutlu etmeye adıyorum. Ben sizinim artık. Bundan böyle benden ne bir direnç göreceksiniz ne de bir pişmanlık sözü duyacaksınız ağzımdan.” İster saflık deyin ister yüce gönüllülük deyin, işte böyle bütün güzelliklerini bağışladı bana, mutluluğumu paylaştı ve daha da artırdı. Tam ve karşılıklı bir esrime oldu bizimkisi. Hayatımda ilk kez zevkten sonra da geçmedi sarhoşluğum. Kollarından ayrılır ayrılmaz, ayaklarına kapandım, onu ebediyen seveceğime dair yeminler ettim. Gerçekten düşündüklerimi söylediğimi de itiraf ediyorum. Ayrıyken bile sürekli onu düşünüyordum, bundan kurtulabilmek için çok zorladım kendimi.

Niçin burada değilsiniz siz şimdi? Burada olsaydınız bu çabalarımın büyüüne, ödülün büyüünü de katardınız ve dengelerdiniz durumu. Ama beklemekle de bir şey kaybetmiş olmuyorum değil mi? Geçen mektubumda önerdiğim o anlaşmayı kabul edeceğinizi umuyorum. Gördüğünüz gibi üstlendiğim işleri yerine getiriyorum. Gene söz verdiğim gibi dönüşünüzde her şey epey ilerlemiş olacak, zamanımın bir bölümünü size ayıracağım. Biraz acele edin de şu sıkıcı, ayak bağı olan Belleroc-he’u uzaklaştırın artık. O tatlılığı bile yavan Danceney’yi bırakın da benimle, yalnızca benimle ilgilenin. Siz o köyde böyle nasıl meşgulsünüz ki, bir yanıt bile yazmıyorsunuz bana! Size çıkışmak istiyorum aslında ama mutluluk insana bir hoşgörü veriyor. Ayrıca tekrar âşıklarınız arasına katılmakla yeniden kaprislerinize boyun eğmem gerektiğini de unutmuyorum. Ancak siz de şunu unutmayın ki, yeni âşık eski dostluk haklarından hiçbirini kaybetmeye razı değildir.

Gene eskisi gibi Allahısmarladık... *Evet Allahısmarladık Meleğim! Sana aşkın bütün öpücüklerini gönderiyorum.*

Not: Biliyor musunuz, Prevan bir ay hapis yattıktan sonra birliğinden ayrılmak zorunda kalmış. Bütün Paris bu konuyu konuşuyor şimdi. Aslında işlemediği bir suçun cezasını çekiyor adam. Siz de tam bir başarı kazandınız bu işte!

*Paris, 29 Ekim 17***

YÜZ YİRMİ ALTINCI MEKTUP

Madam de Rosemonde'dan Madam de Tourvel'e

Size daha önce yanıt vermek istiyordum yavrum ama son mektubu yazarken hissettiğim yorgunluktan sonra ağrılarım gene başladı, o yüzden son günlerde kolumu kullanamıyorum. Yeğenimle ilgili olarak verdiğiniz güzel haberlere bir an önce teşekkür edip candan kutlamak istiyorum sizi. Elbette Tanrı'nın bir lütfu vardır bu işte. Yeğenime doğru yolu göstererek sizi de kurtarmış. Evet yavrum, sizi yalnızca denemek isteyen yüce Tanrı'm gücünüz tükendiğinde yardıma geldi. Önce isyankâr olmuş olabilirsiniz ama şimdi şükretmelisiniz ona. Anlamadığımı sanmayın. Keşke bu kararı önce siz vermiş olsaydınız ve Valmont'un kararı da bunun bir sonucu olsaydı. Böylesi kesinlikle daha iyi olurdu sizin için. Öyle sanıyorum ki daha insanca ifade edersek, biz kadınların, bir tekini bile gözden çıkarmak istemediğimiz haklarımız daha iyi korunmuş olurdu o zaman. Ama asıl büyük amaçlara erişilmişse, bu gibi hafif düşüncelerin ne önemi olabilir? Fırtınadan kurtulmuş birinin, kurtulma çarelerini kendim seçmedim diye yakındığı görülmüş, duyulmuş mudur?

Benim sevgili kızım, sizi korkutan acıların yakında hafiflediklerini hissedeceksiniz. Bu acılar hafiflemeseler ve de hep oldukları gibi kalsalar bile, bunlara dayanmak suçun, kendi kendinden nefret etmenin vereceği pişmanlıklara dayanmaktan kolay olduğunu gösterir hiç değilse size. Önemli sandığım bu öğütleri size önceden verseydim bir işe yaramazdı. Aşk bağımsız bir duygudur, temkinli olmak önüne geçebilir belki ama yenemez onu. Bir kez doğdu mu, ya bütün yaşamını sürdürdükten sonra ya da tamamen umut kesildikten sonra ölür ancak. Şimdi sizin hiçbir umudunuz kalmadığından düşündüklerimi özgürce dile getirme cesaretini gösteriyorum ben de. Artık umudu kalmamış bir hastayı korkutmak zalimlik, onu avutmak, oyalamak gerekir ama hastalığı yeni atlatmış birine ne gibi tehlikeler geçirdiğini söyleyip, aydınlatmak gerekir onu ki bir daha muhtaç olduğu ihtiyatlı tavrı bırakmasın, kendisine yararlı olabilecek öğütleri dinlesin.

Siz beni kendinize hekim olarak seçtiğinize göre ben de sizinle hekim gibi konuşacağım ve şunu söylüyorum size: Şimdi hissettiğiniz bazı önemsiz rahatsızlıklar için de ilaç gereklidir belki ancak bunlar şimdi kurtulmuş olduğunuz o ürkütücü hastalıkla karşılaştırıldığında birer hiçtir. Ayrıca dostunuz olarak, mantıklı bir kadının dostu olarak şunu da söyleme cüretini göstereceğim: Başınıza gelmiş olan başlı başına bir felakettir, özellikle de kimi sevdiğiniz düşünülürse büyük bir felakettir bu. Benim, yeğenimi kusurlarını göremeyecek kadar çok sevdiğimi bilirsiniz. Yakışıklı, hoşsohbet bir delikanlıdır, övülmeye değer başka birçok üstün özellikleri daha vardır ama söyledikleri doğruysa eğer, kadınlar için tehlikesiz biri de değilmiş, kötülükleri dokunuyormuş kadınlara, onları ayartmakla kalmayıp, adlarını kötüye çıkarmaktan da hoşlanırmış. Siz onu yola getirebilirdiniz, inanırım buna. Ayrıca hiç kuşku yok ki, böyle bir iyiliği de hak etmiş bir insandır ama bugüne kadar birçok kadın onu yola getirmiş olmakla övünmüştür ve umutları boşa çıkmıştır. Bu yüzden sizin de bunu denemek

ve sonrasında da böyle belirsiz bir çareye başvurmak zorunda kalmamanız bence çok daha hayırlı olmuştur.

Şimdi, güzelim şöyle düşünün: Birçok tehlikeyle karşılaşabilirdiniz, karşılaşmadınız ve üstelik vicdanınız rahata kavuştu ve içiniz de rahat edecek, bu kadarla da bitmeyecek, Val-mont'un din ve ahlâk yoluna dönmesine neden olduğunuzdan da mutlu olabileceksiniz. Bence bu iş daha ziyade sizin cesur bir tavırla karşı koymanızla gerçekleşmiştir. Bir an bir zaaf gösterseydiniz hiç kuşku yok ki, yeğenim hayatı boyunca o günahkâr insan olarak kalacaktı. Ben böyle düşünüyorum, sizin de böyle düşünmenizi isterim. Siz bu düşüncelerle biraz avunursunuz, ben de sizi daha çok sevmek için yeni nedenler bulurum.

Pek yakında döneceğinizi söylüyorsunuz, sevgili kızım, bekliyorum sizi. Gelin, mutluluğunuzu, huzurunuzu burada yitirdiniz, gene burada bulun. Annenize, kendisinin de, sizin de yüzünüzü kızartacak hiçbir şeyiniz olmayacağı konusunda verdiğiniz sözü tuttunuz. Gelin ve burada annenizi ne kadar sevindirdiğinizi görüp siz de sevinin.

...Şatosu, 30 Ekim 17**

YÜZ YİRMİ YEDİNCİ MEKTUP

Markiz de Merteuil'den Vikont de Valmont'a

19 tarihli mektubunuzu yanıtızsız bırakmamın nedeni zamansızlık değildi Vikont, yalnızca kızmıştım. O mektupta söyledikleriniz aklı başında bir insanın söyleyebileceği sözler değildi. Bu nedenle ben de ses çıkarmayıp unutmuş gözükmeyi daha doğru bulmuştum. Ama madem, siz gene o mektuptan söz ediyor, o düşüncelerde diretiyorsunuz, benim suskunluğumu da kabullenme olarak anlıyorsunuz, düşüncelerimi açıkça dile getireyim.

Ben bazen tek başıma bütün bir sarayı doldurabileceğimi sanmışımdır. Ama bir saray kadını olma düşüncesi asla uygun gelmemiştir bana. Bunu bildiğinizi sanıyordum. En azından bundan böyle bilmediğinizi söyleyemezsiniz ve getirdiğiniz önerinin bana ne kadar komik geldiğini kolayca tahmin edebilirsiniz. Ben bir güzelliği üstelik yeni tattığım bir güzelliği feda edip sizinle ilgilenecekmişim! Hem de nasıl bir ilgi! Bir *köle* gibi boyun eğip, ulu efendimin yardımlarını bekleyerek... Sözelimi o melek gibi kadın Madam de Tourvel'in *tattırduğu büyüleyici çekicilik*'ten bıkip biraz oyalanmak istediğinizde ya da o *kendine bağlayıcı Cécile*'in hakkınızdaki izleniminin tehlikeye düşmesinden korktuğunuzda, gönül indirip bana gelecek, aslında pek hararetli olmayan ama gene de ilgisiz kalınmayacak zevkler arayacaksınız. Sizin o paha biçilmez iyiliklerinize ender olarak kavuşacağım ama gene de yetecek bana bunlar, benim mutluluğuma!

Söyleyecek bir şey yok, kendinizi beğenme konusunda pek zenginsiniz ama ben de bu konuda o kadar mütevazı değilimdir. Kendime şöyle bir bakıyorum, o kadar da düşkün olduğumu sanmıyorum. Bir kusur olabilir bu ama size şunu söyleyeyim ki benim başka bir çok kusurum daha vardır.

Özellikle de mutlaka bilmenizi istediğim bir kusurum var. O sizin *okullu, yavan* bir tatlılığı olan çocuk diye andığınız Danceney öyle hava atıp durmuyor. Yalnızca beni düşünüyor. O yaşta nasıl sevmek gerekirse, öyle seviyor. Ben de, varsın yirmi yaşında deneyimsiz bir çocuk olsun, zararı yok, beni mutlu etmekte, bana zevk tattırmakta sizden daha yararlı olur diye düşünüyorum. Ayrıca şunu da söyleyeyim size: Böyle bir fanteziye gerek duyup üstüme bir ortak getirirsem, en azından şu durumda

sizi seçmem büyük olasılıkla.

Siz de şimdi bu düşüncemin nedenlerini soracaksınız, değil mi? Her şeyden önce hiçbir nedeni olmayabilirdi: Keyfim nasıl isterse öyle davranırım, sizi seçebilirim de dışlayabilirim de, kim ne karışır buna? Ancak gene de saygılı davranıp gerekçe göstereceğim size. Öyle sanıyorum ki, sizi aşırı bir fedakârlıkta bulunmaya zorlamış olurdum. Benden bir minnettarlık beklemeye kalkışacağınıza hiç kuşum yok ancak ben asıl sizin bana minnettar olmanız gerektiğini sanıyorum! Gördüğünüz gibi sizin düşünceleriniz ve benim düşüncem hiç uymuyor birbirlerine ve bunları birbirlerine yakınlaştırmak da bir hayli zor gözüküyor. Bu duygu ve düşüncelerimi de sık sık değiştireceğime hiç ihtimal vermiyorum. Kendimde bir düzelme görürsem, söz veriyorum haberdar edeceğim sizi durumdan. O zamana kadar başka çareler aramaya bakın kendiniz için. Öpücüklerinizi de kendinize saklayın, onları kullanabileceğiniz daha iyi yerler var!

Gene *eskisi gibi Allahısmarladık*, diyorsunuz. Öyle sanıyorum ki siz eskiden daha bir değer verirdiniz bana ve böyle üçüncü dereceden rollere uygun görmezsiniz beni ve özellikle benim evet dememi bekler, razı olduğuma ondan sonra inanırdınız. Bu nedenle izin verin de ben size eskisi gibi değil de şimdi olduğu gibi Allahısmarladık diyeyim.

Kölenizim sizin sayın Vikont.

...Şatosu, 31 Ekim 17**

YÜZ YİRMİ SEKİZİNCİ MEKTUP

Madam de Tourvel'den Madam de Rosemonde'a

Hayli geciken yanıtınız ancak dün elime geçti Madam. Ben benim olsaydım, mektubunuz anında öldürürdü beni ama şimdi başka biri sahip bana ve o başka biri de Mösyö de Valmont. Gördüğünüz gibi sizden hiçbir şey gizlemiyorum. Beni dostluğunuza değer bulmasanız bile şunu biliniz ki sizi aldatmak benim için dostluğunuzu yitirmekten beterdir. Şu kadarını söyleyeyim ki ben Mösyö de Valmont'un ya ölmesine ya da mutlu olmasına neden olacaktım ve onu mutlu etmeyi daha doğru buldum. Bununla övünüyor değilim ama bir suç işlemiş olduğumu da sanmıyorum. Durumu bildiriyorum size yalnızca.

Mektubunuzu, mektubunuzda dile getirdiğiniz acı gerçekleri okurken ne hale geldiğimi tahmin etmişsinizdir. Ama sanmayın ki içimde bir pişmanlık belirdi ve bundan böyle duygularım da, tuttuğum yol da değişecektir... gerçi onulmaz acılar çekiyorum ama parçalanan kalbim bu acılara dayanamaz artık, diye düşünüp korktuğum anlarda bile, "Valmont mutlu ya!" diyorum içimden. Bu düşünce bütün üzüntülerimi dağıtıyor, daha doğrusu neşeye çeviriyor.

Ben, bundan böyle yeğeninize adadım kendimi, bu dünyayı da öteki dünyayı da yitirdim onun uğrunda. Bütün duygu ve düşüncelerimin merkezinde o var şimdi. Benim yaşamam onun mutluluğu için elzem olduğu sürece bir değeri olacak yaşantımın ve dolayısıyla talihli kabul edeceğim kendimi. Bir gün gelir düşünceleri değişirse... o zaman da hiçbir yakınma ve sitem gelmeyecek benden ona. Cesaret gösterip o anı daha şimdiden gördüm ve nasıl davranacağıma karar verdim.

Mösyö de Valmont, günün birinde benim adıma da leke getirir diye korktuğunuzu söylüyorsunuz. Anlamanız gerekir ki böyle bir kötülük etmesi beni artık sevmediği anlamına gelir. O beni

sevmedikten sonra duyacağım boş eleştiriler ne ilgilendirir beni? Benimle ilgili olarak karar verebilecek tek insan odur. Nasıl ben yalnızca onun için yaşıyorsam, anılarım da onun kalbinde kalacaktır ve o zaman, “O kadın beni gerçekten seviyormuş!” derse eğer ben o zaman aklanmış ve ödülümü almış olurum.

Yüreğimi olduğu gibi açtım size, Madam. Böyle açıkça konuşmam beni gözünüzden düşürürse, yıkımdır bu benim için. Ancak birtakım yalanlardan medet umup sevginize yaraşır biri olmaktansa, o yıkıma da katlanırım. Bir zamanlar bana yaptığımız iyilikleri anladığım için size kalbimi bütünüyle açmayı bir borç bildim kendim için. Tek bir sözcük daha ekleyecek olursam, gene de kendimi sevginize değer görmek gibi bir gurura kapıldığım gibi bir anlam çıkarabilirsiniz bundan. Oysa ben şimdiki durumumu düşünüp sevginizi kesinlikle hak etmemiş olduğumu anlıyorum.

Saygılarımla Madam, naçiz ve itaatkâr hizmetkârınız...

*Paris, 1 Kasım 17***

YÜZ YİRMİ DOKUZUNCU MEKTUP

Vikont de Valmont'dan Markiz de Merteuil'e

Neydi güzelim o son mektubunuzdaki acı, iğneleyici alaylar öyle? Tabii ki farkında olmadan ne suç işlemişim ki bu kadar öfkelenmişsiniz siz? Siz daha razı olmadan benim peşin peşin sizi razı olmuş gibi kabul ettiğimi söylüyorsunuz. Bana öyle geliyor ki, herkes için boşu boşuna böbürlenmek sayılabilecek bir durum ikimiz arasında yalnızca güvenden kaynaklanan bir haktır ve güvenin de dostluğa ya da aşka bir zararı olabileceğini hiç düşünmemiştim. Ne zamandan beri böyle bu acaba? İçgüdümüz bizi her zaman aradığımız mutluluğun yanında olduğumuz yanılığımıza düşürür. Ben de isteklerime umudu katarken o içgüdüye kapılmıştım ama siz sabırsızlığımdan kaynaklanan bir durumu gururuma mal ediyorsunuz. Böyle zamanlarda kuşkulananın bir saygı gereği olduğunu bilmez değilim ama bu kuşku yalnızca iş olsun diye duyulur ve aslı yoktur. Aramızda böyle önemsiz ayrıntılara dikkat etmeyi uygun bulmamanın hakkım olduğunu sanıyordum.

Ayrıca bana sorarsanız istediğinizi doğrudan doğruya, özgürce söylemek eski bir ilişkinin gücüne dayanıyorsa çoğu zaman aşkı kaçırın o tatsız tuzsuz yalakalıktan çok daha değerli-dir. Benim tuttuğum yolu doğru bulmam belki de içimde uyandırdığı hatıraların benim için çok değerli olmasından geliyor. Ancak bu böyledir diye de sizin başka türlü düşündüğünüzü görmek çok ağır geliyor bana.

Tek hatam bu olabilir ancak. Yoksa şu dünyada benim sizden üstün tutacağım bir kadın bulunacağına inanacağınızı, hele hele benim değerinizi bilmeyeceğimi düşünebileceğinizi hiç aklım almıyor. Aynaya bakmışsınız ve o kadar da düşkün olmadığınızı görmüşsünüz. Gayet tabii, ayna yalan mı söyleyecekti size yani? Peki ama benim hiçbir biçimde sizin hakkınızda öyle düşünmeyeceğimi anlamanız bu kadar zor muydu?

O tuhaf düşünceyi nasıl edindiğinizi bir türlü anlayamıyorum. Sanırım benim başka kadınları övmeye cesaret etmemle az ya da çok ilgili bu. Size Madam de Tourvel ya da küçük Volanges'dan söz ederken, *canım, melek gibi, insanı bağlıyor* gibi sözcükler kullanmış olmamı yüzüme vuruyorsunuz. Bilmiyor musunuz ki insan böyle sözleri düşünmeden söyler; dilin ya da kalemin ucuna öylesine geliverir işte. Bu sözcükleri bir kadını nitelemek amacıyla kullandık diye o kadın gözümüzde çok değerli olmuştur anlamına mı gelir bu? Hayır. Biz o kadından söz ederken kendimiz

ne durumdaydık, işte onu gösterir ancak. Ayrıca değil mi ki ben onlardan herhangi birine bu kadar tutulmuşken bile sizi böylesine istiyordum. Değil mi ki sizi her ikisinden de üstün tuttuğumu açıkça söylüyorum. Değil mi ki bizim eski ilişkimizin tazelenmesi ancak o iki ilişkinin zararına gerçekleşebilirdi. Bana sitemde bulunmanız için bir neden göremiyorum.

Daha önce tatmadığım bir çekicilik, demiştim, buna da biraz alınmış gibisiniz. Ama bu sözlerin de suç olmadığını kolayca kanıtlayabilirim. Her şeyden önce, “Daha önce tatmadığım”, “Bana daha güçlü gelen” demek değildi ki! Sizin her gün taze, her gün ateşli bir biçimde verebileceğiniz zevklerden üstün bir zevk var mıdır? Ben yalnızca o çekiciliğin benim henüz tatmadığım türden olduğunu söylemek istemişim. Herhangi bir değer biçmeye çalışmadım ona. O zaman söyledim, gene söylüyorum, bu çekicilik ne olursa olsun, çarpışırım onunla ve yenmeyi de başarabilirim. Çok zor olmayan bu iş size sunulmaya değer bir armağansa eğer, daha da fazla çaba gösteririm bunun için.

Cécile’e gelince, ondan söz etmeye gerek görmüyorum. Unutmamışsınızdır tabii, siz istediğiniz diye ilgilendim onunla. Uzaklaştırmak için de izninizi bekliyorum. Onun saf ve körpe olduğunu söylemiş olabilirim, ayrıca onun insanı *bağlayan* bir yanı olduğunu sanmışım. Ne yapalım ki kendi eseri güzel görünüyor insana ama hiçbir biçimde dikkat çekecek kadar bir kararlılık ve tutarlılık yok bu kızda.

Ve şimdi sevgili dostum, sizin adaletinize, sizden vaktiyle gördüğüm yardımlara, o zamandan beri aramızdaki bağları güçlendirmiş güvene ve uzun, mükemmel dostluğa sığınarak soruyorum: Bana karşı bu insafsızlığınızı hak ettim mi ben? Ama siz ne zaman isterseniz, bir ödülle bütün haksızlıklarınızı unuttura-bilirsiniz! Bir şey söyleyin, o zaman göreceksiniz ki, ne bağlılık ne de çekicilik kalacak! Bir gün değil, bir dakika bile durmam. Ayaklarınızın dibine, kollarınıza uçuverir ve kalbimin gerçek sultanının siz olduğunu bin kez ve bin biçimde gösteririm.

Allahaısmarladık sevgili dostum. Yanıtınızı büyük bir sabırsızlıkla bekliyorum.

*Paris, 3 Kasım 17***

YÜZ OTUZUNCU MEKTUP

Madam de Rosemonde’dan Madam de Tourvel’e

Niçin güzelim artık kızım olmak istemiyorsunuz? Artık aramızda her tür haberleşmenin kesileceğini bildirir gibisiniz sanki, niçin? İşin nereye gittiğini ben kendiliğimden anlamadım diye mi cezalandırmak istiyorsunuz beni? Yoksa sizi isteyerek üzdüğümünden mi kuşkulaniyorsunuz? Hayır, ben sizin içinizi bilirim, böyle düşünemezsiniz benim hakkımda. Benim şimdi çektiğim üzüntünün nedeni de zaten kendimden çok sizi düşündüğümüdür.

Ah, benim genç dostum! İçim yanarak söylüyorum bunu size, siz çok sevimli bir insansınız, aşkın sizi mutlu edeceğini sanmayın sakın. Mutluluk getireceğine inandığı o duyguyla sonunda mutsuzluğa düşmüş olan anlayışlı ve duygulu bir kadın var mıdır bu dünyada? Erkekler elde ettikleri kadının değerini bilebilirler mi hiç?

Gerçi tuttukları yolda tutarlı ve sevgilerinde dürüst olan çok erkek vardır ama bunlar arasında da yürekleri bizim yüreğimiz gibi çarpan kaç kişi çıkar? Onların sevgisinin de bizim sevgimize benzediğini sanmayın güzel kızım! Aslında onlar da bizim hissettiğimiz coşkuyu hisseder tabii ki, hatta bizden daha fazla coştukları olur ama bizim içimizde hiç eksik olmayan bir şefkat duygusu

uyandıran ve sevdiğinden başkasını düşünmeyen o hassas ilgiyi doğuran endişeli telaşı tanımazlar. Erkek mutluluğa kavuştum diye, kadın ise mutluluğa kavuşturdum diye sevinir. Çok derin olmasına rağmen gene de dikkat edilmeyen bu fark, her ikisinin de birbirleriyle olan bütün ilişkilerini etkiler. Birinin zevki arzuları doyurmak, ötekinkini ise özellikle arzuları doğurmaktır. Hoşa gitmek biri için yalnızca başarının bir yolu, öteki içinse başarının ta kendisidir. Kadınlar hoppalıkları yüzünden çok eleştirilmiştir ama tavırları da kendilerini beğendirme isteklerinin ölçüsünü biraz kaçırmış olmalarından başka bir şey değildir ve dolayısıyla bu isteğin de ne kadar gerçek olduğunu gösterir. Nihayet özellikle aşkın belirlediği bu çok özel zevk erkekte yalnızca olsa olsa başka bir kadının belki zayıflatacağı ama kesinlikle yok etmeyeceği bir zevkin derecesini artırmaya yarayan bir tercihtir. Bu derin duygu, kadınlarda ise başka bir isteği yok etmekle kalmaz, doğadan da güçlüdür, doğanın egemenliğinden kurtulur ve kesinlikle haz doğacağı sanılan bir yerde bile ancak bir nefret ve tiksinti duymalarına yol açar.

Bu söylediklerime uymayan az ya da çok bazı istisnaların bu genel gerçeklerle çatışıp onları çürütebileceklerini sanmayın! Halk yalnızca erkeklerde sadakatsizlikle ihaneti aynı kefeye koymuyor... söylediklerimi doğrulamaz mı bu? Bu yüzden pek böbürlenirler ama aslında utanmaları gerekirdi. Kadınlar arasındaysa sadakatsizliği ve ihaneti önemsemeyen, türümüzün yüz karası ahlâksız kadınlar kendi kendilerini aşağı görmekten kurtaracağını umdukları her çareyi doğru bulurlar.

Güzel kızım benim, size bunları anlatırken şu noktanın altını çizmek istiyorum: Aşk bize her zaman ebedi ve kusursuz bir mutluluk hayal ettirir, böyle bir mutluluk getireceğini vaat ederek kandırır bizi. Söylediklerimi bilerseniz bu boş hayallere karşı donanımlı olursunuz diye düşündüm. O umut insanı aldatır ve içinde öylesine yer eder ki ona veda etmek zorunda olduğunuzu anladığınız zaman bile yitirmezsiniz onu. Bu hayal bir kalbe her zaman aşkla birlikte gelen o gerçek acıları artırdığında bile kaptırırsınız kendinizi ona. Benim şimdi yapabileceğim tek şey üzüntülerinizi hafifletmeye ya da bunların sayısını azaltmaya çalışmaktır. Bir derdin devası yoksa, hekime düşen o dertle birlikte yaşayabilmenin yolunu göstermektir. Ben sizden yalnızca şunu rica ediyorum: Unutmayın ki bir hastaya acımak onu ayıplamak demek değildir. Ayrıca biz kim oluyoruz ki birbirimizi ayıplayacağız? Yargılamak içimizi okuyan Tanrı'nın hakkıdır yalnızca ve ben öyle sanıyorum ki Tanrı'm da bizlere bir baba gibi baktığından, bir yığın erdem adına bir güçsüzlüğü bağışlar elbet.

Ama yalvarırım size kızım, güçten çok tam bir cesaretsizlik belirtisi olan sert kararlardan koruyun kendinizi. Hayatınızın şimdi başka birinin elinde olduğunu söylüyorsunuz ama unutmayın ki dostlarınızın da hakları vardır sizin üstünüzde ve bu haklarından vazgeçmezler. Siz de bu dostlarınızı düş kırıklığına uğratamazsınız.

Allahısmarladık sevgili kızım. Sizi çok seven annenizi ara sıra da olsa hatırlayın, onun sizi her zaman sevdiğinden ve her şeyden çok sizi düşündüğünden kuşkunuz olmasın.

... Şatosu, 4 Kasım 17**

YÜZ OTUZ BİRİNCİ MEKTUP

Markiz de Merteuil'den Vikont de Valmont'a

Hele şükür Vikont! Bakın bu kez memnunum sizden işte! Şimdi dostça, arkadaşça konuşalım: O

istediğiniz anlaşmanın sizin için de benim için de gerçekten bir delilik olacağını gösterebileceğimi sanıyorum.

Evet, bir erkekle kadını birleşmeye götüren tek şey zevktir ama zevk, aralarında bir ilginin ortaya çıkması için yeterli değildir. Aşktan önce iki kişiyi birbirine çeken istek vardır, ancak bu istek geçtikten sonra onları birbirinden uzaklaştıran tiksinti ortaya çıkar. Bu bir doğa yasasıdır. Ancak aşkla değişebilir. Ne var ki âşık olmak da her zaman elimizde olan bir şey değildir. Buna karşılık her zaman da gereklidir. Bu nedenle bir tarafın âşık olması yeterlidir. Böylece zorluk azalıyor, daha doğrusu büyük bir zarar vermiyor. Bir taraf sevme mutluluğunu tadarken, öbür taraf da beğenilme mutluluğunu tadıyor. Gerçi beğenilmek sevmek kadar hoş değildir ama işin içine aldatma zevkini de katarsanız denge sağlanır ve her şey yoluna girer.

Ama söyleyin Vikont, ikimizden hangimiz ötekini aldatma işini üstlenecek? Hikâyeyi bilirsiniz: Hani iki üçkâğıtçı kumar oynuyorlarmış, ikisi de birbirinin ne malın gözü olduğunu anlayınca, “Olmaz” demişler, “ikimiz de bir iş çıkaramayız, yarı yarıya ödeyelim kâğıtların parasını da bırakalım oyunu!” Sonra kalkmışlar masadan. Biz de onları örnek alalım Vikont ve zaman kaybetmeyelim, vaktimizi başka bir şeye harcarız, daha işe yarar.

Burada size benim çıkarımın sizin çıkarınızla örtüştüğünü, öfkeye kapılmadığımı ve kapris yapmadığımı kanıtlamak için aramızda kararlaştırdığımız ödülü alacağınızı söylüyorum. Tek bir gece olduktan sonra birbirimize fazlasıyla yeterli geleceğimizi çok iyi anlıyorum ve o geceyi geçip gitmiş olmasından üzüntü duyacağımız kadar güzelleştiririz kesinlikle. Ancak unutmamamız gerekir ki mutluluk için böyle bir üzüntü gereklidir. Bir an kapılacağımız hayalin, ne kadar tatlı olursa olsun kalıcı olabileceğini ummayalım.

Görüyorsunuz ki ben de iyi niyetli çabalarımı sürdürmeye çalışıyorum, hem de siz sözünüzü tutmadığınız halde. Hani o melek gibi dindar kadının ilk mektubunu verecektiniz bana! Bilmiyorum hâlâ korumak istiyor musunuz o kadını siz, yoksa benimle konuştuklarınız yalnızca lafta kaldı ve yaptığımız pazarlığın koşullarını unuttunuz belki! Her durumda ben şimdiye kadar hiçbir şey alabilmiş değilim. Ya ben yanılığ içindeyim ya da o şefkatli dindar daha pek çok mektup yazacaktır. Yalnız kaldığında ne yapar? Herhalde akıllılık edip de eğlenmez. Görüyorsunuz, istesem daha çok şey söyleyebilirim size ama son mektubumda biraz öfke saçtığımı hatırlıyorum da o yüzden bu mektubu biraz daha sessiz geçiştirip durumu telafi etmek istiyorum.

Şimdi Vikont bir dileğim var sizden ve bu sizin için de benim için de yararlı olacaktır: En az sizin kadar istediğim anı erteleyelim ve Paris’e dönüşümü bekleyelim. Çünkü her şeyden önce burada gerekli özgürlük ortamını bulamayız. Ayrıca ben de durduk yerde riske atmış olurum kendimi: O asık suratlı Bel-leroché artık kopuyor benden ama kazara bir kıskançlığa kapılıverirse yeniden dönmek isteyebilir bana. Şimdi beni sevmek için boşuna didinip duruyor. Öyle ki, onu okşamalarımla bunaltıyorum ve bunu yalnızca ihtiyattan değil biraz da muzipliğimden yapıyorum. Ama bu arada anlamanız gerekir ki burada sizin için bir fedakârlık falan yapılmıyor. Her ikimiz de sadakatsizlik etmeliyiz ki işin büyüğü daha da artsın.

Biliyor musunuz, bazen biz böyle şeylere mi kalacaktık, diye düşünüyorum! Birbirimizi sevdiğimiz günlerde, ki aşkı bizimkisi, mutluydum ben ve siz de mutluydunuz... ama ne gereği var o mutluluktan söz etmenin? Geri gelmez artık! Hayır, ne dersiniz deyin, geri gelmez artık. Her şey bir yana ben sizden bazı fedakârlıklar isterim ve bunlar kesinlikle mümkün değildir sizin için. Ayrıca mümkün

olsa da istemezsiniz. Benim böyle fedakârlıklara değip değmeyeceğim de başka bir sorun tabii, ikincisi, nasıl bağlanacaksınız siz? Hayır, aklımdan bile geçirmek istemem böyle bir şeyi. Gerçi şimdi size mektup yazmak büyük bir zevk benim için ama birdenbire kesmek daha iyi galiba. Allahaismarladık Vikont.

... Şatosu, 6 Kasım 17**

YÜZ OTUZ İKİNCİ MEKTUP

Madam de Tourvel'den Madam de Rosemonde'a

İyilikleriniz yüreğimin en derin yerine kadar işledi Madam. Kabul ettiğimde, onları kirleteceğimden, saygısızlık edeceğimden korkmasam, teslim ederdim kendimi onlara. Nasıl bir alinyazım varmış ki, yardımlarınızın benim için ne kadar değerli olduğunu gördüğüm anda artık onları hak etmediğimi de anlıyorum! Hiç değilse bir cesaret gösterip size ne kadar minnettar olduğumu söyleyeyim. Özellikle de sizin gibi erdemli bir insanın bizim güçsüzlüklerimizi görüp, bize, dertlerimizi paylaşacak kadar acımasına hayranım. Bu tavrınızın büyüğü insanı o kadar etkiliyor ki aşkın yüceliğinin yanında bile gücünü ve çekiciliğini yitirmiyor.

Ama artık mutlu olmama yetmeyen bir dostluğu hak ediyor muyum ben? Öğütleriniz için de aynı şeyi söyleyeceğim. Değerlerini çok iyi anlıyorum ama onları tutmayı başaramıyorum. Ben şu anda eksiksiz bir mutluluk yaşarken nasıl inanmam eksiksiz mutluluğa? Evet, erkekler sizin dediğiniz gibiyse gerçekten onlardan kaçmamız ve nefret etmemiz gerekir ama Valmont hiç benzemiyor onlara! Aşk onda da çok şiddetli bir tutku, sizin dediğiniz gibi bir taşkınlık oluyor ama onun bir inceliği, saygılı bir düşünceli yanı var ki her şeyin ötesine geçiyor bu! Siz beni seversiniz ve sıkıntılarımı paylaşmak istersiniz. Dolayısıyla mutlu olduğum için sevinmeniz gerekir. Ben mutlu-luğumu aşka borçluyum. Özellikle de sevdiğim insanın değerini düşündükçe mutluluğum da artıyor! Siz yeğeninizi, belki kusurlarını göremeyecek kadar sevdiğinizi söylüyorsunuz, değil mi? Ah! Siz onu benim tanıdığım kadar tanısaydınız! Ben onu taparcasına sevdiğim halde gene gerektiği kadar sevemiyorum. Evet, hayatında bazı yanlışlara düşmüş olabilir, kendi de kabul ediyor bunu zaten ama gerçek aşkı onun kadar hisseden başka bir insan var mıdır? Daha ne söyleyeyim size? O aşkı bir yürekte nasıl çarpıyorsa, öyle hiss ediyor.

Siz bunları da *aşkın bizi yanlışlığa düşürerek hayal ettirdiği boş şeyler* olarak görürsünüz. Böyle olsaydı, Valmont, benden isteyebileceği bir şey kalmadıktan sonra bile daha sevecen, daha çok seven, daha coşkulu biri olur muydu? Eskiden onda bir hesap kitap, bir ölçü, bir denge kaygısı gördüğümü itiraf ediyorum. Çok ender durumlarda vazgeçtiği o haline bakardım da, kendisiyle ilgili olarak duyduğum asılsız ve abartılı söylentilere istemeye istemeye inandığım olurdu. Ama artık kendimi tutku ve heyecanlarıma bırakmaya fırsat bulduktan sonra her arzumu seziyor. Bilinmez ki belki de birbirimiz için yaratılmıştık biz! Onun mutluluğunu sağlayacak olan belki de bendim! Bu bir yanlışlığa, bu yanlışlık bitmeden öleyim! Hayır, hayır, ben onu bütün kalbimle, taparak sevmek için yaşayacağım. Niçin sev-meyecekmiş beni? Hangi kadını benden daha çok mutlu edebilir o? Ve ben kendimden biliyorum ki doğrulan bu mutluluk en güçlü bağdır, gerçekten bağlayan tek bağdır. Evet aşkı yücelten, kutsal kılan, Valmont'un ruhu gibi şefkatli, yüce bir ruha değer kılan işte o hoş duygudur.

Allahaismarladık benim sevgili, saygıdeğer ve beni seven gerçek dostum. Daha uzun uzun yazmak

isterdim ama yazamıyorum. Şimdi gelecek o, söz vermişti, başka bir şey düşünmem mümkün değil. Böyle söylediğim için darılmayın! Siz benim mutlu olmamı istemez misiniz? Şu anda öyle büyük bir mutluluk içindeyim ki yetemiyorum buna.

*Paris, 7 Kasım 17***

YÜZ OTUZ ÜÇÜNCÜ MEKTUP

Vikont de Valmont'dan Markiz de Merteuil'e

Neymiş bu fedakârlıklar, sevgili dostum, ödülünün beni size beğendirmek olduğunu bilmeme rağmen gene razı olamayacağım o fedakârlıklar? Söyleyin hele bir onları, bir an duraksadığımı görürseniz, o zaman izin size, vermeyin o ödülü. Siz şu son zamanlarda benim ne kadar kötü olduğumu düşünüyorsunuz ki hoşgörülü olduğunuz bir anda bile, duygularımdan ve enerjimden kuşkulaniyorsunuz? Elimden gelmeyecek ya da kabul edemeyeceğim fedakârlıklar! Demek siz beni iyice tutkun, boyunduruk altına girmiş biri gibi görüyorsunuz. Demek benim giriştiğim işi başarmak istememin nedenini bu işin ucundaki kadına çok fazla değer vermeme bağlıyorsunuz? Allah'a şükür ki, henüz o duruma düşmüş değilim, kanıtlayabilirim bunu size. Evet, Madam de Tourvel'i kırma pahasına da olsa kanıtlayabilirim. Ondan sonra bir kuşkunuzun kalmaması gerekir.

En azından ilginç biri olduğu inkâr edilemeyecek bir kadınla bir süre ilgilenmiş olmayı bir suç gibi gördüm, bir rahatsızlık duydum bundan. Bu işe kendimi biraz fazla kaptırılmış olmamın nedeni belki de ölü sezona rast gelmiş olmasıdır. Bugünlerde bile yalnızca onunla ilgileniyorsam şaşırtıcı bir şey aramamak gerekir bunda. Bakın, şehir daha yeni yeni uyanıyor. Ayrıca düşünün ki, üç aylık emeğimin meyvesini toplamaya başlayalı şunun şurasında bir hafta bile olmadı. Aslında, benim bu kadar değerli olmayan ve daha da kolay elde ettiğim kadınlarla daha fazla birlikte olduğum olmuştu ama siz bir şey dememiştiniz.

Bu işe bu kadar önem vermemin gerçek nedenini öğrenmek ister misiniz? Söyleyeyim size: Bu kadının yapısında bir çekingenlik var. Önceleri mutluluğundan sürekli kuşkulandı ve bu kuşku onu tuhaf biri yapmaya yetiyordu: Bu yüzden ben de bu yoldaki gücümün nereye kadar gidebileceğini daha yeni yeni anlayabiliyorum ve doğrusunu söylemek gerekirse çok da merak ediyorum bunu; insanın eline fırsat öyle sanıldığı kadar kolay geçmiyor.

Her şeyden önce şu var ki, kadınların çoğu için zevk her zaman zevktir ve asla bunun dışında bir şey değildir. Bu tür kadınların yanında bizi ne kadar sanlara ve ünlere boğarsa boğsun, memurdan ve işçiden farkımız olamaz bizim. Tek üstünlüğümüz çalışkanlığımızdır, en fazla çalışan, en fazla üreten en iyidir.

Belki daha kalabalık başka bir sınıf kadın daha vardır ki, bunların da işleri güçleri âşıklarının şöhreti ya da mevkisiyle övünmek, onu yaratmış oldukları için mutlu olmak ve bir gün ellerinden kaçıracakları korkusuyla kıvranmaktır. Bu tür kadınların mutluluklarında bizim de iyi kötü etkimiz vardır, ancak bu etki gerçek anlamda bizden değil, bizim durumumuzdan doğar. Onlara mutluluk bizim yolumuzla gidebilir ama bizden gitmez.

Benim araştırma ve incelemelerim içinse büsbütün başka kategoriden bir kadın bulmam gerekiyordu: Duygulu, anlayışlı, yalnızca aşkla ilgili, aşta yalnızca âşığı gören. Öyle bir kadın olmalıydı ki heyecanı herkesin heyecanına benzememeliydi kesinlikle. Sürekli içinden devşireceği bu

heyecan daha sonra bedenini sarmalıydı. Bu kadının (yalnızca ilk gün için söylemiyorum) hazdan gözyaşlarıyla çıkmasından bir an sonra iç dünyasına uygun bulduğu bir sözle gene hazza daldığını görmeliydim. Ayrıca kişiliğinde de bir saflık olmalıydı bu kadının. Sürekli kapıldığından artık yenemeyeceği ve dolayısıyla da duygularını gizleyemeyeceği bir saflık olması gerekirdi bu kadında... kabul edersiniz ki bu tür kadınların sayısı fazla değildir. Bu kadına rastlamasaydım, kim bilir, bir eşine hiç rastlamayacaktım bir daha.

Bu durumda bu kadının beni bütün kadınlardan daha fazla çekmiş olmasında şaşılacak bir şey yoktur. Onunla yapmak istediğim iş kendisini mutlu etmemi, çok mutlu etmemi gerektiriyorsa, bundan niçin çekinecektim? Benim için engel oluşturmuyor, yardımcı oluyor bana. Ama beyin bir şeyle ilgileniyorsa, yürek de onun tutsağı mı olmuştur? Kesinlikle değildir. Evet, ben bu işi önemsiyorum ama başka maceralara da atılabilirim. Ayrıca daha hoş bir macera bulursam, bunu gözden çıkarabilirim de.

O kadar özgürüm ki benim için çok az önemi olan küçük Volanges'ı bile bırakmayı düşünmedim. Üç güne kadar Paris'e getiriyormuş annesi onu. Ben de dünden beri onunla konuşmanın yolunu aradım, kapıcıya biraz para verdim, karısına da bir iki güzel söz söyledim, iş bitti. Bu kadar basit bir yol aklına gelmemiş Danceny'nin! Bir de aşk insanı becerikli kılar derler. Tersine aşk, etkisi altına aldığı insanı aptallaştırır. Ben de kendimi korumayacağım aşktan! Endişe etmeyin, çok fazla etkilendim belki ama birkaç güne kadar bölüp zayıflatacağım onu. Bir kez bölmekle olmazsa, parçaların sayısını artırırım.

Ama sizin uygun gördüğünüz bir anda da kızı mazbut âşığına bırakmaya hazırım. Bana öyle geliyor ki, onların kavuşmalarını istememeniz için bir neden kalmadı artık. Ben de Dan-ceny'ye bu iyiliği yapmaya razıyım. Onun bana yaptığı iyiliklere karşılık ben de bu kadarcık bir iyilik yapmışım, çok mu yani? O şimdi büyük bir merak içinde Madam de Volanges'ın Paris'e döndükten sonra kendisini kabul edip etmeyeceğini düşünüp duruyor. Ben her durumda kendisini sevindireceğime dair söz vererek elimden geldiği kadar rahatlatmaya çalışıyorum onu ve *Cécile*'i döner dönmez, mektuplaşmaya başlayacaklarmış yeniden. Mektupları getirip götürme işini üstüme aldım. Daha şimdiden altı mektup yazdı, o mutlu güne kadar bir iki tane daha hazırlar. Oğlan iyice işsiz kalmış galiba.

Bu iki çocuğu bırakalım da kendi işimize bakalım biz. Mektubunuz ne kadar umutlandırdı beni! Ben artık başka bir şeyle ilgilenebilir miyim bu durumda? Elbette bağlayabilirsiniz beni. Bundan kuşkulananız çok gücüme gitti ve asla unutamayacağım bunu. Ben size sadakat yolundan hiç ayrıldım mı acaba? Aramızdaki bağlar çözülmüş olabilir ama biz hiç koparıp atmadık ki bunları! Artık ayrılıyoruz birbirimizden dedik ama bir yanılgıymış bu. Bir hayalmiş. Duygularımız, ilgi alanlarımız hep aynı kaldı. Ve ben şimdi birçok yer gezip, hayallerinin boş olduğunu anladıktan sonra gene yurduna dönen bir yolcu gibiyim. Mutluluğu bırakıp umut peşinde koşmuşum, d'Harcourt gibi konuşabilirim ben de:

Dışarıda yaşadıkça yurdumu daha çok sevdim^[43]

Bu yüzden, ne olur, sizi bana getiren düşünceye, daha doğrusu duyguya karşı koymayın. İkimiz de ayrı yollara girip bütün zevkleri tattık ama bunların içinde bizim birlikte tattığımız zevkle boy ölçüşebilecek bir tanesi var mıydı? Şimdi o zevk bize daha da tatlı gelmeyecek mi? Bırakalım artık kendimizi o mutluluğa.

Allahaismarladık benim güzel dostum. Dönüşünüzü beklemeye razıyım ama çabuk dönün artık. Bunu ne kadar istediğimi unutmayın.

*Paris, 8 Kasım 17***

YÜZ OTUZ DÖRDÜNCÜ MEKTUP

Markiz de Merteuil'den Vikont de Valmont'a

Gerçekten çocuk gibisiniz Vikont, bir şey söylenmeye görsün, isterim diye tutturuyorsunuz! Aklıma gelmişti öyle bir şey, üstünde durmak bile istemediğimi anlattım ama bir kere ağzımdan çıktı ya işte, fırsatı kaçırmak istemiyor ve beni mutlaka oraya sürüklemek istiyorsunuz. Ben başka düşüncelerle kendimi avutmak istiyorum ama siz ille onu düşündürmek istiyorsunuz bana. Çocukça şeyler bunlar ve beni de zorla kendinize uyduracaksınız! Siz hiç endişelenmeyin ve her şeyi ben üstleneyim tek başıma, olacak şey mi bu? Bir kez daha söylüyorum, kendi kendime de kaç kez söylemişimdir, önerdiğiniz o anlaşma olacak şey değil! Diyelim ki bugün gösterdiğiniz yüce gönüllülükten hiç vazgeçmediniz, ben de hiç mi vicdan yok peki? Mutluluğunuzu gölgeleyecek fedakârlıklara kalkışmanızı nasıl isteyebilirim sizden?

Sizi Madam de Tourvel'e bağlayan duygunun ne olduğunu hâlâ anlayamadığınız doğru mu Vikont? Bu da aşk değilse eğer, dünyada hiç aşk yaşanmamış demektir. Evet yüz türlü inkâr ediyorsunuz ama öte yandan da bin türlü doğruluyorsunuz. Siz kendi kendinizi aldatmak istiyorsunuz, beni değil (çünkü bana karşı içten olduğunuza inanıyorum). O kadını elinizden kaçırmama isteğini saklayamıyorsunuz, ondan kurtulmak da istemiyorsunuz. Ancak gücünüzün nereye kadar gidebileceğini merak ediyormuşsunuz! Kendini kandırmak değilse nedir bu? Şimdiye kadar hiçbir kadını mutlu etmemişsiniz sanki! Bu konuda kuşkunuz varsa, gerçekten hafızanız zayıf sizin! Hiç öyle şey olur mu? İşin aslı şu: Duygularınız mantığınızı yenmiş sizin, aslı astarı olmayan şeylere evet diyorsunuz ama ben, aldanmamak benim için çok önemli olduğundan, zor tatmin olurum.

Bu kez incelik göstermişsiniz ve hoşlanmayacağıma inandığınız sözleri atmışsınız. Ben fark ettim bunu ama bu arada siz de eski düşüncelerinizi terk etmemişsiniz. Artık *tapılası, melek gibi* Madam de Tourvel demiyorsunuz ancak bu kez de *insanı şaşıratan bir kadın, ince ve duygulu bir kadın* diyorsunuz, öbür kadınlardan tamamen ayırıyorsunuz onu. Ender rastlanan bir kadın-mış ve bir benzeri daha bulunmazmış. Öyle olduğunu kabul edelim ama madem ki siz bugüne kadar böylesini bulamamışsınız, ileride de bulamazsınız dersek yanlış bir şey söylemiş olmayız. Bu durumda siz şimdi bu kadını bırakırsanız, bir daha bu zararı kapatabilmeniz mümkün olmaz. Ah Vikont! Sizin bu sözlerinizden, sizin bu tavrınızdan anlaşılan aşk değilse, hiçbir konuşmadan, hiçbir tavırdan anlaşılamaz aşk.

Kızdığım için böyle söylediğimi sanmayın sakın, hiç ilgisi yok. Ben karar verdim artık, hiç kızmayacağım. Kesinlikle anladım ki kırgınlık tehlikeli bir tuzak olabilir. İnanın bana, biz yalnızca dost kalmalıyız ve daha öteye gitmemeliyiz. Ama kendimi korumakta böyle yürekli davrandığım için de takdir etmeniz gerekir beni. Evet yüreklilik diyorum, kimi zaman insan bir yolun kötü olduğunu anlıyor ama o yola girmemek için yürek gerekiyor.

İsteklerinizi kabul etmek için bazı şartlar ileri süreceğim. Yapamayacağınız fedakârlıkların neler olduğunu soruyorsunuz bana. Söyleyeceğim bunları ama sizi düşüncelerime yaklaştırmak için

söyleyeceğim bunları, böylelikle meseleyi iyice anla-yıp vazgeçersiniz ısrarınızdan diye düşünüyorum. “Şart ileri sürmek” sözünü bilinçli olarak kullanıyorum ve inanıyorum siz birazdan “Çok ağır şartlar ileri sürüyorsunuz” diyeceksiniz, olsun! Kabul etmemenize sinirlenmek şöyle dursun, memnun olur ve teşekkür ederim size.

Bakin ne kadar acımasızım ben, o insanı şaşırtan Madam de Tourvel’i herhangi bir kadın gibi, olduğu gibi, sıradan bir kadın gibi görme şartını ileri süreceğim ve aldanmamak gerekir bu konuda. Başkalarında bulduğumuzu sandığımız o büyüleyici yücelik kendi içimizdedir aslında; sevgiliyi güzel gösteren de sevgiden başka bir şey değildir. Benim ileri süreceğim bu şart yerine getirilemez ama siz gene kendinizi zorlayıp bana söz vermeye yemin etmeye kalkışırsınız. Doğrusunu söylemek gerekirse ben böyle sözlere kanmam, inanmam için sizin tavır ve tutumunuzu görmem gerekir.

Bu kadarla da yetinmem, canım ister, nazlanırım, kapris yaparım. Şimdi siz bana Cécile’i kendi arzunuzla kurban edeceğinizi söylüyorsunuz ama hiç ırgalamaz beni bu. Belki daha da ileri gider, benden yeni bir emir alıncaya kadar o zahmetli işi sürdürmenizi isterim. Bunun nedeni, sözümü geçiriyorum madem, ezeyim şunu diye düşünmüş olmamdır ya da merhametli ve dürüst olduğumdan, duygularına sahibim, zevkine karışmayayım artık diye düşünmüş olmamdır, işin orasını ben bilemem. Her durumda bana itaat etmenizi isterim ve emirlerim de ağırdır doğrusu!

O zaman size teşekkür etmek zorunda hissedeceğim kendimi. Kim bilir? Ödüllendiririm de belki. Sözgelimi sizden böyle uzak olmaya katlanamam ve gideyim artık derim. Sizi görmeye gelirim Vikont, sizi görmeye gelirim! Hem de nasıl! Ama hatırlarsınız mutlaka, bunları yalnızca, belki gevezelik olsun diye söylüyorum, aklımdan olmayacak şeyler geçmişti, anlatayım şunları dedim, ikimiz de unutalım bunları.

Biliyor musunuz benim dava endişelendiriyor beni biraz. Bu konuyla ilgili olarak neler yapabileceğimi öğrenmek istedim. Avukatlar yasalardan, *kararlar*’dan söz ediyorlar ama bence bunların hiçbir akla da adalete de uygun değil. Vaktiyle önerilen uzlaşmaya yanaşmadığıma pişman oluyorum zaman zaman. Allah’tan vekilimin becerikli, avukatımın iyi bir hatip, davacımın da güzel olduğunu düşünüp rahatlıyorum. Bu üç çare de hiçbir değer ifade etmeyecekse, dünyanın gidişatının değişmesi gerekiyor; eski geleneklere, göreneklere saygı kalır mı artık?

Hâlâ buralarda olmam hep bu dava yüzünden. Belleroche davası artık bitti: Harç ve masraflar bölüşüldü. Şimdi bu akşamki baloda bulunamayacağı için üzülüyor. Tam da işsiz güçsüz insanlara yakışan bir dert. Hele Paris’e bir döneyim, bütünüyle özgürlüğüne kavuşturacağım onu. Bu zor fedakârlığa katlanıyorum ama onun bunu bir cömertlik sayacağını düşünerek avutuyorum kendimi.

Allahaısmarladık Vikont. Sık sık mektup yazın bana. Eğlencelerinizi, zevklerinizi ayrıntılı olarak anlatın da bari onlarla avunup içimdeki sıkıntıyı gidermeye çalışayım.

...Şatosu, 11 Kasım 17**

YÜZ OTUZ BEŞİNCİ MEKTUP

Madam de Tourvel’den Madam de Rosemonde’a

Size yazmak istiyorum ama bilmiyorum başarabilecek miyim! Tanrım! Son yazdığım mektubu düşünüyorum! Onu da uzatamamıştım ama o zaman mutlulukla dolup taşıyordum da ondandı! Bu kez

karamsarlık nedeniyle o gücü bulamıyorum kendimde. Acılarımı hissediyorum ama bunları dile getirmeye gücüm yetmiyor.

Valmont... Valmont beni sevmiyor artık, hiçbir zaman da sevmemiş. Aşk öyle sönüp gitmez ki! Aldatıyor beni, aşağılıyor, ihanet ediyor. Bu dünyada ne kadar felaket, insanın gücüne gidecek ne kadar şey varsa, hepsi üstüme çöktü, üstelik de onun aracılığıyla.

Bunun yalnızca bir kuşku olduğunu sanmayın sakın. Kuşkudan o kadar uzaktım ki! Şimdi, yanılmışumdır belki diyebilme mutluluğundan da yoksunum. Gözümle gördüm, ne söyleyecek de kendini temize çıkaracak? Ama ne önemi var onun için? Kendini temize çıkarmaya falan çalışmaz... ah, zavallı kadın, sen sitem etmişsin, ağlamışsın, umurunda mı, seni mi düşünecek, kendisiyle meşgul o yalnızca.

Bitirdi beni, kurban etti, harcadı, hem de kim için? Aşağılık bir kadın için... ah, neler söylüyorum ben böyle!.. O kadını aşağılamaya, küçük görmeye hakkım var mı? O benim kadar görevlerini ihmal etmiş, benim kadar büyük günah işlemiş biri değil. İnsanın içindeki hüznün vicdan azabıyla birleşince çok acı oluyor! İçimi yakan ateşin şiddetlendiğini hissediyorum. Elveda sevgili dostum! Ben sizin merhametinize layık bir insan değilim, sizin nasıl bir yüreğe sahip olduğunuzu bilirim, nasıl acılar çektiğimi bilerseniz gene acırdınız.

Bu mektubu tekrar okudum ve durumu bildirecek tek bir sözcük yok içinde. Bu dayanılmaz olayı size anlatabilmek için bir cesaret göstereyim diye düşündüm. Dün, Paris'e geleli beri ilk kez akşam yemeğini dışarıda yiyecektim. Valmont saat beşte beni görmeye geldi. Her zamankinden daha fazla sevgi gösterileri içindeydi. Benim çıkmak istememe pek memnun olmadığını söyledi. Hemen vazgeçtim ben de tabii ki. Ama iki saat sonra belirgin bir değişiklik fark ettim onda. Canını sıkacak bir laf mı kaçırmıştım ağzımdan, bilemiyorum. Her neyse, biraz sonra birisine söz vermiş olduğunu hatırladığını ve ayrılmak zorunda olduğunu söyledi, kalkıp gitti. Ama bu arada da üzülmüş gibi yapıyor, söz verdiği pişman olduğunu anlatmak istiyordu. Ben söylediği her şeyi içtenlikle söylediğine inanıyordum.

Yalnız kalınca, yapacak başka bir işim de olmadığından davetli olduğum yere gitmenin daha doğru olacağını düşündüm. Hemen hazırlandım, arabaya bindim. Arabacımın operanın önünden geçeceği tuttu ve tam da operanın dağılma saatiydi, kalabalığın içine düştük. Dört adım ötemizde, arabamın bulunduğu sıranın yanındaki sırada Valmont'un arabasını gördüm. Kalbim çarpmaya başladı ama korktuğumdan değil, düşündüğüm tek şey arabamın ilerleyebilmesiydi. İlerlemedi araba, bu arada onun arabası geriledi ve benim arabamın yanına geldi. Ve o anda yanında, namı almış yürümüş bir kadının bulunduğunu gördüm. Dondum kaldım. Hemen büzüldüm arabanın içinde tabii ki, gördüğüm manzara yüreğimi parçalamaya yetmişti. Ama belki inanmazsınız, kadın, kendisine büyük olasılıkla her şey anlatılmış olduğundan arabanın kapısından ayırmadı gözlerini, sürekli bana bakarak güldü, herkesin dikkatini çekecek biçimde, rezalet çıkarmak istercesine kahkahalar savurdu.

Ölü gibiydim, buna rağmen davetli olduğum yere gittim ama duramadım orada. Her an bayılacak gibiydim sanki ve göz-yaşlarıma da engel olamıyordum.

Eve dönünce Mösyö de Valmont'a bir mektup yazdım ve gönderdim. Yokmuş evde. Ne pahasına olursa olsun o ölü gibi halimden kurtulmak ya da gerçekten ölmek için mektubu bir kez daha gönderdim ve gene yoksa beklemelerini emrettim. Geceyarısı olmadan uşak döndü. Mösyö de Valmont'un arabacısı gelmiş ve efendisinin o gece eve dönmeyeceğini söylemiş. Bu sabah düşündüm,

tek şey kalmıştı benim için yapılacak. Ondan mektuplarımı geri isteyip, bir daha bize gelmemesini rica etmek. Kapıcıya da bu doğrultuda emirler verdim ama hiç kuşkusuz o emirlere gerek de yoktu. Neredeyse öğle olacak. Hâlâ uğramadığı gibi tek satır bir yazı bile göndermedi.

şimdi sevgili dostum, söyleyeceğim bir şey yok artık, her şeyi öğrendiniz. Ve siz benim iç dünyamı da bilirsiniz. Bana şimdi sizin o duygulu dostluğunuzu daha uzun süre berbat etmemekten başka bir umut kalmadı.

*Paris, 15 Kasım 17***

YÜZ OTUZ ALTINCI MEKTUP

Madam de Tourvel'den Vikont de Valmont'a

Dünkü olaylardan sonra Mösyö herhalde bu eve girebileceğinizi düşünmüyorsunuzdur, istemezsiniz de böyle bir şeyi hiç kuşkusuz. Zaten ben de bu mektubu bir daha gelmemenizi istemekten çok, mektuplarımı geri istemek için gönderiyorum size. Aslında bu mektupları hiç yazmamam gerekirdi. Bu mektuplar beni körleştirmenizin kanıtları olarak sizi bir süre ilgilendirmiş olabilirler ancak şimdi gözlerim açıldığından, sizin yok ettiğiniz bir duyguyu hatırlatacakları için bir değerleri kalmamıştır artık sizce.

Benden önce birçok kadının size güvenmelerinden dolayı kurban edildiklerini bilmeme rağmen ben de size inanma hatasına düştüm. Gizlemiyorum bunu. Yalnızca benim hatamdır bu, ancak sizin bana hakaret ettirmenize layık olduğumu da sanmıyordum doğrusu. Ben sizin için her şeyi feda etmekle, hem başkalarından gördüğüm saygıyı hem kendime olan saygımı sizin uğrunuzda kaybetmekle, herkesin insafsız yargılarıyla karşılaşabileceğimi de biliyordum ama sizin daha da insafsız kararlar verme hakkınız olacağını düşünemiyordum. İnsanlar bir zaafa düşmüş kadınla ahlâksız bir kadın arasında fark görürler, sizin için böyle bir şey de yok. Ben size yalnızca herkesin yapabileceği bu haksızlıklardan söz ediyorum. Aşka edilen haksızlıklardansa hiç söz etmiyorum. Siz beni anlayamazsınız. Allahaısmarladık Mösyö.

*Paris, 15 Kasım 17***

YÜZ OTUZ YEDİNCİ MEKTUP

Vikont de Valmont'dan Madam de Tourvel'e

Mektubunuzu biraz önce getirdiler Madam ve okurken ürperdim, yanıt yazmaya da gücümün yetip yetmeyeceğini bilemiyorum. Ne kötü bir insanmışım sizin gözünüzde meğer! Kuşkusuz benim de hatalarım var tabii ki. İşlediğim günahları siz hoş görseniz bile ben hayatım boyunca acılarınıekeceğim bunların. Ama bugün bende gördüğünüzü söylediğiniz ve çok acı sözlerle ifade ettiğiniz kusurlar ruhumdan ne kadar uzak! Ben mi sizi küçük düşürmek, onurunuzu zedelemek isteyeceğim? Ben ki sizi hep hem sevdim hem saydım, ben ki gururun ne olduğunu ancak siz beni kendinize yaraşır bulduğunuzda anladım! Görünüşe aldanmışsınız siz. Evet doğru, görünüşte suçlu sayılabilirim ama hiç mi sevgi yoktu gözünüzde de o aldaticı görünüşü engellemeye alışmadınız? Benden yakınableceğinizi düşünmek, yalnızca bu düşünce bile başkaldırmanız için yeterli gelmedi mi? Her şeye rağmen inanmışsınız! Benim böyle utanmazca, azgınca bir işe kalkışabileceğime inanmakla

kalmamış, bana gösterdiğiniz lütuflar yüzünden bu duruma düştüğünüzü bile düşünebilmiş ve korkmuşsunuz. Beni sevdiğiniz için kendinizi bu kadar alçalmış görüyorsanız, beni ne kadar aşağı görürsünüz kim bilir!

Sizin böyle düşünmeniz beni öylesine bunalttı ki, şimdi size işin gerçek yüzünü anlatacağıma bu duygudan kurtulmak için vakit kaybediyorum. Her şeyi açıklayacağım ama buna hakkım olup olmadığını bilmiyorum. Anısını bile kaybetmek istediğim bazı şeyleri anlatmak, nasıl sürüklendiğimi hâlâ anlayamadığım, düşündükçe beni kahreden, bunaltan, hayatım pahasına silmek istediğim bir yanılığın izlerini sürmek, ikimiz için de ne kadar doğru olur bilmiyorum. Günahlarımı itiraf ederken sizi kızdırırsam, intikam almanız o kadar zor olmaz. Beni acılarımla baş başa bırakmanız yeterlidir bunun için.

Ancak dün olup bitenlerin en önemli nedeni sizin yanınızda hissettiğim o ruhu saran büyü oldu. Kim düşünebilirdi bunu? Ertelenmesi doğru olmayacak çok önemli bir işi bu durum unutturdu bana. Yanınızdan ayrıldığımda zaman oldukça geçti, aradığım kimseyi bulamadım. Operada bulurum umuduyla oraya gittim, bu umudum da boş çıktı. Emilie'yi gördüm. Onu, sizi de aşkı da tanımaktan çok uzak olduğum bir dönemde tanımıştım. Arabası yokmuş Emilie'nin, yakında oturuyordu, evine bırakmamı rica etti. Ben de bir sakınca görmedim bunda, kabul ettim ve tam o sırada size rastladım. Beni suçlu görmek isteyeceğinizi de düşünmedim değil.

Sizi üzmemek, canınızı sıkmak endişesi bende o kadar ağır basar ki bunu belli etmem mümkün değildir. Gerçekten de hemen belli oldu. Ayrıca, söylememde herhalde bir sakınca yok, kızı gizlenmesi için uyardıma da çalıştım. Kibarlık ve incelikten kaynaklandığını sandığım bu önlem, meğer aşka zarar verecekmiş! Emilie de kendisine benzeyen her kız gibi, her zaman dalgınlıklarından yararlanarak avcuna aldığı erkeklere hâkim olduğuna inanabilmek için şamata çıkarmak zorunda hissetti kendisini ve böyle eşsiz bir fırsatı da kaçırmak istemedi tabii ki. Telaşımın arttığını görünce büsbütün sarktı pencereden. O çılgınca kahkahalarından dolayı sizin üzüldüğünüzü düşündükçe utancımın dibine batıyorum! O bana, saygıma, aşkı yüzünden çektiğim korkuya gülüyordu.

Buraya kadar bu işte kesinlikle talihsizliğim söz konusudur ve bir suç yükleyemez kimse bana. Demek ki size yalnızca *herkesin yapabileceği haksızlıklardan* söz ediyorum gibi bir aşağılama gerçekten olmamıştır, bu nedenle kınayamazsınız beni. Aşka yapıldığını söylediğiniz haksızlıklardan söz etmek istememeniz ise boştur; ben bunları sizin gibi içime atamam, bence bu sözü açmak ve irdelenmek gerekiyor.

Aslında sizin böyle akla hayale sığmayacak bir şeye inanmanız beni de şaşırttı ve anısı tazelenince de içim sızlıyor. Hatamı biliyorum, susarım ve cezasını çekerim. Ne kadar pişman olduğumu, sizi asla bitmeyecek bir aşkla sevdiğimi görerek beni bir gün mutlaka bağışlayacağınızı umabilirim. Ama söyleyeceklerimle sizin gönlünüze sesleneceksem nasıl susabilirim?

Kendimi mazur gösterecek ya da olanları geçici bir süre için unutturacak bir dolap çevirmeye çalıştığımı sanmayın. Suçumu kabul ediyorum. Ama şimdi beni çok üzen o yanılığın aşka yapılmış bir haksızlık sanılmasını kabul edemem. Hiçbir zaman kabul edemem. Dalgınlık edip ve bir an kendimi unutup, bedenim bir hevesine yenilmiş, sonra da utanıp üzülmüşüm. Böyle bir durumu, ancak çok hassas bir ruhta doğabilecek ve orada ancak saygıyla karşılandığı takdirde barınabilecek, meyvesi de mutluluk olan arı bir duyguyla bir tutmak, ikisi arasında ortak bir nokta bulunabileceğini sanmak doğru olur mu? Aşk kutsal bir duygudur, saygısızlık etmeyin ona. Hiçbir zaman bir araya

gelemeyecek şeyleri bir arada görüp, bir tutmaya çalışmayın. Böyle yaparsanız kendi soylu ve yüce ruhunuza haksızlık etmiş olursunuz. Yerlerini başka birinin alabileceğini, kendilerine rağmen de olsa düşünerek korkmayı, kıskançlığın insanı küçük düşüren acılarıyla azap çekmeyi basit ve düşkün kadınlara bırakın. Bakışlarınızı kirletebilecek bu gibi şeylere bakmaya tenezzül etmeyin. Siz Tanrı kadar temiz ve yücesiniz ve Tanrı gibi aşağılamayı cezalandırın ama yüreğiniz incinmesin.

Ancak sizin vereceğiniz ceza, benim şimdi çektiğim cezadan daha sert olabilir mi? Sizi sıkıntıya sokmuş olmaktan duyduğum üzüntüyle, sizi darıltmış olmanın verdiği keder, artık size layık olmadığı düşünceyle beni çökerten ve bitiren o düşünceyle karşılaştırılabilir mi? Siz beni cezalandırmayı düşünüyorsunuz. Oysa ben teselli bekliyorum sizden. Hakkım olmadığını biliyorum ama ihtiyacım var teselliye. Başka çarem yok ve sizden başka hiç kimse teselli edemez beni.

Siz eğer hem benim aşkıma hem kendi aşkınızı birden unuttunuz da benim mutluluğumu önemsemiyor, beni sonsuza kadar kederlere gark etmek istiyorsanız, bir diyeceğim yok. Hakkınızdır, vurun ama merhametiniz ya da insafınız ağır basar da bir zamanlar bizi birleştiren o güzel duyguları, ruhun sürekli yeniden doğan ve sürekli kendini daha güçlü bir biçimde duyuran hazzını, birbirimize borçlu olduğumuz o aydınlık günleri hatırlıyorsanız, aşkın bağışladığı ve ancak aşkın bağışlayabileceği her nimeti, her şeye rağmen hatırlıyorsanız, belki onları yok etme gücünü değil, tekrar yaşatma gücünü istersiniz. Daha ne söyleyeyim size? Ben her şeyimi yitirdim, hem de kendi hatalarım yüzünden ama sizin lütfunuzla, yardımınızla her şeye yeniden sahip olabilirim. Kendiniz vereceksiniz kararınızı. Ben artık bir şey söyleyemem. Daha dün, mutluluğum sizin elinizde oldukça korkacağım bir şey yoktur diye yeminler ediyordunuz! Ah, Madam, bugün beni ebedi bir mutsuzluğa teslim edecek misiniz?

*Paris, 15 Kasım 17***

YÜZ OTUZ SEKİZİNCİ MEKTUP

Vikont de Valmont'dan Markiz de Merteuil'e

Gene ısrar ediyorum sevgili dostum. Hayır âşık değilim. Oynadığımız oyun gereği koşullar beni âşık yaptıysa bu da bir suç sayılamaz herhalde! Hele siz bir razı olup buraya dönün, sözlerimin ne kadar doğru olduğunu kısa zamanda siz de anlarsınız. Âşık olmadığımı dün kanıtladım. Hem öyle bir kanıtladım ki bugün olup bitenlerle çürütülemez.

Şöyle oldu: Namuslu geçinen kadının yanındaydım, başka bir işim yoktu ve rahat hissediyordum kendimi orada. Küçük Volanges, durumuna aldırmadan geceyi Madam de V***'nin verdiği vakitsiz baloda geçirecekti. İşim olmadığından, geceyi uzatayım dedim. Hatta ondan da küçük bir fedakârlık istedim bu amaçla ama hanımefendi o fedakârlığı kabul eder etmez birden bir sıkıntı kapladı içimi. Hani siz bana hep âşık olduğumu söylersiniz, en azından bu bahaneyle sitemler edersiniz ya, bunlar geldi aklıma ve keyfim kaçtı bir anda. Öyle ki, bir tek şey ister oldum. Söylediklerinizin hepsinin iftira olduğunu kendime de size de kanıtlamak.

Bu amaçla şiddet yolunu seçtim. Saçma bir bahane uydurup bıraktım Sultan'ımı. Şaşırdı ve çok da üzüldü hiç kuşkusuz. O üzüledursun, ben doğru operaya gidip Emilie'yi buldum. Bu sabah ayrıldık. İsterseniz sorabilirsiniz Emilie'ye, gece boyunca hiç şikâyet etmiş miyim?

Ancak benim endişelenmem için bayağı önemli bir neden vardı. Allah'tan genelde kayıtsız bir insan

olduğumdan paçayı kurtardım. Düşünebiliyor musunuz, operadan çıkmış, henüz dört ev boyu yol ya gitmiş ya gitmemiştik, bizim dindar hanımın arabası tam yanımızda durdu; yol tıkalı olduğundan yarım saat kaldık öyle. Öğle vakti gibi aydınlıktı her taraf, yarım saat kadar kaldık öyle, kaçıp kurtulmak da mümkün değildi kesinlikle.

Bu kadarla da kalmadı. Arabadaki hanımın mektup yazdığım bayan olduğunu söyleyiverdim Emilie'ye (O çılgınlığı hatırlayacaksınız belki, hani Emilie bana masa işlevi gördü demişim^[44]). Emilie unutmamış, eğlenceyi, gülmeyi de sever, göreyim *şu namuslu kadını* bir diye eğilip baktı. Öyle bir güldü ki kim olsa kızardı böyle bir rezalete.

Bitmedi. Kıskanç kadın daha hemen o akşam adam göndermiş eve! Yoktum ben ama o inatla bir kez daha göndermiş uşağını ve beklemesini tembihlemiş. Ben Emilie'de kalmaya karar verdikten sonra arabayı yollamış, arabacıya da sabahleyin gelip beni almasını söylemişim. Eve varıp da aşk mesajcısının kapıda beklediğini görünce, bizimki gece dönmeyeceğimi söylemiş ona. Bu haberin nasıl bir etki yapmış olabileceğini tahmin edersiniz. Eve döndüğümde bir mektup buldum. Koşulların gerektirdiği asaletle kovulduğumu bildiriyorlardı.

Sizin bir türlü sonu gelmez dediğiniz o macera, söylediğim gibi, bu sabah bitiverecekti az daha. Bitmediyse, ben sürmesini istediğim için bitmedi sanmayın sakın. Her şeyden önce kovulmayı yakıştıramadım kendime. İkincisi, ben kurbanın onurunu size ayırmak niyetindeyim.

Aldığım o kısa ve sert mektuba duygu yüklü uzun bir mektupla yanıt verdim. Doğru buldurma ve kabul ettirme işini aşka bırakıp uzun ve karmaşık cümleler sıraladım. Amacıma ulaştım bile. Şimdi bir mektup daha aldım. O da sert, onda da benimle kesinlikle barışmayacağını söylüyor ama dil farklı. Artık beni görmek istemiyorlarmış. Bu karar tam dört kez bildiriliyor mektupta. Kararın geri alınması da imkânsızmış... mektubu okuduktan sonra gerekli sonucu çıkardım tabii ki. Hiç zaman kaybetmeden gitmem gerekiyordu. Derhal uşağını gönderdim. Kapıcının gönlünü etmenin bir yolunu bulacak. Ben de birazdan gidip affımı imzalatacağım. Bildiğiniz gibi bu tür suçları kesinlikle bağışlatmanın tek bir yolu vardır ve bu da kesinlikle insanın kendisinin orada bulunmasıyla mümkün olabilir.

Allahaısmarladık benim sevgili dostum. Hele bir gidip o önemli olaya bir girişeyim.

*Paris, 15 Kasım 17***

YÜZ OTUZ DOKUZUNCU MEKTUP

Madam de Tourvel'den Madam de Rosemonde'a

Geçici sıkıntılarımı size öyle ayrıntılı biçimde ve hiç sabretmeden açmakla hiç de iyi etmemişim Madam! Ne kadar üzümüşümdür sizi kimbilir! Hep benim yüzümden o üzüntüler, oysa ben mutluyum! Her şey unutuldu, bağışlandı. Daha doğrusu unutulacak, bağışlanacak, bir şey olmamış ki! O acılardan, o sıkıntılardan sonra huzur geri geldi! İçimdeki huzur! Nasıl anlatabilirim bunu size? Valmont masummuş. Öylesine sevgi dolu bir insan suçlu olamazdı zaten. Benim öyle acı acı anlattığım, aşağılayıcı ve hakaret dolu bir üslupla anlattığım o kabahati işlememiş. Tek bir kusur işlemiş beni üzen ama benim de olmadı mı bağışlatacak kusurlarım?

Onun bir günahı olmadığını doğrulayan olayları ayrıntılı biçimde anlatacak değilim size. Kaldı ki

mantıkla kavranabilecek şeyler olmayabilir bunlar, gönül anlayabilir bunları ancak. Siz gene benim bir zaaf gösterdiğimi sanacaksınız. Söylediğiniz bir sözü hatırlatırım size ve ondan destek alırım ben de. Siz erkeklerin, sevdiğinden başka bir kadına bakmasının sadakatsizlik sayılamayacağını söylemişsiniz.

Genel kabul görse de bu ayırımın doğru olmadığını, gene de bize ağır gelebileceğini anlamıyor değilim ama Valmont'un bu yüzden acı çektiğini görürken şikâyet etmek yakışır mı bana? Ben unuttum diye o da unuttu sanmayın. O önemsiz sayılabilecek kusuru bağışlatmak için bana ne diller döktüğünü, ne sevgi gösterilerinde bulunduğunu görseydiniz! Ne kadar mutlu olduğumu tahmin edemezsiniz!

Mutluluğumu yitirme tehlikesinden mutluluğum mu arttı, yoksa kıymetini daha mı iyi anladım? Bilemiyorum. Size yalnızca şunu söyleyebilirim ki, kendimde o acılara dayanacak kadar güç bulsam, hiç çekinmeden gene çekerdim o acıları. Çünkü o günden beri tattığım mutluluk hiç de pahalıya mal olmuş sayılmazdı. Ah, benim şefkatli anneciğim, kızınız ne düşüncesizmiş ki sabırsız davranarak üzdü sizi. Azarlanmayı hak ediyor sizin tarafınızdan. Taparcasına sevmesi gereken bir insana hakaret etme cüretini gösterdi. Ama bir yandan da mutlu olduğunu düşünün kızınızın, paylaşın bu mutluluğu ve artırın.

*Paris, 16 Kasım 17** , gece.*

YÜZ KIRKINCI MEKTUP

Vikont de Valmont'dan Markiz de Merteuil'e

Nasıl oluyor da sevgili dostum, cevap alamıyorum sizden? Son mektubum cevaba değerdi bence. Üç gündür almış olmam gerekiyordu bu mektubu, hâlâ bekliyorum! Kızdım doğrusu. Ben de size önemli işlerimden söz etmeyeceğim bundan sonra.

Barışmamız müthiş etkili oldu. Sitekler, yakınmalar, güvensizliklerle karşılaşacağıma taptaze coşkularla kucaklandım. Kalbimin temizliğinden kuşkulandığı için özürler dilendi, bunları anlatmamı beklemeyin hiç! Tek kelime etmeyeceğim bu konuda! Dün gece ummadık bir olay olmasaydı, bu mektubu da yazmazdım. Kendisi bir süre sizi haberdar edemeyeceği için, ben anlatayım hiç değilse.

Tahmin edebileceğiniz ya da edemeyeceğiniz bazı nedenler, birkaç gündür Madam de Tourvel'den uzaklaştırmıştı beni. Küçük Volanges'ın böyle nedenleri olamayacağından ben de onu daha sık görmeye başladım. Kapıcı hiçbir zorluk çıkarmıyor bana. Dolayısıyla vesayetiniz altındaki hanımla düzenli ve rahat bir yaşam sürüyorduk. Monotonluk rahatsız ediyor insanı. İlk günlerde güvenliğimiz için her önlemi alıyor, gene de yeterli bulmuyorduk bunları. Her yanı kilit altına almışken çok korktuğumuz oldu. Sonra kanıksadık durumu. Dün akşam inanılmaz bir unutkanlık yapmışız, anlatacağım olay bu yüzden başımıza geldi. Ben biraz korkuyla atlattım olayı ama kızcağıza daha pahalıya mal oldu.

Uyumuyorduk ama zevkin arkasından gelen rehavete kaptırmıştık kendimizi. Birdenbire oda kapısı açıldı. Ben hemen kılıcıma attım elimi. Kendimi de kızı da savunmam gerektiğini düşünüyordum. Etrafi kolaçan ettim ancak kimseyi göremedim ama kapı açılmıştı gerçekten. Elimde ışık, aramaya çıktım, kimseler gözüküyordu ortalıkta. O zaman şöyle düşündüm ben de: Her zaman aldığımız önlemleri ıskalamışız ve kapıyı yalnızca itmiş ya da iyi kapatmamışız herhalde, kendiliğinden

açılmış.

Ürken arkadaşşıma işin aslını anlatayım da rahatlasın, diyerek geri döndüm. Yatağında değildi, karyolayla duvar arasında yerdeydi. Düşmüş müydü, gizlenmek mi istemişti, anlayama-dım ancak baygındı, hiç kıvıldamıyordu. Arada bir sarsılıyor, titremeler geçiriyordu. Ne kadar korktuğumu tahmin ediyorsunuzdur herhalde! Yatağına taşıdım onu tekrar ve ayıltım ama düşerken yaralanmıştı ve az sonra da etkileri görüldü bunun.

Bel ağrıları, çok şiddetli sancılar ve daha başka bazı belirtiler işin aslını ortaya çıkardı. Ancak kıza bu durumyla ilgili olarak açıklama yapmadan önce, önceki durumu konusunda bilgilendirmek gerekiyordu onu, çünkü hiçbir şeyin farkında değildi. Bir insan masumiyetinden kurtulmak için elinden gelen her şeyi yapsın ve buna rağmen kurtulmasın o masumiyetten! Bu kıزدan önce böyle bir şey hiç görülmemiştir belki. Düşünerek vakit kaybetmiyor bu kızcağız.

Ama ben onu aydınlatınca üzülererek çok vakit kaybetti; bir an önce bir karar vermem gerektiğini anlattım. Konuştuk ve şöyle bir yol bulduk: Ben derhal aile hekimiyile cerrahı bulacağım, kendilerine, birazdan çağrılacaklarını söyleyip bütün sorunu üstü kapalı biçimde anlatacağım, o da hizmetçisini çağırarak ve işin aslını ya anlatacak ya anlatmayacak ancak hemen hekime haber verilmesini isteyecek, kibar ve terbiyeli bir kız olduğundan da annesini meraklandırmamak için haber vermeyecek Madam de Volanges'a.

Ben hekimle cerrahı bulup meseleyi elimden geldiğince kısa ve çabuk bir biçimde anlattım, sonra eve döndüm, bir daha da dışarı çıkmadım. Cerrahı önceden tanıyordum, bugün öğleyin gelip hastanın durumunu bildirdi. Yanılmamışım ama cerrah bir şey olmayacağını, işin aslını kimsenin anlayamayacağını düşünüyor. Hizmetçiye söylemişler, hekim bir ad bulmuş hastalığa. Bu mesele de daha sonra biz açmakta bir yarar görmediğimiz takdirde, kapanıp gidecektir başka bir yığın mesele gibi.

Ama bizim aramızda ortak bir şey kaldı mı artık? Suskunluğunuza bakılırsa, kalmadığını söyleyeceğim ama ben kalsın istiyorum ve bu amaçla umudumu yitirmemek için elimden gelen her şeyi yapıyorum.

Allahısmarladık sevgili dostum, kucaklıyorum sizi bütün hıncımla birlikte.

*Paris, 21 Kasım 17***

YÜZ KIRK BİRİNCİ MEKTUP

Markiz de Merteuil'den Vikont de Valmont'a

Çok sıkıyorsunuz beni bu ısrarlarınızla Vikont! Suskunmuşum! Size ne bundan! Kendimi savunmak için söyleyecek bir şeyim kalmadığından mı susuyorum sanıyorsunuz? Keşke öyle olsaydı. Susuyorum çünkü bunları anlatmak ağır geliyor bana.

Doğrusunu söyleyin bana: Siz kendi kendinizi mi kandırıyorsunuz yoksa beni mi? Bir sözlerinize bakıyorum, bir de eyleminize. Çıkardığım anlamlar bunlar ama hangisi doğru acaba? Ben ne düşüneceğimi bilemeyince, size ne söyleyebilirim acaba?

Madam de Tourvel'le olan son mesele dolayısıyla kendinizi çok önemsiyorsunuz ve çok

övünüyorsunuz ancak bu mesele sizin haklı olduğunuzu göstermeyeceği gibi benim söylediklerimi de çürütmez. Ben size o kadını aldatmayacak kadar, uygun ve kolay bir fırsatı kaçırmayacak kadar çok seviyorsunuz, dedim mi hiç? Tam tersine onun uyandıracığı istekleri başka bir kadınla, karşınıza ilk çıkacak kadınla tatmin etmeye kalkışacağınızdan hiç kuşkulandım. Şimdiye kadar bin kez, fırsat bulunca yaptıklarınızı bir kez de tasarlayarak yapmışsınız, ne var bunda şaşacak? En vicdansızından en uyuşuğuna kadar bütün erkeklerin *bu zihniyette* olduğunu, bu dünyanın eskiden beri böyle olduğunu bilmeyen var mı? Günümüzde artık böyle şeylerden kaçınanlara hayalci, romantik diyorlar; size kimse böyle bir suç atamaz.

Ama benim bugüne kadar düşündüğüm, bugün de düşündüğüm şudur: Siz Madam de Tourvel'e tutulmuşsunuz. Tertemiz, sizi bütünüyle saran bir aşk değil bu elbette. Sizin elinizden gelebildiği kadarıyla bir aşk. Sözgelimi bir kadında olmayan güzellikleri, üstünlükleri görüp bulan, onu yüceltip, bütün öteki kadınları geri plana atan, aşağıladığınızda bile sizi ona bağlayan bir aşk... ne zaman sultanları düşünsem böyle bir aşk gelir aklıma. Onlar gözdelerine âşıktırlar ama gene de bir odalığı reddetmezler. Sizi sultanlara benzetmenin çok uygun olduğunu düşünüyorum; siz de onlar gibi asla bir kadının dostu ya da âşığı olmuyorsunuz. Ya efendisi oluyorsunuz ya da kölesi. Dolayısıyla bilirim, siz o güzelin gene gözüne girmek için yalakalık etmişsinizdir ve bir kez o işi halledip mutlu olduğunuzda, bağışlanacağınızdan kuşkunuz kalmayınca *o önemli olay uğruna* bırakıyorsunuz beni.

Son mektubunuzda bile bana özellikle o kadından söz etmeyişiniz bana *önemli işlerinizi* açmak istemediğinizden kaynaklanıyormuş. Siz bu işlerinizi o kadar önemsiyorsunuz ki, bana bunlardan söz etmediğinizde ceza verdiğinizini sanıyorsunuz. Başka bir kadını benden üstün tuttuğunuz konusunda böyle sayısız kanıt getirdikten sonra hiç sıkılmadan, aramızda ortak bir şey kaldı mı diye soruyorsunuz. Toparlayın kendinizi Vikont! Ben bir yanıt verirsem, bir daha geri dönmem. Şimdi yanıt vermekten korkmam bile çok şey söylemek demektir. Tek kelime etmek istemiyorum artık.

Ben size ancak bir hikâye anlatabilirim. Ama siz masal dinleyecek halim yok ve ders çıkarmak için kafa yoracak zamanım yok diyebilirsiniz. Bu da sizin bileceğiniz iş. Benden söylemesi, havaya giderse de ne yapayım!

Bir tanıdığım var, o da sizin gibi, kendisini pek onurlandı-ramayacak bir kadına tutulmuştu. Zaman zaman mantıklı düşünüp bu maceranın kendisine önünde sonunda bir zararı dokunacağını kestirebiliyordu ve bu maceranın kendisini utandırmasına rağmen bir cesaret gösterip kurtulamıyordu bir türlü. Çok üzülüyordu tabii ki çünkü bir yandan da bütün dostlarına son derece özgür olduğunu söylemişti. İnsan kendinde bulduğu bir gülünçlüğü inkâr ettikçe o kadar artırmış olur. Bunu anlayamayacak bir insan da değildi. Sonuç olarak bir yığın budalalık yapıyordu ve sonra da *kabahat bende değil* deyip çıkıyordu işin içinden. Bu adamın yakın bir kadın arkadaşı vardı ve bu kadın bir ara, şu adamı o kendinden geçmiş haliyle yakalayıp teşhir edeyim ve gülünçlüğü de artık tescil ettireyim diye düşünmüş ama içinde kötülükten çok büyüklük olduğundan ya da belki başka şeyler düşündüğünden son bir çareye daha başvurmak istemiş ve her durumda gerekirse o da arkadaşı gibi *kabahat bende değil* diyebilmek istemiş. Arkadaşının derdine deva olur diye bir mektup hazırlamış ve başka bir şey eklemeyen göndermiş mektubu. İşte mektup:

Her şeyden bıklılır meleğim, doğa yasasıdır bu. Kabahat bende değil.

Bugün artık bir türlü bitmek bilmeyen bu dört aylık maceradan bıktımsa, kabahat bende değil.

Senin erdemine ne kadar idiyse benim aşkım da o kadardı. Bu da az şey sayılmaz! Ama biri bitince

öteki de biter ve şaşmamak gerekir buna, kabahat bende değil. Dolayısıyla bir süredir senden başkalarıyla da gönül eğlendiriyorum ama doğrusunu söylemek gerekirse senin o amansız şefkatin de zorlamıyor değil beni! Kabahat bende değil.

Bugün çılgınca sevdiğim bir kadın, seni mutlaka feda etmemi istiyor. Kabahat bende değil.

Bunun, “Sözünde durmadın!” diye haykırman için iyi bir fırsat oluşturacağını hissediyorum ama doğa kadınlara inat, erkeklere de sadakati bağışlamışsa kabahat bende değil.

Bana inan ve başka bir âşık bul kendine, tıpkı benim başka bir sevgili bulmuş olduğum gibi. Bu öğüdüm iyidir ama sen kötü diyorsan kabahat bende değil.

Allahaismarladık meleşim. Seni elde ettiğim için mutlu oldum ve şimdi de mutsuz olmadan bırakıyorum. Günün birinde belki gene dönerim sana. Na yapalım, dünya hali bu. Kabahat bende değil.

Bir de bu yolu denemiş o kadın, denemiş de sonu ne olmuş, dersiniz Vikont, şimdilik söylemem onu ama gelecek mektubumda yazacağıma söz veriyorum. Sizin önerdiğiniz gibi aramızdaki anlaşmayı yenilemeye gelince, bu konuyla ilgili olarak son şartlarımı da bir dahaki mektubumda bildiririm. O zamana kadar Allahaismarladık...

Ha, bu arada, küçük Volanges’la ilgili olarak verdiğiniz bilgilere teşekkür ederim. Düğünden sonra dedikodu gazetelerinde baş haber yaparız. Siz de zürriyetsiz kaldığınız için üzülürsünüz. Allah sabır versin, ne diyeyim! İyi akşamlar Vikont.

... Şatosu, 24 Kasım 17**

YÜZ KIRK İKİNCİ MEKTUP

Vikont de Valmont’dan Markiz de Merteuil’e

Doğrusu, sevgili dostum, yazdığınız mektubu, anlattığınız hikâyeyi okuyup, doğru anladım mı, anlamadım mı, bilemiyorum. Size yalnızca şunu söyleyeyim ki, verdiğiniz örneği çok sevdim ve çok etkili olacağını anladım. Bu nedenle onu başka bir kâğıda geçirip bizim melek Madam de Tourvel’e gönderdim. Hiç vakit kaybetmedim. Dün akşam gitti mektup. Böylesini daha uygun buldum. Zaten mektup yazacağımı söylemişim kendisine. Sonra kendimi toparladım ve o önemli olayı ayrıntılı biçimde inceleyebilmesi için bütün bir gecenin bile yeterli gelmeyeceğini düşündüm. Siz *bu önemli olay* lafına kızarsınız ama başka ne denebilir, bilemiyorum.

Sevgilimin yanıtını size bu sabah gönderebileceğimi umuyordum ama öğle oldu ve henüz bir haber yok. Saat üçe kadar bekleyeceğim. Gene gelmezse, kendim gidip arayacağım. Bu gibi işlerde ilk adım önemlidir, gerisi gelir.

Şimdi, tahmin edebileceğiniz gibi, çok merak ediyorum, sizin o tanıdığınız, gerektiğinde bir kadını feda edemeyeceği konusunda ağır zan altında kalan o tanıdığınız ne oldu sonra? Uslanmış mı acaba? Onu çok sevdiğini söylediğiniz hanım arkadaşı acımamış mı?

Siyaset diliyle son şartlar dediğiniz şeylerin ne olduğunu da çok merak ediyorum. Özellikle, siz, onun bu işinde de aşk vardır mutlaka diyor musunuz, asıl onu merak ediyorum. Var tabii ki, hem de

büyük bir aşk var! Ama kim için? Her neyse ben hiçbir iddiada bulunmayayım da, sizin lütfunuzdan bekleyeyim her şeyi.

Allahaısmarladık benim güzel arkadaşım. Saat ikide kapatacağım bu zarfı, beklediğim yanıt gelir, onu da eklerim diye umuyorum.

Öğleden sonra saat iki:

Hâlâ bir haber yok, zamanım da kalmadı, tek bir sözcük daha eklemeyeceğim ama siz aşkın en güzel öpücüklerini reddedecek misiniz?

*Paris, 27 Kasım 17***

YÜZ KIRK ÜÇÜNCÜ MEKTUP

Madam de Tourvel'den Madam de Rosemonde'a

Gözlerimdeki perde kalktı Madam, meğer aldaticı bir hayalmiş benim mutluluğum. Uğursuz gerçek aydınlatıyor beni. Kaçınılmaz ve yakın bir ölümden başka bir şey göremiyorum önümde. Bir yanı utanç, bir yanı pişmanlık olan bu yoldan gelecek olan, ölümden başka bir şey değildir. O yolu tutacağım... yeter ki hayatımı kısaltsın, bütün acıları bir nimet gibi kabul edeceğim. Dün aldığım mektubu gönderiyorum size. Tek bir sözcük eklemeyeceğim, zaten benim söyleyebileceğim her şey okunur o mektupta diye düşünüyorum. Artık ağlama zamanı değil, yalnızca katlanmak gerekiyor şimdi. Benim yakınmaya değil, güce ihtiyacım var.

Yalnızca size veda ediyorum Madam, bu mektubumla birlikte kabul edin bu vedamı ve kaderime bırakın beni, unutun, bu dünyada olmadığımı düşünün. Yıkımın son bir kertesini var ki burada dostluk daha da acıtıyor ve bir çare olamıyor. Yaralar öldürücü olunca her yardım acımasızlık olur. Ben artık karamsarlık dışında bir duygu tanımıyorum, bütün duygular yabancı artık bana. Bana artık karanlık, utancımı gömeceğim o koyu karanlık yaraşır. O karanlıkta, elimden gelirse eğer günahlarım ağlamalıyım ben. Düünden beri bir damla yaş gelmedi gözlerimden. Solmuş yüreğim, gözyaşı gelemiyor artık.

Allahaısmarladık Madam. Sakın yanıt vermeyin. O korkunç, dayanılmaz mektuptan sonra hiçbir mektubu açmamaya yemin ettim.

*Paris, 27 Kasım 17***

YÜZ KIRK DÖRDÜNCÜ MEKTUP

Vikont de Valmont'dan Markiz de Merteuil'e

Dün gece saat üçe kadar haber alamayınca sevgili dostum, sabrım tükendi ve yüzüstü bırakılmış güzelimi gidip göreyim, dedim. Evde olmadığını söylediler. Bunu, beni içeri almamak için söyledikleri açıktı. Sinirlenmedim ve şaşırmadım da. Oraya uğramamın amacı, öyle bir hanımefendinin bana bir yanıt vermek zorunda kalacağı umuduydu yalnızca. Döndüm. Ondan bir yanıt almayı o kadar çok istiyordum ki akşam saat dokuzda doğru, bir şey bulabilirim belki umuduyla eve baktım ama bir şey yoktu. Haber gelmemesine hiçbir anlam veremediğim için bizim oğlanı

gönderdim, durumu öğrensin diye. O duygu dolu hanım, ölmüş müydü, yoksa komada mıydı, merak ediyordum. Gece eve dönünce öğrendim durumu bizim oğlandan: Madam de Tourvel sabah on birde, yanında hizmetçisi olduğu halde evden çıkmış, *** Manastırı'na gitmiş ve akşam saat yedide arabasını da, hizmetçilerini de geri gönderip, eve dönmeyeceğini bildirmiş. Gereğini yapmak buna denir işte. Dul bir kadın için manastırdan daha iyi sığınılacak bir yer olabilir mi? Bu alkışlanması gereken kararından vazgeçmezse, kendisine borçlu olduğum minnet ve şükranlara bir de ilişkimizi dile düşürmek lüt-funu eklemiş olacak.

Ben bir süre önce söylemiştim size, sizin endişelerinize rağmen ben yeni bir şöhretin ihtişamıyla döneceğim topluma. Nerede o benimle ilgili hayaller kurup, emeline kavuşamayan âşık diyenler ve acımasızca eleştirenler! Onlar da sevdiklerinden böyle çabuk, böyle anlı şanlı bir biçimde ayrılışlar da göreyim bakayım! Yok, daha iyisini yapabilirler. Gidip teselli etsinler hanımefendiyi, yolu gösterdik. Benim her yanını karış karış dolaştığım o alanda dolanıp boy göstereyim bakalım. İçlerinden biri bir başarı göstereyim bakayım, bırakırım hemen ona birinciliği. Ama hepsi anlayacak, ben bir işe kendimi adarsam, bıraktığım izi silmek mümkün olmaz bir daha. Bu kez bıraktığım iz de silinmeyecek kesinlikle. O kadın karşıma bir rakip çıkarırsa, bugüne kadar kazandığım zaferleri yok sayarım.

Aldığı karar gurur veriyor bana doğrusu ama itiraf edeyim ki bir yandan da kızdım. Benden o kadar uzaklaşacak kadar güçlüymüş demek! Demek aramızda başka engeller de olacak ve yanına gitmek istersem beni reddedebilecek. O istemeyebilecek beni, en büyük mutluluk saymayabilecek demek bunu! Sevmek bu mu? Ne diyorsunuz dostum, katlanayım mı buna ben? İnsan barışma umudu içinde oldukça ister de barışmayı. Ben onu, barışma ihtimal dışı bir şey değildir diye düşünecek bir hale getirmeye çalışsam, daha iyi olmaz mı, ne dersiniz? Başaramaz mıyım bunu? Hiç önemsemiyormuşum gibi bir denesem, sizin alınmanız için hiçbir neden olamaz bunda. Siz alınmamalı, tersine sevinmelisiniz! Biz tekrar anlaşıp, bir daha deniyoruz demektir bu ve ben bu işi başarsam bile, size hoş gelen bir fedakârlığı, kendi iradenizle bir kez daha istemeniz için fazladan bir fırsat olacaktır bu yalnızca. Şimdi bana yalnızca ödülünüzü beklemek kalıyor. Gelin ve kavuşun artık sevdiğinize, dostlarınıza, zevklerinize, maceralar dünyasına kavuşun.

Küçük Volanges işi hayırlı bir sonuca ulaştı. Dün merakımdan yerimde duramadığım için birçok yeri dolaştım, bu arada bir de Madam de Volanges'a uğrayayım dedim. Küçük hanım salona inmiş bile. Hasta kıyafetiyle dolaşıyor ama çok yakında iyileşeceği belli olan bir hasta. Bu yüzden yüzü daha bir taze, daha bir çekiciydi. Siz kadınların başına böyle bir şey gelse, bir ay kalkamazsınız koltuğunuzdan, yatağınızdan. Bravo kızlara! Tamamen iyileşip iyileşmediğini öğrenme isteği uyandırdı bende bu kız.

Size bir şey daha anlatacağım: Kızcağızın geçirdiği kaza, sizin *duygusal* Danceny'yi deli edecekti az daha. Önce üzüntüsünden, şimdi de sevincinden. *Cécile*'i hasta düşmüş! İnsan böyle bir felakete allak bullak olmaz da ne zaman olur? Günde üç kez birini gönderip haber almış, kendi de günde bir kez uğramış, sonunda kızın annesine bir mektup yazıp diller dökmüş ve o sevimli yaratığın sağlığına kavuşması dolayısıyla tebriklerini sunması için izin verilmesini istemiş. Madam de Volanges kabul etmiş. Ben gittiğimde delikanlı gene eskisi gibi kurulmuştu bir köşeye ama çok fazla açılma cesaretini gösteremiyordu.

Bu anlattıklarımın hepsini ondan öğrendim. Birlikte çıktık evden, yolda her şeyi anlattırdım ona. Kabul edilip sevgilisini tekrar görebilmek pek mutlu etmiş onu. Ben de böyle büyük heyecanları pek

sevdiğimden büsbütün coşturmak istedim ve birkaç güne kadar sevgilisini daha yakından görmesini sağlamak amacıyla elimden gelen her şeyi yapacağıma dair söz verdim.

Gerçekten heveslendiğim denemeyi gerçekleştirir gerçekleştirmez kızı ona bırakmak niyetindeydim. Artık bütünüyle size bağlanmak istiyorum. Hem sonra bu küçük hanım kocasından başka kimseyi aldatmayacaksa benden ders almaya değer miydi? En güzeli hem âşığını hem de ilk âşığını aldatmaktır. Şükür ki ben ona bir kere bile aşk sözcüğü etmiş değilim.

Allahaısmarladık sevgili dostum. Ne olur bir an önce gelin, kulunuz, köleniz olduğumu hissedeyim ve verin benim ödülümü.

*Paris, 28 Kasım 17***

YÜZ KIRK BEŞİNCİ MEKTUP

Markiz de Merteuil'den Vikont de Valmont'a

Gerçekten Vikont, bıraktınız mı Madam de Tourvel'i? Sizin için hazırladığım mektubu gönderdiniz mi? Çok hoş bir insansınız siz, umduğumdan da yaman çıktınız! Doğrusunu söylemem gerekirse bu zafer, kazandığım bütün öteki zaferlerden daha çok gururlandırıyor beni. "Eskiden hiç önemsemediğiniz o kadını, şimdi nasıl oldu da bu kadar yüceltiyorsunuz!" diyebilirsiniz bana şimdi ama öyle düşünmek çok yanlış olur bence. Onu mu yendim ben? Benim asıl yendiğim sizsiniz. İşin gerçekten hoş tarafı da bu zaten.

Evet, Vikont, siz Madam de Tourvel'i çok seviyordunuz, gene seviyorsunuz. Deli gibi seviyorsunuz ama ben ayıplayınca bir yiğitlik gösterip gözden çıkardınız onu. Tek bir şakaya kat-ılanmaktansa onun gibi bin kadını feda edersiniz. Bakın gurur ne işler açıyor insanın başına! Gurur mutluluğun düşmanıdır diyen adam ne kadar doğru, yerinde bir söz söylemiş!

Ya ben size bir oyun etmiş olsaydım, ne olurdu haliniz? Ama siz de bilirsiniz ki aldatmayı beceremem ben. Siz sonunda beni de karamsar biri yapıp manastıra düşürecek olsanız bile o tehlikeyi göze alır, kendimi beni yenene vermekten kaçınmam.

Ancak bilirsiniz ki teslim oluyorsam yalnızca ve yalnızca zayıflığımdandır bu. Yoksa istesem ne işler açardım sizin başınıza! Doğrusunu söylemek gerekirse siz de hak ediyor gibisiniz bunları! Sözelimi Madam de Tourvel'le tekrar barışmanıza izin vermek için beni kandırmaya çalışmanız yok mu! Kurnazlık mı diyeyim, acemilik mi diyeyim buna, bilemiyorum. Çok keyiflen-diriyor beni o haliniz! Hem kestim ilişkiyi deyip, erdemli biri gibi göstereceksiniz kendinizi hem de keyfinize bakacaksınız. İşinize geliyor değil mi? Madam de Tourvel'i böyle hem bırakıp hem bırakmamak bir fedakârlık gibi gözükse de ben öyle görmediğim için, istediğiniz anda yenilemeyi öneriyorsunuz bana! Böylece sizin o melek gibi dindar âşığınız kendisini sizin gönlünüzün biricik sultanı olarak görebilecek, ben de kumamdan üstün tutulduğum için böbürleneceğim, yani her ikimiz de aldatılacağız ama siz hoşnut kalacaksınız ya, gerisinin ne önemi var!

Planlar kurmakta çok yeteneklisiniz ama ne yazık ki uygu-layamıyorsunuz bunları, işte tek bir düşüncesizliğiniz yüzünden en çok arzu ettiğiniz şeyin önüne aşılmaz bir engel çıkardınız.

Nasıl? Hem barışmayı düşünüyordunuz hem de o benim mektubu yazdınız, öyle mi? Siz beni de toy

saniyordunuz öyle mi? Ah Vikont, nasıl bilmezsiniz bunu, bir kadın başka bir kadını vurmak isteğinde yüreğini bulur onun, hassas yerini bulamadığı enderdir ve açtığı yara da şifa bulmaz bir daha. Ben o kadını vururken, daha doğrusu sizin darbelerinizi yönlendirirken o kadının benim kumam olduğunu, sizin bir ara onu benden üstün bulduğunuzu, beni ondan aşağı gördüğünüzü kesinlikle unutmamıştım. Yanılmışsam ve öcümü gerektiği gibi alamamışsam cezama razıyım. Bunun için her yolu deneyebilirsiniz, benden izin size. Ben istiyorum bunu ve söz veriyorum size, başarılı olursanız kızmayacağım. Başarabilirsiniz ama! Bu meselede benim içim çok rahat ve artık bununla uğraşmak istemiyorum. Başka bir konu açalım.

Sözgelimi küçük Volanges'ın sağlığından söz edelim. Döndüğümde bana ayrıntılı bilgi verirsiniz değil mi? Çok merak ediyorum. Ondan sonra siz hanım kızımızı sevgilisine mi bırakırsınız, yoksa Valmont sülalesinin Gercourt adıyla yeni bir kol oluşturması için yeni bir deneme mi yaparsınız, orası sizin bileceğiniz iş. Sizin bileceğiniz iş diyorum ama o çocuk meselesi pek hoşuma gitmişti benim, birlikte şöyle etraflıca konuşmadan kesin karar vermemeniz doğru olur. Bunu çok ileri bir tarihe attığımı sanmayın. Yakında dönüyorum Paris'e. Gününü söyleyemem ama gelir gelmez size haber vereceğimden hiç kuşkunuz olmasın.

Allahaısmarladık Vikont, siz benim kavgalarım, şirretliklerime, sitemlerime bakmayın, her şeye rağmen çok severim sizi, kanıtlamaya da hazırlanıyorum bunu. Allahaısmarladık dostum.

...Şatosu, 29 Kasım 17**

YÜZ KIRK ALTINCI MEKTUP

Markiz de Merteuil'den Şövalye Danceny'ye

Dönüyorum artık genç dostum, yarım akşam Paris'teyim. Taşınma telaşı içinde kimseyle görüşmem ama sizin bana söyleyecek acil bir şeyiniz varsa gelin, yalnızca sizinle görüşebilirim. Sizin dışınızda hiç kimseye açamam kapımı. Bu nedenle, rica ediyorum, döndüğümde kimseye söz etmeyin, Valmont dahil. Birkaç ay öncesine kadar, biri gelip de günün birinde bütün sorunlarımı, dertlerimi yalnızca size açacağımı söyleseydi kesinlikle inanmazdım. Ama sizin bana açılmanız benim de size açılmama neden oldu. Açıkça söyleyeyim ki, siz çok kurnazlık gösterdiniz bu işte, hatta belki de ayarttınız. Hiç iyi yapmadınız doğrusu. Ama tehlike geçti artık, ilgilenmeniz gereken başka işler var şimdi! Kahraman sahnedeysen sırdaşıyla kim ilgilenir?

Bana yeni zaferlerinizi bildirecek kadar bile vaktiniz olmadı. Cécile uzaktayken sevginizi, düşüncelerinizi anlatmaya o uzun günler bile yetmiyordu. Sizi dinlemek için beni bulamasanız, sesinizin yankı yapacağı bir yere giderdiniz. Daha sonra Cécile'iniz hastalanınca, bana bir mektup gönderip içinizi dökme lütfunu esirgemediniz. Elbette biriyle konuşmaya ihtiyacınız vardı. Ama şimdi Paris'te sevdiğiniz, sağlığına kavuştu, siz de ara sıra da olsa görüyorsunuz onu, bu yeterli geliyor, dostlarınızın bir önemi kalmadı.

Sizi ayıplamıyorum, kabahat sizin değil, daha yirmi yaşında olmanızda aramak gerekir kusuru. Herkes bilir ki, Alkibi-ades'ten size kadar bütün gençler ancak üzüldüklerinde hatırlarlar dostluğu. Mutluluk boşboğaz yapar bazen onları ama her zaman sırlarını da açtırmaz. Ben de Sokrates gibi, *dostlarımın mutsuz olduklarında bana gelmeleri hoşuma gidiyor*^[45] diyebilirim ama Sokrates bir filozof olarak, dostları gelmeyince onlardan vazgeçebilirdi. Ben ne yapayım? Onun gibi bilge

değilim, suskunluğunuzu kadınlığıma özgü zayıflığımla hissettim yalnızca.

Bununla birlikte benim titiz, müşkülpesent biri olduğumu sanmayın. Kesinlikle söz konusu olamaz böyle bir şey. Yoksun olduğum şeyleri düşününce çok üzuldüm ama benim bu yoksunluklarımın dostlarımın mutlu olduklarını gösterdiğini düşünerek metanetle katlandım bunlara. Bu nedenle yarın akşam ancak aşk sizi serbest bırakır da işiniz olmazsa eğer, gelebilirsiniz, yoksa benim için herhangi bir fedakârlığa katlanmanızı yasaklıyorum.

Allahaısmarladık Şövalye. Sizi tekrar göreceğim için gerçekten çok seviniyorum, gelecek misiniz?

... Şatosu, 29 Kasım 17**

YÜZ KIRK YEDİNCİ MEKTUP

Madam de Volanges'dan Madam de Rosemonde'a

Vereceğim haber Madam, kesinlikle sizi de benim kadar üzecektir: Madam de Tourvel dünden beri hasta, hem de bayağı hasta, hastalık birdenbire başladı ve çok tehlikeli bir hal aldı, gerçekten korkutuyor beni.

Yüksek ateş, neredeyse hiç kesilmeyen şiddetli çırpınmalar, bir türlü dindirilemeyen bir susuzluk. Şimdilik belirtiler bunlar. Hekimler hastalığın ne olduğunu söyleyemiyor. Bakımı da zor olacak, çünkü inatla hiçbir ilacı kabul etmiyor. O kadar ki kan almak için elini kolunu sımsıkı tutmak gerekli oldu ve sonra çırpınmaları sırasında sargısını çıkarıp atmak istiyor. Dünden beri iki kez zorla tutarak bağladılar.

Siz de benim gibi onu hep güçsüz, mahcup, uslu biri olarak tanıdınız. Şimdi dört kişi zor tutuyor onu desem inanır mısınız acaba? Hiç laf söylemeye de gelmiyor, aniden parlıyor, anlaşılmaz tepkiler gösteriyor. Sapıttı mı yoksa diyorum bazen, bu durumunu hep ona bağlıyorum ve çok korkuyorum.

Hele evvelki gün olanlar daha da artırıyor endişelerimi.

O gün, sabah saat on bir sularında, hizmetçisiyle birlikte *** Manastırına gitmiş. Bir zamanlar orada kaldığından ara sıra uğruyormuş zaten. Her zamanki gibi karşılaşmalar ve durumunda, sağlığında olağanüstü bir şey görmemişler. Yaklaşık iki saat sonra, manastırdan kaldığı odanın gene boş olup olmadığını sormuş ve boş olduğunu öğrenince görmek istemiş odayı. Yönetici rahibe, yanına birkaç rahibe daha alıp, yukarı çıkarmış kendisini. O zaman, "Ben gene burada kalacağım, zaten hiç ayrılmamam gerekirdi buradan, artık ölünceye kadar burada kalacağım" demiş. Ölünceye kadar, aynen böyle demiş.

Önce ne diyeceklerini bilememişler ama ilk şaşkınlığı atlattıktan sonra evli bir kadın olduğunu hatırlatmışlar, bu nedenle, özel bir izin alınmadan kendisini kabul edemeyeceklerini söylemişler. Başka bazı gerekçeler de göstermişler ancak hiçbir yararı olmamış bunların. İnat etmiş, yalnızca manastırdan değil, o odadan da çıkmak istememiş. Nihayet akşam saat yedide laf geçiremeyeceklerini anlayınca geceyi manastırda geçirmesine razı olmuşlar. Arabasını ve adamlarını eve gönderip, ertesi sabah bir çare aramaya karar vermişler.

O gece halinde, tavrında şaşkınlıktan çok bir ağırbaşlılık varmış ve düşünceli gözükmüş. Dört, beş kez kendinden geçip hayallere dalmış, konuşarak kendine getirememişler. Her kendine gelişinde

alınını sıkılmak ister gibi ellerini başına götürmüş, bu durumu gören rahibelerden biri, “Başınız mı ağrıyor?” diye sormuş. Madam de Tourvel karşılık vermeden önce uzun uzun bakmış rahibeye ve “Hayır, orası değil ağrıyan yerim!” demiş. Biraz sonra da yalnız kalmak istediğini ve kendisine hiçbir şey sormamalarını rica etmiş.

Herkes çekilmiş, yalnızca hizmetçisi kalmış yanında. Bereket versin başka yer bulamamışlar ve onu da hanımının odasında yatırmışlar.

Kızın anlattığına göre Madam de Tourvel gece on bire kadar oldukça sakin görünmüş. On birde yatmak istediğini söylemiş ancak henüz tamamen soyunmadan odasında sinirli bir halde gezinmeye başlamış, ellerini ve gözlerini de oynatıyormuş sürekli. Olup bitenlere tanık olan Julie cesaret edip bir şey söyleyememiş ve yaklaşık bir saat beklemiş öyle. Nihayet Madam de Tourvel iki kez seslenmiş kendisine. Julie hemen içeri koşmuş, hanımı baygın vaziyette kollarına düşmüş ve “Artık gücüm kalmadı!” demiş. Yatağına yatırılırken direnmemiş ama bir şey yemek istememiş, kimsenin de çağırılmasına izin vermemiş. Yalnızca başucuna su koymuş. Julie’ye de yatmasını söylemiş.

Julie sabahın ikisine kadar uyuyamamış ve o saate kadar da hiçbir kısırtı ve de bir inilti falan duymamış. Ama beşe doğru bir ses işitip uyanmış. Hanımı yüksek ve güçlü bir sesle konuşup duruyormuş. Julie kendisine yaklaşıp bir isteği olup olmadığını sormuş, yanıt gelmeyince, eline bir ışık alıp karyolaya yaklaşmış, Madam de Tourvel tanımamış onu ancak kendi kendisine söylediği o anlaşılmasız sözleri birdenbire kesmiş ve “Yalnız bırakın beni, karanlıklarda bırakın beni, karanlıklar yaraşır bana!” diye bağırmış. Dün ben de fark ettim, ikide bir söyleyip duruyordu bu sözleri.

Julie bu duyduklarını emir kabul edip hemen çıkmış odadan, aşağıya haber verip, yardım istemiş ama Madam de Tour-vel yanına kimsenin gelmesini de, ilaç verilmesini de kabul etmemiş. Daha sonraki çırpınmalar, öfke nöbetleri o zaman başlamış.

Manastırdakiler iyice şaşırıp ne yapacaklarını bilemediklerinden, yönetici rahibe dün saat yedide beni çağdırmaya birini göndermiş. Henüz ortalık ağarmamıştı. Hemen hazırlanıp gittim. Geldiğim haber verilince Madam de Tourvel bilincini toparlar gibi olmuş ve “Buyursun, gelsin!” demiş. Ama ben yatağının yanına gidince uzun uzun baktı bana ve birden telaşla elimi tutup ve sıktı, yüksek ve hüzünlü bir sesle, “Size inanmadığım için ölüyorum!” dedi. Hemen arkasından elleriyle gözlerini kapatıp, “Yalnız bırakın beni, karanlıklarda bırakın beni, karanlıklar yaraşır bana” sözlerine döndü ve gene kaybetti kendini.

Gerek kendi ağzından duyduğum bu sözler, gerek sayıklarken anlattıkları, bu amansız hastalığın kaynağının daha amansız olabileceği düşüncesini veriyor bana ve korkutuyor. Ama o sevdiğimiz kadının sırlarını öğrenmeye çalışmayı bir yana bırakıp, başındaki bu felaket nedeniyle acımalıyız ona.

Dün de bütün gün çalkantılar içinde geçti. Bazen çırpınmalar içinde kalıyor, bazen gücünü yitirip uyuşuyor gibi oluyor. İşte o anlarında hem kendisi hem yanındakiler biraz olsun rahatlıyor. Akşam ancak saat dokuzda ayrılabilirdim başından, bu sabah gene gidip, bütün gün orada kalacağım. Hiç kuşkusuz yalnız bırakamam talihsiz dostumuzu, ancak insanı üzen, inat edip ilaç almayı ve tedaviyi kabul etmemesi.

Hekimlerin geceyi nasıl geçirdiğine dair raporunu gönderiyorum size. Göreceğiniz gibi teselli verici bir şey yok. Bundan sonrakileri de gönderirim.

Allahaısmarladık sayın Madam. Kızım neredeyse tamamen iyileşti artık, saygılarını sunuyor size.

*Paris, 29 Kasım 17***

YÜZ KIRK SEKİZİNCİ MEKTUP

Şövalye Danceny'den Markiz de Merteuil'e

Ey benim sevdiğim! Ey benim taptığım! Ey benim mutluluk ışığını yakan! Ey beni mutluluğa boğan! Ey duygulu dost! Sevgili! O pişmanlıkların anısı niçin gelip de benim hissettiğim o büyüü bozmak istiyor? Endişelenmeyin Madam. Bunu size soran dostluktan başka bir şey değildir. Ah! Sevgilim, mutlu ol, aşkın dileğidir bu.

Ne yapmış olabilirsiniz ki kendinizi suçlu gibi görüp, üzüyorsunuz böyle? İnanın ki çok temiz kalpli ve soylu bir insansınız, bu nedenle yanılıyorsunuz. Her ikimizin de suç işlediğimizi, günah işlediğimizi sanıyorsunuz ama tamamen yanılıyorsunuz bu konuda. Ben gönlümden gelen sesleri dinlerim. Ne ben sizi aldattım ne de siz beni. Bizi aldatan aşk olmuştur. O ses böyle diyor işte. Uyandırdığın duygulara kendini de teslim etmekten korkma o halde! Yaktığın ateşlerin seni de sarmasına engel olma! Kalplerimiz biraz geç aydınlandı, geç anladı durumu ama saflıklarını yitirmedi asla. Kesinlikle yitirmedi. Yalnızca aldatmak isteyenler, gerçekten âşık olmayıp, yalnızca aldatmak isteyenler bütün işlerini önceden düzenler, hesap kitap yapar ve ilerde olup bitecekleri hesaplayabilirler. Gerçek aşk insanın böyle uzun uzun ve ayrıntılı biçimde düşünmesine izin vermez! Gerçek aşk bizi duygulara boğar ve düşüncüyü unutturur. Gerçek aşkın egemenliği asıl farkında olmadığımız, sezemediğimiz zaman daha güçlüdür. Karanlık ve sessizlik içinde sarıverir bizi. O karanlıkta göremeyiz ve duyamayız onu. Bu nedenle de koparamayız bağlarımızı.

Daha dün, dönmek üzere olduğunuzu düşündükçe derin bir heyecana kapılıyordum ve sizi görmek en büyük zevk oluyordu benim için ama ben bu durumda bile hiçbir şey anlayamıyor, yalnızca dostluğun çağrısına, o ateş ve coşku nedir bilmeyen dostluğun çağrısına uyduğumu sanıyordum. Daha doğrusu kendimi tamamen duygularıma kaptırmıştım ve bunların aslını, kökenini araştırmak hiç aklımdan geçmiyordu. Aşkın etkisini, o karşı konmaz çekimi sen de hissediyordun sevgilim ama bunun ne olduğunu benim gibi sen de bilmiyordun. Aşkı, ikimiz de Tanrı'nın bizi içine attığı o sarhoşluktan çıkabildikten sonra anlayabildik.

Ama bu da gösterir ki, biz suç işlemiş falan değiliz, temiziz. Hayır sen dostluğa ihanet etmedin, ben de senin bana karşı duyduğun güveni istismar etmek istemedim. Evet, ikimiz de farkında değildik duygularımızın ama biz kendimiz aklanıyorduk, birbirimizi aldatmaya çalışmıyorduk kesinlikle. Bir yanılığın yaşayırmışuz, olsun, sonunda bu yanılığın mutluluğu getirdi bize, yakınmamız mı gerekir bundan? Gereksiz sitemlerle mutluluğumuzu gölgelendirmeyelim, güvenelim birbirimize, kurtulalım endişelerimizden ki, bu büyüleyici mutluluğumuz daha da artsın. Bu umut nasıl rahatlatıyor beni bir bilsen sevgilim! Evet artık sen de endişelerinden kurtulacak, kendini yalnızca aşka verip, arzularımı, heyecanlarımı, ruhumun coşkusunu, duyularımın taşkınlığını paylaşacaksın ve mutlu günlerimizin her anı yeni nazlarla dolup taşacak.

Allahaısmarladık, hayran olduğum insan! Seni bu akşam göreceğim ama yalnızca seni, tek başına görmem mümkün olabilecek mi? Cesaret edemiyorum bunu umut etmeye. Sen benim kadar istemezsin bunu.

YÜZ KIRK DOKUZUNCU MEKTUP

Madam de Volanges'dan Madam de Rosemonde'a

Dün, hanımefendi, neredeyse bütün gün, sevgili hastamızın sağlığı konusunda bu sabah size daha iyi haberler verebileceğim umudu içinde oldum ama akşamdan beri kalmadı o umut ve ben de şimdi bu umudu yitirmiş olmanın üzüntüsü içindeyim. Önemsiz gözükken ancak getirdiği sonuçlar açısından çok önemli sayılabilecek bir olay hastayı gene eski haline düşürdü, belki de daha kötü yaptı.

Bu ani değişikliğe bir anlam veremiyordum ancak zavallı dostumuz dün her şeyi ayrıntılı biçimde anlatmıştı bana. Başına gelenleri size de anlattığını söylediğinden, benim de o içler acısı durumunu size çekinmeden yazabilmemde bir sakınca yoktur sanıyorum.

Dün sabah manastıra gittiğimde hastanın yaklaşık üç saattir uyduğunu söylediler. Öylesine derin, öylesine rahat bir uyku içindeydi ki önce bu durumun, ateşin verdiği bir baygın uyku olmasından korktum. Az sonra uyandı, karyolanın perdelerini kendi elleriyle açtı. Hepimizi teker teker süzdü, şaşkın şaşkın bakıyordu. Ona doğru yaklaşmak amacıyla ayağa kalktığımda tanıdı beni, adımı söyledi, yanına çağırdı. Bir şey sormama kalmadan, “Neredeyim? Ne yapıyoruz burada biz? Hasta mıyım? Niçin evimde değilim?” dedi. Ben gene sayıkladığımı sandım. Bu kez daha sakin konuşuyordu ama gene de sayıklamaya benzer sözlerdi bunlar. Yanıtlarımı duyuyor ve anlıyordu. Kendisine gelmişti ama bilinci yerinde değildi henüz.

Manastıra geldiğini hatırlamıyordu. Oraya girdiğinden beri neler olduğunu ayrıntılı biçimde öğrenmek istedi. Sorularına doğru yanıtlar verdim ancak onu korkutabileceğimi sandığım şeylerden hiç söz etmedim ve sonra da kendisini nasıl hissettiğini sordum. İyi olduğunu ama uykusunun iyi geçmediğini, bir yorgunluk hissettiğini söyledi. Ben endişe etmemesini, fazla konuşarak kendisini yormamasını rica ettim. Sonra perdeleri yarım kapayarak yatağın ucuna iliştim. O sırada bir kâse et suyu geldi, içti ve lezzetli geldi bu et suyu ona.

Yarım saat kadar öyle durdu ve bu yarım saat içinde yalnızca, kendisine baktığım için teşekkür etmek için ağzını açtı. Siz onun ne kadar ince, kibar olduğunu bilirsiniz, teşekkür ederken de öyleydi. Sonra tam bir sessizlik ve birdenbire, “Tamam, şimdi hatırladım buraya geldiğimi” dedi. Ona doğru ilerleyince elimi tuttu ve başına götürerek “Ah Tanrım! Ölmeyecek miyim?” dedi. Sözlerinden çok, hali dokundu bana, ağlayacak gibi oldum. Sesimden fark etti ve “Acıyorsunuz bana! Bilseniz bari...” dedi. Sonra sustu, “Yalnız bırakınlar bizi, her şeyi anlatacağım” dedi.

Sanıyorum söylemiştim size. Neler anlatabileceğini önce- den sezer gibi olmuşum. Uzun ve hüzünlendirici olacağını bildiğim bu konuşma, talihsiz dostumuzun sağlığına zarar verebilir diye düşündüm, önce dinlemek istemedim onu. Uyumasını, istirahat etmesini istedim ama ısrar etti ve ben de dinlemek zorunda kaldım. Başbaşa kalınca her şeyi anlattı bana. Siz de biliyormuşsunuz, o nedenle anlatmaya gerek görmüyorum.

Nasıl acımasızca harcanıp, feda edildiğini ve bırakıldığını anlatırken, “Öleceğimden kuşkum yoktu, ölecek cesareti de buluyordum kendimde ama böyle bir felaketten, böyle bir utançtan sonra yaşamak, işte imkânsız olan bu” dedi. Bu üzüntüsüne, yaşamdan böyle umut kesmesine karşı dinin silahlarını kullanmak istedim ve o zamana kadar bunların kendisine son derece yararlı olduğunu biliyordum.

Peder Anselme'ye çok güvendiğini düşünerek onu çağırmasını önerdim. Kabul etti, ayrıca kendisi de istiyormuş gibi gözükte. Adam gönderdiler ve hemen geldi Peder Anselme. Uzun süre kaldı hastanın yanında, çıkarken, hekimlerin söyleyecekleri bir şey yoksa, ölmek üzere olan kişilere yapılan son dinsel hizmetlere şimdilik gerek olmadığını ve ertesi gün gene uğrayacağını bildirdi.

Peder Anselme, öğleden sonra saat üç gibi gitmişti. Hastamız saat beşe kadar epey sakin göründü ve hepimizi umutlandırdı bu haliyle. Ancak tam o sırada bir mektup getirdiler kendisine. Önce hiçbir mektubu kabul etmeyeceğini ve okumak istemediğini söyledi, ısrar etmediler. Ama hemen arkasından sinirli bir hal, bir heyecan geldi ona ve mektubun nereden geldiğini sordu. Zarfta damga yokmuş, kimin getirdiğini öğrenmek istedi, bilmediklerini söylediler. "Kim göndermiş peki?" diye sordu. Mektubu getiren bir şey söylememiş kapıcıya. Bir süre sustu, anlamsız şeyler söylemeye başlayınca gene sayıkladığını anladık.

Gene bir süre sükûnet geri geldi. Nihayet mektubu istedi. Ve zarfa bakar bakmaz, "Ondan! Tanrım!" diye bağırdı. Daha sonra yüksek sesle ama tıkanır gibi "Alın! Alın bu mektubu!" dedi. Karyolanın perdelerini kapattırdı, kimsenin yanına yaklaşmamasını istedi ama birkaç dakika geçmeden hepimiz baş ucunda toplanmak zorunda kaldık gene. Çırpınma, bu kez eskisinden daha şiddetli bir biçimde yeniden başlamıştı ve bu kez korkunç titremeler de eşlik ediyordu. Akşam da devam etti bu durum. Bu sabah öğrendiğime göre gece de böyle çalkantılı geçmiş. Nasıl ölmedi ona şaşıyorum ben. Sizden saklamıyorum, benim neredeyse hiç umudum kalmadı.

O talihsiz mektup büyük olasılıkla Valmont'dan gelmişti. Ona hangi yüzle yazabiliyor gene? Özür dilerim sevgili dostum, düşüncelerimi söylemiyorum artık ama şimdiye kadar çok mutlu olan ve bu mutluluğu da hak etmiş olan bir kadının böyle eriyip gitmesi dayanılır gibi değil.

*Paris, 2 Aralık 17***

YÜZ ELLİNCİ MEKTUP

Şövalye Danceny'den Markiz de Merteuil'e

Seni görme mutluluğuna kavuşuncaya kadar güzel sevgilim, sana yazmak zevkine bırakıyorum kendimi. Bütün zamanımı hep seni düşünmekle geçireyim de senden uzak olmanın acısını hissetmeyeyim, diyorum. Duygularımı sana anlatmak, senin duygularını hatırlamak gerçekten mutluluk veriyor bana. Bu mutluluk, özlem anlarını bile ruhum için paha biçilmez nimetlerin kaynağı yapıyor. Ama dediğin doğruysa senden yanıt alamayacağım. Bu mektup sana yazdığım son mektup olacak belki. Böyle uzaktan konuşmaktan da yoksun edeceğiz birbirimizi. Sana göre tehlikeli olur bu ve *ihtiyacımız da yok böyle bir şeye* diyorsun. Direnirsen, inanırım elbette sana. Sen bir şey istersen, yalnızca sen istediğin için ben de isterim onu, başka türlü düşünmem mümkün müdür? Ancak bu işi kestirip atmadan bir kere de birlikte konuşsak olmaz mı?

Tehlike konusunda senin düşüncelerine söyleyecek bir şeyim olamaz benim. Ben hiçbir şeyi hesap edemem. Benim tek ricam, kendini korumaya gayret etmendir. Senin bir endişen, bir derdin olursa ben de rahat hissetmem kendimi. Bu işte biz ikimiz bir değiliz, sen, hem sensin hem ben.

İhtiyaç meselesi öyle değil tabii ki. Burada da düşüncelerimiz kesinlikle örtüşecektir. Eğer kazara farklı düşünürsek, nedeni kesinlikle birbirimize derdimizi anlatma olanağı bulamamamız ya da birbirimizi anlayamamamızdır. İşte konuyla ilgili izlenimlerim.

İki insan birbirlerini serbestçe görebiliyorlarsa ayrıca mektuplaşmaları gereksiz görülebilir tabii ki. Bir mektupta bir sözün, bir bakışın, bir suskunluğun bile yüz kez daha iyi ifade edemeyeceği ne olabilir? Ben son derece doğru buluyorum bunu ve sen bana yazışmayalım artık dediğin zaman bu düşünce ruhumun üstünden kolayca kaydı. Onu rahatsız etti belki ama hiç etkilemedi. Sözelimi senin göğsünü öpmek istediğimde dudaklarım bir kurdeleye ya da bir tüle değerse, itiveririm onu, bir engelle karşılaştığımı düşünmem. İşte buna benziyor durum aşağı yukarı.

Ama o zamandan beri ayrıyız biz ve sen yanımda olmayınca o mektup düşüncesi kafama takıldı. Bir de yoksunluğa niçin katlanacaktım, dedim. İki insan birbirlerinden uzaklaştılar diye, birbirlerine söyleyecekleri bir şey kalmamış mıdır artık? Farz edelim ki bir fırsat çıktı ve bütün günü bir arada geçirmek mümkün oldu. Zevke ayıracağımız böyle bir zamanın bir bölümünü de konuşmaya mı ayırmak gerekir? Evet zevke dedim, sevgilim çünkü senin yanında dinlenme anları bile büyük bir zevktir. Sonuçta zaman ne kadar uzun olursa olsun ayrılma anı gelir çatar ve insan öyle yalnız kalır ki işte o zaman mektubun değeri anlaşılır, okumasak bile bakarız hiç değilse. Evet, okumadan bakılabilir bir mektuba. Ben geceleri bile senin resmine dokunmaktan zevk duymuyor muyum?

Resim dedim, değil mi? Bir mektup da ruhun resmidir. Mektupta cansız bir resimdeki gibi aşktan uzak olan durgunluk yoktur. Ruhumuzun bütün heyecanlarına uyar o. Canlanır, zevk duyar, dinlenir... senin bütün duygularının benim için ne kadar değerli olduğunu bilemezsin! Mektupların da benim bunları öğrenmemin yollarından biriyken, yoksun mu edeceksin beni ondan?

Nereden biliyorsun ki bana mektup yazmak ihtiyacıyla sen de kıvranmayacaksın zaman zaman! Yalnızlık anlarında yüreğin genişler ya da daralırsa, ruhunu bir neşe kavrarsa ya da nedensiz bir hüznün çöküverirse içine, o zaman sevincini ya da sıkıntını sevdiğine açmayacak mısın? Demek sevdiğinin paylaşamayacağı bir duygun olabilecek! Demek sen sevdiğinin düşünceler içinde, bezgin, sıkıntılı, yapayalnız sende uzaklaşmasına ses çıkarmayacaksın, öyle mi? Canım sevgilim benim, karar vermek sana düşüyor. Ben yalnızca düşündüklerimi söyledim sana, sen de mutlaka böyle düşünmelisin, bu düşünceleri kabul etmelisin demiyorum. Sana yalnızca nedenleri gösterdim, yalvarsam daha iyi olurdu diye düşünme cesaretini de gösteriyorum. Her şeye rağmen direnecek olursan ben üzülmemeye gayret ederim. Senin bana söyleyeceklerini ben kendi kendime söylemek için çaba harcarım ama elbette sen benden daha iyi söylersin bunları. Daha da önemlisi ben seni dinlemekten daha büyük zevk duyarım.

Allahaısmarladık güzel sevgilim. Seni nihayet görebileceğim saat yaklaşıyor. Seni bir an önce görebilmek için çabuk bırakıyorum.

*Paris, 3 Aralık 17***

YÜZ ELLİ BİRİNCİ MEKTUP

Vikont de Valmont'dan Markiz de Merteuil'e

Markiz, siz beni bu kadar görgüsüz, deneyimsiz biri nasıl sanabilirsiniz? Bu akşam sizi Danceny'yle baş başa göreceğim ve hiçbir şey anlamayacağım, size uğramasını *şaşkınlık veren bir rastlantı* gibi kabul edeceğim öyle mi? Yüzünüze istediğiniz görünümü vermekteki ustalığa kimse bir şey diyemez. Hiçbir şey olmamış, içiniz çok rahatmış gibi bir haliniz vardı, pes doğrusu! Hani insan yanılır, ağzından istemediği bir laf kaçırır... böyle bir şey de yok sizde. Bakışlarınıza da müthiş

hâkim olabiliyorsunuz, çok iyi hizmet ettiler size, her şeyi dile getirmeyi becerebildikleri gibi kandırmayı da becerebilselerdi, ben, kuşkulanmak bir yana sizin *bu baş belası da nereden çıktı şimdi*, diye canınızın sıkıldığına inanıvermiştim. Ama gösterdiğiniz o maharetin boşa gitmemesi, işinizi istediğiniz gibi başarabilmeniz, yaratmayı düşündüğünüz izlenimi gerçekten yaratabilmeniz için her şeyden önce o acemi âşığı ele alıp, eğitmeniz gerekiyor.

Madem ki işe eğitimden başlayacaksınız, hiç değilse gençlere küçük bir şaka nedeniyle kızarıp, bozulmamaları gerektiğini öğretin. Başka kadınlarla yaptıkları söylendiğinde inkâr etmedikleri şeyleri tek bir kadın söz konusu olunca büyük bir gayretle inkâr etmeye çalışsınlar. Birisi sevgililerini övünce, kendilerinin de övüldüğünü sanmaları doğru değildir, bunu da öğrenmeleri gerekir. Size herkesin içinde bakmalarına izin vermiş olabilirsiniz ancak hiç değilse, bu kadın benim olmuştur der gibi bakmamaları gerektiğini öğretmek gerekir onlara. Çünkü böyle bir bakışı anlamak çok kolaydır! Aşka özgü bakışla bu bakışı karıştırıyorlar! Önce bir öğretin bunları, sonra hünerlerini gösterirlerken yanınıza alabilirsiniz onları, zararları dokunmaz size. Ben de sizin ünlenmeniz için hizmet etmeyi onur kabul eder, bu yeni okulun programını çizer ve herkese duyururum. Söz veriyorum size bu konuda.

Ama şimdilik asıl beni öğrenci gibi görüyorsunuz siz ve bu da şaşırtıyor beni doğrusu. Başka bir kadın olsaydı hemen alırdım öcümü! Ve çok da keyifli bir iş olurdu öcümü almak! Onun bana kaybettirdiğini sandığı zevk kesinlikle hiç kalırdı bunun yanında! Evet, sırf siz olduğunuz için öç almayı düşünmüyorum ve gönlümü almanızı bekliyorum. En küçük bir kuşku olduğunu, en küçük bir belirsizlik içinde olduğumu sanmayın. Her şeyi biliyorum.

Dört gündür Paris'teymişsiniz; her gün Dancený'yle görüşmüşsünüz, hem de yalnızca onunla görüşmüşsünüz. Bugün bile kapınız hâlâ kapalıydı. Kapıcınız da doğruyu sizin kadar güvenli bir biçimde gizleyebilse, ben gene ulaşamayacaktım size. Ama mektubunuzda döner dönmez, döndüğünüzü ilk bildireceğiniz kişinin ben olduğumu, bundan hiç kuşku duymamam gerektiğini söylüyordunuz. Hani ne zaman geleceğiniz belli değildi? Mektubu, yola çıkmadan bir gün önce yazmışsınız. İnkâr mı edeceksiniz bunları? Yoksa bunlar suç sayılmaz mı diyeceksiniz?

Hiçbirini kabul etmek mümkün değil bunların ama ben gene hâkim oluyorum kendime. Gücünüzü hissettiriyorsunuz ama bana inanın ve gücünüzü deneme konusunda daha fazla ileri gitmeyin. Biz birbirimizi biliriz Markiz, bu söz yetmeli size.

Yarın bütün gün dışarıda olacağınızı söylediniz değil mi? Gerçekten çıkıyorsanız, tamam! Diyeceğim yok. Bilirsiniz ki doğru olup olmadığını öğrenirim. Ama akşama dönersiniz herhalde. Barışmamız kolay olmayacağına göre ertesi sabaha kadar birlikte olacağız dersek abartmış olmayız. İkimiz de çok hatalı davrandık birbirimize. Bunların cezasını çekip özür dilemeliyiz birbirimizden. Sizde mi olur, yoksa orada mı, bildirin bana lütfen. Özellikle de Dancený olmayacak. O inatçılığınızla Dan-ceny diye tutturmuşsunuz, sayıklıyorsunuz diye düşünüp kıskanmayabilirim onu ama düşünün ki, şimdiye kadar yalnızca geçici heves gibi bir şeydi ama bundan sonra onu açıkça benden üstün bulduğunuz göstermek olur bu. Ben bu kadar aşağılanabilecek biri olduğumu sanmıyorum. Bir de böyle bir şeye kalkışmazsınız herhalde.

Ayrıca bu fedakârlığı bir fedakârlık saymayacağınızı da umuyorum. Diyelim ki belli bir bedel ödediniz, o zaman da düşünmek gerekir ki ben sizin için hiç de fena bir örnek olmadım. Duygulu ve güzel, yalnızca benim için yaşayan, hatta şimdi aşkının acısından belki de ölmek üzere olan bir kadın,

yüzüne bakılır, sözü sohbeti de yerinde ama henüz kıvamını bulmamış, usul adaptan pek fazla anlamayan bir delikanlıdan hiç de aşağı değildi tabii ki.

Allahaısmarladık Markiz, sizin için neler hissettiğimi söylemiyorum. Şimdilik elimden gelen yalnızca yüreğimi pek fazla kurcalamamak. Yanıtınızı bekliyorum. İyi düşünün yanıtınızı yazarken, her zaman aklınızda olsun ki bana ettiğiniz hakareti unutturmanız kolaydır ama razı olmayayım, biraz daha uzatayım işi dersiniz, o hakareti gönlüme silinmez izlerle kazırım.

*Paris, 3 Aralık 17**, gece.*

YÜZ ELLİ İKİNCİ MEKTUP

Markiz de Merteuil'den Vikont de Valmont'a

Dikkat edin Vikont, çekingen buldunuz diye hiç acımıyorsunuz bana! Sizin öfkelenmenizin getirdiği o bunaltıcı sıkıntıya nasıl dayanırım ben? Ya oçalacağınızdan korkup, dayanamasam da yüreğime iniverse! Ayrıca siz bana vicdansızlık ettiniz diye ben de aynı biçimde karşılık veremem ki! Ben ne söylersem söyleyeyim, siz gene rahat ve şaşaalı bir yaşam sürersiniz. Çekineceğiniz ne olabilir ki? Olsa olsa buradan gidersiniz, zaman kalırsa. Ama insan yabancı ülkelerde de buradaki gibi yaşayamaz mı? Fransız sarayı sizi gideceğiniz yerde rahat bırakırsa, yalnızca zaferlerinizin alanını değiştirmiş olursunuz. Bu gibi ahlâk düşünceleriyle size soğukkanlılığınızı tekrar kazandırmaya çalıştıktan sonra bizim işlere gelelim şimdi.

Biliyor musunuz Vikont, kocam öldükten sonra niye bir daha evlenmedim ben? İsteyenim olmadı diye değil, çok varlıklı, çok kibar insanlar istedi beni ama hayatıma karışmaya kimsenin hakkı olmasın diye ben istemedim evlenmeyi. Yalnızca bunun için istemedim evlenmeyi. Artık her istediğim şeyi yapamayacağımdan korkmadım kesinlikle, onu da başarırdım eninde sonunda ama bir kimsenin bundan yakınmaya hakkı olduğunu düşünmek rahatsız ederdi beni. Ayrıca ben aldatmak zorunda kaldığım için değil, yalnızca kendi zevkim için aldatmak istiyordum. Ve siz kalkmış bana bir kocanın hem de çok sert bir kocanın yazabileceği bir mektup yazmışsınız! Bende birçok kusur buluyorsunuz, kendinizi de müthiş bağışlayıcı buluyorsunuz!

Bir insanın boyun eğmek zorunda olmadığı birine karşı ne kusuru olabilir, anlayamıyorum bir türlü.

Bakalım şu işin aslına bir: Dancen'y'i bizde görmüşsünüz ve hiç hoşunuza gitmemiş bu iş, öyle mi? Peki siz Dancen'y'nin bizde olmasına ne gibi bir anlam verdiniz? Ya ben doğru söylüyorum, uğraması kesinlikle bir rastlantıdır ya da ben yalan söylüyorum, onu ben istemiş, ben çağırtmışımdır, o da gelmiştir. Bu bir rastlantıysa, mektubunuzda yazdıklarınızla haksız duruma düşersiniz, yok, ikinci şık doğruysa o zaman da gülünç duruma düşersiniz. Bu mektubu yazma zahmetine katlanmamalıydınız! Ama kıskanmışsınız siz bir kere ve kıskanan insan da düşünüp taşınmaz kesinlikle; bırakın da ben düşüneyim sizin yerinize.

Bir rakibiniz vardır ya da yoktur. Varsa eğer, ondan üstün tutulmak için göze girmeye çalışmalısınız. Yoksa, bir rakibiniz olmaması için gene göze girmeye çalışmanız gerekir. Her durumda tek bir yol var sizin için. O zaman niçin üzüp duruyorsunuz kendinizi? Hele hele beni ne diye üzüyorsunuz? Biraz daha hoş ve kibar olamaz mısınız? Kendinize güvenemiyor musunuz artık yoksa? Yapmayın Vikont, haksızlık ediyorsunuz kendinize. Ama sorun bu değil, size göre ben önemli bir insan olmadığım için böyle yapıyorsunuz. Sizin benim yardımımı falan istediğiniz yok, sözünüzün

geçtiğini bildiğinizden gücünüzü hissettirmek istiyorsunuz bana. Nankörsünüz Vikont! İşte ben de tahrik oluyorum! Kendime hâkim olmasam, çok daha ateşli bir mektup olur bu ama değmezsiniz siz buna.

Kendimi aklamaya çalışmama da değmezsiniz siz. Madem kuşkulandınız, devam etsin bu kuşkunuz ve ceza olsun size bu. Bu yüzden, buraya ne zaman döndüğüm, Danceny'nin bize ne amaçla geldiği konusunda hiçbir şey söylemeyeceğim. Bayağı çaba harcadınız bunları öğrenmek için değil mi? Ne kazandınız peki? Dilerim eğlendirmiştir bu iş sizi. Bana gelince, bende bir huzursuzluk ve keyifsizlik yaratmadı.

Sizin o saldırgan üsluplu mektubunuza verebileceğim tek yanıt var ve o da şu: Ne hoşuma gitti ne de yıldırıldı beni ve isteklerinizi bağışlamayı da şimdilik hiç mi hiç düşünmüyorum.

Doğrusunu isterseniz, sizi şimdiki halinizle kabul edersem, işte o zaman gerçekten sadakatsizlik etmiş olurum. Eski âşığımla barıştığım anlamına gelmez bu. Bir yenisini hem de eskisinin yanına bile yaklaşamayacak bir yenisini edindim sayılır. Ve ben eskisini o kadar unutmuş değilim ki böyle yanılayım. Benim sevdiğim Valmont hoş biriydi. Ayrıca ne yalan söyleyeyim, ondan daha sevimlisi de çıkmadı karşıma. Aman Vikont, rica ediyorum sizden, bulursanız getirin bana onu, her zaman kapım açıktır kendisine.

Yalnızca şunu söyleyin kendisine. Bugün ve yarın olmaz kesinlikle. Bir *benzeri* var ve ona epey kötülüğü dokundu. Acele edersem, gene yanılırım belki. Kim bilir bu iki gün için de Danceny'ye söz vermiş olabilirim. Ayrıca mektubunuzdan öğrendim, insan sözünde durmayınca, hiç şakanız yok, çok kızılıyorsunuz. Beklemek gerekiyor bu durumda.

Ama sizin için ne önemi var? Siz rakibinizden öcünüzü alacaksınız nasılsa! Onun sizin sevgilinize yapacağı, sizin onun sevgilisine yaptığınızdan daha beter olmaz herhalde. Hem sizin için bütün kadınlar bir değil mi? *Yalnızca sizin için yaşayan, aşkının acısından ölebilecek duruma gelen, duygulu ve şefkatli* bir kadını bile gelip geçici bir hevese, gülünç olma korkusuna feda edi-verirsiniz bir anda ve bir de kalkmış sizden çekinsinler istiyorsunuz. Haksızlık bu doğrusu.

Allahaısmarladık Vikont. Gene eskisi gibi sevimli olun. Ben sizi gene öyle görmekten başka bir şey istemiyorum. Bundan emin olur olmaz, size de kanıtlayacağım durumu, söz veriyorum. Aslında çok iyi bir insanım ben.

*Paris, 4 Aralık 17***

YÜZ ELLİ ÜÇÜNCÜ MEKTUP

Vikont de Valmont'dan Markiz de Merteuil'e

Anında cevap veriyorum mektubunuza. Ne istediğimi de açıkça anlatmaya çalışacağım. Ne var ki siz bir kez anlamayacağım dersiniz, hiç de kolay olmayabiliyor iş.

Her ikimizin de elimizde, birbirimizi yok etmek için ne gerekiyorsa bulunduğundan, birbirimizi kollamanın çıkarlarımıza daha uygun olacağını kanıtlamak için fazla söze gerek yoktu. Aslında söz konusu olan bu değil. Şiddete başvurup birbirimizi yok etme kararıyla, şimdiki gibi birlikte olmak, üstelik eski ilişkimizi tazeleyerek daha güçlü bir biçimde birleşmek kararı arasında, o çok kötü

kararla bu çok iyi karar arasında verilebilecek bin karar daha vardır. Dolayısıyla benim size bundan böyle ya âşığınız ya da düşmanınız olurum, demem gülünç değildi, gene söylesem gene gülünç olmaz.

Bu tercihin sizin için zor olduğunu çok iyi anlıyorum. Dolambaçlı yollara sapmak daha çok işinize gelir elbette. Evet ya da hayır diye kestirip atmak hiçbir zaman hoşunuza gitmemiştir, bunu da bilirim ama sizin de şunu anlamanız gerekir ki ben artık sizin bu dar çemberden çıkmanıza izin veremem. Aksi takdirde ben oyuna gelebilirim, bunu da kabullenemeyeceğimi düşünmüşsünüzdür elbette. Karar sizin, tercihi size bırakabilirim ama belirsizlik içinde kalamam.

Uyarıyorum sizi: Doğru yanlış, iyi kötü nedenlerle kandıramazsınız beni. Kabul etmediğinizi bildirirken isteğiniz kadar güzel sözler söyleyin, oyalayamazsınız beni. Açık olmak zamanı geldi artık. Ben örnek olayım size bu yolda. Barışmak ve tekrar birlikte olmak benim için elbette daha iyi olur ama aramızdaki barışı ve birliği bozacaksak buna benim de hakkım vardır ve becerebilirim bunu.

Şunu da ekleyeyim ki, en küçük bir engel çıkarırsanız bir savaş ilanı kabul ederim bunu. Gördüğünüz gibi istediğim yanıt için öyle uzun ve parlak cümlelere gerek yok. İki sözcük yeterli.

*Paris, 4 Aralık 17***

MARKİZ DE MERTEUIL'İN YANITI

Aynı mektubun altına yazılmıştır

Peki! Savaş o halde.

YÜZ ELLİ DÖRDÜNCÜ MEKTUP

Madam de Volanges'dan Madam de Rosemonde'a

Sevgili dostum, hekimlerin raporları, hastamızın durumunun ağır olduğunu benim söyleyebileceğimden daha iyi anlatır. Ben sırf size bu mektubu yazabilmek için ayrıldım yanından onun, yoksa sürekli ona bakıyorum. Ayrıca şimdi hastalığından başka ilgilenilmesi gereken işler de var. Hele bunlardan biri hiç aklıma gelmezdi: Mösyö de Valmont'dan bir mektup aldım, neden bilmem, sırdaş seçmek istemiş beni kendisine, üstelik de Madam de Tourvel'le arasını bulmamı istiyor. Bana yazdığı mektupla birlikte bir mektup da ona göndermiş. Bana gönderdiğine yanıt verdim ama ötekini geri gönderdim. Bana gönderdiği mektubu sizin de görmenizi istedim. Benden istediklerini yapamazdım herhalde, sanırım siz de hak verirsiniz. Ben isteseydim bile talihsiz hastamız bizi dinleyip anlayacak durumda değil. Ateşi çok yüksek ve sürekli sayıklıyor. Ama Mösyö de Valmont'un böyle yanıp yakılmasına ne diyeceksiniz? Doğru mu söylüyor yoksa niyeti sonuna kadar herkesi aldatmak mı?^[46] Bu sefer samimiye eğer felaketinin nedenini kimsede aramasın, kendisi hazırladı. Cevabımdan memnun olacağını hiç sanmıyorum ama ne yalan söyleyeyim bu işler acısı macerayı düşündükçe sebep olana çok kızıyorum.

Allahaısmarladık, sevgili dostum. Ben gene o tatsız işime döneyim. Hele umudun çok az olduğunu gördükçe hüznüm daha da artıyor. Size karşı neler hissettiğimi bilirsiniz.

*Paris, 5 Aralık 17***

YÜZ ELLİ BEŞİNCİ MEKTUP

Vikont de Valmont'dan Şövalye Danceny'ye

İki kez uğradım size sevgili Şövalye ama siz eskisi gibi âşıklığı bırakıp, gönülleri fetheden biri olalı beri, haklı olarak ulaşılmaz biri oldunuz. Uşağınız bu akşam kesinlikle geleceğinizi söylüyor, beklemesi için emir vermişsiniz ama ben sizin planlarınızı bildiğimden işin aslını da anladım. Büyük olasılıkla uzun süre kalmayacak, gerekli kıyafete büründükten sonra zaferlerinize doğru koşacaksınız. Çok güzel! Çok sevindim ben de buna. Ancak bu akşam belki bir değişiklik yapar, zaferiniz için başka bir meydan seçersiniz. Siz yalnızca yarısını biliyorsunuz işlerinizin, ben öteki yarısını da öğreteyim de kararınızı ona göre verin. Sabredin ve mektubumu okuyun. Zevkinizi engellemek gibi bir amacım yok. Başka zevkler de bulunduğunu bilmenizi istiyorum, o kadar.

Siz bana güvenip bütün sırlarınızı söyleseydiniz, bunların bazılarını gizleyip, öğreneceğim diye uğraştırmasaydınız beni, her şeyden zamanında haberim olurdu ve bugün bu kadar telaş edip sıkıntıya sokmazdım sizi. Neyse! Biz şimdi bulunduğumuz noktadan başlayalım. Kararınız ne olursa olsun, en kötü yolu tutsanız bile, başka birini mutlu kılmak için yeterlidir bu.

Bu gece randevunuz var, değil mi? Hem de çılgınca sevdiğiniz bir kadınla, değil mi? Böyledir bu iş, sizin yaşmızdayken bütün kadınlar çılgınca sevilir! Özellikle de ilk hafta! Buluşacağınız yer de artıracak zevkinizi. Yalnızca *sizin için alınmış* küçük, hoş bir ev, zevkinize bir de özgürlüğün, gizliliğin çekiciliğini katacak. Her şey hazır, sizi bekliyor. Siz de buluşma saatini iple çekiyorsunuz! Bana bu konuda hiçbir şey söylememenize rağmen, ikimiz biliyoruz bunu. Ancak sizin bilmediğiniz bir şey var, benim onu size bildirmem gerekiyor.

Paris'e döndüğümünden beri sizi Matmazel de Volanges'la buluşturmanın bir yolunu arıyordum, söz vermiştim size çünkü. Geçenlerde söz etmiştim bundan size, o gün bana verdiğiniz yanıtlara, heyecanlı durumunuza bakarak sizin gene mutluluk gibi gördüğünüz bir işle uğraştığımı sanmıştım. Ancak önüme çıkan engelleri tek başıma aşamazdım. Kolay bir şey değildi bu ama ben gerekli koşulları hazırladıktan sonra gerisini genç sevgilinizin gayretine bıraktım. Benim deneyimlerimle bulamadığım çareleri o aşkıyla bulmuştu çünkü. Sonuç olarak sizin talihsizliğiniz, onun başarılı olmasını istemiş. Bana bu akşam söylediğine göre iki günden beri de hiçbir engel kalmamış artık ve mutluluğu bulmak yalnızca sizin elinizdeymiş.

İki gündür de bu haberi size kendisi bildireceği için sevi-niyormuş, annesi evde bulunmamasına rağmen içeri alacaklarmış sizi ama uğramamışsınız ki hiç! Sizden hiçbir şeyi saklamayacağım. Kız sizin bu ilgisizliğinize çok gücenmiş gibi geldi bana. Bilmem haklı mı yoksa çocukluk mu demek gerekir buna da! Her neyse, sonuçta beni de yanına aldırmanın bir yolunu buldu ve bir an önce size ulaştırılmak üzere bir mektup verdi. Zarfın içinde bulacaksınız mektubu. Telaşına bakılırsa bu akşam bekliyor sizi sanıyorum. Her durumda o aşk mektubunun bugün sizin elinize geçeceğine dair şerefim üzerine söz verdim. Sözümü de yerine getirmem gerekiyordu.

Şimdi, delikanlı, sizin tutacağınız yol hangi yol? Bir yanda, hoppalık, cilve, naz, bir yanda aşk. Bir yanda zevk ve mutluluk. Hangi yolu tutacaksınız bakalım? Şimdi konuştuğum adam üç ay önceki Danceny, hatta bir hafta önceki Danceny olsaydı, onu iyi tanıdığımından ne yapacağını da bilirdim ama bugünkü Danceny kadınların paylaşmadığı, maceradan maceraya koşan, hayatın gidişatına uyup biraz da vicdansızlaşan Danceny. Güzelliğinden, saflığından, mahcubiyetinden başka bir şeyi olmayan bir

kızı, kaşarlanmış bir kadının vereceği zevklerden üstün tutar mı bilemiyorum.

Bana göre sevgili dostum, sizin şu anda benimsemiş olduğunuz ilkeler aynı zamanda biraz benim de benimsemiş olduğum ilkelerdir ama ben mevcut koşullar göz önüne alındığında genç sevgiliyi yeğledim. Şöyle düşünmek gerekir: Bir kadın daha elde etmiş olacaksınız ve bir yenilik olacak. Ayrıca bunca emekle elde ettiğiniz bir meyveyi şimdi koparamazsanız, kaçacağından korkmaz mısınız? Böyle bir fırsat heba edilir mi? Her zaman ele geçmez bence böyle bir fırsat, özellikle de güçsüzlükten doğan fırsatlar! Genellikle önemsiz sayılabilecek bir öfke, kıskançlıktan gelen bir şüphe, hatta daha da azı çok güzel bir zaferi önleyebilir. Suyu düşmüş, boğuluyor sandığınız bir erdem duygusu, bir de bakmışsınız dalgalara tutunmuş ve bir kez kurtulunca da korur kendini artık ve gafil avlamak mümkün olmayabilir.

Öte yandan sizi korkutacak ne olabilir ki? İlişki bile kopmaz, olsa olsa bir dargınlık olur ki, biraz çaba harcayıp tekrar barışmanın mutluluğunu tadarsınız. Bir kez kendini teslim etmiş bir kadın hoşgörülü davranmaz da ne yapar? Sertlikle ne kazanabilir? Zevkten mahrum eder kendini o kadar, övünebileceği hiçbir şey kazanamaz.

Benim kesinlikle inandığım gibi, siz şimdi hem aşkın hem de aklın yolunu tutarsınız. Bu akşam randevuya gidemeyeceğinizi bildirmek hiç doğru olmaz bana sorarsanız. Yalnızca bekletin biraz onları. Bir gerekçe, bir neden bulmak isterseniz, doğru olup olmadığını araştırmaya kalkışın. Kadınlar çok meraklı, çok inatçıdır. İşin aslını öğrenmek isterlerse ne yapar yapar öğrenirler. Biliyorsunuz, son günlerde benim de başıma geldi böyle bir şey. Ama umudu yok etmezseniz, bir yandan da gururun ve kendini beğenmenin yardımıyla uzun uzun beklerler sizi ve umut da artık işin aslını araştırma zamanı geçtikten sonra söner. Yarın rahat rahat bir bahane uydurursunuz önünüze çıkan o aşılmaz engelle ilgili olarak. Hastalandığınızı söylersiniz, hatta ölmüştüm, diyebilirsiniz. Her durumda bir şeyler bulup yana yakıla anlatırsınız bunları, sonra her şey yoluna girer.

Ne yapacağınıza siz karar verirsiniz artık ama rica ediyorum mutlaka bildirin bana aldığınız kararı. Benim bu işten bir çıkarım olmadığına göre yaptığınız her şey doğrudur bence. Allahısmarladık sevgili dostum.

Bir şey daha eklemek istiyorum: Madem de Tourvel'i özlüyorum. Ondan ayrı olmak umutsuzluğa düşürüyor beni. Yaşamı-mın yarısını ona verme mutluluğu için öteki yarısını seve seve feda ederdim, inanın bana, insanı mutlu eden yalnızca aşk.

*Paris, 5 Aralık 17***

YÜZ ELLİ ALTINCI MEKTUP

Cécile Volanges'dan Şövalye Danceney'ye

(Bir önceki mektuba ilişik)

Nasıl oluyor da sevgili dostum, artık hiç göremiyorum sizi? Oysa sizi görmekten başka bir dileğim yok. Beni özlemiyor musunuz artık yoksa? Ben asıl şimdilerde çok üzüntülüyüm! Birbirimizden tamamen ayrı olduğumuz günlerde bile bu kadar üzgün değildim. O zamanlar bana başkalarının çektiği sıkıntıyı şimdi siz çektiyorsunuz, meğer böylesi daha çok acı vermiş.

Birkaç günden beri annemi evde bulmak mümkün olmuyor, siz de biliyorsunuzdur. Serbest kalmamızdan yararlanıp uğrayacağınızı umuyordum ama siz beni düşünmüyorsunuz ki! Ne talihsizmişim! Siz hep ikimizden en az sevenin ben olduğumu söylediniz. Öyle olmadığını biliyordum ve kanıtlandı da işte! Beni görmeye gelseydiniz, görürdünüz tabii ki. Ben sizin gibi değilim, ben yalnızca bizi neyin birleştirebileceğini düşünüyorum, bundan başka bir şey düşündüğüm yok! Bu amaç için neler çektiğimi, ne zahmetlere katlandığımı size hiç anlatmasam yeriydi ama sizi o kadar seviyorum, görmeyi o kadar istiyorum ki, söylemeden yapamıyorum. Bakalım siz beni sahiden seviyor musunuz? Bunu da anlarım elbet!

Uzun uğraşlardan sonra kapıcıyı kendi safımıza çekmeyi başardım, söz verdi bana. Siz geldiğinizde, sizi görmemiş gibi yapacak ve içeri girmeniz için bir engel çıkarmayacak. Ona güvenebiliriz, dürüştür. Bundan sonra sizin yapacağınız, evde kendinizi kimseye göstermemeniz. Bu da zor bir şey değil. Akşam el ayak çekildikten, endişe edilecek bir şey kalmadıktan sonra gelirsiniz. Sözgelimi annem bugünlerde her gün dışarı çıkıyor ve geceleri de saat on birde yatıyor. Zamanımız bol demektir.

Kapıcı, geldiğinizde, kapıyı çalacağınıza, penceresine vurmanızı istiyor, hemen kalkıp açmış kapıyı. Sonra küçük merdiveni bulursunuz tabii. Yanınızda ışık olmayacağından, ben odamın kapısını açık bırakırım, iyi kötü biraz aydınlatır ortalığı. Gürültü etmemeye dikkat edersiniz, Özellikle de annemin küçük kapısının önünden geçerken. Hizmetçi kızın odasının önünden geçerken gürültü çıkarsanız da pek zararı olmaz bunun, uyanmazmış o, öyle dedi bana. Çok iyi bir kızdır! Giderken de aynı biçimde davranırsınız. Gelecek misiniz şimdi bakalım?

Tanrım, size mektup yazarken yüreğim neden çarpıyor böyle acaba? Başıma bir şey mi gelecek, yoksa sizi görme umuduyla içim bir tuhaf mı oluyor? Çok iyi bildiğim bir şey varsa, o da sizi çok sevdiğim ve her zamankinden çok sevdiğimdir. Hiç bu kadar özlememiştim. Gelin benim dostum, gelin benim sevgilim, gelin ki size taptığımı, hayatımda sizden başka kimseyi sevmeyeceğimi yüz kez söyleyeyim.

Bir yolunu buldum ve Mösyö de Valmont'a haber gönderip, kendisine söyleyecek bazı şeylerim olduğunu bildirdim. Dosttur, yarın mutlaka gelecektir. Mektubu size hemen vermesini rica edeceğim. Demek ki yarın akşam bekliyorum sizi. Cécile'inizin büsbütün mutsuz olup üzülmesini istemiyorsanız, mutlaka gelirsiniz.

Allahısmarladık sevgili dostum, canı gönülden öpüyorum.

*Paris, 4 Aralık 17**, gece.*

YÜZ ELLİ YEDİNCİ MEKTUP

Şövalye Danceny'den Vikont de Valmont'a

Gönlümden de, seçeceğim yollardan da kuşkunuz olmasın aziz Vikont. Cécile'immin herhangi bir isteğine karşı çıkabilir miyim ben? Anladım ki ben yalnızca onu sevmişim, her zaman da seveceğim. Onun o saflığı, o sevecen hali büyülüyor beni. Gerçi mutluluğu başka yerde aramak gibi bir zaafım olmadı değil ama o büyüü asla hiçbir şey silemeyecektir. Nasıl anlatsam bilmem ki sanki farkında olmadan başka bir maceraya kapılıvermişim öyle. Ancak en büyük zevkleri duyduğum anda bile onu hatırlayıp bunalıyordum. Onu en çok sevip, en büyük saygıyla andığım zamanlar belki de kendisine

sadakatsizlik ettiğim zamanlardı. Ama dostum, onun ne kadar duygusal olduğunu düşünelim ve kabahatlerimi duyurmamalım. Onu aldatalım demiyorum, incitmeyelim diyorum. Benim en büyük dileğim Cécile'in mutlu olmasıdır. Benim bir kusurum yüzünden gözünde bir damla yaş görürsem, asla affetmem kendimi.

Yeni ilkelerim diyerek benimle alay etmenizi anlıyor ve bunu hak ettiğimi düşünüyorum ama inanın bana şu anda bu ilkelere göre hareket etmiyorum ve yarından tezi yok kanıtlayacağım bunu. Benimle birlikte kendisi de yanılan, benim yoldan çıkmamın asıl nedeni olan hanımefendiye kusurumu söyleyeceğim ve şöyle diyeceğim kendisine: “Siz benim gönlümü okuyun, size karşı en şefkatli dostluğu hissettiğimi anlayacaksınız ve dostluk arzusuyla birleşince aşka o kadar benzer ki... ikimiz de yanılmışız ancak ben duygularımda yanılısam da kesinlikle kötü niyetli değilimdir.” Ben o hanımefendinin iç dünyasını bilirim. Erdemli ve merhametlidir. Beni hem bağışlayacak, hem de haklı olduğumu teslim edecektir. Kaldı ki kaç kez tanık olmuşumdur, dostluğa sadık kalmadığım için eleştirmiştir beni. Kalbi temiz olduğundan ürkerek seviyordu o. Benim onun iç dünyasında acımasızca boğmaya çalıştığım o yararlı endişeleri, o benden daha düşünceli olduğu için benim iç dünyamda güçlendirecektir. Daha mutlu olmayı nasıl size borçluysam, daha iyi bir insan olmayı da ona borçlu olacağım. İkiniz de kabul edin minnet ve şükranlarımı dostlarım. Mutluluk bana sizin aracılığınızla geldiği için değeri daha da artıyor gözümde.

Allahaısmarladık aziz Vikont. Mutluluğun en yüksek derecesini tadıyorum ama sizin acılarınız da hiç aklımdan çıkmıyor ve sizinle paylaşıyorum bunları. Size bir yararımın dokunmasını ne kadar isterdim! Demek Madam de Tourvel böyle acımasız olabiliyor! Çok hasta olduğu söyleniyor! Sizin için ne kadar üzüldüğümü anlatamam! Dilerim Tanrı'dan Madam de Tourvel hem sağlığına kavuşsun hem gene merhametli bir insan olsun da sizi yaşam boyu mutlu etsin. Bunlar dostluğun dualarıdır. Aşkın da böyle dua ettiğini umuyorum.

Sizinle daha uzun uzadıya konuşmak isterdim ama zaman dar. Cécile beklemeye başlamıştır bile beni.

*Paris, 5 Aralık 17***

YÜZ ELLİ SEKİZİNCİ MEKTUP

Vikont de Valmont'dan Markiz de Merteuil'e

(Sabah kalkar kalkmaz göndermiştir)

Nasıl Markiz, geçen gecenin zevkinden, safasından memnun musunuz? Biraz yorgunluk hissetmiyor musunuz? itiraf edin ki pek hoş biri Danceny! Mucizeler yaratabiliyor bu çocuk! Hiç ummazdınız ondan değil mi? Haklı olduğunuzu şimdi anlıyorum ben. Öyle biri çıkınca elbette feda edilecektim ben! Kabul etmek gerekir ki, birçok meziyeti var bu delikanlının! Sevgi, sadakat, zarafet! Bir gün sizi de Cécile kadar severse, bir ortağınız olmasından hiç korkmayın artık. Bu gece kanıtladı bunu size. Başka bir kadın işveler yapıp, bir an elinizden alabilir onu belki ama ne yapsın o? Delikanlı! Yüreğini hoplatan işvelere karşı koyamaz ki! Ama görüyorsunuz ki, sevgilisinin tek bir sözüyle bütün o kuruntular kayboluyor. Demek ki, sizin de eksiksiz bir mutluluğu yakalayabilmeniz için bir tek şey gerekiyor: Öyle bir sevgili olmak.

Kesinlikle aklanmazsınız. Ne kadar ince bir zekâya sahip olduğunuzu biliyoruz, korkulmaz böyle bir

şeyden. Ama bizi birbirimize bağlayan dostluk, benim canı gönülden duyduğum, sizin de inkâr edemeyeceğiniz dostluk dolayısıyla istedim bu geceki denemeyi. Evet benim çabamın eseri. Başarılı da oldu. Teşekkür istemem, değmez. Hiç zor bir iş değil.

Sahi, neye mal oldu ki bana? Küçük bir fedakârlık, biraz beceri, hepsi bu. Sevgilisinin yardımlarını o delikanlıyla paylaşmaya razı oldum. Doğrusunu söylemek gerekirse, benim kadar onun da hakkıydı bu. Ayrıca ben pek de önemsemiyordum bu yardımı! Kızın mektubunu ben dikte ettim kuşkusuz ama yalnızca zaman kazanmak istediğimden. Çünkü zamanımızı daha iyi geçirmek bizim elimizdeydi... benim gönderdiğim mektubunsa hiçbir önemi yoktu ya da neredeyse hiçbir önemi yoktu. Yeni sevgiliye seçeceği yolu göstermek için dostça birkaç öğüt, hepsi bu. Ama namusum üzerine söylüyorum ki bunlara da gerek yokmuş aslında. Bir an bile düşünmedi bunları.

Hem sonra, o kadar saf ki, bugün gelip her şeyi anlatacaktır size büyük ihtimalle ve söyleyecekleri de çok keyif verecektir kesinlikle! “İçimi okuyun!” diyecek size. Kendisi yazıyor bunu. Gördüğünüz gibi her şeyi yoluna koymaya yeter bu! İçinde, onun istediğinden başka, genç âşıkların sayısız tehlikeyle karşı karşıya kalabileceklerini de okursunuz umarım ve ayrıca gene umarım ki, benimle düşman olmaktan çok dost olmanın daha iyi olacağı yazılı olsun orada.

*Paris, 6 Aralık 17***

YÜZ ELLİ DOKUZUNCU MEKTUP

Markiz de Merteuil'den Vikont de Valmont'a

(Pusulâ)

Kötü şeylere bir de soğuk şakalar karıştırıldı mı hiç hoşlanmam. Ben böyle şeyler yapmam, başkasının da yapmasını istemem. Eğer ben birinden yakınıyorsam, onunla alay etmem. Daha da ileri giderim: Öç alırım. Siz şimdi kendinizden çok hoşnutsunuz ama unutmayın ki işin sonunu görüp olan biteni anlamadan sevindiğinizi çok gördük. Kazandım diye böbürlendiğiniz, umutlandığınız sırada zaferi elden kaçırdığınızı hatırlasınıza bir! Allahaısmarladık.

*Paris, 6 Aralık 17***

YÜZ ALTMİŞİNCİ MEKTUP

Madam de Volanges'dan Madam de Rosemonde'a

Size bu mektubu talihsiz hastamızın odasından yazıyorum. Durumunda hemen hemen hiçbir değişiklik yok. Bugün öğleden sonra dört hekim birden gelip muayene edecek. Ama maalesef, sizin de bildiğiniz gibi, böyle şeyler yardım olmaktan çok tehlikenin büyük olduğunun belirtisidir.

Dün gece bir an bilinci yerine gelmiş. Bu sabah hizmetçisi anlattı bana: Geceyarısına doğru çağırtmış hizmetçiyi ve kendisiyle yalnız kalmak istediğini söylemiş, oldukça uzun bir mektup yazdırmış. Julie'nin söylediğine göre, kendisi mektubu zarfa koyarken Madam de Tourvel'in çırpınmaları nüksetmiş ve kızcağız mektubun kime gönderileceğini sorup öğrenememiş. Ben önce şaşırdım ve “Mektubun kime yazıldığını söylenenlerden anlayamadınız mı?” diye sordum ama o bir yanlışlık yapmaktan korktuğunu söyledi verdiği cevapta. Bu arada hanımı da mektubun derhal

gönderilmesini istemiş. Bunun üzerine ben zarfı açma sorumluluğunu üstlendim.

Zarftan çıkan kâğıdı size gönderiyorum. Julie haklıymış, mektup o kadar çok insana, o kadar çok şey söylüyor ki kime yazıldığını anlamak mümkün değil. Bana göre talihsiz hastamız önce Mösyö de Valmont'a yazmak istemiş ama sonra kendisi de farkında olmadan o belirsiz düşüncelerine kapılıp gitmiş. Her neyse, bana sorarsanız, kimseye vermemek gerekir bu mektubu.

Size gönderiyorum, hastamızın beyninin şimdi nelerle meşgul olduğunu benden daha iyi anlatacaktır o satırlar. Madam de Tourvel bunları düşündükçe ben hep umutsuz kalacağım. Kafa rahata kavuşmadıkça bedenin iyileşmesi de çok zordur.

Allahısmarladık sevgili ve saygıdeğer dostum. Benim sürekli gözlerimin önünde olan bu hüznün verici manzaradan uzak olduğunuz için kutlarım sizi.

*Paris, 6 Aralık 17***

YÜZ ALTMİŞ BİRİNCİ MEKTUP

Madam de Tourvel'den

(Hizmetçisine dikte ettiği mektup)

Vahşi, acımasız adam! Bıkmadın mı artık bana işkence yapmaktan? Bu kadar acı, sıkıntı çektirdin, onurumu, namusumu çiğnedin, şimdi mezarda da mı rahat vermeyeceksin bana? Senin alçaklığın yüzünden gömüldüğüm bu karanlık yerde acım hiç durmayacak mı? Umut diye bir şey bilinmez mi? Ben yardım ve merhamet dilenmiyorum kimseden, değmem buna. Acılarına hiç yakınmadan katlanırım, yeter ki gücümü aşmasınlar. Ama sen gene de dayanılmaz hale getirme acılarımı. Acılarımı bana bırak da yitirdiğim nimetlerin anısını al götür. O nimetleri aldın benden, bir de hayalini gözlerimin önüne çizip büsbütün acılara gark etme beni. Ben masum, dertsiz bir kadındım, seni tanıyınca huzurumu da yitirdim ve senin sözünü dinlemekle en büyük günahı işledim. Benim bütün kabahatlerim senin, ne hakla cezalandırmaya kalkıyorsun beni?

Beni çok seven o dostlar nerede şimdi? Benim kara bahtım ürküttü onları. Bir tanesi bile cesaret edip yaklaşmıyor yanıma. İşkence yapıyor bana da yardım eden kimse yok! Ölmüşüm de ağlayanım yok. Hiçbir avuntum kalmamış. Suçlunun yuvarlandığı uçurumun kenarında acıma duygusu kesiliverir. Vicdan azabı kahreder seni, bağırırsın ve seni kimse duymaz. Ya sen, aşağıladığım insan! Senin gözünde değerim var ve bu da işkence oluyor bana. Yalnızca senin öç almaya hakkın var. Ne işin var öyle uzaklarda? Gel, gel ve sözünde durmamış bir kadını cezalandır. Hak ettiğim o acıları çekeyim artık. Senin öç almana çoktan razıydım ama senin utancını dile getirme cesaretini gösteremedim bir türlü. Saklamak, aldatmak değildi amacım. Saygı gösterip sustum. Hiç değilse bu mektup pişmanlığımı iletisin sana. Tanrı yanındadır senin. Uğradığın ama hâlâ habersiz olduğun bir hakaretin öcünü alacaktır. Benim dilimi bağlayan ve konuşmamı engelleyen odur. Cezalandırmak istediğin bir suçu senin bağışlamandan korktu. Senin bağışlaman onun adaletine başkaldırmak olurdu, bu nedenle izin vermedi.

Öç alırken en küçük bir acıma duygusu olmadığından, beni, mahvıma neden olanın eline bıraktı. Ben hem onun yüzünden hem onun elinden acı çekiyorum. Kaçmak istiyorum ondan ama peşimi bırakmıyor bir türlü. Hep burada, sürekli rahatsız ediyor beni. Ama çok değişmiş! Çok farklı biri olmuş. Gözlerinde artık kin ve nefretten başka bir şey yok. Ağzından yalnızca acı sözler çıkıyor. Kolları beni yalnızca parçalamak için sarıyor. O acımasız öfkesinden kim kurtaracak beni?

Geldi işte! Yanılmıyorum o, ta kendisi! Al beni koynuna, sakla! Sensin o, evet sensin! Sen geldin! Nasıl bir yanılığa düştüm de değerini bilemedim senin, kötü bir insan sandım! Sen yokken ne sıkıntılar çektim, bilsen! Ayrılmayalım artık, bir daha hiç ayrılmayalım birbirimizden. Bırak da bir nefes alayım. Dinle bak, nasıl atıyor yüreğim! Ama korkudan değil artık, aşkın o tatlı heyecanıyla çarpıyor kalbim şimdi! Ben seni sevgiyle okşamak istiyorum, niçin kabul etmiyorsun? Çevir o güzel gözlerini bana! Hangi bağları koparmak istiyorsun sen? Kimin için hazırlıyorsun o ölüm aletini? Yüz hatlarını böyle kim değiştirmiş olabilir? Ne yapıyorsun? Bırak beni. Titreme geldi! Tanrım! Gene o canavar. Sizler, dostlarım, bırakmayın beni. Ondan kaçmamı istiyorsunuz, yardım edin de mücadele edebileyim onunla ve daha merhametli olan sizler. Acılarımı azaltacağınıza söz veriyordunuz, gelsenize yanıma şimdi! Her ikiniz de neredesiniz? Sizi görmeme izin verilmeyecekse artık, hiç değilse bu mektuba yanıt verin de beni hâlâ sevdiğinizi anlayayım.

Bırak beni, vahşi! Nedir gene bu öfkeli halin? Ruhuma tatlı bir duygu işler diye mi korkuyorsun? Acılarım daha da artıyor, beni kin beslemek zorunda bırakıyorsun. Ne acı bir duy-guymuş bu kin! Süzülüp geldiği yüreği nasıl parçalıyor? Niçin işkence ediyorsunuz bana? Daha ne söyleyeceksiniz?

Sizi dinlememi de, size karşılık vermemi de kendiniz engellemediniz mi? Allahâısmarladık Mösyö.

*Paris, 5 Aralık 17***

YÜZ ALTMİŞ İKİNCİ MEKTUP

Şövalye Danceny'den Vikont de Valmont'a

Her şeyden haberim var Mösyö. Bana oynadığınız oyunların hepsinden haberliyim. Üstelik de bunlarla övünmekten de hiç çekinmiyorsunuz. İhanetin kendi elinizle yazılmış belgesini gördüm. İtiraf edeyim ki yüreğim derinden yaralandı, yaptığınız o kötülüğe ben de size akılsızca güvenip yardımcı oldum, bunu düşünüp utanıyorum ama bu üstünlüğünüzü de bir onursuzluk sayıp kıskanmıyorum sizi. Yalnızca başka alanlarda da benden üstün olup olmadığınızı merak ediyorum doğrusu. Umut ettiğim gibi yarın sabah sekizle dokuz arasında Vincennes Ormanı yakınlarında Saint-Mande Köyü'ne gelme lütfunda bulunursanız onu da öğrenirim. Sizden beklediğim aydınlatıcı bilgiler için gerekli her şeyin orada bulunmasına çalışacağım.

ŞÖVALYE DANCENY

*Paris, 6 Aralık 17**, gece.*

YÜZ ALTMİŞ ÜÇÜNCÜ MEKTUP

Mösyö de Bertrand'dan Madam de Rosemonde'a

Madam,

Sizi çok üzecek bir haberi bildirme görevini, bu çok acıklı görevi kederler içinde yerine getiriyorum. Tanrı'nın buyruklarına nasıl tevekkülle boyun eğdiğinize hepimiz defalarca tanık olmuş ve hayran kalmışızdır. Bu çileli yaşamı dolduran acılara, sıkıntılara katlanmak da ancak ve ancak böyle bir tevekkülle mümkün olabilir zaten. Size vereceğim haberi de o soylu tavrınızla karşılamanızı rica edeceğim.

Yeğeniniz Mösyö... Tanrı'm sizin gibi yüce bir hanımefendiyi nasıl üzerim! Yeğeniniz Mösyö, bu sabah Mösyö Şövalye Danceny'yle yaptığı teke tek bir vuruşma sonucu bu dünyayı terk etme felaketine uğradı. Kavganın nedenini hiç bilmiyorum, ancak Mösyö Vikont'un cebinde bulduğum ve size takdim etme onuruna kavuştuğum mektuptan anlaşıldığı kadarıyla bu vuruşmayı isteyen kendisi değilmiş. Gene de kader onun bu dünyadan ayrılmasını istemiş.

Ben Mösyö Vikont'u bekliyordum. O sırada getirdiler kendisini. Yeğeniniz Mösyö'yü iki adamının kollarında taşıdıklarını, kan içinde olduğunu görünce ne hale düştüğümü tahmin edin bir. İki kılıç yarası almıştı ve son derece bitkin bir haldeydi. Mösyö Danceny de oradaydı ve ağlıyordu. Ağlayacaktı tabii ki ama insan çaresi bulanmayacak bir derde sebep olduktan sonra ağlamış, neye yarar!

Ben de kendime hâkim olamıyordum. En küçük bir önemim yok benim ama gene de düşündüklerimi yüzüne söyledim Mösyö Danceny'nin. Mösyö Vikont, gerçekten büyük bir insan olduğunu o zaman gösterdi işte. Susmamı istedi, kendisine o ölümcül yaraları açan adamın elini tuttu, "Dostum" dedi ve

hepimizin önünde kucakladı kendisini, sonra bizlere dönerek, “Emrediyorum size, Mösyö’ye saygıda kusur etmeyeceksiniz. Son derece kibar ve yiğit bir insandır” dedi. Benim yanımda bir çok kâğıt verirdi ona, neler vardı bu kâğıtların arasında bilemiyorum ama onları çok önemle sakladığını bilirdim. Sonra Mösyö Danceny’yle başbaşa kalmak istediğini bildirdi. Ben de bir yandan birini gönderip birkaç hekim ve rahip çağırılmışım ama derdine çare bulunamadı. Mösyö Vikont aradan yarım saat geçmeden kendini kaybetti. Ancak son ayın yapılabilirdi ve hemen arkasından da son nefesini verdi yeğeniniz.

Ünlü bir soyun o değerli desteğini, doğduğu gün kucağıma aldığımda, onun gene benim kollarımda can vereceği ve benim kendisine ağlayacağım aklıma gelir miydi hiç? Bu kadar genç yaşta bu kadar mutsuz bir ölüm! Gözyaşlarımı tutamıyordum. Acılarınıza benim acılarımı da ekleme cesaretini gösterdiğim için bağışlayın beni Madam ama insanın durumu ne olursa olsun gene bir kalbi ve duyguları vardır. Yardım gördüğüm, duyduğu güvenle beni onurlandıran efendime hayatım boyunca ağlamazsam, nankörlük etmiş olurum.

Yarın cenaze kalktıktan sonra her tarafı mühürleteceğim, hiçbir şeyi ihmal etmeyeceğim, güvenebilirsiniz bana bu konuda. Bildiğiniz gibi Madam, bana verdiğiniz vekâlet de bu acı olayla sona ermiş oluyor. Size gene bir hizmetim dokunabilirse, emirlerinizi bildirmenizi rica ederim. Bütün emirlerinizi harfiyen yerine getirmek için çaba harcayacağıma güvenebilirsiniz.

En derin saygılarımla Madam. Naçiz kulunuz.

BERTRAND

*Paris, 7 Aralık 17***

YÜZ ALTMİŞ DÖRDÜNCÜ MEKTUP

Madam de Rosemonde’dan Mösyö de Bertrand’a

Mektubunuzu şimdi aldım, sevgili Bertrand ve yeğenimin kurban gittiği o talihsiz olayı da sizden öğrendim. Evet, sizden bazı hizmetler bekliyorum. Şimdi yüreğimi saran ölümcül sızı dışında yalnızca onları düşünebiliyorum.

Mösyö Danceny’nin bana gönderdiğiniz o pusulası, düelloyu kendisinin istemiş olduğu konusunda kuşkuya yer bırakmıyor. Bu nedenle hemen benim adıma ondan davacı olmanızı istiyorum. Yeğenim, düşmanını, yaşamını bitiren adamı bağışlamakla yaradılışından gelen soyluluğun gereğini yerine getirmiş ama ben hem onun ölümünün hem insanlığın hem de dinin öcünü almalıyım. Toplum hayatımızı zehirleyen, o barbarlık dönemi artığı düelloya karşı yasaları ne kadar tahrik etsek yeridir. Gerçi Tanrı bize hakaretleri bağışlamamızı emretmiş ama böyle şeyleri hoş görmemizi de istemez herhalde. Elinizden geleceğini bildiğim, yeğenimin anısına da borçlu olduğunuz gayret ve çabayla bu işin peşine düşmenizi bekliyorum sizden.

Önce gidip benim tarafımdan sayın başkan ***’yi bir görün ve akıl danışın. Ben acılarımla başbaşa kalmak zorunda olduğumdan ayrıca yazamıyorum ona. Beni bağışlamasını rica ettiğimi söyleyin kendilerine ve bu mektubu gösterin.

Allahısmarladık, sevgili Bertrand, güzel duygularınızdan dolayı size teşekkür ediyorum, mutlu

ettiniz beni. Hayatım boyunca minnettar kalacağım size.

... Şatosu, 8 Aralık 17**

YÜZ ALTMİŞ BEŞİNCİ MEKTUP

Madam de Volanges'dan Madam de Rosemonde'a

Benim sevgili ve soylu dostum, uğradığınız o büyük felaketin haberi ulaşmış size. Mösyö de Valmont'u çok sevdiğinizi biliyordum. Şu anda içinizin nasıl sızladığını düşünüyorum da içim parçalanıyor inanın. Bir de acılarınıza başka acılar katmak zorunda oluşum daha da üzüyor beni. Zavallı dostumuz Madam de Tourvel için ağlamaktan başka bir şey yapamayız artık. O da dün gece saat on birde öldü. Kader insanların bütün önlemlerini alaya alıyor sanki. Mösyö de Valmont'un arkasından çok az yaşamasına rağmen o kısacık süre onun ölümünü öğrenmesine yetti. Kendisinin de söylediği gibi çektiği acıların yükünün altında ezilmesi için o acıların son aşamasına varması gerekiyormuş sanki.

Bildiğiniz gibi iki günden beri çok dalgındı. Dün de hekimle birlikte yatağının başına gittiğimizde ikimizi de tanımadı, tek kelime etmedi, işaret falan da yapmadı. Ama biz ocağın yanına döndüğümüzde, hekim bana Mösyö de Valmont'un ölümüne neden olan o acıklı olayı anlatırken birden kendine geldi talihsiz kadın. Bu ani değişiklik yalnızca doğanın bir işi midir yoksa Mösyö de Valmont ve ölüm sözcüklerinin sık sık bir arada geçmesi hastaya çoktan beri kafasını kurcalayan meseleyi hatırlattı da mı oldu, pek anlayamadım.

Her neyse hemen karyolanın perdelerini açtı ve "Ne diyorsunuz? Mösyö de Valmont ölmüş mü?" diye haykırdı. Ben kendisini inandırabileceğimi umut ederek yanıldığını, yanlış duyduğunu söyledim ancak kandıramadım. Hekimin bu talihsiz olayı bir kez daha anlatmasını istedi. Ben vazgeçirmeye çalıştım. Bunun üzerine yanına çağırdı ve "Beni aldatmakla ne geçecek elinize? O benim için zaten ölmüş değil miydi?" dedi. İsteğini yerine getirmekten başka çare yoktu.

Talihsiz dostumuz önce sakin bir tavırla dinledi, sonra hekimin sözünü kesti ve "Yeter, yeter artık!" diye bağırdı. Karyolanın perdelerini derhal kapamamızı istedi, hekim görevini yerine getirmek istedi ancak hasta, onun da yaklaşmasına izin vermedi.

Madam de Tourvel, hekim gittikten sonra, hizmetçiyi ve hastabakıcıyı da gönderdi, ikimiz kaldık odada. Yatağında diz çökmesine yardım etmemi ve kendisini tutmamı istedi. Bir süre o durumda kaldı sessizce, sürekli ağlıyor ama hiç konuşmuyor, hiç hareket etmiyordu. Sonra ellerini kavuşturup göğse doğru kaldırdı, alçak ama coşkulu bir sesle şunları söyledi: "Ulu Tanrım! Senin adaletine boyun eğiyorum ama Valmont'u bağışla. Benim hak edip çektiğim acıları, uğradığım felaketleri ona günah yazma, bağışlayıcılığına şükrediyorum!" Acılarınızı tazeleyeceğimi bilmeme rağmen bunları anlatmaya cesaret edişimin nedeni, sevgili ve soylu dostum, Madam de Tourvel'in bu duasının ruhunuzu avutacağını bilmemdir.

Dostumuz bu birkaç sözcüğü söyledikten sonra gene kucağıma düştü. Yatağına yatırınca bir bitkinlik çöktü üstüne ve baygınlık geçirdi ama her zamanki ilaçlarıyla geçiştirebildik bunu. Kendine gelince Peder Anselme'yi çağırtmamı istedi. "Bana ondan başka bir hekim gerekmiyor, dertlerimin sonuna geldiğimi anlıyorum artık" dedi. Nefes darlığından şikâyet ediyor, zor konuşuyordu.

Az sonra hizmetçisine bir çekmece getirtti ve bana verdi bu çekmeceyi, içinde kâğıtlar olduğunu söyledi ve ölümünden sonra bunları size göndermemi istedi^[47]. Sonra o haliyle gücü yettiği kadar sizden söz etti, dostluğunuzu anlattı, sesi çok şefkatliydi.

Peder Anselme saat dörde doğru geldi ve bir saat kadar başbaşa kaldılar. Bizi odaya aldıklarında hastanın yüzünde bir rahatlık, mutluluğa benzer bir ifade vardı. Ancak Peder Ansel-me'in çok fazla ağladığı da belli oluyordu. Hemen gitmedi ve dinimizin buyruğu olan son ayinde de bulunmak istedi. O ayın ne kadar görkemli, ne kadar hüznün verici olur bilirsiniz. Özellikle de bir yandan hastanın o sakin boyun eğmiş haline, bir yandan da baş ucunda gözyaşlarını tutamayan Peder Ansel-me'in haline bakınca insan çok tuhaf hissediyordu kendini. Acı bütün yürekleri sarıverdi. İçimizde ağlamayan tek insan, hepimizin kendisine ağladığı kadındı.

Günün geri kalan bölümü, böyle zamanlarda okunması töre haline gelen duaların okunmasıyla geçti. Ancak hasta sık sık baygınlık geçirdiğinden ara veriyorduk. Sonunda gece on bire doğru çok sıkıntılı olduğunu ve çok acı çektiğini fark ettim. Kolunu tutmak istedim, son bir gayretle elimi yakalayıp göğsüne götürdü. Ama kalbi durmuştu artık. Son nefesini vermişti talihsiz dostumuz.

Bilmem hatırlar mısınız? Bir yıl olmadı daha, Paris'e gelmişsiniz, birlikte kimlere mutlu diyebileceğimizi düşünürken, bugün felaketlerine ve ölümüne ağladığımız bu kadının mutlu olduğu konusunda görüş birliğine varmıştık. Ne erdemli, ne hoş bir insandı! Sayısız meziyete sahipti! Ne kadar iyi huyluydu! Kimseyi incitmezdi. Kocasını severdi, kocası da onu severdi. Dostlarından hoşlanır, dostları da deli olurlardı onun için. Güzeldi, gençti, varlıklıydı. Bir dikkatsizlik bunları bütünüyle alıp götürmeye yetti demek! Ulu Tanrım! Senin emirlerine tapmak en doğrusudur hiç kuşkusuz ama ne kadar anlaşılmaz bu emirler! Artık bitiriyorum sevgili dostum, kendimi böyle üzüntülere bırakmakla sizin üzüntülerinizi de artırmış olacağım.

Sizi burada bırakıp, kızımın yanına gideceğim. Onun da keyfi yok pek. Bu sabah benden, tanıdığı o iki insanın ani ölümlerini öğrenince baygınlık geçirdi, hemen yatağına yatırmalarını söyledim. Umarım bir hastalık çıkarmaz bu sıkıntı, insan o yaşta kedere alışık olmadığından, daha kolay üzülmüyor. Böyle duygulu olmak hiç kuşkusuz soyluluktur ama her gün olup bitenlere bakıyorum da korkuyorum doğrusu. Allahaısmarladık sevgili ve soylu dostum.

*Paris, 9 Aralık 17***

YÜZ ALTMIŞ ALTINCI MEKTUP

Mösyö de Bertrand'dan Madam de Rosemonde'a

Madam,

Emirleriniz gereği Sayın Başkan ***'i gördüm, mektubunuzu gösterdim, isteklerinize uyarak, kendisine danışıp, onayını almadan hiçbir işe girişmeyeceğimi bildirdim. Saygıdeğer Yargıç, sizin Mösyö Dancen'y'e açmak niyetinde olduğunuz davanın, yeğeniniz Mösyö'nün anısını lekeleyebileceğini mahkemenin vereceği kararın her durumda onun onurunu da zedeleyeceğini ve bunun bir yıkım olacağını size iletmemi istedi. Ona göre bizim davadan kaçınmamız, zaten dedikodulara yol açan o yıkıma bir de adli makamların karışmaması için elimizden geleni yapmamız en doğrusuymuş.

Söyledikleri bence de mantıklı olduğundan sizden yeni bir emir gelinceye kadar beklemeye karar verdim.

İzninizle Madam, ben başka bir dilekte bulunacağım sizden: Emirlerinizi bildirirken, sağlık durumunuzu da bildirme lütfunda bulunursanız, sevindirirsiniz beni. Büyük acılar çektiniz, bu yüzden endişe ediyorum. Bu cüretimi sadaketime vereceğinizi umuyorum.

Saygılarımla Madam..

*Paris, 10 Aralık 17***

YÜZ ALTMIŞ YEDİNCİ MEKTUP

Şövalye Dancený'ye

(İmzasız)

Mösyö,

Size yüksek müsaadelerinizle şunu bildireyim ki bu sabah savcılıkta adınız geçti ve son günlerde Mösyö Vikont de Val-mont'la olan meseleniz konuşuldu. Savcı hakkınızda dava açabilir. Sizi uyarmayı doğru buldum. Bu tatsız işleri engellemek amacıyla belki sizi koruyabilecek kimseleri devreye sokabilirsiniz. Bunu yapamasanız da hiç değilse kendiniz önlem alabilirsiniz.

Ayrıca size bir öğüt verme cesaretini de göstereceğim. Son günlerde pek ortalıkta görünmeseniz iyi edersiniz. Bu tür işlerin üstüne pek gidilmez ama ne de olsa yasaya saygılı olmalısınız.

Mösyö de Valmont'un akrabası olduğu söylenen Madam de Rosemonde adında bir bayanın sizden davacı olmak istediğini duyduğum için bu önlemin sizin için daha bir gerekli olduğuna inanıyorum. Bu hanım davacı olursa, adli makamlar harekete geçmeden yapamaz. Belki bu hanımla görüşmeniz de mümkün olabilir.

Bazı özel nedenlerle mektubumu imzalayamıyorum. Ancak mektubun kimden geldiğini bilmeseniz de yazılmasına neden olan duyguları takdir edeceğinizi umut ediyorum.

Saygılar sunarım...

*Paris, 10 Aralık 17***

YÜZ ALTMİŞ SEKİZİNCİ MEKTUP

Madam de Volanges'dan Madam de Rosemonde'a

Burada, benim sevgili ve soylu dostum, Madam de Merteuil'le ilgili olarak şaşkınlık verici, aynı zamanda da çok tatsız söylentiler dolaşüyor. Hiçbirine inanmıyorum kesinlikle, hepsi de çirkin iftiralar bunlar. Ancak bu tür aşağılık yalanlara, hiç akla yatkın olmasa da kolaylıkla inanıldığını bilirim. Bunların bıraktığı izlerin silinmesi de çok güçtür. Dolayısıyla bu yalanları çürütmenin kolay olabileceğine inanmakla birlikte üzüntülü ve endişeliyim. Bu söylentilerin çok fazla yayılmadan, olabildiğince çabuk engellenmesine çalışacağım. Ama daha yeni çıkan bu söylentileri ancak dün akşam, çok geç vakit öğrendim. Köye gittiğini ve iki gün kalacağını söylemişler. Kimin evine davetli olduğunu öğrenemedim, bilmiyorlarmış. İkinci hizmetçisiyle konuştum, hanımı önümüzdeki perşembe döneceğini söyleyerek gitmiş. Burada bıraktığı yardımcılarının hiçbiri de bundan başka bir şey bilmiyormuş. Nerede olabileceği konusunda ben de bir tahmin yürütemiyorum. Tanıdıkları içinde bu saate kadar yazlıkta kalacak kim olabilir bilemiyorum doğrusu.

Her neyse, o dönünceye kadar, sizden öğrenebileceklerimin kendisi için çok yararlı olabileceğini umuyorum, çünkü bütün çirkin söylentileri Mösyö de Valmont'un ölümüyle ilişki-lendirmek istiyorlar. Doğruysa bunlar sizin de haberiniz vardır mutlaka, hiç değilse doğru olup olmadıklarını araştırmanız kolay olur ve bu yardımı da esirgemeyeceğinizi umuyorum. Anlatayım dolaşan söylentileri: Gerçi bunlar henüz fısıltı halinde ama yakında yayılacakları kesin.

Söylentiye göre Mösyö de Valmont'la Şövalye Danceny'nin araları her ikisini de aldatan Madam

de Merteuil yüzünden açılmış. Böyle durumlarda hep aynı şey olur genellikle. İki rakip önce dövüşmüş, sonra birbirlerine bütün bildiklerini anlatmışlar ve bu konuşma sonunda gerçekten barışıp dost olmuşlar, hatta Mösyö de Valmont hem Şövalye Danceny'ye, Madam de Merteuil'ün nasıl biri olduğunu iyice anlatmak hem de kendini iyice aklamak için bir yığın mektubu da eklemiş konuşmalarına. Meğer mektuplaşmışlar ve Madam de Merteuil, yaptığı rezillikleri açıkça yazarmış bu mektuplarda.

Ve gene söylentiye göre Danceny öfkesinden, bu mektupları her isteyene göstermiş, vermiş. Elden ele dolaşıyormuş bu mektuplar şimdi Paris'te. Mektuplardan en çok ikisi konuşuluyor^[48]: Birinde Madam de Merteuil bütün yaşamını, ilkelerini anlatıyormuş ve söylentiye göre ahlâksızlığın böylesi görülmemiş bugüne kadar. Öteki mektupsa, Mösyö de Prevan'ı bütünüyle aklıyormuş. Hatırlıyorsunuzdur o meseleyi. Meğer Mösyö de Prevan Madam de Merteuil'ün açık davetlerine uymaktan başka bir şey yapmamış, buluşacakları geceyi o söylemiş. Bunları anlatıyormuş o mektup işte.

Bu yakışsız sözlerin, yakışsız oldukları kadar asılsız olduklarını da gösteren sağlam kanıtlar var Allah'tan. Her şeyden önce siz de biliyorsunuz ki Mösyö de Valmont, Madam de Merteuil'e hiç ilgi göstermiyordu. Kesinlikle inanıyorum ki Danceny de onunla ilgilenmezdi. Bu nedenle bu kavganın Madam de Merteuil yüzünden çıktığı, kavgaya onun sebep olduğu düşüncesi de saçma bence. Çünkü Mösyö de Prevan'la arası iyi olduğu söylenen Madam de Merteuil'ün kendisini herkesin diline düşürecek, düşman kazandıracak ve dolayısıyla çok zararını göreceği bir kavga çıkarmakta ne çıkarı olabilirdi? Sırlarının hiç değilse bir bölümünü öğrendiği ve o sırada arkası güçlü olan birini bir daha barışamayacağı bir düşman haline getirmek işine gelir miydi hiç? Ayrıca biliyorsunuz ki o maceradan sonra Prevan'dan yana tavır alan kimse olmadı ve kendisi de hiçbir şey söylemedi ağzını açıp.

Bunları düşününce bugün dolaşan söylentilerin kaynağının hep Mösyö de Prevan olduğu kuşkusunu uyanıyor içimde. Mahvolduğunu görünce öfkeye kapılıp, oç almak istemiş. Bazı kuşkular yayar, birkaç kişiyi kendi tarafıma çekerim düşüncesiyle yaymış olabilir bu iftiraları. Kim çıkarmış olursa olsun, her şeyden önce bu kepezelikleri ortadan kaldırmalıyız. Mösyö de Valmont ve Mösyö Danceny o talihsiz olaydan sonra birbirleriyle hiç konuşmamış, birbirlerine hiç mektup göndermemişlerse - başka türlü de herhalde mümkün değildir- bütün bu söylentiler kendiliğinden kaybolup gidecektir.

Bütün bunların doğru olup olmadığını bir an önce öğrenebilmek için Mösyö Danceny'ye birini gönderdim bu sabah. O da Paris'te değilmiş. Adamları, uşağa, dün bir mektup aldığını, bunun üzerine gece yola çıktığını, nereye gittiğinin de gizli tutulduğunu söylemişler. Bu nedenle sevgili ve soylu dostum, işin aslını ancak siz bildirebilirsiniz bana. Böylece hem beni bir meraktan kurtarmış hem de Madam de Merteuil'e iyilik etmiş olursunuz. Israrla rica ediyorum, olabildiğince çabuk yanıt verin bana lütfen.

Not: Kızımın rahatsızlığı geçti, o da saygılarını sunuyor.

*Paris, 12 Aralık 17***

YÜZ ALTMIŞ DOKUZUNCU MEKTUP

Şövalye Danceny'den Madam de Rosemonde'a

Madam,

Size böyle bir mektup yazma cüretini göstermemi çok tuhaf karşılayacaksınız belki ama karar vermeden önce lütfen beni dinlemenizi, bir saygı ve güven işareti olan bu mektubu bir küstahlık olarak karşılamamanızı rica ediyorum. Size zararım dokunduğunu, kötülük ettiğimi biliyorum. Ancak, bu benim engelleyebileceğim bir şey olsaydı, önüne geçebilseydim bunun, hayatım boyunca bağışlamazdım kendimi. İnanın ki Madam, şimdi bile, kendimi suçlu bulmuyorsam da hâlâ içim yanıyor. Sizi derinden yaralayıp ağlattığımı bilirken ben nasıl üzülüp kahrolmam? Size iletme cesaretini gösterdiğim bu duyguların gerçek olduğuna inanmanız için kendinizin ne kadar saygın bir kişiliğe sahip olduğunu düşünmeniz yeterlidir. Bugüne kadar sizin tarafınızdan tanınma şerefini tadamadıysam da sizi uzaktan da olsa tanıma onuruna kavuştum.

Kaderimin beni felaketslere sürüklerken, sizin de büyük acılar çekmenize yol açtığı sırada üzülürken, bana sizin öç almak istediğinizi ve bu amaçla da yasaların acımasızlığına bile başvurabileceğinizi söylüyorlar.

İzin verirseniz size önce şunu söyleyeyim: Yalnızca kederlerinizin sesine kulak verdiğiniz için yanlış yoldasınız. Bu meselede benim ve Mösyö de Valmont'un adlarının birbirlerinden ayrılması mümkün olamaz ve bana verilecek ceza onun da anısına leke düşürecek. Ben bu talihsiz olayın gömülü olduğu yerde kalması için çaba harcarken Madam, öyle sanıyorum ki sizin de bunu engellememeniz, yardımlarınızı esirgememeniz gerekir.

Bu işte benimle birlikte hareket etmenizi isterken, aynı zamanda düşünüyorum ki böyle bir istek masum birinden gelebileceği gibi, suçlu birinden de gelebilir. Bu nedenle hiç kuşkusuz esirgemeyeceğiniz yardımınızı vicdanımın rahata kavuşabilmesi için yeterli görmüyorum. Benden davacı olmayın ama benim yargıcım olmayı kabul edin lütfen. Her zaman saygıyla andığımız kimselerin gözünde suçlu biri olmak, değersiz bir insan olmak en büyük mutsuzluk, en büyük talihsizliktir. Ben de tabii ki sizin beni böyle görmeyi kabul edemem ve sizin gözümüzde temize çıkmamı mümkün görüyorum.

Aşkta, dostlukta ve özellikle gösterdiği güvende aldatılmış biri için öç almanın bir hak, dahası bir ödev olduğunu kabul ederseniz eğer, benim de suçsuz olduğumu kabul ediyorsunuz demektir. Siz benim yalnızca sözlerime bakmayın. O cesareti gösterebilirseniz takdim ettiğim mektupları^[49] da okuyun. Bu mektupların -ancak birer sureti bulunanların yanı sıra- büyük bölümü sahiplerinin el yazısıyla yazılmış olduğundan, gerçek olduklarına inanabilirsiniz. Zaten ben hepsini, Mösyö de Valmont'dan aldığım gibi takdim ediyorum size. Hiçbir şey eklemedim bunlara. Yalnızca bunların arasından iki mektup ayırıp birçok kişiye gösterdim bunları ve doğru bildiğim için yaptım bunu.

Bunlardan biri hem Mösyö de Valmont'un hem benim öcümün alınması için gerekliydi. Öç almak hem hakkımızdı hem de Mösyö de Valmont'un son arzusu. Kaldı ki Madam de Merteuil gibi tehlikeli bir kadının içyüzünü herkesin öğrenmesinin bütün insanlığın yararına olacağını düşündüm. Mösyö de Valmont'la aramızda ne geçmişse, hepsine o neden olmuştur.

Mösyö de Prevan'ı ilgilendiren ikinci mektubu herkese göstermemin nedeniyse bir adalet duygusuyla hareket etmemdi. Mösyö de Prevan'ı çok fazla tanımam ama o mektuptan anlaşıldığı kadarıyla, son zamanlarda karşılaştığı yakışsız davranışı gerçekten hak etmemiş, ayrıca talihsiz delikanlı o zamandan beri kötü gözle görülüyordu ve bu yüzden çektiği cezadan da ağır haksızlıklara uğruyor, kendini aklayabilmenin de bir yolunu bulamıyordu.

Size bu iki mektubun yalnızca birer suretini gönderiyorum. Asıllarının bende bulunması daha uygun olur diye düşündüm. Öteki mektuplarıysa sizden daha güvenilir birine veremezdim. Bu mektupların yok edilmesini doğru bulmuyorum ancak bende kalmalarını da istemedim. Bunları herhangi bir kötü amaçla kullanabileceğimi düşünebilirlerdi. Mektupları size teslim etmekle madam, içlerinde adları geçen kimselere de bir hizmetimin dokunduğunu sanıyorum. Bunları onlara ben gönderseydim, doğru olmazdı. Benim elimden alsalardı bu mektupları, kimsenin bilmesini istemedikleri bazı maceraları benim öğrenmiş olmam üzerdi onları kesinlikle.

Şunu da söyleyeyim ki, bu mektuplar Mösyö de Val-mont'un çekmecesinde bulunan mektupların küçük bir bölümüdür. Kendisi verdi bunları Mösyö de Valmont. Ötekileri de mühürler söküldükten sonra bulursunuz. *Hepsi Markiz de Mer-teuil ile Vikont de Valmont arasında açılan hesap* adıyla birarada-dır. Bunlar elinize geçtikten sonra, ne yapacağınıza siz kendiniz karar verirsiniz artık.

Saygılarımla Madam...

Not: Almış olduğum bazı haberler ve dostlarımın öğütleri üzerine bir süre Paris'ten uzaklaşmayı doğru buldum. Kimse bilmiyor nerede olduğumu ama size bildirebilirim isterseniz. Cevap verme lütfunda bulunursanız mektubunuzu P... eliyle gönderirsiniz. Bu mektubumu da size onun evinde yazıyorum.

*Paris, 12 Aralık 17***

YÜZ YETMİŞİNCİ MEKTUP

Madam de Volanges'dan Madam de Rosemonde'a

Sevgili dostum, her geçen gün sürprizlerle, yeni acılarla karşılaşıyorum. Dün sabah benim neler çektiğimi anlayabilmek için benim gibi bir anne olmak gerekir. Daha sonra endişelerim geçti ama ne zaman iyileşeceği bilinmez, belki de hiç iyileşmeyecek yaralar açıldı gönlümde.

Dün sabah saat ona doğru kızımın hâlâ ortada olmadığını görünce meraklandım ve niçin geç kaldığını öğrenmesi için hizmetçiyi gönderdim. Hizmetçi çabuk döndü, korkmuş gibiydi. Kızımın odasında olmadığını, hizmetçisinin de kendisini sabahtan beri bulamamış olduğunu söyleyince daha da telaşlandım. O anda ne durumda olduğumu tahmin edersiniz! Evdeki herkesi çağırtım, özellikle de kapıcıyı sıkıştırdım. Hepsi de yeminler ederek bir şey bilmediklerini söylediler, hiçbir bilgi vermediler bana bu konuda. Derhal odasına gittim. Yatak bozuk, ortalık darmadağınktı. Gece evdeymiş, sabahleyin çıkmış diye düşündüm ama işin aslını çözemedim. Dolapları açtım, çekmecelere baktım, her şey yerli yerindeydi. Üstündeki giysiden başka bir şey almamıştı yanına. Küçük bir cep harçlığı vardı, onu bile almamış.

Madam de Merteuil hakkında söylenenleri daha dün duymuştu, ona çok sadıktır, gece yatıncaya kadar ağladı bu yüzden. Madam de Merteuil'ün şimdi Paris'te olmadığını da bilmiyordu. Dolayısıyla, önce, onu görmek isteyip, tek başına çıktı gitti herhalde diye düşündüm. Ama dönmesi gereken süre içinde dönmediğini görünce merakım arttı. Üzüntüm de artıyordu gitgide. Üstüne üstlük herkesten gizlemem gereken bir şeyi duyuracağım endişesiyle birini gönderip, kimseye bir şey sordurmayı da mümkün göremiyordum. Hayatımda bu kadar sıkıldığımı hatırlamıyorum.

Nihayet, saat iki sularında, ikiyi biraz geçe, biri kızımdan, biri *** Manastırı başrahibesinden iki

mektup aldım. Kızım rahibe olmak için gönülde duyulan bir Tanrı çağrısı hissettiğini, durumu, kabul etmeyeceğim endişesiyle bana söylemeye korktuğunu, o nedenle de haber vermeden gittiğini bildiriyordu. Benden izinsiz böyle bir karar verdiği için bağışlanmayı diliyor, asıl nedenleri bilsem kendisine mutlaka hak vereceğimi söylüyor ancak o asıl nedenleri sormamamı rica ediyordu.

Başrahibe de şunları anlatıyordu: Sabahleyin manastıra bir kız gelince kabul edemeyeceğini söylemiş ama kim olduğunu öğrenince ve durumla ilgili biraz bilgi sahibi olunca, kızın oraya alınmadığı takdirde başka manastırlara başvurabileceğini ve bunda iyice kararlı olduğunu anlamış ve kabul etmemekte ısrar ederek güçlük çıkarmak istememiş. Başrahibe, kalmasına razı olmadığım takdirde kızımı hemen geri göndereceğini söylüyor ama böyle bir Tanrı çağrısına karşı çıkmanın da doğru olmayacağını ekliyordu sözlerine. Bana daha önce haber gönde-rememesinin nedeni de kızımı mektup yazmaya razı etmekte çok zorluk çekmiş olmasımı. Kızımın en önemli isteği nerede olduğunun kimseye bildirilmemesiymiş. Çocukların kafalarına olmayacak şeyler takmalarını da çok kötü buluyor başrahibe.

Hemen o manastıra gittim. Başrahibeyle görüştüktan sonra kızımı görmek için izin rica ettim. Zorla geldi ve tir tir titriyordu. Rahibelerin yanında konuştum kendisiyle, ayrıca başbaşa da görüştük. Sürekli ağlıyor, ancak manastırda kalırsa mutlu olabileceğini söylüyordu. Başka bir yanıt alamadım. Sonunda orada kalmasına izin verdim. Ancak o hemen tarikata girmeye hazırlanıyordu, buna izin vermedim. Madam de Tourvel ve Mösyö de Valmont'un ölümlerinin onu çok fazla etkilemiş olmasından korkuyorum. Daha çok genç çünkü ve böyle şeyler genç yaşta daha bir dokunur insanlara. Gerçi rahibe olmak, bunun için Tanrı çağrısı almak son derece onurlu bir şey ama kızımın böyle bir tarikata girip dünyadan vazgeçmesine üzülürüm elbette. Daha yapacak bir yığın ödevimiz var. Şimdi yeni ödevler çıkarmanın ne gereği olabilir? Kaldı ki o yaşta bir çocuk kendisi için en doğru yolun hangisi olabileceğini nereden bilebilir?

Benim sıkıntımı asıl artıran şey Mösyö de Gercourt'un gelişinin çok yakın olması. Onun kızıyla evlenmesi her bakımdan iyi olacaktı, bu evliliğin suya düşmesini nasıl kabul edebilirim? Biz çocuklarımızın mutlu olmasını istiyoruz, bu amaçla elimizden gelen her şeyi yapıyoruz, gene de yetmiyor bu. Nasıl sağlayacağız onların mutluluğunu peki? Benim yerimde siz olsaydınız ne yapardınız? Bunu bana bildirirseniz çok mutlu edersiniz beni. Ne söyleyeceğimi bilemiyorum. Başkalarının hayatta ne yapacaklarına karar vermek ne kadar zormuş! Ben bu işte bir yargıç gibi sert davranmaktan da bir ana gibi yumuşak olmaktan da korkuyorum.

Sürekli kendi sorunlarımı anlatıp, dertlerinizi artırdığım için üzülüyorum ama ben tanırım sizi. Sizin için en büyük avuntu başkalarını avutabilmektir.

Allahısmarladık sevgili ve soylu dostum, her iki yanıtınızı da sabırsızlıkla bekliyorum.

*Paris, 13 Aralık 17***

YÜZ YETMİŞ BİRİNCİ MEKTUP

Madam de Rosemonde'dan Şövalye Dancenye'ye

Anlattıklarınızdan sonra Mösyö, ağlayıp susmaktan başka yapacak bir şey yok. Böyle tatsız şeyleri öğrenen bir insana yaşamak çok ağır geliyor. Bir kadının böyle şeyler yapabileceğini duyunca kadın olduğuna utanıyor insan.

Bu üzücü olaylarla ilgili olarak ve bunların tekrar gündeme gelmemesi konusunda her şeyin unutulmasına benim de katkımın olmasını istiyorsunuz. Peki Mösyö, elimden geleni yapacağım. Ben ayrıca yeğenim üstünde elde ettiğiniz o talihsiz üstünlüğün verdiği acılar dışında, başka sıkıntılar çekmemenizi dilerim bu vesileyle. O da çok günah işlemiş, inkâr edemem, ancak ölümüne yaşadıkça ağlayacağımı da biliyorum. Ne var ki sizden öç almaya falan kalkışmayacağım, benim sonsuz kederler içinde olduğumu bilmeniz yeter size. Kalbiniz öğretecektir size bunun ne olduğunu.

Yaşıma verip, izin vereceğinizi düşünerek söylüyorum: Siz yaşta olanlar pek düşünemeyebilirsiniz ama insan gerçek mutluluğun ne olduğunu iyi öğrenirse, onu yasaların ve dinin çizdiği sınırların dışında aramaz pek.

Mektupları emanet etmek için beni düşünmüş olmanıza teşekkür ediyorum. Onları özenle koruyacağıma güvenebilirsiniz ancak hiç kimseye, aklanmanız için gerekli olmadığı takdirde size bile vermezsem, hoş görmenizi rica edeceğim. Bu isteğimi kabul etmekten çekinmeyeceğinizi umuyorum. Siz insanın çok haklı olduğunda bile öç almasının ne derin yaralar açtığını mutlaka anlamışsınızdır.

Yüce gönüllü ve kibar bir insan olduğunuza inandığımdan bir şey daha isteyeceğim sizden: Matmazel de Volanges'ın mektuplarını saklamış olmanız gerekir, kuşkusuz onlar da ilgilendirmiyordur sizi artık. Onları da bana gönderirseniz kendinize yaraşır bir büyüklük göstermiş olursunuz. Onun size karşı kusurları olduğunu biliyorum ama onu cezalandırmayı aklınızdan geçireceğinizi hiç sanmıyorum, kendinize olan saygınız bir zamanlar çok sevmiş olduğunuz birini çiğnemenize izin vermez. Söylemeye bile gerek yok ki, kızının belki hak etmediği saygıyı, hiç değilse annesine borçlusunuz siz. Onun karşısında suçlu olduğunuzu inkâr edemezsiniz. İnsan birtakım hassas duyguları ileri sürerek kurtulabileceğini sanmakla yalnızca kendi kendini aldatmış olur. Saf, temiz bir kalbi ilk kez kandırmaya kalkışan biri, bu kalbe ahlâksızlığı sokmuş olabilir ve daha sonra bazı taşkınlıklar, düşüncesizlikler görülürse bunlara da gene o neden olmuştur.

Benim böyle ağır konuşmam şaşırtmasın sizi Mösyö. Böylelikle size ne kadar saygılı olduğumu, size ne kadar değer verdiğimi göstermiş oluyorum. Özellikle de isteğimi kabul eder, duyulması size de zarar verebilecek ve yaralamış olduğunuz bir ana yüreğine belki de ölümü getirecek bir sırrın gizli kalmasına yardımcı olursanız, saygımı iyice kazanmış olursunuz. Madam de Volanges'ı çok severim ben Mösyö ve ona böyle bir iyiliğim dokunsun istiyorum. Böyle bir avuntuyu da benden esirgeyeceğinizden korksaydım, size, "Dikkat edin, başka bir avuntu bırakmıyorsunuz!" der, biraz daha düşünceli olmanızı rica ederdim.

En derin saygılarımla...

...Şatosu, 15 Aralık 17**

YÜZ YETMİŞ İKİNCİ MEKTUP

Madam de Rosemonde'dan Madam de Volanges'a

Madam de Merteuil'le ilgili olarak sorduklarınıza yanıt vermek için Paris'ten haber bekleseydim Madam, size yazamazdım şimdi bu mektubu. Paris'ten gelecek haberlerde de öyle pek açık ve kesin şeyler olmayacaktır ama ben hiç beklemediğim ve ummadığım bir yerden haber aldım. Bunlar da hiçbir kuşkuyla yer bırakmıyor. Ah, Madam! Nasıl aldatmış o kadın sizi!

Öyle bir pislik ki, tüylerini ürpertiyor insanın. Hiçbir biçimde uzun uzun anlatamamam bunu size, yüreğim kaldırmaz çünkü. Ancak bilirsiniz ki, onunla ilgili olarak ne söylenirse söylensin gene de azdır. Umarım inanırsınız benim sözüme Madam ve hiçbir belge göstermeme gerek duymazsınız. Ama şunu da söyleyeyim ki, sayısız belge var elimde.

Gerçekten çok üzülüyorum ama Matmazel de Volanges için vereceğim öğütlerle ilgili olarak, soru sormamanızı isteyeceğim. Rica ediyorum sizden, madem ki kızınız rahibe olmak için bir Tanrı çağrısı almış olduğunu söylüyor, engel olmayın lütfen kendisine. Eğer bir insan manastıra girmeyi kendi istemiyorsa, hiçbir şey ve hiç kimse zorlayamaz onu buna. Ancak böyle bir şeyi kendisinin istemesi de olağanüstü bir mutluluktur. Kaldı ki kızınız da, gerçek nedenlerini bilseniz, engel olmayacağınızı söylüyormuş. Bize duyguları veren Tanrı, her kuluna neyin yakışıp neyin yakışmadığını elbette bizden daha iyi bilir; yargısı bazen ağır gözükebilir ama gene de bağışlayıcılığının bir belirtisidir bu.

Nihayet, vermeye çalıştığım öğütlerin sizi üzeceğini biliyorum ama bunların uzun uzun düşünülükten sonra ulaşılmış kararlar ve öğütler olduğuna güvenmenizi isterim. Madem ki Matmazel de Volanges manastıra girmek istiyor, siz de izin verin kalmasına orada bence. Onu engellemek şöyle dursun, yüreklendirmelisiniz, rahibe olsun kızınız ve kendisi için düşündüğünüz evlilikten de hemen vazgeçin. Bence doğru olan da budur.

Dostluğun gereği olan bu ağır yükümlülükleri yerine getirdikten sonra size küçük de olsa bir teselli veremediğim için içim yanarak bir yardım isteyeceğim sizden bu konuda: İnsanın yüreğini sızlatan bu sorunlarla ilgili olarak bana bir şey sormayın artık ve bunları unutuşa bırakalım. Nedenleri öğrenmek hiçbir çözüm getiremeyeceği gibi yüreğimizde bir yara daha açar, dolayısıyla bunları aramayı bırakıp Tanrı'nın emirlerine boyun eğelim biz. Anlamamıza izni olmadığına bile takdirinin doğru ve haklı olduğuna kesinlikle inanalım. Allahısmarladık, sevgili dostum.

...Şatosu, 15 Aralık 17**

YÜZ YETMİŞ ÜÇÜNCÜ MEKTUP

Madam de Volanges'dan Madam de Rosemonde'a

Ah, Madam, kızımın kaderiyle ilgili olarak verdiğiniz öğüdü ne ürkütücü bir perdeyle örtüyorsunuz! Benim o perdeyi biraz da olsa kaldırmak istememden korkuyorsunuz sanki! O perdenin altındaki sırlar benim yüreğimi, içine attığınız bu acı kuşkulardan daha mı çok tahrip edecek? Sizin dostluğunuzu, her şeye hoşgörülle, bağışlayıcılıkla baktığınızı düşünüyorum da daha çok acı çekiyorum. Dünden beri, belki yirmi kez, bana her şeyi açıkça, dolambaçsız olarak söylemenizi rica edeyim ve bu amansız kuşkulardan kurtulayım dedim ancak her seferinde sizden artık bir şey sormamamı söylediğinizi hatırlayıp, korkuyla titredim. Sonunda her şeye rağmen bana birazcık umut bırakan bir karara varabildim. Bu isteğimi reddetmemenizi dostluğunuzdan bekliyorum. Sizin bana söylemek istediğinizi biraz olsun anlayabildim mi acaba? Bir ana hoşgörüsünün telafi edebileceği, düzelmesi tamamen olanaksız olmayan her şeyi bana bildirmekten çekinmeyin lütfen. Başıma gelen felaketler bu ölçüyü aşıyorsa eğer, o zaman susmanıza ve durumu bana suskunluğunuzla anlatmanıza razıyım; size, şimdiye kadar öğrendiklerimi ve korkularımın sonunda hangi noktaya vardığını söyleyeyim.

Kızım bir ara Danceny'ye ilgi duyar gibi olmuş ve öğrendiğim kadarıyla mektuplaşmaya kadar

gitmiş iş ama sanıyorum ben vaktinde müdahale edip bu çocukluğun tehlikeli bir biçimde sonuçlanmasını önleyebildim. Şimdi de en korkunç ihtimalleri düşünüyorum. Acaba ben bir dalgınlık yaptım da kızım bu aptalca işi son noktasına kadar mı götürdü?

Doğru çıkabileceği beni çok korkutan bu kuşkuyu güçlendirebilecek şeyler de oldu. Sözelimi size de yazmıştım, Mösyö de Valmont'un başına gelenleri duyunca bayılmıştı kızım. Belki o vuruşmada Mösyö Danceny'nin de tehlike geçirmiş olduğunu düşünmüş ve bu nedenle de çok heyecanlanmıştı. Daha sonra da Madam de Merteuil için söylenenleri duyunca çok ağladı. Ben dost oldukları için üzülüyor sanıyordum ama herhalde kıskandığı için ya da sevdiğinin sadakatsizliğine dayanamadığı için o kadar üzülmüştür. Manastıra kapanmak istemesinin nedeni bu olabilir. Öfkelenip, içimizde isyan duyguları oluşunca, Tanrı bizi rahibeliğe davet ediyor diye yorumlarımız bunu genellikle. Bunlar doğruysa ve siz de durumdan haberi olmuşsanız, bana öyle sert tavsiyelerde bulunmak için yeterli nedenler bulunduğuna hükmetmişsinizdir.

Bununla birlikte, bunlar doğruysa da, kızımın suçunun büyük olduğunu gizlememekle birlikte onu, her şeye rağmen geçici ve düşsel bir Tanrı çağrısına kapılarak girdiği manastır yaşamının sıkıntılarından kurtarmaya çalışmak görevimdir benim. Danceny, namus ve şeref duygusunu tamamen kaybetmemişse, yalnızca kendi eseri olan bir suçu silmeyi de kabul eder elbette. Zaten kızımın evlenmesi, kendisini de ailesini de mutlu edecek olumlu bir gelişme kabul edilebilir.

İşte sevgili ve soylu dostum, şimdi tek umudum bu. Siz bunu mümkün görüyorsanız, bir an önce bildirmenizi rica ediyorum. Yanıtınızı nasıl beklediğimi, suskunluğunuzun ise beni ne kadar üzeceğini söylememe bile gerek yoktur sanıyorum.^[50]

Mektubumu tam bitiriyordum ki tanıdık bir bey beni görmeye geldi. Madam de Merteuil'ün geçtiğimiz günlerde çok ağır bir muameleyle karşı karşıya kaldığını anlattı. Ben son günlerde kimseyle görüşmediğimden hiç haberim olmamıştı bu meseleden. O bey gözleriyle görmüş, ben de ondan duyduklarımı yazıyorum size.

Madam de Merteuil, geçen gün, yani perşembe günü, köyden dönünce doğru İtalyan Tiyatrosu'na gitmiş. Locası var bu tiyatrodaki, yalnızmış. Asıl tuhafı hiçbir erkek de gitmemiş yanına. Hiçbir anlam verememiştir buna. Oyun bittikten sonra her zamanki gibi salona girince sesler yükselmiş ama Madam de Merteuil kendisinin hedef alındığını anlayamamış. Bir kanepede boş bir yer görmüş ve gidip oturmuş oraya. Oradaki kadınlar, aralarında önceden anlaşmış gibi ansızın kalkıp yalnız bırakmışlar onu. Kadınların böyle iğreniyormuş gibi tepki göstermeleri erkeklerin de hoşuna gitmiş, homurdanmalar artmış hatta dediklerine göre yuhalamaya kadar vardırırmışlar işi.

Madam de Merteuil'ün talihsizliğine bakın ki, bütün bunlar yetmiyormuş gibi çoktandır ortalıklarda gözükmeyen Mösyö de Prevan da tam o sırada girmiş salona. Onu görür görmez kadın erkek herkes alkışlamaya başlamış ve çevresini sarmışlar. Kalabalığın ortasında, kendisi de farkında olmadan Madam de Merteuil'ün önüne kadar sürüklenmiş. Söylenenlere bakılırsa Madam de Merteuil'ün yüzünde hiçbir değişiklik fark edilmemiş. Ben pek inanmıyorum buna doğrusu. Neyse, kendisi için çok ağır bir hakaret olan bu gürültü patırtı, arabasının geldiği haber verilinceye kadar sürmüş. Giderken tekrar başlamış o yüz kızartıcı yuhalamalar. Böyle bir kadının akrabası olmak çok gücüne gidiyor insanın. Tiyatrodaki o akşam Mösyö de Prevan'ın birliğinden birkaç subay varmış ve hemen aralarına almışlar onu. Rütbesinin yakında geri verileceğinden kimsenin hiç kuşkusu yok.

Bana bunları anlatan beyin söylediğine göre o akşam hastalanmış Madam de Merteuil, ateşi

yükselmiş. Önce, bu durumun tiyatrodaki o olaydan kaynaklandığını sanmışlar, ancak dün akşam bir çiçek hastalığı başlangıcı olduğu anlaşılmış. Çok da şiddetliymiş. Şanslıysa ölür, kurtulur. Gene söylendiğine göre bu iş, yakında görülecek davası için de kötü sonuçlar verebilir. Zaten o davada kayırılmaya da ihtiyacı varmış.

Allahaısmarladık sevgili ve soylu dostum. Görüyorum ki kötüler cezalarını buluyor sonunda ama zavallı kurbanları gene de avuntu bulamıyor.

*Paris, 18 Aralık 17***

YÜZ YETMİŞ DÖRDÜNCÜ MEKTUP

Şövalye Danceney'den Madam de Rosemonde' a

Haklısınız Madam, sizin önem verdiğiniz, benim de elimden gelen bir şeyi yapmak görevimdir tabii ki. Bu mektupla birlikte gönderdiğim mektup tomarının içinde Matmazel de Volanges'dan aldığım mektupların hepsini bulacaksınız. Tümünü okursanız bir kalpte bu kadar saflıkla bu kadar vicdansızlığın bulunmasına siz de şaşarsınız belki. Son bir kez daha okuduğumda bana en çok dokunan yanı bu oldu.

Özellikle de Madam de Merteuil'ün böyle saf ve masum bir yüreği oyuncak gibi görüp nerelere kadar sürüklediği düşünüldüğünde o kadına kin beslememek elde değil.

Hayır, aşk falan kalmadı bende artık. Böylesine alçakça ihanete uğramış bir duygudan hiçbir şey kalmadı bende artık! Gene de gerçek suçlu Matmazel de Volanges değildir dersem, onu hâlâ sevdiğim için böyle söylüyorum sanmayın. O kadar saf, temiz ve sevecen, uysal bir insanı kötülüğe sürüklemek çok kolaydı tabii ki ancak iyiliğe doğru götürmek daha da kolay olmaz mıydı acaba? Manastırdan yeni çıkmış, deneyimsiz ve neredeyse hiçbir konuda düşüncesi olmayan, o yaştaki her çocuk gibi doğruyu yanlış ayırt edemeden hayata atılmış bir kızcağz böyle amansız tuzaklardan nasıl korusun kendisini? Onun yerinde başka biri olsa korunabilir miydi? Ah! Biraz anlayışlı olursak, biri inceliğe, zarafete ve soyluluğa, ötekisi ahlâksızlığa götüren birtakım nedenlerin nasıl bizden bağımsız olduklarını görürüz! Evet madam, siz beni gerçekten anladığınızdan, Matmazel de Volanges benim gönlümü ne kadar yıkmış olursa olsun gene de oç almaya kalkışmayacağımı biliyorsunuz. Onu artık sevmemek zorunda kalmak yeterli bir acı değil mi ki, bir de kin beslemeye katlanayım?

Onu ilgilendiren ve ona zararlı olabilecek her şeyin gizli kalmasını istemek için öyle uzun uzun düşünmeme gerek yoktu. Gerçi mektupları size göndermem konusunda verdiğiniz emri hemen yerine getiremedim, geciktim ama nedensiz değildi bu.

Önce o talihsizliğimin sürüklediği kanlı iş yüzünden adli makamların beni aramayacağına iyice inanmam gerekiyordu. Bir yandan sizin merhametinize sığınır, sizin tarafınızdan bağışlanmaya hakkım olduğunu söylerken, o mektupları gönderseydim, bağışlamanızın, merhametinizin bir bedeli gibi olmaz mıydı bu? Bundan çekindim. Duygularımın temizliğine güvendiğimden kibire kapıldım ve sizin de hiçbir kuşkunuz kalmasın istedim. Belki aşırı alıngan olduğumu gösteren bu düşüncüyü, size duyduğum sonsuz saygıyı, hiçbir biçimde gözünüzden düşmeme isteğimi göz önünde bulundurarak bağışlayacağınızı umuyorum.

Gene bu duygularla son bir lütuf daha dileyeceğim sizden: Benim de karışmış olduğum bu hüznü

verici, acıklı olayların bana yüklediği görevleri hakkıyla yerine getirdim mi sizce? Rica ediyorum bildirin bunu bana. Bunu öğrenip de rahat-layabilirsem eğer, Malta'ya gideceğim. Orada beni, çok genç yaşta çok büyük acılar veren bu dünyadan uzaklaştıracak dinsel görevleri büyük bir zevkle yerine getireceğim ve ebediyen sürdüreceğim bu görevleri. Nihayet yabancı bir göğün altında anısı ruhumu solduran ve harabeye çeviren o bir yığın iğrençliği unutmaya çalışacağım.

Saygılarımla Madam, sizin naçiz...

*Paris, 26 Aralık 17***

YÜZ YETMİŞ BEŞİNCİ MEKTUP

Madam de Volanges'dan Madam de Rosemonde'a

Madam de Merteuil'ün kaderi nihayet belli oldu artık, sevgili ve soylu dostum. Hem öyle belli oldu ki en amansız düşmanları bile ona kızsınlar mı, acısınlar mı, bilemiyorlar. Çiçek hastalığından ölmesinin kendisi için hayırlı olacağını söylemekte çok haklıymışım. Ölmedi, iyileşti ama yüzü çok bozulmuş, çok çirkinleşmiş! Bir gözünü de yitirmiş. Tahmin edeceğiniz gibi bir daha görmedim onu. Ancak bana söylediklerine göre gerçekten iğrenç bir şey olmuş!

Kötü söz söyleme fırsatını hiç kaçırmayan Marki de ***, dün Markiz de Merteuil'den laf açıldığında, "Hastalık onun için dışına çevirmiş, ruhu yüzüne vurdu şimdi!" diyordu. Çok üzüldüm ama herkes de yerinde buldu bu sözü.

Başına gelenlere bir olay daha eklendi. Geçenlerde davası görülüyordu, oybirliğiyle aleyhine bir karar çıkmış mahkemeden. Mahkeme masraflarını ödeyecek, davacı çocukların haklarını verecek ve şimdiye kadar aldığı paraları da faiziyle birlikte ödeyecekmiş. Öyle ki, bu davada kaybetmediği biraz parası kalmışsa bu da çıkacakmış elinden, hatta belki de yetmeyecekmiş masrafları karşılamaya.

Bu haberi alır almaz, hastalığına falan aldırmadan, işlerini ayarlamış ve gece, tek başına posta arabasıyla yola çıkmış. Bugün anlattıkları doğruysa adamlarından hiçbiri kendisine eşlik etmeye yanaşmamış. Hollanda'ya gittiği sanılıyor.

Yaptıklarından çok böyle çekip gitmesine kızıyorlar. Elmaslarını da götürmüş. Bunlar hayli para ediyordu ve mahkemenin verdiği karara göre de kocasının mirasçılarına kalıyormuş. Sonuç olarak Madam de Merteuil bütün gümüşlerini, mücevherlerini alıp gitmiş, arkasında da elli bin liraya yakın borç bırakmış.

Yarın aile toplanıp alacaklılarla anlaşma yolları arayacak-mış. Benim çok uzak bir akrabamdı ama ben de payıma düşen parayı vereceğimi bildirdim, ama toplantıya gidemeyeceğim çünkü yarın daha hüznü bir toplantıda bulunacağım ben. Yarın kızım rahibe giysisi giyecek. Mutlaka hatırlarsınız sevgili dostum, kızımın rahibe olmasına katlanmamın, bu kadar büyük bir fedakârlığa razı olmamın nedeni sizden bir yanıt alamamış olmamdır.

Mösyö Danceny on beş gün kadar önce Paris'ten ayrıldı. Malta'ya gidip, yerleşme niyetinde olduğu söyleniyor. Geri dönmesi için bir çare bulunamaz mı acaba?.. Dostum!.. Kızımın suçu o kadar büyük mü?.. Bu dayanılmaz gerçeği bir türlü kabul etmek istemeyen bir anneyi anlayacağınızı sanıyorum.

Bir süredir yakamı bırakmayan bu uğursuzluk neyin nesi acaba? En yakınlarımı vurdu! Kızımı ve

yakın bir dostumu!

Tek bir tehlikeli ilişkinin yol açabileceği felaketleri düşünürken titrememek mümkün mü? Biraz daha düşünceli olabilmek ne acılardan koruyabiliyor insanları! Bir kadın, bunları bilseydi, karşısındaki bir çapkın, daha ağzını açar açmaz kaçardı ondan! Bir anne, bunları bilseydi, kızının, kendisinden başka biriyle konuşmasına titremeden razı olamazdı kesinlikle! Ama bu gecikmiş düşünceler her şey olup bittikten sonra geliyor ve böylece en önemli ve de neredeyse herkesin kabul ettiği bir gerçek, bizim tutarsızlıklarla dolu hayatımızın kasırgası içinde boğulup kalıyor, unutuluyor ve kimseyi de bir felaketten koruyamıyor.

Allahısmarladık sevgili ve soylu dostum. Şu anda anlıyorum ki bizim felaketleri önlemekte son derece yetersiz kalan aklımız, bir avuntu bile veremiyor bize^[51].

*Paris, 14 Ocak 17***

[1] Şunu belirteyim ki mektuplardaki kişilerin adlarını değiştirdim ya da sildim. Yerlerine koyduğum adlar içinde bildik bir ada rastlarsanız, benim bir yanılığım olarak kabul edin bunu ve bir sonuç çıkarmaya da çalışmayın bu durumdan.

[2] Aynı manastırdaki kızlardan biri.

[3] Manastırın dışarıdaki işlerini gören kadın.

[4] Bu *dolap*, dolapçı sözcükleri çok şükür kibarlar çevresinin dilinden kayboluyor artık ama bu mektuplar yazıldığı sırada yaygın biçimde kullanılıyordu.

[5] Bu bölümün anlaşılabilmesi için şunların bilinmesi gerekir: Kont de Gercourt, Markiz de Merteuil'ü bırakıp Müfettiş 'nın hanımının âşığı olmuş, bu kadın da Gercourt uğruna Vikont de Vermont'u feda etmişti. Markiz ile Vikont arasındaki ilişki de o zaman başlamıştır. O macera, bu mektuplarda anlatılan olaylardan epeyce eski olduğundan ondan söz eden mektupları koymamayı uygun bulduk.

[7] O devirde yeni başlamış, sonraları yaygınlık kazanmış cinaslı söz söyleme zevksizliğinin bir örneği.

[8] Okuyucunun sabrını zorlamamak için Cécile Volanges'ın Sophie Carnay'ye her gün gönderdiği mektupların bir bölümünü bırakıyor, yalnızca o çevrede olup bitenlerin anlaşılması için gerekli bulduklarımızı alıyoruz. Gene aynı nedenle Sophie Camay'nin mektuplarını da, bu olaylara karışan öteki bazı kimselerin mektuplarının çoğunu da almamayı daha uygun bulduk.

[9] Madam de Volanges'ın yanılığısından anlaşılıyor ki, öteki çapkınlar gibi Valmont da suç ortaklarını ele vermezmiş.

[10] Madam de Merteuil'ün mektuplarında sözü geçen şövalye.

[11] Cécile Volanges'ın o akşamı anlatan mektubu bulunamadı. Madam de Merteuil'ün mektubunda önerdiği akşamdır muhtemelen. Cécile Volanges da bir önceki mektubunda böyle bir toplantı yapacaklarını söylüyor.

[12] Demek Madam de Tourvel, o adamın kendi emriyle gittiğini söylemeye cesaret edemiyor.

[13] Şövalye Danceny ve Cécile Volanges'ın mektuplarını almıyoruz gene; hiçbir şey bildirmiyorlar ve ilginç bir yanları yok.

[14] OTUZ BEŞİNCİ MEKTUP'a bakınız

[15] “Serserinin sağ duyusu beni korkutuyor bazen.” Piron, *Métromanie* (Şairlik Merakı)

[16] Aşkın kutsallaştırdığı bir sözcüğün, bir ifadenin değerini bazen hissetme fırsatını bulamamış olanlar bu cümleden hiçbir anlam çıkaramazlar.

[17] Bu mektup bulunamadı.

[18] Okuyucu, Madam de Merteuil'ün nasıl bir ahlâka sahip olduğunu görüp, dine pek saygılı olmadığını anlamıştır herhalde. Bütün bu bölümü çıkardık ama sonuçları gösterirken nedenlerin de bilinerek ihmâl edilmemesi gerektiğini düşündük.

[19] Bu sözün Rousseau'nun *Emile*'inden alındığı sanılıyor ama aslında olduğu gibi alınmamış ve Valmont'un bunu aşk bağlamında kullanması da doğru değil. Ayrıca Madam de Tourvel, *Emile*'i okumuş mudur ki?

[20] “Bu dünyada aptalların işi bizi eğlendirmektir”, *Le Micham* (Kötü Adam) komedisi, Gresset.

[21] Mösyö Dancený gerçeği söylemiyor. Mösyö de Valmont'a bu olaydan daha önce açmıştı sırrını. ELLİ YEDİNCİ MEKTUP'a bakınız.

[22] Voltaire'in bir şiirine anıştırma.

[23] “Uykudan yeni uyandırılmış bir güzelin sade haliyle”, *Britarmicus* tragedyası, Racine.

[24] Daha sonraki mektuplarda görüleceği gibi, Matmazel de Volanges, kısa bir süre sonra kendisine başka bir sırdaş bulduğundan manastırdaki arkadaşına gönderdiği mektupları almıyoruz artık. Okur yeni bir şey öğrenemez çünkü bu mektuplardan.

[25] Bu mektup bulunamadı.

[26] Bir önceki sayfadaki, *Yüreğini kapatmış ama kollanın açıyor gene de* dizesi gibi bu dize de, pek tanınmamış, bir yapıttan mı alınmıştır yoksa Madam de Merteuil'e mi aittir, anlayamadık. Madame de Merteuil'e ait olabilir, çünkü bu mektupların hemen hepsinde bu türden çok yanlış vardır. Ama Şövalye Danceny'nin mektuplarında görülüyor böyle yanlışlar. Şövalye Danceny ara sıra şiir de yazdığı, kulağı da hassas olduğu için bu tür yanlışlara düşmemiştir.

[27] Bundan sonra YÜZ ELLİ İKİNCİ MEKTUP'ta Mösyö de Valmont'un sırrının ne olduğu değilse bile, nasıl bir sır olduğu görülecektir. Okur, bu konuda kendisini daha fazla aydınlatmanın mümkün olmadığını takdir edecektir elbette.

[28] YETMİŞ DÖRDÜNCÜ MEKTUP'a bakınız.

[29] Bilmeyenler olabilir: *Macédoine* çeşitli kâğıt oyunlarının bir araya gelmesidir. Her oyuncu, kâğıt dağıtma sırası kendine geldiğinde bu oyunlardan birini seçer. Bu da çağımızın icatlarından biridir.

[30] Mösyö de Prevan'ın alay komutanı.

[31] Danceny bu yolun ne olduğunu bilmiyor, yalnızca Valmont'un söylediğini yineliyor.

[32] *Comédie de Manine*, Voltaire.

[33] Paris'ten Madem de Rosemonde'un şatosuna giden yolun tam ortasında bir köy.

[34] Gene aynı köy, yolun tam ortasında.

[35] *Nouvelle Héloïse* den.

[37] *Folies Amovreuss*, Regnard.

[38] Bu mektup bulunamadı.

[39] *On ne S'auise Jamais de Tout* adlı komediden.

[40] YÜZ DOKUZUNCU MEKTUP'a bakınız.

[41] YÜZ DOKUZUNCU MEKTUP'a bakınız.

[42] YÜZ YİRMİNCİ ve YÜZ YİRMİ ÜÇÜNCÜ mektuplar.

[43] *Siege de Colois* tragedyası, Du Belloi.

[44] KIRK YEDİNCİ ve KIRK SEKİZİNCİ mektuplar.

[45] *Conte Moral d'Alcibiade*, Marmontel.

[46] Elimize geçen mektuplarda bu kuşkuyu aydınlatacak hiçbir Şey bulamadığımızdan Mōsyō de Valmont'un mektubunu koymamayı uygun bulduk.

[47] Çekmece, Madam de Tourvel'in, Mösyö de Valmont'la olan macerasında birbirlerine yazdıkları mektuplar vardı.

[48] Bu derlemedeki SEKSEN BİRİNCİ ve SEKSEN BEŞİNCİ mektuplar.

[49] Bu derleme, Madam de Volanges'ın, Madam de Tourvel'in ölümünden sonra Madam de Rosemonde'a gönderdiği mektuplardan oluşmuştur. Mektupların asılları Madam de Rosemonde'un mirasçılarındadır.

[50] Bu mektup yanıtız kalmıştır.

[51] Bazı özel nedenler ve de saygı göstermek zorunda olduğumuz bazı dűřünceler burada durmak zorunda bırakıyor bizi.

Matmazel de Volanges'ın başına gelen öteki olayları ve de Madam de Merteuil'ü felakete sürükleyerek cezasını bulduran uğursuz olayları bildirmeyeceğiz şimdilik okuyucuya.

Bu yapıtı günün birinde tamamlarız belki ama bunun için kesinlikle söz veremeyiz. Her şeyden önce okurların dűřüncelerini, beğenip beğenmeyeceklerini anlamamız gerekiyor. Bizi bu mektuplarla ilgilenmeye götüren nedenler herkesi ilgilendirmeyebilir.

Editörün Notu